C 889/913

ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 5 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mardi 2 Mars 1948 — Երեքշաբթի 2 Մարտ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5280-ՆԱՐ ՀՐՋԱՆ ԹԻՒ 889 ԽՄԲԱԳԻՐ՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ.

ՌՂԲ. ՕՇԱԿԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՍԱՆ ՀԱՋԱՐ ՀՈԳԻ ՀԵՏԵՒԵՑԱՆ

ՏԻՏԱՆ ԳՐԻԳՈՐԻՆ ԴԱԳՈՂԻՆ

Համաժողովրդային յարգանքի արտայայտութիւն մը հանդիսացաւ յուղարկաւորութիւնը ողբացեալ մեծ մտաւորականին՝ Յակոբ Օշականի, որուն մարմինը ամփոփուեցաւ, Հալէպի Ազգ. Իշխանութեանց կարգադրութեամբ, Ազգ. Գերեզմանատան մէջ, դանիայի մեծ հայասէր — բարերարուհի Քառէն Երբէի դամբարանի կողքին:

Պէտք էր տեսնել մարդկային այն ծովը, որ կը տատանէր Երէցեաններու բնակարանէն մինչեւ «Արեւելք»ի խմբագրատունը երկարող մայր պողոտային վրայ,— ծեր, երիտասարդ, այր եւ կին, դպրոցական աշակերտին մինչեւ ազգային ժողովականը, որոնք խուժած էին Պապ էլ Ֆարաճ, հետեւելու համար սիտան դրագէտի դագաղին, մինչեւ Քառասունից Մանկանց եկեղեցին, եւ անկէ՝ Ազգ. Գերեզմանատուն:

Քաղաքի գլխաւոր հրապարակը եւ փողոցները լեցուած էին բազմութեամբ: Այնպէս որ մօտաւորապէս ժամ մը կանգ առին հանրակառքերն ու դադրեցաւ փոխադրական միջոցներու երթեւեկը:— Ժամը 1.45ին, Գարեգին Կաթողիկոսի Դրան Եպիսկոպոս Սուրէն արբանեակ եւ տասը քահանաներ, Օշականի մարմինը փոխադրեցին եկեղեցի, տասնեակ հազարաւոր յուղարկաւորներու մասնակցութեամբ: Թափորը անցաւ «Արեւելք»ի խմբագրատան առջեւէն, ուրկէ (պատշգամէն) ծաղիկներու տարափ մը սկսաւ դադաղին վրայ: Թափորը կանգ առաւ վայրկեան մը այն սենեակին առջեւ, ուր 6 տեսուարէն ի վեր, Օշական ամէն օր կուգար իր հաճելի զրոյցները ունենալու մեզի հետ, հայ գրականութեան եւ մշակոյթի, իր հրատարակչի գործերուն եւ առհասարակ հայ կեանքը ընդգրկող հարցերու շուրջ:

Անցնելով Թիւէյէն, ձիտէյտէի ճամբով թափորը հասաւ եկեղեցի: Տաճարը, շրջափակը եւ քովընտի բոլոր փողոցները խճողուած էր ծովա-ծաւալ բազմութեամբ: Շնորհիւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կառաւներուն եւ երէցներուն ոեւէ միջադէպ տեղի չունեցաւ: Դագաղը մուտք գործեց տաճար եւ թաղման բոլոր արարողութիւնները տեղի ունեցան հոգեյոյզ ներդաշնակութեամբ:

Ցուղարկաւորներու կարգին կը գտնուէին պետական բարձրաստիճան պաշտօնեաները, տուրիստի քաղաքական ծանօթ դէմքեր, (որոնց մէջ՝ Ազգ. կուսակցութեան Հալէպի նախագահ Իհսան Ճապըի, նախկին կրթական նախարար Ասպիւրահման Քէչեալի, Ալի Հայդէնի, եւն.,եւն.) Ազգ. իշխանութեան բոլոր մարմիններու անդամները, Հալէպի Ազգ. վարժարաններու ուսուցչութիւնը, Հ. Մ. Ը. Մ.ի, Ս. Օ. Խաչի, Ուսանողական Միութեան եւայլ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները, Ամերիկեան Աղջկանց Գոլէճի 11րդ դասարանը, Քառէն Երբէ ձեմարանի աշակերտութիւնը եւ բոլոր նախակրթարաններու բարձր. դասարանները աշակերտութիւնը:

Հալէպի Առաջնորդ Զարեհ եպիսկ. խորապէս ազդուած, խօսեցաւ կուռ դամբանական մը: Խօսք առաւ նաեւ Սուրէն եպիսկ. Բարոյեան (Հայրապետին կողմէ) եւ յայտնեց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին ցաւակցութիւնները՝ Օշականի ընտանեկան պարագաներուն եւ հայ ժողովուրդին՝ որ կը կորսընցնէ իր մեծագոյն դէմքերէն մէկը: Հայ Ուսուցչութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Շահան Պէրպէրեան, ցայտուն դարձնելով «Իրաւ»ութիւնը սիտան դրագէտի գործին, եւ եղրակացնելով՝ թէ պիտի մնայ անոր գործը, որպէս կատակ մը հայ մտածողութեան՝ նոյն ոգիով պայքարելու յանուն հայ մտքի անկախութեան եւ անկաշկանդ զարգացումին:

Թափորը ուղղուեցաւ, ապա, ձիտէյտէ — Սիւլէյմանիէ ճամբով, դէպի Ազգ. գերեզմանատունը, որ կը յորդէր հազարաւոր բազմութեամբ: Մեծ մտաւորական, դրագէտ քննադատի հոգեկոյտին վրայ խօսք առին Շ. Միսաքեան եւ Ա. Ծառուկեան, եւ Օշականի մարմինը ամփոփուեցաւ իր յաւիտենական հանգստարանին մէջ, բուռն-դակ Հալէպահայութեան արցունքին մէջ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՆՉ ԼԱՒ ՈՐ ...

Որքա՜ն ուրախ էի անցեալ երեքշաբթի գիշեր որ հանդէսը «Հայկական» չէր:

— Ո՞ր հանդէսի մասին է խօսքը, պիտի հարցնէք: Այն, որ Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ տրուեցաւ 1848ի Փրանսական յեղափոխութեան հարիւրամեակին առթիւ:

Իրենչ պաշտօնական անձնաւորութիւններ ներկայ, սկսեալ Հանրապետութեան նախագահէն, օտար դեսպաններէն, մինչեւ Բամմարտեսից վարժարանի եւ Սէն Սիրի ուսանողները իրենց ոսկեճամուկ համազգեստներով, պատուանշան-ներով ու հին ու նոր զոյնզոյն վերարկուներով եւ զարդանշաններով:

Սորպոնը հարիւր տարին անգամ մը միայն կրնայ հաղնիլ այդ փառայեղ պատմուճանը, որ Ֆրանսական փառքի օրերէն, մինչեւ այս օրուան ժողովրդավար կարգերը, միշտ ալ պիտի յատկանշէ Ազատութեան եւ Յեղափոխութեան մայր այս երկրին անմահ թռիչքները:

Ազգ. քայլերգ, նուագ, խմբերգ, արտասանութիւն եւ բանախօսութիւններ բոլորն ալ վայել օրուան մեծ դէմքը, Լէոն Պլումէն:

Բացման խօսքը Սորպոնի վարիչէն, առաջին ճառը փիւսիքն կոտարէն եւ իրենցմէ վերջ, օրուան մեծ դէմքը, Լէոն Պլումէն:

Ընկերվարական կուսակցութեան վարիչ -նախագահը եւ Հմուտ տեսաբանը, մէկ ժամ իր խօսքը ըսաւ, տարօրինակ եռանդով ու վճռական չեզտով, արհամարհելով սրահին անճոռնի բացադանչութիւնները:

Երբ սկսան «սուլոցները» եւ «հուհա»ները, ոչ մէկ ինկերում ալեհեր քանախօսէն: Երբ աղմուկին մէջ չկրուէր իր վերջինաբախադատութիւնը,անխռով կը կրկնէր զայն մերթ «խաղաղութիւնը» վերահաստատուէր:

Դիտաւորեալ եւ չափազանցուած ծափահարութիւններ շարունակ ընդմիջեցին պահը մինչեւ որ Համալսարանին վարիչը խիստ եւ կարուկ կերպով սպառնաց սրահէն հեռացնել «խանգարիչ»-ները:

Ու արդէն Լռութիւնը վերահաստատուեցաւ: Լէոն Պլում միշտ տաքի, միշտ հատու եւ խիզախ շարունակեց թօսել վերջին հարիւրամեակին Ֆրանսայի ընկերային նուաճումները, խաղաղութեան եւ յեղաշրջման օրէնքով պաշտպանուած, յեղաշրջումները, որոնք կրնան տապարիդ կարդալ, այսպէս կոչուած «Ամէնէն ժողովրդավար» վարդապետութեանց կատարած նուաճումներուն ...

ԱՐԱՄԱԶԴ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԿՐԻՇԻ մէջ մեռած է Ռումանիոյ ուղղափառ եկեղեցիին պետը, Պատրիարք Նեկոմիա:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ կառավարութիւնը 1070 օդանաւեր պիտի դրկէ Չինաստան համաձայն 1945ին կնքուած դաշինքի մը: Մինչեւ հիմա արդէն յանձնուած են 936 զինուորական օդանաւեր:

ՀԵԼԼԻՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը չարաթ օր դնդակահարեց 13 ապստամբներ որոնք մասնակցած էին Մարկոսի ուժերուն: Գերի բռնուած են 200 ապստամբներ: Կառավարական զօրքը կը շարունակէ յարձակիլ Ալպանիոյ սահմանին մօտերը ուր հօթը գիւղեր վերագրաւուած են:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ արտաքին նախարարը ապդարացեց համաձայնաւոր կուսակցութեան որ քիչ մը աւելի զգոյշ ըլլայ որովհետեւ «մենք վճռած ենք կուռիլ մեր ազատութիւնն ու ժողովրդավարութիւնը պաշտպանելու համար: «Մեզի հետ մի խաղաք քարոզութիւններով. միակ տարբերութիւնը որ կայ ժողովրդավարութեան եւ Ֆաշականի վարչաձեւին մէջ է, գոյն է. իսկ համը միեւնոյնն է: Համայնավարները ժողովրդավարութիւն կը պահանջեն երբ անզօր են. երբ իշխանութիւնը ձեռք անցընեն, աւելի դէշ են քան Ֆաշականները: Գիտի խմողը գիտէ թէ չիշին պարունակութիւնն է կարեւորը ոչ թէ չիշին վրայ փակցուած թուղթի կտորը »:

ՉԵԽՈԱԼՈՎԱՔԻԱ

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾԵՆ ՕՏԱՐ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՄՈՒՏՔԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ

Չեխոսլովաքիոյ նորընտիր կառավարութեան պետը Փրկմանիթ կոթվալտ ուրբաթ օր «համայնավար երկրագործներու յանձնախումբին» ալեւեւ ճառ մը խօսելով ըսաւ.—

Անհրաժեշտ է որ արմատախիլ ընենք յետադիմութիւնը մեր քաղաքական կուսակցութիւններէն, մեր լրատուական ընկերակցութիւններէն եւ, ընդհանրապէս, մեր հանրային ապատարկութեանց վարչութիւններէն որպէսզի անդամ մըն ալ չկրկնուի դաւադրութիւնը: Մենք պիտի փոխենք ամէն բան: Կառավարութեան քանի մը անդամներուն փոփոխութիւնը բաւական չէ. նոր «բեմադրդարում» մը նոյնպէս անբաւական է: Առանց որ եւ է կարեկցութեան, պիտի մաքրադործենք երկիրը ներքին եւ արտաքին գործակալներէն:

Մեր ոստիկանական եւ զինուորական կազմակերպութիւնները կ'ապացուցանեն թէ որքան ժողովրդավար է մեր նոր հանրապետութիւնը: Ոչ մէկ բռնի միջոցի չդիմեցինք: Միայն երկու հոդի վիրաւորուեցան՝ արիածով: Այս երեւոյթը խառնը կը համեմատէ այն դէպքերուն հետ որոնք տեղի կ'ունենային անցեալին, երբ ոստիկանութիւնը կը միջամտէր անգործներու ցոյցերուն, եւ շատեր կը վիրաւորուէին: Ուրեմն մեզ կը նախատեն արտասահմանի մէջ երբ կը խօսին խռովութեանց եւ բռնութեանց մասին որոնք, իբրեւ թէ, պատահեր են, մեր կատարելիք մաքրադործումը պիտի ըլլայ խիստ եւ անողոք»:

Արդարեւ կառավարութեան ձեռք առած մի քանի ջոցները շատ խիստ են:

Ուրբաթ օր յատուկ հրամանագրով արդիլուեցաւ Չեխոսլովաքիա մուտքը անգլիական, ամերիկեան եւ Ֆրանսական կարգ մը թերթերու ինչպէս, Տէյլի Մէյլ, Տէյլի Միրըր, Տէյլի Կրէֆիք, Քամըրճէյթ, Տ. Հերըլտ, Թայմ, Լայֆ, Շիքակօ, Թրիպիւն Էփոք, Օպ, Օռոռ, Քոնպա, Ֆրանս Փրէս, Սը Մաթէն, Քառֆուր եւ Լա Քռուա: Արդիլուած են նոյնպէս զուիցերիական Տէր Պունտ եւ Տի Թաթ լրագիրները:

Արտաքին նախարարութիւնը հրահանգ տուած է ամերիկեան տեղեկատու դիւանին որ իր ցուցափեղկէն հանէ անգլիական, Ֆրանսական կամ ամերիկեան թերթերու օրինակները: Օտար Քղթակիցներ այլեւս իրաւունք պիտի չունենան օդատարծերու ձայնասփիւռը որովհետեւ «Քղթակիցները կացութիւնը չեն ըմբռնած եւ սխալ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն»:

Հանրապետութեան նախագահը, Պ. Պենէշ, տակաւին որոշում մը չէ տուած իր հրաժարականին մասին:

Արեւմտեան Ազգերը ժողով պիտի գումարեն

Ֆրանսական եւ բրիտանական կառավարութիւնները Չերմօրէն կը յանձնարարեն Մարշըլի ծրագրէն օգտուող 16 պետութեանց որ Մարտ 15ին խորհրդաժողով մը գումարուի — հաւանաբար Փարիզի մէջ— վերաքաշելու համար արեւմտեան խմբակցութեան մը կազմելու աշխատանքները «իբրեւ պատասխան Խորհ. Միութեան քաղաքական ու տնտեսական ծաւալումին»: Խորհրդաժողովին պիտի մասնակցին խնդրոյ առարկայ պետութեանց արտաքին նախարարները:

Այս «յանձնարարութիւնը» կը զուգադիպի այն յայտարարութեան զոր «Եւրոպական խնդիրներու Քննութեան Միջազգային Ցանձնախումբ»ը կ'ընէ յանձնարարելով արեւմտեան Եւրոպայի, խմբակցութեան անհրաժեշտութիւնը: Ցանձնախումբը կ'ըսէ.— «Այլեւս տարակոյս չկայ որ Ռուսիա հակաչխարհային արշաւի մը սկսած է քայքայելու համար դոյութիւն ունեցող պետութեանց կարգուսարքը զոր կ'ուզէ փոխարինել համայնավար վարչաձեւերով: Խորհրդ. Միութեան այս քաղաքականութիւնը շատ յանդուգն է երբ նկատի առնուի որ իր դիրքը շատ հեռու է զօրաւոր ըլլալէ: Սակայն եւ այնպէս, իր ամառեական կացութիւնը ի վիճակի չէ նոր պատերազմ մը դիմադրելու եւ Ռուսիա չինարարական աշխատանքներ կը կատարէ. բայց հակառակ բոլոր լաւատես յայտարարութեանց, այդ չինարարութիւնը մեծ դժուարութեամբ տեղի կ'ունենայ:

Ամերիկայի մէջ կ'աշխատին փութացնել Մարշըլի ծրագրին քուէարկութիւնը որ հաւանաբար կատարուի ապրիլէն առաջ: Եւրոպա օգնութիւն պիտի ստանայ մարիսին: Համաձայն Ուինկիրընկին հաստող տեղեկութեանց, ամերիկեան հանրային կարծիքը մեծ յեղաշրջում կրած է անցեալ չաբթուան դէպքերէն ի վեր եւ հիմա, ամէն առնէ աւելի, կենսական կը նկատուի փութացնել Ծրանապի եւ մնացեալ երկիրներու վերլանգնումը՝ կանխելու համար Ռուսիոյ խաղերը:

ՄԵՐ «ՀՈՎԱՆԱՒՈՐ»Ը

(ՀԱՑ ԴԱՏԸ ԵՒ Ն. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ)

Գ.

Եւ այսպէս կ'ըլլար, որովհետեւ «Ռուսիոյ ազգային քաղաքականութիւնը իր ամբողջութեանը մէջ կը պահանջէր, որպէսզի բաւարարուին քրքական «երիտասարդ» դրամատիրութեան աշխարհակալական քմնատիրական բնազդները ի հաշիւ հայ ժողովուրդի» (անդ, էջ 299):

Եւ այս պատճառով, «Կարսի մէջ (ու նաեւ Մոսկուայի —), Ներհուրդներու արեւելեան քաղաքականութեան ճանապարհին եւ ի շահ համաշխարհային խաղաղութեան, «Մեծու դրուեցաւ» Հայաստանը» (անդ, էջ 164):

Բորեանները համախոհ Մոսկուաները կարսի մէջ այնքան անգօր կերպով ահա այս դաշինքի դէմ է՝ որ կը մաքառէին

Սակայն Ա. Վիշինսքի, որու յիշողութիւնը այնքան ուժեղ է երիտասարդ օրերէ մինչեւ ստոյգ ծերութիւն անգամ «Մեր Հայրենիքի» բառերը յիշելու, մէկէն, մօտաւոր անցեալի այս ցնցող փաստերը «մոռնալով», յանդգնութիւնը կ'ունենայ Դաշնակցութեան վրայ յարձակելու եւ յայրարելու .

« ... Ն. Միութիւնը իրեն մաս կազմող միաւորներէն եւ ոչ մէկը «տիչ»ը կը ձգէ»:

աիսը «տիչ» չէ, այլ Աւետեաց Աչխարհ, որ չնորհած է մեզի Ն. Միութիւնը :

« Տիչ » չէ, այլ ամբողջական եւ միացեալ Հայաստան, որ մեր հովանաւորը՝ Ռուսիա՝ իր բարձր հեղինակութեամբ ընծայաբերած է մեզի :

Վիշինսքիները կարսը փոս չեն նկատեր, որովհետեւ ընդունակ են ուելի ահաւոր փոսեր փորելու հայ ժողովուրդի համար :

Բայց մինչ՞ այս «տիչը» Մոսկուայի եւ Կարսի մէջ է, որ փորուեցաւ մեզի համար :

Մինչ՞ Մոսկուային եւ Կարսէն չատ աւելի առաջ նոյն «տիչ»ը նոյն Քրիմլի բահերով հայ ժողովուրդի համար փորուած չէր արդէն :

Տակաւին 1917 Նոյեմբեր 24ին, իր անդրանիկ «դիմում»ին մէջ , ուղղուած «Արեւելքի եւ Ռուսիոյ բոլոր աշխատաւոր մահմետականներուն » , կարմիր Քրիմլը կը յայտարարէր .

«Մենք կը յայտարարենք, որ պատուած եւ ոչնչացուած է Թուրքիան բաժնելու եւ անկէ Հայաստանը խլելու դաշնագիրը» (Վ. Նաւասարդեան — «Ներհուրդային քաղաքականութիւնը Հայկական հարցի մէջ», Փարիզ, 1938, էջ 6):

Այս դիմումէն քանի մը ամիս վերջ, 1918 Մարտ 3-16ին , Պրեստի լրացուցիչ դաշնագրի Ա. յօդուածի ե. առորդածանումով, Ռուսիա իր վրայ կ'առնէր հետեւեալ յանձնառութիւնը .

«Ռուսական հանրապետութիւնը կը պարտաւորուի զօրացրել եւ իսպառ արձակել Թրքահպատակ եւ ռուսահպատակ Հայ հրոսախումբերը, որոնք կը գտնուէի թէ ռուսական հողի վրայ եւ թէ պրաւեալ Թրքական շրջաններու մէջ» (անդ., էջ 6):

Հայ գօրքը՝ պաշտպանած Հայաստանի միակ պաշտպան բազուկը՝ «հրոսախումբ» հռչակելով (ինչպէս որ Թուրքը կ'ընէր)՝ Ռուսիա յանձնառու կ'ըլլար պայմ գրել ոչ միայն Թրքապատակ, այլ եւ ռուսապատակ Հայաստանի մէջ՝ ստոյգ եւ ապահով դարձներու համար քէմալական գօրքերու յաղթական մուտքը Հայաստան :

Քաղաքական եւ դիւանագիտական այս բոլոր աքթերուն մէջ, վկայութեամբը Ա. Վիշինսքիներու , բնաւ «փոս» չկայ...

Ինչպէս որ «փոս» չկայ այն դաժան յօշոտումի մէջ, որուն ենթարկուեցաւ մեր ակար հայրենիքը Անդրկովկասի մէջ, ազակցութեամբ խորհրդային իշխանութեան :

Անդրկովկասի հողային ֆոնտէն — 185.740 ք. ք. —Ապրպէյճանին բաժին հանուեցաւ 85.968 ք.ք. (46, 3%), Վրաստանին՝ 60525 ք.ք. (37, 3%), մինչ Հայաստանին՝ ընդամէնը 30247 ք. ք. (16, 4%) :

Եւ այսպէս այն պարզ պատճառով, որ Հայաստանի անվիճելի սեփականութիւնը եղող շրջանները իրմէ խլուեցան եւ քաղաքական նենգ հաշիւներով տրուեցան իր հարեւաններուն, — Շարուր եւ Նախիջեւան (5.355 ք.ք.)՝ Նախկրայ անուան տակ՝ դրուեցան Ազրպէյճանի հողատարածքի տակ :

Նոյն Ազրպէյճանի կցուեցան նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի (4161 ք.ք.), Լեռնային Գանձակը (5.500 ք.ք.), իսկ Վրաստանի կցուեցաւ գեր ազնցարար հայաբնակ Ախալքալաքի գաւառը (2500 ք.ք.):

Այլ խօսքով՝ մեր անհող հայրենիքէն բռնութեամբ խլուեցան աւելի քան 17.000 ք. ք. տարածութեամբ հողեր եւ տրուեցան բազդատարար հողազուրկ մեր հարեւաններուն :

Հայերէն գրական լեզուի զարգացումը Սովետական Հայաստանում

Բ.

Ինչպէս յայտնի է, կէտադրութիւնը մեր ուղղագրութեան ամենայեղեղուկ բնագաւառն է եղել: Մեր իւրաքանչիւր գրող ու բանասէր ունեցեր է կէտադրութիւնների իր ըմբռնումը եւ սեփական կանոնները: Այդ բանը կատարուեց 1943ին երբ յատուկ որոշմամբ սահմանուեցին մեր լեզուի կէտադրութեան ընդհանուր կանոնները , որոնց մշակման ժամանակ նկատի է առնուել նախ այն, որ կէտադրութեան այդ կանոնները ամբողջովին չհակադրուին դասական գրողների գործածած կէտադրական կանոններին, երկրորդ առանձին դժուարութիւն չներկայացնեն ուսուցման ժամանակ, եւ երրորդ՝ կարողանան բաւարար չափով պարզ ու արտայայտիչ դարձնել գրաւոր լեզուն՝ ըստ հնարաւորին նրան մօտեցնելով բանաւոր լեզուին :

Այդ բոլոր նորմաւորութիւնները անմիջապէս դարձան մեր ողջ հասարակութեան սեփականութիւնը եւ նոր աստիճանիբարձրացրին մեր լեզուն :

Բնական է, որ տարիների ընթացքում կազմուեցին բազմաթիւ նոր բառեր ու հակացողութիւններ, որոնք անհամեմատ կերպով հարստացրին մեր լեզուի բառապաշարը: Այդ բոլոր փոփոխութիւնները անտեսելի մի քարտ կարող էին ստեղծել, եթէ մեր պետութիւնը չդէմահաւորէր տեսակէտների, դրոյների ու բանաձեւերի աշխատանքը, չհաստատէր մեր լեզուին չինարարութեան սկզբունքները եւ չվերացնէր մեր մշակոյթի ու լեզուի առաջընթացի դէմ կանգնած խոչընդոտները, որոնք առաջին հերթին արտայայտում էին մեր տէրմինաչինարարութեան մէջ (բառաչինարարութիւն): Այդ նկատումով մշակուեցին ժամանակակից հայերէնի տէրմինաչինարարութեան հիմունքները, որոնց մէջ հաշուի է առնուել մեր լեզուի, ինչպէս նաեւ ՍՍՌՄ ժողովուրդների լեզուների, եւ առաջին հերթին Ռուսոց լեզուի տերմինաչինարարութեան փորձառեալ փորձը :

Միաժամանակ հաշուի է առնուել նաեւ մեր լեզուի պատմութիւնը: Յայտնի է, որ հայ ժողովուրդը իր դարաւոր պատմութեան ընթացքում հպատրդակից լինելով հին ու նոր աչխարհների ամենառաջադէմ մշակոյթներին՝ իր լեզուի մէջ արտացոլել է այդ մշակոյթի հարստութիւնը , ստեղծել է գիտական եւ մասնագիտական չատ բառեր կամ առացուածքներ, որոնք մինչեւ այժմ էլ գործածւում են մեր լեզուում եւ մատչելի են ժողովրդների հոծ զանգուածներին :

Այդ պատճառով պահպանուել են հնուց մնացած միջազգային, կամ հայերէնի օրէնքով կազմուած այն բառերը, որոնք արդէն հասկանալի են հայ ժողովրդին, թէեւ որոշ չափով տարբերւում են մեր լեզուի մէջ նոր մտած բառերից :

Հայերէնի գիտական եւ գիտամասնագիտական բառերը մշակելիս հաշուի է առնուել՝ ա) գերբական հայերէնը, բ) գրաբարը եւ միջին հայերէնը. գ) հայերէնի բարբառները եւ դ) միջազգային եւ առաջին հերթին Ռուսաց լեզուի տերմինաբանութիւնը: Ելնելով այդ սկզբունքից, որոշուել է. 1.— Պահպանել այն բոլոր հայերէն ու հայացուած բառերը, որոնք ճիշդ արտայայտելով բառի իրական իմաստը՝ ապահովում են լեզուի մաքրութիւնը, (ջերմաչափ, բուսաբանութիւն, երկրաչափութիւն եւայլն):

2.— Ձերսանձել հայերէն նոր բառեր կազմելուց, եթէ հնարաւոր է այդ անել առանց օտար բառի իրական իմաստի աղճատման (թռչնարուծութիւն, ձկնարուծութիւն, հարթաչափութիւն, ախանաձեւ, դրահահար եւայլն):

3.— Վերցնել մեր բարբառների , կամ գրաբարի մէջ պահպանուած անհրաժեշտ բոլոր այն բառերը, որոնք ընդունելի եւ մատչելի են գրական լեզուի համար (պարէտ, ակրութիւն, յօդուտ, մայթ, շիբ եւայլն):

4.— Առանց որեւէ կասկածանքի ընդունել եւ գործածել միջազգային անհրաժեշտ բոլոր այն բառերը որոնց հայերէն համարժէքները չկան , կամ չեն կարող կազմուել առանց իմաստի աղճատման (տարան , տարաձեւ , ակտ, անեքսիա եւայլն):

5.— Առանձնապէս ընդգծուել է Ռուսաց հարուստ եւ առաջատար լեզուի դերը մեր բառակազմութեան կամ բառապիտութեան մէջ :

Միջազգային բառերը (տերմիններ) որոշուած է ընդունել հետեւեալ դէպքերում, ա) Երբ բառը կազմուած է յատուկ անունից կամ գործ է ածւում մի եզակի դէպքի, երեւոյթի համար, իրրեւ նրա համար յատուկ դարձած (էնցիկլոպէդիաներ, բոլչեւիկներ, տուբիտաներ եւն.):

բ) Երբ բառերը պատահական կամ ոչ արտմարանական կապ ունին իրենց արտայայտած իրական իմաստի հետ, կամ իրենց հայերէն համարժէքից տարբեր իմաստ եւ գործածութիւն ունին (ռագիո, ասպիրին, դոկտոր, ասպիրանտ, քարտ եւայլն):

գ) Երբ բառի թարգմանութիւնը թուլացնում կամ աղճատում է նրա հասարակական արժէքը , կամ իրական իմաստը (դիկտատուրա, դիալեկտիկա, մատերիալիստական, եւայլն):

դ) Երբ ուամունք, ուղղութիւն կամ նրանց հետեւորդ նշանակող բառն ունի ԻԶՄ, ԻԿՄ, ԻՍՏ, ՈՄ (իկ) ածանցը եւ հայերէնում ընդունուած ազգային ձեւ չունի (իդեալիզմ, տրեդյունիոնիզմ, Ֆիզիկա, Ֆիզիկոս , եւայլն):

ե) Երբ բառերն ունին նեղ մասնագիտական իմաստ ու գործածութիւն եւ դուրս չեն գալիս համալարանական, կամ մասնագիտական սահմաններից (ամպիզոն, ացետիլեն եւայլն):

Այդ որոշման նպատակն էր ցոյց տալ բառաչինարարութեան ճիշդ ընթացքը, վերացնել բուրժուական — նացիոնալիստական ազդեցութեան հետքերը եւ ապահովել մեր լեզուի անկաչկանդ զարգացումը :

Մեր լեզուի բառապաշարի հարստացման ու բառաչինարարութեան հետ սերտօրէն կապուած է օտար բառերի տառադարձութիւնը, որը նոյնպէս, չնայած այն բանին, որ տարիների պատմութիւն ունի, բայց մինչեւ Հայաստանում սովետական կարգերի հաստատումը անլուծելի էր մնացել: Այդ հարցի լուծումը երկար աչխատանք ու ժամանակ պահանջեց, նախ՝ անհրաժեշտ էր պարզել մի շարք երեւոյթներ, որոնք առաջին հերթին կապուած էին հայերէնի հնչիւնական օրէնքների հետ :

Ս. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Վիշինսքիներու կարծիքով՝ երբեք «փոս» չէ նաեւ այս յօշոտումը :

★

Ինչո՞ւ այսքան մտահոգ ենք մենք. ինչո՞ւ մեր հոգիին մէջ այսքան սարսափ կայ ոչ միայն հին, այլեւ նոր ու անակնկալաբար դալիք « փոս»երէ :

Որովհետեւ, քաղաքականապէս 1921ի, երբ Մոսկուայի եւ Կարսի դաշնագիրները կը ստորագրուէին, խորքին մէջ այսօր ոչնչէ փոխուած կայ :

Թերեւս աւելի վատթարացած է աչխարհը, աւելի անբարոյացած անոր զեկավարութիւնը, եւ աւելի մթին եւ անստոյգ դարձած բոլորիս ճակատագիրը :

Այն «յեղափոխութիւն»ը, որու ճանապարհին, ինչպէս որ պիտի ըսէր բոլշեւիկ Բորեան, ծախու դրուեցաւ Հայաստանը, վերջացած չէ տակաւին :

Այդ «յեղափոխութեան» չահր վաղը Ռուսիան կրկին կրնայ պահանջել ողջակիզումը հայ ժողովուրդի «Թրքական երիտասարդ» դրամատիրութեան աչխարհակալական — բռնակալական բնազդները բաւարարելու» եւ Թուրքիան դարձեալ Ռուսիոյ հետ ունենալու համար :

Հորհուրդները — միշտ յիշենք այս մեկ իրողութիւնը եւ երբեք չմոռնանք զայն — քնաւ հրաժարած չեն իրենց արեւելեան քաղաքականութենէն :

Այդ քաղաքականութիւնը սկսաւ Թալէաթ եւ Ինվէր փաչաներու հետ, ձեւ առաւ Քէմալի տիրապետութեան շրջանին, շարունակուեցաւ մինչեւ երկրորդ մեծ պատերազմը, եւ վաղը կրկին կրնայ կեանքի կոչուիլ՝ նոր Քէմալներու վերեւեւումով «յեղափոխական» Թուրքիոյ մէջ :

Հորհուրդները — մանաւանդ հորհուրդները — նոյնպէս յաւիտենական բարեկամներ եւ թշնամիներ չունին, ինչպէս որ պիտի ըսէր մեծահոգի աչխարհակալը Անգլիոյ լորտ Փալմերսթըն :

Անոնք նոյնպէս ունին — միայն եւ բացառապէս — «Համաշխարհային յեղափոխութեան» կոպուած յաւիտենական չահեր :

Այսօր չատ աւելի որոշ կերպով՝ քան երէկ, եւ երէկ ոչ այնքան հրամայաբար՝ որքան այսօր :

(Վերջ) (ՅՈՒՍԱՒԵՐ)

Իմաստուն Ասորեր

★ *Մէկ բան ամենէն աւելի ուշադրութիւնս գրաւած է Ամերիկայի մէջ. այնտեղ հայրերը կը հնազանդին իրենց զաւակներուն :— (Ուիլղըլի դուքը) :*

★ *Երբ ժողովուրդ մը կը զազրի երգելէդ մեռած է :*

★ *Կիները կ'ուզեն ամէն ճշմարտութիւն լսել: Իրենց ականջները պինդ կը փակեն, սակայն, երբ ճշմարտութիւններ կ'ըսուին իրենց մասին :*

★ *Մարդիկ այնքան «պոչ» բանելու վարժուեցան որ հետզհետէ պիտի տարածուին իրենց ներքանները :*

★ *Կարդ մը կիներ կը նախընտրեն դէր մնալ որպէսզի այրերը իրենցմով չզբաղին :*

Հ. Ը. Դ. «Անդրանիկ» խումբի խնջոյքը

ՌՈՄԱՆ, (22 Փետրուար) :— Այսօր ընկեր Լ. Զիլինկարեանի արհեստանոցի սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ «Անդրանիկ» խումբի խնջոյքը :

Բացի խումբին ընկերներէն, ներկայ էին նաեւ բազմաթիւ հրաւիրեալներ :

Վալանսի ընկերներէն 3 հոգի, իրենց ընտանիքներով, հակառակ սաստկօրէն տեղացող ձիւնին եւ անյարմար օդին փութացեր էին պատուելու խումբին ձեռնարկը :

Ժամը 11ին (կէսօրէ առաջ) խնջոյքը բացուած յայտարարուեցաւ եւ ընկեր Ա. Պօյաճեան սեղանապետ ընտրուեցաւ :

Ցիշեալը խանդավառ ճառով մը բացատրեց օրուան հաւաքոյթին նպատակը եւ բարի գալուստ մաղթեց բոլորին, որմէ ետք սկսան կերուխումն ու ուրախութիւնը :

Այդ խիստ ուրախ ու ջերմիկ մթնոլորտին մէջ, բոլորն ալ իրենց ունեցած յատկութիւնները յայտնաբերեցին, երգով, արտասանութիւններով, նուագով, ճառերով եւ պարերով :

Թուել մէկիկ մէկիկ, բոլորին անունները, կը նշանակէ գրաւել «Ցառաջ»ի երկու սիւնակները :

Ուստի, կը բաւականանամ արձանագրել միայն քանի մը անուններ, միւսներէն ալ ներողութիւն խնդրելով :

Առանձնապէս ուշագրաւ էին «Նոր Սերունդ»ի վարչութեան (Վալանսի) անդամներէն Զարեհ Գասեանի, Պ. Ց. Քէչիչեկեանի, օրիորդ Ճիզմէճեանի, ընկեր Բ. Պալեանի, Տիկին Նուրիցայի երգերը :

Երգուեցան բազմաթիւ ազգային, յեղափոխական, սիրային եւ աշուղական երգեր :

Արտասանուեցան յատուկ պատշաճի բանաստեղծութիւններ, մաղթանքներ :

Կէս օրէն ետք, հրաւիրուեցաւ ընկեր Ազգին Մարտիրոսեանը, նորագիր ընկերներու ներդման արարողութիւնը կատարելու :

Ընկեր Ազգին կարդ մը բացատրութիւններէ յետոյ, մանրամասնօրէն բացատրեց, Դաշնակցականի մը պարտականութիւնները եւ կուտ ճառէ մը վերջ հրաւիրեց ընտրեալները որ մօտենան սեղանին, որուն վրայ դետեղուած էր Հ. Ց. Դ. վկայականները :

Լուռ էին բոլորը եւ մեր այդ աւանդական ու նուիրական սովորութեան անտեղեակ հրաւիրեալները հրկիզուածութեամբ ու զարմանքով կը հետեւէին արարողութեան :

Ապա ներկաները ձեռքերը տարածած, իրր վկաներ, իսկ ընտրեալները աջ ձեռքերնին դնելով նշանին դրած արտասանեցին ուխտ, երդումի յատուկ բանաձեւը :

Ապա տեղի ունեցաւ ողջագուրումը :

Այս յուզիչ տեսարանը ոմանց աչքերէն արցունքներ խլեց, որմէ ետք, չարունակուեցաւ ուրախութիւնը նոր եւ աւելի զուարթ մթնոլորտի մը մէջ մթնոլորտ մը, ուր կը տիրէ անկեղծութիւն, յարգանք ու սրտակցութիւն, հարազատութեամբ մը համեմուած, ինչ որ միայն Դաշնակցական հաւաքոյթներու յատուկ է :

Խնջոյքի ընթացքին քանի մը ուրիշ անձերէ ալ դիմումներ եղան մեր շարքերը մտնելու համար, որոնց բեւեռդրուեցաւ կատարել օրինական ձեւակերպութիւնները եւ խնդրագիրներ ղրկել համապատասխան մարմիններուն :

Ընկեր Գ. Քիւրքճեան խօսք առաւ յուզիչ ճառ մը խօսելով մեր զոհուած ընկերոջ՝ Ա. Ա. Հարոնեանի մասին, զայն ներկայացնելով իրր մեծ ու եղակի յեղափոխական, իրր բանաստեղծ ու հրապարակագիր եւ ի յարգանս ընկերոջ, բոլոր սեղանակիցները ոտքի վրան :

Հետզհետէ խօսք առին նաեւ ընկերներ՝ Ե. Գասեան եւ ուրիշներ :

Հաւաքոյթի վերջին մասը տրամադրուեցաւ հայկական չուրջ պարի, կովկասեան եւ եւրոպական պարերու, ինչպէս նաեւ հաճելի անակնկալներու, որ տեւեցին մինչեւ ժամը 3 :

Նոր ընկերներ միացան Ռոմանի խումբին, երիտասարդ, չնորհալի եւ զաղութին ընտրանիներէն :— Ա. Մարալ

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլլի մասնաճիւղին տարեկան պարահանդէսը հանդիսացաւ ձիւն ձմեռան : Ոչ միայն Ալֆորվիլլէն, այլ Շավիլլէն, Փարիզէն եւայլ վայրերէ կապոյտ Խաչի բարեկամ հասարակութիւն մը , ու մանաւանդ երկսեռ երիտասարդութիւն մը եկաւ իր տուրքը տալու Կ. Խաչի ձեռնարկին : Հանդէսին բացումը կատարեց ընկերուհի Էլլէն Բիւզանդ, ներկայացնելով հասարակութեան մասնաճիւղի եւ ընդհ. Կ. Խաչի գործունէութեան ազգօգուտ գործը, եւ կոչ ըրաւ որ ամէն մարդ, իր կրցածին չափ թեւ ու թիկունք հանդիսանայ կանացի այդ եղակի միութեան, որ ոչ միայն կը հասնի զաղթահայութեան բազում կարիքներուն, այլ ձեռք կ'երկարէ նաեւ մայր երկրին՝ Հայաստանի : Բացման խօսքէն յետոյ բեմադրուեցաւ Էլլէն Բիւզանդի «Մածած խնձորը» զաւեշտը : Անակնկալ մը բոլորին համար : Ընտանեկան կեանք մը, մեզի ծանօթ տիպարներով, ոչ մէկ արտառոց վիճակ, ոչ մէկ դիտաւորեալ բառ ակամայ խնդուք պատճառելու համար : Սակայն քանիանօթին ստեղծուած վիճակները այնքան զուարթ էին, որ ժողովուրդը կուչ ու կուռ խընդաց : Դերակատարները Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդէն լաւագոյնս պատրաստած էին իրենց դերերը : Օրիորդներ Մ. Պետրոսեան, Հ. Փափազեան, Ա. Ուսուլիկեան, Պ. Պ. Ա. Քիւրքէլեան , Ս. Անդրէասեան, Ց. Ուրքաթեան այնքան բնական, այնքան յայտնի էին իրենց դերերուն մէջ, որ մէկը միւսը կը լրացնէր : Ահա օժտուած նոր ոյժեր, որ եթէ յարատեւեն, կրնան իրրեւ սիրողներ, լաւ ոյժեր դառնալ հայ բեմի համար :

Դեղարուեստական բաժինը Գ. Ամիրեանի դեկավարութեամբ չատ ճոխ եղաւ. երգեցին Անդրէասեան, Քիւրքէլեան, Տիկին Լ. Գորգիկեան, Ամիրեան, Օր. Ուսուլիկեան, որ նուագեց իր երգած երգերը չուրթակով : Արտասանեցին Շավիլլէն Օր. Քնարիկ, Ալֆորվիլլէն Օր. Զարուհի, եղան հայկական պարեր Շավիլլի օրիորդներու կողմանէ : Եղան հատարակութեան մէջէն երգողներ եւ արտասանողներ, որով ստեղծուեցաւ ուրախ մթնոլորտ մը բոլորին համար :

Պիւֆէն ճոխ եւ մանաւանդ մատչելի գիներով սպասուեցաւ մինչեւ վերջին պատառը :

Կ. Խաչի անգուգական բարեկամ Պարոն Ոսկիան Գալայճեան խօսք առաւ եւ զեղեցիկ խօսքերով ջատագովեց Կ. Խաչը եւ փափաք յայտնեց, որ Ալֆորվիլլի բոլոր միութիւնները բարեկամաբար նային իրարու, փոխադարձաբար աջակցին իրարու, քանի որ բոլորին նպատակը հայ ժողովուրդին եւ հայրենիքին ծառայելն է : Երջ. վարչութեան կողմանէ ներկայ էր Տիկին Ա. Գազանճեան իր հետ ունենալով Փարիզի ընկերուհիներէն Տիկին Մաւեան եւ Տիկին Կարապետեան, որոնք ըրին դրամական նուէրներ :— Բարեկամ մը

Մկրտիչ Իւթիւճեան

Պատերազմի օրերուն Պոլսոյ մէջ յանկարծամահ եղած էր Մկրտիչ Իւթիւճեան, հայ թերթերու միակ փորագրիչը որ ծանօթ էր ոտքան իր արհեստին ու աշխատանոցին կատարելութեամբ, նոյնպէս իր ազգային գործունէութեամբ :

Այդ օրերուն կարելի չեղաւ իր յիշատակին դոնէ քանի մը տող նուիրել : Պարտականութիւնս յիշեցի իր տիկնոջ Տիկին Էլիզ Իւթիւճեանի մահմահուան առթիւ, այս վերջերս, Փարիզի մէջ :

Ցաւով կարդացած էի իր մահուան լուրը 1944ին Պոլսոյ թերթերուն մէջ, մօտէն տեղեակ ըլլալով իր ազգային գործունէութեան որպէս անդամ Աղքատախնամին, Ազգ. հիւանդանոցին, Ազգ. խնամատարութեան, Գարակէօզեան օրբանոցին եւ զանազան թաղային մարմիններու :

Իւթիւճեան որ եղբօրորդին էր Գէորգ Արք. Իւթիւճեանի աւարտած էր Պոլսոյ Մխիթարեան քաջածանօթ էր ոչ միայն թուրքերէնի, արաբերէնի եւ պարսկերէնի, այլ նաեւ Ֆրանսերէնի եւ գերմաներէնի: 96ի ջարդերէն յետոյ ստիպուած էր հեռանալ Թուրքիայէն անցնիլ նախ Մարսէյլ, յետոյ Զուիցերիա եւ Գերմանիա, ուր կատարելագործած էր իր արհեստը Վայիցիկի եւ Միւնխէնի մէջ, վեց տարի աշխատելով Ֆոթոկրաւիւրի արհեստագիտական նորութիւններու համար հաստատուած մասնաւոր աշխատանոցներու մէջ :

Պոլիս վերադարձին 1902ին հիմնած էր իր «գինկոկրաֆ»ի տունը, ուրկէ անցած են գրեթէ բոլոր Հայ հրատարակիչները ընդհանուր գիրքերուն եւ թերթերուն նկարազարդման համար, մասնաւորաբար ողբացեալ Թէոդիկ որուն տարեցոյցներն ու «Տիգուհի Տարր» մասնաւոր խնամքով զեղազարդած էր :

Իր արհեստին եւ աշխատանոցին բացառիկ անհրաժեշտութեան կը պարտի գարձեալ 915ի աքսորէն եւ կոտորածէն ազատած ըլլալու բախտը :

Զինադադարէն վերջ աւելի քուռն թափով նուիրուեցաւ ազգային կեանքի եւ իր արհեստը սիրած ժողովուրդին օգտակար դառնալու նախանձախնդրութեամբ աշխատեցաւ բոլոր բարեգործական Միութիւններու մէջ յօգուտ հայ եկեղեցիին, հայ դպրոցին ու որբանոցին :

Իր ողբացեալ կինն ալ որ կը պատկանէր Պոլսոյ հին ընտանիքներէն մէկուն, անդամ էր Դպրոցասէր Տիկնանց Միութեան :

Ցարգանք իմ կողմէս երկու բարեյիշատակ անձերու յիշատակին : Ա. Տ. Ա.

ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱԶԱՏ ՀԷՔԵԱԹ ՀԻՆԳ ՊԱՏԿԵՐՈՎ
(Մեծ-վոճրերի, վոճր-մեծերի եւ ժողովրդի համար)

Գրեց՝ ԴԵՐԵՆԻԿ ԴԵՄԻՐՃԵԱՆ
ՆԱԽԱԲԱՆ

ՆԱԶԱՐ.— (Մոլլ չարժումներով, զգզուած մաղերով, բաւական խոշոր հասակաւոր մարդ, երկար բեխեր ունի, կզակը խուզուած է : Մորթին դեղ է դրանը եւ վրան թէք ընկած՝ կիսաքոմն եւ չաղուած է : Սթափուելով եւ առանց նկատելու) ...

Ուստա՛ն :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— (Զարադէմ, կոպիտ եւ հասուրլիկ կին, կերակուր է խառնում թոնրի մէջ) :

Հրամայէ՛, աղա՛ :

ՆԱԶԱՐ.— Ուստա՛ն, ի՞նչ ես ասում, օրը թեքուեց, հը՞ :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Ո՞ւռ ես, մարի՛կ արա :

ՆԱԶԱՐ.— Ես էլ էդ եմ ասում :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Թէ որ էդ ես ասում՝ էլ ի՞նչ ես խօսում :

ՆԱԶԱՐ.— Ասում եմ դնամ դեղամէջ, թալանը բերեմ :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— (Հետաքրքիր) Թալա՞նը, հա՛, ո՞ւր է, բեր :

ՆԱԶԱՐ.— (Ծոծրակը քորելով) Ասում եմ վեր կենամ մի դնամ : (Վեր է կենում եւ մորթին քարշ տալով բերում դցում է թոնրի կողքին եւ վեր ընկնում վրան) :

Գնամ ասում եմ, էն ինքը, դեղամէջ :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Ը՛ը՛... էլ ո՞ւր վեր ընկար :

ՆԱԶԱՐ.— Հա՛, էդ եմ ասում ես էլ...

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Բա գնում էիր դեղամէջ թալան բերես :

ՆԱԶԱՐ.— Ես էլ էդ եմ ասում : Տեսնեմ տղերքը դեղամէջո՞ւմն են : Մի ղարկեմ սարը, քարուքանը — բան անցկենալիս կը լինի ...

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Չեմ լսանում ի՞նչ ես ասում : Բա ասում էիր թալանը եկել է :

ՆԱԶԱՐ.— Ի՞նչ թալան :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Կրեմ զլուխդ, բա ո՞ւր էիր ասում :

ՆԱԶԱՐ.— Էդ չէ, ասում են Քէօրօղլուի լդիճներ են եկել զեղը : Գնամ մի տեսնեմ էդ ո՞նց են սիրտ արել :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Ի՞նչ ... էլի դնում ես դեղամիջում չնեռե՞ս : Ի՞նչ զործ ունես դեղամիջում :

ՆԱԶԱՐ.— Իդիթ եմ պիտի դեղամիջում ես լրեւամ :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Դու մկան ծակը հազար թումանի ես առնում, ասում ես՝ իդի՞թ եմ :

ՆԱԶԱՐ.— Կարգին խօսի :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— «Մեծաբերան եւ սպառնագին» Բո՛, ո՞նց չէ. «կարգին խօսի» Գնդի իշխանն ես : Գլուխդ թաղեմ : Էդ ո՞նց է, որ կարգին չեմ խօսում :

ՆԱԶԱՐ.— Չեմ հասկանում՝ դու ինձ ինչի՞ տեղ ես դրել, որ ասում ես «իշխան ես» : Ապա ի՞նչ եմ : Էդպէս մի խօսիդ թէ չէ՝ վեր կացայ, հա՛ ...

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Բոյըդ թաղեմ, անասուն, դու ո՞վ ես, որ վրադ չխօսեմ : Մի թալան ես բերում տո՞ւն, թէ մի հունար ունես : Էդ էլ լաւ է : Աչխատանք անելու, ինձ պահելու տեղը՝ վեր է կացել դլխիս իշխան է դառել :

ՆԱԶԱՐ.— Էդ ի՞նչ ես դուրս տալիս, ե՞ս պիտի պահեմ քեզ, թէ դու ինձ :

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Ո՞նց թէ : Ե՞ս պիտի պահեմ քեզ, ինչո՞ւ չես աշխատում :

ՆԱԶԱՐ.— (Փքուած, սպառնանքով) Է, քեզ հազար անդամ ասել եմ, որ վրաս չխօսես : Էդ ի՞նչ իմացայ, էդ ի՞նչ համարձակութիւն էր...

(2)

ԿԻՐԱԿԻԻ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

1.— Ոչ մէկ : 2.— Այո՛, պէտք է ըսել ծաղկեպակի : 3.— 1828ին : 4.—Ա. ձեռքը կտրած, Բ. ոտքը կտրած, Գ. ակռաները թափած, Դ. տարտնուած, Ե. լաւ մտիկ ընող :

5.— Եթովպիա, Եգիպտոս, Լիպերիա եւ Հար. Ափրիկէ : 6.— 7 կարմիր, 6 ճերմակ : Հանրապետութեան առաջին 13 նահանգները :

7.— Լուսաւոր առաւօտ, արդար արեգակ :

8.— Մխսաք Մեծարենց : «Լուսեղէն ճամբէն ես կ'անցնիմ դիւնով, գիշերն անոյշ է, գիշերմ հեչտաղի՛ն... 9.— 2 Օգոստոս 1944ին :

10.— 15 Մարտ 1939ին, 7 Ապրիլ 1939ին :

11.— Այո՛, 1648ին եւ 1688ին :

12.— Դաշնակցութիւն :

★ Անգլիոյ նախորդ արտաքին նախարարը — որ այս չաբթու փարիզ կուգայ կարդ մը երեսփոխաններու հետ — Լէմինկրըի մէջ ճառ մը խօսելով ըսաւ որ Զեխոսլովաքիոյ դէպքերը «կարմիր աղդանշան» մըն են եւ անհրաժեշտ կը դարձնեն արեւմտեան աղդերու գործակցութիւնը : «Որքան աւելի սերտօրէն գործակցինք Ամերիկացիներն ու մենք, այնքան աւելի պիտի յաջողինք պահպանել մեր աղատութիւնները ու խաղաղութիւնը : Քանի մը տպաւորութիւն, այնքան մեծ պիտի ըլլայ դիմը դոր պիտի վճարենք խաղաղութեան պահպանումին համար :

Ֆինլանտա

ԴԱՇՆԱԳԻՐԻ ՊԼՏՐ ՁԿԱԾ, ՆԸՍԻ
ՀԵԼՍԻՆՔիի ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹիՒՆԸ

Համաձայն Հելսինքիէն ստացուած տեղեկութեանց, մարաշխատ Սթալին Ֆինլանտայի նախագահին ուղղուած իր նամակը գրած է փետրուար 22ին : Այդ նամակին մէջ, Սթալին կ'ըսէ, ի մէջ այլոց — «Ինչպէս արդէն ձեզի ծանօթ է, Խորհրդ. Միութեան սահմանակից երեք երկիրներէ (որոնք պատերազմ մղեցին մեզի դէմ Գերմանիոյ կողքին), երկուքը վոխադարձ օգնութեան դաշնագիրներ ստորագրեցին մեզի հետ : Կ'ենթադրեմ որ Ֆինլանտան եւս Հունգարիոյ եւ Ռումանիոյ չափ կը բաղձայ նման դաշնագիր մը կնքել Խորհ. Միութեան հետ : Հետեւաբար, վախնալով որ մեր երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները արմատապէս բարելաւին՝ յանուն խաղաղութեան եւ ապահովութեան , Խորհ. կառավարութիւնը կ'առաջարկէ որ բարեկամութեան եւ վոխադարձ օգնութեան դաշինք մը կնքուի մեր երկու երկիրներուն միջեւ : Եթէ որեւէ առարկութիւն չունիք, կը խնդրեմ որ պատուիրակութիւն մը ղրկէք :

Համաձայն վերջին տեղեկութեանց, Ֆինլանտական կառավարութիւնը պատասխանած է թէ պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկէ Մոսկուա , բայց անհրաժեշտ չի գտներ նման դաշնագրի մը կնքումը :

★ Խորհրդային դեսպանը չաբթի օր տեսակցութիւն ունեցաւ նախագահ Փաասքիվիի հետ : Քաղաքական կուսակցութիւնները պատրաստ են ընդունելու ամրապնդ Սթալինի առաջարկը :

ԵՐՈՒսԱղԷմԻՆ կը տեղեկացնեն թէ անգլիական ուժերը չաբթի օր վնդացիրներով յարձակեցան Արաբներուն վրայ որոնք պաշարուած էին հրէական թաղամաս մը Թալբարէմի մէջ, եւ յաջողեցան հոն մղել զանոնք :

ՖՐԱՆՍԱԶԻ արտաքին նախարարը եւ քրիստոնեական դեսպանը այսօր պիտի ստորագրեն մշակութային դաշնագիր մը Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ : Ներկայ պիտի բլլայ կրթական նախարարը, Պ. Խուեան Տրիքէօ :

ՄԱՏԻՏԻ ՄԷՋ, չաբթի օր, Ալֆոնսօ Թագաւորին մահուան 7րդ տարեդարձին առթիւ տոգեհանգիստ կատարուեցաւ Ֆրանքոյի եւ օտար դեսպաններու ներկայութեամբ : Այս առթիւ ցոյցեր տեղի ունեցան միապետականներուն եւ Ֆաշականներուն միջեւ : Ոտիկանութիւնը միջամտեց եւ ցրուեց ցուցարարները :

Այրի Տիկին Արմենուհի Ագարեան, Օր. Վանդիթին Ագարեան, Տէր եւ Տիկին Պարգեւ Զղրկանեան (Փարիզ), Այրի Տիկին Վարսենիկ Ալթունեան (Մարսէյլ), Այրի Տիկին Եսթեր Ագարեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Արշամ Ալթունեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Արմենակ Ալթունեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յովհ. Ալթունեան, Վաղարշակ Ագարեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), ինչպէս եւ իր բոլոր պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն զանոնակից մահը իրենց սիրելի տղուն, եղբօր, ազբօրեղբօր , թոռան, քեռորդւոյն եւ եղբօրորդւոյն

Պ. ՕՆՆԻԿ ԱԶԱՐԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ 27 փետրուարին, 27 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ : :

Հանդուցեալին մարմինը տունէն պիտի փոխադրուի 76 rue de la Mare, Paris (20) վաղը 3 Մարտ ժամը 2ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 rue Jean Goujon եւ արարողութիւնը պիտի սկսի ժամը 2.30ին : Թաղումը պիտի կատարուի Pantinի գերեզմանատունը :

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ՄԵԾ ՊԱՀՔԻ Միջինքին առթիւ այս հինգշաբթի, 4 Մարտ ժամը վեցին յետոյ Փարիզի եկեղեցիին մէջ պիտի կատարուին «եկեսցէ » եւ խաղաղական ժամերգութիւն, երկրորդ անգամ մըն ալ Մարտ 18 հինգշաբթի օր նոյն ժամուն :

Հոյ բարեպաշտ հաւատացեալները սիրով կը հրաւիրուին այս ժամերգութիւններուն :

Հոգաբարձութիւն

ՃՔԵՂ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՊՈՄՈՆ, Ֆլորէալի մէջ երկուշաբթի , 8 Մարտ, ժամը 8.30ին, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ, եւ նախաձեռնութեամբ քաղաքի ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ եւ Պոմոնի ԶԱԻՍԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէներու : Սիրայօժար բեմադրութեամբ ՇԱՆԹ Թատերախումբի :

կը ներկայացուի
ՍԵՒ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ
Ցնցող տրամ 5 պարբ

Գործող անձինք.— Տիկին Ա. Քոչարեան, ընկերներ՝ Կ. Մուրթաֆեան, Գ. Քէնտիրեան, Լ. Ստեփանեան, Վասիլ, Գ. Կերկերեան, եւ Ա. Մակարեան :

Փութացէք այժմէն ապահովել ձեր տոմսերը, չի ղրկուելու համար խնամքով պատրաստուած այս յեղափոխական չունչ կրող ներկայացումէն : Եկէք խումներով, տեսնելու համար սեւերուս ապստամբութեան ոգին, որ յախուռն պայքար մըն է աւարտրարութեան եւ բռնակալութեան դէմ :

Փետրուար 29ին, կիրակի երեկոյ բոլորդ Սայ Մաղընօ եւ Բ. Մարտ 8ին՝ Պոմոնի Ֆլորէալ սինէման, վայելելու համար ցնցող տրամ մը որ տեղի ունեցած է 1793ին ֆրանսական կղզիին մը մէջ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Շավիլի «Անդրանիկ» խումբի ցերեկոյթ պարահանդէսը, Մարտ 7ի կիրակի օրը : Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՓԱՐԻԶԻ «Նոր Սերունդ»ի մասնաճիւղը կը տօնէ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ, Sociétés Savantesի մեծ սրահին մէջ, 8 rue Danton, Odéon, կիրակի 21 Մարտ, ժամը 4ին 12:

17ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հայ Արիներու Մխիթեան Փարիզի չքնանի երէցներու , սկաուտներու եւ դայլիկներու կողմէ : Մասնակցութեամբ Փարիզի Հայ Արեւոյչներուն : Տեղի կ'ունենայ կիրակի 7 Մարտ 1948, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Salle de la Chimie, 28bis, rue St. Domonique, Paris (7), (métro Invalides կամ Solférino) :

Սկաուտական ճոխ յայտագիր, ներկայացումներ, հայկական պարեր եւ երգեր Արեւոյչներուն կողմէ :

Մուտք 100 — 300 ֆրանք :

ԱՆՈՒԹԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 20ին
Գաղա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահուան 25ամեակի առթիւ :

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵԻԵԱՆի

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԻԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԻՀԻԹԻՐԵԱՆ (Սաթօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ (պար) :

ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ Ռատիոյի նուագախումբը (60 հոգի) : ....

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպարեան, Թումայեան, Ադպ. Առաքնորդարան, (Օօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz) :

ՄԱՐՏ 7ԻՆ, ՄԱՐՏ 7ԻՆ, ՄԱՐՏ 7ԻՆ

Օթէլ Ճօրճ Ե.ի չքեղ սրահներուն մէջ
ԱՐԵՒՄՈՒՏՔի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
ժամը 15էն մինչեւ 24, երկու ընտիր նուագախումբեր , բազմաթիւ աթթրաքսիոններ :
Մի մոռնաք Մարտ 7ը: «Արեւմուտք»ին օրը

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ.— Փարիզի Հայոց Աղքատախնամ Ընկերութիւնը խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր անոնց, որոնք, ի յարգանս ողբացեալ Տիկին ԱԶՆԻՒ ՊԱՐԿԻՐՃԵԱՆի յիշատակին, փոխան ծաղկեպսակի , հաւաքաբար 22.700 ֆրանքի նուիրատուութիւն մը ըրին ընկերակցութեանս :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ «Արքայ Լիր»ի ներկայացման առթիւ.— Իբրեւ կազմակերպիչ «Արքայ Լիր»ի ներկայացման կուզամ ներկայիս իմ խորին շնորհակալութիւնները յայտնել դերասկատար ընկերներու որոնք խղճմտօրէն կատարեցին իրենց յանձնառած դերերը : Շնորհակալութիւն նաեւ հայ մամուլին անխտիր, որ նպաստեց ներկայացման յաջողութեան եւ Սերաստահայերու Նահանգային Միութեան որ հաւանութեան «Արքայ Լիր»ի ներկայացումը, ինչպէս նաեւ ծանօթ լուսանկարիչ Պ. Շահլամեանի (Ֆօթօհամլէթ) որ անձնուիրաբար լուսանկարեց «Արքայ Լիր»ի բոլոր դերասատարները եւ տեսարանները :— Տ. Նշանեան

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ.—

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱՑԻ խումբը մարտ 11ին, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՌՈՄԱՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ ուրբաթ 12 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական տեղը :

Վալանսի բնակիչներու ընդհանուր ժողովը՝ չաբաթ, 13 Մարտ երեկոյեան ժամը 8ին, Ա. Ս. Հարութեան ակումբին մէջ :

Այս երեք ժողովներուն ալ ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴի Անիէռ Պուա Քոլոմպ «Մասիս» խումբի հայերէն դասաւանդութիւնները տեղի կ'ունենան ամէն չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, 149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières :

ՄԱՐՍԷՑԼ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր հետեւեալ ենթակոմիտէները եւ խումբերը.—

Հինգ. 4 Մարտ.— «Ակնունի» եւ «Քրխտափոր» ենթակոմիտէները եւ «Իշխան» խումբը :

Ուրբաթ, 5 Մարտ.— «Թաթուլ» խումբը :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները, չաբթու մէջ իրիկուան 8ին, կիրակի օրերը ժամը 3ին : Ներկայ պիտի բլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները :

Վիչնի Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդ «Մուրատ» խումբի ընդհ. անդամական ժողովը եւ դասախոսութիւնը վաղը երեկոյեան ժամը 8.30ին, Համօ Օհանջանեանի ակումբի մէջ : Պարտաւորիւ ներկայութիւնէ :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹիՒՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի Սեվրի Մխիթարեան վարժարանի մէջ ժամը 3ուկէսին կը դասախօսէ Պ. ՋԱՏԻԿ ԽԱՆՋԱՏԵԱՆ : Նիւթը՝ ՀԱՑԱՍՏԱՆի ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹիՒՆԸ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴի մասնաճիւղին կողմէ :

Մարտ 9ին, երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Cinéma Alhambraի չքեղ սրահին մէջ, métro Mairie d'Issyի դէմը :

Կը ներկայացուի Ղ. ՄԵԼՈՑԵԱՆի

«ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ»Ը

եւ դաւեչա մը « ՀԻՒԱՆԴՏԵՍ »ը :

Բեմադրութիւն ՀԱՊԻՇԵԱՆ : Երաժշտական բաժին Ա. Մեսրոպեանց :

Ներկայ կ'ըլլայ Արմենուհի հեղինակը : Ընկեր ԲԱԼՈՒԵԱՆ պիտի խօսի երկու հեղինակներու գործակցութեան մասին :

Տոմսերը կը ծախուին Նոր Սերունդի ակումբներուն մօտ եւ ներկայացման օրը թատրոնին մէջ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անպուզական գործիչներ Տօքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Աղբալեանի յիշատակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առաւօտեան , մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրաւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարգելու համար անոնց անմահ յիշատակը :

Ծախու տուն

Մօտակայ արուարձանի մը մէջ եօթը սենեակով տուն մը որ ունի կեդր.ջեռմութիւն, գազ, էլեկտրականութիւն, երկու խոհանոց, լուացարան, բաղնիք եւ 765 մեթր քառակուսի պտղատու ծառերով պարտէզ մը չրջապատուած պատով, ծախու է : Դիմել Պ. Երամեանի 49 Ave. de Fredy, Villemomble, Seine:

ՄԱՐՄԻԼԱՀԱՑԵ՞Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՞Ք...

ՏՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉի ՔԱՂԱՔի ՄԱՆԱՆՃիՒՂին
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

22 Մարտ, Շաբաթ Բ. օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱՋԼՈՒՑի ՄԷՋ :

Չեր տոմսերը եւ սեզանները ապահովեցէք Պ. Շալճեան Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեան 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրճանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 5 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mercredi 3 Mars 1948 — Չորեքշաբթի 3 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5281-ՆԵՐ շրջան թիւ 890 — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

Ծերակուտական վէճերնոյն յայտարարութիւնները

«ԵՐԿԱԹԷ ՎԱՐԱԳՈՑՐ ՉԵՆՔ ՈՒԶԵՐ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ՎՐԱՁ»

Ամերիկեան Ծերակոյտի Արտաքին Յարաբերութիւններու Յանձնաժողովին հանրապետական նախագահը, Արթըր Վէնտընպըրկ Ծերակոյտի երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.—

Այս ժամուն երբ մենք կը վիճաբանինք, անդին, վոքրիկ Ֆինլանտա կրնայ ռուսական ցանկին վրայ բարդուիլ: Յարձակողական համայնավարութիւնը կը սպառնայ բոլոր տեսակի ազատութեանց եւ ապահովութեան՝ հին թէ նոր աշխարհներուն մէջ, երբ կը չգթայէ ժողովուրդները: Մարշըլի ծրագրին դէմ Մոսկուայի ցոյց որուած ընդդիմութիւնը դաւադրութիւն մըն է որուն նպատակն է տեւականացնել քաոսը եւ անկայունացուցիչը եւ յուսահատութեան մղել ազատեան ազգերը:

Բոլոր համայնավարները ընդառաջ գացին այդ դաւին եւ համատարած վնասարարութիւն մը ծայր տուած է ազգին: Քրէմլինը հրամայած է որ քանդեն այդ ծրագիրը: Մենք կարծեցինք թէ չահած էինք երկրորդ պատերազմը: Մարշըլի ծրագիրը պէտք է կանխէ երրորդ պատերազմը երբ տակաւին չէ սկսած: Շատ լաւ պիտի ըլլար, ի հարկէ, եթէ մեր աչքերը փակէինք ու չտեսնէինք իրականութիւնը եւ հանդիստ անկիւն մը քաշուած երազէինք: Բայց, այն որ ժամանակին մեր պէտքճանքն էր պիտի ըլլայ մեր յիմարութիւնը: Ասիկա չատ որոշ է եւ կարելի չէ հերքել ներկայ հիւլէական աշխարհին մէջ: Ամերիկա, աշխարհի ամէնէն մեծ ազգը, կամ պէտք է արդարացնէ իր վրայ դրուած յոյսերը իբրեւ առաջնորդ, եւ կամ պէտք է հրաժարի այդ դերէն: Խաղաղութիւնը մեր գլխաւոր մտահոգութիւնն է. տեսի է պատերազմի մասին խօսիլ: Սակայն խաղաղութիւն եւ ողջոյն իրարու բերելամ հակացողութիւնները չեն եւ աշխարհս Ուոշինկթընի եւ Մոսկուայի միջեւ բաժնելու քաղաքականութիւնը՝ խաղաղութիւն չի նշանակեր:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ ԴԻՇՆԱԿՑԻՆ ?

Ներկայ չաբթուան վերջը կարեւոր խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի Պրիւքսէլի մէջ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Հոլանտայի, Պելճիքայի եւ Լիւքսէնպուրկի կառավարութեանց միջեւ որոշելու համար թէ ինչ քայլեր կրնան անմիջապէս ձեռք առնուիլ փոխադարձ օգնութեան ծրագրին յաջողութեան համար:

Յորհրդաժողովին պիտի մասնակցին Գրիւքսէլի անդլիական եւ Ֆրանսական դեսպանները:

Առաջին քայլն է զոր արեւմտեան պետութիւնները կ'առնեն՝ Չեխոսլովաքիոյ դէպքերէն ետք:

ՆԱՒԱԳԱՀ ԹՐՈՒՄԸՆ յայտարարեց երկուշաբթի օր թէ ուղտուածութեամբ պիտի ուզէր հանդիպում մը ունենալ Սթալինի հետ՝ պայմանաւ որ մարաջախտը հաւանի Ուոշինկթընի գալ:

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԷԹԼԻ յայտարարեց խորհրդարանին մէջ որ պինուորական խնդիրներու մասին եկար վիճաբանութիւններ տեղի պիտի չունենան եւ հրապարակ պիտի չհանուին մանրամասնութիւնները՝ յանուն ապահովութեան:

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ծովեկանութիւնը ձերբակալեց 60 նաւաստիները որոնք ամրապատնուած են զաւազրական արարքներով: Անցեալ չաբթու ձերբակալուած էր նաւաստի մը որուն խոստովանութիւնէն երեւան ելած էր թէ համայնավարները քայլեր կ'առնէին ապստամբներուն յանձնելու համար կարգ մը մարտանաւեր:

ՔՈԱՆԸՈՒԹ Անգլիացի պինուորները սպանեցան կիրակի օր երբ Մերձի հրէական գաղթականի ընկերակցութեան ահաբեկիչները օդը հանեցին Գահիրէէն Հայֆա գացող չոգեկառքը: Ծանր վիրաւորուած են 38 պինուորներ, իսկ թեթեւ վէրքեր ստացած են 40 հոգի: Ընկերակցութիւնը յայտարարած է թէ ինք սարքած էր այս ոճիրը իբրեւ պատասխան անցեալ չաբթուան եւ դուռադէմի պէն եհհուտա փողոցին պայթումին:

Անգլիա միշտ ուժով պէտի է մնայ, կ'ըսէ պաշտպանութեան նախարարը

Անգլիոյ պաշտպանութեան նախարարը խորհրդարանին երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ յայտարարեց թէ « Անգլիա չի կրնար յոյս ունենալ իր նպատակները իրագործելու եթէ դարձեալ կրկնէ այն սխալները որոնք պատահեցան երկու պատերազմները իրարմէ բաժնող ժամանակամիջոցին»: Մեր սխալներէն մէկն էր այն իրողութիւնը որ չափէն աւելի դեղչեցինք մերսպառազինումը եւ վտանգեցինք մեր հեղինակութիւնը, բաւ նախադասը: Ուրեմն Անգլիա պէտք է միշտ ուժով մնայ:

Բրիտանական բանակը պիտի ունենայ 940.000 զինուոր, բայց յառաջիկայ մէկ տարուան ընթացքին այդ թիւն ալ պիտի կրճատուի: Ետ պիտի կանչուի Պաղեստինի բանակը մինչեւ Օգոստ. 1, սակայն պինուորական ուժ մը պիտի պահուի Մերձաւոր Արեւելքի մէջ: Անգլիական Ջուրերու նաւատորմիղը նոր յատկութիւններ պիտի ունենայ: Օդային ուժին զարգացման համար չանք պիտի չխնայուի:

Մակերեսային ու վտանգաւոր տեսակէտ է պնդել թէ շատ կը ծախսենք մեր պաշտպանութեան միջոցներուն համար, դիտել տուաւ նախադասը: Մեր համայնավարները կ'ուզեն որ Անգլիա եւ Միացեալ Թագաւորութիւնը ժողովուրդները կրճատեն իրենց պինուորական ծախքերը, այն տեսակ տուեն մը երբ Մարշ. Միւութիւնը հսկայ ուժեր կը պահէ Նորանոր քայլեր առնելու համար ամբողջ աշխարհի մէջ:

35041 օդանաւի պէտ ունիմ, կ'ըսէ Ամերիկացիներէն

«ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԿՐՆԱՑ ԾԱԳԻԼ ՄԷԿ ՕՐԷՆ ՄԻՒՍ»

Մի յացեալ Նահանգներու Օդային զաղաքականութեան յանձնախումբը, տեղեկագիր մը ներկայացնելով խորհրդարանին կ'ըսէ թէ «պատերազմ մը կրնայ պայթիլ մէկ օրէն միւսը, եւ Ամերիկա պէտք է պատրաստ գտնուի»: Ահազանգ կարդ մը հիմնական կէտեր այդ տեղեկագրէն.—

Պէտք է ունենանք 35.041 օդանաւեր անմիջապէս ջախջախելուհամար մեզի դէմ գործուած յարձակում մը: Ցառաջիկայ հինգ տարուան մէջ պէտք է ծախսենք 70.040 միլիոնէն 78.030 միլիոն տոլար: Մեր պինուորական պետերը տակաւին ազատ մտքի տակական յատակագիծ մը պատրաստած չեն հիւլէական ուժին գործածութեան համար: Զինուորական պէտքերու համար քուէարկուած դումարները անբաւական են: Քաղաքակրթութիւնը մեծ վտանգի մէջ է եւ չանք պէտք չէ խնայենք խաղաղութեան պահպանումին համար այնքան ատեն որ յոյս կայ. Ամերիկեան օդային ուժը ամէնէն մեծ երաշխիքն է այդ տեսակէտէն պաշտպանուելու համար հիւլէական ռումբին, գործօն ճառագայթներուն, մանրէներու եւ համաճարակներու կամ ուրիշ մահացու դէնքերու դէմ:

ՍԱԿԱՒԱՆ.— Թղթադրամ՝ տոլար 340, ըստ Թերլին 770, ոսկեդրամ՝ 20 տոլարնոց 22.000, Նափոլէոն՝ 3300, անգլիական 5675, դուլտ. 4100:

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՇՈՒՄԱՆ կիրակի օր MRP կուսակցութեան ազգային խորհուրդին մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.— Մեղի դէմ բացուած յարձակումը ետ մղելէ ետք, դրական այլ ոչ ժողովրդական, քայլեր առինք: Դիտէինք թէ ուր կ'երթայինք, ծրագիր մը ունէինք: Անշուշտ սկսանք ամէնէն դժուար կէտէն եւ այդ է պատճառը որ մեզի դէմ ծառացան մեր հակառակորդները: Ամբոխավարներու տարօրինակ համերաշխութիւնը ինչպէս նաեւ արտասահմանի ճնշումը, փորձեցին խափանել մեր ձեռնարկները:

Վարչապետը հաւատաց թէ դահլիճի փոփոխութիւն պիտի չըլլայ առայժմ:

« Անատոյգ կացութիւն մը կը տիրէ ամէն տեղ, ամէն րան կրնայ պատահիլ, մեր երկրէն ներս կամ մեր երկրէն դուրս: Պէտք է յոռետես ըլլանք եւ պէտք է մեր աչքերը լայն բանանք: Զինուորապէս շատ հաւ կը մնանք »:

ՖԻՆԼԱՆՏԱ ԵՒ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ՉԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՉԵՆՔ ՈՒԶԵՐ

ԿՐՍԵՆ ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ֆինլանտայի խորհրդարանին պահպանողական խմբակցութեան ղեկավարը յայտարարեց երկուշաբթի օր թէ իր կուսակցութիւնը նպատակադարմար չի նկատեր վինուորական դաշնագիր մը կնքել Խորհրդ. Միութեան հետ: Որոշեցինք քանննարարել կառավարութեան որ չընդունի այդ տեսակ համաձայնութեան մը առաջարկը բայց բանակցութիւնները վարէ Մոսկուայի հետ, ըսաւ Պ. Արվո Սալմինէն :

Համաձայն պահպանողականներուն, Ֆինլանտա արդէն իսկ կարգ մը վինուորական յանձնառութեանց տակ մտած է եւ աւելորդ է զինակցութիւն մը կնքել: Հելսինքիի քաղաքական շրջանակները համոզուած են որ «դիւանագիտական տագնապ» մը ծայր պիտի տայ յառաջիկայ շաբթու :

Հանրապետութեան նախագահը երկուշաբթի կարեւոր ժողով մը գումարեց իր պալատին մէջ, մասնակցութեամբ վարչապետին, արտաքին նախարարին, խորհրդարանի կարեւոր անձնաւորութեանց ինչպէս նաեւ վինուորական հրամանատարներուն հետ :

Մոսկուայի Ֆինլանտական դեսպանը Հելսինքի վերադառնալով յայտնեց թէ ինք խօսակցութիւն չէ ունեցած Մոսկուայի կառավարութեան հետ՝ մարաջախտին նամակէն զատ :

Զրոյց կը շրջի թէ Սոցիալ Դեմոկրատները պիտի մերժեն Սթալինի առաջարկը: Իսկ Ժողովրդականներու վարիչը ջերմօրէն կը յանձնարարէ ընդառաջ երթալ եղած առաջարկին «որ ամէն տեսակէտով նպաստաւոր էՖինլանտայի համար»: Հողագործական կուսակցութիւնը կ'առաջարկէ տարբեր բանաձեւ մը դնել՝ համաձայնութիւնը դոյացնելու համար դրացի մեծ պետութեան հետ:

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՑԵՏԱԶԳՈՒԻՆ

Չեխոսլովաքիոյ նորընտիր համայնավար կառավարութեան անդամները օտար մամուլի ներկայացուցիչները ժողով մը հրաւիրելով հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդեցին օրուան դէպքերուն մասին.—

Ա.— Հաւանական է որ խորհրդարանական ընտրութիւնները որոնք տեղի պիտի ունենային ապրիլին կամ մայիսին, յետաձգուին մինչեւ աշունը: Այս որոշումին չարժառիթ կը ներկայացուի Սօքոլներու (մարզական միութեանց) արձակուրդը :

Բ.— Համայնավար բջիջները իրենց հակակշիռն տակ առած են երկրին ամբողջ վարչութիւնը: Օտար թղթակից մը սրամտօրէն կ'ուշադնէ — թէնիսի մրցումներէն մինչեւ քաղաքական դէմքերու մաքրազործումը կը գտնուի համայնավարներու հակակշիռին տակ :

Տակաւին չեն ճշդուած այս բջիջներուն իրաւասութիւնները քանի որ դէպքերը շատ արագօրէն տեղի ունեցան :

Տեղեկատու նախարարութեան պետը յայտարարեց իսպառ ասկան թղթակիցներուհարցումին թէ, «օտար լրտեսներու թիւը այնքան չատցած էր Չեխոսլովաքիոյ մէջ որ ստիպուեցանք նախագահին ուշադրութիւնը հրաւիրել սպառնացող վտանգին վրայ »:

Աղիմնարարութեանց նախարարը բսաւ որ « բջիջները » առժամեայ բնոյթ ունին եւ ժամանակի ընթացքին պիտի լուծուին: Անոնք իրենց իրաւասութիւնները կը ստանան ժողովուրդէն, աւելցուց նախարարը: Առեւտրական նախարարը հաւատաց որ Չեխոսլովաքիա կը փափաքի առեւտրական յարաբերութիւններ մշակել արտասահմանի հետ :

Խորհրդարանը պիտի դումարուի Մարտ 10-ին: Վարչապետը, այդ առթիւ կարեւոր յայտարարութիւն մը պիտի ընէ :

ՀԱՄԱՁԱՅՆ Լոնտոնի «Թայմզ»ին Զինաստանի համայնավարները եւ Ազգանկ Քայ Չէքի կառավարութիւնը բանակցութեանց սկսած են համաձայնութիւն մը կնքելու համար: Կ'ըսուի թէ Զինաստան երկու անկախ պետութեանց պիտի բաժնուի հիւսիսային եւ հարաւային :

ԿՈՄԻՆՏԻՐՄԻ անդամները կարեւոր ժողով մը կը դումարեն Վարշաւայի մէջ, այս շաբթու : Այս տարաձայնութեան առիթ տուած է Ռումանիոյ ներքին նախարար եւ համայնավար կուսակցութեան քարտուղարին ինչպէս նաեւ Իտալիոյ համայնավարներու ներկայացուցիչին Վարշաւա ներկայութիւնը :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՍՏՈՒԳՈՒԹԻՒՆ

Ի՛նչ հեգնութիւն : Նոր Տարուան այնքան սքանչելի բարեմաղթութիւնները, « ի մարդիկ հաճութիւնը» եւ ուրիշ հոգեշահ քարոզները արգէն իսկ հեռաւոր յիշատակի մը տպաւորութիւնը կը զարթնեն :

Տարուան առաջին ամիսը թաւալեցաւ չարաշուք հակաճառութիւններով, որոնք հետզհետէ կը թանձրացնեն մթնոլորտը :

Տեսակէտներու տարբերութիւնը, քաղաքական եւ տնտեսական շահերու ընդհարումները, բազմաթիւ յայտնի եւ գաղտնի ծրագիրներ երկու ճակատի բաժնած են երկրագունդը : Կը թուի թէ մարդիկ երկչէ աւելի լաւ կը հասկընան իրար, հրանօթներու եւ ռմբահիգներու ահռելի ժխորին մէջ քան այսօր, երբ աշխարհը վերակազմելու, խաղաղութիւնը ամրապնդելու ձեռնարկներ են :

Հակառակ բոլոր հերքումներուն կամ լաւատես հաւաստիքներուն, Եւրոպան իրապէս բաժնուած է երկու խմբակցութեանց, արեւելեան եւ արեւմտեան :

Տարակոյս չկայ թէ երկու ճակատները ինչքան զօրանան իրար մեղադրելով, փոխադարձ կասկածներ մնուցանելով, այնքան պիտի թունաւորուի մթնոլորտը :

Կացութիւնը վրդովիչ է մանաւանդ անոր համար որ, փոխադարձ ամբաստանութիւնները ազդեցութեան պայքարներն ու մրցակցութիւնները չեն սահմանափակուիր եւրոպական ցամաքամասին վրայ,

Անոնց հակազդեցութիւնները անմիջապէս զգալի կը դառնան Եւրոպայէն դուրս ալ : Մանաւանդ Մօտաւոր կամ Հեռաւոր Արեւելքի մէջ, ուր թաղուած են շատ մը հիմնական վէճերու բազմաճիւղ արմատները :

Որքան առկախ, անլոյծ, պայթուցիկ խնդիրներ՝ իրարու վրայ դիզուած, քանի մը տարուան ընթացքին :

Գերմանական կնճիռը լուծելու համար յաղթականները ոչ իսկ օրակարգի մասին համաձայնած են : Պալքաններու նոր կազմակերպութիւնը— խորհրդային կարգադրութեամբ — ակռայ կճրտել կուտայ Անգլեւսաքսոններուն : Ճոնսաստանը արիւն կը քամէ 1944 Դեկտեմբերէն ի վեր, իբրեւ հետեւանք նոյն յաղթականներու հակամարտութեանց : Պաղեստինը լիքին կը կազմէ հրաբուխ մը : Միջին Արեւելքը, Եգիպտոսէն մինչեւ Իրաք եւ Իրան, դարձած է փորձութեան դաշտ մը, ուր փոքը ժողովուրդներու անկախութեան պայքարը եւ մեծերու անտեսական շահերը իրար խառնուած, դորեհան հանգոյց մը կազմած են :

Եւ ամբողջ ասիական ցամաքամասին վրայ, դարշահոտ հեղուկը, քարիւղ, զլխու պոռտ կը պատճառէ իր հին ու նոր հորերով :

Անշուշտ այս բոլորէն չի հետեւիր թէ անխուսափելի է պատերազմը, ինչպէս օրն ի բուն կ'ազազակեն վայրերան մարգարէները, բերանացի թէ գրաւոր :

Որքան հրէշային այլասերման մը մատնուած պէտք է ըլլայ մարդկութիւնը, նոր փորձրկի մը պայթեցնելու համար :

Տակաւին չէ ցամքած երկրորդ Աշխարհամարտին, չանթարձակին եւ չանթահարիչին արիւնը :

Եւրոպայի ամբողջ տարածութեան վրայ փըռուած, գաղտնապէս թաղուած լեռնակուտակ ոսկորներն անդամ դեռ նոր կը հաւաքուին :

Որթապէս խախտած է բոլոր երկիրներու տնտեսական կացութիւնը, տեղ տեղ յանգելով համատարած թշուառութեան :

Եւ վերջապէս միլիոնաւոր հաշմանդամներ դարձած են պատուհաս, իրենց խարխլած մարմիններով, աշխարհի բոլոր պողոտաներուն վրայ :

Ամէն պարագայի մէջ, դիւահարներ միայն կը նան քարիւք սպասել որեւէ նոր պատերազմէ : Մանաւանդ փոքր ժողովուրդներու համար որոնց ընդհանրապէս դատապարտուած են անցուդարձի դառնալու : Առնուազն ոտքի կոխան :

Պատրանքներ չունենանք: Մեծերը պիտի շարունակեն սպառնալիքներ տեղալ փոխադարձաբար, գիտական կատարելութեան, կատաղութեան հասցնելով արդիական վինարուեստը : Պիտի չարունակուի նոր եւ աւելի մահացու զէնքերու պատրաստութիւնը :

Օրուան յաղթականները անդադար համբելով հիւլէն, պիտի փորձեն գետը, լեռը, արեւն ու աստղերն անդամ գէնքի, ռումբի եւ հրանօթի վերածել յանուն իրենց աշխարհակալութեան շահերուն :

Եւ սակայն, միշտ ալ պիտի դտնուին խմաստուն մարդիկ, աղէտը կանխելու, գոնէ յետաձգելու կամ սահմանափակելու համար :

Աշխատաւորներու անհամար բազմութիւնները ալ, անշուշտ, փրկարար դեր մը պիտի կատարեն, ճակատելով դիշատիչ ախորժակներու, ռազմատաղտ ձգտումներու դէմ :

Այս համատարած անստուգութեան մէջ, փոքրը ժողովուրդները պիտի ունենան մէկ հիմնական մտահոգութիւն,— ոտքի տակ չերթալ, դորձիք դառնալով այս կամ այն կողմին :

Առանձնապէս մենք, ցիրուցան՝ աշխարհի բոլոր ցամաքներուն վրայ, պիտի չմոռնանք թէ չունինք յաւելեալ արիւն, կրակը նետուելու համար, աչքերը գոց :

Ոչ մէկ տեղ այսքան պէտք ունեցած ենք սրբազան նշանախօսքի մը վերածելու համրանքի պահպանումը :

Այդ մտահոգութեամբ ալ, կրկնապատիկ ուշադրութիւն, արթնութիւն կը պահանջէ դաղութներու ինքնապաշտպանութեան խնդիրը :

Թոյլ չտալ որ զանազան խայծերու զոհ երթան մեր տարագիր բազմութիւնները, ներսէն թէ դուրսէն: Զգաստութեան հրաւիրել գոյնզգոյն բանգէտներ, մանաւանդ անոնք որ կը փորձեն կազմալուծել մեր ներքին կարգապարքը :

Հալէպ

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հայերէն գրական լեզուի զարգացումը Սովետական Հայաստանում

(Գ. եւ վերջին մաս)

Ցայտնի է, որ ժամանակակից հայերէնի հնչարանութիւնը որոշ չափով տարբերւում է հինչպէս հին լեզուի, նոյնպէս եւ արեւմտեան հայերէնի հնչարանութիւնից: Անհրաժեշտ էր պարզել՝ թէ օտար բառերի տառադարձութեան ժամանակ հնչիւնաբանական ինչպիսի օրինաչափութիւններ պէտք է նկատի ունենալ: Այդ հարցը լուծելիս ճիշդ կերպով նկատի է առնուել արեւելեան հայերէնի՝ մեր պետական լեզուի գործող հնչարանութիւնը՝ զանց չառնելով նաեւ որոշ բառերի աւանդական ուղղագրութիւնն ու տառադարձութիւնը :

Այստեղ, սակայն, պէտք է վճռուեր եւս մի այլ հարց՝ փոխառուած բառի արտասանութեան հարցը, եւ դտնուեց այդ հարցի ճիշդ լուծման ուղին. պահուեց փոխ առուած բառերի ռուսական արտասանութիւնը երկու պատճառով, ա) նրա համար, որ միջազգային բոլոր բառերը ռուսերէնի միջոցով են անցնում Հայոց լեզուին, եւ բ) այն պատճառով, որ այժմ աշխարհում միակ լեզուն ռուսերէնն է, որ կարող է իր զարգացման հեռանկարներով ու ընթացքով փոքր ժողովուրդների լեզուների զարգացման օրինակ հանդիսանալ: Օտար բառերի տառադարձութեան ժամանակ Ռուսաց լեզուի արտասանութիւնը նկատի ունենալով հանդերձ, ուշադրութիւն է դարձուել այն հանգամանքին, որ ռուսերէնն ազգային լեզուին յատուկ երեւոյթները մեքենայօրէն չէրկնուին Հայոց լեզուում: Այդ առաջին հերթին վերաբերում է ռուսերէնին ոչ յատուկ (Հ Ձ Ղ Ճ Ջ Փ Ֆ) հնչիւնների, կրկնաձայնների եւ եւրոպական մի շարք լեզուների երկբարբառների տառադարձութիւնը :

Մեր լեզուի մէջ կատարուած տեղաշարժերը տարածւում են նաեւ մեր լեզուի ձեւաբանութեան, շարահիւսութեան, բառակազմութեան եւ ուղղախօսութեան վրայ: Այդ բազմաթիւ փոփոխութիւններից նշենք միայն մի քանիները.

ա) Ցատկացուցիչ յետադաս դործածութիւնը.— Հայոց հին լեզուի գրաբարի մէջ կարելի է հանդիպիլ յատկացուցիչների ե'ւ նախադաս, ե'ւ յետադաս դործածութեան, այդ ազատութիւնը, որը անվիճելիօրէն լեզուի առաւելութիւն է, ժամանակակից հայերէնին յատուկ չի եղել: Ռուսաց լեզուի աղդեցութեամբ վերջին շրջանում մեր դրական լեզուում սկսեցին դործածուել յետադաս որոշիչներ, որոնք այժմ այնքան են ընդհանրացած, որ դժուար է կարծել, թէ ժամանակակից հայերէնի համար այդ արտասովոր երեւոյթ է եղել : Օրինակ, «Ես տեսայ նկարները Աշիկի, որը հայրենական պատերազմի ընթացքում շատ արժէքաւոր դործեր է տուել», եւ ոչ թէ՝ «Ես տեսայ Աշիկի նկարները, Աշիկի, որը...» եւն.:

բ) Բայափոխութիւններ.— Հայոց լեզուն շատ հին ժամանակներից սկսած բազմաթիւ փոխառութիւններ է կատարել եւ սեփականել է դրանք, բայց իր պատմութեան մէջ առաջին անդամ ժողովուրդների եղբայրական կարողութիւն ձեռք բերեց: Առաջ ասում էինք մոբիլիզացիայի ենթարկել, իսկ այժմ չնորհիւ այն համդամանքի, որ պետութեան կողմից օրինականացուել է բայափոխառութիւնների նոր մասնագիտութիւն, վերացուել է նկարագրական ձեւով օտար բայերը թարգմանելու անյարմարութիւնը: Այժմ նախապատուութիւն է տրւում մոբիլիզացնել, օգտագործել, կոորդինացնել ձեւերին, եւ ոչ թէ այդ բառերի նկարագրական միջոցին, մանաւանդ, որ իմաստային որոշ տարբերակում է զգացւում նման բառերի նկարագրական եւ ոչ նկարագրական թարգմանութիւնների մէջ :

գ) Շարահիւսական որոշ ձեւերի անորոշութիւնների վերացում.— Բայաժամանակները, ինչպէս նաեւ նախադասութեան համադասական անդամների եւ համադաս նախադասութիւնների դասակարգութիւնը պահպանելու եւ համաձայնութիւնը չխախտելու վրայ մեծ ուշադրութիւն է դարձուում: Ճշդուել է մի շարք բառերի, ինչպէս, «որ» եւ «որպէսզի», «եւ», եւ «ու» (եւ՝ իբրեւ անջատող, ու՝ իբրեւ միացնող) շաղկապների դործածութիւնը, կրճատուել է շատ դերանունների, առանձնապէս «այս», «այն» ցուցական դերանունների, առանց դոյականի կիրառութիւնը, կայունացնել է մի շարք բայերի, ինչպէս ձեռնարկել (ընդունում է տրական հոլով խնդիր), դիմաւորել եւ այլ բայերի խնդրառութիւնը եւն.:

դ) Բառապաշարի տեղաշարժեր.— Մեր լեզուի բառապաշարի մէջ կատարած ակնթարթ ու զգալի տեղաշարժերը հանրածանօթ են: Միայն թէ պէտք է ընդդծել, որ մեր պետական լեզուի նոր նուաճումները կապուած են հանրապետութեան պործունէութեան չրջանակների ընդարձակման եւ մասնաւորապէս պետական կառմիչ մէջ կատարուած կազմակերպչական վերակառուցումների հետ :

Որպէս մի ցայտուն օրինակ կարող ենք բերել արտաքին գործերի նախարարութեան կազմուելու հետեւանքով 1945 թուին օրինականացան 250ից աւելի դիւանադիտական բառերի, օրինակ՝ ունկնդրութիւն, սահմանագծում, աւանդագրել, բախում, յանձնարարել, դեսպանորդ, հայրենադարձութիւն եւն.:

Վերոյիշեալ փաստերը, որոնց թիւը կարելի է մեծ չափով աւելացնել, ցոյց են տալիս, որ մեր լեզուն զարդացման ճիշդ ուղու վրայ է դրուած եւ անարդել հարստանում է :

Մեր ռեսպուբլիկայում Հայոց լեզուի անշեղ զարդացման դործը, ինչպէս եւ ընդհանրապէս բոլոր տեսակի համազգային նշանակութիւն ունեցող խնդիրների ճիշդ լուծումը, լիովին ապահովուած է, որովհետեւ սովետական Հայաստանն է ողջ հայ ժողովրդի միակ հայրենիքը, Սովետական Հայաստանն է ներկայացնում ամբողջ հայ աշխատաւորութեան չահերը, զարդացնում է եւ առաջ տանում մեր մշակոյթը :

Ս. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

«Սովետ. Հայաստան»

Ինչպէս են խեղաթիւրում պատմութիւնը

Ա.

Խորհրդային Միութեան մէջ՝ երկրի ներքին ու արտաքին ճակատների վրայ կատարուող ամէն մի դէպք, լինի քաղաքական, տնտեսական, մշակութային նոյն օրը եւ եթ հրատարակւում էբոլոր ազդերի լեզուներով՝ թերթերի մէջ, կամ յատուկ թռուցիկներով եւ կուսակցական քարոզիչների միջոցով կարդացւում ու բացատրւում է բոլոր բանուորներին, ծառայողներին, կոլխոզնիկներին ու դպրոցականներին :

Տասը հաղորդա ծլուրերը թարգմանւում են տող առտող, կէտ առ կէտ : Ճիշդն ու սխալը փնտռելու ոչ ոք իրաւունք ունի : ԵԹԷ Տասը հաղորդէ որ Արարատ լեռը փոշիացել է, կամ Երեւանի տեղը ծով է դարձել, լեռները ծածկուել են ջրով, նոյն Երեւանի լրագրողը՝ չնայած որ տեսնում է եւ Արարատը իր ողջ հասակով եւ Երեւանը առանց ալիքների, պարտաւոր է նոյնութեամբ հրատարակել այդ լուրը, իսկ կուսակցական քարոզիչներն արդէն հուրի եւ սուրի սպառնալիքի տակ, պիտի ճգնեն հաւատացնել մասսաներին որ այդ այդպէս է :

Խորհրդային վարիչների կողմից՝ միջազգային համաժողովներում, կամ երկրի մէջ արտասանուելիք ամէն ճառ նախապէս մշակւում է մասնաւոր յանձնախմբի կողմից, ապա ենթարկւում քաղբիւրոյի ստուգման եւ փոփոխութիւններին, եւ յետոյ միայն մէկն ու մէկի կողմից արտասանւում: Այդ նոյն աշտասանուելիք ճառը, իր ամբողջութեամբ յանձնւում է մամուլին, եւ ապա ժողովրդին: Այդպիսով դառնում է օրէնք եւ ուրիշ պարտաւորութիւն :

Այնպէս որ խորհրդային որեւէ գործիչի արտասանած ճառերն ու յոխորտանքները ոչ թէ իր սեփական ուղեղից քաղուած պատուէներ են, այլ կրեմլի տիտաններից թելադրուած : Արտասանելու չեչան անդամ ինքնիշխանն է ցոյց տալիս: Արտասանողը ով էլ լինի մի դերասան է, լաւ կամ վատ սովորած դերով, կամ մի խողովակ, որից լսւում է կրեմլի ձայնը :

ՀՈԳՆ ԱՆՑԱՎ

ԱՐՎԵՍՏԸ ԱՋԱՏ ՉԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ՀՐԴԵՀՈՒ

(Ծեծ-փոքթիլ, փոքր-ախճիկ

իր ծոծրակի խաչը)

Գրեց՝ ԳԵՈՐԳԻ ԳԵՍՊԻՐԵՑԸ

ՄԱՍՆԱԿԸ

ՄԱՍՆԱԿԸ — (Կախարժան պարտաւոր իջեւ-տուն) Ի՞նչ ե-ղաւ։

ԱՆԱՀԻՏ — Կը պա՞ցայ թեղերը, որ ես ալ աշխատէ՛, Տէրո՛ջ Փիւտա՛ն, աշխատիմ։ Ինչ կ՚ուզէ՞ք ձեզի։

ՄԱՍՆԱԿԸ — Ճ՛օ՜... Ճամբորդ եմ ու պէտք է ճամբորդ մնամ։ Ես ո՞ւր երթամ, որ ես չհանդիպիմ ինձ։ Ես ինձմէ կ՚ազատիմ։

ԱՆԱՀԻՏ — Իմացէք, որ ես չափահաս եմ։ Ես ինձ կրնամ պահել։

ՄԱՍՆԱԿԸ — Ինչո՞ւ, տեղ կայ ինձ համար։ Ես ալ ուզեցի ապրիլ, ինչպէս ուրիշները։ Ես ալ ուզեցի ունենալ տուն մը, կին մը, զաւակներ։ Ես ալ ուզեցի ունենալ ինձ համար ուրիշներ, որոնց համար ապրիմ։ Ես ալ ուզեցի ունենալ ինձ համար ուրիշներ, որոնց համար մեռնիմ։ Ես ալ ուզեցի ունենալ ինձ համար ուրիշներ, որոնց համար սպանու

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆՑԵԱԼ ՕՐ գրած էինք թէ ամերիկեան կառավարութիւնը որոշած է յունիս 1ին եռք, արգելքի տակ առնել արտասահմանի օտարականներուն ամերիկեան դրամատուններու մէջ ունեցած դումարները: Այս լուրը անգամ մը եւս կը կրկնենք յոգնած չհագեցողներուն: Մինչեւ յունիս 1, կարելի է մասնաւոր արտօնութեամբ եւ առնել պահ դրուած գումարները: Այդ թուականէն վերջը, անոնք պիտի փոխանցուի «թշնամիներու գոյքերու» յանձնաժողովին »:

ՊԱՐԵՆԱՒՈՐՈՒՄ .— Շոգոլա՝ Մարտ 2էն մինչեւ 31, 125 կրամ քաքաօ եւ 125 կրամ շոգոլա E դասակարգին: 375 կրամ շոգոլա J եւ A դասերուն, 125 կրամ V դասակարգին՝ թիւ 21 կտրօնով: Օ - ձառ՝ Մարտի համապատասխան կտրօնը ի զօրու է: 100 կրամ (տնական) A M V P.1 եւ P.2 դասերուն S P կտրօնով, 200 կրամ Յերուն եւ 400 կրամ E երուն :

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱԶԳԵՐՈՒ զինուորական յանձնաժողովին երկուշաբթիի նիստին մէջ, Ռուսիոյ պատուիրակը, Անորէ Վրոմիքօ ամբաստանեց Անգլիան եւ Ամերիկան թէ կ'ուզեն արգիլել ազգերու զինաթափումը: Անգլիոյ ներկայացուցիչը պատասխանեց թէ զինաթափումը կախում ունի օրուան պայմաններէն եւ կրնայ իրականանալ այն ատեն երբ ազգերը իրենք զիրենք ապահով զգան :

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ Հականա հրէական կազմակերպութիւնը սկսած է զինուորագրել 26էն 35 տարեկան ամուրիները որոնց թիւը կրնայ հասնիլ 45 հազարի : Մինչեւ հիմա զէնքի տակ կը գտնուին 30.000 հոգի որոնց միայն 10 հազարը կը մարզուի առ այժմ :

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՍՏՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնիհնուիրուած յիշատակի ոտնակատարութիւնը՝

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիի մէջ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Մարտ 13ին, չաբաթ դիշեր մինչեւ լոյս, Հ. Ց. Դ. Տէսթէի Տան մէջ :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. Ֆրանսայի Շրջ. վարչութեան: Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի եւ Տէսթէի կոմիտէներուն եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Լիոնի, Տէսթէի, Վիէնէի, Վալանսի, Թոմանի, Սէնթ Էթիէնի, Սէն Շամոնի եւ Կրընոպլի մասնաճիւղերու :

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ԹԱՓՈՒԼԵԱՆ

Կը խօսին ընկեր ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ եւ ընկեր Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Սինէ «ՂԱԶՕ» կը ներկայացնէ Նոր Սերունդի կեանքէն առնուած մապաւէնմը: Կէս գիշերէն վերջ ընկերահամակրական ինքնոյթ : Մուտքը ազատ է :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Եկեղ. Կրօն. ընկերակցութեան Պանէլօ Բաշանի կրթական տեղական մասնաճիւղին՝ դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 14 Մարտ կիրակի ժամը 2.30ին՝ Բաշանի քաղաքապետութեան սրբահարն մէջ: 85 երկսեռ աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան տրամախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ, պար եւ զանազան անակնկալներ, տուսուցչուհի Օր. Բեկրուհի Մալխասեանի դեկավարութեամբ : Շրջանի եւ Փարիզի հայ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այս չատ հաճելի հանդէսին: Մուտքը ազատ է:

Փոխադրութեան միջոցներ. — Porte d'Orléansէն առնել 187 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Bագնէի Mairieն կամ métroով իջնել Arcueil Cachanի կայարանը :

ՑԵՐԵԿՈՑԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՒԻԼԻ ՍԵՋ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Օրուայ առթիւ կազմակերպուած տեղւոյն «Անդրանիկ» խումբին կողմէ, այս կիրակի օր ժամը 3էն կէս դիշեր, քաղաքապետարանի սրահին մէջ, Rue Stalingrade :

Կը բանախօսէ « Նոր Սերունդ»ի կեդր. մարմնի ներկայացուցիչը :

Գեղարուեստական բաժին.— Ալֆորվիլի Նոր Սերունդի Թատերախումբը կը ներկայացնէ Տիկին Էլէն Բիւզանդի «ՍԱՄՍՈՆ ՒՆԶՈՐԼ» կատակերգութիւնը: ժամը 8էն յետոյ պարահանդէս :

Մատչելի պիւֆէ :

ՇԱՒԻԼԷՆ փոքրիկն Մարի Մ. Սարգիսեան 200 Ֆրանք կը նուիրէ տեղւոյն Ֆ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղին ի յիշատակ իր մեծ հայրիկին ՈՐԴԻՔ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆի մահուան Գ. տարելիցին առթիւ:

ԹՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՊՈՄՈՆ, Ֆլորէսայի մէջ երկուշաբթի , 8 Մարտ, ժամը 8.30ին, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ, եւ նախաձեռնութեամբ քաղաքի ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ եւ Պոմոնի ՋԱԻԱՐԵԱՆ ԸՆԹԱԿՄԻՏԷՆԵՐու: Սիրայօժար բեմադրութեամբ ՇԱՆՑ Թատերախումբի :

Կը ներկայացուի

ՍԵՒ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ցնցող տրամ 5 արարք

Գործող անձինք.— Տիկին Ա. Քոչարեան, ընկերներ՝ Կ. Մուրատեան, Գ. Քէնաիրեան, Լ. Ստեփանեան, Վասիլ, Գ. Կերկերեան, եւ Ա. Մակարեան :

Փութացէք այժմէն ապահովել ձեր տոմսերը, չի զրկուելու համար խնամքով պատրաստուած այս յեղափոխական չունչ կրող ներկայացումէն: Եկէք խուռներամ, տեսնելու համար սեւերու ապստամբութեան ոգին, որ յախուռն պայքար մըն է անարդարութեան եւ բռնակալութեան դէմ :

Փետրուար 29ին, կիրակի երեկոյ բոլորդ Սայ Մազնօ եւ Բշ. Մարտ 8ին՝ Պոմոնի Ֆլորէսալ սինէման, վայելելու համար ցնցող տրամ մը որ տեղի ունեցած է 1793ին Ֆրանսական կղզիին մը մէջ:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Շավիլի «Անդրանիկ» խումբի ցերեկոյթ պարահանդէսը, Մարտ 7ի կիրակի օրը: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՓԱՐԻԶԻ «Նոր Սերունդ»ի մասնաճիւղը կը տօնէ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ, Sociétés Savantesի *մեծ սրահին մէջ,* 8 rue Danton, Odéon, *կիրակի 21 Մարտ, ժամը 4էն 12:*

17ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Հայ Արիներու Մխիթեան փարիզի ընջանի երէցներու , սկաուտներու եւ գայլիկներու կողմէ: Մասնակցութեամբ Փարիզի Հայ Արհեստաւորներուն : Տեղի կ'ունենայ կիրակի 7 Մարտ 1948, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Salle de la Chimie, 28bis, rue St. Domonique, Paris (7), (métro Invalides *կամ* Solférino) :

Սկաուտական ճոխ յայտագիրը, ներկայացումները, հայկական պարեր եւ երգեր Արհեստաւորական կողմէ :

Մուտք 100 — 300 *ֆրանք :*

Այրի Տիկին Արաքսի Բրուտեան եւ Տէր եւ Տիկին Սրամ Մարտիրոսեան եւ զաւակները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն մահը իրենց ամուսնոյն եւ աղգականին՝

Պ. ՕՀԱՆՆԷՍ ԲՐՈՒՏԵԱՆի

(Արեւելեան Նուագածու , Ամասիացի)

որ կնքեց իր մահկանացուն 52 տարեկան հասակին մէջ :

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր , չորեքշաբթի ժամը 11ին Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 rue Jean Goujon :

Մանաւանդ մահադդ չունենալով կը խնդրուի ներկայս իրը այդ նկատել :

ՄԱՐՏ 7ԻՆ, ՄԱՐՏ 7ԲՆ, ՄԱՐՏ 7ԻՆ

ՕԹԷԼ ՃօրճԵ-ի չքեղ սրահներուն մէջ

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ժամը 15էն մինչեւ 24, երկու ընտիր նուագախումբեր , բազմաթիւ աթթրաքսիոններ :

Մի մոռնաք Մարտ 7ը: «Արեւմուտք»ին օրը

Պ. ՕՆՆԻԿ ԱԶԱՐԵԱՆի վաղաժամ մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Պ. Հայկ ցաւակցութիւն յայտնելով կը նուիրէ 300 ֆրանք Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդին կեդր. վարչութեան: Սոսնձալ « Ցառալ »էն :

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Բ. Ը. Մ.Ի ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, ՕԹԷԼ Սվլանտիի սրահներուն մէջ, Մարտ 20ին, ժամը 9.30էն մինչեւ լոյս : Ընտիր նուագախումբ, բազմաթիւ անակնկալներ, մանրքէնիներու տողանցք , երեկոյեան զգեստը յանձնարարելի :

ՄԵԾ ՊԱՀԻՑ Մ.Իչքնքին առթիւ այս հինգշաբթի, 4 Մարտ ժամը վեցէն յետոյ Փարիզի եկեղեցիին մէջ պիտի կատարուին «եկեցցէ » եւ խաղաղական ժամերգութիւն, երկրորդ անգամ մըն ալ Մարտ 18 հինգշաբթի օր նոյն ժամուն :

Հայ բարեպաշտ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի այս ժամերգութիւններուն:

Հոգաբարձութիւն

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդ Փարիզի Ջաանաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս հինգշաբթի ժամը 9ին, Société Savantesի *մէջ կարեւոր օրակարգ : Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է : Հայերէնի դաս 8 — 9 :*

Հ. Ց. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐը .—

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱՑԻ խումբը մարտ 11ին, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՌՈՄԱՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ ուրբաթ 12 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական տեղը :

Վալանսի ընկերներու ընդհանուր ժողովը՝ շաբաթ, 13 Մարտ երեկոյեան ժամը 8ին, Ա. Սահարոնեան ակումբին մէջ:

Այս երեք ժողովներուն ալ ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի «Մասիս» խումբի հայերէն դասաւանդութիւնները տեղի կ'ունենան ամէն չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, 149bis, Ave. d'Argenteuil,Asnières:

ՄԱՐՍԷՑԼ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր հետեւեալ ենթակոմիտէներն ու խումբերը.—

Հինգ. 4 Մարտ.— «Ակնունի» եւ «Քրիստափոր» ենթակոմիտէները եւ «Իչխան» խումբը :

Ուրբաթ, 5 Մարտ.— «Թաթուլ» խումբը:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները, չաբթու մէջ իրիկուան 8ին, կիրակի օրերը ժամը 3ին: Ներկայ պիտի ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները :

Վիէնի Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդ «Մուրատ» խումբի ընդհ. անդամական ժողովը եւ դասախոսութիւնը վաղը երեկոյեան ժամը 8.30ին , Համօ Օհանջանեանի ակումբի մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. ԵԳԻՊՏԱՑիի կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս չաբթի, ժամը 8.30ին ընկերվարականներու սրահը: Խիստ կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ Հ. Ց. Դ. «Վարուժան» կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, rue de laBrosse, *հայկական դպրոցի սրահը: Ներկայ կ'ըլլայ ընդ. Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :*

ՎՕՒԼԻՒԶ.— Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի ժողովը՝ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, կոմոթել, ընկեր Զաքէոսեանց բնակարանը: Կը խնդրուի, Րվինեանի, Փոնթէի, Մոնֆազէի ու Ա. Սաթունեանի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը :

ՎԻՆԻ Հ. Ց. Դ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Հ. Ց. Դ. «Օհանջանեան» ակումբին մէջ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Հ. Ց. Դ. ԻՍԻԻ «Զաւարեան» կոմիտէին ժողովը չաբաթ ժամը 8.30ին Խրիմեան Ակումբին մէջ :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի Սեվրի Միխթարեան վարժարանի մէջ ժամը 3ուկէսին կը դասախօսէ Պ. ՋԱՏԻԿ ՄԱՆԶԱՏԵԱՆ: Նիւթը՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ մասնաճիւղին կողմէ :

Մարտ 9ին, երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Cinéma Alhambraի *չքեղ սրահին մէջ,* métro Mairie d'Issyի *դէմը:*

Կը ներկայացուի Ղ. ՄԵԼՈՑԵԱՆի

«ԱՐՄԵՆՈՒԻ»Ը

եւ զաւեշտ մը « ՀԻՒԱՆԴՏԵՍ »ը:

Բեմադրութիւն ՀԱՊՊԵՏԵԱՆ : Երաժշտական բաժին Ա. Մխտումեանց:

Ներկայ կ'ըլլայ Արմենուհի հեղինակը: Ընկեր ԲԱԼՈՒԵԱՆ պիտի խօսի երկու հեղինակներու գրականութեան մասին :

Տոմսերը կը ծախուին Նոր Սերունդի անդամներուն մօտ եւ ներկայացման օրը թատրոնին մէջ:

ՀՈՒԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՄԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անզուգական գործիչներ Տոքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Աղբալեանի յիշատակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առաւօտեան , մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ Ծր. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրաւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարգելու համար տեղոյն անմահ յիշատակը :

ՅԱՌԱՋԸՆԹԱՑ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 5 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Jeudi 4 Mars 1948 Հինգշաբթի 4 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5282-ՆՈՐ ՀՐՅԱՊ ԹԻ. 891 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑԻՆ...

« Կրնաս կարդ մը մարդոց քթին խնդալ երբեմն : Կրնաս՝ կարդ մը ուրիշներու քթին խնդալ ամէն առեն : Բայց չես կրնար ամէն մարդու քթին խնդալ ամէն առեն» :

Անհաւասարակշիռ ու անպատասխանատու խմբագրի մը վերջերս կատարած սոսկալի սպանդին առթիւ, Դաշնակցութեան Արեւմտեան Եւրոպայի կեդր. կոմիտէն հրապարակաւ կը հարցնէր, քանի մը օր առաջ, դիմացի թերթը հովանաւորող Միութեան թէ իր հաւանութեամբ եւ գիտակցութեամբ եղած էր ծանօթ սպառնալիքը :

Փոխանակ կարուկ ու որոշ կերպով «այո՛» կամ «ոչ» պատասխանելու, Հայոց ազգին ամենամե՛ծ կազմակերպութիւնը որուն յաւակնութիւնները այլեւս չափ ու սահման չեն ճանչնար, երկարապատում յօդուածով մը ու զարտուղի ճամբանկերով, կը փորձէ արդարացնել իր խմբագիրը ու կը ծամծմէ եղանակ մը որ չատոնց սկսաւ ճանաչուցիչ դառնալ :

Ի զուր կը փնտռէք նոր միտք մը, նոր տեսակէտ մը տրուած «պատասխան»ին մէջ :

Մենք «քաղաքական կազմակերպութիւն» չենք կը յայտարարեն, ամբողջ երեք տարի քաղաքականութիւն խաղալէ եւ օտար ու հեռաւոր երկրի մը քաղաքականութիւնը ջերմեռանդ կերպով պաշտպանելէ ետք :

Օրեսն ա՞յս ժամուն պէտք է սպասէին՝ քիչ մը սթափելու եւ չափաւորելու համար իրենց բոցավառ սէրը հանդէպ մեր հայրենիքը հովանաւորող պետութեան վարդապետութեան :

Իսկապէս տարօրինակ երեւոյթ է որ այս «չէզոք» կազմակերպութիւնը ամէն հարցի մէջ ամէն առեն բացարձակօրէն համակարծիք է Խորհ. Միութեան ու կոմինֆորմին տեսակէտներուն :

Երբ քարոզ մէջ պատահեցա՞ւ երբեք որ Խորհ. Միութեան աննպաստ մէկ տող լուր հրապարակէին :

Երբ տարուան մէջ պատահեցա՞ւ երբեք որ Անգլիոյ, Ամերիկայի կամ Ֆրանսայի ու մնացեալ արեւմտեան ազգերուն նպաստաւոր մէկ տող հրամցնէին իրենց ընթերցողներուն :

Ֆաջութիւնը ունեցա՞ն երբեք քննադատելու այս կամ այն երեւոյթը Խորհրդային սահմաններուն :

Համարձակեցա՞ն, օրինակ, արձագանգելու խորհրդային դրագէտներու կամ երաժիշտներու ուղղուած վերջին յանդիմանութեան լուրը :

Թոյլ տուեցա՞ւ Միութեան որ իր պաշտօնաթերթին «քաղմահազար ընթերցողներուն» հը քամցնէր անհամ լուր մը ամենայն Հայոց հայրենիքէն — նոյնիսկ ոչ քաղաքական հարցերու վերաբերեալ — նկատելով, վերջ ի վերջոյ որ միայն անուղղայ իմաստակներուն համար «ամէն ինչ կատարեալ է Հայաստանի մէջ» :

Այս ի՛նչ անմբռնելի ու անհասանելի չէզոքութիւն է որ իրաւունք տուած է իրեն որ անդադար քննադատէն, խայթէն ու ամբաստանէ արեւմտեան պետութիւնները — նոյնիսկ մեր դատին հետ կապ չունեցող հարցերու մէջ — բայց զրկած է ձերբեք Խորհ. Միութեան համար անգամ պատ նկատուող տեղեկութեամբ մը արձագանգել ըլլալու տարբերան ու մարդկային իրաւունքէն :

Այս ի՛նչ առեղծուած է որ «որեւէ դաղափարաբանութեան»չծառայող ու «որեւէ դաղափարաբանական քարոզութիւն » չհանապնդող Միութիւն մը, հազար կտոր կ'ըլլայ՝ միշտ Խորհ. հայրենիքը արդարացնելու եւ միշտ արեւմտեան ազդերը յանցանքի մէջ բռնելու համար :

Փէֆքով մը կը գնդակահարուի Պուէնոս Այրէսի մէջ, Մանիու մը կը դատապարտուի Ռումանիոյ մէջ — Միութեան պաշտօնաթերթը կ'արդարացնէ այդ երկիրներու համապատասխան դատաստանները :

Հասարակ բախտախնդիր մը աստղերէ կը կարդայ Սթէնքի կառավարութեան — կոմինֆորմէն հրահանգուած — Միութեան պաշտօնաթերթը կանգնած է անոր կողքին :

Գոհ մը կը տապալի Պալքանեանդուն մէջ, համապատասխանութեամբ — Միութեան պաշտօնաթերթը դարձեալ կ'արդարացնէ Մոսկուայի գործակալները :

Չեխոսլովաքիոյ մէջ կը հաստատուի կարմիր

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ «ԿԸ ՏԵՂԱԻՈՐՈՒԻ»

Չեխոսլովաքիոյ համապատասխան կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը երէքշաբթի օր յայտարարեց թէ սխալ է կառավարութեան անդամներէն մէկուն այն յայտարարութիւնը թէ կուսակցութեան բջիջները — գործօն մարմիններ — ուժասեալ քիմք ունին : Ընդհակառակը, անոնք մնայուն հիմնարկութիւններ են, ըսաւ քարտուղարը :

Համապատասխան կառավարութիւնը հետզհետէ « կը տեղաւորուի » երկրին մէջ : Տասը օրուան տաղնապալի կացութեան յաջորդած է կատարեալ անդորրութիւն բոլոր ճակատներուն վրայ : Ոստիկանները այլեւս զէնք չեն կրեր եւ ցոյցեր տեղի չեն ունենար մայրաքաղաքին պողոտաներուն վրայ : Երթեւեկը կանոնաւորուած է եւ ամէն մարդ կը զբաղի միայն իր գործով :

Պետական պաշտօնեաներուն արգիլուած է թարեկամութիւն մշակել Ամերիկացիներուն հետ : Ըսուած է այս վերջիններուն որ «մոռնան հին օրերու մտերմութիւնները » : Ամերիկեան թերթի մը թղթակիցը կ'ըսէ որ «Չեխերը, փողոցին մէջ այլեւս բարեւ ալ չեն տար իրենց Ամերիկացի ծանօթներուն » :

★ Անգլիոյ Աշխատաւորական կուսակցութիւնը հետեւեալ յայտարարութիւնը հրատարակած է. — Չեխոսլովաքիոյ դէպքերը ազդարարութիւն մը եւ դաս մը եղան ընկերվարականներուն համար : Երկրին միութիւնը քայքայուեցաւ , մէկ շաբթուան մէջ, որովհետեւ համապատասխանութիւնն ու մարդկային իրաւունքները եւ դաղտնի ոստիկանութեան ապաւինելով, վերջի վերջոյ կը յանդի մենատիրութեան :

ՊԵԼԿՐԱՏԻ կոմինֆորմի պաշտօնաթերթը իր վերջին թիւով կը հրատարակէ Ֆրանսայի ուսուցուած յօդուած մը որուն մէջ դիտել կը տրուի որ «Ֆրանսայի մէջ կազմակերպուած պաշտպանութեան կոմիտէները չատ գործօն դեր կը կատարեն եւ հետզհետէ պիտի բազմապատկուի անոնց թիւը : Կոմիտէները մեծ աշխատանք կը թափեն 70 օդանաւային գործարաններու մէջ: Անոնց նպատակն է « պաշտպանել Ֆրանսայի անտեսական եւ քաղաքական անկախութիւնը անգլեամերիկեան աշխարհակալութեան դէմ » : Բազմաթիւ կոմիտէներ հաստատուած են Փարիզի, Մարսէյլի, Պորտոյի եւ ուրիշ շրջաններու մէջ: Ներքին նախարարութիւնը յայտարարեց երեքշաբթի օր թէ «ընդհ. ապահովութեան խշխանութիւնները տեղեակ են համապատասխան գործունէութեան :

կառավարութիւն մը — Միութեան պաշտօնաթերթը ցնծութեան մէջ է :

Ո՞ր մէկը յիշել :

— Մեր հայրենիքին չափը այդպէս կը պահանջէ, պիտի պատասխանեն «չէզոք» կազմակերպութեան « Հայաստանասէրները » :

Երբո՞ւ ի վեր կամ ո՞ր երկինքին տակ — Խորհրդային Միութենէն դուրս — հայրենիքի սէրը պարտք կը դնէ անհատին ու համայնքին վրայ՝ բարեմիտ քննադատութեան իրաւունքէն հրաժարելու :

Թուրքիան ու Հէրի Փալիճները հայրենասէրներ չեն :

Սէնելի պարկեշտ պիտի ըլլար, անշուշտ, յայտարարել որ «Հայասատանասիրութիւնը» չէ որ կը պահանջէ մերիններէն համապատասխանութիւն խաղալ ազատ երկիրներու մէջ այլ «անտեսանելի խմբապետը որ իր մատին ձայրը առած է ծանօթ Միութիւնը — եւ իր պաշտօնաթերթը — ու հրամաններ կ'արձակէ անդադար — Պիտի գրէք էնպէս ինչպէս մենք ենք հրահանգում ...

Հայոց ազգը պիտի չուզէր որ մարդիկ իր քթին խնդային ամէն առեն ու ամէն տեղ :

Ժ.

Արեւմտահայ խմբագրությունը

ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՎԸ ԿՐ ԲԱՑՈՒԻ ԱՑՍՕՐ

Մեծ Բրիտանիոյ, Ֆրանսայի, Պելճիքայի, Հոլանտայի եւ Լիւքսէնպուրկի կառավարութեանց ներկայացուցիչները այսօր նոր խորհրդաժողով մը կը դումարեն Պրիւքսէլի մէջ քննելու համար օրուան տաղնապալի կացութիւնը ինչպէս նաեւ այն միջոցները որոնք անմիջապէս ձեռք պիտի առնուին իրականացնելու համար արեւմտեան ազդերու Դաշնակցութեան — կամ զինակցութեան— ծրագիրը :

Խորհրդաժողովը պիտի տեւէ չաբթի մը : Նախապատրաստական աշխատանքներէն ու խորհրդակցութիւններէն ետք, Պրիւքսէլ պիտի երթան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարները՝ հանդիպելու համար մնացեալ երեք պետութեանց իրենց պաշտօնակիցներուն :

Քաղաքական հրջանակներուն մէջ դիտել կը տրուի որ օրակարգի վրայ կան՝ տնտեսական, ելմտական եւ զինուորական դաշնագիրներ կնքելու խնդիրները : Օրեսն այս ժամուն ամէնէն տիպար դակուածն է, կ'ըսուի, տնտեսական համաձայնութիւն մը չահադրգռուող պետութեանց միջեւ : Մանրամասնօրէն պիտի քննուին այն հարցերը որոնց հիման վրայ կարելի պիտի ըլլայ զինուորական դաշնագիր մը կնքել : Այս վերջինը պիտի ըլլայ աւելի համապարփակ քան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքուած Տիւնքէրքի համաձայնութիւնը : Մինչեւ հիմա հաւանական թշնամի կը նկատուէր միայն Գերմանիան, բայց կնքուելիք դաշնագրին մէջ նկատի պիտի առնուին նաեւ ուրիշ երկիրներ որոնք կրնան նախայարձակ ըլլալ ապագային :

Խորհրդաժողովին նպատակներէն մէկը պիտի ըլլայ աւելի սերտ գործակցութիւն ստեղծել Մարշըլի ծրագրէն օգտուող պետութեանց միջեւ՝ Ա. Բեւմտեան Գերմանիան ալ միասին առնելով :

★ Այսօրուան խորհրդաժողովը բնաւ կապ չունի այն միւս խորհրդաժողովին հետ որ երեք 16 պետութիւնները պիտի գումարեն Փարիզի մէջ՝ Մարտ 15ին : Քաղաքական պատասխանատու շրջանակները միանդամընդմիշտ համոզուած են որ Մարշ. Միութիւնը ոչ մէկ միջոցի առջեւ կանգ պիտի չառնէ ձախողեցնելու համար Մարշըլի ծրագրին գործադրութիւնը : Այդ պատճառաւ ալ, 16 պետութիւնները ձեւ մը պիտի գտնեն աւելի ամուր հիմեր տալ վրայ դնելու համար այդ ծրագիրը :

★ Լոնտոնի դիւանագիտական շրջանակները համոզուած են որ Մոսկուայի յաջորդ գոհր պիտի ըլլայ Իտալիան : Խորհրդային Միութեան «ցանկ»ին վրայ կան, ի հարկէ, Յունաստանն ու Թուրքիան «բայց, կ'ըսեն Լոնտոնի մէջ, որեւէ ոտնձգութիւն այդ երկիրներուն դէմ կրնայ բուռն դիմադրութեան տեղի տալ» : Ուշադիրները կառավարութիւնը իր ուշադրութեան առարկայ դարձուած է, վերջերս, Թուրքիան « իբրեւ վտանգուած երկիր » :

Ֆինլանտական խնդիրը

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՄԱՐԱՋԱԽՈՏԻՆ

Համաձայն Հելսինքիէն ստացուած տեղեկութեանց, Ֆինլանտայի նախագահը Փաասքիվի հետեւեալ հարցումները ըրած է մարաջախտ Սթալինի՝ ի պատասխան այս վերջինին նամակին. —

Ա.— Ֆինլանտական բանակը ինչ չանձնառութիւններ պիտի առնէ առաջարկուած գաշնագրով :

Բ.— Կնքուելիք գաշնագիրը ի՞նչ տեւողութիւն պիտի ունենայ :

Գ.— Դաշնագիրը պիտի կրնա՞յ բարելաւել երկու երկիրներու յարաբերութիւնները :

Դ.— Դաշնագիրը ի՞նչ հակազդեցութիւն պիտի ունենայ հաշտութեան դաշնագրին վրայ :

Ե.— Ռումանական եւ Հունգարական դաշնագիրներուն կարգ մը յօդուածները — որոնք օրինակ ցոյց կը տրուին —ի՞նչ նշանակութիւն ունին :

Ֆինլանտական կառավարութիւնը այս հարցերն է որ կը քննէ հիմա : Դաշնագրին կնքումին բոլորովին համաձայն է միայն ժողովրդական կուսակցութիւնը իսկ մնացեալները վարանումի մէջ են : Կարգ մը գործարանները համապատասխան քանութիւնները կը յանձնարարեն կառավարութեան որ ընդառաջ երթայ Սթալինի առաջարկներու : Նախագահը կը սպասէ խորհրդարանի որոշումին :

★ Անգլիա եւ Ֆինլանտա առեւտրական դաշնագիր մը պիտի կնքեն իրարու հետ : Անգլիա կէս միլիոն թոն հանքածուխ եւ 40 հազար թոն պողպատ պիտի հայթայթէ, եւ փոխարէնն պիտի առնայ տաղձային կարգ մը նիւթեր եւ թուղթ :

ՕՎԱՆՆԱՒԱԶԻՆ ահռելի արկած մը պատահեցաւ Լոնտոնի մէջ, երեքշաբթի օր, երբ Պելճիքայէն հասնող օդանաւը օդակայան իջնելու պահուն, իր հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով ցոյուկին վրայ վար իյնալ ու կրակ առաւ : 19 հոգի սպանուեցան :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՐՍՏԱՑՈՒՄԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆԻՍՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՈՒՄ

Ճառախոսներ են ելույթ ունեցել: Ճառախոսները հավատացրել են, որ Հայկական ՍՍՀ գիտնականները ամեն ինչ կանեն, որպեսզի Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի հիմնադրման օրը նշանավորվի նոր հաջողություններով գիտության ասպարեզում:

Ելույթ ունեցողները նշել են, որ Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի հիմնադրումը մեծ նշանակություն ունի Հայկական ՍՍՀ գիտական ուժերի հետագա զարգացման համար

ԶՈՀԱՐ ՆԱՋԱՐ

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՆԱՋԱՐ ՀԱՐԳ ՊԱՏՎԵՈՒ

(Ցեղ-փոքրիկ, փոքր-ընծաների

եւ ծոռակների խումբ)

ԴԱՍԱՖԸ

ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒ — Ո՞վ է գալիս: Նիւ:

ՀԱՐՑԱՍԷՐ — Ի՞նչ եղաւ, ա նկիւ:

ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒ — Ո՞ց ես ուզում չես ասում եւ նոյնիսկ ես ծռում ականջդ չես:

ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒ — Ո՞ց աւտա չի: Հիմա ընկեր եւ նեղում ես:

ՀԱՐՑԱՍԷՐ — (Մի փոքր ցած) Նիւ ասա՛, նե՛ չէ:

ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒ — Ո՞ց ես ինձ, որ ասում: Նիւ:

ՀԱՐՑԱՍԷՐ — Ինչպէս չէ, ասում եմ, ա նկիւ:

ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒ — Ի՞նչ ես չէ ասում, ա նկիւ:

ՀԱՐՑԱՍԷՐ — Ո՛չ, ի՞նչ ես չէ ասում, ա նկիւ:

ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒ — Ես ասում եմ նկիւ:

ՀԱՐՑԱՍԷՐ — Ես ասում եմ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդին Ամերիկայի ներկայացուցիչը, Ուսը՛ն Ասթին, երեքշաբթի օր յայտարարեց թէ Պաղեստինի բաժանման ծրագիրը չէ կրնար գործադրուիլ բանի ուժով, այլ խաղաղ միջոցներով: Այս տեսակէտին համաձայն պտնուեցաւ Մորհ. Մխիթեան զլխաւոր պատուիրա – կը: Անդլիոյ ներկայացուցիչը անդամ մը եւս կրկնեց որ բրիտանական բանակը Պաղեստինէն հեռացած պիտի ըլլայ Օգոստոսէն առաջ :

Անդրյորդանի կառավարութիւնը տրուեց գործակցիլ Արաբական Դաշնակցութեան, արդի – ւլելու համար Պաղեստինի բաժանումը :

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը ձերբակա – լած է հազար համայնավարներ կամ համակիրներ Աթէնքի ինչպէս նաեւ ուրիշ զլխաւոր կեդրոններ – րու մէջ: Ուրիշ ձերբակալութիւններ ալ տեղի պիտի ունենան չուտով :

ԹԻՀՐԱՆի կառավարութիւնը արդիլած է օ – տար թղթակիցներուն որ օդտագործեն ձայնասփիւռը լնչպէս կ'ընէին 1941էն ի վեր: Այս քայլը առնուած է «որովհետեւ Ռուս թղթակիցները ի – րանի դէմ քարոզութիւն կը կատարէին» այդ մի – ջոցաւ: Մորհրդարանին երեքշաբթի նիստին մէջ, երկու երեսփոխանները ծեծկուեցան երբ իրենցմէ մէկը կը պաշտպաներ նախկինվարչապետէն յանձնարարուած երեսփոխան մը :

ՓԱՐԻԶի THÉATRE DE LA GAITÉ LYRIQUEի մէջ
« ՄԷԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՄԻԱՑՆ »

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍԵԼԻՔՆԵՐԸ

(Նոր երաժշտութիւն)

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ կողմէ, 9 Ապրիլ, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 20.30ին :

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՈՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնիհուրուած յիշատակի տօնակատարութիւնը

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիի մէջ :

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատակին համազգային սգատօնը 11 Ապրիլ, 1948 կիրակի Պոմոնի Մորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Մ. Պոմոնի մասնաճիւղին: Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհանդիստ, եկեղեցիին մէջ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ այս թուականը :

ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Օրուայ առթիւ կազմակերպուած տեղւոյն «Անդրանիկ» խումբին կողմէ, այս կիրակի օր ժամը 3ին կէս դիշեր, քաղաքապետարանի սրահին մէջ, Rue Stalingrade :

Կը բանախօսէ « Նոր Սերունդ»ի կեդր. մարմնի ներկայացուցիչը :

Գեղարուեստական բաժինը— Ալֆորվիլի Նոր Սերունդի թատերախումբը կը ներկայացնէ Տիկին Էլէն Բիւզանդի «ԽԱՇԱՄ ԽՆՁՈՐԸ» կատակերդութիւնը: Ժամը 8էն յետոյ պարահանդէս :

Մատչելի պիւֆէ :

Այրի Տիկին Նուարդ Եսայեան, Տէր եւ Տիկին Նիկողոս Եսայեան, Տէր եւ Տիկ. Հէքիմեանուքոլոր ազգականները իրենց շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի ամուսնոյն եւ եղբօր՝ Պ. ՀԱՅԿ ԵՍԱՅԵԱՆի
զառն կորուստին առթիւ :

Մասնաւոր շնորհակալութիւն հանգուցեալին բոլոր չարժաւոր ընկերներուն, որոնք մեծ խումբով եւ իրենց կառքերով մասնակցեցան իրենց սիրելի ընկերոջ յուղարկաւորութեան :

ՊԱՐԿՐՃԵԱՆ ընտանիքը եւ իրենց բոլոր պատգամները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, հեռագրով, ծաղկեպսակով կամ բարեպատակ միութիւններու ըրած նուիրատուութեամբ ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ողբացեալ մօր՝ ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ Ա.ՉՆԻԻ ՊԱՐԿՐՃԵԱՆի մահուան առթիւ :

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԻՈՒԹԻՒՆ.— Վեղինէէն Պ. Մոսկոֆեան 500 ֆրանք կը նուիրէ Ալղասի աղէտեալներու «Ցառաջ»ի ցանկին :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ԹՔԵՂ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՊՈՄՈՆ, Ֆլորէալի մէջ երկուշաբթի , 8 Մարտ, ժամը 8.30ին, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷի, եւ նախաձեռնութեամբ քաղաքի ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ եւ Պոմոնի ԶԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէներու: Սիրայօժար բեմադրութեամբ ՇԱՆԹ թատերախումբի :

Կը ներկայացուի
ՍԵՒ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՑՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ
Ցնցող տրամ 5 արար

Դործող անձինք.— Տիկին Ա. Քոչարեան, ընկերներ՝ Կ. Մուխաֆեան, Գ. Քէնտիրեան, Լ. Ստեփանեան, Վասիլ, Գ. Կերկերեան, եւ Ա. Մակարեան :

Փութացէք այժմէն ապահովել ձեր տոմսերը, չի դրկուելու համար խնամքով պատրաստուած այս յեղափոխական չունչ կրող ներկայացումէն: Եկէք խուռներամ, տեսնելու համար սեւերու ապստամբութեան ոգին, որ յախտուն պայքար մըն է աներդարութեան եւ բռնակալութեան դէմ :

Փետրուար 29ին, կիրակի երեկոյ բոլորդ Սալ Մազիօ եւ Բշ. Մարտ 8ին՝ Պոմոնի Ֆլորէալ սինէման, վայելելու համար ցնցող տրամ մը որ տեղի ունեցած է 1793ին ֆրանսական կղզիին մը մէջ:

17ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հայ Աբիւներու Միութեան Փարիզի չրջանի երէցներու, սկաուտներու եւ դայլիկներու կողմէ: Մասնակցութեամբ Փարիզի Հայ Աբեղոյչներուն : Տեղի կ'ունենայ կիրակի 7 Մարտ 1948, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Salle de la Chimie, 28bis, rue St. Domonique, Paris (7), (métro Invalides *կամ* Solférino) :

Սկաուտական ճոխ յայտագիրը, ներկայացումները, հայկական պարեր եւ երգեր Աբեղոյչներուն կողմէ :

Մուտք 100 — 300 ֆրանք :

Այրի Տիկ. Տալիդա Քիւրքիքեան, Տիկ. Հռիփսիմէ Գաւալճեան եւ զաւակները, Տէրեւ Տիկ. Մուշեղ Գալուստեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պարոյր Գալուստեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Թաթիկեան, Տէր եւ Տիկին Վարդան Քիւրքիքեան եւ զաւակները (Ռուսիա), Տէր եւ Տիկին Սարգիս Պաղրամեան եւ զաւակները (Մոսկուա), Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Պաղրամեան եւ զաւակները (Ֆէս), Տէր եւ Տիկին Պետրոս Կոստօղլուեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Եաչա Կոստօղլուեան եւ զաւակները (Մոսկուա) ցաւով կը ծանուցանեն մահը իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր, մեծ հօր, փեսային, եւ ազգականին՝

Պ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՔԻՊՐԻՔԵԱՆի
(Երգիկացի)

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը ուրբաթ ժամը 3ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին, 15 rue Jean Goujon, *ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի* Bagnoletի գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ չտատացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ՄԱՐՏ 7ԻՆ, ՄԱՐՏ 7ԻՆ, ՄԱՐՏ 7ԻՆ

ՕԹԷԼ ՃՕՔԸ Ե.ի չքեղ սրահներուն մէջ
ԱՐԵՒՄՈՒՏՔի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
ժամը 15էն մինչեւ 24, երկու ընտիր նուագախումբեր , բազմաթիւ աթրաքսիոններ :
Մի մոռնաք Մարտ 7ը: «Արեւմուտք»ին օրը

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Բ. Ը. Մ.ի ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, ՕԹԷԼ Սփլանտիտի սրահներուն մէջ, Մարտ 20ին, ժամը 9.30էն մինչեւ լոյս : Ընտիր նուագախումբ, բազմաթիւ անակնկալներ, մանըքէններու տողանցք , երեկոյեան զգեստը յանձնարարելի :

ՄԵԾ ՊԱՀԻՒ Մի ԼՔինքին առթիւ այս հինգշաբթի, 4 Մարտ ժամը վեցէն յետոյ Փարիզի եկեղեցիին մէջ պիտի կատարուին «եկեսցէ » եւ խաղաղական ժամերգութիւն, երկրորդ անգամ մըն ալ Մարտ 18 հինգշաբթի օր նոյն ժամուն :

Հայ բարեպաշտ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի այս ժամերգութիւններուն :

Հոգեպարծութիւն

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անպուպական գործիչներ Տոքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Ազբալեանի յիշատակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առաւօտեան , մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրաւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարգելու համար անոնց անմահ յիշատակը :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդ Փարիզի-Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս հինգշաբթի ժամը 9ին, Société Savantesի *մէջ կարեւոր օրակարգ: Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Հայերէնի դաս 8 — 9 :*

Հ. Ց. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷի ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ.—

ՓԱՆ Տ'ՕՊՆԱՑԻ խումբը մարտ 11ին, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՌՈՄԱՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ ուրբաթ 12 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական տեղը :

Վալանսի ընկերներու ընդհանուր ժողովը շաբաթ, 13 Մարտ երեկոյեան ժամը 8ին, Ա. Ա. Հարոնեան ակումբին մէջ:

Այս երեք ժողովներուն ալ ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Անվէտ Պուա Քոլոմպ «Մասիս» խումբի հայերէն դասաւանդութիւնները տեղի կ'ունենան ամէն չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, 149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières:

ՄԱՐՍԷՑԼ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր հետեւեալ ենթակոմիտէներն ու խումբերը.—

Հինգ. 4 Մարտ.— «Ակնունի» եւ «Քրիստափոր» ենթակոմիտէները եւ «Իշխան» խումբը :

Ուրբաթ, 5 Մարտ.— «Թաթուլ» խումբը:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները, չաբթու մէջ իրիկուան 8ին, կիրակի օրերը ժամը 3ին: Ներկայ պիտի ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. ԵԳԻՊՏԱՑԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս չաբթի, ժամը 8.30ին ընկերվարականներու սրահը: Մխիթարեան կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՍԻՆ ՇԱՄՈՆԻ Հ. Ց. Դ. «Վարուժան» կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, rue de laBrosse, *հայկական դպրոցի սրահը: Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :*

ՎՕՒԼԻՒԶ.— Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի ժողովը՝ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Կոմոթել, ընկերը Զաքէոսեանց բնակարանը: Կը խնդրուի, Ավետնոնի, Փոնթէի, Մոնֆաղէի ու Ս. Սաթուռնէնի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը :

Վիէնի Հ. Ց. Դ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Հ. Ց. Դ. «Օհանջանեան» ակումբին մէջ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Հ. Ց. Դ. Իսիի «Զաւարեան» կոմիտէին ժողովը չաբթի ժամը 8.30ին Արմէնեան Ակումբին մէջ :

ՍԻՆԹ ԷԹԻԷնի Հ. Ց. Դ. «Անտօք» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ պիտի ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

ՍԻՆԹ ԷԹԻԷնի Սանուէնէրու Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 2.30ին տեղւոյս Հայ մատուռին մէջ, ներկայ պիտի ըլլան Կ. Խաչի ներկայացուցիչները : Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՍԻՆԹ ԷԹԻԷնի Հ. Ց. Դ. «Անտօք» ենթակոմիտէն կազմակերպած է հրապարակային բանախօսութիւն, այս չաբթի իրիկուն ժամը 8ին, կը բանախօսէ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ :

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՄԱՆՈՒԿ ՈՒՆԱՆԵԱՆ ուրախութեամբ կը ծանուցանեն ծնունդը իրենց երկրորդ զաւկին փոքրիկն ԿԱՐԱՊԵՏԻ :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի Սեվրի Մխիթարեան վարժարանի մէջ ժամը 3ուկէսին կը դասախօսէ Պ. ՋԱՏԻԿ ԽԱՆՋԱՏԵԱՆ: Նիւթը՝ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԹԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ մասնաճիւղին կողմէ :

Մարտ 9ին, երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Cinéma Alhambraի *չքեղ սրահին մէջ,* métro Mairie d'Issyի *դէմը:*

Կը ներկայացուի Ղ. ՄԵԼՈՑԵԱՆի

«ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ»Ը

եւ դաւեշտ մը « ՀԻՒԱՆԴՏԵՍ »ը:

Բեմադրութիւն ՀԱՊԻՇԵԱՆ : Երաժշտական բաժինը Ա. Մեսրոպեանց:

Ներկայ կ'ըլլայ Արմենուհի հեղինակը: Ընկեր ԲԱԼՈՒԵԱՆ պիտի խօսի երկու հեղինակներու դերասանութեան մասին :

Տոմսերը կը ծախուին Նոր Սերունդի անդամներուն մօտ եւ ներկայացման օրը թատրոնին մէջ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15.70 — C.C.P. Paris 1678-63

Vendredi 5 MARS 1948 Ուրբաթ 5 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5283-ՆԵՐ շրջան թիւ 892 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԽՕՍՔ ՉՀԱՍԿՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ինչպէս կը գրէինք երէկ, դիմացի պաշտօնաթերթը հրավառուորդ Միութիւնը չէշտակի պատասխան չիտար՝ Դաշնակցութեան կեդր. Կոմիտէին կողմէ հրապարակաւ իրեն ուղղուած հրաւիրագուման, ու նորէն ջուր կը ծեծէ :

Դաշնակցութեան տեսակէտները խեղաթիւրելու եւ անոր քայլերուն չարամիտ մեկնութիւններ տալու արհեստին մէջ առաջնութիւն կրնան չահիլ մեր գոյզգոյն — կամ անգոյն — հակառակորդները :

Ո՞ւր կարդացեր են որ մենք զիրենք ներկայացուցած ըլլանք «այս երկրին մէջ խառնակութեան եւ անկարգութեան աղդակ մը» :

Պիտի յանձնարարէինք որ ծանօթ Միութիւնը հետզհետէ թօթափէր իր մեծամտութիւնները : Պէտք չկայ այդ հովերը առնելու : Մեզի չատ ծանօթ է Միութեան ուժն ու հեղինակութեան չափը եւ անոր չէ մնացեր Ֆրանսայի մէջ «խառնակութիւն եւ անկարգութիւն» առեղծելու բացառական կարողութիւնը :

Մենք դրած ու կրկնած ենք բոլորովին տարբեր բան :

Ցայտարարած ենք ու պիտի չարունակենք յայտարարել որ Միութիւնը միտք կը պղտորէ Ֆրանսահայ գաղութին մէջ եւ տեղական իշխանութեանց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ մեր վրայ :

Ցանձնարարած ենք, զանազան ձեւերով ու առիթներով, որ կարդ մը մարդիկ հրաժարին իրենց համայնավար քարոզներէն ու հարեւանին վրայ չձգեն այն տպաւորութիւնը թէ քանըհինդ տարուան գաղութ մը յանկարծ կարմրած է եւ ճակատ կը յարդարէ օրինական կառավարութեան դէմ՝ քայլերեւելով տեղացիներու ներքին պայքարէն :

Հասկցուցած ենք որ մենք հիւր ենք այս երկրին մէջ — նոյնիսկ Ֆրանսական անցագիրներով զինուած — եւ բացարձակօրէն իրաւունք չունինք ձայնակցելու այն տարրերուն որոնց վրայ ծուռ աչքով կը նային իշխանութիւնները.

Հասկցուցած ենք որ Հայաստանն ու հայութիւնը սիրելու համար պայման չէ համայնավարութիւնն ալ միասին սիրել եւ օրական տասն անգամ զոհաբանական աղօթքներ արտասանել ի փառս օտար ու հեռաւոր պետութեան մը իշխանատուրներուն :

Ամբոխ մէկ ծունկ աղօթքն ալ չատ է ու քիչ չէ :

Ֆրանսահայ գաղութը, իր բոլոր հոսանքներով, իր եպիսկոպոսներով ու տիրացու —լուսարարներով, պարտաւոր է ըլլալ չրջահայեաց՝ պարտաւոր է զբաղիլ իր սեփական հոգերով եւ խուսափիլ այն անպատասխանատու ելոյթներէն ու խմասուակ քարոզներէն որոնք վերջ ի վերջոյ կրնան աբատաստղել իր համբաւը :

Զգուշաւորութի՛ւն է որ կ՚ընենք երբ խոտորէն կը քննադատենք կարգ մը երեւոյթներ :

Միութեան վարիչները թող ուշի ուշով — ու մեր աչքերով — կարդան նախկին վեղարաւորին եւ իր այսօրուան աբեղաներուն չարականները որոնք, ամէն օր քիչ մը աւելի կը «կարմրին» :

« Քաղաքական բնոյթ եւ դիմագիծ» չունինք յայտարարող կազմակերպութենէ մը կը սպասուի որ դործնապէս ապացուցանէ իր այդ հանդամանքը, ու չփորձէ Ֆրանսահայ գաղութին քթին խըլդալ՝ ոտքով - ձեռքով նետուելով պայքարի մը մէջ որուն մարքսխտական նկարագիրը քնարեր օրօրներով չէր որ պիտի հերքուէր :

Միայն աննուղդայ —եւ ի վերուստ հրահանգուած — չարամիտները կրնան Մորմ. Հայաստանին դէմ գործող անհատներ կամ կազմակերպութիւններ վնտռել «հայ ժողովուրդին ծոցին մէջ» :

Նողկալի միօրինակութեամբ եւ մասնաւորաբար Դաշնակցութեան հասցէին ուղղուած այդ վատոդի դրպարտութիւնը ուրիչ բանի չի ծառայեր եթէ ոչ հրահրել զանազան հոսանքներու փոխադարձ առնչութիւնը այս գաղութին մէջ, մանաւանդ երբ դրիչ չարժելու սանձարձակ ազատութիւն կը տրուի կարդ մը իժերու :

Դաշնակցութիւնը «սեւցնելու» տարբեր մեջոցներ կրնան ճարել :

Ի՛նչ թունաւոր դրիչներ կան իրենց տամադրութեան տակ ու ի՛նչ հատընտիր «հերոս»ներ իրենց բոլորտիքը : Թղթատեցէք պաշտօնաթերթերնին հաւաքածոն...

Կռուեցէք Դաշնակցութեան դէմ ինչ ձեւերով որ կ՚ուզէք· բայց մի վտանդէք Ֆրանսահայ գաղութը որ դժդոհութեան ոչ մէկ պատճառ ունի այս հիւրընկալ երկրին մէջ : Ժ.

Ֆինլանտա

ՆԱԽԱԳԱՀԸ Կ՚ԱՃԱՊՈՐԴԷ

Ֆինլանտայի նախագահը անհամբեր կը սպասէ խորհրդարանի որոշումին՝ Սթալինի կողմէ առաջարկուած դաշնադրին մասին : Ջրոյց կը չբլի թէ նախագահը «չափազանց պայրացած է որ խորհրդարանի խմբակցութիւնները կ՚երկարին վիճաբանութիւնները» : Այդ յապաղումը կրնայ չղայնացնել Մոսկուան եւ պատճառ դառնալ որ ան փոխէ իր պայմանները : Քաղաքական կուսակցութիւնները պատասխանած են նախագահին թէ խնդիրը չատ լուրջ է եւ պէտք է մանրակրկիտ կերպով քննուի : Ղեկավար դէմքերը կ՚ուզեն սահմանափակել այն յանձնառութիւնները որոնք պիտի պարտադրուին Մոսկուայէն : Բացի համայնավարներէն, բոլորն ալ դէմ են զինակցութեան բանաձեւին :

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

ՈՒՈՇԻՆԿԹԸՆԻ ԵՒ ՕԹԱՎԱՑԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ Կ՚ՀՐԱԺԱՐԻՆ

Զեխոսլովաքիոյ Ուոչինկթընի եւ Օթավայի դեսպանները հրաժարեցան հինդշաբթի օր եւ որոշեցին կուռիլ Փրակայի ներկայ համայնավար կառավարութեան դէմ :

★ Սօցեալ Դեմոկրատներու ղեկավարը, Ֆիրլինկէր, Լոնտոնէ «Տէյլի Հէրըլտ»ի թղթակիցին տեսակցութիւն մը տալով ըսած է.— «Մոր - հրդարանական ժողովրդավարութիւնը չափով մը պիտի չարունակուի, բայց թոյլ պիտի չտրուի որ օտար քարոզչութիւնը խափանէ մեր տնտեսական ծրագիրներուն գործադրութիւնը :

ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ վարչապետը, Տիմիթրով, Արհեստակցականներու համաժողովին մէջ խօսելով, ըսաւ թէ պատերազմը մօտալուտ չէ ինչպէս կ՚ենթադրուի չատերէն : Միայն արկածախնդիրներն են որ կ՚ուզեն նոր պատերազմ մը սկսիլ :

ՏԱՄՆԸՀԻՆԳ Արաբներ սպաննուեցան Հայֆայի մէջ երբ զինուորական բեռնակառք մը որ ռազմանիւթ կը փոխադրէր, Հրեաներուն կողմէ արձակուած ռումբով մը օդը հանուեցաւ : Երեք օրուան մէջ, Պաղեստինի մէջ այս կարգի ահաբեկումներով, սպաննուած են 97 հոգի :

ՎԱՏԻԿԱՆԻ իշխանութիւնները հրահանգած են բոլոր կաթոլիկներուն որ քուէ չտան համայնավարներուն ապրիլ 18ի ընտրութեանց մէջ : Միլանի կարտինալը հրամայած է իր թեմի քահանաներուն որ հաղորդութեան իրաւունքէն զըրկեն համայնավարները :

ՎԱՐՋԱՊԵՏ ՇՈՒՄԱՆ երկուշաբթի օր ևօթերորդ անդամ ըլլալով վստահութեան քուէ պիտի պահանջէ խորհրդարանէն, որ պիտի քննէ պարտաւորիչ փոխատուութեան օրինագիծը : Մինչեւ հիմա 64 զանազան բարեփոխումներ առաջարկուած են այդ հարցին ինչպէս նաեւ բարձր եկամուտներէ դանձուելիք տուրքին մասին, բայց կառավարութիւնը պիտի պահանջէ որ քուէարկուի իր ներկայացուցած օրինագիծը ամբողջութեամբ : Եթէ կեդրոնի կուսակցութիւնները ընդդիմանան, այն ատեն նախարարական տագնապ մը անխուսափելի է :

Աչխատանքի Դաշնակցութիւնը (համայնավար) չափազանց դժգոհ է որ Աչխատանքի նախարարը չուզեր զոհացում տալ անդործներու նպաստին մասին ներկայացուած պահանջներուն (օրավարձին 75 առ 100ը) : Այս առթիւ, կոչ ըրած է բոլոր աչխատաւորներուն որ բողոքեն չարամիտ օրէնքներուն դէմ : Կառավարութիւնը նոր օրինագիծ մը կ՚ըպատրաստէ զինուորական ծառայութեան չրջանը 1 տարիէն 18 ամսուան բարձրացնելու, ինչպէս նաեւ զօրակոչը 20 տարեկանէն սկսելու համար :

ԱԻՍՏՐԻՈՑ ընկերվարականները պահանջած են որ ներում չնորհուի 41000 երիտասարդ նացիներու որոնց մասին եղած ամբաստանութիւնները չատ անչնան են :

ԱՆԳԼԻԱ

« ՊԷՏՔ Է ՄԻԱՆԱՆՔ, ԿԱՆԽԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ», Կ՚ԸՍԷ ԼՈՐԴ ՍՈԼԶԲՐԻ

Լորտերու ժողովին, պահպանողական խըմբակցութեան առաջնորդը, Լորտ Սոլզպըրի, երբեքչաբթի օր Զեխոսլովաքիոյ դէպքերու առթիւ խօսք առնելով, ըսաւ որ արեւմտեան ազդերը պէտք է աւելի միանան, տնտեսապէս եւ զինուորապէս, կանխելու համար եւրոպական երրորդ պատերազմ մը : Անգլիա պարտաւոր է անմիջապէս քայլեր առնէ այդ ուղղութեամբ «որպէսզի Արեւելքը կուլ չտայ արեւմտեան Եւրոպան», որովհետեւ ժամանակը չատ կարճ է :

« Զեխոսլովաքիոյ դէպքերէն ետք, Անգլիան եւս վտանգուած է : Խորհրդային Ռուսիոյ խնդիրը ատուերի մէջ կը ձգէ մնացեալ խնդիրները : Վեց տարի չարունակ, մենք եւ մեր դաշնակիցները կռուեցանք Հիթլէրի դէմ : Կռուեցանք՝ փրկելու համար ոչ միայն մեր կեանքը, այլեւ մեր հոգին : Այսօր սպառնալիք մը ուղղուած է մեզի դէմ մեծ պետութենէ մը որ, կը կարծէինք թէ, կը բաժնէր մեր տեսակէտները : Ցաղթութենէն ետք, ռուսական քաղաքականութիւնը ցոյց կուտայ իր չարաչուք երեսը : Ինչպես ալ կ՚ուզենք բարեկամ մնալ Ռուսիոյ հետ եթէ կարելի է, բայց այն դէպքերը որոնք տեղի կ՚ունենան Եւրոպայի մէջ, չեն կրնար մոռցնել տալ որ սպառնալիքի տակ է ամբողջ մարդկութիւնը : Ո՛վ պիտի ըլլայ յաջորդ զոհը : Պէտք է օրէնքէ դուրս հռչակենք համայնավարները Անգլիոյ մէջ» :

Կառավարութեան կողմէ, պատասխանեց Լորտ Փէքընըմ որ դիտել տալէ ետք թէ համայնավարներուն համար Արեւմուտքը քայքայուած է ու մահուան դատապարտուած, ըսաւ .—

Ի՞նչպէս կրնանք մարդկութիւնը փրկել համայնավարութենէն՝ առանց պատերազմի : Չկըրցանք փրկել զայն Նացիներէն՝ առանց կռուելու : Նախ պէտք է զօրացնենք պաշտպանութեան մեր միջոցները· յետոյ պէտք բարեկամաբար ապրինք Ռուսերուն հետ : Եթէ յաջողինք — եւ կրնանք յաջողիլ չնորհիւ Մարչըլի ծրագրին — այն ատեն պիտի փրկուի ոչ միայն Արեւմուտքը այլ եւ .. բեւելքը » : Վիճաբանութենէ մառնակցեցան ուրիշ լորտեր որոնք չեշտեցին օրուան տագնապալի կացութիւնը : «Եթէ Գերմանիոյ երեք գօտիները չմիացնենք, այն ատեն պատերազմ պիտի ծագի», ըսաւ Լորտ Թեմփլուուտ , նախկին արտաքին նախարարը :

Ցունաստան եւ Թուրքիա վտանգի մէջ են, կ՚ազդարարէ Մարչըլ

Ամերիկայի արտաքին նախարարը խորհրդարանի արտաքին յարաբերութեանց յանձնաժողովին չորեքչաբթի նիստին մէջ խօսելով Թուրքիոյ եւ Ցունաստանի յաւելուածական օգնութիւն մը եւս ընելու առաջարկին մասին, ըսաւ որ «այդ երկու երկիրները զինելով, կրնանք յուսահատեցնել հաւանական նախայարձակները » : Որքան ատեն որ Թուրքիա եւ Ցունաստան սպառնալիքի տակ են, չենք կրնար ընդհատել մեր օժանդակութիւնը » : Պաշտպանութեան նախարարը, ձէյմս Ֆորրսթոլ ըսաւ — Թուրքիա եւ Ցունաստան սահմանակից են համատիրական երկիրներու : Թուրքիա կը փակէ Մերձաւոր Արեւելքի հարստութեանց առաջնորդող ճամբան որ եւ է պետութեան առջեւ : Եթէ այս երկու երկիրները կորսընցնեն իրենց անկախութիւնը, չատ վատ տպաւորութիւն մը պիտի գործուի այն ազդերուն վրայ որոնք կ՚ուզեն պահպանել իրենց ազատութիւնը : Անբեւեակայելի հետեւանքներ յառաջ կրնան գալ եթէ որեւէ տկարութիւն ցոյց տանք՝ ռազմագիտական մեծ կարեւորութիւն ունեցող այդ չրջաններուն մէջ :

ՀԻՆԳ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ պետութեանց Պրիւքսէլի խորհրդաժողովը պիտի բացուի այսօր, այսինքն 24 ժամ ուչ : Պելճիքայի վարչապետը, Պ. Սփաք, չորեքչաբթի օր խորհրդարանին մէջ ըրաւ հետեւեալ յայտարարութիւնները.— Քաղաքական դաշնագիրը մը արժէք ունի եթէ անոր կ՚ընկերանայ դինուորական համաձայնութիւն մը եւս : Այդ երկուքն ալ անարժէք են, սակայն, եթէ չեն ամրոզջացած տնտեսական համաձայնութեամբ : Մենք սիրով կ՚ընդունինք Անգլիոյ արտաքին նախարարին՝ արեւմտեան խմբակցութեան մը առաջարկը : Արեւելքի պետութիւնները սերտօրէն իրարու կապուած են. ո՛վ ըսաւ թէ ռուսիր է կազմակերպել նաեւ Արեւմուտքը : Եթէ ամերիկեան օժանդակութիւնը չհասնի քանի մը ամիսէն, Եւրոպան պիտի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ա՛ն նօսրամտութիւն, որ նօսրամտութեան պէտք չունի՝ ինքզինքը ապրեցնելու համար։ Իրական նօսրամտութիւնը ոչ միայն ինքզինքը կը գիտակցի, այլեւ կը գիտակցի նաեւ այն պատճառները, որոնք զայն ստեղծած են։ Ուշադիր դիտողը կրնայ նկատել, որ նօսրամտութեան ամէնէն յատկանշական գիծերէն մէկն ալ անոր ինքնավստահութիւնն է։ Նօսրամիտը կը հաւատայ իր ուժերուն, կը հաւատայ իր կարողութիւններուն, կը հաւատայ իր ապագային։ Ան կը հաւատայ նաեւ իր շրջապատին, կը հաւատայ իր ընկերներուն, կը հաւատայ իր ընտանիքին։ Ան կը հաւատայ ամէն բանի եւ ամէն մարդու։ Ան կը հաւատայ նաեւ իր ազգին, իր հայրենիքին, իր ժողովուրդին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ապագային։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ներկային։ Ան կը հաւատայ իր ազգին անցեալին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին մշակոյթին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին լեզուին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին գրականութեան։ Ան կը հաւատայ իր ազգին արուեստին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին գիտութեան։ Ան կը հաւատայ իր ազգին տնտեսութեան։ Ան կը հաւատայ իր ազգին քաղաքականութեան։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կրօնքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին բարոյականութեան։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ընտանեկան կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին հասարակական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին մտաւորական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին գեղարուեստական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին մարզական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին զբօսաշրջային կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին սննդային կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին հագուստային կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին բնակարանային կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին տրանսպորտային կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կապի կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին առեւտրային կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ֆինանսական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ապահովագրական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաթոշակային կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին առողջապահական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաբանական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ֆիզիկական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին քիմիական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին մաթեմատիկական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին աստղագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին երկրաբանական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին օդերեւութաբանական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ծովագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին անտառագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին հողագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին ջրագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաքիմիական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաֆիզիկական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսամաթեմատիկական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաստղագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաերկրաբանական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաօդերեւութաբանական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսածովագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսաանտառագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսահողագիտական կեանքին։ Ան կը հաւատայ իր ազգին կենսա

ՀՈՑՈՂ ՃԱՅՆ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅԿԱԶ ՊԱՏՏԻՐՈՎ ՀԱՐԳ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

(Ցնծագին, փոքր-ինչ վոդեվիլային)

իր ծոցակիպ խաղը

գրեց ՏԵՐԵՄԻ ԽՈՐՀՐԴԸ

ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՒՆ

Տ՛, պեպեղ է : Ուսուցի՞չ : (Ուրտ և տատ - ամբ) : Ի՛՜ի՜՜ ... բերթ ալ ինձ ... Ես ինչ - պես կ՛ուզեմ, նոյնպես ալ ինձ կ՛ուզեն : (Ծիծաղ) : Հիշեցի՛ր ... Ո՞վ է ինձ համար ... (Ծիծաղ) : Հիշեցի՛ր ... Ես ինչ - պես կ՛ուզեմ, այնպես ալ ինձ կ՛ուզեն : (Ծիծաղ) : Ես ինչ - պես կ՛ուզեմ, այնպես ալ ինձ կ՛ուզեն) ըսի, ձայնս չեղավ (Ուրտ և տատ ինձմով կ՛ուրախանան, ես ալ ...) : Ի՛՜ի՜՜ :

մասնուի կացութեան մը որ չատ աւելի դժուար պիտի ըլլայ քանի պատերազմի ամէնէն մռայլ օրերու կացութիւնը եղած էր»: Վարչապետը խորհրդարան երթալէ առաջ, տեսակցութիւն ունեցած էր ռուսական դեսպանին հետ :

ՍԱԿԱՐԱՆ.— Թղթադրամ — տոլար 332, սթերլին 760, զուիցերիական 81.50: Ոսկեդրամ— 20 ռուլարնոց՝ 21.400, անգլիական՝ 5550, Նափոլէոն՝ 4200, զուիցերիական 4100 :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ խորհրդարանը չորեքշաբթի օր մխաճայնութեամբ քուէարկեց Խորհ. Միութեան հետ կնքուած դաշնագիրը (18 Փետր. 1948): Ցայնկի համաձայնավար երեսփոխան մը ըսաւ.— «Աշխարհակալութեան եւ ընկերվարութեան մէջեւ, նախընտրեցինք երկրորդը »:

ԱԹԻՆՔԻ մէջ զինադադարութեան երեք համաձայնութիւններ որոնք մասնակցած էին 1944 Դեկտեմբերի ըմբոստութեան եւդատապարտուած էին երեք տարի առաջ «բայց եկող — գացող կառավարութիւնները չէին համարձակած վճիռը դարձադրել »:

ԱՆԳԼԻՈՑ արտաքին նախարարը յայտարարեց խորհրդարանին մէջ որ զինուորական ուժեր ղրկուած են Բիտ. Հոնտուրաս որուն տպահովութեան կը սպառնայ դրացի Կուաթեմալան :Նախարարը հաւատաց որ Անգլիա բաւական ուժով է տակաւին հողամասը ինչպէս նաեւ կայարութեան չահերը պաշտպանելու: Կուաթեմալայի մէջ ամբոխը պաշտպանելու: Կուաթեմալայի մէջ ամբոխը ցոյցեր կը կատարէ Անգլիոյ դէմ: Ցուցարարները չորեքշաբթի օր բրիտանական դեսպանատունը երթալով, պատուհաններէն վեր մագլցեցան , նախատական ցուցանիշներ փակցուցին պատերուն վրայ եւ անգլիական դրօշակը վար առնելով, անոր տեղ կախեցին ուրիշ մը որուն վրայ կը տեսնուէր գանկ մը :

ՊԱՐԵՆԱՒՈՐՈՒՄ.— Պանիր.— 100 կրամ, բոլոր դասերուն համար, մարտի FA կտրօնով: փետրուարի FB կտրօնը (պանիր) անարժէք է Մարտ 7էն ետք :

Տէր եւ Տիկին Սարգիս Եօթնեղբայրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Եօթնեղբայրեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Լուսի Եօթնեղբայրեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Այրի Տիկին Ս. Եօթնեղբայրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հիւսնեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Փիլիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ս. Գորգիկեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Հայոյեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Ֆէրիտէ Սիմինքեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Թիւֆէնք-Հան եւ զաւակները, սրտի կսկիծով կը ծանուցանեն մահը իրենց սիրելի հղբօր, հղբօրորդւոյն, տղայականին՝

ԴԷՈՐԳ ԵՕԹՆԵՂԲԱՑՐԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի 1 Մարտ 1948ին, Շամքքէօյի հիւանդանոցին մէջ, 36 տարեկան հասակին :

Թաղումը պիտի կատարուի վաղը չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, փանթէն Փարիզիէնի պարտիզանոցը :

Հաւաքուիլ յիշեալ դերեզմանատան մուտքին առջեւ :

Մանաւանդ մահագդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայ իրենց նկատել :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Ցառաջ»ի Գ. չրջանը կը փակուի յառաջիկայ Ապրիլի սկիզբին : Մտիպտած ենք դադրեցնել այն բաժանորդներուն թերթը որոնց բաժնեգինները չեն վճարուած մինչեւ Մարտ 31 :

Այս առթիւ աւելորդ անդամ մըն ալ կը յիշեցնենք որ բլլայ անհատական, բլլայ հանրային որեւէ ծանուցում չենք կրնար հրատարակել առանց վճարման :

Վարչութիւնը պատասխանատու չէ իրեն ղրկուած եւ չհրատարակուած ծանուցումներուն համար : ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՃՔԵՂ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՊՈՄՈՆ, Ֆլորէսյլ մէջ երկուշաբթի , 8 Մարտ, ժամը 8.30ին, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԼԻԷԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ, եւ նախաձեռնութեամբ քաղաքի ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ եւ Պոմոնի ՋԱՒԱՐԵԱՆ ՆՊԱԿԱՄԱՐԷՆԵՐու : Սիրայօժար բեմադրութեամբ ՇԱՆԹ Թատերախումբի :

Կը ներկայացուի

ՄԵՒ ԴԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊՈՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ցնցող տրամ 5 արարք

Գործող անձինք.— Տիկին Ա. Քոչարեան, ընկերներ՝ Կ. Մուրթաֆեան, Գ. Քէնթիրեան, Լ. Ստեփանեան, Վասիլ, Գ. Կերկերեան, եւ Ա. Մակարեան :

Փութացէք այժմէն ապահովել ձեր տոմսերը, չի ղրկուելու համար խնամքով պատրաստուած այս յեղափոխական չունչ կրող ներկայացումէն : Եկէք խունեերամ, տեսնելու համար սեւերու ապստամբութեան ոգին, որ յախտուռ պայքար մըն է անարդարութեան եւ բռնակալութեան դէմ :

Փետրուար 29ին, կիրակի երեկոյ բոլորդ Սայ Մաղընօ եւ Բ. Մարտ 8ին՝ Պոմոնի Ֆըոթպալ սթատիոնը վրայ եւ անդլիական դրօշակը վար առնելով, անոր տեղ կախեցին ուրիշ մը որուն վրայ կը տեսնուէր գանկ մը

ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Samedi 6 MARS 1948 Շաբաթ 6 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5284-Նոր շրջան թիւ 893 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԲԱՌ ՄԸ

Միջազգային հորիզոնին վրայ կան երկու վիթխարի ուժեր — Ազատ Որմնադիրներն ու կաթոլիկ եկեղեցին — որոնք տիրական ձայն ունին օրուան քաղաքական խնդիրներուն մէջ :

Կը թուի թէ երրորդ ուժ մըն ալ երեւան եկած է, բաւական առնէ ի վեր — այս անդամ հայկական ...

Ուրիշ եղրակացութեան չենք կրնար յանդիլ երբ աչք մը կը նետէք դիմացի օրկանին վրայ որ, առտու — իրիկուն, լրջմնաչուրթն կը փառաբանէ դինքը հովանաւորող Միութիւնը :

Ի՞նչ ամոթականներ, ի՞նչ յաւակնոտ յայտարարութիւններ՝ ի վեր հանելու համար դերը կազմակերպութեան մը որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ փքուած հայ գաղութին մէկ հատուածը չահագրգռող մամլին մը, ենթակայ՝ ուրիշ հորիզոններու եւ ուրիշ քաղաքակրթութեան մը տակ ապրող իշխանաւորներու հրահանգին :

Միամիտները պիտի կարծեն որ Հայոց ազգին պատմութիւնը կր սկսի այն թուականէն երբ ձեւ ու մարմին առաւ այդ Միութիւնը եւ անոր վիճակուած է այսօր, աղդը փրկելու պաշտօնը :

Մեր պատմութեան մէջ երբեք պատահած չէ որ գաղութի մը Միութիւններէն մէկը իրեն վերապահէր այդ առաքինութիւնը եւ իր ծիծաղելի յաւակնութիւններով հրապարակը աղմկէր՝ միաժամանակ դիժ քաշելով այն հիմնական — հերոսական — աշխատանքներուն վրայ զոր ուրիշ կազմակերպութիւններ կատարած են անցեալին մէջ ու կը կատարեն այսօր :

Շաբաթ Միութիւնը իր պաշտօնական « պատասխան»ին մէջ — ենթադրաբար ուղղուած Դաշնակցութեան Արեւմտ. Եւրոպայի կեդր. կոմիտէին — քանբեր հէգեաթներ պատմելէ ետք , կ'աւելցնէ իր հայերէնով — ... Միակ ծայրայեղութիւնը զոր գործած ենք, մեր տարապայման(!) ներողամտութեան եւ զիջողութեան մէջ եղած է :

Ուրիշ խօսքով, ըսել կ'ուզեն, որ չ'ոտ մը բաներ կրնային պատահած ըլլալ եթէ այդ ամբաստեան Միութիւնը ցոյց չտար «ներողամտութիւն» եւ «զիջողութիւն» :

Քօղարկուած ազդարարութիւն մըն ալ այս յայտարարութիւնը՝ ամբողջացնելու համար, անշուշտ, Փետրուար 14ի Թրքաբարոյ ու վատդի սպառնալիքը :

Շատ ուշագրաւ է որ դիմացի պաշտօնաթերթը հովանաւորողները չեն համարձակիր — կամ, թերեւս, չեն ուզեր — միանգամընդմիշտ դատապարտել անպատասխանատու խմբագրի մը սպառնալիքը եւ կ'աշխատին «անուշի կապել», իրենց հասկցած ձեւով :

Եւ անճարակ ու անփառունակ ճիգ մը մեր — Դաշնակցութեան—ուսերուն վրայ նետելուհամար պատասխանատուութիւնը ապագայի անհաճոյ միջադէպերուն որոնք երբեք պիտի չպատահէին որովհետեւ այդ կարգի սպառնալիքներով չէ որ պիտի մոլորեցնէին Դաշնակցութեան խոհեմ, պաղարիւն ու չբնահայեաց չարքերը ...

— «Ոչ մէկ աւեն ընդառաջ պիտի երթանք մեր հակառակորդներուն ցանկութեան , տեղի տալով որ վրդովուի մեր գաղութին անդորրութիւնը եւ ապահովութիւնը» ...

Իրենք են որ կը հայհոյեն, կ'ամբաստանեն , կը զրպարտեն , կը մատնեն , կը սպառնան ու մենք ենք որ կը ցանկանք մնացեալը ...

Շատ վրան-բաց է այս թրքամոլ ճամարտակութիւնը :

« Պաղարիւնութեան» հրահանգը պէտք է արձակէին ամիսներ առաջ որպէսզի «անկեղծ եւ ուղղադատ հայրենասէրներու միասնականութեան » նախանձախնդիր Միութիւնը այս առիթման հրապարակ չըլլար երկպառակութիւնը :

Պիտի յանձնարարէինք որ Յանձնօթ Միութիւնը քիչ մը աւելի լրջութիւն դնէր իր շարժուձեւերուն մէջ, թօթափէր իր անհիմնատ ու ծիծաղելի յաւակնութիւններէն եւ սանձէր իր քարտուղիները :

Ու մանաւանդ կարդար թէ ինչե՛ր, ինչե՛ր կը հրամցուին ընթերցողներուն՝ իր օրականին սիւնակներէն :

Տրուած «պատասխանը » չեղեալ չի յայտարարեր դերադրական խելագարին — իր խմբագրին —սպառնալիքը որ միշտ կը մնայ ի զօրու:

Ժ.

Փիլիպանտա

Բանակցութիւնները պիտի սկսին

«ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՉԵՆՔ ՈՒԶԵՐ »

Հելսինքիէն կը տեղեկացնեն թէ կառավարութիւնը սկզբունքով հաւանած է որ բանակցութիւնները սկսին Մոսկուա. Միւոլեան եւ Փինլանտայի մէջ՝ համաձայն մարաջախտ Սթալինի հրահանգին : Վերջին բառը պիտի արտասանեն, ի հարկէ, խորհրդարանն ու նախագահը :

Հինդշաբթի օր Հելսինքիի խորհրդային դեսպանը նոր նամակ մը յանձնեց ներքին նախարարին որ պետի է ոստիկանութեան ընչաց նաեւ սահմանապահ զունդին : Նամակին պարունակութիւնը զաղանի կր պահուի : Ժողովրդական կուսակցութիւնն ալ իր համաձայնութիւնը տուած է՝ զինադադար երթալու Սթալինի պահանջներուն : Սօցեալ դեմոկրատները բացատրած են նախագահին թէ կարելի չէ մերժել եղած առաջարկը, մանաւանդ որ տակաւին ծանօթ չեն Սթալինի պայմանները : Պահպանողականները , Հողագործականներն ու Ազատականները կր յայտարարեն որ «զինակցութիւն չեն ուզեր : Մոսկուա մեկնող պատուիրակութեան պիտի մասնակցին երկու համարձակներ , երկու Հողագործականներ , երկու Սօցիալդեմոկրատներ ինչպէս նաեւ պահպանողական մը եւ ժողովրդական մը :

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ « ՁՕՐԱԿՈՉ »Ը

Համաձնաւար կուսակցութիւնը նոր արշաւ մը պիտի սկսի յառաջիկայ շաբթու խոտացներու համար իր չարքերը : Կուսակցութեան անդամակցելու հրաւէր պիտի ըլլայ բոլոր պիտանի ուժերուն եւ պիտի նշանակուի «կոթվալտի շաբաթ»ը : արշաւը գլուխ հանելու համար :

Համաձնաւար քարտուղիները տունէ տուն պիտի այցելեն անդամագրելու համար «բոլոր պարկեշտ ու յառաջդիմասէր քաղաքացիները» :

Ներքնամէր վարչապետը յոյս ունի որ պիտի կրնայ իր չուրջը հաւաքել առնուազն երկու միլիոն նոր անդամներ : Կուսակցութեան գլխաւոր քարտուղիչ նշանակուած է Ֆիրլինկէր, ճարտարարուեստի նախարարը :

★ Գերմանիոյ ամերիկեան գինուորական կառավարութեան ներկայացուցիչը ձայնասփիւռ ճառ մը խօսելով Չեխոսլովաքիոյ կացութեան մասին, դիտել տուաւ թէ «համաձնաւարները ընդօրինակեցին Հիթլերի 1933ի ռազմավարութիւնը : «Կարելի չէ հաշտարար քաղաքականութիւն վարել համատիրական պետութեանց հետ որոնք կ'ուզեն քանդել այն ժողովրդավարութիւնը զոր կը յաւակնին պաշտպանել » :

★ Ամերիկայի Աշխատանքի նախարարութեան պաշտօնատարներէն Պ. Քմէց յայտարարեց հինդշաբթի օր թէ համաձնաւարները «կուլ պիտի տան ամբողջ Եւրոպան յառաջիկայ մէկ տարուան ընթացքին» : Այս պայմանաժամն իսկ շատ է, ըսաւ ան :

★ Չեխոսլովաքիոյ Լահէյի դեսպանն ալ իր հրաժարականը ներկայացուց որովհետեւ «չուզեր ծառայել համաձնաւար կառավարութեան մը» :

ՍԱԿԱՐԱՆ . — Թղթադրամ՝ տոլար՝ 335, սթերլին 780, դուլի . Ֆրանք 81.50 : Ոսկեդրամ՝ 20 տոլարնոց 21.200, անգլ . 5500, Նափոլէոն՝ 4225, դուլի . 4050 :

ՇՈՒԷՏԻ ընդհանուր հրամանատարը կը յանձնարարէ չկրճատել զինուորական պաշտպանութեան վարկերը եւ չակարացնել քանակը«որովհետեւ միջազգային կացութիւնը հետզհետէ տագնապալի կր դառնայ » :

ՁՕՐԱՎԱՐ ՏՐ ԿՈԼ չատ կարեւոր ճառ մը պիտի արտասանէ վաղը Քոմփէնյի մէջ եւ, ուրս անդամ, աւելի բաւն կերպով, պիտի խօսի ռուսական աշխարհակալութեան մասին : Կրնայ նոյնիսկ առաջարկել որ խիստ քայլեր առնուին կանխելու համար Չեխոսլովաքիոյ դէպքերուն կրկնութիւնը Ֆրանսայի մէջ : Ձօրավարին ճառը ձայնասփիւռով պիտի արձակուի մինչեւ Ամերիկա :

Ի՞ՆՉՊԷՍ «ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՑ»

ՄԻՆԱՀ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ռումանիոյ գահընկէց թագաւորը, Միխայէլ հինդշաբթի օր Լոնտոն հասնելով, յունկնդրութիւն մը տուաւ մամուլի ներկայացուցիչներուն եւ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ իր հրաժարականին մասին .—

« Կ'օգտուիմ այս առաջին պատեհութենէն անձամբ հաստատելու համար դէպքերը այնպէս ինչպէս տեղի ունեցան :

Դեկտեմբերի 30ի առտուն , Փէթրու Կրոզա եւ Կէորկիու — Տէյ — ռումանական գահլիճին երկու անդամները — ինծի ներկայացուցին պատճէնը հրաժարականի մը եւ ստիպեցին որ ստորագրեմ : Եղերքն ալ պատահած էին — երբ արդէն վինեալ զումարտակ մը պաշարած էր զայն — եւ բացատրեցին թէ պատասխանատու պիտի ներկայէին ինձ այն արիւնահեղութեանց որոնք տեղի պիտի ունենային — համաձայն իրենց կողմէ արձակուած հրահանգներու — եթէ անմիջապէս չստորագրէի :

Հրաժարականը ինծի կը պարտադրուէր բռնութեամբ՝ կառավարութեան մը կողմէ որ իշխանութեան գլուխ եկած էր օտար կառավարութեան մը դաշտումով, եւ բացարձակօրէն չէր ներկայացներ Ռումանացի ժողովուրդին կամքը :

Այդ կառավարութիւնը բռնաբարած էր՝ Ռումանացի ժողովուրդին քաղաքական ազատութիւնները յարգելու իր միջազգային յանձնառութիւնները, խարդախած էր ընտրութեանց արդիւնքը եւ կոտորած էր ժողովրդավար ներկայացուցիչները որոնք կր վայելէին երկրին վստահութիւնը :

Միապետութեան ընկղմումը՝ Ռումանիոյ ժողովուրդր ստրկացնելու քաղաքականութեան մէկ նոր երեւոյթն է : Այդ պայմաններուն մէջ ուրեմն ես պարտաւոր չեմ նկատեր անձս՝ ընդունելու այս պարտադրուած հրաժարականը :

Անխախտ հաւատք ունիմ մեր ապագային մասին եւ միակ բաղձանքս է անձնուիրութեամբ ու աշխատելու կամքով ծառայել Ռումանացի ժողովուրդին որուն անքակտելի կերպով կապուած է ճակատագիրս » :

Գահընկէց թագաւորը Ամերիկա մեկնեցաւ երէկ :

Պրիւխէլի խորհրդաժողովը

ԴԱՇՆԱԳԻՐ ՄԱՐՏ 15ԻՆ

Պրիւքսէլի խորհրդաժողովին բացումը տեղի ունեցաւ հինդշաբթի օր — ժամանակացոյցը ան-պամ մը եւս փոխուած ըլլալով : Ներկայ էին հինդ արեւմտեան պետութեանց ներկայացուցիչները որոնք քննելին պատճէնը այն դաշնագրին որ հաւանաբար պիտի ստորագրուի մարտ 15էն առաջ :

Խորհրդաժողովին նպատակն է տնտեսական ու քաղաքական զործակցութիւն մը յառաջ բերել մասնակցող պետութեանց միջեւ (Անգլիա, Ֆրանսա, Պելճիքա, Հոլանտակ Լիւքսէնպուրկ) առանց չեղելու Միացեալ Ազգերու Ուխտին սկզբունքներէն :

Խորհրդակցութեանց սկիզբէն արդէն բացայայտ էր որ տեսակէտներու տարբերութիւններ չկային եւ հինդ պետութիւնները ոտիպոտոր անհրաժեշտ կը նկատէին այդ տեսակ համաձայնութիւն մը : Ֆրանսայի ինչպէս եւ Անգլիոյ քաղաքական շրջանակները չատ լաւատես են խորհրդաժողովին ելքին մասին :

Այս նախապատրաստական աշխատանքներէն ետքն է որ հանդիպում մը տեղի պիտի ունենայ արտաքին նախարարներուն միջեւ եւ դաշնագիրը պիտի ստորագրուի՝ Մարշըլի ծրագրէն օգտուող 16 պետութեանց խորհրդաժողովէն առաջ, այս-ինքն յառաջիկայ շաբթուան վերջը :

Ներկայ տնտեսական համաձայնութեան կընայ յաջորդել քաղաքական համաձայնութիւն մը որուն նպատակր պիտի ըլլայ խառն սպայակոյտ մը նշանակել :

★ Արտաքին նախարար Պ. Ժորժ Պիտօ, յառաջիկայ շաբթու հանդիպում մը պիտի ունենայ Իտալիոյ իր պաշտօնակցին հետ՝ մաքսային համաձայնութիւն մը կնքելու համար :

★ Միջ - խորհրդարանական յանձնաժողով մը պիտի նշանակուի Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ «դիւրացնելու համար կարծիքներու փոխանակութիւնը» :

ՊԱՐԵՆԱԻՈՐՈՒՄ — Շաբաթ՝ Մարտ 5էն 31, Ուկէս քիլօ Եերուն , 1 քիլօ J եւ A դաեերուն, 750 կրամ Մերուն եւ 500 կրամ Վերուն, Թիւ 31 կարօնով :

ԱՄԵՐԻԿԱ 1947ին , 19.600 միլիոն տոլարի արտածում ըրած է , այսինքն 1400 միլիոն աւելի քան նախորդ տարին : Ներածումներու գումարն է 8300 միլիոն տոլար՝ 1200 միլիոն աւելի քան 1946ին :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱԼԷՊԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԴԱՍԲԱՆԱԿԱՆԸ

Ց. ՕՇԱԿԱՆԻ ԴԱՎԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

ԽՄԲ. — Մտորեալ՝ այն զամբանակիրը զոր խօսեցաւ Հալէպի առաջնորդը, Զարեհ եպիսկոպոս, Օշականի յուղարկաւորութեան առթիւ :—

... Հաւատացած եմ, թէ այս կորուստը, բոլանդակ հայութեան համար,— Հայաստանէն ներս թէ դուրս,— մեծագոյն կորուստն էր :

Անկարելի էր չչանթահարուիլ, ամբողջ օրը իրենց հետ անցընելէ վերջ,— կազմելէ եւաք ծրագիրները գալիքին, հայ մտքի մշակումին, մեր վարժարաններուն, հայ դրականութեան պատմութեան եւ առհասարակ իմացական ապագայ մեր կեանքին :

Հողը քաշեց զինք Հալէպ : Այն հողը, որ 1914 — 1918, իր գրչի եւ մտքի եղբայրներուն, իր երէց թէ կրտսեր զոհակիցներուն, իր հոգեհանգուցեալներուն մարմնոյացումը տեսաւ Թրքական ահաբեկչութեան տակ : Եթէ պէտք է հաւատալ զուգադիպութեան կամ ճակատագրին,— ահա արդիւնքը : Տասը տարի ամբողջ, մահուան հետ պայքարելէ վերջ, կուգայ թաղուիլ զրկին մէջ այն ժողովուրդին, որ իր բառովն իսկ «լրաւ» ժողովուրդն էր, լրեն հանդէպ անվերապահ սէր եւ յարգանք անուացնող Հալէպահայութիւնը :

Գիտէք, թէ 439 թուականին իր աչքերը փակեց հայ մտքի մեծ դայեակը՝ Մաշթոց, եւ մեռաւ Օշական դիւղին մէջ : 1948ին, եւ զարմանալի զուգադիպութեամբ մը Փետրուարի 18ին, մեռաւ հայ մտքի մեծ վարպետը՝ Յակոբ Օշական, Հալէպի մէջ :

Մեծ է մեր կորուստը : Անգնահատելի՝ իր վաստակը : — Պիտի չբաղդատեմ զինք Մաշթոցի հետ : Բայց պիտի ըսեմ, թէ Օշական անունները միասին կը քալեն, արտայայտելու համար հայ մտքի եւ դրականութեան բարձրարակ արժէքը :

Տառապալից կեանք մը ունեցաւ Օշական : Իր մանկութեան օրերէն մինչեւ իր անակնկալ չիջումը : Եղեռնը խլեց իր անմիջական մտերմութիւնէն՝ հայ մտաւորականութեան ընտրանին : Թշնամին ծրագրած էր բնաջնջումը մեր իմացական կեանքի դեկավարութեան, հայ ժողովուրդը իր վերջնական քայքայումին, նաեւ բարոյական հարթումի առաջնորդելու համար : Մաղապուրծ փըրկուեցաւ իրեն սպառող սեւ ճակատագրէն . եւ ապրեցաւ՝ որպէսզի ցոյց տայ հայութեան բոլոր ազգի թշնամիներուն, թէ հայ միտքը կը մնայ դերիվեր, եւ հայ դրականութիւնը՝ միշազգային կեանքի մէջ կը դրաւէ իր ուրոյն բարձունքը, հայկական դպաթիր :

Հարկ ծագեցաւ, որ պայքարի նաեւ ներքին թշնամիներու դէմ, անոնց՝ որոնք մտքի անկախութեան իր ձգտումը կը նկատէին «դաւ մը» հայրենիքին դէմ : Եւ իր անյողդողդ խստակրօնութիւնը սուղ նստաւ իրեն :— Պիտի ուզէի արձագանգ հանդիսանալ այս բեմէն այն ամբարդի հալածանքին, խաչակրութեան՝ որ չղթայազերծուեցաւ այս մեծ Մարդուն դէմ : Այս մեծ մտաւորականին, որ պատգամած էր, ու կը շարունակէր պատգամել՝ թէ խորհելու եւ դրելու ազատութիւնը վեր կը մնայ ամէն նուիրականութենէ, — մեծագոյնն է նուիրականութիւններուն :

Չէր կրնար չլալ երեքշաբթի օր, ու չէի կըրնայ չյուզուիլ ես ալ, երբ կը պատմէր իր մահուան վայրկեանէն քանի մը ժամ առաջ, թէ 14 տարիէ ի վեր ենթարկուած է անհուն զժբախտութեանց, հալածանքներու եւ խաչակրութեանց՝ այնպիսի մարդոց կողմէ, որոնք իր երախտաւորեալները եղած էին, որոնք պարտքն ունէին նուազ կամակոր ըլլալու իրեն հանդէպ, որպէս տիտան մտաւորականի մը :

Ջայրացեալ իրեն պաշտպանութիւնը եաեւ բոլոր անոնց, որոնք երկու խօսքով, կամ զրչի շարժումով մը՝ կրնային վերջ տալ ամէն կարգի հալածանքի եւ խաչակրութեան : Փրկչի մատնութեան պատկերը պարզուեցաւ՝ մեր իմացական կեանքի ժամանակակից վուլկերուն մէջ : Եւ անոնք, որ պէտք էր պահպանէին զինք անպատասխանատու խել մը մարդոց խաչակրութեան դէմ, յանուն մտքի եւ դաղափարի ազատութեան, մէկիկ մէկիկ նահանջեցին, դաւալիք դարձան, միացան անարիւններու քաղմութեան : Դարձան համախոհները խումբ մը մարդոց, որոնց համար Օշականը անբաղձալի ներկայութիւն մըն էր Երուսադէմի պատկառելի ներկայութեան սահմաններուն մէջ, եւ դոր պէտք էր դուրս նետել այդ շրջապատէն :

Կարելի չէր չյուզուիլ : Կարելի չէր չլալ : — Եւ վստահ եմ, որ վերջին երկու տարիներու մեր յարգանքը, անխրտնում մեր սէրը՝ իր անձին թէ դործին հանդէպ, նաեւ հուսկ այս ոգեկոչումը՝ իր աչքերէն մարմնին առջեւ, պիտի մնան իր խոտվայրկ կեանքին ամէնէն լուսաւոր էջերը, մխիթարական եւ խայտանքի անմոռանալի դրուագները :

Վստահ եմ դարձեալ, որ Թուրքերու եաթաղանին տակ իրենց մտքի անկախութիւնը մինչեւ վերջին չունչ պահպանող մտաւորականներ չատ աւելի քիչ տաւ ու վիշտ ունեցան, քան Օշական՝ որ իր դէմ չղթայազերծուած հալածանքին լծուած տեսաւ իր իսկ աշակերտներէն չատեր, — անոնք որ իր երախտաւորեալներն էին եղած ամբողջ տարիներ, եւ որոնց համար իր կեանքը սպառեր էր մեծ դրագէտ քննադատը :

Երկու անդամ եկաւ Հալէպ : Իր կեանքի երկու մեծ ուրախութիւնները եղան անոնք : 1946ի հանդէսը չենք կրնար մոռնալ, ինչպէս չէր կրցած մոռնալ ինք : Այն մեծ հանդէսը, զոր «յիմարները» կազմակերպեր էին,— ինչպէս ինք կ'ըսէր : «Ձիմարներ, — Բաֆֆիի տիպերուն տեսիլքով :

Համազգային սուգ ու կորուստ է իր մահը, մեզի համար : Մանաւանդ այն մեծ վաստակին, մշակումին եւ ստեղծագործութեան համար, որ իրը հղաւ, որ կրնար ճոխանալ եւ աճիլ :

Ամբաստանեցին զինք՝ որպէս անհատատ մը, առանց ճանչնալու իր կեանքը, որ հոդիի կեանք մըն էր, մտքի կեանք մը : Ցարգանք ունինք իր անձին, յիշատակին, մտքին եւ անսահման վաստակին հանդէպ : Սուդ է մեզի,— բոլոր անոնց համար, որոնք կը հաւատայ հայ մտքի եւ հոդիի սպառութեան :

Ազգ. իշխանութեանց անունով, ես ինձի թոյլ կուտամ ըսել՝ յարգանք քեզ, յարգանք քու անունիդ եւ գործիդ. քու մտածումներուդ եւ պատմութիւններուդ : Իր բոլոր դրչի եղբայրներուն եւ ծանօթներուն անունով,— յարգանք իր յիշատակին :

Պիտի ըսեմ Օշական Եէյիմ-Ազատուտ ապդային գերեզմանատան մէջ, իր իրաւ ժողովուրդի գրկին մէջ : Պիտի մնայ հոն մեր հարիւրաւոր եղբայրներու կողքին, որոնցմէ իւրաքանչիւրը մարտիրոս մը եւ նահատակ մըն է :

Եւ դուն, սիրելի բարեկամս Օշական, որ կը հաւատայիր հոդիի անմահութեան, — պիտի անմահանաս : Եւ հայ ժողովուրդը որ յարգած է իր բոլոր հերոսները, պիտի յարգէ նաեւ քեզ : Հանդիստ քու ոսկորներուդ :

Ընկեր Շաւարշ Միսաքեան Այնճարի մէջ

(Սեփական թղթակցութիւն «Ծառայ»ի)

1948 Յունուար 15ը, անմոռանալի եւ յաչէտ չիշատակելի օր մը պիտի մնայ, արձանագրուած՝ Այնճարի Մայր Տաճարին մէջ որովհետեւ այդ օրը տեղւ ժամանեցին վեհերան ընկերները՝ Շաւարշ Միսաքեան, հայ հրապարակագրութեան տիտաններէն, եւ ընկեր Ռուբէն Տէր Միքայէլեան, հայ յեղափոխութեան պարբերներէն, ընկերակցութեամբ ընկերներ Արամ Սահակեանի եւ Ց. Պայլարեանի :

Այնճարի խմուղիի մուտքին՝ երեւցաւ զիրենք բերող ինքնաշարժը : Ընդունելութեան թափօրը՝ որուն կը մասնակցէին Հ. Ց. Դաշնակցութեան տեղւոյս կոմիտէն, Ազգ. «Ծառայ» վարժարանի հոգաբարձութիւնը, ուսուցչական կազմը, Երջանասարտից Միութիւնը, Խաղտկան Խորհուրդը, Հ. Ց. Դաշնակցութեան «Ծառայ» Պատ. Միութիւնը, ընկերներու եւ ժողովրդեան հսկ բազմութիւն մը, կազմ ու պատրաստ կը սպասէը, վարժարանի մուտքի ճանապարհին վրայ, մեր մեծանուն ընկերներու ժամանումին, իրենց յարգանքն ու մեծարանքը մատուցանելու համար անոնց :

Բարեգալուստի եւ ողջագուրումներու արարողութիւններէն յետոյ, երգուեցաւ «Կարմիր, կապոյտ, նարնջագոյն , մեր դրօշակ» խմբերգը, արժանաւորով բոլոն եւ երկարատեւ ծափերու : Ներմը յետոյ, առաջնորդուեցան Ազգ. «Ծառայ» վարժարան , ուր ի պատիւ ընկեր Շաւարշ Միսաքեանին, փառաւոր հացկերոյթ մը սարքուած էր, վարժարանին կողմէ :

Վարժարանի սրահին մէջ, մանկապարտէզի աղջնակները, հայկական տարազով, հայկական պեղեցիկ պար մը պարեցին : Ապա ընկեր Շաւարշ Միսաքեան այցելեց բոլոր դասարանները, եկեղեցին, եւ ձէպէլ Մուսայի դիւցազնամարտին մէջ հերոսաբար նահատակուող մեր տասնըմեքը անմահներուն ազիւնները : Եւ ի տես այդ ազիւնների՝ յուզուեցաւ պահ մը, ու ըսաւ թէ՝ «ուր որ ալ երթաք, ինչ պարմանքներու տակ ալ որ գտնըւիք, պահեցէք և պահպանեցէք այս սրբազան մասունքները, որպէս հայ ազատագրութիւնը բերնորոշող հերոսամարտում խորհրդանիշ » :

Ապա մեր սիրելի ընկերները առաջնորդուեցան տեսչարան, ուր ընդունուեցան Հ. Ց. Դ. քայլերդ՝ «Մշակ բառուտր»ով : Ազգ. «Ծառայ» վարժարանը ոտնական կերպարանք զգեցած էր, որովհետեւ իր հիմնադրին՝ սիրելի «Ծառայ»ին, նոյն թարութեան եւ խայտանքի անմոռանալի դրուագները :

Վատահ եմ դարձեալ, որ Թուրքերու եաթաղանին տակ իրենց մտքի անկախութիւնը մինչեւ վերջին չունչ պահպանող մտաւորականներ չատ աւելի քիչ ցաւ ու վիշտ ունեցան, քան Օշական՝ որ իր դէմ չղթայազերծուած հալածանքին լծուած տեսաւ իր իսկ աշակերտներէն չատեր, — անոնք որ իր երախտաւորեալներն էին եղած ամբողջ տարիներ, եւ որոնց համար իր կեանքը սպառեր էր մեծ դրագէտ քննադատը :

Երկու անդամ եկաւ Հալէպ : Իր կեանքի երկու մեծ ուրախութիւնները եղան անոնք : 1946ի հանդէսը չենք կրնար մոռնալ, ինչպէս չէր կրցած մոռնալ ինք : Այն մեծ հանդէսը, զոր «յիմարները» կազմակերպեր էին,— ինչպէս ինք կ'ըսէր : «Ձիմարներ, — Բաֆֆիի տիպերուն տեսիլքով :

Համազգային սուգ ու կորուստ է իր մահը, մեզի համար : Մանաւանդ այն մեծ վաստակին, մշակումին եւ ստեղծագործութեան համար, որ իրը հղաւ, որ կրնար ճոխանալ եւ աճիլ :

Ամբաստանեցին զինք՝ որպէս անհատատ մը, առանց ճանչնալու իր կեանքը, որ հոդիի կեանք մըն էր, մտքի կեանք մը : Ցարգանք ունինք իր անձին, յիշատակին, մտքին եւ անսահման վաստակին հանդէպ : Սուդ է մեզի,— բոլոր անոնց համար, որոնք կը հաւատայ հայ մտքի եւ հոդիի սպառութեան :

Ազգ. իշխանութեանց անունով, ես ինձի թոյլ կուտամ ըսել՝ յարգանք քեզ, յարգանք քու անունիդ եւ գործիդ. քու մտածումներուդ եւ պատմութիւններուդ : Իր բոլոր դրչի եղբայրներուն եւ ծանօթներուն անունով,— յարգանք իր յիշատակին :

Պիտի ըսեմ Օշական Եէյիմ-Ազատուտ ապդային գերեզմանատան մէջ, իր իրաւ ժողովուրդի գրկին մէջ : Պիտի մնայ հոն մեր հարիւրաւոր եղբայրներու կողքին, որոնցմէ իւրաքանչիւրը մարտիրոս մը եւ նահատակ մըն է :

Եւ դուն, սիրելի բարեկամս Օշական, որ կը հաւատայիր հոդիի անմահութեան, — պիտի անմահանաս : Եւ հայ ժողովուրդը որ յարգած է իր բոլոր հերոսները, պիտի յարգէ նաեւ քեզ : Հանդիստ քու ոսկորներուդ :

Երեւան խաղաղը

« ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱՐԱՆ »ԻՆ Ա.

ԽՄԲ.— Պոլսոյ Ժամանակէն կ'արտատպենք հետեւեալ յօդուածաշարքը զոր թերթըքաղած է «Իսլամական համայնագիտարան»ին վերջին թիւէն :—

Էրիվան կամ Ռեւան ու Իրեւան, հայերէն Հրազդան : Վերջերս Հայաստանի Սովիէթական կառավարութեան պաշտօնական որոշումով քաղաքին անունը ընդունեցաւ իրը Երեւան : Քաղաքը ունի 102.525 բնակիչ (1932ին) եւ կը գտնուի լայնութեան հիւսիսային 40.15 աստիճանին եւ երկայնութեան արեւելեան 44.35 աստիճանին վրայ : Աղրը Տաղրի (Արարատ) 55 քլմ. հիւսիսակողմը Ալակէօզ (Արագած) լերան հարաւ-արեւելակողմը մօտաւորապէս 65 քլմ. դէպի արեւմուտք՝ կէօքչա (Սեւանայ) լճին հարաւա. արեւմտեան անկիւնէն մէջտեղը Սահաթ (Կարգ մը աղբիւրներու համաձայն Սատ) կոչուած դաշտագետնին եւ ձախ ափին Զէնկի (Զանդու) գետին, որ ձախ թեւերէն մին է Արաս (Երասխ) գետին :

Երեւանի դաշտագետինը բնակչութեան տեսակէտով ամենախիտ վայրն է այդ շրջանակին եւ հիւսիս. արեւմուտքէն ու հիւսիս — արեւելքէն շրջապատուած է բարձր լեռներով, իսկ հարաւակողմէն կը մխանայ Արարատեան եւ կամ Երասխի դաշտագետին հետ : Այս շրջանակը ենթակայ է տեւական երկրաշարժներու : Կլիման խիստ է. ամառը տաք (25 առաւել) եւ ձմեռը ցուրտ (— 6.4) :

Ձմրան չուտափոյթ զալառեան պատճառաւ թէեւ արմտիքի մշակութիւնը անհնար է Սեւանայ լեռնային շրջանին միւս դաշտերուն եւ սարահարթերուն վրայ, բայց երկարատեւ տաքերուն շնորհիւ Երեւանի դաշտին մէջ կը հասնին բրինձի, բամպակի, խաղողի, ծիրանի, դեղձի եւ սալորի նման հարուստային բոյսեր եւ պտուղներ : Ուղղանկիւնաձեւ կայարանէն բաժնուող դիծ մը Երեւանը կը կապէ Թիֆլիս — Ջուղա երկաթուղիին :

Ձանազան ենթադրութիւններ կան Երեւանի հիմնարկութեան, հիմնադիրներուն եւ այս անուան ծագումին մասին : Ան — Մարթէն, Երեւան քան սիրելի խմբագրապետը՝ ընկեր Շ. Միսաքեան, մուտք կը գործէը իր սեմէն ներս, ու իր հրաշունչ խօսքերով կ'ոգեւորէր բոլոր ընկերներն ու հաւատաւոր ժողովուրդը :

Բոլորուեցանք սեղանին չուրջ : Սկսաւ ուրախութիւնը : Ուղերձ մ ընկարդաց պատանի Ա. Աբրահամեան վարժարանի կողմէ : Բաժակաճառերը իրար յաջորդեցին : Ընկեր Շաւարշը՝ այս հերոսական ժողովուրդի եւ ընկերներու կեանքը խմելէ յետոյ, խօսեցաւ հրաշունչ բաժակաճառ մը, ու վերջացուց ըսելով .

« Ամուր կեցէք. հաւատաք ունեցէք մի միայն ձեր ուժին վրայ. կոչրծք տուէք բոլոր տեսակի խոչընդոտներուն. հաստատուն մնացէք բոլոր ճակատներուն վրայ, ապահովելու համար նոր սերունդի փրկութիւնը, այստեղ եւ ամէն տեղ : Լաւ դատիպրակեցէք նորահաս սերունդը, եւ հայ, հայ, հայ մեծցուցէք զիրենք : Ամուր կեցէք, «Ծառայ»ը ձեր կողքին է, բոլոր ճակատներու վրայ եւ ամէն ժամանակ :

Այս ուրախութիւններու ընթացքին, ընկեր Գ. Գ. Գուսուլեան, որ յատկապէս եկած էր Շիքոտայէն, ընկեր Շաւարշի դիմաւորութեան մասնակցելու համար, ըսաւ որ, ասկէ երկու տասնեակ տարիներ առաջ, պալքաններէն մի հայ երկաթագործ՝ դիմած էր ընկեր Շաւարշին, եւ խնդրած իրմէ, որ օժանդակէ իրեն, կրթական համեստ յարկ մը ունենալու համար : Ընկեր Շաւարշ պատասխանած էր այդ հայ երկաթագործին .

« Մուրճդ ամուր դարկ սալին : «Ծառայ»ը կողքիդ է : Շուտով կ'ունենաք ձեր վարժարանը» :

Ու անոնք չուտով ունեցան իրենց վարժարանը : Երբ ուրախութիւնները ու ցնծութիւնները իրենց գագաթնակէտին հասած էին, յանուն Ճէպէլ Մուսայի հայ ժողովուրդին, չատ թանկագին եւ իր տեսակին մէջ եզակի գաւազան մը նուիրուեցաւ ընկեր Շաւարշ Միսաքեանին, յիշատակի համար : Գաւազանին վրայ քանդակուած էին մեր նախնի նահապետներու եւ թագաւորներու պատկերները՝ թիւով տասնըհինգ : Աբուեստի իսկական դլուխ գործոց մը : Գործը Ցովսէփ Թասլաեանի՝ ընկիզ Ճէպէլ Մուսայի :

Այս արարողութենէն յետոյ, երգուեցան եռաձայնի նուիրուած՝ «Ողջոյն քեզ, հայ դրօշակ» խմբերգը, եռաձայնի ծափանքներուն տակ, խլելով անվերջ ծափեր :

Ուրախութիւնները ու ցնծութիւնները չարունակուեցան մինչեւ իրիկուան ժամը 4ին : Այս փառաշուք ընդունելութեան հանդիսութիւնները վարեցան «Ծառայ նահատակ»ով :

(Այնճար-Լիբանան) Ց. Գ. ՊՈՒՐՍԱԼԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՋԱՑ ՀԻՐԱՒՈՐ ՀԱՐՑ ԳՏՆՎԵՑԱՒ

(Ծեծ-փոքրիկ, փոշի-ձեռնիկ

եւ ծոպավոր խաչ)

գրեց՝ ԳԵՈՐԳԻ ԽԱԶԱՂԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նկարագրութիւն, որուն նմանը չեմ կարդացած եւ լսած։ Ես ալ չեմ գիտեր, թէ ինչպէս պիտի սկսիմ։ Ինչպէ՞ս պիտի ներկայացնեմ ինքզինքս։ Ինչպէ՞ս պիտի ներկայացնեմ ուրիշները։ Ինչպէ՞ս պիտի ներկայացնեմ այն ամէնը, որ տեղի ունեցաւ ինծի հետ։ Ինչպէ՞ս պիտի ներկայացնեմ այն ամէնը, որ տեղի ունեցաւ ուրիշներուն հետ։ Ինչպէ՞ս պիտի ներկայացնեմ այն ամէնը, որ տեղի ունեցաւ ինծի ե

ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՔՍԱՆԵՐԿՈՒ քաղաքական կուսակցութիւն - ներ կամ խմբակցութիւններ պիտի մասնակցին ի - տալիոյ ընտրական պայքարին: Համայնավարներ - ը իրենց կողմը չհաձ են կարդ մը ձախակողմ - եան խմբակցութիւններ մինչդեռ, ընդդիմադիր - ները բաժնուած են, առնուազն, 12 հոսանքներու: Վախ կայ որ եթէ համայնավարները չհաչին խորհրդարանին մէկ երրորդի մեծամասնութիւնը, պիտի ըլլան ամէնէն զօրաւոր խմբակցութիւնը յառաջիկայ խորհրդարանին մէջ եւ իրաւունք պի - տի ունենան կառավարութիւն կազմելու: Ընտրու - թիւնները պիտի կատարուին ապրիլ 18ին, խորհր - դարանին նոր նստաշրջանը պիտի սկսի Մայիս 8ին :

ԼՈՆՏՈՆԻ խորհրդաժողովին (Գերմանիա) աշ - խատանքները կը վերջանան այսօր: Ցոյս կայ որ վերջին պահուն համաձայնութիւն մը գոյանայ մասնակցող վեց պետութեանց միջեւ, Րուրի ա - պագային մասին :

ԻՆՉՊԷՍ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ գրած էինք, Խորհ. կառավարութիւնը արդիլած էրբատասահմանմանէկ - նումը իր այն քաղաքացիներուն որոնք ամուսնա - ցած էին Անգլիացիներու կամ Ամերիկացիներու հետ՝ պատերազմի ընթացքին : Բազմաթիւ դի - մումներ կատարուեցան Մոսկուայի կառավարու - թեան մօտ որպէսզի մարդասիրաբար վերաքննէ իր որոշումը, բայց այս վերջինը անդրդուելի մնացած էր: Ամերիկեան հաղորդակցութիւն մը կ'առաջարկէ խնդիրը ներկայացնել Միացեալ Ազ - գերուն: Միեւնոյն ժամանակ սակայն, ռուս հար - սերը սկսած են Մոսկուայի թերթերուն մէջ հրա - տարակել իրենց... ամուսնալուծումը :

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ժողովը տուրքաթ օր ան - կամ մը եւս օրակարգի վրայ դրաւ կառավարու - թեան տուրքերու նոր օրինագիծը: Առնուազն 60 բարեփոխումներ առաջարկուած են բարձր եկա - մուտներէ գանձուելիք տուրքերու ծրագրին մա - սին: Կառավարութիւնը վստահութեան քուէ պի - տի պահանջէ եթէ միջին ճամբայ մը չգտնուի :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Մարտ 13ին, չաբաթ դիշեր մինչեւ լոյս, Հ. Ց. Դ. Տէսպինի Տան մէջ :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. Ֆրանսայի Շրջ. վարչութեան: Հովանաւո - րութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի եւ Տէսպինի կոմիտէնե - րուն եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերուն - դի Լիոնի, Տէսպինի, Վիչիի, Վալանսի, Ռոմանի, Սէնթ Էթիէնի, Սէն Շամոնի եւ Կրընոպլի մաս - նաճիւղերու :

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ԹԱԹՈՒԼԵԱՆ

Կը խօսին ընկեր ՄԻՍԱՔ ՄԻՐՋԷ եւ ընկեր Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Սինէ «ՂԱԶՕ» կը ներկայացնէ Նոր Սերունդի կեանքէն առնուած ժապաւէնմը: Կէս գիշերէն վերջ ընկերահամակ - րական ինջոյք : Մուտքը ազատ է :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Եկեղ. Կրօն. ընկերակցութեան Պանէլօ Քա - չանի կրթական տեղական մասնաճիւղին՝ դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 14 Մարտ կիրակի ժամը 2.30ին՝ Քաշանի քաղաքապետութեան սը - րահին մէջ: 85 երկսեռ աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան տրամախօսութիւն, արտասանու - թիւն, երգ, պար եւ զանազան անակնկալներ, տ - ուցչուհի Օր. Բեկրուհի Մալեանի ղեկավարու - թեամբ : Շրջանի եւ Փարիզի հայ հասարակու - թիւնը կը հրաւիրուի այս չատ հաճելի հանդէսին: Մուտքը ազատ է :

Փոխադրութեան միջոցներ. — Porte d'Orléansէն առնել 187 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Քաշանի Mairieն կամ métroով իջնել Arcueil Cachanի կայարանը :

ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՃԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Օրուայ առթիւ կազ - մակերպուած տեղւոյն «Անդրանիկ» խումբին կողմէ, այս կիրակի օր ժամը 3ին կէս դիշեր, քաղա - քապետարանի սրահին մէջ, Rue Stalingrade :

Կը բանախօսէ « Նոր Սերունդ»ի կեդր. մարմ - նի ներկայացուցիչը :

Գեղարուեստական բաժին.— Ալֆորվիլի Նոր Սե - րունդի թատերախումբը կը ներկայացնէ Տիկին Լիլեն Բիւզանդի «ԽԱՅՏԱՌ ԱՆՁՈՐԸ» կատակերգու - թիւնը: Ժամը 8ին յետոյ պարահանդէս :

Մատչելի պիւֆէ :

ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Փոխադրուած է իր նախկին հասցէին Cité Martignac, 111 Ave. de Grenelleի մէջ: Մէթրոյի մօ - տակայ կայարաններն են Invalides, Rue du Bac եւ Solférino :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Ցառաջ»ի Գ. չրջանը կը փակուի յառաջիկայ Ապրիլի սկիզբին : Ստիպուած ենք դադ - րեցնել այն բաժանորդներուն թերթը որոնց բաժ - նեգիները չեն վճարուած մինչեւ Մարտ 31 :

Այս առթիւ աւելորդ անդամ մըն ալ կը յիչե - ցնենք որ ըլլայ անհատական, ըլլայ հանրային որեւէ ծանուցում չենք կրնար հրատարակել ա - ռանց վճարման :

Վարչութիւնը պատասխանատու չէ իրեն դր - կուած եւ չհրատարակուած ծանուցումներուն համար : ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՊԱՐԿՐՃԵԱՆ իր ողբացեալ մօր ՏԻԿԻՆ ԱԶՆԻՒ ՊԱՐԿՐՃԵԱՆԻ մահուան առթիւ 10.000 Ֆրանք կը նուիրէ Ֆր. Կապոյտ Խաչին : Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ԹՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՊՈՄՈՆ, Ֆլորէսյի մէջ երկուշաբթի, 8 Մարտ, ժամը 8.30ին, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ, եւ նախաձեռնու - թեամբ քաղաքի ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ եւ Պոմոնի ԶԱՒՍՐ - ԵԱՆ ԸՆԹԱԿՄԻՏԷՆԵՐու: Սիրայօժար բեմադրու - թեամբ ՇԱՆԹ թատերախումբի :

Կը ներկայացուի

ՍԵՒ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ցնցող տրամ 5 արար

Գործող անձինք.— Տիկին Ա. Քոչարեան, ըն - կերներ՝ Կ. Մուրաֆեան, Գ. Քէնտիրեան, Լ. Ստեփանեան, Վասիլ, Գ. Կերկերեան, եւ Ա. Մա - կարեան :

Փութացէք այժմէն ապահովել ձեր տոմսերը, չի ըրկուելու համար խնամքով պատրաստուած այս յեղափոխական չունչ կրող ներկայացումէն: Եկէք խունեերամ, տեսնելու համար սեւերուս ապստամ - բութեան ոգին, որ յախուռն պայքար մըն է ա - ռնարդարութեան եւ բռնակալութեան դէմ :

Փետրուար 29ին, կիրակի երեկոյ բորբդ Սայ Մազընօ եւ Բչ. Մարտ 8ին՝ Պոմոնի Ֆլորէսյ սի - նեման, վայելելու համար ցնցող տրամ մը որ տե - ղի ունեցած է 1793ին Ֆրանսական կղզիին մը մէջ:

ՀԱՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ 7 ՄԱՐՏ

Կազմակերպուած Հայ Աբլիներու Մխիթեան Փարիզի չրջանի երէցներու, սպասաւորներու եւ գայլիկներու կողմէ: Մասնակցութեամբ Փարիզի Հայ Աբեղայչներուն : Տեղի կ'ունենայ կիրակի 7 Մարտ 1948, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Salle de la Chimie, 28bis, rue St. Domonique, Paris (7), (métro Invalides կամ Solférino) :

Սկաուտական ճոխ յայտագիր, ներկայա - ցումներ, հայկական պարեր եւ երգեր Արենոյչնե - րուն կողմէ :

Մուտք 100 — 300 ֆրանք :

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ՄԱՐՏ 7ԻՆ

Օթել Ճօրճ Ե.ի չքեղ սրահներուն մէջ
ժամը 15էն մինչեւ 24

«ԱՐԵՒԻՈՒՏՔ»Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կազմակերպութեամբ Կիլիկեան ընդհ. միութեան
Jazz Arthur Briggs, Tango Los Pamperos

Բազմաթիւ աթրաքցիոններ, երգ, պար, նը - ւադ հայ ու միջազգային յայտնի վրթէթներէն, դեղեցիկ անկանկալներ, պար եւ արուեստ, խուս - ներամ դիմեցէք Օթել Ճօրճ Ե. այս կիրակի :

ՀՈՒԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անզուգական պարծիչներ Տոքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Ադբալեանի յիչա - տակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առա - ւօտեան, մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրա - ւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարդելու համար անոնց անմահ յիչատակը :

ԻՍԻԼԻՆ Պ. Համբարձում Համբարեան 1500 Ֆրանք կը նուիրէ փոխան Ծաղկեպսակի ողբաց - եալ Ց. ՕՇԱԿԱՆԻ անփոխարինելի կորուստին առ - թիւ, իր զարմիներուն հիւանդակուութեան Ֆոնտին : Այս առթիւ իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ մեր մեծանուն գրագէտին տիկնոջ եւ զա - ւակներուն: Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎ - ՆԵՐԸ.—

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱՑԻ խումբը մարտ 11ին, երեկոյ - եան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՌՈՄԱՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ ուր - բաթ 12 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորա - կան տեղը :

Վալանսի ընկերներու ընդհանուր ժողովը՝ չաբաթ, 13 Մարտ երեկոյեան ժամը 8ին, Ա. Ա. հարմոնեան սրահին մէջ:

Այս երեք ժողովներուն ալ ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Անիէռ Պուա Քո - լոմպի «Մասիս» խումբի հայերէն դասաւանդու - թիւնները տեղի կ'ունենան ամէն չորեքչաբթի ի - րիկուն ժամը 9ին ,149bis, Ave. d'Argenteuil,Asnières:

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. ԵԳԻՊՏԱՑԻ կոմիտէն ըն - կերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս չաբաթ, ժամը 8.30ին ընկերվարականներու սրահը: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայու - թիւնը անհրաժեշտ է :

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ Հ. Ց. Դ. «Վարուժան» կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, rue de laBrosse, հայկական դպրո - ցի սրահը: Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

ՎՕՒԼԻՒԶ.— Հ. Ց. Դ. «Մուրատ» խումբի ժողովը՝ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Կոմոէլ, ընկեր Զաքէոսենց բնակարանը: Կը խնդ - րուի, Ավիւնոնի, Փոնթէի, Մոնֆաղէի ու Ս. Սա - թուռնէի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը :

ՎԻՉԻՆ Հ. Ց. Դ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրա - կի առաւօտ ժամը 9ին, Հ. Ց. Դ. «Օհանջանեան» սրահին մէջ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւ - նը անհրաժեշտ է :

Հ. Ց. Դ. ԻՍԻԻ «Զաւարեան» կոմիտէին ժո - ղովը չաբաթ ժամը 8.30ին Մրմեան Սրահին մէջ :

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ Սանուհիներու Մխիթեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 2.30ին տեղւոյս Հայ մասուհիին մէջ, ներկայ պի - տի ըլլան Կ. Պոլսի ներկայացուցիչները : Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ Հ. Ց. Դ. «Անուշ» ներթակո - միէն կազմակերպած է հրապարակային բանա - խօսութիւն, այս չաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, ո - րուն խօսող ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ: Մանրամասնու - թիւնները տեղւոյն վրայ :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. Ս. Մխիթարեան ներթա - կոմիտէի ժողովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժա - մը 8ին, սովորական տեղը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի Սեվրի Մխիթարեան վարժարա - նի մէջ ժամը 3ուկէսին կը դասախօսէ Պ. ԶԱՏԻԿ ՅԱՆԶԱՏԵԱՆ: Նիւթը՝ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱ - ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի մասնա - ճիւղը ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկերուհի Վա - լանթին Ազարեանի եւ իր ընտանեկան պարագա - ներուն, իր ողբը կսկծալի մահուան առթիւ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻ - ՆՕԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ մասնաճիւղին կողմէ :

Մարտ 9ին, երեքչաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Cinéma Alhambraի չքեղ սրահին մէջ, métro Mairie d'Issyի դէմը:

Կը ներկայացուի Ղ. ՄԵԼՈՑԵԱՆԻ

«ԱՐՄԵՆՈՒԹ»Ը

եւ պատչառ մը « ՀԻՒԱՆԴՏԵՍ »Ը:

Բեմադրութիւն ՀԱՊՊԵՇԵԱՆ : Երաժշտական բաժին Ա. Մեսուճեանց :

Ներկայ կ'ըլլայ Արմենուհի հեղինակը: Ընկեր ԲԱԼՈՒԵԱՆ պիտի խօսի երկու հեղինակներու դը - րականութեան մասին :

Տոմսերը կը ծախուին Նոր Սերունդի անդամ - ներուն մօտ և ներկայացման օրը Թատրոնին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Բ. Ը. Մ.Ի ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻ - ՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, ՕԹԷԼ Սվլանտիի սրահներուն մէջ, Մարտ 20ին, ժամը 9.30էն մինչեւ լոյս : Ընտիր նուագախումբ, բազ - մաթիւ անակնկալներ, մանրքէներու տողանցք , եւ կոյան գրեսը յանձնարարելի :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋԸՆԹԱՑ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 աֆգլ.

Tél.: GOB. 15.70 — C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 7 MARS 1948 ԿԻՐԱԿԻ 7 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5285-ՆԱՐ ՀՐՋԱՆ ԹԻ 894 ԽՄԲԱԳԻՐ՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

Ո՞ՒՐ ԵՆ, Ո՞ՂՋ ԵՆ ԹԷ ՄԵՌԱԾ

Ռուրժուա, կապիտալիստ ու բէակցիոներ երկիրներէն ո՞րը՝ հայրենիքին խապրիկներէն կը ղրկէ հեռաւոր հորիզոններու տակ ապրող իր զաւակները :

Պատահա՞ծ է երբեք որ Չինաստան գտնուող Անգլիացին չտանայ Լոնտոնի «Թայմզ»ը, կամ Հարաւային Ամերիկա հաստատուած Ֆրանսացին չկարդայ Փարիզի «Փոմիւլէռ»ն ու «Մոնտ»ը :

Այս ազատ ափերուն վրայ իշխանութիւնները իրենց մաքէն անգամ չեն անցներ, անշուշտ, զրկել անհատը իր տարբերական ու մարդկային ի - րաւունքներէն :

- Տարբեր է տեսակէտը այդ մասին, «աշխարհի ամէնէն ազատ ու ժողովրդավար հայրենիքին» իշխանաւորներուն որոնց համար, խորհրդային տահմանիներէն դուրս ապրող Հայը, ինչ գոյն ալ ունենայ, վերջի վերջոյ, «մի բուրժուա էլէմէնտ» է եւ իրաւունք չունի ծանօթանալու իր սեփական հայրենիքին մշակութային կամ տնտեսական վե - րածնունդին :

Կարգ մը լուրեր կը հաղորդուին պաշտօնապէս «ընտրանի բազմութեան» մը երէկ նպատակադրամբ նկատուած այդ բացառիկ ընծորկը ընել :

Ուրեմն, Արտասահմանեան Հայաստանը երկար ժամանակէ ի վեր զրկուած է Երեւանի թերթերէն եւ ամսագիրներէն, ու իր հետաքրքրութիւնը գոհացնելու համար պիտի վարձէ ականջ տալ ձայնափուռին որուն ալիքը, դժբախտաբար երբեմն միայն, մինչեւ Փարիզ կը հասնի :

Հեռաւոր Ամերիկան իր Հայաստանեան լուրերը պիտի քաղէ այս ափերուն վրայ հրատարակուող թերթերէն :

Երեւանի ստրկամիտ լագէները «վարչական ու միջազգային դժուարութիւններով» կը բացատրեն այս անբացատրելի երեւոյթը, խոհեմաբար յայտարարելու որ մեր միւնուճաղ հայրենիքին համատիրական կարդուսարքը չի կրնար թոյլատրել որ օտար երկիրներու մէջ ապրող հայրենակիցը իմանայ ամէն մանրամասնութիւն :

Այդ «մանրամասնութեանց» կարգին՝ ճակատագիրը չատ մը մտաւորական բանտարկեալներու եւ աքսորականներու որոնց մասին քար լռութիւն կը պահեն մեր հայրենիքիին իշխանաւորները :

«Անահիտ»ի յեղափոխական՝ խմբագիրը, իր պարբերաթերթին վերջին համարին մէջ կը գրէ.— — ... «Դեռ մինչեւ այսօր մեզի ոչ տեղեկութիւն մը չտրուեցաւ թէ ինչ եղան այն բոլոր մեծարժէք հայ մտաւորականները որոնք 1939ի պատերազմին պայթելէն քանի մը տարի առաջ իբր ազգայնական եւ հակայեղափոխական (?) ու նոյնիսկ (ինչ որ անկարելի բան մըն էր) իբր Թրոցքիստ ամբաստանուեցան Խորհրդային Հայաստան պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած Նայիրի Զարեանի ընդարձակ հեռատ գրչելի յօդուածով մը ...

Ալեհեր քանատեղծը կ'ուզէ իմանալ թէ «ինչ եղան անոնք, ո՞ւր են այժմ, ո՞ղջ են թէ մեռած, որ եւ է տեղեկութիւն չունինք» ... :

Ու նորէն աղաչանք իր կողմէ որպէսզի «Թոյլ տան այդ անմեղ ու քանկագին էակներուն որ դառնան Երեւան » ...

Չենք գիտեր, մե՞նք պիտի ձայնակցէինք Պ. Զօպանեանին թէ ան սկսած է ձայնակցիլ մեզի :

Այո՛, պատերազմէն առաջ սկսան զանգուածային ձերբակալութիւններն ու աքսորները : Նացիոնալիստ էր այն մտաւորականը որ բերան կ'առնէր Տիգրանն ու Վարդանը կամ բաներ մը կը փսփսար արեւմտեան Հայաստանի մասին :

Պատերազմին կարգ մը շնորհներ եղան ու մարդիկ սկսան քաջքերել մեր հին պատմութիւնը եւ նորահաս սերունդին ներկայացնել մեր վաստերը :

Ցաղթութիւն : Խորհ. Միութիւնը եղաւ աւելի նացիոնալիստ քան արեւմտեան Եւրոպան : Ու - րեմն կրնայինք հարցնել — ո՞ւր են 1937ի ամբաստանեալները, ինչո՞ւ ընդհանուր ներումի օրէնքը չգործադրուիր մեր հայրենիքին նկ ս :

Երեւանը կրնայ պատասխանել միայն :

Մնացեալներուն պատասխանը արդէն մեզի ծանօթ է— եթէ նրանք «բանտ ու սպանդանոց են աստուած, նշանակում է, որ այդպէս է պահանջում մեր ժողովուրդի շահը» ...

Ժ.

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

ԾԵՏԱԴԻՄԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՔՐԱԴՈՐԾՈՒՄԸ

Փրահայի նորընտիր կառավարութիւնը հրահանգած է համայնավար կոմիտէներուն որ հրաժարին բանակը մաքրագործելու աշխատանքներէն քանի որ այդ պարտականութիւնը յանձնուած է կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարին որ արդէն աշխուժով հսկողութիւն կը կատարէ բանակին ներս : Բազմաթիւ «յետադիմական» զինուորականներ ճամբու դրուած են արդէն :

Միւս կողմէ, սակայն, կը շարունակուին քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային մարգելրու մաքրագործումները :

Համայնավար կուսակցութիւնը վճռապէս որոշած է ազգայնացնել երկրին տնտեսական մի - ջոցներուն 90 առ հարիւրը բայց, աստիճանաբար որպէսզի չբայքայուի Չեխոսլովաքիոյ տնտեսութիւնը : Օրինակ, որոշ թոյլտուութիւններ պիտի ըլլան մասնագէտներու նկատմամբ :

★ Նախագահ Պենէշ տակաւին Փրահա վերադարձած չէ : Անհիմն են այն տարածայնութիւնները թէ ծանրապէս հիւանդացած է : Վարչապետը կը հերքէ նաեւ այն զրոյցը թէ նոր նախագահ մը պիտի նշանակուի ճ

ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՐԷԱԿԱՆ գործակալութիւնը ուրբաթ օր Մ - ացեալ Ազգերու պատկան յանձնախումբին տեղեկացուց թէ «ինք ամէն միջոցի պիտի դիմէ իրականացնելու համար հրէական անկախ պետութեան մը ծրագիրը, եթէ նոյնիսկ միջազգային կազմակերպութիւնը չկրնայ պարտադրել բաժանումի որոշումը» : Հրեայ ժողովուրդը ընդունեցաւ Միացեալ Ազգերու բանաձեւը որ պարտաւորիչ է ըսաւ գործակալութեան ամերիկեան բաժնին նախագահը :

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ գահընկէց թագաւորին չէլա - պատէն կարեւոր անձնաւորութիւն մը յայտարարեց ուրբաթ օր թէ թագաւորին հրաժարականը իրաւական ոչ մէկ արժէք կը ներկայացնէ եւ չեղեալ կը նկատուի, ինչպէս նախկին վճռապետը անձամբ յայտարարած էր նախորդ օրը : Միեսալ Ամերիկա մեկնեցաւ ուրբաթ : Վատիկանի իշխանութիւնները մերժած են արտօնել անոր ամուսնութիւնը իշխանուհի Ան տը Պուրպոնի հետ որովհետեւ ինք ուղղափառ եկեղեցիին կը պատկանի , իսկ նշանածը կաթոլիկ է : Այս պարագան թոյլ պիտի չտայ որ, ապագային, թագաւորը կաթոլիկ կրթութիւն տայ իր զաւակներուն քանի որ իր երկրին սահմանադրութիւնը կ'արգիլէ այդ երաւունքը :

ՀԱՄԱԶԱՑՆ պաղտատէն ստացուած տեղեկութեանց, արեւնալի ընդհարում մը տեղի ունեցած է, ուրբաթ օր, համայնավարներուն եւ իրենց հակառակորդներուն միջեւ երբ 30 հազար իրաղ - ցիներ սպահանդէս մը կը կազմակերպէին անցեալ Յունուարին դէպքերն նահատակուած հայրենակիցներու յիշատակին : Համայնավարները կար - միր դրօշակով փորձած են մասնակցիլ ուղանցքին եւ յարձակում կրած են :

ԵԳԻՊՏԱՀԱՆ ծերակոյտի արտաքին գործե - րու յանձնաժողովը կ'առաջարկէ որ կառավարութիւնը նոր սահմանադրութիւն մը մշակէ Սուտանի համար՝ «նկատելով որ այդ երկիրը այլեւս մաս կը կազմէ Եգիպտոսի » :

ԱՆԴՐ - ՅՈՐԴԱՆԱՆի Ապատեղահ թագաւորը կոչ ըրաւ իսլամական աշխարհին որ իր վրէժը լուծէ Եէմէնի իմամ Եահեայի ոճրագործներէն : Ամբողջ իսլամական աշխարհը պէտք է օժանդակէ իշխան Ահմէտին — իմամին անդրանիկ զաւակը— ու արդէն ըմբոստութիւն մը սարքած է ինքնակոչ յաջորդին Ապտուլլահ էլ Վէզիրի դէմ :

ՄԱԿԱՐԱՆ.— Թղթադրամ տոլար342, սթերլին 770, զուիցերիական 83, ոսկեդրամ՝ Նաւոլէոն 4250, անգլիական՝ 5575, զուիցերիական 4175, ամերիկեան 21.500 :

Նախագահ Թրումընի «ազդարարութիւնը»

Խորհրդ. Միութեան

Ուշինկթընի քաղաքական շրջանակներուն մէջ տարաձայնութիւն մը չկայ կ'ընէ թէ նախագահ Թրումընն, քանի մը օրէն, քայլեր պիտի առնէ ազգարարելու համար Խորհ. Միութեան որ երէկ Չեխոսլովաքիոյ կամ Ֆինլանտայի նկատմամբ որդեգրած քաղաքականութիւնը կրկնուի ուրիշ երկիրներու մէջ եւս, այն առեն ամերիկեան կառավարութիւնը «պիտի վերաքննէ մինչեւ հիմ իր վարած ուղղութիւնը » :

Տակաւին յայտնի չէ թէ այդ տեսակ «ազդարարութիւն» մը ինչ ձեւով պիտի ներկայացուի , բայց պատասխանատու անձնաւորութիւններ , խորհրդարանէն ներս կամ դուրս , դիտել կուտան որ Միացեալ Նահանգները «բան մը պէտք է ընեն վերջապէս , եւ չատ չուտով» :

Ֆինլանտա

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ է

Ֆինլանտական խորհրդարանը ուրբաթ օր մեծամասնութեամբ հաւանութիւն յայտնեց որ բանակցութիւններ կատարուին Խորհ. Միութեան հետ, բայց զինակցութիւն չկնքուի : Այս որոշումը անմիջապէս հաղորդուեցաւ հանրապետութեան նախագահին որ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ իր դահլիճին անդամներուն հետ :

Մոսկուա գացող պատուիրակութեան անդամները պիտի նշանակուին չատ չուտով : Հողագործականները, Պահպանողականներն ու Ազատականները — այսինքն խորհրդարանին 200 երես - փոխաններէն 86 հոգի — զինակցութեան դէմ արտայայտուեցան : Ժողովրդականները եւ Սօցիալ Դեմոկրատները նոյնպէս յանձնարարեցին որ զինակցութեան բնոյթ չունենայ կնքուելիք համաձայնութիւնը : Զինակցութեան համաձայն են միայն համայնավարները : Արտաքին նախարարութեան պաշտօնատարներէն մէկը ըսաւ թէ Ֆինլանտա չուզեր որ առաջարկուած դաշնագիրը ըլլայ Հունգարիոյ եւ Ռումանիոյ հետ կնքուած դաշնագիրներուն «լուսանկարը» :

Համայնավարները ցոյցեր կազմակերպեցին ուրբաթ օր հաւաքելով 1000ի մօտ երկաթուղային աշխատաւորներ : Ամբոխավար մը հարցուց անոնց —«Որո՞ւ հետ ձեռք մեզմելու պատրաստ էք — ռուսահպուխին հետ թէ Սթալինի հետ» : «Ոչ մէկուն, ոչ ալ միւսին հետ», պատասխանեցին աշխատաւորները ...

★ Իտալական «Իլ Մէսաճերօ» թերթը Ֆինլանտայի մասին խօսելով, կը գրէ.— Ռուսիա կ'աշխատի իր տիրապետութեան տակ առնել Պալթիկ ծովը եւ անշարժութեան դատապարտել Շուէտը : Մոսկուա կ'ուզէ իրեն ենթարկել Ֆինլանտան, զինուորապէս , որպէսզի Սկանտինաւեան սահմանը հասնի առանց դժուարութեան : Նոր ամրութիւններ կը շինուին Պալթիքի մէջ : Լենինգրատ պիտի ըլլայ հիւսիսի Ճիպրալթարը : Ռուսիոյ իսկական նպատակները ի յայտ կուգան այն դիւանագիտական պատրաստութիւններով որոնք տեղի կ'ունենան Պալթիկի մէջ » :

★ Մոսկուայի «Իզվեսթիան» կը հաւաստէ թէ դաշնագիրը նախագուշակական քայլ մըն է : Խորհրդային Միութեան հետ բարեկամութիւն մշակելով է միայն որ Ֆինլանտա կրնայ պահել իր անկախութիւնը » :

Վարչապետը կը սպառնայ հրաժարիլ

Ֆրանսայի վարչապետը, Պ. Բոպէր Շուման, ուրբաթ օր խորհրդարանին մէջ յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը պիտի հրաժարի եթէ խորհրդարանը մեծամասնութեամբ հակառակ քուէ տայ իրեն : Օրակարգի վրայ էր տուրքերու նոր օրինագիծը որ կ'առաջարկէ պարտաւորիչ փոխառութեան ենթարկել բարձր եկամուտ ունեցողները եւ կամ բացառիկ տուրքեր գանձել անոնցմէ : Կառավարութիւնը կը պնդէ թէ անհրաժեշտ է այս տեսակ կարգադրութիւն մը՝ երկրին վերաշինութիւնը փութացնելու համար :

Խորհրդարանին կէսէն աւելին, սակայն, հակառակ է այդ բանաձեւին : Ստեղծուած է այնպիսի տարօրինակ կացութիւն մը ուր համայնավարները կոալիսականներն ու աջակողմեանները միացած են եւ ճակատ յարդարած ենկառավարութեան դէմ : Նոյնիսկ ընկերվարականները, Ազատականներ եւ Ժող. Հանրապետականները որոնք կ'անդամակցին ներկայ դահլիճին, բարեփոխումներ կ'առաջարկեն : Մինչեւ հիմա 64 այդ կարգի բարեփոխումներ ներկայացուած են :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ա. Ե. Ամերիկյան Օգնության Կոմիտեի Նախագահ Ջեյմս Ռոդսի Ելույթը Ամերիկյան Ռադիոյով

Ամերիկյան Օգնության Կոմիտեի նախագահ Ջեյմս Ռոդսը ելույթ ունեցավ Ամերիկյան Ռադիոյով, որի ընթացքում նա ասաց, որ Ամերիկյան Օգնության Կոմիտեն ստեղծվել է 1915 թ. Ամերիկյան ժողովրդի կողմից, որպեսզի օգնի Թուրքիայի կողմից կոտորվող հայ ժողովրդին։ Կոմիտեն ստացել է ամերիկյան ժողովրդի կողմից 30 միլիոն դոլար։ Ռոդսը նշեց, որ Կոմիտեն ունի 1500 գործակալներ, որոնք աշխատում են Հայաստանում։ Նրանք բաժանում են սնունդ, հագուստ և դեղորայք։ Ռոդսը ասաց, որ Կոմիտեն օգնել է ավելի քան 1 միլիոն հայերի։ Նա նշեց, որ շատ հայեր այժմ ապրում են Ամերիկայում և շնորհակալ են Կոմիտեի օգնության համար։

Ռոդսը հայտարարեց, որ Կոմիտեն շարունակելու է իր գործունեությունը, քանի որ դեռ շատ հայեր կան, որոնք կարիքի մեջ են։ Նա կոչ արեց ամերիկացիներին շարունակել նյութական օգնություն ցուցաբերել հայերին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ամերիկյան Օգնության Կոմիտեի Նախագահ Ջեյմս Ռոդսի Ելույթը Ամերիկյան Ռադիոյով

Ամերիկյան Օգնության Կոմիտեի նախագահ Ջեյմս Ռոդսը ելույթ ունեցավ Ամերիկյան Ռադիոյով, որի ընթացքում նա ասաց, որ Ամերիկյան Օգնության Կոմիտեն ստեղծվել է 1915 թ. Ամերիկյան ժողովրդի կողմից, որպեսզի օգնի Թուրքիայի կողմից կոտորվող հայ ժողովրդին։ Կոմիտեն ստացել է ամերիկյան ժողովրդի կողմից 30 միլիոն դոլար։ Ռոդսը նշեց, որ Կոմիտեն ունի 1500 գործակալներ, որոնք աշխատում են Հայաստանում։ Նրանք բաժանում են սնունդ, հագուստ և դեղորայք։ Ռոդսը ասաց, որ Կոմիտեն օգնել է ավելի քան 1 միլիոն հայերի։ Նա նշեց, որ շատ հայեր այժմ ապրում են Ամերիկայում և շնորհակալ են Կոմիտեի օգնության համար։

Ռոդսը հայտարարեց, որ Կոմիտեն շարունակելու է իր գործունեությունը, քանի որ դեռ շատ հայեր կան, որոնք կարիքի մեջ են։ Նա կոչ արեց ամերիկացիներին շարունակել նյութական օգնություն ցուցաբերել հայերին։

ԽԱՉ ԱՆՋԱՏ

ՄԵԾԱԼԱՎՈՒՆ ԱՋՆԱՑ ՀԱՅԵՐԻՆ ՀԱՐՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

(Ընծ-փոխբերի, փոբէ-ընծերի

եւ ծոսկովեան խառար)

Գիրք, ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՂԱՄԱՐԻՈՆ

ԱՆՋԱՑ. Ի՛, ՚ի՛, ՚ի՛: Գոտո ըշբաւսո, ոլաւ-
ղաւսո ոլաւսո (Զաւշ ՀԸ ղաւսոլաւ ի) :Գ-ն
բից ղաւսոլ (Զաւշ Հ ղաւսոլաւ ի) :Գ-ն
ղ ի՛ն Հ ԼՈ ՚ղաւ ա՛ն ՀԸ նղաւն ցոյ ՀԸ ասա: Ըղեղ չՏՐ

Հ. Ց. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ.—

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱՑԻ խումբը մարտ 11ին, երեկոյան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՌՈՄԱՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ ուրբաթ 12 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական տեղը :

ՎԱԼԱՆՍԻ ընկերներու ընդհանուր ԺՈՂՈՎԸ՝ շաբաթ, 13 Մարտ երեկոյեան ժամը 8ին, Ա. Ա. Հարոնեանի սրահին մէջ :

Այս երեք ժողովներուն ալ ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՅԵՐՈՒՆԴԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի «Մասիս» խումբի հայերէն դասատուները տեղի կ'ունենան ամէն չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, 149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ժողովը վաղը երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, սովորական տեղը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ԼԻՈՆԻ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Միամանթօ» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին դպրոցին սրահը 78bis, Rue Rabelais: Շատ կարեւոր օրակարգ : Բոլորին ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Այսօր Սեվրի Մխիթարեան վարժարանի մէջ ժամը 3ուկէսին կը դասախօսէ Պ. ԶԱՏԻԿ ԽԱՆԶԱՏԵԱՆ : Նիւթը՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ., ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ մասնաճիւղին կողմէ :

Մարտ 9ին, երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Cinéma Alhambraի չքեղ սրահին մէջ, métro Mairie d'Issyի դէմը:

Կը ներկայացուի Ղ. ՄԵԼՈՑԵԱՆԻ

«ԱՐՄԵՆՈՒԻԹ»Ը

եւ վաւերա մը « ՀԻՒԱՆԴՏԵՍ »ը:

Բեմադրութիւն ՀԱՊԷՏԵԱՆ : Երաժշտական բաժին Ա. Մեսրոպեանց :

Ներկայ կ'ըլլայ Արմենուհի հեղինակը: Ընկեր ԲԱԼՈՒԵԱՆ պիտի խօսի երկու հեղինակներու գեղարուեստական մասին :

Տոմսերը կը ծախուին Նոր Սերունդի անդամներուն մօտ և ներկայացման օրը թատրոնին մէջ:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Մարտ 13ին, շաբաթ գիշեր մինչեւ լոյս, Հ. Ց. Դ. Տէսթէի Տան մէջ :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. Ֆրանսայի Շրջ. վարչութեան: Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի եւ Տէսթէի կոմիտէներուն եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Լիոնի, Տէսթէի, Վիէնէի, Վալանսի, Ռոմանի, Սէնթ Էթիէնի, Սէն Շամոնի եւ Կրընոպլի մասնաճիւղերու :

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ԹԱՓՈՒԼԵԱՆ

Կը խօսին ընկեր ՄԻՍԱԿ ՄԻՐԶԷ եւ ընկեր Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Սինէ «ՂԱԶՕ» կը ներկայացնէ Նոր Սերունդի կեանքէն առնուած ժապաւէն մը: Կէս գիշերէն վերջ ընկերական ընթրիք : Մուտքը ազատ է :

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Բ. Ը. Մ.Ի ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, ՕԹԷԼ Սփլանտիտ սրահներուն մէջ, Մարտ 20ին, ժամը 9.30էն մինչեւ լոյս : Ընտիր նուագախումբ, բազմաթիւ անակնկալներ, մանըքէներու տողանցք, երեկոյեան զգեստ յանձնարարելի :

«Զանգէ» օրին 40°
Ամէնէն աճապարը եւ ամէնուն փափաքածը
Լիտր 400 Գրամի
կրնաք անմիջապէս ընել ձեր
յանձնարարութիւնները
Անի ՆՊԱՐԵՂԷՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԷ
D. NARGUIZIAN, 62 Rue Rabelais, Lyon

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Ցառաջ»ի Գ. չրջանը կը փակուի յառաջիկայ Ապրիլի սկիզբին : Ստիպուած ենք պատճառել այն բաժանորդներուն թերթը որոնց բաժանորդները չեն վճարուած մինչեւ Մարտ 31 :

Այս առթիւ աւելորդ անգամ մըն ալ կը յիշեցնենք որ ըլլայ անհատական, ըլլայ հանրային որեւէ ծանուցում չենք կրնար հրատարակել առանց վճարման :

Վարչութիւնը պատասխանատու չէ իրեն դրկուած եւ չհրատարակուած ծանուցումներուն համար : ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՖՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ փարիզի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Ստեփան Թէքեեանէ 20.000 ֆրանք :

ՖՐ. ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Պանեէօ Քաշանի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է 1000 Ֆր. Տէր եւ Տիկին Շիրինեաններէ :

ՁՔԵՂ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻՄ

ՊՈՄՈՆ, Ֆլորէալի մէջ վաղը, 8 Մարտ, ժամը 8.30ին, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ, եւ նախաձեռնութեամբ քաղաքի ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ եւ Պոմոնի ՉԱԻԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէներու: Սիքայօժար բեմադրութեամբ ՇԱՆՆ Թատերախումբի :

Կը ներկայացուի
ՍԵՒ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ
Ցնցող տրամ 5 արար

Դերձող անձինք.— Տիկին Ա. Քոչարեան, ընկերներ՝ Կ. Մուրաթեան, Գ. Քէնտիրեան, Լ. Ստեփանեան, Վասիլ, Գ. Կերկերեան, եւ Ա. Մակարեան :

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ

Կազմակերպուած Հայ Աբիներու Մխիթեան Փարիզի չրջանի երէցներու, սպասուհներու եւ պայլիկներու կողմէ : Մասնակցութեամբ Փարիզի Հայ Աբեղայներուն : Ժամը 2.30ին Salle de la Chimie, 28bis, rue St. Domonique, Paris (7), (métro Invalides կամ Solférino) :

Սկաուտական ճոխ յայտագիրը, ներկայացումներ, հայկական պարեր եւ երգեր Աբեղայներուն կողմէ :

Մուտք 100 — 300 ֆրանք :

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ

Օթէլ Ճօրճ Ե-ի չքեղ սրահներուն մէջ
Ժամը 15էն մինչեւ 24

«ԱՐԵԻՄԱՒՏՔ»Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՀՈԴԵՀԱՆԴԻՍՏ — ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անզուգական դործիչներ Տոքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Աղբալեանի յիշատակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առաւօտեան, մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ ՖՐ. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրաւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարդելու համար անոնց անմահ յիշատակը :

ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Օրուայ առթիւ կազմակերպուած տեղւոյն «Անդրանիկ» խումբին կողմէ, այսօր կիրակի, ժամը 3էն կէս գիշեր, քաղաքապետարանի սրահին մէջ, Rue Stalingrade :

Կը բաղկանայ « Նոր Սերունդ»ի կեդր. մարմնի ներկայացուցիչը :

Գեղարուեստական բաժին.— Ալֆորվիլի Նոր Սերունդի թատերախումբը կը ներկայացնէ Տիկին Էլէն Բիւզանդի «ԽԱՆՁԱՄ ԽՆԶՈՐԸ» կատակերգութիւնը: ժամը 8էն յետոյ պարահանդէս :

Մատչելի պիւֆէ :

ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱԿԱՆ ԴՐԱՍՆՆԵԱԿԸ

փոխադրուած է իր նախկին հասցէին Cité Martignac, 111 Ave. de Grenelleի մէջ: Մէթրոյի մօտակայ կայարաններն են Invalides, Rue du Bac եւ Solférino :

ՄԱՐԻԽԼԱՀԱՑԵ՞Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻ՞Ք...

ՖՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

22 Մարտ, Զատիկին Բ. օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՈՑԻ ՄԷՋ:

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Մամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսկեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ կապուցու Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :

Այրի Տիկին Սուքիաս Ալթունեան, Արշաւիր Ալթունեան, Այրի Տիկին Մանուկ Սադաեան (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Մխիտարեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Ալիքսան Երամեան եւ զաւակները, Պ. Մանուկ Յարութիւնեան, Տէր եւ Տիկին Գուլումճեան, Տէր եւ Տիկին Ալթունեան եւ զաւակները, Պ. Մկրտիչ Ուճեան (Թուրքիա), սրտի ցաւով կը ծանուցանեն մահը՝

Պ. ՍՈՒՔԻԱՍ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ

Թրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօրորդւոյն, եւ աղգականին, որ տեղի ունեցաւ 63 տարեկան հասակին ուրբաթ օր, իր բնակարանը 18 Ave. du Bas - Meudon, Issy les Moulineaux :

Ծուղրկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, երկուշաբթի, ժամը 9ին, իր բնակարանը Թաղումը Իսի գերեզմանատունը :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 ամիսլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mardi 9 Mars 1948 Երեքշաբթի 9 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5286–Նոր շրջան թիւ 895 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՋՕՐԱՎԱՐ ՏԸ ԿՈԼԻ ՉԱՌԸ

« ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ՈՒԶԷ ՏԻՐԱՊԵՏԵԼ »

Ջօրավար Տը Կոլ կրկին օր Քոմփիէնի մէջ խօսեցաւ քաղաքական կարեւոր ճառ մը որուն հիմնական կէտերը կուտանք ստորեւ.—

«Փրակայի վայրկեան աղաղակութիւնն մըն է, մեզի, Ֆրանսացիներուս համար՝ կը հաւատամ թէ ամբողջական է որ դուրս գանք ներկայ ճգնաժամէն եւ բոլորս միասին բռնենք ելեկտրական ճամբան: Դժուար է այդ ճամբան. անհասկնալի տարաձայնութիւններ կրեցինք. բաժնուած ազգ մըն ենք այսօր: Մեր հարեւանիքին կը սպառնայ, դուրսէն, վիճակի կայունութիւն մը որուն առաջնորդներն – բուն նպատակն է տիրապետել ամբողջ աշխարհին: Ներքին ճակատին վրայ ունինք անկիսատղական – ներ — օտարներու ծառայութեան մէջ — որոնք կ'օգտուին պետութեան խառնակ վիճակէն եւ ժողովուրդին զրկուելէն՝ խափանելու համար մեր աշխատանքները, սաստկացնելու համար տագնապը, թուլացնելու համար մեր վէրքերը եւ հաստատելու համար մենաշնորհութիւն մը: Այս պայմաններուն մէջ մեր գործերը կարգի դնելու համար, պիտի դիմենք արմատական միջոցներու:

Դրամական խնդիրներու, դիներու, տուրքերու, թոշակներու եւ օրավարձերու, ինչպէս նաեւ սպառումի մասին ձեռք առնուած արուեստական միջոցները կրճատին, անշուշտ, նպաստաւոր ըլլալ տարբեր պայմաններու կամ տարբեր մթնոլորտի մը մէջ, բայց անբաւական են եթէ պիտի չգար – մանաւանդ չորսին հիմնական պատճառները —պետական ծախքերու չափազանցութիւնը, մեր արտադրութեանց անբաւարարութիւնը եւ մանաւանդ ընդհանուրին մտահոգութիւնները:

Ջօրավարը բացատրեց որ պետական ծախքերը ազդու կերպով կրճատելու համար անհրաժեշտ է որ կարգ մը հանրային ապահովութիւններ ջնջուին, կարգի դրուին ապգային ձեռնարկները, վերաքննուի ընկերային ապահովութեանց օրէնքը եւ վերահաստատուի վարչական հիմնարկութեանց կարգապահութիւնը: Պէտք է զարկ տալ արտադրութեանց մանաւանդ երկրագործութեան:

Ջօրավարը յետոյ անցնելով օրուան քաղաքական կացութեան, դիտել տուաւ թէ Խորհրդայինն Միութիւնը կ'ուզէ տիրապետել: Առաջին անգամը չէ որ այդ տեսակ երեւոյթի մը ականատես կ'ըլլանք, բայց այս անգամ Ռուսիան բացառիկ առաւելութիւններ ձեռք բերած է — անապատ տ բազմաթիւ աղբիւրներ, հզու հնազանդ եւ համբերատար ժողովուրդ մը, որուն վրայ կ'իշխէ բացարձակ մենաիրութիւն մը, իր վարդապետութիւնը որ յառաջապահի դեր կը կատարէ, կը ստեղծէ ըմբոստութիւն եւ յուսալքում: Այդ ձեւով է որ ան իր արամադրութեան տակ ունի, ամէն երկրի մէջ, իր հրամանները ենթակայացրեր որոնց ամբողջ ուժգնութեան է ձեռք անցընել պետութիւնը: Հիթլերի ինչպէս նաեւ իր արբանեակներուն խորտակումը, քայքայուած երկիրներու տառապանքը, խորհրդային հսկայ բանակներու ներկայութիւնը Եւրոպայի մէկ խոշոր մասին մէջ, այն վերահսկողութիւնը զոր Ռուսիան ձեռք բերաւ Թէհրանի, Եալթայի եւ Փոցտամի մէջ — չնորհիւ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի — ու վերջապէս, Ֆրանսայի տկարութիւնը եւ հեղինակութեան նուազութիւնը, անհաւասարի համեմատութեամբ տրած են Ռուսիոյ վտանգները: Ռուս պատգամաւորներ՝ հաշուեյարդարի ենթարկելով ընդդիմադիրները եւ քաղաքական, արհեստակցական կամ վարչական մարզերուն մէջ ի գործ դնելով սպասաւորութեան քաղաքականութիւն մը, ձեռք բերած են մենաշնորհական իրաւունքներ Փրուսիոյ, Սաքսոնիոյ, Պալթեան երկիրներու, Լեհաստանի, Եուկոսլաւիոյ, Պուլկարիոյ, Ալպանիոյ, Ռումանիոյ, Հունգարիոյ եւ վերջերս ալ, Չեխոսլովաքիոյ մէջ: Այս վիճակի խմբակցութեան դրացիները — Ֆինլանտա, Աւստրիա, Շուէտ, Թուրքիա եւ Իրան մտահոգ են, իսկ Իտալիա կը հնչեցնէ ահազանգը:

Ջօրավարը անհրաժեշտ կը գտնէ որ Ամերիկան, ոչ միայն անհետաձգ օժանդակէ Եւրոպային, այլեւ դիւանագիտական օգնէ: Ներկայ սպառնալիքին առջեւ, պէտք է դործակցին Եւրոպայի բոլոր ազատ ազգերը, միասին առնելով Դաշնակցային Գերմանիան եւ Աւստրիան:

Ջօրավարը դարձեալ յայտարարեց որ խորհրդարանը պէտք է լուծուի եւ նոր ընտրութիւն – ներ կատարուին:

Կառավարութիւնը վստահութեան խոսք ստացաւ

ԲԱՑԱ ՏԱԳՆԱՊԸ ԼՈՒԾՈՒԱԾ Չ'Է

Խորհրդարանը շաբաթ օր երկարօրէն քննեց կառավարութեան ելմտական նոր օրինագիծը որ, ինչպէս ծանօթ է, կարգ մը արմատական միջոց – ներ կ'առաջարկէ եւ կը պահանջէ մեծամասնութիւն տուրքեր դանձել բարձր եկամուտ ունեցողներէն՝ թղթադրամին կայունութիւնը ապահովելու հա – մար:

Համայնավարներու մնացեալ ընդդիմադիրները, մասնաւորապէս բարեփոխումներ առա – րկած էին: Վարչապետը վստահութեան քուէ պահանջեց: 290ի դէմ 304 ձայնով եւ մղուեցաւ օրինագիծը հիմնովին բարեփոխելու քանաձեւը: Մօտաւորապէս 150 բարեփոխումներ դրուած էին օրակարգի վրայ, բայց կառավարութիւնը պա – հանջեց օրինագիծին քուէարկութիւնը իր ամբող – ջութեամբ: Ելմտական նախարարը հաւաստեցաւ կարգ մը դիջումներ ընելու՝ առանց օրինագծին հիմնական արամադրութեանց վնասելու:

ՋԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՎ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ խորհրդարանին քաղաքական յանձնախումբը մանաւանդ տեղեկագիր մը հրա – տարակելով դիտել կուտայ թէ «համայնավարնե – րը կը հաւատան թէ համաշխարհային յեղափո – խութեան ժամը հնչած է»: Ահաւասիկ կարգ մը կէտեր այդ տեղեկագրէն.— «Համայնավարնե – րուն դիմաւոր նպատակն է համաշխարհային յե – ղափոխութիւնը որ պիտի բլլայ շատ կատաղի: Անոնք կը սպասեն որ հսկայ փոփոխութիւններ յառաջ գան ի մօտոյ, ամբողջ Եւրոպայի մէջ: Համայնավարները համոզուած են որ քաղաքական տագնապը արդէն սկսած է եւ հողը պատրաստ է յեղափոխութեան համար: Այս վերջինը պիտի պա – տահի հետեւեալ ձեւով.— Ա. Տնտեսական քայ – քայում մը յառաջ պիտի գայ Ամերիկայի մէջ: Բ.— Այդ տագնապը պիտի տարածուի ուրիշ եր – կիրներու մէջ Գ.— Ըմբոստութիւններ պիտի ծա – ղին ամէն տեղ, Դ.— Ռուսերը եւ համայնավար – ները հեռու պիտի մնան այդ ըմբոստութիւններէն բայց պիտի քաջալերեն զանոնք: Ե.— Պիտի մի – ջամտեն երբ ժամանակը «հասունցայ»: Ռուսիոյ միակ ճիգն է տկարացնել ու քայքայել արեւմտեան Եւրոպան»:

ԻՆՉՊԷՍ արդէն հաղորդած էինք, Լոնտոնի խորհրդաժողովը իր աշխատանքները վերջացուց չաբաթ օր եւ հետեւեալ որոշումները տուաւ.— Ա.— Աւելի սերտ զործակցութիւն արեւմտեան Գերմանիոյ երբեակ զօտիներուն միջեւ, մինչեւ որ իրականանայ ամենց վերջնական միացումը: Բ.— Միջազգային հակակշիռ Բուրի մէջ. Ֆրանսան պիտի ունենայ խոշոր դեր մը կատարելիք եւ պի – տի մասնակցի Մարշըլի ծրագրին զործադրութե – թեան քոլոր աշխատանքներուն: Նոր խորհրդա – ժողով մը պիտի դումարուի ապրիլին: Դաշնակից երեք մայրաքաղաքներուն մէջ կը սպասուի որ Մոսկուա բողոքէ կնքուած համաձայնութեան դէմ եւ պահանջէ բաժին ունենալ Բուրի վարչութեան մէջ:

ՀԱՄԱԶԱՅՆ երուսաղէմէն ստացուած տելե – կութեանց, Արաբական Ազատագրական բանակին զնդհ. հրամանատարը, Ֆէյզլի Քավուքճի, Պա – ղեստին մտնելով բանակատեղի հաստատած է Նապլուսի հիւս – Արեւելքը, Անդը Ցորդանանի սահմանին մօտերը: Կ'ըսուի թէ ունի 6000զինուոր եւ ընդհանուր յարձակողականի մը պիտի սկսի Հրեաներուն դէմ՝ մարտի վերջերը: Քավուք – ճիի բանակին ընդհանուր թիւն է 20000: Երուսա – դէմ քաղաքին պաշտպանութիւնը պիտի յանձնուի Ապտիւլ Քատէր Հիւսէյնին որ Մուֆթիին զար – միկն է:

Ա.ԹԻՆՔԷն կը հաղորդուի թէ ապստամբները հակայարձակողականի մը սկսած են Ալպանիոյ սահմանադլուխէն եւ կ'աշխատին պաշարել կա – ռավարական ուժերը Վորթոսխոնի մէջ: Ալբա – տամբները տուինները յարձակած են սահմանա – մերձ գիւղի մը զինուորներուն վրայ բայց մեծ վնասներ կրելով, նահանջած են:

Ջրլիզ եւ Մոլոտով կ'ոգեւորահանի

ԵՐՐՈՐԴ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ ՍՏՈՒԵՐԸ

Անգլիոյ նախորդ վարչապետը Պ. Ուինսթըն Չըրչիլ, խորհրդարանական թեկնածուի մը ուղ – ղուած իր հրապարակային համակիր մէջ, խօսե – լով օրուան քաղաքական տագնապալի կացութեան մասին, դիտել տուաւ թէ երրորդ պատերազմի մը վտանգը երբեք անհետացած չէն:

«Ոը եւ է մէկը որ խորհիլ գիտէ, պիտի տեսնէ թէ հետզհետէ կը խրինք սարսափելի կացութեան մը մէջ՝ ներքին թէ արտաքին ճակատներուն վրա – րայ: Դիպլոմատներու յառաջիկայ ընթացքը պիտի տիրապետէ մեր կուսակցական քաղաքականութեան: Ոչ միայն անանկութիւնը եւ վրկանքը հետզհետէ կը մօտենան մեր հայրենիքին, այլեւ երրորդ պա – տերազմի մը սպառնալիքը օրէ օր կը մօտենայ դէպի մեզի, ամէն անգամ երբ ռուսական աշխար – հակալութիւնը եւ համայնավարներու բռնութիւն – ները եւ դաւերը նոր քայլեր կ'առնեն»:

Փոխ վարչապետը Հէրթըրթ Մարիսըն չա – բաթ օր Կրիմզպիի մէջ խօսելով յայտարարեց.— Մեր միամիտ ընկերվարականները որոնք համայ – նավարներու հետ գործակցելու մասին կը ճառեն, պէտք է ղողջ ըլլան: Չեխոսլովաքիոյ դէպքերը ցոյց կուտան թէ համայնավարները թշնամի են խորհրդարանական ժողովրդավարութեան եւ քն – դռնական են ամէնէն աւտրին սպառնալիքներու ու դաւերը ընելու կամ բռնի միջոցներու դիմելու՝ իշխանութեան գլուխ գալու համար: Միշտ աչքի առջեւ պէտք է ունենանք թէ համայնավար կոմի – ւնները ինչպէս սարքեցին Չեխոսլովաքիոյ դա – ւադրութիւնը: Կը հաւատամ որ այդ դասը լաւ պիտի սերտուի Անգլիոյ, Ֆրանսայի կամ Իտալիոյ մէջ»:

★ *Նոյնիսկ ճառ մը խօսեցաւ նաեւ Ֆրանսայի վարչապետը, դիտել տալով որ համայնա – վարները այս երկրին մէջ պիտի չունենան այն յաջողութիւնը զոր ձեռք բերին Չեխոսլովաքիոյ մէջ: Ֆրանսայի համար մեծ վտանգ մըն է դրացի երկիրներու խառնակ կացութիւնը: Վարչապետը հաւաստեց թէ կառավարութիւնը չորս աչքով կը հետեւի դէպքերուն եւ ապահովութեան միջոցներ ձեռք առած է:*

★ *Միացեալ Ազգերու ընդհ. քարտուղարը, Թրիկվի Լի Նիւ Եորքի մէջ ճառ մը խօսելով, ազդարարեց որ ժողովուրդները պատերազմի մը վախին տակ կ'ապրին: Միջազգային հիմնարկու – թիւնը չէ իրագործած իր նպատակները որովհե – տեւ իր անդամները այդ ուղղութեամբ չեն աշ – խատիր: Հիմնադիր պետութիւնները պատաս – խանատուած են:*

..

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ հրթիռ մը չաբաթ օր 78 մղոն օդին մէջ բարձրացաւ, ժամական 3000 մղոն ա – րագութեամբ: Հրթիռը արձակուած է Նիւ Մեք – սիկայի նահանգին մէջ զիտական փորձեր կը կա – տարուին առնչ մը ի վեր:

ԻՏԱԼԻՈՅ ճաթ ընկերվարականներուն առաջ – նորդը փէթրօ Նէնի — նախկին արտաքին նախա – րար, յայտարարեց չաբաթ օր որ եթէ Իտալիա դաշնակցի արեւմտեան պետութեանց հետ, պա – տերազմ պիտի ծագի հիւս. Իտալիոյ մէջ (Փոյի հովիտը) եթէ Դաշնակիցներ, այն տեղ մեր նաւա – հանգիստներն ու քաղաքները հիւլէական ռումբի մթերանոցներու պիտի վերածուին:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ հինգ պետութեանց դաշնագիրը պիտի ստորագրուի այս շաբթի: Դաշնագիրը կը տրամադրէ յիսուն տարուան քաղաքական համա – ձայնութիւն մը: Զինակցութեան մասին խորհր – դակցութիւններ պիտի կատարուին ամէն տուչ:

ՋՈՒԻՅԵՐԻՈՁ կառավարութիւնը հաւանա – բար պիտի չարտօնէ Ռումանիոյ դահընկէց թա – գաւորին վերադարձը նկատելով որ այս վերջի – նին՝ Ռումանիոյ ներկայ կառավարութեան դէմ հրատարակած յայտարարութիւնը կրնայ վը – տանգել Զուիսկիոյ ուանդական չէզոքութիւնը քաղաքական հարցերու մէջ:

ԿՈՒՄԹԵՄԱԼԱՑԻ կառավարութիւնը ընդհ. դօրաշարժ կրնայ կատարել «միջադէպ մը ստեղ – ծելու համար» բրիտ. Հունտուրասի սահմանին վրայ ուր Անգլիա ունի շատ զանցառելի զօրա – խումբ մը:

ՓՐԱԿԱՑԻ կառավարութիւնը յայտարարեց չա – բաթ օր թէ ինք պատրաստ է անմիջական ու ա – ռեւտրական յարաբերութիւններ հաստատել Մարշըլի 16 պետութեանց հետ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. դէնքի տակ ունի 65.500 զինուոր համաձայն պաշտպանութեան նախարարին յայ – տարարութեան:

ՖԻՆԼԱՆՏԱԿԱՆ դահլիճին 18 անդամներէն հինգը բոլորովին հակառակ են Ռուսիոյ հետ բա – նակցութեանց սկսելու առաջարկին: Տասը նախա –

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

Կարճ պտոյտ մը քաղաքէ քաղաք՝ բաւական չէ ազգողջական զաղափար մը կազմելու համար այն չարժումի մասին որ կը ձգտի համախմբել տարագիր երիտասարդութիւնը :

Եւ սակայն, առաջին ակնարկով իսկ, աչքի կը զարնէ կազդուրիչ իրողութիւն մը :

Ամէն տեղ ալ, լուրջ աշխատանքի լծուած են, կարելի եղածին չափ կազմակերպելու համար ցիրուցան երիտասարդութիւնը :

Տեղ մը լայն, տեղ մը սահմանափակ, ղեկին չհոսած է արդէն : Կը մնայ թեւ տալ, բարոյապէս թէ նիւթապէս, աստիճանաբար ընդարձակելու համար «կենսական տարածութիւնը» : Մանաւանդ որ, հետզհետէ կը բարմաղատուին օրուան պահանջները, օտարութեան մէջ :

Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը խորապէս ըմբռնելով նոր սերունդին ապագայ դերը, մանաւանդ ուշադրութեամբ կը հետեւի անոր քայլերուն : Կ'ուզէ վառ պահել անոր դիտակցութիւնը եւ ձեռնպէտ կը լինի ամէն դիտակցութեան ոգին ; կը ջանայ ճամբայ ցուցնել եւ մղել զայն ինքնագործունէութեան :

Արդէն իսկ ունինք երիտասարդական Միութիւններ, բոլոր գաղութներուն մէջ, կազմուած Հ. Ց. Դ. կոմիտէներու նախաձեռնութեամբ, կամ ինքնաբերաբար մոտած անոնց հովանաւորութեան տակ : Անուններու տարբերութիւնը պարզապէս հետեւանք է տեղական պայմաններու :

Այսպէս, Հիւս. Ամերիկայի մէջ տարիներէ ի վեր կը գործէ Հայ Երիտ. Դաշնակցութիւնը, մօտաւորապէս երեք հազար անդամներով, որոնք ամէն բանէ առաջ կը ձգտին ամրապնդել նոր սերունդին կապերը հայկական կեանքին հետ :

Կազմակերպութիւնը աւելի քան տասը տարիէ ի վեր կը հրատարակէ ամսագիրն չարաթաթերթ մը, «Հայրենիք Ուխքլի», ուր իրական տագանդներ կը ծաղկին : Իսկ այս տարի ձեռնարկեց նոր գործի մը, ամառզրի մը, որպէսզի աւելի լայն ապարէպ գտնէն գրելու եւ պարզանալու :

Հարաւ. Ամերիկան եւս ունի երիտասարդական կուռ կազմակերպութիւն մը, «Արմենիա», 1500 — 2000 անդամներով : Կեդրոնը՝ Պուէնոս Այրէս (Արժանթին) :

Ֆրանսայի մէջ, երբեմնի Պատանեկան Միութիւններուն յաջորդած է Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդը, որ, դեռ երեք տարեկան, կը հաշուէ աւելի քան հազար անդամներ եւ անդամուհիներ : Իր ամսագիրը, « Հայաստան », կը հրատարակուի կէս առ կէս հայերէն եւ ֆրանսերէն : Սպառումը՝ մօտ երկու հազար օրինակ, եթէ ոչ աւելի :

Ցունահայ գաղութն ալ, որ այժմ նախկին համրանքին մէկ երրորդը կը ներկայացնէ, մեծ մասով ամփոփուած Ամերիկի Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութիւններուն մէջ, ունի Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութիւնները : Միշտ վառվռուն եւ գործօն, հակառակ բազմատիպ դժուարութեանց :

Այլապէս փայլուն եւ յուսատու պատկեր մը կը ներկայացնեն Միջին Արեւելքի Երիտ. Միութիւնները :

Եգիպտոսի Հ. Ց. Դ. Երիտ. Միութիւնը դեռ նոր աւարտեց իր Շրջ. Ժողովը : Այս առթիւ հրապարակային կոչ մը ուղղուեցաւ տարագիր երիտասարդութեան, մանաւանդ ամոր կը յիշեցնէ հիմնական պահանջները, —

1.— Մնալ Հայ՝ հոգւով, լեզուով եւ մշակոյթով :

2.— Ըլլալ Հայ՝ արի եւ պարկեշտ, ակտիւ սկզբունքներու եւ մեր քաղաքական պահանջներուն :

« Այս է թելադրանքը մեր պատմութեան, այս է իղձը հատասարապէս հայրենիքի եւ գաղթաշխարհի հայութեան » :

Կոչը կը յիշեցնէ ուրիշ պարտականութիւն մը,— Փարատել յոռետեսութեան եւ ստորադասութեան տրամադրութիւնը : Ազդանշան մը, որ պէտք է տարածուի բոլոր գաղութներուն մէջ, որպէսզի չմնան ճիտը ծուռ եւ նկուն, աշխարհի պղտոռտներուն վրայ :

Իսկ Սուրիա Լիբանանի մէջ ինչ որ կը տեսնենք ամէն օր, աչօք բացօք, չի կարօտիր մասնաւոր վկայութեան :

Կուռ ցանց մը՝ երիտասարդական գործունէութեան, կուսակցականէն մինչեւ մարզականը (Հ. Մ. Ը. Մ.), այս երկու բազմահայ գաղութները հասցուցած է բարձրութեան մը որ կրնայ տիպար ծառայել ուրիշ վայրերու :

Աւելի բախտաւոր գաղութներ փող ու թմբուկով պիտի ծանուցանէին այս ափերուն վրայ կատարուած նուաճումները :

Հազարաւոր երիտասարդներու եւ պատանիներու խանդավառ եւ յարատեւ ինքնագործունէութեան տղին է որ կը սատարի երկու գաղութներու մէջ, յոգեւորելով ու գործի մղելով տարեցները ալ : Ինչպէս եւ մեր քոյրերն ու աղջիկները :

Որու համար գաղափք են այս տարագիր բազմութեան պարբերական տագնապները, անոր կեանքի ելեւէջները, վերջին տարիներու ընթացքին :

Եւ սակայն, անոր հոգին մնաց միշտ երիտասարդ եւ տոկուն, վաներով վհատութեան խորհրդակը :

Այս հարիւանցի տեսութենէն դուրս չեն մնար ուրիշ հայկական համրանքներ ալ, կիպրոսէն մինչեւ Իրաք եւ Իրան :

Որքան ալ համառօտ, այս պատկերը կը թեղադրէ չարք մը խորհրդածութիւններ :

Այսօր կը յիշեցնենք միայն մէկը.— Սրտանց դնահատելով մինչեւ հիմայ շահուած դիրքերը, վառ պահել, կրկնապատկել ճիդերը : Աւելի ընդարձակել ցանցը : Մատցնել չարքերը, քանակին հետ բարձրացնելով որակը :

Ամէնէն կենդանի գործը, ամէնէն կենսունակ ճակատն է այս, ներկայ պարագաներուն մէջ :

Լայն ապարէզ՝ բոլոր ընդունակ տարրերուն համար :

Հալէպ, 27 Փետրուար Շ.

Երեւաց խաղաթը

« ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁՆԱԳԻՏԱՐԱՆ »ԷՆ

Բ.

Գանունի Սիւլէյման 1549ին Պարսկաստանի երկրորդ արշաւանքին վերադարձին՝ Ջրանապէ Թաւրիզը դրած է յաղթութեան դիր մը, ուր գրաւուած 31 քաղաքներու մէջեն կը յիշէ նաեւ Երեւանը (տես Ֆէրիտուն պէյ Գ. 492 եւ Ջ. Համմէր Զ. 12) : Նոյնպէս Երեւանի անունը կը յիշուի, հինգ տարի վերջ տեղի ունեցած Պարսկաստանի վերջին արշաւանքի ընթացքին աւերուած քաղաքներուն մէջեն : Այդ շրջանի հեղինակներէն կը տեղեկանանք թէ վերոյիշեալ երկու արշաւանքներուն մէջեն Երեւան չատ բարգաւաճ քաղաք մը եղած է Սաֆէվիներու տիրապետութեան տակ : Երեւանի աւերումին պատճառ եղած է դահաժառանգ Իսմայիլի հրամանին տակ գտնուղ Սաֆէվի բանակներուն 1553ին կատի եւ էրզրումի վրայ կատարուած յարձակումը (Բէյէվի Ա. 296 — 298) : Գանունի Սիւլէյման 1554ին բանակը առնելով կարս եկաւ եւ առաջնորդը նամակ մը ղրկեց Շահ Թահմազի, բայց պատասխան չստանալով Երեւանի ու Նախիջեւանի վրայ քալեց եւ էրզրումի յարձակումին վրէժը լուծեց : 18 Յուլիս 1554ին Երեւանի մէջ աւերուեցան Շէհզատէին ու խաներու պալատները եւ Սուլթանիէ այդին 1579ին : Երբ Լալա Մուսթաֆա փաշա կարս կը գրաւնուէր, Երեւանի հրամանատար Ուսթաշլու Թօքմաք Խան Թրքական հողերուն վրայ յարձակեցաւ, պատճառ դառնալով որ 30 հազար հոգինոց ուժ մը Թօքմաք Խանի դէմ ղրկուի եւ Երեւան «գարնուն» (Ալի «Նուսրէթնամէ» 236—238) : Երեւան ամբողջովին գրաւուելով իբր նահանգ Օսմանեան պետութեան կցուեցաւ Մուրատ Գ.ի շրջանին (1574 — 1595) եւ Սինան, Էօզտէմիրօղլու Օսման Ֆէրհատ փաշաներու ձեռքով Վրաստան եւ հիւսիս. ու հարաւ Ատրպէյճան մինչեւ Տէրպէնտ Թուրքիոյ կցուեցան (1573ին) :

Ֆէրհատ փաշա չատ աշխատեցաւ Երեւան քաղաքին ամրութիւններուն վրայ : Կեդրոն առնելով Թօքմաք խանը ապարանքը որ Ջանդու պետակին վրայ կը նայէր, զայն շրջապատեց բերդով մը : Միջնաբերդ կոչուած այս ամրութեան մէջ չկային 8 աշտարակ, 725 որմածերպ եւ ներսէն ալ մզկիթ մը : Ակռէ դուրս չկային արտաքին բերդը, 43 աշտարակներով եւ 1725 որմածերպերով, զորս օժտեց 53 թնդանօթներով :

Այս չինութիւնները տեւեցան 45 օրէն, չնորհիւ 60.000 էնիչէրիներու եւ 10.000 բանուորներու աշխատանքին : Ֆէրհատ փաշա չատոյ Երեւանի կառավարութիւնը յանձնեց Ճիղալազատէ Եուսուֆ փաշայի :

Թէեւ 1585ին ծայր տուած նոր իրանեւօսմանեան պատերազմին ընթացքին՝ Երեւանի փաշաները պաշտութեան մատնուեցան Սաֆէվի ուժերուն կողմէ, բայց 1590ին կնքուած դաշինքով Օսմանցիներուն մնաց Դաւրէժը եւ Ատրպէյճանի այն մասը որ Դաւրէժի կապուած է (Շիրվան), Լուրիստանը, Քիւրտիստանը եւ Երեւանի շրջանները (Համմէր Է. 72, 73, 79, 84, 146, 184, 152, 193) : Ռեւան Նահանդին 1591 թուակիր ոսմարին մանրամասնութիւններէն կը հասկցուի թէ այդ շրջանին 27 դաւառակներու բաժնուած էր յիշեալ նահանգը եւ թէ նահանդին կեդրոն Երեւան քաղաքը ունէր 6 թաղ եւ իրենկապուած 90է աւելի թուրք գիւղեր եւ աւաններ :

Մուրատ Գ.ի եւ Ահմէտ Ա.ի շրջաններուն (1595—1617), երբ Օսմանեան կայսրութիւնը Արեւել. Անատոլուի ձէլալիներու խռովութիւններով, Շահ Աբբաս Ա. (1587—1628) Դաւրէժը եւս առաւ ու եօթնամսեայ պաշարումէ վերջ թէեւ յաջողեցաւ Երեւան ալ գրաւել, բայց տեսնելով Օսմանցիներուն գալուստը, քաղաքը աւերեց եւ քաշուեցաւ, իր հետ քշելով նաեւ քաղաքին բնակչութիւնը (Սաֆահ ալ — վուքուաթ Բ. 19—21) : Աւելի վերջ, Երեւան կրկին Սաֆէվիներու ձեռքը անցաւ ու թէեւ 1616ի գարնան 3 ամիս ապարդիւն կերպով պաշարուեցաւ Օսմանեան ուժերուն կողմէ, Սուլթան Օսման Բ.ի (1618—1622) եւ Շահ Աբբասի միջեւ կնքուած հաշտութեան դաշինքով մնաց Սաֆէվիներու ձեռքը : Եւ սակայն, Մուրատ Դ. 1634ին 200.000 հոգինոց բանակով մը երզրումի վրայէն քալեց Երեւանի վրայ եւ չարաթ մը տեւող բուռն ճակատամարտէ մը վերջ յաղթական ետ առնել Երեւանը : Սուլթան Մուրատ Երեւանի կառավարիչ նշանակեց Մուրթազա փաշան եւ Հոյ, Մէրկնա ու Դաւրէժի շրջանակները աւերելէ վերջ երբ ետ քաշուեցաւ, լուր առաւ որ Երեւանը կրկին Սաֆէվիներու ձեռքը անցած է եւ Մուրթազա փաշա ալ անձնասպան եղած է : Երեւանը կրկին ետ առնելու նպատակաւ թէեւ երկրկին բանակ մը ճամբայ ելաւ, սակայն Պարսկաստանի առաջարկով հաշտութիւն կնքուեցաւ 1630ին, Երեւանը Սաֆէվիներուն ձգելու պայմանաւ (Նաթանճ ալ վուքուաթ Բ. 33.36 50—53) :

Էվլիա Զէլէպի (Ցիւյահաթնամէ Բ. 285) որ Սաֆէվիներու տիրապետութեան շրջանին այցելած է Երեւան 1647), նկարագրելէ վերջ քաղաքը, բերդը, պարիսպը, Ֆէրհատ փաշայի եւ Թօքմաք Խանի կողմէ չինուած ամրութիւնները եւ պարիսպին երեք դռները (զորս Դաւրէժի, Լեռնապաշի եւ Կամուրջի Դուռ կը կոչէ) կը յիշէ նաեւ հին քաղաքը, որ Զէվկեանի հրապարակին չուրջն էր, ըսելով թէ «Հոն ալ դրեթէ քաղաք մըն է, ունենալով խան, մզկիթ, չուկայ, պազար, բաղնիք եւայլն :

Քաղաքին մէջ կան 2000ի մօտ տուներ, խաներ, պալատ եւ փողերանոց : Երեւան մէկ քանի անգամ Մայերու Մանուքիան եղած է : Ունի իր դատարն, մօլլան, չէյխի չէրիֆը, տարուկան, մինչին, եասմուլ ազազը, տիզ չէօքէն ազազը, 7 միհմանտար եւ չէհսէնտէրտ :

1639ին կնքուած հաշտութեան դաշինքը ի զօրու մնաց մինչեւ 1722, այսինքն սկիզբը Սաֆէվիներու անկման շրջանին :

Այդ թուականին Սպահան դրաւուեցաւ Աֆղաններուն կողմէ, Պարսկաստան խառնակեցաւ ներքնապէս, Շերվան եւ Տաղիստան անկախութիւն հռչակելով օգնութիւն ուզեցին Օսմանեան պետութենէն, ինչ որ պատճառ դարձաւ իրանեւօսմանեան չարաբերութեանց խաթարման :

Ռուսիոյ դէմ պարսկաստան եւ Թուրքիա ծաւալման գուզադիպող այս շրջանին օսմանեան ուժերը գրաւեցին Թիֆլիսը, Կէնճէն, Դաւրիզը, Շամաուան, Քիւրմանշահը եւ Երեւանը :

Շահ Թահմասպ Բ.ի օրով Նատիր Ալի Աֆշար (Նաթիր շահ. երբ յանուն Շահին պարսկական վերամիութեան ձեռնարկեց, ետ պահանջեց գրաւուած վայրերը : Կարսի ու Երեւանի միջեւ մղուած ճակատամարտին դիպուածով պատռելէ վերջ Նատիր Շահ (1736—1747) երբ լսեց թէ Օսմանեան պետութիւնը նոր արշաւանքի կը պատրաստուի, առաջարկեց հաշտութիւն կնքել Մուրատ Դ.ի օրերուն սահմաններուն համաձայն, 1746ին կնքուած համաձայնութեամբ Երեւան դարձեալ Պարսկաստանի վռխանցուեցաւ :

Նատիր Շահի սպանութենէն վերջ թէեւ Պարսկաստան դարձեալ ներքնապէս խռովեցաւ, բայց այս անգամ Օսմանեան պետութիւնը չմիջամտեց : Սակայն Երեւան անկախութիւն հռչակելով համառօտ թուրք պէյլէթեան մը կեդրոնը դարձաւ, միւս Ազրպէյճանեան իշխանութիւններէ նման :

Պարսկաստանի մէջ Քաջարներու տիրապետութեան հաստատումէն (1799) վերջ իսկ Երեւան մնաց իբր մերթ բոլորովին անկախ, մերթ կիսանկախ իշխանութիւն մը, որ սակայն 19րդ. դարուն սկիզբները սկսաւ յարձակման ենթարկուիլ, արդէն իսկ Վրաստանի մէջ տեղաւորուած Ռուսերուն կողմէ : 1804ին Երեւանի վրայ քալող ռուս ուժերը ետ քաշուեցան Էչմիածնայ վանքը աւարի տալէ վերջ : Անյաջողութեամբ վերջացաւ նաեւ 1808ին տեղի ունեցած երկրորդ յարձակումը :

Թէեւ 1810ին Ատրպէյճանի կառավարիչ Ապաս Միրզա Գաչար Դաւրէժէն Երեւան մեկնեցաւ, օսմանեան բանակներուն հետ միասնաբար Ռուսերուն վրայ յարձակելու մտադրութեամբ, բայց կարելի չեղաւ իրանեւօսմանեան գործակցութիւն մը ապահովել, ապարդիւն մնաց այս արշաւանքը :

1803էն 1813 տեւող ռուսեւպարսկական պատերազմները, որոնք Կիւլիստանի դաշնագրով վերջ գտան, ռուսական տիրապետութեան տակ դրին Հիւսիս. Ատրպէյճանի բոլոր խանութիւնները, բայց Երեւան Նախիջեւանի հետ յաջողեցաւ իր անկախութիւնը պահել :

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

ՑՈՒՑՏԵՍԸ.— Մէկը որ օդին մէջ գնտոն կ'երազէ :

ՅԱՒԱՋԻՄՈՒԹԻՒՆ.— Հին հոգեբը նոր հոգերով փոխանակելու գործ ու դիւթիւն մը :

ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԱՐՅՈՒՆՔԸ.— Աչխարհի ամէնէն հրաշագործ ջուրը :

ԲԱՑ ԱՍՊԱՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՏՈՒՆ ՀԱՐՑ ՊԱՏԱՀՈՒԹԻՒՆ

(ՍԱՀ-ՄԱՐԻՄ, ՓԱՐԱՆ-ՄԱՅՐԻՄ)

Ի ՅՈՒՇԱՄԵԱԿ ՆԱՀԱՏԱԿԻ

ԳՐԵՑ՝ ՊԱՐԳԵՎ ՊԱՐՊԱՐՅԱՆ

ՀԱՏՈՐԱԿ ԱՐՏԱՏՊՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ — (Շոգեկառքի մէջ յորմէկ ընկերակցին) — Ես կը հաստատեմ, որ Ալիքսանդրապոլի կայարանին մօտ ինձ հանդիպեցաւ Ռուբէն Ղազարեան, որ ինձ ըսաւ, թէ Ռուսիոյ մէջ ամէն ինչ լաւ է, եւ ինքն ալ կը մտադրի վերադառնալ հոն: Ես ալ ըսի, որ ես ալ կ՚ուզեմ երթալ, բայց չունիմ անձնագիր: Ան ալ ըսաւ, որ ինքն ալ անձնագիր չունի, բայց կրնայ ինծի ալ ձեռք բերել: Ես ալ ըսի, որ ինծի ալ ձեռք բերէ: Ան ալ ըսաւ, որ ինծի համար ալ կը խօսի: Ես ալ ըսի, որ ինծի համար ալ խօսի

րարները չեն ուզեր որ ազնուրական դաշինք կըն-քուի : Այս չարթու վերջնական կերպով պիտի տ-ըոչուի թէ ինչ պատասխան պիտի տրուի Սթալի-նի նամակին :

ՁԵՆՈՒԼՈՎԱԲԻՈՑ մէջ մանաւանդ գաւառ-րանները պիտի հաւատարուին դաւելու համար այն անձերը որոնք հանրապետութեան ապահովու-թեան դէմ դաւեր սարքած էին :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՑԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք..

ՅԾՐ. ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՆՈՒԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Զատկին Բ. օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱՋՂՆՈՑԻ ՄԷՋ :

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեա-նէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ.— Ֆր. Կ. Խաչի Սեվրանի մասնաճիւղը խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ իր վերջին հանդէսին յաջողութեան աջակ-ցող Ալֆորվիլի ԳՈՒՍԱՆ երգչախումբին թատե-րախաղերուն մասնակցողներուն, երգիչներուն, Սան – Սանուհիներուն եւ նուիրատուներուն ո-րոնցմէ ստացուած են հետեւեալ դումարները—Պ. Կարապետեան 1000 (Պէլֆոր), Պ. Գալաքճեանէ 300, Պ. Մորտիկեանէ 500, Տէր եւ Տիկին Իշմիր-լեանէ 10 չէք դրին, Տիկին Ա. Յակոբեանէ 10 քիլօ նարինջ, Տէր եւ Տիկին Ալօեանէ մէկ քիլօ երշիկ եւ 1000 ֆրանք : Տիկին Զիլինկիրեանէ մէկ զոյգ եւ 1000 ֆրանք : Պ. Եղիկեանէ 500 ֆրանք նուիրեց Գուսան երգչախումբին :

ԹԷՆՕՌ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳՋԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այ սերգահանդէսը, երկրորդին նոր յայտագրով :

Ցայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Ղա-դարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. երկոթա-վին առաջին ունկնդրութիւն գեղեցիկ երգեր, զոր երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդա-ւոր երգահաններէն :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՕՒՄԲԻ

Կը խնդրուի չխաչաձեւել սոյն թուականը :

Ղեկավարութեամբ Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Algerի թատրոնին մէջ Մարտէլ : Ամբողջովին նոր յայ-տագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, սու-անկէն երգերով :

Տոմսերը վճառել երգչախումբի անդամնե-րուն մօտ, նաեւ Պ. Ց. Մալաքեանի 3 Bld. Th. Thurner, L. 09.02, Պ. Ե. Արմէնի 39 rue St. Savour-nin, C. 76-83, Պ. Ց. Հացագործեանի, 4 Rue des Capucins, Պ. Ս. Ալիքսանեանի, 2 rue Petit St. Jean, Պ. Ց. Ալիքսանեան Gd. Pins, St. Loup, եւ Մերիկ-եան դեղատնատուները :

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԱԶԱՐԵԱՆ, Օր. Վալանթին Ազարեան, Տէր եւ Տիկին Պարգեւ Ջղրկեանն ու բոլոր ազգականները շնորհակա-լութիւն կը յայտնեն ամէն անուն տրուած ծաղկե-պատկներով, նուէրով կամ զրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի տղան, եղբօր, եւ հան-ձալին՝ Պ. ՕՆՆԻԿ ԱԶԱՐԵԱՆի դառն կորուստին համար :

ՄԱՄՆԱԻՈՐ շնորհակալութիւն նաեւ Օր. Վա-լանթին Ազարեանի կողմէ Փարիզի Նոր Սերունդի եւ, Ա. Պարթեւեանի երգչախումբի վնկեր եւ ըն-կերուհիներուն, որոնք ցաւակցութիւն յայտնեցին իր եղբօր Պ. ՕՆՆԻԿ ԱԶԱՐԵԱՆի անուր մահուան առթիւ :

ԳԷՈՐԳ ԵՕՓՆԵԼԲԱՑԵՐԵԱՆԻ մահուան առ-թիւ, Տէր եւ Տիկին Պօղոս Գորգիկեան, վոխան Ծաղկեպատկի, հազար ֆրանք կը նուիրեն Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Օշականեան» խումբին :

ԳՐԱՒՈՒՄ ՕՐ.— Լիոնի Ֆր. Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղը՝ յաւելեալ 21 Մարտ, կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 2էն մինչեւ 12, Ժոյներու սը-բահը 5 rue Bonnefoi, Lyon ընտանեկան եւ համա-կիրներու խաղուկ խնջոյք մը կազմակերպած է : Կը խնդրուի նկատի ունենալ այս թուականը :

ՓՈԽԱՑՒԷՔ ՓԱԿԵԼ

«Ցառաջ»ի Գ. չրջանը կը փակուի յառաջիկայ Ապրիլի սկիզբին : Սոխպուած ենք դադ-րեցնել այն բաժանորդներուն թերթը որոնց բաժ-նեգիները չեն վճարուած մինչեւ Մարտ 31 :

Ապառաճկման նուէր ղրկուած թերթերուն համար եւս նոյն միջոցները ձեռք առնել ստիպ-ուած ենք :

Այս առթիւ աւելորդ անգամ մըն ալ կը յիշե-ցնենք որ ըլլայ անհատական, ըլլայ հանրային որեւէ ծանուցում չենք կրնար հրատարակել ա-ռանց վճարման :

Վարչութիւնը պատասխանատու չէ իրեն ղր-կուած եւ չհրատարակուած ծանուցումներուն

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՈՒՈՂ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 20ին

Գալա ո՛ւիթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահ-ուան 25ամեակի առթիւ :

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԷԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Ամուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԻՀԷԹՔՐԵԱՆ (Սարօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ (պար) :

ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ Թատրոյի նուագ-խումբը (60 հոգի) :

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաքիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զօրպաչեան, Թումայեան, Ազգ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվըլհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz) :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՍԳՍ.ՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անպուտկան գործիչներ Տօքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Աղբալեանի յիշա-տակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առա-ւօտեան, մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրա-ւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարդելու համար անոնց անմահ յիշատակը :

ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱԿԱՆ ԴՐՈՒԱԾՆԱԿԸ

Փոխադրուած է իր նախկին հասցէին Cité Martignac, 111 Ave. de Grenelleի մէջ : Մէթրոյի մօ-տակայ կայարաններն են Invalides, Rue du Bac եւ Solférino :

ՓԱՐԻԶԻ THÉATRE DE LA GAITÉ LYRIQUEի մէջ « ՄԷԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՄԻԱՑՆ »

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍԵԼԻՔՆԵՐԸ

(Նոր երաժշտութիւն)

Հ. Յ.Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ կողմէ, 9 Ապրիլ, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 20.30ին :

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնինքնաբուխ յիշատակի ոգեկոչումը

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիի մէջ :

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատա-կին համազգային սգատօնը 11 Ապրիլ, 1948 կիրակի Պոմոնի Տորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Խ. Պոմոնի մասնա-ճիւղին : Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհան-դիստ, եկեղեցիին մէջ : Կը խնդրենք նկատի ու-նենալ այս թուականը :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի օրկանին,

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԺԲ. ԹԻՒՐ (Փետր.)

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, ՀԱՑԵ-ՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ :

Վարչական հասցէ՝— H. Palouyan, 43 rue Ri-cher, Paris :

Հատուկ կը ծախուի հայ գրատուներուը՝ Էր. Սամուէլ 51 rue Mr. le Prince, Հ. Բալուեան 43, rue Richer, Մ. Պապամեան 46 rue Richer, լրագրավա-ճառի կրպակները՝ St. Denis, St. Michel, Petits Car-reaux, rue des Fêtes, rue Piat, Palikao :

Հ. Ց. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎ-ՆԵՐԸ.—

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱՑԻ խումբը մարտ 11ին, երեկոյ-եան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՌՈՄԱՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ ուր-բաթ 12 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորա-կան տեղը :

ՎԱԼԱՆՍԻ ընկերներու ընդհանուր ժողովը՝ չաբաթ, 13 Մարտ երեկոյեան ժամը 8ին, Ա. Ա-հարոնեան ակումբին մէջ :

Այս երեք ժողովներուն ալ ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Անիէռ Պուա Քո-լոմպ «Մասիս» խումբի հայերէն դասաւանդո-թիւնները տեղի կ'ունենան ամէն չորեքշաբթի ի-րիկուն ժամը 9ին, 149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières :

ԼԻՈՆԻ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Սիամանթօ» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին դպրոցին սրահը 78bis, Rue Rabelais : Շատ կարեւոր օրակարգ : Բոլորին ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Փարիզի մասնա-ճիւղի ընդհ. ժողովը, հինգշաբթի ժամը 9ին, Sociétés Savantes մէջ : Կարեւոր օրակարգ : Հայե-րէնի դաս 8—9 :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼի-ՆՈՑԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ մասնաճիւղին կողմէ :

Այսօր երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Cinéma Alhambraի չքեղ սրահին մէջ, métro Mairie d'Issyի դէմը :

Կը ներկայացուի Ղ. ՄԵԼՈՑԵԱՆԻ

«ԱՐՄԵՆՈՒԻԱ»Ը

եւ դաւեչտ մը « ՀԻՒԱՆԴՏԵՍ »Ը :

Բեմադրութիւն ՀԱՊԼԵՇԵԱՆ : Երաժշտական բաժին Ա. Մեսումեանց :

Փը խօսի ընկեր ԲԱԼՈՒԵԱՆ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Մարտ 13ին, չաբաթ դիշեր մինչեւ լոյս, Հ. Ց. Դ. Տէսթրի Տան մէջ :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. Փարիզայի Շրջ. վարչութեան : Հովանաւո-րութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի եւ Տէսթրի կոմիտէնե-րուն եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերուն-դի Լիոնի, Տէսթրի, Վիէնի, Վալանսէ, Ռոմանի, Սէն Էթիէնի, Սէն Շամոնի եւ Կրընոպլի մաս-նաճիւղերուն :

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ԹԱԹՈՒԼԵԱՆ

Կը խօսին ընկեր ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ եւ ընկեր Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Սինէ «ՂԱԶՕ» կը ներկայացնէ Նոր Սերունդի կեանքէն առնուած ժապաւէնի մը : Կէս գիշերէն վերջ ընկերական ընթրիք : Մուտքը ազատ է :

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Բ. Ը. Մ.Ի ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, Օթէլ Սփլանատիւ սրահներուն մէջ, Մարտ 20ին, ժամը 9.30էն մինչեւ լոյս : Ընտիր նուագախումբ, բազ-մաթիւ ամանկնկալներ, մանրքէներու տողանցք, երեկոյեան զգեստը յանձնարարելի :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԵՒ ԻՐ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հանդէսը տեղի կ'ունենայ կիրակի 14 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Սորպոնի «Amphitéâtre Ri-chelieu»ի մէջ, հովանաւորութեամբ Ա. ՍՐԲ. ՍԻՒՐՄԷԵԱՆԻ, կաթողիկոսական պատուիրակ Եւրոպայի :

Տոմսերը 100 ֆրանք, կը ծախուին դրատուն-ներ Բալուեան, եւ Սամուէլ, Մարի Նուպար Ուս. Տան մէջ եւ հանդէսին օրը տեղւոյն վրայ :

Կ'ՈՒԶՈՒՄ

Հայ ընտանիքի մը քով աշխատելու համար որոշ տարիքի (40—45) սպասուհի մը կը փնտռ-ուի : Ընտանիքը կը բաղկանայ երեք հոգիէ եւ կը բնակի մօտակայ արուարձան մը : Նախընտրելի է որ ֆրանսերէնի ծանօթ ըլլայ : Յանձնարարականե-րով դիմել Տիկին Մխիթարեանի, 86 Rue Bobillot, Paris (13) :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél. : GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mercredi 10 MARS 1948 Չորեքշաբթի 10 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5287–Նոր շրջան թիւ 896 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՄՈԱՅԼ ՀԵՌԱՆԿԱՐ

Կը թուի թէ փողոցէն անցնող հասարակ մահկանացուները որոնք իրենց քաղաքական պաշարը կը ստանան օրուան թերթերէն, ուսուց յոռետես են քաղաքական նեկայ կացութեան մասին, քան աշխարհը կառավարող մեծամեծները :

Արդարեւ օր չանցնիր որ պետական յայտնի անձնաւորութիւններ, Դաշնակից երկիրներու մէջ, մօտայ դուշակութիւններ չընեն ու չաղուա – բարին — «պատերազմը կը մօտենայ »...

Այդ յոռետեսութիւնը աւելի զարկ ստացաւ կոմինֆորմի ծնունդէն ի վեր :

Համաշխարհային եղելութիւնները կարգ մը երկիրներ նեղ — Պուլկարիա, Ռումանիա, Ցուգոսլաւիա, Եուկոսլաւիա, Իտալիա եւ այլուր — ու մանաւանդ Չեխոսլովաքիոյ վերջին դէպքերը ազդանշաններն են ահաւոր վտանգի մը որ, ահաւասիկ, արագընթաց ու ապառնալիք, կը յառաջանայ դէպի արեւմուտք : Դէպի Ամերիկա :

Սպառազէն բանակ մը չէ որ ճամբայ կը բանայ՝ իր ուղին տակ առնելով ազատ եւ ժողովրդավար բազմութիւնները, այլ վարդապետութիւն մը որ խաղաղօրէն կը թափանցէ զրացի երկիրներն – րէն ներս, կը թունաւորէ միամիտներուն սիրտն ու միտքը, կը հրահրէ աշխատաւորներուն դան – դաւածները եւ եղբայր եղբօր դէմ կը հանէ՝ յանուն համաշխարհային յեղափոխութեան որուն արշա – լոյսը կը տեսնեն Մոսկուայի մէջ :

Բռնակալ ու համաւոխրական վարչաձեւի մը սարսափն է որ կը թեւածէ Եւրոպայի ղլխուն վը – րայ քնչպէս դամոկլեան սուրը :

Անգլիոյ նախորդ վարչապետը կը յայտարարէր, երեք օր առաջ, թէ «որեւէ մէկը որ խորհիլ դիտէ, պիտի տեսնէ թէ հետզհետէ կը խրուինք սարսափելի կացութեան մը մէջ... երբորդ պատե – րազմի մը սպառնալիքը օրէ օր կը մօտենայ ամէն անգամ երբ ռուսական աշխարհակալութիւնը եւ համայնավարներու բռնութիւնները նոր զայրեր կ'առնեն » :

Փոխ – վարչապետը, Հերպերթ Մարիսըն դի – տել կուտայ թէ «համայնավարները թշնամի են խորհրդարանական ժողովրդավարութեան եւ ըն – դունակ ամէնէն սարսին սպառնալիքներն ու դա – ւերը ընելու ...

Ամերիկեան խորհրդարանին քաղաքական յանձնախումբը կը բացատրէ թէ «համայնավար – ները կը հաւատան թէ համաշխարհային յեղափո – խութեան ժամը հնչած է : Ռուսիա կ'աշխատի տկարացնել ու քայքայել արեւմտեան Եւրոպան» :

Նոյնիսկ յայտարարութիւն մը նաեւ Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան խոր – հրդական Ջորջ Մոհլէնէն :

Ֆրանսայի վարչապետը կը բացատրէ թէ դը – բացի երկիրներու խառնակ կացութիւնը վտանգ մըն է այս երկրին համար :

Աւելի լաւատես չէ զօրավար ոը կոլ :

Մի քանի Ազգերու ընդհանուր քարտուղարն անգամ յոյսը կտրած է միջազգային հիմնարկու – թենէն, որովհետեւ«իր անդամները չեն աշխատիր միջազգային ուխտին նպատակները իրականա – ցնելու համար ու պատրաստուած են » :

Իրլանտայի նախորդ վարչապետը , կը նա – խատեսէ երրորդ պատերազմ մը :

Ամերիկայի կամ Անգլիոյ քաղաքական շրջա – նակներուն մէջ արմատացած է այն համոզումը թէ պատերազմ կրնայ ծագիլ եթէ Մոսկուայի գործակալները նոր եղելութիւններ սարքեն Իտալիոյ մէջ :

Եթէ Ֆինլանտան չըլլայ վերջին դոհը եւ Յոր. Միութիւնը «համը փախցնէ» :

Ու այս համատարած սպառնալիքին առջեւ , իշխանութիւնները բացառիկ միջոցներու կը դի – մեն չէզոքացնելու համար Մոսկուայի ըուսաղ – քարները Եւրոպայի թէ Ամերիկայի մէջ :

Մոսկուա անխոով կը շարունակէ իր քաղա – քականութիւնը՝ հետզհետէ իր ծիրին մէջ բան – տարկելով զրացի մանր – մունր պետութիւնները եւ միեւնոյն ատեն փորձեր կը կատարէ իր ներկա – յութիւնը զգացնելու համար քիչ մը ամէն տեղ — Պաղեստին, Չինաստան, Հնդկաստան ու մինչեւ Հարաւային Ամերիկա :

Երէկ, հինլէբրական Գերմանիան, արիւն ու աւեր կը ցանէր իր ճամբուն վրայ՝ յանուն ինք – նապաշտպանութեան :

POUR LES SINISTRÉS DE L'EST

(Արեւել. նահանգներու աղէտեալներուն համար)

Վաղանէն ստացած ենք	24.300
Նախապէս ստացուած :—	
Տիկին Ո. Մխքայէլեանէ	1000
Պ. Զ. Ռաֆայէլեանէ (Տրապիզոնեան)	200
Պ. Մոսկոֆեանէ (Վեզինէ)	500
Գումար՝	26.000

⁂

Վաղանսի նուիրատուութեան ցանկը :—

Հ. Տալաքեանեան 4000 Ֆրանք : 2000ական Ֆր. — Ճիրանեան եղբարք, Յակոբ Կօչկակարեան : 1000ական Ֆրանք — Գէորգ Քիրիճեան , Միշէլ Սրապեան, Փիէռ Թէրզեան, Ալբէն Տէր Սարգիս – եան, Ն. Պալթաեան, Յակոբ Տէր Սարգիսեան, Լեւոն Տէր Սարգիսեան : 500ական Ֆրանք — Մամբրէ Սէմէրճեան Թորոյեան, Յակոբ Կէվիկ – եան, Էօքսիւզեան, Գէորգ Մարզարեան, Էմ. Թէրզեան, Աւէտ, Ալբիւր Սէլվիեան, Ս. Քէօկա – եան, Ալբիւր Այվաեան, Վ. Պապիկեան : 300ա – կան Ֆրանք — Միսաք Թէրզիպաշեան եւ Գ. Ալա – կէօզեան : 250 Ֆրանք Ազգին Մարտիրոսեան : 200ական՝ Պարսամեան, Պաղտասարեան, Ա. Կէօ – զիւլեան, Տիկին Ժորժ Արիոսեան, Պ. Խաչերեան, Է. Գասեան եւ Փ. Զորթեան : 150 Ֆրանք Անտոն – եան : 100ական՝ Մինասեան, Ալաշայեան, Հ. Քէամկեան , Գաբրիէլեան, Փիլիպոսեան , Ժ. Պէօճկեան, Ցովնանեան , Կ. Գալուստեան, Էմիլ Կօչկակարեան, Ռ. Պաղտասարեան, Գասապեան , Պ. Մաքսուտեան, Թ. Նազարեան, Դր. Գալայ – ճեան :

Ելեւտական նոր օրինագիծ ֆուէարկուեցաւ

Երկուշաբթի օր Ֆրանս. խորհրդարանը 255ի դէմ 315 ձայնով քուէարկեց կառավարութեան ել – մտական նոր օրինագիծը : Վիճաբանութիւնները , շատ անգամ բուռն, տեւած էին 48 ժամ : Այս – պէսով կառավարութիւնը ստացած է 56 ձայներու մեծամասնութիւն մը :

Օրինագիծը կրեց կարգ մը բարեփոխումներ եւ դանձուելիք տուրքերէն զեղչուեցաւ մօտաւո – րապէս 12 միլիարդ դրամ մը :

Կառավարութիւնը տուրքերով եւ այլ միջոց – ներով պիտի հայթայթէ 900 միլիարդ Ֆրանք ներ – կայ տարեշրջանի ծախքերը դիմաւորելու համար :

Վարչապետին այս յաղթութենէն ետք, օրա – կարգին դլխաւոր խնդիրն է օրավարձերու յաւել – ման բանաձեւը զոր Աշխատանքի Դաշնակցութիւ – նը ներկայացուցած է : Կառավարութիւնը, փոխա – նակ օրավարձերը բարձրացնելու, քայլեր պիտի առնէ 10 առ հարիւր զեղչելու համար սննդեղէն – ներու գիները, մինչեւ Մարտ 31 : Դաշնակցութիւ – նը որոշ կերպով հասկցուցած է կառավարութեան որ եթէ գիները չզեղչուին, օրավարձերու յաւե – լում պիտի պահանջէ անսպասմամբ : Այդ պարագա – յին, դարձեալ պիտի խանգարուի պետական եւ – մտացոյցը եւ պիտի սկսի տնտեսական ու քաղա – քական նոր տագնապ մը :

ՊԱՐԵՆԱՅՈՐՈՒՄ .— Սուրճ՝ Մարտ 9ին ապրիլ 7 125 կրամ A M V դասերուն՝ թիւ 12 կտրօնով :

ՍԱԿԱՐԱՆ .— Թղթադրամ՝ տոլար 348 , ֆրանկ 765, գուիլերիական 84 : Ոսկեդրամ՝ տո – լար 21800, անգլիական 5275, Նափոլէոն՝ 4275 , գուիլերիական 4150 :

Այսօր նոյն պահանջն է որ տուն կուտայ Մոս – կուայի քայլերուն :

Բայց մինչեւ ո՞ւր, կը հարցնեն իր երեսէն Դաշնակիցները օրինաւոր նոյնքան իրաւունք ունին ինքնապաշտպանութեան մասին մտածելու :

Մոսկուայ է կացութիւնը բոլոր ճակատներուն վրայ ու Մոսկուայի վարիչներուն խմաստուն ու չափաւոր քաղաքականութիւնը միայն կրնայ կանխել արիւնահեղութիւն մը որ կը սպառնայ բոլոր ազգերուն ֆիզիքական գոյութեան :

Մանաւանդ մեր գոյութեան : Ժ.

Ֆինլանտայի պատասխանը Խորհրդ. Միութեան

ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՄԷՋ

Ֆինլանտական կառավարութիւնը երկուշաբ – թի օր պատասխանելով մարաջախտ Մաթլինի հը – րաւէրին, յայտարարեց թէ պատրաստ է քանակ – գութեանց սկսելու՝ բարեկամական դաշնագիր մը կնքելու համար Խորհրդային Միութեան եւ Ֆին – լանտայի միջեւ :

Դահլիճը երկու ժամ խորհրդակցեցաւ պա – տասխանը խմբագրելու համար : Արտաքին գոր – ծերու յանձնախումբին մէջ վէճի նիւթ դարձաւ խորհրդաժողովին վայրը : Կարգ մը նախարարներ, նոյնիսկ վարչապետ Քեքկոնէնը, Փասի – քիվի, կը նախընտրէին Հելսինքին :

Արտաքին նախարարը անպատեհ չէր դաներ Մոսկուան. իսկ Սօցեալ Դեմոկրատները դիտել կուտային թէ Մոսկուայի մէջ Ֆինլանտական պատուիրակութեան պիտի ներկայացուի դաշնա – գրի մը պատճէնը եւ պատեհութիւն պիտի չտրուի անոր քննութեան որ ենթարկէ դաշնագրինդրամա – գակութիւնը եւ հարկադրուած պիտի ըստորագրէ՝ Ֆինլանտան վերջնական կերպով մտցնելով արե – ւելեան խմբակցութեան մէջ :

Քաղաքական շրջանակներուն մէջ դիտել կը տրուի, սակայն, որ Ֆինլանտա երբեք պիտի չընդ – դունի Հունգարիոյ եւ Ռումանիոյ հետ կնքուած դաշնագիրներուն նմանող դաշինք մը : Հանրային կարծիքը ընդհանրապէս բոլորովին դէմ է Մոս – կուայի հետ զինակցելու գաղափարին, մինչ համայնավար շրջանակներն են որ անպատեհու – թիւն չեն տեսներ : Ըստղներ կան որ Ֆինլանտա զինուորական դաշնագրի պէտք չունի քանի որ արդէն իսկ զինաթափ եղած է հաշտութեան դաշ – նագրով :

Լոնտոնի խորհրդաժողովը

ՄՈՍԿՈՒԱ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ԲՈՂՈՔԻ

Մոսկուայի կառավարութիւնը Մարտ 6ին նոր յուշագիր մը ներկայացնելով Ռուշինկիքըն, Լոն – տոնի եւ Փարիզի կառավարութեանց, անգամ մը եւս բողոքած է Լոնտոնի գերմանական խորհրդա – ժողովին դէմ որ կը բոնաբարէ Փոցտամի համա – ձայնութիւնը » :

Ցուշագրին մէջ դիտել կը տրուի որ երեք Դաշնակիցները , կազմակերպելով արեւմտեան խմբակցութիւնը եւ ճակատ յարդարելով արեւել – եան խմբակցութեան դէմ, կը քայլերեն պար – տուած Գերմանիոյ որ ապագային նոր յարձա – կում մը եւս գործէ : Դաշնակիցները իրաւունք չունին Գերմանիոյ դուրս հանելու Միջդաշնակ – ցային հակակշիռի յանձնախումբին հսկողութե – ւէն, դիտել կուտայ Մոսկուայի բողոքագիրը : Մոսկուա կը բացատրէ նաեւ որ երեք պետու – թեանց միջեւ գումարուած վերջին խորհրդաժո – ղովը հարուած մըն էր Զորսերու խորհրդաժողո – վին դէմ : Ուրեմն, կ'եզրակացնէ բողոքագիրը , «որուած որոշումները պարտաւորիչ չեն եւ իրա – ւական արժէք չեն ներկայացներ » :

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ամերիկեան դինուորական ա – տաքելութեան պետը, զօրավար Վէնն Ֆլիթ, յայ – տարարեց երկուշաբթի օր թէ կառավարական բա – նակը չախչախիչ յաղթանակ մը պիտի տանի ա – պստամբներուն դէմ, այս տարի : Հելլէնական բանակը շատ լաւ մարզուած է եւ ամէն ինչ ունի, հաւատաց զօրավարը որ այցելութիւն մը տուած էր բանակին : Ժողովուրդը կանդնած է կառավա – րութեան կողքին :

Կառավարի կոխիներ տեղի կ'ունենան Վէրմիոն Փիէրիա եւ Ողիմպոս լեռներուն վրայ, Սելանի – կէն մօտաւորապէս չիսուն մղոն դէպի արեւմուտք : Ապստամբները ծանր կորուստներ կրած են վերջին տասը օրուան կռիւներուն մէջ :

ԱՆԳԼԻՈՑ զինուորական ելմտացոյցին քննու – թեան ընթացքին, պաշտպանութեան նախարարը, յայտարարեց թէ բրիտանական նաւատորմը ահա – ւոր ուժ մըն է տակաւին : Եթէ պէտք ըլլար զին – ուորական գործողութեանց սկսելու, 8—10 օրէն ի վիճակի ենք այդ բանը ընելու եւ կ'ուզեմ որ ամբողջ աշխարհը տեղեակ ըլլայ այս իրողու – թեան, ըսաւ նախարարը : Այս տեղեկութիւնը հա – ղորդուեցաւ ի պատասխան Զբչիլի որ ցաւ կը յայտնէր թէ Աշխատաւորական կառավարութիւնը կը զեղչէ նաւատորմին յատկացուած դումարնե –

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ 1848ԻՆ

Զանազան հակառակ կողմեր ունէր 1848ի յեղափոխութիւնը: Հակառակ ժողովրդի եւ յեղափոխականներուն ակնկալութենէն, ան չըլաւ մեծ արդիւնք մը, եւ չունեցաւ վայելուն ա–պագայ մը: Բայց երկու գլխաւոր երեւոյթներ փե–տրուարի ըմբոստութենէն, իմաստ տուին անոր— ընդհանուր քուէարկութիւնը եւ ազատութեան ջըն–ջումը: 1848ը առելի փորձի մը թուականն էր քան գաղափարի մը իրագործումը:

Անկայուղութեան պատճառները բազմազան են, եւ զբաղեցուցած են բոլոր պատմաբանները

Վատահ ու վճռական որեւէ ծրագիր չկար, «ազգային արհեստանոց»ները շատ ծախսի կը կա–րօտէին: Ցետոյ գնդհանուր քուէարկութիւնը որ մեծ նշանակութիւն ունէր եւ պահեց իր կարեւո–րութիւնը ազատ հանրային կեանքի մը համար, կրնայնք ըսել տուաւ Փարիզին իր տիրապետող դիր–քըն ու հեղինակութիւնը, անորոշ ձգելով երկրին ապագան:

Այս յեղափոխութիւնը ոչ միայն քաղաքական կեանքին այլեւ զրական մարդին մէջ մեծ արժէք մը չէ ունեցած: 1848ը, նաեւ, որեւէ զրագէտի ներշնչում չէ տուած: Հաղուագիւտ են այն էջերը որոնք նուիրուած են անոր, աւելի հաղուագիւտ՝ բանաստեղծները կամ զրագէտները, որոնք այդ օրերուն գտածըլլային իրենց հոգիին եւ զրիչին ըմբոստ եւ զգայուն թռիչքը:

Զարմանալի կրնայ թուիլ սակայն որ շատ մը զրագէտներ մասնակցած են այդ օրերու չար–ժումներուն եւ կարեւոր դերեր կատարած են: Ա–մենց ամէնէն մեծ դէմքը եղած էր Լամարթինը:

Լամարթին աչքառու դեր խաղցած է իբրեւ քաղաքագէտ: Հակառակ իր քիչ մը «լալկան» բա–նաստեղծութեան, ան ունեցած է բարձր հոգի եւ եղած է եռանդուն եւ աչխոյժ մէկը: Առաջին յա–ջողութիւններէն ետք որոնք տարին զինքը մինչեւ ազատաքին նախարարութեան պաշտօնին, Բանաս – տեղծը կորնցուց իր համբաւը, ընդունեցաւ այդ պաշտօնը, զբաղեցաւ կախ, դիտակով եւ հասկնալով որ տակաւին չատ բանաստեղծ մնացած էր, յա–ջողելու համար նորածին հանրապետութեան մէջ:

Վ. Հիւկօն, միշտ վերապահութեամբ մօտե–ցած էր յեղափոխութեան: Նախ քաջալերած է պայն, յետոյ հակկացած էր սակայն, խոստումնե–րու, խօսքերու եւ զործերու միջեւ եղած տարբե–րութիւնը: Երբ հանրապետութեան նախագահու–թիւնը կը յանձնուէր Լուի Պոնափարթի իշխանին, Հիւկօ լաւատես էր: Եւ սակայն չուտով կը զգայ թէ խարուած է այդ ընտրութեան մէջ: Իշխանը ունէր աւելի «կայսերական» ձգտումներ. Ու երբ նախագահ Պոնափարթի համար, ժողովին նախա–գահը կը հրաւիրէր հաստատութիւնը որ «տայ անոր իր դասակարգին վայել պատիւները» Հիւկօ կը պատասխանէր, — «իր պաշտօններուն ոչ թէ իր դասակարգին» :

Հակիւ իրենց ներկայութիւնը զգացուցած են ժամանակակից ուրիշ մտաւորականներ: Պոտլեռ մէկ առերութիւն ունէր, զօրավար Օփիք, իր մօ–րը ամուսինը, եւ կռիւի մէջ կը մտնէր, միայն այն յոյսով որ առիթը կրնայ գտնել սպանելու համար իր խորթ հայրը: Ինք կը կարծէր որ 1848ի յեղափոխութիւնը աւելի մեծ պիտի ըլլար քան 1789ը, «պիտի սկսի ուր ան վերջացաւ...» : Բայց ինքն ալ յաջողութիւն չէ ունեցած այդ օրերուն : Բանի մը օր տեւած է իր թերթը «Հանրային փո–կութիւն» յետոյ անցած է գատաւոր իրը լրագրող եւ ի վերջոյ, վռնտուած է թերթէն իր անձնական կեանքին «ապատութեան» պատճառով: Վռնտութ–ւը իրականութիւն կը դառնայ երբ կը պատասխա–նէ «Անկախ»ի խմբագրութեան գատաստան վա – րիչին :—

— « Պարոն, բանաստեղծի մը հոմանուհին, գատաստանի մը կնոջ չափ կ'արժէ : »

Թերթին ամսագիրը դիտողութիւնը ըրած էր Պոտլէռի թէ իրեն քի կեցցող կինը օրինաւոր կո–պակիցը չէր :

Սովորութիւնն է մոռնալ ժորժ Սանի էջերը՝ նուիրուած գործաւոր գասակարգին: Ան միայն «ձանձրացող ընթերցասէր օրիորդներու» վէպեր չէ տը գրած է, այլ յեղափոխական էջեր: Օգնած է գործաւոր դեպքտներուն: Փարիզ գալով, իր գրիչին ու տաղանդը նուիրած է ազատութեան եւ հաւասարութեան սկզբունքներուն տարածման :

Շաթօպրիան չատ ծեր էր արդէն եւ անդա–մարմ, բայց կանուխէն նախատեսած էր Լուի Ֆիլիպի անկումը :

Ա. Տը Վինյի, հանրային կեանքի մէջ մտնե–լու փորձէ մը եւս, պարզուած ու յուսախաբ քաշուած է նորէն իր համեստ անկիւնը :

Գալզաք չատ կարծուած էր հնութիւններու, կա–տաներու եւ հանդստութեան որպէսզի չվախնար այդպիսի ըմբոստութիւններէ: Սակայն ի վերջոյ

Երեւան քաղաքը

« ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՇՆԱԳԻՏԱՐԱՆ »ԷՆ

(Գ· եւ վերջին մաս)

1826ին, երբ Հիւսէյն Ասլանի մէջ ընդհ· ապատամբութիւն մը ծագեցաւ Ռուսերուն դէմ ու Ապպաս Միրզայի բանակները երեսի դարը ան – ցան հասնելով մինչեւ Կէնճէ, Երեւանի խանին ու–ժերն ալ Թիֆլիզի մօտակայքը, Ձէլալօղլու կոչ – ուած վայրին մէջ նեղեցին ռուսեւրացական ու–ժերը եւ զանոնք բռնադատեցին բաւականանալ լոկ Վրաստանի պաշտպանութեամբ: Բայց Ռու – սերը օգնական ուժեր ստանալէ վերջ, իրենց իսկ խոստովանութեամբ լոկ դիպուածու չհեցան Շէմքիրի ճակատամարտը, ու ատոր վրայ, Երե– ւանի ուժերը ետ քաշուեցան :

Ռուսերը անոնց եւեւէն Երեւանի հողը մտան թէեւ, բայց ետ դարձան առանց արդիւնք ձեռք բերելու: Կովկասի ռուս բանակներուն գնդհ· հրամանատար կարգուող Զօր· Բասքէվիչ թէեւ Երեւանի վրայ քալեց, բայց չկրնալով ոեւէ յաջո–ղութիւն ձեռք ձգել Երեւանի խանին բուռն դի – մադրութեան եւ Երեւանի Թուրքերուն հրոսակա–յին կռիւներուն պատճառաւ, պաշարուած ձգեց Երեւանը ու Դաւրէժի վրայ քալեց: Սակայն երբ 1827 Յուլիս 31ին ռուս ուժերը պարտուեցան Ապ – պաս Միրզային եւ Գարա Բափաք Թուրքիէն, Ռուսերը ետ քաշուեցան, վերցնելով Երեւանի պաշարումը :

. . . .

Ապպաս Միրզա օգոստոս 4ին Աչտարակ եկաւ եւ ռուսական ուժերը իր եաին ձգելով, որոշեց Թիֆլիսի դէմ քալել Կիմրիւի (Լէնինական) վրայ: Բասքէվիչ այս չարժումը տեսնելով հրաժա–րեցաւ Դաւրէժի արշաւանքէն եւ Նախիջեւանի ուժերը հաւաքելով Երեւանի մօտակայքը եկաւ : Ապպաս Միրզա քաշուած էր Գարա Գալէ որ 40 քմ· եռեւն է Սարտարապատէ : Իսկ Երեւանի բերդը կը պաշտպանուէր Յանին քալ ու կորովի եղբօրը Հասան Յանի կողմէ: Ռուսերը Թիֆլի – սէն պաշարման թնդանօթներ բերելով քանդեցին Սարտարապատը եւ Սեպտեմբեր 25ին պաշարեցին Երեւանը: Երեւան անձնատուր եղաւ 1827 Հոկ – տեմբեր 1ին :

Երեւանի կռիւներուն ընթացքին թէեւ Ապ – պաս Միրզա Նախիջեւանի վրայ քալեց Ռուսերը այդ կողմ քաշելու մտադրութեամբ, բայց չյաջո–ղեցաւ զրական ազդեցութիւն մը ունենալ Երե – ւանի բախտին վրայ: 1828 Փետրուար 1ին կըն – քուած Թուրքիէն Զայի դաշինքով Երեւան Ռուսե–րուն տրուեցաւ ու այս յաղթանակին համար Զօր· Բասքէվիչ ստացաւ մէկ միլիոն րուբլի վարձա – տրութիւն եւ «Երեւանի կոմս» տիտղոսը :

Թէեւ 1828 Մարտին Երեւանի Խանութիւնը Նախիջեւանի հետ հայկական նահանգ հռչակուե–ցաւ Ռուսիոյ ձարին մասնաւոր հրովարտակով, բայց առժամեայ վիճակային վարչութեան մը կեդրոն ին վերածուեցաւ 1829ի Սեպտեմբերին : Իսկ 20 տարի վերջ զարձաւ կեդրոնը համանուն նահանգի մը, որ կը բաղկանար Երեւանէ, Նախի–ջեւանէ, Կիմրիւէ, Նոր Պէյազիտէ եւ Օրտու – պատէ : . .

1850ին պաշտօնապէս կազմուած Երեւանի նահան–գին դլուխը կը գտնուէր վիճակային կառավա –

համակերպած է կացութեան եւ աշակցած հաշխա–տանքներուն :

Մեծ գիծերուն մէջ, այս եղած է զրագէտնե–րու դերը 1848ին, բայց, ինչպէս ըսինք, կարե–ւոր եւ չահեկան էջեր չեն մնացած մեզի, այդ օ–րերու յեղափոխական չարժումէն: Հիւկօ, հաղիւ քանի մը էջով կը խօսի իր «Թշուառներուն» մէջ, Ֆլոպէռ քանի մը տող նուիրած է իր «Զգացական կրթութեան» մէջ: Այս պակաս կարելի է վերա–դրել յեղափոխութեան արագութեան: Բայց եթէ 1848ը չէ տուած վիպական էջեր կամ քերթուած–ներ ունի իր յայտնի փիլիսոփաները, պատմա–բանները եւ յուշագիրները :

1848ը, սակայն, ինչպէս ամէն պատմական պէպք, տուած է իր անհրաժեշտ դասը: Փետրուա–րի օրերուն Լամարթին կ'զգայ ուսանողներուն պահելով վիպական եւ քնարգատական խան – դավառութիւնը— «Ի՞նչ է մեր ըրածը, պարոն–ներ, ի՞նչ կ'ընէ այսօր մեր երկիրը եթէ ոչ ամէ – նէն հոյակապ բանաստեղծութիւնը ... »

Կը մնայ դիտել տալ ինչպէս կ'ընէ Անարէ Մոռուա, որ պետական մարդուն համար բաւա – կան չէ բանաստեղծութիւնը: Ան պէտք է ինքն – իրեն պաշտպանէ անձանօթին մէջ ներքնապահել : Ըր–բանան պէտք ունի թէ բանաստեղծութեան եւ թէ հացի, ու բոլոր գասակարգերու կուռղները աւելի երջանիկ օրերու մէջ պէտք է մնան, նրկ–ուան պատերազմներուն եւ կռիւներուն ընկերնե–րը: Ահա դաս մը որմէ կարելի է օգտուիլ :

ԱՐՓԻԿ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

բիչ մը: Կար նաեւ նահանգային ժողով մը, բաղկացած փոքր կառավարիչէն եւ ուրիշ բարձ – րաստիճան ռուս պաշտօնատարներէ: Այս ժողո–վին ցատ մանկէատականներուն համար կազմուած էր նաեւ Շէրլեի ժողով մը, մասնակցութեամբ դարձեալ ռուս պաշտօնատարներէ եւ նահատա–կութեամբ տեղւոյն Շէյխիսլիսլամին:

1868ին կատարուած նոր կարգագրութեամբ Երեւան նահանգը բաժնուեցաւ հետեւեալ 7 գա – ւառակներուն· Երեւան, Կիմրիւ, Նախիջեւան, Նոր Պայազիտ, Սուրմալու, Տարալակէզ եւ Էչմիած – ծին: 1868ին Երեւան նահանգին տարածութիւնն էր 27,366 քառ· քմ· եւ բնակչութիւնը՝ 667.000 հոգի: Բնակչութեան մեծամասնութիւնը կը կազ – մէին մահմետականները, որոնց կարեւոր մէկ մասը բնակչուեցաւ եւ կարեւոր մէկ մասն ալ գաղթեց պատերազմներուն պատճառաւ (Հայերը համախմբուած էին մասնաւորապէս Կիմրիւ, Նոր Պայազիտ եւ Էչմիածին գաւառակները) :

Երեւանի գաւառակը, 3.116 քառ· քմ· տարած–ութիւն եւ 112.922 բնակիչ ունէր: Նահանգային կեդրոն Երեւան քաղաքը ունէր 15.000 բնակիչ : Համաձայն 1897ի մարդահամարին, Երեւանի գա–ւառակին 127.072 հոգիէ բաղկացեալ բնակչու–թեան միայն հարիւրին 37ը հայ էր, իսկ հարիւ–րին 5ը Ռուսեր եւ հարիւրին մէկն ալ Աւորիներ կը կազմէին : 1868էն 1897 քաղաքին բնակչու – թիւնը տասն էր 290.000է: Այս թիւին հարիւրին 52ը Թուրքերը կը կազմէին :

Հայ քսմիթէներու կողմէ, 1905ին, ինչպէս ամբողջ Հարաւ· Կովկասի նոյնպէս այս չրջանա–կին մէջ կատարուած ահաբեկչութեան պատճա – ռաւ թուրք բնակչութիւնը նուազեցաւ ու այսպէ–սով մինչեւ 1914 ոեւէ յառելուած չարժառիթներուն – ցաւ քաղաքին բնակչութեան մէջ: 1914—1918 չըր–ջանին այս վայրերուն մէջ տեղի ունեցած արիւ–նալի դէպքերու (համաչխարհային Ա· պատերազ–մը, այս պատերազմին ընթացքին Թուրքերուն դէմ ի գործ գրուած ահաբեկչութիւնը, ռուսական յե–ղափոխութիւնը եւ Կովկասեան ճակատէն քաշուող ռուս ուժերու տեղը բռնել չկրնացող Հայկական ուժերու գործունէութիւնը) ընթացքին Թուրքերը մեծ կորուստներ կրած են: 1918ին Հարաւ· Կովկաս Ռուսիայէն բաժնուելով երբ Ադրպէյճանէ, Վր – րաստանէ ու Հայաստանէ բաղկացած եղեր ան – կախ հանրապետութեանց կը վերածուէր, Երեւան Հայաստանի մէջ առնուեցաւ :

Ռուս յեղափոխութեան ընթացքին օսմանեան ուժեր գրաւեցին Թէկ Երեւանը, բայց 1918ի վեր–ջերը, Մուդրոսի զինադադարին բերումով պար–պեցին զայն: Ակռ վերջ Երեւան նահանգին Թրք – քարնակ մասերը, ինչպէս նաեւ Արաքսեւրք հան–րապետութիւնը, կրցան Թէեւ պահ մը պահպանել իրենց գոյութիւնը, սակայն Թուրքերու դէմ ի գործ գրուած ահաբեկչութիւնը զնդհանուր եւ պանգուածային բնոյթ մը ստացաւ եւ կարճ առենի մէջ Երեւանի չրջանին օրինակին հետեւեցան Երե–ւանի ենթակայ Շուրէկիլ, Շարուր, Տարալակէզ, Սուրմալու, Գաղղման եւ Գարաքուրթա գաւառ–ները ու գաւառակները (մանրամասնութեան հա – մար տես «Պօլշայա Սովեթսքայա Էնսիքլոբէտիա Մոսկուա 1926 Գ· 438):

1920ին Թուրք բանակները գրաւեցին Կարսն ու Կիմրիւն (Լէնինական), որմէ վերջ կնքուած դաշինագրին բերումով արտօնուեցաւ որ Երեւանի Թուրքերը Թուրքիա մեկնին փոխանակութեան դրութեամբ: 1921ին ստորագրուած ռուսեւթրքա–կան դաշնագրով ճշդուեցան Հայաստանի այսօր – ուան սահմանները: Նախկին Երեւան նահանգին Սուրմալու գաւառակը կցուեցաւ Թուրքիոյ, Նախի–ջեւան, Օրտուպատ (ամբողջովին) Շարուր եւ Տարալակեզ (մասամբ) կցուեցան Ադրպէյճանի, եւ Երեւան քաղաքը Հայաստանի մայրաքաղաք դարձաւ: Բորոր այս դէպքերուն բերումով նուա – զած Թուրք բնակչութիւնը հարիւրին 6.3ը կը կազ–մէր Երեւանի բնակչութեան որ 100.000 էր 1932 – ին : Քաղաքին կցուած են Նոր Աբաքիլիս, Նոր Ա–րէզ եղող նման նոր թաղեր, ուր կը քնակին մինչ–այն նոր հայ գաղթականներ :

Երեւանի նախկին տէրերուն տիրապետու – թեան չրջանները յիշեցնող պատմական յիշատա–կարաններէն այսօր դեռ կը մնան Կէօք—Մէճի – ը, Սէրտար Մէսճիտի մնացորդը, հին բերդին աւերակները եւ Զանգու դեմի վրայ ձգուած պատմական կամուրջը :

Երեւան միամտամանակ հայերէնիզը եղած է Հիւսէյին պէյ Աչիխպէյի եւ Մահթալի Նման թուրք բանաստեղծներու: Բանաստեղծ Միրզա Ապպաս Ծառրի (մեռ· 1849) որ ուսուցիչը եւ վարչապետն էր Մուհամմէտ Շահ Գաչարի, պատկն էր Երե – ւանի կրօնաւորներէն Միրզա Սէլիմ Էրիվանլիի :

Թուրք ժողովրդ· գրականութեան մէջ թուրք Երեւանի հնաքերուն իրը օրինակ տես Խմբագի հէքեաթը (Անգարա, լեզուական Ֆաքիւլթէի ժո–ղովրդ· գրականութեան Աբչիւր):

(Վերջ)

ՄԻՐԶԱ ՊԱԼԱ

Կ. Սազդեանի նուագահանդէսը

29 Փետրուար կիրակի կէս օրէ վերջ, Salle Gaveau մէջ տեղի ունեցաւ նուագահանդէսը ténor Կիրակ Սազդեանի որ առաջին անգամ ըլլալով կուգար մեզի, հայկական, ռումանական եւ իտալական գնահատականներով: Ան, անմիջապէս, մեզ իր հրապոյրին տակ առաւ եւ պահեց մինչեւ վերջը:

Անոր ձայնը ունի անուռոյր եւ թանկագին գոյն մը եւ իր հասկացողութիւնը առաւել եւս արժէք կուտայ անոր, զայն պատշաճեցնելով երաժշտական գործերու բազմապիսի պահանջներուն: Ան չունի ուժգնութիւնը այն tenorներուն, որոնք կարծես contre ut մը կը սպասեն իրենց լայն կուրծքին քովանդակ շունչովը անոր վրայ յարձակելու համար — սակայն կը դնէ այնքան նեղ-դաշնակ համեմատականութիւններ եւ կը վարէ իր ձայը այնքան մեծ վարպետութեամբ որ չէք անդադարեր թէ անոր միջոցները շատ լայնատարած չեն: Արդէն այդ չէ գլխաւորը Tito Schipa մը որուն ձայնն ալ, նոյնիսկ իր ամենափայլուն տարիներուն ունեցած չէ այնքան մեծ ծաւալ, բայց մանաւանդ nuancesներու ներքութիւն, demi teinteներու փխրակից գործածութիւն:

Սազդեան յաջողապարտ երգեց իտալական, սպանիական, ռումանական եւ հայկական կտորներ, նաեւ Manonէն եւ Pêcheurs de Perlesէն Ծանօթ մասեր, բոլորն ալ նոյնքան յաջողութեամբ: Թե՛ բեւ կային անձեր որոնք հայկական երգերուն մէջ չգտան շատ տոհմիկ զգոյմ մը: Կը կարծեմ որ տուիկա միայն լեզուի, eccentի խնդիր մըն է: Երբ ան այնքան լաւ կ'արտայայտէ ռումանական, սպանիական ժողովրդական երգերը, պատճառ չկայ որ չկրնայ արտայայտել նաեւ հայկականը: Ամէն պարագայի ան իր ձայնին հարստութեամբը օժտեց ի մէջ այլոց, Տիգրանեանի եւ Սրուանտզեանցի քիչ մը աղքատիկ երաժշտութիւնը:

Իր բեմի վրայ կեցուածքը եւ շարժուձեւերը չափազանց ժուժկալ, պզտի եւ համակրելի են: Պիտի փափաքէինք միայն որ ան աւելի ընդլայնէր իր երգացանկը եւ ապագայ նուագահանդէսներու առթիւ ատ չեզի խոտականի հին դասական վարպետներու գործերը, ինչպէս նաեւ գերմանական romantique շրջանէն Schumannի եւ Schubertի mélodieներէն որոնք մասնաւոր կերպով պէտք է յարմարին իր խառնուածքին: Ուրեմն կը մաղթենք իրեն փայլուն ապագայ եւ մանաւանդ յաջողութիւն՝ աւելի լայն եւ միջազգային շրջանակի մէջ, որուն մեծապէս արժանի է ան:

Նուագահանդէսին իր մասնակցութիւնը կը բերէր դաշնակահար Արթօ Պեհնան, որ օժտուած է գանազան ձիրքերով: Ունի որոշ technique, հաստակացողութիւն եւ զգայնութիւն, բայց այդ ամէնը իր ձեռքերուն մէջ կը մնան անջատ արժէքներ, իրմէ դուրս ուժեր, եւ մեզի կուտան քիչ մը տպաւորութիւնը apprenti sorcierին որ չի կրնար կառավարել իրմէ բխած զանազան ուժերուն ընթացքը: Իրեն կը պակսի ամէնակենսական յատկութիւնը ճշմարիտ արուեստագէտի մը որ չուզեր մնալ amateurի պզտիկ սահմանումներուն մէջ, այն է այդ զանազան արժէքները միացնելու պիտակից կարողութիւնը: Դաշնակին առջեւ իր դիրքը եւ շարժուձեւերը լիճ չիշեցուցին նաեւ Victor Gillesը —թէեւ շատ կարող դաշնակահար մը— իսկապէս ծիծաղելի սակայն, երբ ան նուագած պահուն կր դառնայ ունկնդիրներուն եւ կ'ըսէ. «Մտիկ ըրէք, օհ, միթէ Աստուածային չէ՞ այս մասը»: Անշուշտ Արթօ Պենան չերթար մինչեւ հոդ, սակայն եւ այնպէս ան շատ երիտասարդ է դեռ, եւ պէտք է խիստ զգոյշ ըլլայ ...

Արուեստագէտի մը անձնական ապրումները եւ փորձառկայից յուզումները չեն որ կը հետաքրքրեն ունկնդիրները այլ անոր նուագումին մէջ իրենց հաղորդած յուզումները Իր Liszտի Rigoletto Paraphraseը տուաւ մեզի կրկին այն քիչ մը անհամբերութիւնը զոր կրած էինք իր առաջին նուագահանդէսին: Զարիերու եւ nuancesներու անվերջանալի յաջորդութիւններ որոնք չիմոթէեան կը մատնեն կատարին քնդհանուր իմաստը:

Այս բոլորը ըսելէ վերջ կը կրկնեմ թէ ան ունի որոշ յատկութիւններ զոր այնքան դժուար է ձեռք բերել: Իրեն կը մնայ méthodique եւ համբերատար աշխատութեամբ յաղթել իր հարթելի պակասներուն: Այդ սպասումին մէջ կը պահենք մեր համակրանքը եւ վստահութիւնը:

Սազդեանի կ'ընկերակցէր տաղանդաւոր դաշնակահար André Collard, որ կ'ընկերակցի ընդհանրապէս ամենամեծ արուեստագէտներու: Նուագահանդէսէն վերջ ան իր հիացումը յայտնեց մեզի Սազդեանի մասին նախատեսելով ամէնապայծառ ապագայ մը:

Որքան հաւարտ կը զգանք ամէն անգամ երբ մեր մէջէն ծնր արժէք մը, նոր ուժ մը ի յայտ կուգայ եւ քրոջական ու եղբայրական զգացում — նեղով կը լեցուինք: Կարծես անոնք զօրաւոր կապ մը ըլլային մեզ ամէնքս իրար միացնող:

Ն. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՁԱՑՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԿԵԱՆՔԸ ՍԷՆԹ ԷՄԻԼԻՆԻ ՄԷՋ

ՍԷՆԹ ԷՄԻԼԻՆ, 2 Մարտ, (Ցառաջ).— Քանի մը օրերէ ի վեր գաղութը եռուզեռի մէջ էր, մասնաւոր յանձնախումբ մը զբաղած կար տարբեր համերաշխութեամբ եւ իրարհասկացողութեամբ յաջողցնելու համար Ազգ. Մխիթեան վարչութեան ընտրութիւնը:

Անցեալ Յունուար 11ին Ազգ. Մխիթեան վարչութիւնը 60 ապրայինները ներկայութեամբ իր նիւթական ու բարոյական զեկուցումը տալէ վերջ ներկայացուցած էր նաեւ իր հրաժարականը, սակայն ներկաներուն թիւը անբաւարար գտնուելով որոշուեցաւ ընտրական յանձնախումբ մը կազմել, որպէսզի աշխատանքներ տանի, աւելի բազմանդամ ժողովի մը մէջ ընտրելու վարչութիւնը:

Փետրուար 29 կիրակի ժամը 15ին մասնաւոր լեցուցած էին 106 ապրայիններ արժանավայելօրէն ընտրելու համար Ազգ. Մխիթեան վարչութիւնը՝ հաստատութիւն մը, որ 1925էն ի վեր օրհնութիւն մը եղած է իր եկեղեցիով, դպրոցով եւ տեղական իշխանութեան մօտ կատարած գանազան ձեռնարկներով:

Նախորդ վարչութեան ատենապետ ընկեր Արշակ Պօղիկեան ժողովը բացած յայտարարելով պաշտօնի զլուխ հրաւիրեց ընտրական յանձնախումբի անդամները: Ընկեր Տ. Զէբեան իբրեւ օրուան նախագահ՝ քանի մը խօսքով բացատրեց յանձնախումբին կատարած աշխատանքը ցուրկ յետոյ ներկաներուն մատնանշումին վրայ պատրաստեցաւ 15 թեկնածուներու ցանկը, որմէ հինգը միայն ընտրելի: Ազգ. Մխիթեան կրկին մեծ թիւով կնքուած թերթիկներ բաժնուեցան ժողովականներուն, որոնք 20 վայրկեանի դադարի ընթացքին խղճմտութեամբ կատարեցին իրենց քուէարկութիւնը, որ տուաւ հետեւեալ արդիւնքը:— Պ. Պ. Սարգիս Փիլիկեան 81 քուէ (Հէզոք), Յարութիւն Ղալեեան 64 քուէ (Հէզոք), Թադեւոր Թորոսեան 61 քուէ (Հէզոք), Արամ Արամեան 61 քուէ (Հէզոք), Միհրան Աբրահամեան 60 քուէ (Դաշնակցական):

....

Ժողովը ծափերով ողջունեց նորընտիր վարչութիւնը: Իսկ մենք կատարեալ յաջողութիւն մաղթելով կը սիրենք յուսալ թէ իր խղճմտութեան լաւագոյն աշխատանքով արժանի պիտի ըլլայ իր կոչումին:

Թող ներուի մեզի վերջ Լոնտոնի երբեմնի վերելուստր կնոջին ներքին հրահանգները տեղ էի գտան այս խաղաղ ու համերաշխ գաղութին մէջ:

ՀԱՐԳԱՆՑԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Շաբաթ երեկոյ Salons Alhambraի չքեղ սրահները լեցուած էր ընտրեալ բազմութիւն մը վայելելու Հ. Մ. Ը. Մ.ի կազմակերպած ճաշեւնոյին պարահանդէսը: Օրուան հիւրերուն մէջ կը տեսնուէին բազմաթիւ Ֆրանսացիներ, district de Provenceի նախագահը Mr. Durand որ իր ներկայութեամբ յարգած էր երեկոյթը:

Կէս գիշերէն վերջ տեղի ունեցաւ վիճակախաղ մը, բազմազանի արժէքաւոր առարկաներ ընծրած էին Հ. Մ. Ը. Մ.էասէրները: 20 վայրկեանի մէջ ձեռք ձեռք խլուեցան 600 պահատոմները: Տիկին Տիգրան Փափազեան չահեցաւ հայելիէ թղթախաղի սեղանը զոր նուիրած էր Տէր-Ղոյեան կարասիի հաստատութիւնը: Տիկինը հաստիքին աւելի փայլ մը տարու համար կրկին նուիրեց զայն միութեան, որ այս անգամ ամերիկեան ամուդրի դրաւ: Արդիւնք 26000 ֆրանք, բոլորն ալ մասնակցեան իրենց սրտաբուխ նուէրներով: Մասնաւոր շնորհաւորութեան արժանի են Chaussure Marlène եւ Պ. Ա. Զօրիկեան որոնք ամբնդհատ կը բարձրացնէին ձեռուրդը: Բախտը ժպտեցաւ Պ. Զօրիկեանի որ չահեցաւ արժէքաւոր սեղանը, Պ. Զօրիկեան կրկին 5000 ֆրանքի գումար մը նուիրեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի:

Պ. Պապիկեան Հ. Մ. Ը.Մ.ի ամերուկական պատգամը խօսք առաւ եւ շնորհակալութիւններ յայտնեց ներկաներուն որոնք ամէն անգամ լայնօրէն կ'աջակցին բարոյապէս թէ նիւթապէս Հ. Մ. Ը. Մ.ի յառաջիմացմանն:

Նմանապէս շնորհակալութիւններ յայտնեց Հ. Մ. Ը. Մ.ին որ Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ին զրկած էր նոր եղանակի օրացոյցներէն մին որ գեղեցիկ հաւաքածոյ մըն էր հայ մշակոյթին, հայ կեանքին եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ունեցած մեծ գործունէութեան:

Պ. Durand պոհունակութիւն յայտնեց որ Հ. Մ. Ը. Մ.ը եղած է հայ միակ կազմակերպութիւնը որ մարզադաշտերուն մէջ ամէն առթիւ լաւագոյն կապը եղած է հայ եւ Ֆրանսացի երիտասարդութեան միջեւ:

Օրիորդներ Մկրտիչեան եւ Պարսամեան երդեցին հայերէն եւ Ֆրանսերէն երգեր, խլելով բուռն ծափեր: Մինչեւ առաւօտ չարունակուեցան պարերը եւ բոլոր ներկաները մեկնեցան գոհ որպատրութեամբ:

Վարչութիւնս կուզայ յայտնել խորհին շնորհակալութիւնները ամէն անոնց որ բարոյապէս թէ նիւթապէս աջակցեցան միութեանս պարահանդէսին կազմակերպութեան:— Վահան Շամլեան

ՁՇԴՈՒՄ ՄԸ.— Ներկայ երկոտորմս կուզամ ձեզ յայտնել թէ ձեր թիւերին 31 յունուար 1948 թուակիր եւ թիւ 863ին մէջ, տխուր լուր մը տրուած էր, Պարոն Արամ Զորճալեանի սպանութեան առթիւ, ինչ որ մեզ զարմացուց:

Պ. Արամ Զորճալեան թոքատապի հիւանդութեամբ չէ մեռած: Ան կազմով եւ ֆիզիքականով միշտ ալ առողջ երիտասարդ մը եղած էր: Մեռաւ իր սուացած վէրքերուն հետեւանքով հիւանդանոցին մէջ: Զեզի հաղորդուած լուրը (Ռոմանցին եւ կամ Վալանսին) ճիշդ չէ: Արդէն ոճրագործը՝ Պ. Պետրոս Գաֆթանճեան իր պատիժը կրած է: Մեզի կը մնայ իր անմխիթար ծերունի մօրը, եղբօրը եւ պարագաներուն համբերութեան եւ մխիթարութիւն երկու խօսք ըսել

Ցումբ մը հայրենակիցներու կողմէ՝
Յակոբ Կէվիկեան

ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ

ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ԱԶԱՏ ՀԻՓԵԱԹ ՀԻՆԳ ՊԱՏԿԵՐՈՎ

(Մեծ-փոքրերի, փոքր-մեծերի
եւ ժողովրդի համար)

Գրեց՝ ԴԵՐԵՆԻԿ ԴԵՄԻՐՃԵԱՆ
ՆԱԽԱԲԱՆ

ՆԱԶԱՐ.— Ա,յ կնիկ, համբերութիւնից մի հանի: Քեզ ասում եմ գէնքերս բեր, գնամ քարուանը կարեմ:

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Սա որ էսպէս խօսքի տակ չի մնում, էն հերսիցս ուտում եմ ինձ... (Վճռականի) քարուա՞նն ես ուզում կարել:

ՆԱԶԱՐ.— Բա ի՞նչ: Շան կնիկ, ինչի՞ չես թողնում գնամ քարուան կարեմ:

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Էլ հերիք եղաւ, քո մարդ ատղի հէքին անիծած, (Ներս մտնելով եւ դուռը փակելով) Դէ գնա՝ քարուան կարի:

ՆԱԶԱՐ.— Վա, վա, վա, դուռը, ի՞նչ ես անում: ....

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Բաղ եղի: Էլ քեզ հետ ապրելու ախորժակ չունեմ:

ՆԱԶԱՐ.— Դուռը բաց արա, թէ չէ կը ջարդեմ: ....

ՈՒՍՏԻԱՆ.— (Լռում է):

ՆԱԶԱՐ.— Բաց արա դուռը, չեմ ծեծի:

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Դո՞ւ ես ծեծողը կրնամ գլուխդ (Լռութիւն):

ՆԱԶԱՐ.— Ուստիան, դուռը բաց, հարամինեը դալիս են:

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Գնա ճաքի, չեմ բանայ:

ՆԱԶԱՐ.— (Ուրիշ կողմից) բաց արա դուռը, հարամիները գնան, դէնքերս պիտի կապեմ:

ՈՒՍՏԻԱՆ.— (Պատից վայր է բերում Նազարի ժանդուռ տուրը, վերցնում է դրօշակը, չուխան եւ դրան արանքից դուրս է լցնում): Առ անտէր-ներդ, չքնաղ գնա:

ՆԱԶԱՐ.— Հիմի էս մթանը ո՞ւր գնամ:

ՈՒՍՏԻԱՆ.— Գնա Դաղստան, գլուխդ պահի: Էլ քեզ կնիկ չեմ: (Պառկում է):

ՆԱԶԱՐ.— (Վերցնում է չուխան, հանգչում, դէնքերը կապում է, դրօշակը բռնում): Ուստիան, եկաւ... (Նայում է անտառի կողմը եւ կուչ է գալիս դրան մօտ): Եկան, բը՛, բը՛ բը՛... (Աւելի բարձր) Բը, բը, բը... (Աւելի բարձր) Բը, բը, բը... Ո՞ւմ վրայ էք գալիս, կայծերդ կը հանեմ.. Բը, բը, բը, էհէյ... «Փախչում է տանն եւ ուր ձախ կողմից):

ՍՍՔՕ.— (Ծառերի մէջից ներս գալով աջակողմը, ձերմակ փափախը գլխին): Ամա՛ն, աստուածակա՛ր, տո՞ւն է, գե՞ղ է, ո՞վ կայ, հասէք, համբլն կորցրել ենք:

ՈՍԿԱՆ.— (Առաջ գալով նրա եռեւից՝ նոյնպէս ձերմակ փափախով) Ա,յ տղայ, ձին կապի ծառից, տեսնենք ո՞ւր ընկանք:

ՍՍՔՕ.— Ամա՛ն, Ոսկան, ձեռից դնացինք: Ջհանդամ — դարասին ենք ընկել:

ՈՍԿԱՆ.— Աստուած ողորմած է: Մի վախ Սաքօ: ....

ըը եւ կը վտանգէ «մեր ապահովութիւնը» : Մինչեւ դեկտեմբեր, Բրիտանական նաւատորմը պիտի ունենայ չորս զրահապատ մարտանաւ, 17 յածանաւ, 34 սուզանաւ, 52 թորփիլահալած եւ 43 երկրորդական նաւեր :

ԱՆԳԼԻՈՑ աշխատաւորական կուսակցութիւնը որուն տարեկան համաժողովը պիտի գումարուի Մայիսին, հակահամայնավար պայքարի մը պիտի սկսի եթէ կուսակցութեան ղեկավարութիւնը ընդառաջ երթայ կարգ մը չրջաններու պահանջներուն : Մայրայեղ ձախակողմեանները կը թելադրեն մեղմացնել ներկայ արշաւը հանդէպ, բայց կառավարութեան մեծամասնութիւնը կը պահանջէ չախչախել զանոնք ամէն գնով :

ՄԱՐՇԷԼԻ ծրագրէն օգտուող 16 պետութեանց խորհրդաժողովը պիտի գումարուի Փարիզի մէջ, յառաջիկայ երկուշաբթի օր : Խորհրդաժողովը պիտի քննէ ոչ միայն խնդրոյ առարկայ պետութեանց տնտեսական զօրծակցութիւնը, այլ օրա-կարգի վրայ պիտի ունենայ նաեւ արեւմտեան պաշտպանողական համբակցութեան մը բանաձեւը : Այս մասին վերջնական որոշումները պիտիչորեքշաբթի կամ հինգշաբթի պիտի ունենայ կաթոլիքները փոխանակութիւն մը : 13 պետութիւններու խորհրդաժողովին պիտի ղրկեն իրենց արտաքին նախարարները

Պրիւքսէլի հինգ պետութեանց դաշնագիրը պիտի ստորագրուի այս չաբթու :

ՆԱԽԱԳԱՀ ԹՐՈՒՄԸՆ իր թեկնածութիւնը դրած է յառաջիկայ նախագահական ընտրութեանց մէջ :

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ նախորդ վարչապետը Իմրըն Տէվալէրա որ Նիւ Եորք գնաց այս չաբթու, յայտարարեց մամուլի ներկայացուցիչներու թէ իր կարծիքով «աշխարհը հետզհետէ կը մօտենայ երրորդ պատերազմին » ;

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Լոնտոնի դեսպանը Նիքոլա Տուլսիչիֆ, իր պաշտօնէն հրաժարած է « որովհետեւ իր կառավարութիւնը հաշուեյարդարի են տուր իր կարծիքով հաշուեյարդարի են թարկած է ընդդիմադիրները եւ հասարատած է միակ կուսակցութեան մը մենաիրութիւնը » :

Պ. ՉՕՊԱՆԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յառաջիկայ Մարտ 20ի չաբաթ րօը, ժամը 5ին, Պ. ՉՕՊԱՆԵԱՆ, Հայ Ուսանողական Տան մէջ (57 Bld. Jourdan), պիտի վերսկսի իր դասախօսութեանց չարքը, զոր ընդհատած էր իր Պելճիքա ճամբորդութեան հետեւանքով : Այդ օրուան իր դասախօսութեան նիւթը պիտի ըլլայ՝ «Հայ դրականութիւնը՝ վերջին քառորդ դարու ընթացքին՝ Խորհ. Հայաստանի եւ արտասահմանի մէջ» : Յաջորդ դասախօսութիւններուն, որոնք տեղի պիտի ունենան , տասներհինգ օրն անդամ մը, չաբաթ օր, ժամը 5ին, նիւթը պիտի ըլլայ՝ «Հայոց հին դրականութիւնը՝ դասական հայերէնով » :

ՓԱՐԱՆՑՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ

Հայ ու Ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած նոր փառատօն մը, զոր Ֆրանքօ-Հայկական Միութիւնը կազմակերպած է, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 18ի կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30 — 6, Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ : Ձոխ յայտագրին մանրամասնութիւնները մեր մամուլին պիտի հաղորդուին քիչ օրէն : Կը խնդրուի չխաչաձեւել :

Այր Տիկին Թ. Լուկաչ, Տէր եւ Տիկին Ս. Թոքոսեան , Օր. Վերա Լուկաչ, Հրայր եւ Վիոլէն Թորոսեան սրտի անհուն կսկիծով կը յայտնեն իրենց հօր, աներոջ եւ մեծ հայրիկի

ԼԵՒՈՆ ՈՒՆԱՆԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցած է Փետրուար 29ին, Պուքրէշ (Ռումանիա), յետ կարճատեւ հիւանդութեան :

ԳՐԱԽՈՒԱՅ ՕՐ, ԱՊՐԻԼ 18Ը.— Հ. Ց. Դ. Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան խումբի խնդոյք – հանդէսը : Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

Տէր եւ Տիկին Սարգիս Եօթնեղբայրեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Եօթնեղբայրեան, Տիկին Լուսի Եօթնեղբայրեան, Տիկին Ս. Եօթնեղբայրեան եւ բոլոր պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որ անձամբ, նամակով, ծաղկեպսակով եւ հանրային հաստատութեանց նուիրատուութեամբ ցաւակցութիւն յայտնեցին ողբացեալ ԳԷՈՐԳ ԵՕԹՆԵՂԲԱՅՐԵԱՆի մահուան առթիւ :

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ փոխադրած է իր նախկին հասցէին 6 Cité Martignac (111, rue de Grenelle) : Հեռաձայն 24—97, Métros Invalides, Chambre des Deputés կամ Solférino :

Imprimerie DER AGOPIAN. 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ՓԱԿԵԼ

Զեր բոլոր առկախ մնացած հաշիւները, Գ. տարուան բաժանորդագրութիւնները կը վերջանան Ապրիլ 8ին :

ԱՆՈՒԱՐ ՄԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 20ին
Գաղա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահուան 25ամեակի առթիւ :

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԻԵՒԱՆի

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԷԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԻՀԹԻՐԵԱՆ (Սաթօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ (պար) :

ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ Ռատիոյի նուագախումբը (60 հոգի) : ....

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), (Պոմոն), Զրպաշեան, Թումայեան, Ազգ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհխաչեանի), Պեհիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz) :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անզուգական գործիչներ Տօքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Աղբալեանի յիշատակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առաւօտեան , մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրաւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարգելու համար անոնց անմահ յիշատակը :

Տիկին Կիւլլինա Ճամճեան եւ զաւակները (Գահիրէ), Տիկին Նէվրիկ Մանուկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Սերոբէ Պախթիարեան եւ զաւակները, Պ. Պետրոս Ֆրէնկեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Արտաշէս Տէյիրմէնճեան թոռնիկ նաեւ այլ զականներն ու բարեկամները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն իրենց սիրեցեալ եղբօր, քեռայրին, մօրեղբօր եւ հօրեղբօր եւ ազգականին մահը՝

Պ. ԽՈՐԻՆ ՖՐԷՆԿԵԱՆի

որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, 7 Մարտ կիրակի օր 81 տարեկանին :

Յուղարկաւորութեան տխուր աբարողութիւնը պիտի կատարուի 11 Մարտ հինգշաբթի օր ժամը 14.45ին Պախթիարեան բնակարանին մէջ, 11bis rue du Temple, Enghien, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը :

Ծանօթ.— Շոգեկառքը կը մեկնի Gare du Nordէն ժամը 13.55ին եւ 14.25ին :

Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել :

Մտերիմ մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ՀԱՑ - ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ
ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Բացառած է բաժանորդագրութիւնը ուղերորդ տարուան համար (1948) .

Ֆրանսա, Ալժէրիա, Մարոք 400 ֆր.
Անգլիա, Ամերիկա, Կիպրոս, Պաղեստին Քանատա 500 ֆր.
Մնացեալ երկիրները 450 ֆր. :

Դիմել Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ, 17 rueDamesme, Paris (13)

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Մարսէյլի վարչութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Այրի Տիկին կարապետեանի որ 5000 ֆրանք նուիրեց ողբացեալ Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի մահուան առթիւ :

Նմանապէս Պ. Պապիկեան, Հ. Մ. Ը. Մ.ի անխոնջ նախագահին որ 14.000 ֆրանք յատկացուց Փութպոլիմ առաջնի խումբին չափիկներու գնման համար :— Վարչութիւն

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵՐ... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ...

ՖՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Զատկին Բ. օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱԶՂՆՈՑԻ ՄԷՋ :

Զեր տոմսերը եւ տեղանունները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսկեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԵՒ ԻՐ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հանդէսը տեղի կ'ունենայ կիրակի 14 Մարտ, հէսօրէ վերջ ժամը 3ին Սորպոնի «Amphitéâtre Richelieu»ի մէջ, հովանաւորութեամբ Ա. ԱՐՓ. ՍԻՒՐՄԷԵԱՆի, կաթողիկոսական պատուիրակ Եւրոպայի :

Տոմսերը 100 ֆրանք , կը ծախուին գրատուներ Բալուեան, եւ Սամուէլ, Մարի Նուպար Ուս. Տան մէջ եւ հանդէսին օրը տեղւոյն վրայ :

Այրի Տիկին Արաքսի Բրուտեան եւ Տէր եւ Տիկին Արամ Մարտիրոսեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որ անձամբ, նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ողբացեալ ՕՀԱՆՆԷՍ ԲՐՈՒՏԵԱՆի (արեւելեան նուագածու) մահուան առթիւ :

Հ. Ց. Դ. Փարիզի եղիպտացի կոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Այրի Տիկին Օշականի Տէր եւ Տիկին Տիրան Ոսկերիչեանի եւ Վահէ Օշականի, իրենց թանկագին ամուսնոյն եւ հօր մահուան առթիւ :

Տէր եւ Տիկին Մխրան Պախթիարեան Պ. ՀՈՐԻՆ ՖՐԷՆԿԵԱՆի տխուր մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Փարիզի աղքատախնամին կը նուիրեն 500 ֆրանք Ստանալ «Ցառաց»էն :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Մարտ 13ին, չաբաթ դիչեր մինչեւ լոյս, Հ. Ց. Դ. Տէսինի Տան մէջ :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Կեդր. Ֆրանսայի Շրջ. վարչութեան : Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի եւ Տէսինի կոմիտէներուն եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Լիոնի, Տէսինի, Վիէնի, Վալանսի, Իոմանի, Սէն Էթիէնի, Սէն Շամոնի եւ Կրընոպլի մասնաճիւղերու :

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ԹԱՓՈՒԼԵԱՆ

Կը խօսին ընկեր ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ եւ ընկեր Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Սինէ «ՂԱԶԱ» կը ներկայացնէ Նոր Սերունդի կեանքէն առնուած մասնաւէմ մը : Կէս գիչերէն վերջ քնկերական պարահամակ : Մուտքը ազատ է :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ ընտանիքի մը քով աչխատելու համար որոշ տարիքի (40—45) սպասուհի մը կը փնտռուի : Ընտանիքը կը բաղկանայ երեք հոգիէ եւ կը քնակի մօտակայ արուարձան մը : Նախընտրելի է որ Ֆրանսերէնի ծանօթ ըլլայ : Ջանձնադարձական-ներով դիմել Տիկին Մխիտարեան, 86 Rue Bobillot, Paris (13) :

ԾԱԽՈՒԻ ՏՈՒՆ

Մօտակայ արուարձանի մը մէջ եօթը սենեակով տուն մը որ ունի կեդր. ջեռմութիւն, կազ, լեկտրականութիւն, երկու խոհանոց, լուացարան, բաղնիք եւ 765 մեթր քառակուսի պտղատու ծառերով պարտէզ մը չրջապատուած պատով, ծախու է : Դիմել Պ. Երամեանի 49 Ave. de Fredy Villemomble, Seine :

ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 ամիգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Jeudi 11 MARS 1948 Հինգշաբթի 11 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5288-Նոր շրջան թիւ 897 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳԻՐԸ 26 ՏԱՐԵԿԱՆ

Նոր կողքով ու նոր ծաւալով արդէն լոյս տեսած է «Հայրենիք» Ամսագրի 26րդ տարուան առաջին թիւը: Եւ այսուհետեւ, ամէն ամիս, ըն-թերցողը պիտի ստանայ նիւթերով հարուստ ու բազմակողմանի հատոր մը, ուր ան պիտի գտնէ գրական, գեղարուեստական, բանասիրական պատմական, հայ մշակոյթի եւ Հայ Դատի անց-եալին ու ներկային նուիրուած ուսումնասիրու-թիւններ: Պիտի ըլլան նաեւ տեսութիւններ մի-ջազգային կացութեան, Հայ Սփիւռքի, նոր լոյս տեսած գրքերու մասին եւայլն: Իր նոր ձեւով ու բաժիններով «Հայրենիք» Ամսագիրը հետզհե-տէ աւելի պիտի ճոխանայ:

Չենք չափազանցեր եթէ ըսենք որ վերջին քա-ռորդ դարու ընթացքին այս օտար ափերուն վրայ ու հայ ժողովուրդի եւ տարագիր մտաւորական-ներու համար մեր Ամսագիրը եղաւ փարոս մը եւ իրական մխիթարութեան աղբիւր մը: Իրա-տունք ունէր մեծանուն գրող Կոստան Զարեան, երբ տարիներ առաջ գրեց մեր օրաթերթի մէջ որ, երբ օր մը բախտը ունենանք տարագրական կեան-քի փուշին թափ տալով մեր ոտներէն մտնելու Հայաստան՝ մեր ձեռքերուն մէջ հպարտութեամբ բռնած Մուրիսին նուէր պիտի տանինք «Հայրե-նիք» Ամսագրի հատորները միայն, ուր վերջին տասնամեակներու հայ ստեղծագործ միտքն է խտացած:

Եւ իրօք, անցնող 25 տարիներու ընթացքին, երբ ան հանդէսներու, դրոշներու ու մտաւորական դէմքերու ժամադրավայրը եղաւ մեր Ամսագիրը:— Փրոֆ. Ադոնց, Տատոմեանց, Աղբալեան, Շանթ, Օշական, Եղիազարեան, Ա-խտահականեան, Աճառեան, Վարանդեան, Ռուբէն, Խան Ազատ, Բաշալեան, Զիթիթէ Սարաֆ, Զաւրի-եւ, Արմէն Գարօ, Արամ, Մատոսեան, Քալֆաղեա-նի, Վրացեան, Մալխաս, Զամալեան, Նաւասարդ-եան, Կոմս, Հայր Կոդեան կամ նորերէն Համաս-տեղ, Նարդունի, Արամ Հայկազ, Անդրէ, Զարե-ւանդ, Հրանդ Ք. Աբգէն եւ դեռ շատ ուրիշներ, որոնց անունները երեւցան մեր Ամսագրի բազ-մաթիւ հատորներուն մէջ: Պատահաբար յիշե-ցինք այս անունները միայն եւ անշուշտ մոռցանք շատ ուրիշ մեծութիւնները ալ: Հայ մտքի եւ հո-գիներու չքեղ համաստեղութիւն մըն է այս, որ օտարութեան մէջ ապրեցաւ, կապուեցաւ մեր Ամսագրին եւ տուաւ իր տուրքը հայ գրականու-թեան եւ մշակոյթին: Այսօր չկան անոնցմէ շա-տերը, բայց կը մնայ անոնց մտքի դեղեցիկ ար-գասիքը մեր Ամսագրի էջերուն մէջ: Եւ տակա-ւին մեր մեծագոյն ցաւատակն է, դոր վաղը, կրկնելով Զարեանի բառերը, պիտի կրնանք ըսել-մեր հայրենի լեռներու մեծ Նահապետին:

Անդրադառնալով 26րդ տարուան առաջին թուին, կը տեսնենք որ հոն կան եւ հիներ եւ նո-րեր: Հիներէն ոմանք, որ չկան այսօր (Բերբեր-եան, Մինախորեան, Սեպուհ եւ այլն), թողած են արժէքաւոր ձեռագրերը, որոնք ըոյս պիտի տեսնեն հետզհետէ: Ամսագրի այս թիւէն մենք արդէն կը հանդիպինք այս սիրելի անուններուն: Անոնք սիրտ պիտի չունենային եւ պիտի չթարսուդրէին՝ եթէ չլինէր Ամսագիրը: Մեր Ամսագիրը եղած է նաեւ այն պարտէզը, ուր հասակ են նեսած մեր կարգ մը տաղանդաւոր նորերը: Համոզուածէն յե-տոյ, որ այլեւս նոր մը չէ, ահա Արամ Այվազ-եանը, որ Ամսագրի նախորդ թիւերուն տուած է սքանչելի պատմուածքներ, կամ Անդրէն կամ Ն. Բէգլարը եւայլն, որոնք նորեր են՝ դրելու փոյթ-լուն ընդունակութիւններով օժտուած եւ որոնց կը հանդիպինք Ամսագրի 26րդ տարուան այս առա-ջին թիւին մէջ:

Ուրախանանք, որ «Հայրենիք» Ամսագրի քէյրիէյնին տոթիւ տրուած են, չեն մնար թղթի վրայ, անոնք հետզհետէ բայց ճշդիւ կը դործա-դրուին: Եւ ասկից կը յայտարարենք գոհունա-կութեամբ եւ հպարտութեան ակնդետ զգացումով մը: Անշուշտ հայ ազնիւ հասարակութիւնը եւս կը տեսնէ այս ամէնը եւ կը գնահատէ թափուած ճիգերը:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»

ԱՄԵՐԻԿԱՑի դիտուններէն երեւան հանած են նոր արբանեակ մը Ուրանոս մոլորակէն 75.000 մղոն հեռու որ այս վերջինին չուրջը կը դառնայ 30 ժամէն եւ ունի 300 մղոնի տրամագիծ մը:

Յունաստան

«ԿԱՄԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԹԱՂԹէ»

Երէկ քանի մը տողով տուած էինք Ամէնքի ամերիկեան զինուորական առաքելութեան պե-տին, զօրավար Վէն Ֆլիթի, այն յայտարարու-թիւնը թէ կառավարութիւնը պիտի յաղթէ ապըս-տամբներուն եւ պիտի չխնայէ զանոնք: Ահա-սիկ զօրավարին յայտարարութեանց վերլուծ-մասերը.— «Մորհուդ կուտամ ապստամբ Յոյ-ներուն որ անմիջապէս անձնատուր ըլլան, այլա-պէս պիտի մաքրուին: Կարգ մը աւազակներ տ-րոնք զերի բռնուեցան, յայտնեցին մեզի թէ կա-ռավարութիւնը լաւ խնամք կը տանի իրենց: Լաւ տղաքներ էին, քաջ բայց մոլորած: Կան ոսկերի-ւրիշ աւազակներ, առանց պատիւի եւ բարոյա-կանի: Ահասիկ այդ տեսակ մարդոց դէմ է որ կառավարութիւնը կը կռուի: Հելլէնական բանա-կին տրամադրութիւնը շատ բարձր է: Հիւսիսա-յին նահանգներու բնակչութիւնը ամբողջովին համակիր է կառավարութեան: Վատահ եմ որ ա-պստամբները պիտի ջախջախուին այս ամառ:

★ Փարիզի համայնավար օրկանը, «Իւմանի-թէ»էն, երեքշաբթիի թիւին մէջ ուժգնօրէն կը քն-նադատէ Ամերիկայի զօրավարը որ «հրաման տը-ւած է որ զերի բռնուած հրոսակները դնդակա-հարուին»:

★ Թուրքիոյ կառավարութիւնը յայտարա-րած է որ մինչդեռ ձեռք պիտի առնէ Թրքական սահմանադրութեան պաշտպանութեան համար, եթէ ապստամբները բռնարարքն գան:

ՏԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍԱԿԱՐԱՆ.— Թղթադրամ՝ տոլար 335, ըս-թերլին 770, զուիցերիական 82: Ոսկեդրամ՝ տո-լար 20.500, անդլիական 5425, Նափոլէոն 4075, զուիցերլիական 4000:

ՄԱՐՇԵԼԻ ծրագրէն օգտուող 16 պետու-թեանց խորհրդաժողովին (Մարտ 15) Թուրքիոյ կողմէ պիտի մասնակցի արտաքին նախարարը՝ Նէհմէտտին Սաւդ որ երէկ Լոնտոն հասաւ տե-ղակերու համար իր Անդլիացի պաշտօնակիցին հետ «երկու երկիրները չհադրդռող կարգ մը խնդիրներու շուրջ»: Այս վերջիններուն մէջ է, կ'ըսուի, Տարտանէլի հարցը զոր Ռուսերը սկսած են արծարծել:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ամերիկեան զինուորական ա-ռաքելութենէն երկու հոդի որոնք վերջերս Ամե-րիկա վերադարձան, կը յանձնարարեն որ Դաշնա-կիցները «կեցնեն Ռուսիան հիմա քանի ուշ չէ, եւ նոյնիսկ բռնի ուժի դիմեն»: Համայնավարները կը թափանցեն Արհեստակցական շարքերէն ներս, ըսին անոնք. Ռուսիա կ'ուզէ որ Եւրոպան յուսա-հատի եւ յանձնուի»:

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ դաշնի սպասարկութիւնը ըս-կսած է պատրաստել ցանկը այն անձերուն կամ կազմակերպութեանց որոնք համակիր են օտար պետութեանց: Քայլեր պիտի առնուին պաշտօնա-տունները ապահովութիւնը չվտանգելու համար:

ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ կառավարութիւնը հրահան-գած է պատկան մարմիններուն որ օրինական քայ-լեր առնեն համայնավարներուն դէմ երբ անոնք կը բռնաբարեն երկրին օրէնքները: Միջոցներ ձեռք առած ենք որ համայնավարները ըմբոստու-թիւն չսարքեն, ըսած է ներքին նախարարը:

ՖՐԱՆՍԱՑի կաթոլիկ եկեղեցիին պետերը կը պահանջեն որ կառավարութիւնը նեղում չնորհէ հարիւր հազար մարդ մուծը «գործակիցներու», եւ ազատ արձակէ 250.000 Գերմանացի զերիներ: Կարտինալներու եւ արքեպիսկոպոսներու եկեղե-ցական համաժողովին մէջն էր որ առաջարկուե-ցաւ այս բանաձեւը որ անմիջապէս կառավարու-թեան պիտի ներկայացուի:

ԿՈՒՄՈՒԴԻՍԱՑԸՆ, Արժանթինէն եւ Չիլիէն եկաք, Վենացուելան ալ դիմում պիտի կատարէ Անդլիոյ որպէսզի երեն վերադարձուի քրիստոնա-կան Կումանան որ սահմանակից է Վենեցուելայի:

ՊՐԻՒՔՍԷԼի դաշնագիրը ստորագրուած պի-տի ըլլայ մինչեւ չարաթ: Մասնագէտները դրեթէ վերջացուցած են յօդուածներուն խմբագրութեան աշխատանքը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Չեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարարը եան Մազարիք անձնասպան եղաւ երէկ առտու:

Ծանրակշիռ կացութիւն Անգլիոյ մէջ այս տարի

Բրիտանական կառավարութիւնը երեքշաբթի օր հրապարակեց պաշտօնական վիճակագրութիւն մը օրուան մտահոգիչ կացութեան մասին: Տագ-նապին ամբողջ տարողութիւնը հասկրնալու բա-ցատրելէ ետք, կառավարութիւնը դիտել կու տայ թէ «ամէն քան կախուած է Մարշըլի ծրագրին դործադրութենէն»: Եթէ այս վերջինը ուշանայ եւ մինչեւ յունիս 30 կացութիւնը չպարզուի, Անգ-լիա պիտի կրճատէ իր պարենաչափը, եւ, հետ Նիւթի պակասէն, պիտի նուազեցնէ իր արտա-ծումները՝ յատուկ բերելով համատարած ան-պարծութիւն մը:

Ահասիկ կարգ մը հիմնական կէտեր այդ վիճակագրութենէն.—

Չափազանց կենսական է ու Անգլիա արտա-սահմանէն օժանդակութիւն առնայ որպէսզի կա-րենայ պահել կենցաղի տանելի մակարդակ մը՝ յատկապէս քանի մը տարուան ընթացքին: Մար-շըլի ծրագիրն ալ բաւական չէ. ժողովուրդը պար-տաւոր է խնայողութիւն ընել. պէտք է կրճատ-ուին օտար չուկաներու վրայ մեր կատարած գը-նումները: Ամերիկեան օժանդակութեան չնորհիւ փչ մը ժամանակ պիտի չհինէ՝ իրականացնելու համար մեր ներածումներու եւ արտածումներու հաւասարակշռութիւնը:

Կարգ մը օտար չուկաներ ողողուած են ճար-տարուեստական արտադրութիւններով: Տո-լարի պակասը յատուկ կը բերէ ներածումները համեմատական նուազութիւն մը: Բաւականա-չափ պողպատ չունինք: Ամերիկայէն ուտելիք պէտք չգնենք, իսկ հոմ նիւթերու ներածումը պիտի կրճատուի հետզհետէ: Եթէ չարունակենք ներկայ քաղաքականութիւնը, 1948ի ամբողջ տեւողու-թեան ներածած պիտի ըլլանք 1670 միլիոն սթեր-լին արժողութեամբ ապրանք, իսկ մեր արտա-ծումները պիտի ըլլան 1500 միլիոն: Ներկայ տարւոյն սկիզբը պահեստի դումար ունէինք 680 միլիոն: Այս դումարը հետզհետէ պիտի իջնէ 450 միլիոնի՝ մինչեւ տարի:

Փոխանցման շրջանի մը մէջ կը գտնուինք բայց տարակոյս չկայ որ մեր ժողովուրդը պիտի վերադառնէ իր անտեսական բարգաւաճ ու կայուն վիճակը՝ խնայողութեամբ եւ զրկանքով:

Ֆինլանտա

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻՄՈՍԿՈՒԱ

Հանրապետութեան նախագահը երեքշաբթի օր նշանակեց 7 հոգիէ բաղկացած պատուիրակու-թիւն մը որ առաջիկայ շաբթու Մոսկուա պիտի երթայ բանակցելու համար Մորտր. կառավարու-թեան հետ:

Պատուիրակութեան կ'անդամակցին երեք համակիր համայնավարներ: Նախագահը Սթալի-նի առաջարկին պաշտօնապէս պիտի պատասխա-նէ՝ սպասելով որ պաշտօնական հրաւէր մը հասնի Մոսկուայէն: Պիտի բացատրուի մարշալ Մաննէրհայմին որ պատուիրակութեան կնքած դաշնագիրը վերջ-նական պիտի ըլլայ մինչեւ որ Ֆինլանտական խորհրդարանը չվաւերացնէ զայն: Ինչպէս ծանօթ է, խորհրդարանին մեծամասնութիւնը բոլորովին հակառակ է դինակցութեան առաջարկին:

Դաշնագիրը, հաւանաբար, պիտի ստորագրուի Մարտ 20ին: Պատուիրակութեան վերադար-ձէն ետքն է որ պիտի սկսի համայնավարներու պայքարը: Հելսինքիի քաղաքական շրջանակները մեծ վերապահութեամբ կ'արտայայտուին Սթա-լինի առաջարկին մասին, բայց կարծ մը պետա-կան անձնաւորութիւններ դիտել կուտան թէ Մոս-կուայի ներկայ ելոյթը հետեւանք է — կամ չա-փազանցութիւն է — Զեխոսլովաքիոյ դէպքերուն: Համայնավարները արդէն սկսած են քարոզու-թիւններ ընել ի նպաստ Ֆինեւուսս դինակցու-թեան մը: Խոշոր միթինկներ եւ ցոյցեր կը կազ-մակերպուին դլխաւոր քաղաքներու մէջ:

Հելսինքին կը հաղորդուի թէ բազմաթիւ դաղթականներ — Պալթեան երկիրներէն եւ Կա-րելիայէն — Շուէտ կը մեկնին:

ԶՐԱՆՍԱԿԱՆ խորհրդարանը երեքշաբթի օր 183ի դէմ 348 ձայնով քուէարկեց կառավարու-թեան նոր օրինագիծը որ կ'առաջարկէ նոր կար-գադրութիւններ ընել բարձրագոյն դասարանին համար որուն վճիռները խափանելու կ'աշխատին համայնավարները: Շարաթներէ ի վեր դասա-րանը ընդհատած է իր աշխատանքները որովհե-տեւ համայնավարները խոչընդոտներ կը յարու-ցանեն: Դատարանը կը զբաղի «գործակից»ներու քննութեամբ եւ քաղաքական հեղինակութիւն ու-նի: Վերջերս պատահեցաւ որ համայնավար եր-դուեախաները սրահէն մեկնին առանց քուէ տալու:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱՍԼԱՒԱԿԱՆ ՅԱՐԺՈՒԱԾ

Ա.

Մարդրդային կազմերու հաստատումէն ի վեր, ամենուրեք կը թեւաձգէր համաշխարհային յեղափոխեան գաղափարը, եւ կը կարծուէր թէ ապագայ կռիւին զուտ ցեղային չարժում մը անիմաստ է, յետադիմական եւ ֆաշական :

Պատմական փաստերը ցոյց կուտան, որ համասլաւ ցեղային չարժումը, ինչպէս անցեալին, նոյնպէս եւ այժմ, ունի առաջատար մտաւորականութեան հիմնական մտահոգութիւնները մէկն է կազմած :

Վերջին աշխարհամարտը Եւրոպայի ընկերային կեանքին մէջ բացած է յեղափոխական դարաշրջան մը : Դիտատպատ գետին է փուռած Գերմանիան : Տնտեսական սուր տագնապի ևն մատնուած Անգլիան, Ֆրանսան, Իտալիան եւ ուրիշ երկիրներ : Ուժերու հսկայական տեղափոխութիւն մըն է կատարուած եւ այս վերիվայրումներու առաջին գծին վրայ կանգնած է սլաւականն աշխարհը : Այսօր իւրաքանչիւր երեք Եւրոպացիէն մէկը սլաւ է : Գուցէ դար մը վերջ, այս թուական համեմատութիւնը փոխուի եւ իւրաքանչիւր երեք Եւրոպացիէն երկուքը սլաւ ըլլան :

Վիճակագրական ի՞նչ պատկեր կը ներկայացնէ սլաւականն աշխարհը :

Նախ քան վերջին պատերազմը ամբողջ Եւրոպայի բնակչութիւնը կը հաշուէր 454.400.000, որմէ 145.072.000 զուտ Սլաւներ : Լեհեր՝ 27.181-000, Չեխեր՝ 13.611.000 , Եուկոսլաւներ՝ 12 միլիոն 17 հազար, Պուլկարներ՝ 6.080.000, Մեծ Ռուսեր՝ 55 միլիոն 548 հազար, Փոքր Ռուսեր՝ 27 միլիոն 664 հազար, Ճեխմակ Ռուսեր՝ 4.204.000 : Ընդամէնը 146.305.000 Սլաւներ : (Albert Mousset, Le Monde Slave, page 8, 1946, Paris) :

Ըստ 1939ի վիճակագրութեան համայն Ռուսաստանի բնակչութեան թիւն է 192 միլիոն : Այսօր, նորանոր գրաւումներու եւ թեւարկութեան իբր հետեւանք, ռուս լուծի տակ ապրող այլազան ժողովուրդներու թիւը պէտք է հաշուել 300 միլիոնէն աւելի : Այս թիւին մէջ, ստուար մեծամասնութիւնը կը կազմեն զուտ Սլաւներն ու սլաւացած ցեղերը, ինչպէս Պրուսացիները, Սլովէններըը, Մոնթէնկրոցիները, Հերցոգները : (Prof. Eugène Pittard, Les races et l'Histoire) :

Մեզ համար, սլաւ ցեղի բոլոր չարժումներն ու տենչերը բացառիկ նշանակութիւն ունին : Քաղաքական եւ աշխարհագրական ճակատագրի բերումով, չորրորդ երկու միլիոն հայութիւն անոր թեւարկութեան տակ կը գտնուի : Անհրաժեշտ է, իրերու յստակ դիտակցութիւնը պահելու համար, հետեւիլ այդ չարժման բոլոր ելեւէջներուն եւ խմորումներուն :

ԺԹ. դարու մէջ, ինչպէս յայտնի է, բոլոր մեծ ցեղերն ակսան կառչիլ ցեղային մեծ կոճղին , — Պանթուրանիզմ, պանժերմանիզմ, պանսլաւիզմ , ինչպէս Անգլեւսաքսոններ, Լատիններ, Դեղին ցեղը եւայլն : Այս գծին վրայ եւս Հայ ցեղը մնացած է միայնակ, իր ուրոյն դիմագծով : Ցեղային քոյր կապակցութիւններ չենք ունեցած ընդլայնելու համար մեր ազգային դարաւոր պարիսպները :

Համաձայն քաղաքական պարագաներու, ցեղային այս մեծ խմբակցութիւններու գաղափարը, մերթ ընդ մերթ, յարութիւն կ'առնէ եւ կը հանդարէ բազմաթիւ հաշիւներ ու ծրագիրներ : Այս չարժումներէն իւրաքանչիւրը իր լռելեայն ու բացայայտ պատմութիւնն ունի, որոնց վրայ ծանրանալը մեզ չատ հեռուները պիտի տանէր :

Գերման հանրածանօթ վիպասան Հայնրիխ Ման, Մարհ. Ռուսաստանի Գրողներու Ընկերակցութեան ուղղած, 1942 Մայիսին, իր նամակին մէջ կ'ըսէ .— «Առաջին ազգը, որ իր առնական կամքը պարտադրեց Նուաճողին եւ թշնամին պարտութեան մատնեց, առիկա սլաւ ազգն է» : Ան — տարակոյս, գերման պատերազմական հրէշային մեքենան արմատապէս խորտակելու վիճակի պայքարին մէջ, վճռական դեր ստանձնեց կարմիր բանակը : Հակառակորդ երկու հսկայ ցեղերու միջեւ, հազար տարիներու ընթացքին բացուած վէրքի մը հաշուեյարդարն էր որ տեղի կ'ունենար եւ յաղթութեան դափնին կը մնար Ռուսիոյ ձեռքը : Այս յաղթանակն էր, որ յուսադրեց բոլոր սլաւ ցեղերը եւ հաւաքեց մէկ ընդհանուր միութեան շուրջ, ի հեճուկս գերման ցեղերու :

Անցեալին մէջ, եւրոպական դիւանագիտութիւնը յաճախ շահագործած է սլաւ ցեղերու ազգային տենչերը, մերթ պախարակելով պանսլաւիզմը, մերթ չատաղովելով եւ քաջալերելով : Ձգնաժամային օրերու մէջ Հապսպուրկները մէջտեղ կը նետէին այդ վտանգը, ցարական դիւանագիտութիւնը պարտութեան մատնելու համար :

Ցրանսան, որ դարձած էր սլաւ մտաւորականութեան ներշնչարանը, առաջին անգամ գոչէժ տը Ցրանի մէջ, սլաւ լեզուի եւ գրականութեան նուիրուած դասընթացք մը ստեղծեց եւ իր դասախօս պաշտօնի կոչեց լեհ ազգային բանաստեղծ հռչակաւոր Ադամ Միցկեւիչ : Ծերակոյտին դիւր ձեկաւ այդ, եւ Միցկեւիչ իրր պանսլաւիզմի առաջնորդ, պա չոճանակ եղաւ : Աւելի բախտաւոր չեղաւ իր յաջորդները,— Ալֆրէտ, Ռոպէր, Լուի Լէժէ : Սլաւ ցեղերու ներքին տարաձայնութիւնները ևս մեծ դեր խաղացին :

Հակոտնեայ քաղաքական շահերն ու դաւանական տարբերութիւնները, մեծ խոչընդոտներ կը ստեղծէին : Կաթոլիկ Լեհացին դժուարութեամբ կը տանէր օրթոտոքս Ռուսն ու Պուլկարը : Միայն ազատամիտ մտաւորականութիւնն էր, որ քարձր կանգնած ներքին վէճերէ, զարձաւ առաջնորդն ու կայմակերպիչը սլաւ համագումարներու :

Համասլաւիզմը, ինչպէս ամէն չարժում, անցաւ կարդ մը նախնական, պատմական փուլերէ :

Սլաւ ցեղերու միութեան եւ համերաշխութեան գաղափարը առաջին անգամ մէկտեղ նետեց ռուս բանաստեղծ Ռ. Իվան Կոնտուլիչ (1588 — 1638) Օսման դիւցազնավէպի հեղինակը, որ սլաւ ցեղի միակ թշնամին կը նկատէր Թիւրքը : Անկէ քիչ վերջ, Քրուաթ կաթոլիկ կղերական մը՝ Եուրաֆ Քրիչանիչ (1618—1683), մեծ խանդավառութեամբ եւ բացառիկ խօսքերով սկսաւ քարոզել սլաւ ցեղերու միութեան գաղափարը, ընդդէմ Թուրքիոյ եւ Գերմանիոյ :

Համասլաւիզմի զարթօնքն սկսաւ իրական կերպարանք առնել Պետրոս Մեծի, Կատարինէ Բ.ի եւ Ալեքսանդր Ա.ի աստիճանական գրաւումներու եւ կեդր. Եւրոպայի ճնշուած սլաւ ցեղերու հետ չփման միջոցաւ : Ցար ու ցարուհիներու կողմէ, Թուրքիոյ դէմ մղուած ամէն պատերազմի առեն, բոլոր Սլաւները ոտքի կ'ելլէին : ԺԹ. դարուն, Վիէննայի Մորհրդաժողովի առեն, երբ Ռուսաստանը պաշտօնապէս սկսաւ մասնակցիլ Եւրոպական համակարգութեան, ամէնէն առաջ սկսաւ քաջալերել պալքանեան սլաւ ժողովուրդներու ապստամբական չարժումները : «Եղբայր ցեղ» պաշտպանութեան հարցը աստիճանաբար սկսաւ մտնել իր բնական հունին մէջ : Մտաւորականներու խումբ մը սլաւական բոլոր հատուածներէն,— Քոլար, Քուբուլչեվիչ , Քոփիթար , Սթանկո Վրազ, Վուկ Քարաչիչ — սկսան ուժգնօրէն քարոզել սլաւ ժողովուրդներու բարքերու , մշակութային եւ ցեղային նոյնութեան մասին :

1848ի Ցրանսայի յեղափոխական չարժումը , որուն հարիւրամեակին է որ կը տօնուի այժմ, Եւրոպան գրած էր հնոցի մը վրայ : Այլազան ցեղերու խառնարան Աւստրեհունգարիան սկսաւ ցնծագին եւ Հապսպուրկներու ձեռքին սահիլ, երբ կայսերական Ռուսաստանը 1849ին միջամտեց , մէկ կողմէն սլաւ ցեղերու փրկութեան եւ միւս կողմէն Հունգարիան Հապսպուրկներուն յանձնելու համար ...

Առաջին անգամ, բոլոր սլաւ ցեղերուն իր ձեռքը պարզեց Պօհեմիան, 1848 Յունիսին, Փրակայի մէջ տեւելիքով Սլաւական Համագումար մը : Կը մաս ակցէին 363 հոգի : Կը նախագահէր չեխ պատմաբան Պալացքի : Նպատակն էր սերտ կապեր հաստատել ամբողջ սլաւ բոլոր ժողովուրդներուն հետ : Ժողովէն վերջ ցոյցեր տեղի ունեցան եւ Հապսպուրկները բռնի միջոցներ գործադրեցին իր բունին մէջ խեղդելու համար զայն :
(A. Mousset, Le Monde Slave, page 26—131, 1946) :

ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՈՐԲՈՒՀԻՒՆ ԴԱՏԸ

— Ի՞նչ վիճակի մէջ է որբուհիին դատը, կը հարցնեն բարեկամները դատաւէն ու Փարիզէն :

Նախ, որբուհիին ամուսնացած ազգականներէն մին միջամտեց եւ ինձմէ խնդրեց բարեկամաբար կարգադրել խնդիրը, այն մտքով թէ չկայ հարց մը՝ որ կարելի չըլայ լուծել հաշտութեամբ: Իմ կարգիս խորհելով որ ցաւ պիտի պատճառէ չատերուն, երբ ընտանեկան ու ներքին մեր վէրքերը կը բանանք հրապարակաւ, խոստացայ ամէն բարեացակամութիւն, եւ համաձայն՝ որ հաշտարար լուծում մը պիտի գտնենք, պահանջեցի իրրեւ նախապայման.

1.— Շարունակել դատարանին որոշած ամսականը 1500 Ֆրանք՝ մինչեւ որ գտնուէր ցանկալի լուծումը, (այդ ամսականը ամուսինը դադրեցուցեր էր վերջերս) :

2.— Որբուհիին ղրկել իր մանրօն, (տունէն հեռացուած էր ամրան հազուստով, հիմա ձմեռ՝ խեղճը կը դողայ ցուրտէն) :

3.— Ղրկել մահճակալին ոտքերը, որպէսզի դեռինը չպառկի : (Իմ բարեկամներս աթոռ մը եւ սեղան մը ղրկեցին, որպէսզի կերակուրը ուտէ սեղանի վրայ) :

Դժուար չէր մանթօն ու մահճակալին ոտքերը նոյն վոխադրել տ'ին ինքնաշարժով, որուն մէջ կողք կողքի նստած էին որբուհին եւ իր ամուսինը՝ երրորդ անգամ տունէն հեռացուած օրը, եւ վեր բարձրացնել մինչեւ վեցերորդ յարկ, ճիշդ ինչպէս մահճակալը բարձրացուած էր « տունէն փախած է» ըսողներուն կռնակով : Այո՛, ամուսինն համար դժուար չէր մանթօն միասին տանիլ այցելութեան զացած օրերուն կամ մէկ երկոյին, — խնդրե՛մ, զաղտնի՛,— կամ poste restante-ով ժամադրութեան հրաւիրած մէկ օրը,— խնդրե՛մ, մի՛շտ զաղտնի, — կամ վերջապէս այն օրը, երբ բարեկամի մը ներկայութեան՝ կը սակարկէր ... ամուսնալուծում, անուշիկ մայրիկին երջանկութեան համար, եւ ծախքերը տառնձներով— խնդրե՛մ — յոյժ վեհանձնօրէն :

Կը տեսնէ՞ք, մեծ բան չէր պահանջած : Անմիջապէս ղրկուեցաւ ամսականը : Այս վերաբերմունքը դիմաթափ ըրաւ դիս եւ ենթադրել տուաւ թէ կարելի է քանալ բարի սիրտի մը դուռները : Բայց տեսայ որ չյարդանացան միւս երկու պայմանները, մանաւանդ չատ ջղայնացայ՝ երբ մանթօն չղրկուեցաւ որբուհիին, այս ցուրտ օրերուն : Հիմա, սիրելի բարեկամնե՛ր, ըսէք ինծ,— երբ որեւ մր տեսնէք, որ կը դողայ ցուրտէն, պիտի չուզէի՞ք հանել ձեր վերարկուն եւ տալ որբին(*) : Մարդկային է այդ վերաբերմունքը: Այդ, ցոյց տրուած հակամարդկային չկամութեամբ չէր որ պիտի լուծուէր խնդիրը : Անմիջապէս խորհեցայ միջամտողին խօսքերուն վրայ.— «Կարգ մը մարդիկ կ'աչխատին ամուսնոյն պլուխը դարձնել » :

Ա՛դարեւ, ահա, երեք ամիս եղաւ, ամուսինը .. դատ կը բանայ ինծի դէմ : Անուանարկութեամբ դատ : Ուրեմն «պրուխը դարձուցեր էին» :

Օրհնե՛ալ է Աստուած :

Ցաջուլեան կը բունի երեք ամիսէն առաջ . բայց չեմ դիտեր թէ պատուախնդրութիւն մըն ալ կայ, որ կը բունի երեք ամիս ետքը, փաստուլիւէն ալ ուշ, համաձայնութեան փորձերէ ետքը(**) :

Ես անհատական խնդիրը չունիմ ոեւէ մեկուն հետ, ու դիտեմ չարգել օրէնքին տրամադրութիւնները տրեւէ մեղադրական հարցի մէջ, (նման պարագաներու մէջ, մինչ դիմած եմ իրաւագէտներու խորհուրդին՝ հրապարակաւ արտայայտուելէ առաջ)

Զ. Ո. Միութեան պաշտպանութեան տակ առի անիրաւուած եւ դժբախտ որբուհի մը, վերադարձնել տալու համար ի բացակայութեան տրուած վճիռ մը : Այդ առթիւ օժանդակութեան հրաւիրեցի որբերը եւ որբերուն համակիրները: Եւ ահա դատ կը բացուի ինծի դէմ,— հասկնալի է, որ պէտք հրաժարիմ պաշտպանութիւն ընծայելէ : Պատուախնդրութիւնը այստեղ պատրուակ է : Մեծցած՝ Ցրանսական համալսարաններու մէջ, ես դիտեմ թէ ինչ է պատիւը, եւ Անատոլուցի անչան երիտասարդ մը չէ որ պատիւ բառին տուած սահմանումս հասկնալու անկարող՝ դաս պիտի տար ինծի, ազատելու համար իր օձիքը: Աճած՝ Ցրանսական մշակոյթի աւազաններուն մէջ , արդարին ու լքեալին պաշտպանութեան դասս լաւ առրմած եմ՝ տակաւին պատանի, քմբոստանալով Ցոդէֆիներու թշուառութեան նկարագրութիւններուն : Եւ հիմա երջանիկ եմ որ ես, Ցրանսական համալսարաններու երբեմնի ուսանողը, միշտու թիւնս կ'ընեմ Ցրանսական դատարաններու մէջ, նոյն համալսարանականէն եկած դատաւորներու առջեւ, որբերու եւ լքուածներու պաշտպանութեան համար անձնուիրութեանս ապացոյցը տալով :

Այս դատը ազգային դատ է,— յանուն հայ որբերուն, յանուն չարդուած միլիոնաւոր մեր զոհերուն, ահա հրապարակ կ'իջնեմ ճակատս բաց, պաշտպանելու համար հայ որբուհի մը, չարդուած հայ ընտանիքի մը այս դժբախտ խլեակը : Անձնապէս պատրաստ եմ կորսնցնելու ամէն բան, յօժար ամէն զոհողութեան, բայց պիտի չթողում որ զոհուի հայ որբուհի մը : Կ'ուզեմ փրկել չարդուած, անճիտուած ընտանիքի մը վերջին ճրագը : Պատիւի մասին խօսողը կրնայ դիմել պատուոյ տեսանի մը, բայց երբ տաքի տակ կ'առնէ հայ որբուհի մը, կ'արհամարհէ ամբողջ հայ որբութեան պատիւը, կը փշրէ չարդուած հայ ընտանիքներուն յիշատակը, ես հրապարակ կ'իջնեմ՝ պաշտպանելու համար Հայոց Պատմութեան ամէնէն

(*) *Դիմեցինք օրինական միջոցներու եւ վճռեցինք տունք մանթօն, օրէնքին ուժով :*

(**) *Համաձայնութեան առաջին փորձէն ետքը, կատարուեցաւ երկրորդ մըն ալ, յարդուած երեք անձնաւորութիւններու միջամտութեամբ , բայց ապարդիւն անցաւ, յուսահատութիւն ու դղուանք պատճառելով միջամտողներուն: Այդ միջամտութեան դէմ չկամութիւնը այնքան ակնյայտ էր, որ չուզեցին ժխտերի ձեւ տալ միջամտութեան, ապահովաբար «պլուխ դարձնողներ» խորհուրդով, որոնց անուններն անչուչ պիտի արուին որբուհիին, ապացոյց մը եւս հայթայթելու համար արդարութիւնէն իր պահանջին՝ դինքը իր ամուսինէն բաժնողներուն , ընտանիք քայքայողներուն (agents de dislocation familiale) դէմ : Այս ցաւոտ պատմութիւնը չատ ճիւղաւորուած է արդէն,— այդ մասին յաւելիկային :*

ՀՈՍՔԱՂ ՃԱՖ

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՔՂԱՔԱՑԻ ՀԱՅԿ ՊԱՏՎԻՐԱԿ

(Ընդ-փոքրիկ, փոքր-ընդարմ

- իր դոցախոսի խոսքը)

գործ՝ ՊԵՐՈՒՅԱՆԻՆ

— Ո՞վ է, ասեղնագործ ... — Ես եմ, տիկին ... — Ինչպե՞ս ես, ասեղնագործ ... — Ես էլ

Օր. ԱԼԻՍ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ
Պ. ԳՐԻԳՈՐ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ
Նշանուած
Պաներէս 7 Մարտ, 1948 Փարիզ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Եգիպտացիի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ 13 Մարտ, 8.30ին, ընկերվարականներու սրահը, բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Հ. Ց. Դ. Վաւլանսի ՇԲՀ. կոմիտէի ԺՈՂՈՎ ՆԵՐՔ.—

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱՑԻ խումբը մարտ 11ին, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՌՈՄԱՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ ուրբաթ 12 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական տեղը :

ՎԱԼԱՆՍԻ ընկերներու ընդհանուր ժողովը՝ շաբաթ, 13 Մարտ երեկոյեան ժամը 8ին, Ա. Ա. հարթոնեան սրահին մէջ :

Այս երեք ժողովներուն ալ ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Հ. ՍԱՄՈՒԷԼ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այսօր ժամը 9ին, Sociétés Savantes-ի մէջ : Կարեւոր օրակարգ : Հայրենիի դաս 8—9 :

Հ. Ց. Դ. ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 78 rue Rabelais դպրոցի սրահը : Կարեւոր օրակարգ : Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ :

ԼԻՈՆ.— ՓՐ. Կ. ԽԱՉԻ Լիոնի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամուհիները եւ համակիրները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 78 Rue Rabelais, դպրոցին սրահը : Ընկերուհիներէ կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ : Խիստ կարեւոր օրակարգ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՄԵՐՈՒՆԴԻ Մարսէյլի շրջանի ներկայացուցչական ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 18ին Bar Pigalle-ի մէջ, Bld. Dugomines: Ներկայանալ լիրապօրաթիրով եւ ըլլալ խիստ ճշդապահ :

Հի Ց. Դ. ՊԱՆԵԼՕ ՔԱՇԱՆի Աբծիւ ենթակոմիտէին ժողովը չաւաթ ժամը 8.30ին, «Հրայր» սրահին մէջ : Կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ԱՆՈՒԱԾ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 20ին
Գաղա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահուան 25ամեակի առթիւ :

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԵԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԷՀՔԷՐԵԱՆ (Սարօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԻԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ (պար) :

ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ Ռատիոյի նուագախումբը (60 հոգի) :

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպազեան, Թումայեան, Ազդ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz) :

ՀՕԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ազգային անղուգական գործիչներ Տօքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Աղբալեանի յիշատակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առաւօտեան, մասնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ : Նախաձեռնութեամբ Փր. Հ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրաւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարգելու համար անոնց անմահ յիշատակը :

ՀԱՑ - ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԲ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը ութերորդ տարեւան համար (1948).

Ֆրանսա, Ալժէրիա, Մարոք	*400 Ֆր.*
Անգլիա, Ամերիկա, Կիպրոս, Պաղեստին	
Քանատա	*500 Ֆր.*
Մնացեալ երկիրները	*450 Ֆր. :*

Դիմել Շ. ՆԱՐԴՈՒՆիի, 17 rueDamesme, Paris (13)

ՄԱՐԱԽԼԱՀԱՑԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք...

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Մարտ 13ին, չաբաթ դիշերը մինչեւ լոյս, Հ. Ց. Դ. Տէսլիի Տան մէջ :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. Փրանսայի Շրջ. վարչութեան : Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի եւ Տէսլիի կոմիտէներուն եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Լիոնի, Տէսլիի, Վիէնի, Վալանսի, Լոմանի, Սէնթ Էթիէնի, Սէն Շամոնի եւ Կրընոպլի մասնաճիւղերու :

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ԹԱՓՈՒԼԵԱՆ

Կը խօսին ընկեր ՄԻՍԱՔ ՄԻՐՋԷ եւ ընկեր Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Սինէ «ՂԱԶՕ» կը ներկայացնէ Նոր Սերունդի կեանքէն առնուած մասպատկեր մը : Կէս դիշերէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք : Մուտքը ազատ է :

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՏԱԼԻԴԱ ՔԻՊՐԻԹԵԱՆ, Տիկին Գալուստեան, Տէր եւ Տիկին Մ. Գալուստեան, Տէր եւ Տիկին Պ. Գալուստեան եւ բոլոր պարագաները չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որ անձամբ նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնելէն զատ ներկայ եղան ԱՐՄԵՆԱԿ ՔԻՊՐԻԹԵԱՆի մահուան առթիւ :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԵՒ ԻՐ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հանդէսը տեղի կ'ունենայ կիրակի 14 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Սարպոնի «Amphitéâtre Richelieu»ի մէջ, հովանաւորութեամբ Ա. ԱՐՔ. ՍԻՒՐՄԷԵԱՆի, կաթողիկոսական պատուիրակ Եւրոպայի :

Տոմսերը 100 Ֆրանք, կը ծախուին գրասենեակ Բալուեան, եւ Սամուէլ, Մարի Նուպար Ուս. Տան մէջ եւ հանդէսին օրը տեղւոյն վրայ :

ՊԱՐՈՆ ՊԱՐՈՒՅՐ ՍԱՐԱՖԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յառաջիկայ Մարտ 20ի չաբաթ իրիկուն, ժամը 5ին, Պ. ՉՕՊԱՆԵԱՆ, Հայ Ուսանողական Տան մէջ (57 Bld. Jourdan), պիտի վերսկսի իր դասախօսութեանց չարքը, զոր ընդհատած էր իր պենճիքա ճամբորդութեան հետեւանքով : Այդ օրուան իր դասախօսութեան նիւթը պիտի ըլլայ՝ «Հայ դրականութիւնը՝ վերջին քառորդ դարու ընթացքին՝ Թորգ. Հայաստանի եւ արտասահմանի մէջ» : Յաջորդ դասախօսութիւններուն, որոնք տեղի պիտի ունենան, տասնըհինգ օրն անգամ մը, չաբաթ օր, ժամը 5ին, նիւթը պիտի ըլլայ՝ «Հայոց հին գրականութիւնը՝ դասական հայերէնով » :

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՓԱՍՕՆԸ

Հայ ու Ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած նոր վառատօն է, զոր Ֆրանքօ-Հայկական Միութիւնը կազմակերպած է, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 18ի կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30 — 6, Սարպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ : Ճոխ յայտագրին մանրամասնութիւնները մեր մամուլին պիտի հաղորդուին քիչ օրէն : Կը խնդրուի չխաչաձեւել :

ԳՐԱՒՈՒՄԱՅ ՕՐ, ԱՊՐԻԼ 18Ը.— Հ. Ց. Դ. Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան խումբի խնջոյք — Հանդէսը : Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

ԹԻՅԱՏԵՂԱՆ.— Սէնթ Մարկրիթի Փր. Կապոյա Խաչի մասնաճիւղի թէյասեղանը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 8—12, տեղւոյն եկեղեցւոյ սրահին մէջ, կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ համակիրները: Գեղարուեստական ճոխ բաժին :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ ընտանիքի մը քով աշխատելու համար որոշ ատրիճի (40—45) սպասուհի մը կը փնտռուի : Ընտանիքը կը բաղկանայ երեք հոգիէ եւ կը բնակի մօտակայ արուարձան մը : Նախընտրելի է որ Ֆրանսերէնի ծանօթ ըլլայ : Յանձնախարականներով դիմել Տիկին Մինասեանի, 86 Rue Bobillot, Paris (13):

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
La Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՓՐԱՆՍԱՑԻ կառավարութիւնը կը չարունակէ իր մաքրագործումները : Սկովաքիոյ մէջ ստեղծուած է նոր կուսակցութիւն մը — եւ լուծուած է դեմոկրատ կուսակցութիւնը : Ազգային ընկերվարական կուսակցութեան տեղ նշանակուած է նոր ընկերվարական կուսակցութիւն մը :

Գերմանիոյ ամերիկեան իշխանութիւնները ետ պիտի չվերադարձնեն այն Ջեխերը որոնք ա — մերիկեան զօտին կ'ապաստանին :

ԱՅՂԱՆԻՍՏԱՆ պիտի անդամակցի Միացեալ Ազգերու կրթական, դիտական եւ մշակութային կազմակերպութեան (UNESCO) որուն անդամ են 41 ազգեր :

ԱՆԳԼԻԱ վերսկսած է իր բանակցութիւնները Անդր Ցորդանանի հետ՝ բաղկամական դաշնադիր մը կնքելու համար նորածին պետութեան հետ : Միւս կողմէ, Լոնտոնի եղիպտական դեսպանը Գահիրէ վերադարձած է «նոր առաջարկ — ներով եւ յոյս կայ որ անդլեւեղիպտական դաշնադիր մը կնքուի մօտ առեւէն :

ԱՐԻՒՆԱԼի կուսները տեղի կ'ունենան եւմէ — նի ցեղախումբերուն միջեւ : Ամբոխը սկսած է կողոպտել մայրաքաղաքին — Սանաա— խանութնե — րը : Սայիտ Ապտուլլահ դիմած է Սաուտ Արաբիոյ թագաւորին օգնութիւն խնդրելով :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ կառավարութիւնը պիտի փոր — ձէ խորհրդաժողով մը կազմակերպել հինգ Մեծ — բուն եւ արաբական երկիրներուն միջեւ՝ բուծում մը գտնելու համար Պաղեստինի վէճին : Այս մասին խօսակցութիւններ տեղի ունեցած են արդէն Միացեալ Ազգերու Արաբ ներկայացուցիչներուն հետ :

Հրէական Դաշնակցութիւնը առաջարկած է Միջազգային հիմնարկութեան Պաղեստինի Ցանձնաժողովին որ առժամեայ վարչութիւն մը նշանակուի հրէական պետութեան համար :

ՀՌՈՄի մէջ ձերբակալուած է Վատիկանի հեղեղեցականներէն Խուստոս Ջիփիքօ որ վերջերս փլիպնազուրկ հռչակուեցաւ՝ դողցած ըլլալով իրեն վստահուած թանկարժէք գոհարեղէններ որոնք սեփականութիւնն էին Վատիկանին :

ՊՈԼՍՈՑ եղեռնագործ Աուեանին առջեւ սկը — սած է դատավարութիւնը 56 համաչնավարներու որոնք «կ'ուզէին կառավարութիւնը տապալել բոնի միջոցներով : Ամբաստանեալներուն մէջ կան կարգ մը Հայեր :

ՀՐԷԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՋԱՐԿԱԾ Է ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ՈՐ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՆՇԱՆԱԿՈՒԻ ՀՐԷԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ :

ՀՌՈՄԻ մէջ ձերբակալուած է Վատիկանի հեղեղեցականներէն Խուստոս Ջիփիքօ որ վերջերս փլիպնազուրկ հռչակուեցաւ՝ դողցած ըլլալով իրեն վստահուած թանկարժէք գոհարեղէններ որոնք սեփականութիւնն էին Վատիկանին :

ՊՈԼՍՈՑ եղեռնագործ Աուեանին առջեւ սկսած է դատավարութիւնը 56 համաչնավարներու որոնք «կ'ուզէին կառավարութիւնը տապալել բոնի միջոցներով : Ամբաստանեալներուն մէջ կան կարգ մը Հայեր :

Պ. ՉՕՊԱՆԵԱՆի ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յառաջիկայ Մարտ 20ի չաբաթ իրիկուն, ժամը 5ին, Պ. ՉՕՊԱՆԵԱՆ, Հայ Ուսանողական Տան մէջ (57 Bld. Jourdan), պիտի վերսկսի իր դասախօսութեանց չարքը, զոր ընդհատած էր իր Պենճիքա ճամբորդութեան հետեւանքով : Այդ օրուան իր դասախօսութեան նիւթը պիտի ըլլայ՝ «Հայ դրականութիւնը՝ վերջին քառորդ դարու ընթացքին՝ Թորգ. Հայաստանի եւ արտասահմանի մէջ» : Յաջորդ դասախօսութիւններուն, որոնք տեղի պիտի ունենան, տասնըհինգ օրն անգամ մը, չաբաթ օր, ժամը 5ին, նիւթը պիտի ըլլայ՝ «Հայոց հին գրականութիւնը՝ դասական հայերէնով » :

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՓԱՍՕՆԸ

Հայ ու Ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած նոր վառատօն է, զոր Ֆրանքօ-Հայկական Միութիւնը կազմակերպած է, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 18ի կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30 — 6, Սարպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ : Ճոխ յայտագրին մանրամասնութիւնները մեր մամուլին պիտի հաղորդուին քիչ օրէն : Կը խնդրուի չխաչաձեւել :

ԳՐԱՒՈՒՄԱՅ ՕՐ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Հայ Արեւելեան տարեկան ցերեկոյթը Մայիս 16ին, կիրակի ցերեկ վերջ, Սալ Մաղընոյի մէջ : Կը խնդրուի չխաչաձեւել :

ՅՈՒՂԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — Շատիլէն Տէմիրճեան եղբայրները կը ծանուցանեն թէ յառաջիկայ կիրակի առաւօտ տեղւոյն մատուռին մէջ պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի, իրենց ողբացեալ մայրիկին ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ԿԻՒԼԻՆԱՑ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ, կը խնդրուի իր յիշատակը յարգողներէն ներկայ գտնուիլ :

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՍՈՒՍԻԱՍ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ, Աբջահիւր Ալթունեան եւ բոլոր պարագաները չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ողբացեալ ՍՈՒՍԻԱՍ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆի մահուան առթիւ :

ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ փոխադրած է իր նախկին հասցէին 6 Cité Martignac (111, rue de Grenelle): Հեռաձայն 24—97, Métros Invalides, Chambre des Deputés կամ Solférino :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Մարտ 13ին, չաբաթ դիշերը մինչեւ լոյս, Հ. Ց. Դ. Տէսլիի Տան մէջ :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. Փրանսայի Շրջ. վարչութեան : Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Լիոնի եւ Տէսլիի կոմիտէներուն եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Լիոնի, Տէսլիի, Վիէնի, Վալանսի, Լոմանի, Սէնթ Էթիէնի, Սէն Շամոնի եւ Կրընոպլի մասնաճիւղերու :

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ԹԱՓՈՒԼԵԱՆ

Կը խօսին ընկեր ՄԻՍԱՔ ՄԻՐՋԷ եւ ընկեր Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Սինէ «ՂԱԶՕ» կը ներկայացնէ Նոր Սերունդի կեանքէն առնուած մասպատկեր մը : Կէս դիշերէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք : Մուտքը ազատ է :

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՏԱԼԻԴԱ ՔԻՊՐԻԹԵԱՆ, Տիկին Գալուստեան, Տէր եւ Տիկին Մ. Գալուստեան, Տէր եւ Տիկին Պ. Գալուստեան եւ բոլոր պարագաները չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որ անձամբ նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնելէն զատ ներկայ եղան ԱՐՄԵՆԱԿ ՔԻՊՐԻԹԵԱՆի մահուան առթիւ :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԵՒ ԻՐ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հանդէսը տեղի կ'ունենայ կիրակի 14 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Սարպոնի «Amphitéâtre Richelieu»ի մէջ, հովանաւորութեամբ Ա. ԱՐՔ. ՍԻՒՐՄԷԵԱՆի, կաթողիկոսական պատուիրակ Եւրոպայի :

Տոմսերը 100 Ֆրանք, կը ծախուին գրասենեակ Բալուեան, եւ Սամուէլ, Մարի Նուպար Ուս. Տան մէջ եւ հանդէսին օրը տեղւոյն վրայ :

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Մօտակայ արուարձանի մը մէջ եօթը սենեակով տուն մը որ ունի կեդր. ջերմութիւն, կազ, եղեկտրականութիւն, երկու խոհանոց, լուացարան, բաղնիք եւ 765 մեթր քառակուսի պարտէզ մը ընդարձակ պատուհանով, ծառերով պարտէզ մը ընդլայնուած պատուով, ծախու է : Դիմել Պ. Երամեանի 49 Ave. de Fredy Villemomble, Seine :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Vendredi 12 MARS 1948 Ուրբաթ 12 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5289–Նոր շրջան թիւ 898 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՒԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՄԱՋԱՐԻՔԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Դէպքին պարագաները

ՅՈՒԶՈՒՄ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Երէկ, իբրեւ վերջին լուր, հաղորդած էինք թէ՝ Զեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարար, Ճան Մազարիք անձնասպան եղած է: Ահաւասիկ քանի մը մանրամասնութիւններ այս երկրին ամէնէն ա–կանաւոր անձերէն մէկուն եղերական վախճանին մասին.—

Մազարիք Զորեքշաբթի առաւօ կանուխ, ժամը վեցի տասնեակը ինքզինքը վար նետած է պատու–հանէն, արտաքին նախարարութեան պալատին, որուն մէկ յարկաբաժնին մէջ կը բնակէր ինքը: Այս լուրը՝ որ կանուխէն արդէն ծանօթ էր կառա–վարական պաշտօնեաներուն, հերքուեցաւ նախ եւ կէս օրէն քիչ եառը միայն հաղորդուեցաւ պաշ–տօնապէս: Պետական ձայնասփիւռին յայտարա–րութեան նայելով՝ Մազարիք կը տառապէր ար–ղէն հիւանդութենէ մը որ աւելի եւս ծանրացած էր գործադրանային ախտաժխտութեան մը պատ–ճառով, եւ հաւանական է որ ջղային նոպայի մը հետեւանքով է որ նախարարը վար ցատքած է պատուհանէն, կ'աւելցնէ ձայնասփիւռը:

Կը կարծուի որ Մազարիք կանխամտածու–թեամբ կատարած է իր անձնասպանութիւնը: Աղդարեւ, կիրակի իրիկուն, այցելութեան գա–ցած էր իր հօրը զբաղմանին, որուն առջեւ եր–կար առեն մտամփոփ մնացած է, կարծես հաղոր–դուելու համար իր հօր հոգիին հետ, կեանքէն վերջնականապէս բաժնուելէ առաջ: Այս պարագան ցոյց կուտայ թէ ախտաբանական տագնապ մը եղած չէ որ որոշած է անձնասպան ըլլալ: Բայց թէ՝ քաղաքական ինչ նոր պատճառներ մղած են զին–քը այս որոշումը տալու, յայտնի չէ, մանաւանդ որ դեռ քանի մը օր առաջ հետեւեալը յայտարա–րած էր. «Չեխ նոր կառավարութիւնը երկրին Սահմանադրութեան համաձայն վերակազմուած է եւ պիտի վարէ գործերը ժողովրդապետական սկզ–բունքներուն համեմատ: Այս կառավարութեան մէջ իմ նախարարի պաշտօնս ստանձնեցի իբրեւ համոզուած ոմկավար: Մեր նոր ոմկավա–րութեան պիտի ծառայեմ որքան առեն որ պէտք ըլլայ, եւ այն չափով՝ ինչ չափով որ թոյլ տան ուժերս»:

Այս պայմաններուն մէջ, Մազարիքի անձնաս–պանութիւնը կը մնայ առեղծուած մը, որ լուծուի թերեւս քանի մը օրէն:

⁂

Այս երկրորդ անձնասպանութիւնն է որ տեղի կ'ունենայ, Չեխոսլովաքիոյ մէջ համայնավար նոր վարչաձեւը հաստատուելէն ի վեր: Ինչպէս ծա–նօթ է, առաջին անձնասպանը եղաւ արդարու–թեան նախարար, Տքրթինա, որ Մազարիքէն եր–կար բաղդատուելով եղաւ, քանի որ իր անկումը մահ չպատճառեց, այլ միայն դանկը չոխչոխուեցաւ, նախարարը հիմա կը զբաղեցնէ Փրակայի մեծ հիւանդանոցին մէջ:

Հանրապետութեան նախարարը, Պենէշ, տա–կաւին դիւղը կը գտնուի: Կը կարծուի թէ՝ իրեն ամէնէն մօտիկ երկու աշխատակիցներուն անձ–նասպանութենէն ետք, որ մեռածին յուզած է հանդարտին կարծիքը, ան պիտի խղճ վերջապէս իր լուսթիւնը եւ պիտի արտասանէ քանի մը խօսք:

●

Փրակայէն ղրկուած թղթակցութեան մը նա–յելով՝ Մազարիքի մահը խոր հակազդեցութիւն մը առաջ պիտի բերէ Չեխ-Հանրապետին կարծիքին մէջ: Ցուսախաբ պիտի ըլլան ամէն անոնք՝ որոնք կը յուսային թէ Պենէշ եւ Մազարիք, քաղաքա–կան ճարտար ոգեմաւորութեամբ մը, պիտի յա–ջողէին ելք մը գտնել, համայնավարներու կողմէ առեղծուած կացութենէն դուրս ելլելու համար:

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵՐ

Են Մազարիք զաւակն է Չեխ պետութեան հիմնադիր եւ հանրապետութեան առաջին նախա–գահ Թոմաս Մազարիքի: Ծնած էր 1886ին: Երբ 1915ին, Մազարիք եւ Պենէշ հեռացան Աւստրիա–յէն, արտասահմանի մէջ հիմնելու համար առա–ջին Չեխ կառավարութիւնը, Են Մազարիք գոր–ծակցեցաւ անոնց իբրեւ պետ մասնաւոր քարոզ–չութեան: Պատերազմէն ետք, ան եղաւ դիւա–նագիտական ներկայացուցիչ արտասահմանի մէջ, (Ուաշինկթըն, Լոնտոն): 1923ին անուանուեցաւ Փրակայի արտաքին նախարարութեան ընդհ. քարտուղար, եւ 1925ին ալ, լիազօր դեսպան՝ Լոն–տոնի մէջ մինչեւ 1938: Երկու տարի վերջ, Լոն–տոնի Ազատագրութեան կոմիտէին փոխ-նախա–գահ եւ արտաքին նախարար անուանուեցաւ: Այն–կէ ի վեր պահեց իր արտաքին նախարարի պաշ–տօնը Չեխ դահլիճներուն մէջ: Մազարիք անգլիա–կան խառնուածք ունէր. միշտ զուարթամիտ եւ լաւ տրամադրուած էր եւ իր այս նկարագրի գծին համար հանրածանօթ եւ ժողովրդական դէմք մը դարձած էր արտասահմանի մէջ: Մանաւանդ քնա–դունակութիւն մը ունէր զուարճալի եւ «վրան բայ» մանրավէպեր պատմելու:

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոնի մէջ, Մազարիքի անձնասպանութիւ–նը կը նկատուի ապացոյց թէ այլեւս լինկած է այն չարքը որով համայնավարները զարդարած էին ցարդ չեխ նոր կառավարութիւնը:

Ուաշինկթընի մէջ, նախկին փոխ արտաքին նախարար, Տին Էչիսըն յայտարարած է որ Մա–զարիքի եղերական մահը ոչ միայն տխրեցուցած է զինքը, այլ նաեւ՝ ցոյց կուտայ թէ՝ ինչ յուսա–հատական կացութեան մատնուած էր այս պետա–կան մեծ մարդը: Միւս կողմէ, անգամ մը եւս կը յիշուի Մազարիքի քանի մը օր առաջ օտար դես–պանի մը ըսած սա խօսքը. «Այսուհետեւ բան–տարկուած անձ մըն եմ ես եւ ուրիշ ոչինչ»:

Պրիւքսէլի մէջ, մեծ յուզում պատճառած է այս դէպքը, սակայն, պաշտօնական շրջանակնե–րու մէջ, պարզ ցաւի եւ համակրանքի դգացումէ զատ որեւէ ձեւով չարտայայտուիր դեռ այս յու–զումը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՆԻ՞ ՍԵՐՈՒՆԴ

«Որբուհիի մը պատ»ը կայ, հրապարակ ի–ջած, հանրութեան դատաստանին ենթակայ: Տասնեակ հազարներ էին անոնք, երբ 1914էն յի–շատակ մնացին մեզի: Մեծ մասով խամրած ծա–ղիկներու նման գլխիկոր:

Ինչ տխուր էր տեսնել գիրեանք որբանոց — հիւանդանոցներու մէջ, թրախտային, գոնջին կամ բորոտութեան ճիրանները զոհ եւ կամ խափտաւական՝ որբանոցէ որբանոց, քաղաքէ քա–ղաք եւ ի վերջոյ վերկրէ երկիր:

Քանի տարին հաղիւ թէ բաւական եղաւ պա–տնոնք խառնելու մարդկային ընկերութեան եւ ա–նոնց տալու եթէ ոչ իրենց կորսնցուցածը, իրենց ծնողքը, գոնէ ընտանեկան յարկ մը, տաքուկ բոյն մը, ուր մեր «Զատիկանները» պիտի փորձէին մոռնալ իրենց ահաւոր մանկութիւնը:

Այս խորհրդածութիւնները բնական կարգով մը կուգան քեզ հալածել երբ հոս ու հոն արձա–գանգ կը գտնեն «նոր տառապանքներու» «նոր պատմութիւնները»:

Նարդունին անոնցմէ մէկը միայն մատնանը–չեց: Շատեր յիշեցին իրենց սեփական պատմու–թիւնը, թերեւս, վերդովուեցան, իրենց համակ–րութիւնը յայտնեցին նուիրատուութիւններով համակիներով: Եղան սակայն մարդիկ որ ըսին — «ոչ առաջինն է, ոչ ալ վերջինը, աչքդ գոցէ եւ բռնէ այս կարգի դժբախտ ամուսնութիւններ: Աչխարհի ծուռը չտկել կարելի՞ է, մէկ պարագայ միայն մատ փաթթելով եւ արդարութիւն տա–ղակելով»:

Չեմ կարծեր որ մեր եռանդուն եւ կորովա–միտ բարեկամը այդ յաւակնութիւնը ունենայ: Բայց վերջ մը ի՛նուէ բանալ, նախ ի պաշտօնէ որ–պէս Ազատհաս Որբերու Միութեան նախագահ, յետոյ որպէս գրագէտ, քերթելով ինչ որ մարդ – կային ընկերութեան բորբոսն է, եւ վերջապէս որպէս հայ մարդ, սրտով ու գործքով իր խօսքը ըսելու անոնց որոնք չկրցան այդ Սերունդին ճակտին դրոշմուած «Որբ» բառը յաւերժացնել:

Քանի՞ սերունդ տակաւին անունք պէտք է դղան որ հայր կամ մայր չունին:

ՍՕՍԻ

ջին Չեխ կառավարութիւնը, Են Մազարիք գոր–ծակցեցաւ անոնց իբրեւ պետ մասնաւոր քարոզ–չութեան: Պատերազմէն ետք, ան եղաւ դիւա–նագիտական ներկայացուցիչ արտասահմանի մէջ, (Ուաշինկթըն, Լոնտոն): 1923ին անուանուեցաւ Փրակայի արտաքին նախարարութեան ընդհ. քարտուղար, եւ 1925ին ալ, լիազօր դեսպան՝ Լոն–տոնի մէջ մինչեւ 1938: Երկու տարի վերջ, Լոն–տոնի Ազատագրութեան կոմիտէին փոխ-նախա–գահ եւ արտաքին նախարար անուանուեցաւ: Այն–կէ ի վեր պահեց իր արտաքին նախարարի պաշ–տօնը Չեխ դահլիճներուն մէջ: Մազարիք անգլիա–կան խառնուածք ունէր. միշտ զուարթամիտ եւ լաւ տրամադրուած էր եւ իր այս նկարագրի գծին համար հանրածանօթ եւ ժողովրդական դէմք մը դարձած էր արտասահմանի մէջ: Մանաւանդ քնա–դունակութիւն մը ունէր զուարճալի եւ «վրան բայ» մանրավէպեր պատմելու:

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոնի մէջ, Մազարիքի անձնասպանութիւ–նը կը նկատուի ապացոյց թէ այլեւս լինկած է այն չարքը որով համայնավարները զարդարած էին ցարդ չեխ նոր կառավարութիւնը:

Ուաշինկթընի մէջ, նախկին փոխ արտաքին նախարար, Տին Էչիսըն յայտարարած է որ Մա–զարիքի եղերական մահը ոչ միայն տխրեցուցած է զինքը, այլ նաեւ՝ ցոյց կուտայ թէ՝ ինչ յուսա–հատական կացութեան մատնուած էր այս պետա–կան մեծ մարդը: Միւս կողմէ, անգամ մը եւս կը յիշուի Մազարիքի քանի մը օր առաջ օտար դես–պանի մը ըսած սա խօսքը. «Այսուհետեւ բան–տարկուած անձ մըն եմ ես եւ ուրիշ ոչինչ»:

Պրիւքսէլի մէջ, մեծ յուզում պատճառած է այս դէպքը, սակայն, պաշտօնական շրջանակնե–րու մէջ, պարզ ցաւի եւ համակրանքի դգացումէ զատ որեւէ ձեւով չարտայայտուիր դեռ այս յու–զումը:

Մարշըլի ծանուցակիր յայտարարութիւնները

Մարշըլ խիստ կարեւոր յայտարարութիւն մը ըրաւ Մազարիքի մահուան առթիւ: Ամերիկայի արտաքին նախարարին համաձայն, Չեխոսլովա–քիոյ մէջ պատահած դէպքերը մեծ վախ կը պատ–ճառեն Մ. Նահանգներու: Կացութիւնը արտա–կարգօրէն լուրջ է: Չեխոսլովաքիոյ դէպքերը ե–ղերական են. տարաւի կը տիրէ հոն, եւ ժողովր–դական կառավարութիւնը չէ որ իշխանութիւնը կը վարէ իբրականապէս, ըսաւ ան:

Պատերազմի աւարտումէն ի վեր, առաջին ան–գամն է որ պետական կարեւոր անձ մը, ինչպէս Մարշըլ, այսքան որոշ կերպով վախ կը յայտնէ կացութեան մասին: Ան մանաւանդ կարեւորու–թիւն մը տուաւ իր խօսքերուն եւ խոտիւ յանձնա–պարեց գինքը մտիկ ընող լրագրողներուն որ բառ առ բառ եւ կէտ առ կէտ նշանակեն իր ըսածները: Տիրող կարծիքին համաձայն, Մարշըլի յայտա–րարութիւնները լուրջ ազդարարութիւն մըն են Խորհրդ. Ռուսիոյ ուղղուած, եւ միեւնոյն ատեն ցոյց կուտան թէ Ամերիկայի համբերութիւնը սպառելու վրայ է:

Մազարիք՝ զոհ արեւմտեան վատուղիի

Փրակայի ձայնասփիւռը կը յայտարարէ թէ՝ Մազարիք չորս զգայուն անձ մը ըլլալով, անձնաս–պան եղած է ազդուելով արեւմտեան Եւրոպայի եւ Ամերիկայի կարգ մը թերթերուն կողմէ իր հասցէին ուղղուած չարակամ եւ դիտումնաւոր յարձակումներէն: Հետեւաբար, ան պարզապէս զոհը եղած կ'ըլլայ այդ երկիրներու մամուլին:

Հիմգարու դաշինքը Պրիւքսէլի մէջ

Հինգ պետութիւններ մէջեւ, դաշինքի մը պատ–րաստութեան համար տեղի ունեցող բանակցու–թիւնները վերջնանալու վրայ են: Բանակցութիւն–ները դադրած կը պահուին: Սա յայտնի է միայն որ կնքուելիքը փոխադարձ պաշտպանութեան դաշինք մը պիտի ըլլայ հաւանական յարձակման մը դէմ. բայց պիտի չնշանակուի անունը այն պետութեան՝ որ յարձակող նկատուած է: Ցար–ձակման մը պարագային, դաշնադիրները միանա–բարձ պիտի օգնեն իրարու: Սատրազդրդիները յանձն պիտի առնեն նաեւ իրենց տնտեսական յա–րաբերութիւնները բարելաւել կարելիութեան սահմանին մէջ: Բայց թէ՝ այս բարելաւումը այնքան առաջ պիտի տարուի՞ որ մասնակցող պետութեանց միջեւ տնտեսական կամ մաքսային կատարեալ միութիւն մը ստեղծուի, այս մասին որեւէ յիշատակութիւն պիտի չըլլայ դաշնագրին մէջ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂԱՈՎ

ՄԱՐՇԸԼԻ ծրագրին քննութիւնը ամերիկեան ծերակոյտին մէջ աւարտելու վրայ է: Կը յուսացուի որ վերջնական քուէարկութիւնը կատարուի այս չաբաթ օր կամ երեքշաբթի:

ԺԵՆԵՎԻ մէջ տպագրական բանուորները գոր–ծադուլ յայտարարած ըլլալով, քաղաքին լրագիր–ները հրատարակուած չեն այս առտու:

ՔԱՋԱՔԱՆՔԱՑԻ եւ Րապաթի մէջ պետա–կան պաշտօնեաներու աչխատիքները գործադուլ հռչակեցին, որուն օրը եւ պայմանները — հետա–գային պիտի որոշուին: Բանուորները կը պահան–ջեն որ իրենց ալ տրուին այն բացառիկ հատու–ցումները՝ որոնք Փրանսայի մէջ կը տրուին անց–եալ Դեկտեմբերէն ի վեր:

ՈՍԿԻՆ կ'իյնայ մէկ երկու օրէ ի վեր: Ապատ շուկային վրայ, անգլիական ոսկին մինչեւ 5750 ֆրանք եղած էր, ամսոյս 9ին իջաւ 5425 ֆրանքի, երէկ ալ 5300 ֆրանքի: Ֆրանսական 20 ֆրանք–նոց ոսկին ալ երէկ 4125 ֆրանք էր, զուիցերիա–կանը՝ 3950 ֆրանք, 20 տոլարնոց ոսկին (արծիւ) 20.200 ֆրանք:

ՃԱՓՈՆԻ մէջ, կազմուեցաւ նոր գահլիճ մը նախագահութեամբ Հիթոշի Աչիտայի՝ որ դե–մոկրատ կուսակցութեան պետն է: Նոր գահլիճը կիզդրոնական – ձախակողմեան կառավարութիւն մըն է, բաղկացած մանաւանդ կեդրոնի կու–սակցութենէն եւ ընկերվարականներէ:

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ դիմը աւելցնելու մասին բա–նակցութիւններ կը կատարուին Փրանսական կա–ռավարութեան եւ թերթերու սէնտիքային միջեւ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱՍԼԱՒԱԿԱՆ ԾԱՐԺՈՒՄԸ

Բ.

Բակունին իր «Աստուածանութիւն» գործին մէջ, պաշտպանելով յեղափոխական չարժումները ու Սլաւ ցեղերու դաշնակցային հանրապետութեան գաղափարը, կը յարէ.— «Սլաւները կատարեալ երեխաներ են: Անոնց քով եւս տեսայ անհատական թարմութիւն եւ անբաղդատելի այժ ու կորով, քան Գերմանները քով: Սլաւներու դէ – կավար զգացումն է տեղւոյն դէպի դերման ցեղը: Անիծեալ Գերման արատայայտութիւնը բոլոր սլաւ ցեղերու բառարանին մէջ նոյնն է»: Սլաւ – կան չարժման մէկ ուրիշ ռահվիրաներէն է ռուս բանաստեղծ Ալէքսի Գոմիաքով (1804—1860), որ համասլաւիզմը փոխանակ ազատագրական գէնք դարձնելու, կ'ուզէր պատմէշ արեւմտեան մաքի թափանցման: Ըստ Գոմիաքովի, Արեւմուտքը քայքայման շրջանի մը մէջ կ'ապրէր եւ նախա – խնամութիւնը Ռուսիոյ վրայ պարտք էր դրած ըլլալ անեղծ ու վերանորոգիչ:

— «Դիտէ անահման տափաստաններու հա – րաւն ու հեռաւոր Արեւմուտքը ... Անոնք անթիւ են կարապաթներու եւ պալքանեան խառնարանին մէջ, անթիւ են մեր վերի ցեղակիցները թրքական եւ գերման լուծին տակ: Սլաւ ժողովուրդ, ջեր – մացիր քո սիրով եւ չուտով կուգայ ժամանակը, երբ արծիւները,— մեր եղբայրները — իրենց պողպատէ կտուցներով պիտի խորտակեն իրենց շղթաները եւ ազատագրուին: Արեւակից եղբայր – ներ, պէտք է յիշենք բոլորս ալ, որ մենք պար – տաւոր ենք եղբայրակալ հաւասար սիրով վերաբ սիրելու ...»:

Գոմիաքովի հետքերուն վրայ յեսադային Պուշկինն ալ խառնուեցաւ կարաւանին.— «Արդ – եօք պիտի գա՞յ օր մը, որ սլաւական դետակները խառնուին ռուս ովկիանոսին»:

1867ին, Գոմիաքովի սլաւասէրներու խմբակ – ցութիւնը, մեծ խանդավառութեամբ, Մոսկուայի մէջ խորհրդաժողով մը դումարեց, որուն նախա – գահն էր ռուս պատմաբան Պոկարեն: Բացի Լեհե – րէ, 80 Սլաւ ներկայացուցիչներ պատասխանած էին կազմակերպիչ մարմնի կոչին: Այդ ժողովին մէջ որոշուեցաւ, պարբերաբար, երկու տարին անգամ մը համախմբուիլ, սլաւ ցեղերու մէջ փո – խադարձ, հարազատ կապեր ստեղծելու համար: Նոյնիսկ, պատգամաւոր մը առաջարկեց ռուսե – րէնը պաշտօնական լեզու ճնկատել:

Սակայն սլաւ հաւատացեալներու եւ Ռուսաստա – նի մէջեւ յարաբերութիւնները սկսան պղտիլ: Սերպ, Պուլկար, Լեհ ուսանողները փոխանակ Մոս – կուա եւ Փեթերպուրկ երթալու, կը դիմէին Փա – րիզ, Վիէննա, Պերլին, Լայպցիկ:

Յուսախաբութիւնը ժամանակաւոր էր: Սլա – ւական չարժումը աստիճանաբար մեծ հոգ կը զա – նէը, հակառակ Գերմանիոյ ցանկութեան, որ կ'ու – զէր «բոլոր Սլաւները պատին փակցնել»:

1877—78 Ռուս–Թրքական պատերազմէն վերջ, յարական Ռուսաստանը զարձեալ սկսաւ Հովանա – ւորել սլաւական չարժումը: Եւրոպան պանդա – փիմի մէջ կը տեսնէր մշտական հրաբուխ մը: «Պրաֆուչկա» (փոքր եղբայր) բառը զարձաւ փա – զաքական եւ սկսաւ բերնէ բերան թռչիլ:

1908ին, Փեթերպուրկի մէջ տեղի ունեցաւ մէկ ուրիշ խորհրդաժողով, մասնակցութեամբ Տումայի անդամներու: Յաւելի պարագայ մը կար, որ Լեհաստանը բաժնուած էր երեք հատ – ուածներու: Եթէ դուռ սլաւ քաղաքականութիւն մը գոյնագրուէր ռուս Հովանաւորութեան տակ գտնուած Լեհաստանի, միւսները պիտի ենթար – կուէին հալածանքի:

Լեհ ընտրանին, աստիճանաբար համոզում կը գոյացնէր թէ, երկու տեսակ սլաւ ժողովուրդներ կան,— Ռուսեր եւ Լեհեր: Մինչեւ մէկ կէս դար – ձին միացուցած էր.— աստելութիւն դէպի Գեր – մանները: Ռուսական սլաւիզմը յենած էր օրթո – տոքսութեան վրայ, իսկ Լեհականը՝ կաթոլիկու – թեան: 1911ին, Պելկրատի համասլաւ ժամուկի ներկայացուցիչներու ժողովին մէջ, Լեհերը ըն – դունելի ներկայացուցիչ ղրկել պայմանով որ «Պօժէ Յարիա Մարիան» (Յարական Ռուսիոյ ազ – գային երգը) չերգուի: Ընդհակառակն, ոչ ցարա – կան եւ ոչ ալ լեհական ազգային քայլերգները երգել, բայց պանսլաւականին — «Այ Սլովէնի»: Վերջինի եղանակը կը նմանէր Լեհականին, ինչ որ Ռուսերը բողոքեցին: Պելկրատի մէջ, կատակով կ'ըսէին թէ «Լեհերը նախ լեհ են, ապա կաթոլիկ, եւ երբ ժամանակ ունենան՝ սլաւ»:

Սլաւ ժողովուրդներու կրօնական այլազան հաւատացեալներու բաժանումը, անշուշտ, կը տկա – րացնէր աւանդ բարոյական կապը: Այդ դժո – հութիւններու ծնունդն էր չեխ Խոսէ Քրամարի եւ Մոլիւկովի ստեղծած նոր–ազատականութիւնը, 1908ին Պրահայի մէջ: Այս չարժման նպատակն էր Սլաւ բոլոր ժողովուրդներու հոգեւոր, տնտեսա – կան եւ մշակութային միութիւնը, առանց կրօնա – կան խորութեան: Մեծ արձագանգ չգտաւ այս չարժումը, եւ Չեխերն ալ որեւէ օգուտ չկրցան քաղել: Սօքօլներու նախագահ Շայնէր, երբ 1914ին Ռուսաստան դնաց պաշտօնական շրջանակ – ներու մթնոլորտին ծանօթանալու, Սազոնով ը – սաւ.— «Դուք մեզի որեւէ օգուտ չունիք: Մի վս – տահիք մեզի: Մեր պատերազմական ծրագիրներ – ուն մէջ դուք ոչ մէկ դեր կրնաք խաղալ»:

Համասլաւ չարժումը իր յեղափոխական, մարտական փուլին մէջ մտաւ Սերպերու մէջն – ցաւ: Պոսնա Հերսէգի մէջ, Սերպ դնդակը աւս – տրիական գահաժառանգին վրայ, համաշխարհ – ային պատերազմի դրդապատճառներէն մէկը դարձաւ: Երբ դատաւորը կը հարցաքննէր ռճրա – գործները, ամէնքը միաբերան պատասխանեցին. — «Յրանուա Յէկրտինանար Սլաւներուն թշնա – մին էր»: Ռուսաստանը անատրեր դիտողի դերին մէջ էր: Նոյնիսկ Ռուսաստանը չուզեց օգտագոր – ծել Փրուսիոյ վարչապետ Պեթման Հոլվեկի, 1912ին հրատարակած սեփականազրկման օրէնքը, որմէ չատ կը տուժէին Լեհերը: Լեհ Քորֆանթին փրուսիական խորհրդարանին մէջ բուռն ցասում – մով կը պոռար.— «Մեզ վայրկեանին, երբ Պալ – քաններու մէջ սլաւ ժողովուրդներու պզտատ – դրութեան թնդանօթը կ'որոտայ, մենք Լեհերս եւ Փրուսիոյ Սլաւներս կ'ենթարկուինք ամենազգուե – լի ճնշումներու եւ հալածանքներու»: Հապա – պուրկներու եւ Հօհենցոլերներու դէմ, Սլաւ ժողո – վուրդներու դժգոհութիւնը օրէ օր բուռն կերպա – րանք կը ստանար: Եւ Ռուսաստան կը մտածէր լծել համասլաւ ցնորքները եւ պաշտպանել միմի – այն իր սեփական չահերը:

1914ի փորձութեան առեն էր միայն, որ Ռուսաստանը կարծես խելքի եկած, Նիկոլա Բ.ի անունով հեռագիր տուաւ իր Պելկրատի դեսպա – նին.— «Յայտնեցէք Սերպերուն, որ կրնան իմ վրայ յոյս դնել»

Գերման պետական շրջանակները, 1914ի աշ – խարհամարտը կը բացատրեն համասլաւիզմի եւ պանժերմանիզմի փոխադարձ խոր ատելութեամբ: 1913 Փետրուարին Զօր. Մոլթքէ կը յայտարարէր. « Շատ մօտ ատենէն Սլաւներու եւ Գերմաններու միջեւ պիտի պայթի անխուսափելի պատերազմը: Մենք պէտք է պատրաստ ըլլանք գերման մաքի եւ մշակոյթի դրօշակը բարձր պահելու»: Գերմանիան Սլաւ ցեղերու դէմ, արդէն պատմէշներ էր ստեղ – ծած էլզասի մինչեւ Վիսթուլա: Թափանցած էր Ռուսիոյ ներսը Պալթիկ ազնուականութեան եւ արքայական ամուսնութեանց միջոցաւ: Պետրոս Մեծէն մինչեւ Մեծ Յեղափոխութիւնը, տասը – մէկ ցար ու ցարուհի գերման արիւն ունէին իրենց երակներուն մէջ: Այս «հինդերորդ դումար»ը, Սլաւ ցեղերը չատկը հանէը իրարու դէմ եւ թշնա – մական որմ կը ցանէը քոյր ցեղերուն մէջ: Ռուս – լեհական, սերպ–պուլկարական, չեխ – լեհական, սերպ–խորուաթ արիւնահեղ միջազէպեր կը ըս – տեղծէին: Բացի այդ, Ռուսիոյ ներսերը ստեղ – ծուելցան գերման գաղթավայրեր, նոյնիսկ մին – չեւ հեռաւոր Կովկասի սահմանները: Սլաւ ժողո – վուրդը գանոք կը կոչէր «Նէմէց», այսինքն համր, որուն լեզուն իսկ չեն հասկնար:

1914—18ի համաշխարհային պատերազմին, Սլաւներն ալ նետուեցան կրակին մէջ, չաճախ ի – րարու կոկորդին վարելով:

ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԴՐԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԱՒ ԹԱՏԵԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ ու ԹԱՏԵԱՍՏԵՂԸ

Բանաստեղծութեան մասին մեր հասողու – թիւնը ընդլայնելու եւ մեր ըմբռնումը աւելի հիմնական դարձնելու համար, կարեւոր է աչքէ անցնել ինչ որ բսուած է եւ գրուած անոր վրայ, կեանքին սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը:

Հարցը՝ ընդարձակ է եւ կնճռոտ:

Ընդարձակ է անոր համար որ, բանաստեղ – ծութիւնը սկսաւ, ու երկար դարեր, իր գոյու – թիւնը չազատնակեց, երբ տակաւին գիրն ու գիրքը գոյութիւն չունէին:

Անիկա ծնունդ առաւ առաջին չրթներուն վր – րայ իսկ: Փոխանցուեցաւ չրթունքէ չրթունք, պահելով միշտ իր կենդանութիւնը եւ կենսունա – կութիւնը:

Կրօնքէն ալ առաջ, բանաստեղծութիւնը, մարդ էակին հոգեկան եւ իմացական նախնական պէտ – քերը ամբողջացուց, որպէսզի ան՝ դեռ իր չուրջը միգամած վիճակի մը մէջ թաւալող կեանքէն՝ հա – ճոյք մը, գոհունակութիւն մը ստանայ:

Անտարակոյս, առաջին անգամ բանաստեղծն էր որ, մարդուն հանրային կեանքի գործունէու – թեան սկզբնական քայլերը փորձեց, հոգեկան ազ – նուութեան ընտրուր բաժինէն՝ իր նմաններուն ալ մաս հանելու համար:

Բանաստեղծը՝ ճանչցուած էր հռետոր մը, եւ իրրեւ այդ, անոր կոչումն էր, կրօնապետի մը նման, հաղորդակից ըլլալ ամէնուն:

Բարձր էր այդ կոչումը, նոյնքան բարձր նը – րիրականութիւնն մը պահանջող՝ զայն ապնուու – թեան այդ բարձունքին վրայ անխախտ պահելու համար:

Պարզ ցեղապետի մը համար անգամ, բանաս – տեղծին անձնաւորութիւնը պատկառելի էր: Անոր ձայնին, անոր դէմքին խաղաղութեան կամ վրդո – վումին մէջ, ցեղապետը կը գտնէր, իր դժուարին խնդիրներուն բացատարութիւնը եւ լուծումը:

Թագաւոր մը, կարող էր ղրկել խնջոյնք չատ մը բաներէ, սակայն, ան իր քով կը պահէր բա – նաստեղծը իր ստուերին պէս անբաժան: Վանդի ան չատ մը բանի ուժին զօրութեան վրայ կը տա – րակուսէր, իր հպատակներուն մտքին մէջ, իրեն հաճոյանք, յարգանքը եւ կամ վախը աւելական ու անխախտ պահելու համար: Վանդի թագաւոր մը, համոզուած էր թէ, միայն բանաստեղծը օժ – տուած էր այն անբացատրելի շնորհով, որով ան կը համոզէր, կ'ամբաստնէր մարդիկը՝ կեանքին իրականութեան ու արժէքին վրայ, որոնք ուրիշ բաներ չէին եթէ ոչ, երկրի ու կշռոյթի գեղեցկու – թիւնը, կեանքին ու գոյն ըրջապատող կենդանի իրողութիւններուն ներդաշնակութիւնը:

Բանաստեղծն էր որ առաջին անգամ արթն – ցուց մարդոց սրտին ու հոգիին մէջ, քաջութիւնն ու դումը, վանն ու դեղեցիկը, յոյսն ու ապրելու բոցավառ տենչը: Սակայն՝ միայն բարի ու բա – րութեան մէջ ապրելու հաւատքով:

Այս ամէնը, ան փոխանցեց ու սրտվեցուց պարզ առարկաներով, այդ առարկաներուն տես – քովը եւ անոնց առթած յուզմունքներու փորձա – ռութեամբը: Եւ այսպէս, բանաստեղծը՝ իրրեւ հռետոր խօսք, չէր հեռանար մարդոց խօսելու պարզ եւ նախնական ձեւերէն: Իրերը տեսնելու եւ հաղորդուելու՝ անոնց կարողութեան սահմանե – րէն: Ան, կարծես, կեանքը վերստին կը ստեղծէր, հոն ներմուծելով համոզիչ բարեփոխումներ:

Զար ու վախկոտ մարդիկ այլափոխուեցան «Հէկտոր»ներու եւ «Ախամէմնոն»ներու: Պարզ հո – վիւնները՝ ծնան «Դաւիթ»ներ:

Սփինքսը մեզ չի լուսաբաներ թէ որ անդիր ժամանակներէն մարդկութեան ժառանգ մնաց բա – նաստեղծութիւնը: Բայց կասկած չկայ որ, ամէն ժողովուրդ իր ալշալոյսը դիմաւորեց բանաս – տեղծներու շրթներով:

Սակայն ինչ չքեղ գնացք, գիր ու գիրքի դո – յութենէն ասդին:

Ըսինք թէ, հարցը ընդարձակ է եւ կնճռոտ:

Կնճռոտ է նաեւ, որովհետեւ՝ մեր վերլու – ծումները կատարելէ վերջ, մեծագոյն բանաս – տեղծներու ձայնը եւ անոնց ըմբռնումները նկա – տի առնելէ յետոյ, տակաւին մենք պիտի դժուա – րանանք բանաստեղծութեան մասին վերջնական սահմանում մը բանաձեւել: Անկարելիութեան այս փաստը ունինք արդէն, երբ անկարող կը մնանք, բիւրաւոր եւ առաջնակարգ բանաստեղծներու մէջ – էն գանել դէթ երկու հոգի, որոնք համաձայն կարծիք մը յայտնած ըլլան անոր ընդհանուր պի – ծերուն չուրջ:

Սակայն նոյն բոցավառ չնորհն է որ զանոք ի մի կը ձուլէ ու վեր կը բռնէ ժողովուրդներու բազմութեան վրայ՝ իրենց ներշնչումին եւ զգա – յողութեան ճշմարտութիւնովը ու վսեմացնող հաղորդականութեամբը:

Բանաստեղծութիւնը այնքան հին է եւ այնքան չատ գրուած ու խօսուած, անոր վրայ որ, երբ ա – մէն անգամ մէկը կը փորձէ վերստին ան դրադառ – նալ, չատեր վիրաւորանք կը սեպեն այդ, կամ յանդգնութիւն մը իրենց զարգացումին դէմ, իբր թէ իրենք ունեցած ըլլան անոր անհերքելի սահ – մանումը՝ վերջնական ճշդրիտ դիտերով: Բայց հարցը, երբեք լինձի այդ մտայնութեամբ չի մօ – տենար: Վաւերօրէն կարելի է պնդել թէ, այս իսկ է պատճառը որ բանաստեղծն ու իր գործը չամախ սխալ արժեւորումի ենթարկուած են: Ու դժբախ – տաբար, մեծագոյն մեղանչողները եղած են քըն – նադատները, մեր նախորդ յօդուածներուն մէջ է յայտ բերած այլ եւայլ անհեթեթութիւններու իրրեւ արդիւնք:

Ինձ համար բանաստեղծութիւնը ճանչնալ չատ աւելի դիւրին է քան զայն սահմանել:

Բանաստեղծութեան դերին մասին,— որով – հետեւ ես կ'ընդունիմ թէ, անիկա կենդանի ա – րարք մըն է, որուն դեր մը, եւ ոչ թէ դեղեցիկի փառաբանութեան եւ կամ անոր դերին դարձած մասնաւոր մէկոց մը— ըմբռնումս եւ տեսակէտո – նէրս կը պարտադրեն դիս, քանի մը անձնական հակիրճ խորհրդածութիւններու նախաբան մը պատրաստել, անցեալին մէջ, բանաստեղծներու եւ քննադատներու այդ ուղղութեամբ ըրած ար – տայայտութիւններէն կատարած ու կատարելիք քաղուածս չարունակելէ առաջ:

Հեռու կ'ուզեմ մնալ դեղագիտական հարցեր յուզելէ, փիլիսոփայական հանդամանք կրող վե – րացականութիւններու մէջ չմխրճուելու համար:

«ՑՈՒՅՑ»ԻՆ ԿՑՏՈՒՄՈՎ ՎՃՌՈՒՄ Է

ԿԱՐԼՈՎԱ

ԴԱՎԱՆՑՈՒՄԻՑ ՏՈՒԺԱՑԱԾ ԿՈՄՍՈՄՈԼՑԻ

Լուսած բնության։ Գիշերվա ցածր ամպերը ան-
շարժ էին կախված երկնքում։ Ոչ մի հովիկ չէր
ցնցում ծառերի տերևները։ Ամեն ինչ կարծես
քնած էր։ Միայն ես չէի կարողանում աչքերս
փակել։ Ես ոտքի էի կանգնել (*) :

Ես ուզում էի ինձ համար պարզել, թե ինչ
պատճառով էր Ալեքսանդրը ինձ հանդիպում
այդքան ցուրտ։ Ինչո՞ւ նա ինձ չէր ասում, որ
ինքն էլ է սիրում Նատաշային։ Ես ինձ մեղա-
վոր էի զգում նրա առաջ։ Ես ուզում էի ասել
նրան, որ ես ոչ մի մեղավոր բան չեմ արել։
Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես ոչ մի կերպ
չեմ կարող մոռանալ նրան։ Ես ուզում էի ասել
նրան, որ ես ամեն ինչ պատրաստ եմ անելու
նրա համար։ Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես
նրան սիրում եմ։

Լուսանկարիչ, ախմախ, տանջահար ու ան-
տանելի մարդ, ինչո՞ւ ես ինձ ստիպում ամեն
ինչ ասել։ Ինչո՞ւ ես ինձ ստիպում ամեն ինչ
խոստովանել։ Ինչո՞ւ ես ինձ ստիպում ամեն
ինչ մատնել։ Ինչո՞ւ ես ինձ ստիպում ամեն
ինչ կորցնել։

Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես ոչ մի մե-
ղավոր բան չեմ արել։ Ես ուզում էի ասել նրան,
որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող մոռանալ նրան։
Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես ամեն ինչ պատ-
րաստ եմ անելու նրա համար։ Ես ուզում էի ասել
նրան, որ ես նրան սիրում եմ։

— Ես, երևի, ձեզ անհանգստացրի։ — Ես
գնդի վրա վերջապես ասացի։ — Ես, գու-
ցե, ձեզ խանգարեցի ուրիշ գործերի մեջ։ Ես
ձեզ խնդրում եմ ներել ինձ։ Ես ինձ մեղա-
վոր եմ զգում ձեր առաջ։ Ես ինձ մեղավոր եմ
զգում նաև Նատաշայի առաջ։ Ես ինձ մեղա-
վոր եմ զգում ամբողջ աշխարհի առաջ։ Ես
ինձ մեղավոր եմ զգում ամեն ինչի առաջ։

Ես ոտքի էի կանգնել։ Ես ուզում էի գնալ։
Ես ուզում էի հեռանալ։ Ես ուզում էի անհե-
տանալ։ Ես ուզում էի ոչնչանալ։

Ցտեսություն, ախմախ, տանջահար ու ան-
տանելի մարդ։ Ցտեսություն, ինչո՞ւ ես ինձ
ստիպում ամեն ինչ ասել։ Ցտեսություն, ինչո՞ւ
ես ինձ ստիպում ամեն ինչ խոստովանել։ Ցտե-
սություն, ինչո՞ւ ես ինձ ստիպում ամեն ինչ
մատնել։ Ցտեսություն, ինչո՞ւ ես ինձ ստիպում
ամեն ինչ կորցնել։

Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես ոչ մի մե-
ղավոր բան չեմ արել։ Ես ուզում էի ասել նրան,
որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող մոռանալ նրան։
Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես ամեն ինչ պատ-
րաստ եմ անելու նրա համար։ Ես ուզում էի ասել
նրան, որ ես նրան սիրում եմ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻԿ ԿՈՉԸ ԱՐԴԱՐԱՑՎԱԾ Է

Ամերիկահայ մարտիկ Կոչը արդարացված է համարվել ամերիկյան դատարանի կողմից։ Նրա գործը ամերիկյան մամուլի մեջ մեծ արձագանք է գտել։ Ամերիկահայ մարտիկ Կոչը ազատ է արձակվել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻԿ ԿՈՉԸ ԱՐԴԱՐԱՑՎԱԾ Է

Ամերիկահայ մարտիկ Կոչը արդարացված է համարվել ամերիկյան դատարանի կողմից։ Նրա գործը ամերիկյան մամուլի մեջ մեծ արձագանք է գտել։ Ամերիկահայ մարտիկ Կոչը ազատ է արձակվել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻԿ ԿՈՉԸ ԱՐԴԱՐԱՑՎԱԾ Է

Ամերիկահայ մարտիկ Կոչը արդարացված է համարվել ամերիկյան դատարանի կողմից։ Նրա գործը ամերիկյան մամուլի մեջ մեծ արձագանք է գտել։ Ամերիկահայ մարտիկ Կոչը ազատ է արձակվել։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. **1200**, 6ամս· **650**, Արտ· **10** տող· կամ **3** անգլ·

Tél.: GOB. **15.70** — C.C.P. Paris **1678-63**

Samedi 13 MARS 1948 Շաբաթ 13 ՄԱՐՏ

Ի· ՏԱՐԻ — 20e Année № 5290-ՆՈՐ ՀՐՋԱՆ Թ-ԻՒ 899 ԽՄԲԱԳԻՐ՝ Շ· ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ·

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՐՏ

Գիւղացին ու երկրագործը, ընդհանրապէս, չեն սիրեր Մարտ ամիսը որ «գառնուկի պէս կու դայ եւ գայլի պէս կը մեկնի»:

Աչխարհի մեծամեծ քաղաքագէտներն ալ ու նրեն իրենց նախապաշարումները զարնան առաջին ամսուան մասին, եւ առանց մտահոգութեան չէ որ կը դիմաւորեն գայն՝ քանի մը տարիէ ի վեր:

Արդարեւ, որքա՜ն չարաբաստիկ եղաւ մարտը՝ պերպրակական խելագարին գահակալութենէն եաք:

1935ի Մարտ 16ին, Հիթլէր կը վերահաստատէր զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւնը՝ բռնաբարելով Վերսայլի դաշնագրին տրամադրութիւնները:

1936ի Մարտ 7ին՝ Հիթլէր - ռազմասէր ու կռուազան ժողովուրդի մը երգաց Առաջնորդը — կը զբաւէր Հռենոսը եւ քուրջի կտորի մը կը վերածէր Լոքառնոյի դաշնագիրը ինչպէս, իրմէ քանի տարի առաջ, իր կայսրը, քուրջի վերածած էր ուրիշ միջազգային համաձայնութիւն մը:

1938 Մարտ 12ին նոր օրերու Ներոնը, կ'արշաւէր Աւստրիա՝ իրականացնելով Անչլուսը զոր յաղթական Դաշնակիցները կը նկատէին այնքա՜ն վտանգաւոր Եւրոպայի ապահովութեան տեսա - կէտէն:

1939ի Մարտ 15ին, Գերմանիոյ «անպարտելի» բանակները կը գրաւէին Չեխոսլովաքիան որպէսզի «ընտրեալ ցեղը» ապահով ապրի: Եւ վինուի:

Ցաջորդ դէպքերը, ծանօթ ամէնուն, ուղղակի հետեւանքն են, անհաւասարակշիռ ու ամբարտաւան Աւստրիացիին «քաղաքագիտութեանց»:

×

1948 Մարտ:

Աւելի բարեբաստիկ ու մխիթարական չեն եղեւոյթները:

Քանի մը շաբաթ առաջ, Կոմինֆորմին կարմիր թաթը՝ պողպատէ վարագոյրէն ներս կը քաշէր դարձի Չեխոսլովաքիան, ի գործ դնելով ճիշդ այն միջոցները որոնց չնորհիւ խորհրդային ծի - րին մէջ բանտարկուեցան պալքանեան երկիրները Սեւ Ծովէն մինչեւ Ադրիականի ափերը:

Երկու օր առաջ եղերական վախճանը արտաքին նախարար Մազարիքի:

Անճնասպանութիւն մը որ տեսակ մը ազդանշան է այն դէպքերուն որոնք հետզհետէ կրնան պատահիլ այդ տարաբախտ հայրենիքին ներս:

Տասը օր առաջ, Ֆինլանտան, փոքրիկ պետութիւն մը որ «1939ի Նոյեմբերին կը վտանգէր Խորհրդային Միութեան ապահովութիւնը», հրաւէր կը ստանար բարեկամական դաշնագիր մը — եւ զինակցութիւն մը — կնքելու համար իր մեծ ծաղօր դրացիին հետ:

Հրաւէր, ճիշդ այն օրերուն երբ Ֆինլանտա կը պատրաստուի խորհրդարանական ընտրու - թեանց որոնք տեղի պիտի ունենան յուլիսին եւ որոնց մէջ Համայնավարները մեծամասնութիւն շահելու յոյս չունին: Կամ չունէին մինչեւ երէկ:

Այս ամիս Լոնտոնի մէջ դումարուեցաւ երեք դաշնակիցներու խորհրդաժողովը որուն մէջ կարեւոր որոշումներ տրուեցան Գերմանիոյ մասին:

Ցառաջիկայ շաբթու Պրիւքսէլի մէջ, կը ստորագրուի արեւմտեան համակցութեան դաշնագիրը եւ կը դումարուի Մարշըլի ծրագրին օգտուող 16 պետութեանց խորհրդաժողովը:

Մոսկուա կը բողոքէ իր երբեմնի դաշնակից - ներուն այս խաղերուն դէմ իսկ արեւմտեան եր - կիրներու մեծամեծները կ'ողջարարեն ժողո - վուրդներուն եւ արդէն կը խօսին երրորդ աչխար - համարտի մը մասին:

Կրնայինք տակաւին յիշել Պաղեստինը, Ցու - նաստանը, Ֆրանսայի ներքին տագնապը, Անգլիոյ տնտեսական ծանրակչիռ կացութիւնը եւ չարք մը ուրիշ երեւոյթներ որոնց ամբողջութիւնը կար - ծես, կ'արդարացնէ քաղաքական աչխարհին նա - խապաշարումները:

Այսպէս կամ այնպէս, բացառիկ ճիդ ի գործ պիտի դրուի կանխելու համար ահաւոր աղէտ մը որ ձեւ ու մարմին կը ստանայ, ընդհանրապէս, մարտ ամսուն ինչպէս միամտօրէն կ'ենթադրեն Լոնտոնի կամ Ուաչինկթընի մէջ:

Ժ·

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» ՀԱՆԴԷՍԸ

Օշականի մահուան լուրը ցնցեց բոլորը: Բնականն էր որ Արեւելքէն մեզի եկած այն խումբ մը տղաքը որոնք ի հաչիւ հայ ժողովուրդին կը մաչեցնեն Ֆրանսայի դիւանագիտութեան եւ արուեստի տաճարներու սեմերը, նոյնպէս զգային այդ մեծ նուագը զոր կրնց հայ գրականութիւնը, եւ հայ մչակոյթը, այս կողմնատով:

Երիտասարդ են տակաւին անոնք, հապիւ թէ ժամանակ ունեցած են ճանչնալու իրենց ժողո - վուրդին հին ու նոր փառքերը, բայց մաքուր է իրենց հոգին եւ «Մեծերու» հաչիւները չեն խա - թարած զայն:

Ու ահա արտաքուստ չարժում մը, յետադիմելու համար իրենց հանդէսը ի յարգանս մեծ վարպե - տին:

Այսքան մը դիտակցութիւն չունեցան անոնք որոնք երդում պատառ կ'ընդան օրն ի բուն «Հայրենասիրութիւն» ընծայով շահագործելու համար միամիտներու աչքերը:

Տղոց եռանդը, նոր թափով մը հրապարակ կ'իջնէ վաղը, Սորպոնի սրահին մէջ, բացման հանդէսով մը: Որո՞ւ համար հաճոյք չէ տեսնել գիրենք, երբ աչխատանքի իրենց ժամերէն դուրս նետով, կ'ուզեն գոյն ու ձեւ տալ իրենց հասարակական կեանքին, ազգային ապրումներուն եւ երախտագիտական պարտք մը 60 տարի առաջ գիրենք կանխող ուսանողական սերունդի մը:

Արուեստագէտներ, իրենք ալ քուրմերը մեր մչակոյթի տաճարին, ձեռք երկարած են «Ուսանողական տան» հոյլ մը տղոց, փայլուն հանդէսով մը պսակելու համար անոնց ճիգերը:

Իսկ մենք, պիտի դիտանո՞նք մեր ներկայու - թեամբ դոնէ ժպիտը ծաղկոնի պահել այդ հա - ւատքով լուսաւոր դէմքերուն վրայ եւ ըսել ի - րենց: — Ահա՛ եւ մենք, ձեր կողքին, ձեզ սիրով ու դուրգուրանքով չրջանակելու համար· տրպէտ զի օր մը երբ տէր ըլլաք մեր արժէքներուն պահ - պանման եւ «պահակի» նուիրական պարտականու - թիւնը անցնի ձեզի, իրաւունք ունենանք բան մը աւելի պահանջելու մեր տուածէն:

ՍՕՍԻ

Այրի Տիկին Սիրանույշ Ալէմշահ եւ Պ· Կարապետ Ալէմշահ՝ Ամերիկայէն իրենց վերադարձին, եւ Պ· Յակիկ Ալէմշահ, խորին չնորհակալութիւնը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով եւ հեռագրով վչտակից եղան իրենց հոգեհատոր զաւկին եւ եղբօր՝

ԳՈՒՐԳԷՆ Մ· ԱԼԷՄՇԱՀԻ

կսկծալի մահուան առթիւ:

Ցատուկ չնորհակալութիւն նաեւ՝ Ֆրանսայի եւ գաղթաչխարհի հայ մամուլին, ազգային զա - նազան կազմակերպութիւններուն եւ միութիւննե - րուն, իր երկչախումբին վարչութեան եւ անդամ - ներուն, արուեստագէտ ընկերներուն եւ բարե - կամներուն որոնք գրչով, խօսքով կամ գործով չարգեցին իր յիչատակը եւ բաժնեցին ընտանիքին խոր սուգը:

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼՆԵՐԸ սկսան ծայր տալ Հիւս· Ֆրանսայի հանքածուխի հանքերուն մէջ: Ուրբ զանազան հորերու մէջ բանուորները իրենց աչխա - տութիւնները դադրեցուցած են միաժամանակ կերպով եւ զարմանալի համաչափութեամբ մը որ կեդրոնական մարմնի մը բնած հրամանի մը արդիւնքն է, կը գրեն Ֆրանսական թերթերը: Գոր - ծադուլի որոշումները ձեռամբարձ քուէով տեղի ունեցած են եւ ոչ թէ գաղտնի քուէարկութեամբ:

ՄԻԱՑ· ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ երեսփ· ժողովի ար - տաքին գործերու յանձնաժողովը որոշեց Մարշըլի ծրագրին մէջ ներմուծել տրամադրութիւններ՝ ո - րոնցմով կարելի պիտի ըլլայ զինուորապէս ալ օգ - նել Զինի, Ցունաստանի եւ Թուրքիոյ:

Զեխ կառավարութիւնը բանակէն արձակած է 26 զօրավար եւ 430 սպայ, անոնց իւրաքանչիւրին տալով երեք ամսուան թոշակ: Միւս կողմէ, սա - կայն պահեստի զինուորներու չորս-կարգեր զէնքի տակ կոչուած են:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ էլեկտրական եւ օդային կազի ըն - կերութիւնները որոշած են բազմանդամ ընտանիք - ներուն ձրի լոյս եւ կազ տանալու իրաւունք տը - ւող որոչ չափով տոմսեր յատկացնել:

Ֆրանսայի արտաքին դատակնիռներ

ԺՈՐԺ ՊԻՏՈՑ ՁԱՌԸ, ՎԱՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԽ

Ֆրանսայի Ազգ· ժողովը երէկ լսեց Ժորժ Պի - տոյի ճառը արտաքին քաղաքականութեան մա - սին: Երեսփոխանները, բացի համայնավարնե - րէն՝ որոնք կը մրմռային չարունակ, յոտնկայս ծափահարեցին արտաքին նախարարը, եւ 183ի դէմ 419 ձայնով քուէարկեցին ներկայացուած վստահութեան բանաձեւը: Պիտո յայտարարու - թիւնները ըրաւ հետեւեալ խնդիրներուն մասին.—

ՍՊԱՆԻԱ.— Ֆրանքեւսպանիական սահմանա - գլուխը բանալով, Ֆրանսա ուրիշ բան ըրած չե - ղաւ այլ՝ դաս հանել սիրող իրական վիճակէն. Ֆրանսա միայն, լնք առանձինն փակած ըլլալով այս սահմանագլուխը որեւէ դրական օգուտ առած չէր եկած անկէ. ընդհակառակն, Ֆրանսական տնտեսական չահերը մեծապէս կ ըլնասուէին այս փակումին պատճառով: Տրուած որոչումը երբէք հանդամանք չունի փոխելու քաղաքականութիւ - նը Ֆրանսայի՝ որ միչտ փափաքող է որ ռամկավարական սկզբունքները յարգուին Սպանիոյ մէջ, ինչպէս ուրիչ կարգ մը երկիրներու մէջ ալ: Մորքոյ· Միութիւնն ալ, Արժանթինի Մակի մէջ ընդունուելուն արդէլք ըլլալէն եաք, իր առեւտրական յարաբերութիւններուն վերսկսաւ այս երկրին հետ: Բան մը որ նկատելի է կարգ մը երկիրներու, ներելի պէտք է ըլլայ նաեւ ուրիշներու, աւելցուց Պիտո:

ԻՏԱԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Ֆրանսա կը փափաքի որ Հիւսիսային Ափրիկէի քաղաքական, տնտեսա - կան եւ ընկերային զարգացումը առայ տարուի ա - մէնանպատասխանատուր եղանակով մը:

ՊԱՂԵՍՏԻՆ.— Ֆրանսա իր մտահոգութիւն - ը չէ որ նկատի ունի, այլ՝ արդարութեան տե - սակէտը:

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Այս երկրին կառավարու - թիւնը կազմուեցաւ միջազգային հակակչիռի տակ տեղի ունեցող ընտրութիւններէ եաք: Ցաւալի է որ ուրիչ երկիրներու մէջ ալ այս դրութիւնը չկրցաւ գործադրուիլ: Հելլէն խորհրդարանին ընդ - դիմադիր անդամները ամէնքն ալ ողջ առողջ են. երանի թէ ամէն երկիրներու ընդդիմադիրներն այնտեղ վիճակին մէջ գտնուէին...

ԻՏԱԼԻԱ.— Այս պետութեան հետ ստորա - գրուած մաքսային դաչինքը Ֆրանսայի Ազգ· ժո - ղովին պիտի ներկայացուի վաւերացման համար:

ՀՕՔԻՄՏԵԱՆ ՊԼՈՒ.— Կեդր· Եւրոպայի եր - կիրները իրարու հետ կնքած են փոխադարձ օգ - նութեան 15 դաչինքներ: Նոյն իրաւունքը ունե - նալու են նաեւ Արեւմտ· Եւրոպայի երկիրները, ազատութեան դաւան ծառայելու համար: Այս սկզբունքն է ահա զոր հինգ պետութիւնները (Անգլիա, Ֆրանսա, Հոլանտա, Պելճիգա եւ Լիւք - սէմպուրգ) հռչակեցին Պրիւքսէլի խորհրդաժո - ղովին մէջ: «Որովհետեւ, աւելցուց Պիտո, մեր ամէնուս պարտքն է գործադրել կամքը ամէն ա - նոնց՝ որոնք իրենց հայրենիքին անկախութեան եւ ժողովուրդներու ազատութեան համար խնկան»:

Մազարիքեանականութիւնը

ԶԵԽ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՍՈՒԳԻ ՄԷՋ

Հանրային կարծիքը աչխարհի ամէն կողմը կը յամառի սա տեսակէտին վրայ թէ՝ Մազարիք իր կեանքին վերջ դնել ուզած է, չկրնալով հանդուր - ժել Փրակայի մէջ հիմնուած համաժողովրդական վար - չաձեւին պատճառով ստեղծուած մթնոլորտին: Զեխ կառավարութիւնը, եւ իրեն հետ օտար եր - կիրներու բոլոր համակրանքները, ընդհակա - ռակն, կը չնորհաւորանք թէ՝ Մազարիք կատարելապէս եւ խորապէս միացած էր վերջին համայնավարական պետական հարուածին, եւ թէ օտար երկիրներու ձայնասփիւռներուն եւ մամու - լին իր անձին դէմ կատարած չարճախումներն են որ դինքը յուսահատութեան մատնած էին:

Որն ալ ըլլայ ճիշդը այս երկու տեսակէտնե - րուն, իրողութիւնը այն է որ Զեխոսլովաքիոյ մայրաքաղաքին մէջ այս պահուս կը տիրէ խո - րունկ սուգի մթնոլորտ մը: Ժողովուրդը կատար - եալ ապշութեան մատնուած է: Սեւ դրօչակներ պարզուած են չէնքերուն վրայ: Բազմաթիւ փրա - կացիներ արցունքոտ աչքերով կը դիտեն խանութ - ներու ցուցափեղկերուն մէջ դեռնդուած Մազարի - քի եւ իր հօրը լուսանկարները:

Կառավարութիւնը որոչած է ազգային յու - զարկատարութիւն կատարել այսօր: Արտաքին նոր նախարարը, Ֆլեյմինգեր, յանուն չեխ կառավա - րութեան, դամբանական մը պիտի արտասանէ հանդուցեալ պետական մարդուն պերճմանին վրայ:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՌՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Համայնավար ներքին դործոց նախարար Նո - վէք խորհրդարանին մէջ պարզեց այն պարագա - ները՝ որոնց մէջ տեղի ունեցած էր Մազարիքի անճնասպանութիւնը: Այսպէս, հանդուցեալ արտաքին նախարարը, իր հիւանդութեան ծանրա -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՄԱՍԼԱՒԱԿԱՆ ՅԱՐԺՈՒԻՄԸ

Գ.

Զուգահեռ սլաւական ընդհանուր քաղաքակրթութեան մը, որ ինքզինք պարտադրէր եւ արդիւնքը եղբայրական արիւն թափիլէ : Ռուսաստանը դարձեալ հակասլաւ դիրքի մէջ էր : Ան համաձայնեցաւ Տալմացիան կցել Իտալիոյ, որ մեծ խոչընդոտ մըն էր Սրուաթենեանդան եւ Սլովենիոյ Սերպիոյ միացման : Նոյնիսկ ընդդիմացաւ Լեհերու ազատագրական արդար պահանջներուն եւ Պիլսուտսկին հարկադրուեցաւ իր կամաւորական ջոկատով կռուիլ Ռուսերու դէմ : Ընդդիմացաւ չեխ անկախ բանակի մը կազմութեան ...

Հակառակ այսքան խորունկ թիւրիմացու – թեանց, պանուեցան, սակայն, կարգ մը սլաւ հանրածանօթ դէկավարներ, որ ատրադրութեան մէջ ակտան դրժակցիլ մինչեւ խաղադրութեան վճռաժողովի վախճանը : Լեհ Ադղ. Մորհուբդի անդամներ Պատերեւսքի եւ Տմովսքի, չեխ Մազարիք, Պենէշ եւ Ստեֆանիկ, Սերպ Թրումպիչ եւ Հէնկովիչ սերտ կապեր պահեցին, առանց մոռնալու որ համասլաւ ծրագիր մը հետապնդելու :

1919—20ին, սլաւ ժողովուրդներէն չատերն ազատագրուեցան եւ անկախ պետութիւններ կազմեցին, նոյնիսկ ռուսական հողերուն վրայ : Տարիներ առաջ, Տոմթոյէվսքին մարգարէացած էր ըսելով.— Ռուսիան երբեք պիտի չմոռնայ այն – քան թուսաւոր թշնամիները, որքան սլաւ ժողո – վուրդները, երբ ազատագրութեանժամը հնչէ :Անոնք անմիջապէս պիտի սկսին պահանջել երաշ – խիքներ Եւրոպայէն իրենց անկախութեան հա – մար, ի վնաս Ռուսաստանի » :

Անցեալի այս ամփոփ խտացումէն վերջ, տես – նենք ինչ կը բանի յեղափոխական Ռուսաստանը այս մարզին մէջ :

Ցարական Ռուսաստանի ձգած ժառանգութիւնը սկսաւ հալիլ յեղափոխութեան վոլորտով ալիք – ներուն մէջ : Համասլաւիզմը կարծես պահ մը դա – դար առած էր : Իր ճամբուն վրայ խոչընդոտ մը կար,— խորհրդային կարգերը : Հազա Ուկրա – նիան : Ուկրանիոյ Ադղ. Մորհուբդը սկսած էր բանակցիլ Դաշնակիցներուն հետ : Ռուսերն ու Լե – հերը դէմ էին անկախութեան, Սերպերն՝ անոնք, Զեխերը՝ կողմնակից վարչական ամիսխու – թեան, Մորհ. Ռուսիոյ Հովանաւորութեան տակ : Վրայ հասաւ 1920ի ռուս լեհական պատերազմը , որ սլաւ ժողովուրդներու հաւատքը չատ խախտեց Մորհրդային Միութեան հանդէպ : Գարձեալ պան – սլաւիզմի ամենէն հաւատաւոր դիմուորը դարձաւ Սերպիան : Թէպէտ պաղ էին յարաբերութիւնները Մորհ. Ռուսաստանի հետ, որովհետեւ Սերպիան հիւրընկալած էր Ալէքսէյէվի եւ Վրանկէլի պէս ճերմակ զօրավարներ, բայց այդ սառոյցը սկսաւ հալիլ երբ Զիչէրին, ձեռնովայի խորհրդաժողովի առեն, սերպ արտաքին նախարար Նինչիչի հետ կարծիքի փոխանակութիւն ունեցաւ որպէս Սլաւ.. կամաց կամաց բոլորին աչքերը սկսան դէպի Ռու – սաստան դառնալ : 1924ին, Մրուաթ ծանօթ գոր – ծիչ Ստեֆան Ռատիչի Մոսկուա ճամբորդութիւ – նը, սերպ Պալուկիչիչի տեսակցութիւնները Պերլի – նի խորհ. դեսպանին հետ, ճամբան բաւական հարթեցին փոխադարձ եղբայրական յարաբերու – թեանց :

Զեխերը, որ ամենէն չափաւորներն էին սլա – ւական չարժման մէջ, սկսան իրենց վերաբեր – մունքը ճշդել փրոֆ. Մազարիկի եւ Պենէշի բեր – նով.— «Սլաւ ժողովուրդները ազատագրուած են այժմ եւ ամենքն ալ կը կազմակերպուին ներքնա – պէս : Քաղաքական պանսլաւիզմը զուրկ է որեւէ նշանակութենէ» : (Masaryk, La resurrectien d'un E-tat) : Պենէշ աւելի եւս պարզելով հարցը կ'ըսէր . — «Սլաւական ձգտումները նշանակութիւն ունին միայն այն չափով, որչափով որ ժողովրդավար և յեղափոխական զաղափարներու վրայ են հիմած : Աչխարհի յեղաշրջումը, ռուսական առաքելու – թեան պէտք ունի, եւ որեւէ սլաւական չարժում, պիտի խանգարէ իրերու ընթացքը, վերջ ի վերջոյ յանգելու համար ռուսամոլութեան կամ ռուսա – կանութեան » : (Revue Slave, 1925, Prague) :

Մարխումներու, տատանումներու եւ հատ – ուածական ներքին մոտհոգութիւններու մէջ էր սլաւական աչխարհը, երբ հիթլէրական Գերմա – նիոյ վտանգը աստիճանարար կը մեծնար :

1933ին, Մորհ. Ռուսաստանի մուտքը Եւրոպա – յի դիւանագիտական թատերաբեմին վրայ, զարձ – եալ մեծ յոյսեր ներչնչեց սլաւ ցեղերուն : Համայ – նավար դեկավար շրջանակներուն մէջ սլաւ ազ – գերու միութեան զաղափարը սկսաւ տեղ գտնել : Բոլոր մամր սլաւ պետութիւնները սկսան իրարու ետեւէ ճանչնալ խորհ. կառավարութիւնը : 1934 – ին համաձնավար կուսակցութեան 17րդ ընդհ. ժողովին մէջ Ստալին յայտարարեց.— «Եատեր կը կարծեն որ պատերազմն անխուսափելի է բար – ձրը ցեղերու (Գերմանիոյ) եւ սոցրին ցեղերու միջեւ, ամենէն առաջ Սլաւներու միջեւ » : Այս

ԳՐԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

Ի՞ՆչԿ'ԸՍԵՒ ԹԱՒԱՍՏԵՂԾՆԵՐՆ ու ՖԻԼԱՍՏԱՏԵՐՔ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Պատմութեան կերտած մեծանուն քաղաքները այսօր մեր արտին չեն խօսիր , տակաւին Հոմերոս – սին ներգած քաղաքներուն անունները, ամէն սիր – տէ ներս յատերժական տեղ գրաւած են : Համլէդ աւելի անբռնաբարելի եւ ուժեղ դէմք մըն է, քան թէ պատմութեան մեղ տուած որեւէ անուն : Ահա, բանաստեղծութեան հմայքը :

Այսպէս բանաստեղծը, զինք կառավարող ան – բացատրելի օրէնքի մը հպատակ, եւ դիտումի մը կոչումին բոլորովին հակառնեայ, ամէն ինչ կը միացնէ իրարու, կեանքին անցեղլի յաջորդակա – նութեամբը, եթէ նոյնիսկ, անոնք ժամանակով կամ միջոցով, իրարմէ լայնօրէն բաժնուած ըլ – լան : Այս ընելու համար, ան չաճախ կ'անտեսէ միջոցն ու ժամանակը :

Ուրեմն կը հարցնենք, ինչ բաներ են որ բա – նաստեղծը կը միացնէ իրարու :

Ան իր պապակը կը չագեցնէ կեանքին ազ – բիւրէն, ըմպելով՝ անոր պատկերներուն ամէնէն յատակն ու վճիտը, իրերուն՝ ամէնէն վերյիչելին, լատագոյնը՝ երդ ու կշռոյթին : Այսինքն այնպիսի բաներ զորս մենք կրնանք տեսնել, չօչափել, լսել, ճաչակել եւ հոտոտել : Հոս է որ կը փաստուի ու կը հաստատուի բանաստեղծութեան պարունա – կած ակնյայտ զոյութիւնը : Եւ այս միջոցով իսկ, զարերը կրցած են մեղի փոխանցել մարդկութեան անեղծ կտակները :

Բանաստեղծ մը՝ իր կոչումը արդարացու – ցած է, եւ իր անունը փրկած, եթէ անոր ստեղ – ծագործութիւնը կ'արթնցնէ կեանքին հանդէպ տաք հաղորդականութիւն մը, փարում մը : Այս զգացումը մարդուս համար չատ աւելի վստահելի ու տեւական է, չատ աւելի վեհ է, քան այն՝ ո – րով մենք մեզ լաւ զգալու գոհունակութիւնը կը քնորոշենք :

Հաղորդականութեան ու փարումի այս զգա – ցողութիւնը, եթէ նոյնիսկ մեր տխրութիւնը կը բազմապատկէ, որքան ժամանակ որ անիկա լաւ եւ անկեղծութեամբ արտայայտուած է, զարձեալ մենք կը վայելենք զայն բացարձակ գոհունակու – թեամբ :

Ուրեմն, բանաստեղծութիւնը ըլլալով կեն – սունակ գործունէութիւն մը, իյայտնուայ համա – նման երեւոյթներով, այնպէս ինչպէս կեանքը կը պարզուի մեզի, ամէն օր տարբեր՝ ուրախ կամ տխուր, բայց՝ իրական, անկեղծ ու անհունապէս հաղորդական :

Բանաստեղծը այն միակ անձն է, որ տիեզերքին չուրջ կատարած իր պրպտումներուն միջոցին, կը սուզի ու կը կորսուի իր էութեան խորերը, զինք չրջապատող իրերուն էութեան ալ խորերը, խլե – լու համար անոնց գաղտնիքը, ու յետոյ, բեռնա – տրուած իր մոգական կողոպուտով դուրս դալու, զանոնք անկաչառ ուժով մը չուրջը ափռելու, դար – նանալի բեզմնաւոր փոշիներուն նման, մեր հո – գիներէն ներս նոր յարութիւն մըճնդեցնելու հա – մար :

Մարդկային կեանքը չունի եւ չի կրնար երե – ւակայել աւելի դեղեցիկ աչխարհ մը քան այն ո – րուն մէկ անչեան մասը կը կազմէ : Ուրախ վայր – կեաններուն մէջ, երկիրը՝ կարծես ամենուս հա – մար իր ծոցին մէջ կը պահէ աւելի լայն բաժին մը : Բայց այս իրավիճակը միչտ վաղանցիկ են, ու աչխարհը վերստին կը ծալլուի ինքն իր վրայ, ցուրտ ու առաջուընէ աւելի ազահ տրամադրու – թեամբ մը : Սակայն եւ այնպէս ,մարդոց մէջ պիտի գտնուին քանի մը էակներ տարօրինակ չինորհով մը բախտաւոր, ներքնատեսութեան թափանցող ուժով մը վաւերական : Ասոնց ազատաթռիչ ոգիին առջեւ աչխարհը կը բանայ ու կը պարզէ աւելի ճոխ հորիզոններ :

Անոնց չնարհուած է կասեցնել այդ լուսազե – ղութեան վայրկեանները, որքան ալ կարճ ըլլան անոնք : Ու իրենց վերստեղծելու ներչնչումով ա – նոնք այդ վայրկեանները մեզ կը փոխանցեն նոր յայտնութիւններով : Թէպէտեւ նոյն մեր դիտցած աչխարհն է որ մեզ կը վերադարձնեն, բայց այս անդամ, աչխարհ մը որքան այլափոխուած : Ու մենք երջանիկ ենք որքան առեն որ անոնց հետ ենք :

Անոնք բանաստեղծներն են :

Սակայն հարցումը կը մնայ դեռ անպատաս – խան,— Ուրեմն ինչ է բանաստեղծութիւնը. —: Հոս խօսքը կուտամ անոնց որոնք դարերու ճա – կատին վրայ դրոշմած են իրենց յայտնաւեսու – թեան եւ մարթն դերապոյն կնիքը :

Գրական հարցի մը համար, օրաթերթի մը սահմանափակ ու չափուած էջերը չբեռնաւորելու համար,ընտրած եմ միայն անուններ,որոնք իրենց օրերուն՝ կրցած են ապագան հեռատեսել եւ ա – նոր համաձայն պարզել իրենց ըմբռնումը եւ հա – ղորդել զայն : Նաեւ անոր համար որ անոնց տե – սակէտները կրնան հիմա մեզի օժանդակութիւն բերել՝ մեր քննադատական կարծիքները հիմնաւո – րելու, եւ կամ մեր հասդութիւնը սրելու, որ – պէսզի կարենանք ի հարկին իրենց ժամանակակից դրականութիւնները հասկնալ եւ ըմբռնել :

Ընտրուած ժամանակամիջոցը քան դարեր կը դրկէ, պղատոնկն մինչեւ մեր օրերը, բաժնուած դլխաւորապէս երկուքի : Ցռանաստանը՝ Գրիս – տոսէ առաջ չորրորդ դարուն, եւ Եւրոպական վե – րածնունդը :

Նախ՝ նկատի առնուած են տիտան միտքերու տեսակէտներն ու վարդապետութիւնները, որոնք այսօր ալ կը ներկայացնեն անկեղլի արժէքներ եւ աւելի կամ նուազ չափով կրնան օգտակար կեր – պով կ'իրարկուիլ, պայմանաւ որ կարենանք մեր ժամանակներու ոգիին յարմարցնել այն ինչ որ դրուած եւ գրծադրուած է դարեր առաջ :

Ցետոյ, լայն բաժին յատկացուած է բանաս – տեղծներուն՝ ծանրանալով աւելի անոնց քննադա – տական ճաչակին եւ կիրարկած սկզբունքներուն վրայ, առանց մոռնալու սակայն պէտք եղած վե – րապահումը, երբ անոնք ալ այս կամ այն կերպով վարդապետական չփոթումներու մէջ կ'իյնան :

Քննադատներէն ընտրած եմ մասնաւորապէս անոնք, որոնք ազդուած՝ արուեստի չատ նուրբ գործերուն վերլուծումներու միջոցին, հետաքրք – րուած են բանաստեղծութեան մասւորական ա – րակով, եւ զայն աւելի վեր բանած :

Կ'անդրադառնամ նաեւ, Հորասի, Ա. Բօբի , եւ Պուալոյի վարդապետական — ուսուցողական տեսակէտներուն վրայ, որոնք ներկայ ըմբռնու – մով չատ բան կորնցուցած են իրենց արժէքէն եւ օգտակարութենէն, չըսելու համար վնասակար խակ, մեր օրերուն բանաստեղծութեան ոգիին :

Սակայն այս մեծ միտքերը, իրենց ամբողջա – կան գործերով այնքան խոր դրոշմ մը ձգած են իրենց ժամանակակից բանաստեղծներուն եւ թէ անոնց յաջորդներուն վրայ որ, կարելի չէ, անոնց բանաստեղծութեան մասին յայտնած գաղափար – ները անտեսել, եթէ կ'ուզենք այդ ուղղութեամբ ազդուած բանաստեղծներուն եւ քննադատներուն գործերուն վրայ յստակ կարծիք մը ձեւել :

Օրինակի համար, Հորասի Ars Poetica ,— որ – մէ Պուալոն ալ մեծապէս օգտուած է.— իր ամէ – նէն ակար գործը կը նկատուի, մասնաւորապէս բանաստեղծական ըմբռնումի նկատումով : Անոր չատ անչեան մէկ մասը, պարզ խրատական մը , ինքզինք բանաստեղծ կարծող երիտասարդի մը ուղղուած, բանաստեղծներու ու չատ մը քննա – դատներու սայթաքումին պատճառ եղած է : Մեր մէջ, Օշական, եթէ հոտոտութենաղխ չի խաբեր, իր քննադատ չատ կանուխէն տուժած է, անոր հետեւելով : Մինչեւ խակ իր քննադատութեան

խօսքերը մեծ արձադանգ գտան բոլոր սլաւ ժողո – վուրդներուն մէջ :

1935ին, Լիթվինով Զեխերուն ուղղած իր յայտարարութեան մէջ կ'ըսէր.— «Ես չպիտի խո – սիմ մեր ունեցած ցեղային եւ լեզուական կապե – րու մասին, որովհետեւ անցեալին մէջ չատ է չա – հադործուած աչխարհակալական նպատակներով , եւ նոյնիսկ այժմ, կան ցեղապաչտ տեսութեամբ կուրացած ժողովուրդներ, որ կ'ուզեն այդ դաղա – փարին տակ ծածկել իրենց բարբարոս վարչաձե – ւերը : Սակայն եւ այնպէս, այդ համամասնու – թիւնները գոյութիւն ունին մեր երկու ժողո – վուրդներուն միջեւ ...» :

Ամենուշտ, Մորհ. Միութիւնը քիչ մը վերջն կը նայէր սլաւական ցեղային չարժումներուն վրայ , որքան ատեն որ իր արտաքին քաղաքականութեան առանցքը դէպի արեւելք կ'երկարէր, բայց իր մուտքը եւրոպական թատերաբեմին վրայ փոխեց այդ քաղաքականութիւնը եւ սկսաւ բացայայտո – րէն ցեղային չարժումներուն դէմ տալ եւ կազմա – կերպել :

Ահա, 1939ի երկրորդ աչխարհամարտը : Գեր – մանը բռունցքը իջաւ առաջին անդամ սլաւ ցեղերու դլխին : Լեհաստան, Զեխոսլովաքիա եւ Սերպիա : Պուլկարիան՝ սահմռկած , Ռուսաստան՝ վարա – նամիտ եւ դիւանագիտական մութ խաղերու յանձ – նուած :

Որո՞նք էին այդ մութ խաղերը :

Վերջերս ամերիկեան կառավարութիւնն հրա – տարակեց 362 էջնոց հատոր մը, որ գերմանական ար – տաքին նախարարութեան երկու միլիոն փաստա – թուղթերու համառօտագրութիւնն է , ռուս եւ գերմանյարաբերութեանց մասին : Ամերիկեան բանակի, 1945 ապրիլին, Հարց դղեակէն գրաւած այդ փաստաթղթերը, ռուս մաքիավէլեական դի – ւանագիտութեան դլուխ գործոցները կը կազմեն :

ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԱՀԱԼԱՐԻ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՐՃՈՒՆԻՆ

Ա՛ռ ատամնաբուժական գործդ ի՛մ ատամներուս տուր, ես ալ քեզի ոսկի տամ։ Ա՛ռ, ա՛ռ, մի՛ երկնչիր, ես չե՛մ ուզեր ոսկիդ։ Ես ուրիշ բան կ՚ուզեմ քեզմէ։ Ես ուզեմ որ ինծի ատամներդ ալ չտանիս, ոսկիդ ալ չտանիս, ես ալ ոսկի ատամներ ունենամ։

Ու ատամնաբուժը ատամները հանեց, ոսկին առաւ, ու Ահալարի ատամները ոսկի դարձան։

Ահալար ուրախ ուրախ տուն դարձաւ։ Ատամները ոսկի էին, ոսկի ատամներ ունենալը ինչ հաճելի բան է։ Ահալար ատամները ոսկի ատամներով ցոյց կու տայ, ամէն մարդ կը նայի, կը զարմանայ։

...ցած ըլլալուն հետեւանքով, անձնասպանութեան դիւէրը ջղային տագնապ մը ունեցած էր: Արդէն, քանի մը դիւէրէ ի վեր անքնութենէ կը տառապէր: վերջին դիւէրը տագնապը յանկարծ սաստկացած էր եւ հիւանդը մղած իր յուսահատական ձեռնարկին: Նողէք յայտարարած է նաեւ որ Մարզարիք դիւերտեան մեծ մասը անցուցած է կարդալով Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մէջ գտնուող իր վաղեմի բարեկամներուն իրեն ուղղած հեռագիրները որոնք ամէնքն ալ մեղադրական եւ յանախաբական խօսքեր կը պարունակէին իր հասցէին ուղղուած, կառավարական վերջին տագնապին առեն անոր ընդդիմած հայրենասիրական վարմունքին համար: Համաձայնաբար ներքին գործոց նախարարին կարծիքով, այս բոլոր պարագաները գինքը դրած էին մտաւոր այնպիսի վիճակի մը մէջ՝ որուն դարմանն անկել կարելի չէր:

Յետոյ, վարչապետ Կոթվալա խորհրդարանին ներկայացուց նոր դահլիճը եւ 55 վայրկեան տեւող ճառ մը խօսեցաւ, որուն մէջ ոչ մէկ ակնարկութիւն կար նոյն առաուն իսկ պատահած անձնասպանութեան մասին:

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ ՑՈՒՉՈՒՄԸ ԿԸ ՏԵՒԷ

Մազարիքի մահուան հետեւանքով առաջ եկած խորունկ յուզումը կը շարունակուի Միացեալ Նահանգներու մէջ: Քաղաքական եւ խորհրդարանական շրջանակներու մէջ կը նշանակեն թէ Զեխոսլովակիոյ մէջ ներկայիս գոյութիւն ունեցող հակաժողովրդական վարչաձեւը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով պատասխանատու կը նկատուի Մազարիքի նման ազատական մեծ անձնաւորութեան մը մահուան: Ամերիկացիներու կարծիքով այս մահը ապացոյց է թէ՝ անպայման կերպով չէ որ Զեխ ժողովուրդը անձնատուր եղած է համաձայնաւոր ուժերուն, ինչպէս մինչեւ հիմա կը կարծուէր:

ԹՈՒՐՔ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Արտաքին նախարար Նէճմէտտին Սատաք Լոնտոն մեկնեցաւ Շորեքշաբթի օր Անգլիոյ արտաքին նախարար Պէվինի հետ խորհրդակցելու համար անդլեւթրքական յարաբերութեանց մասին:

Կը կարծուի թէ՝ Թուրք նախարարը այս առիթէն պիտի օգտուի պահանջելու համար որ փոփոխութիւն մտցուի Մարշըլի սկզբնական ծրագրին Թուրքիոյ սահմանուած մասին մէջ: Թուրքիա այսպիսի փոփոխութիւն մը անհրաժեշտ կը նկատէ, որովհետեւ, Փարիզի առաջին խորհրդաժողովէն ի վեր, երկրին տնտեսական վիճակը աւելի ծանրակշիռ դարձած է:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՕՐԱԿԱՐԳԸ ՄԱՋՈՐԻԹԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան Տնօրէն ժողովը օրակարգ մը հրատարակեց, որուն մէջ մի մէջ այլոց, կոչ կ'ուղղէ Ֆրանսայի աշխատաւորներուն որ, Մազարիքի եղերական վախճանին լոյսին տակ, չափեն միջազգային տագնապին ծանրակշիռ հանգամանքը ինչպէս նաեւ անպնահատելի արժէքը հիմնական ազատութիւններուն՝ որոնց կը սպառնան համատիրական վարչաձեւերու սպառնալիքներն ու համաշխարհային երրորդ պատերազմի մը վտանգը:... Աշխարհի բոլոր ուժերուն կազմակերպելիք միջազգային քաղաքական յարձակողականով է միայն որ կարելի պիտի ըլլայ կազմել դաշնակցական եւրոպա մը, թումբ կանգնելու համար դիկտատուրութեան եւ պատերազմին, կը յարէ վերջաբանը Տնօրէն ժողովը:

ԿԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Պերլինի մէջ գտնուած վաւերաթուղթերէ յայտնի եղած է որ Հիթլէրի փարիզի նախկին դեսպան, Օթթօ Ապէց, մտադրած է եղեր սպանել տալ Մանուէլը, Լէոն Պլումը եւ Փոլ Ռէյնոն:

ԹՐՈՒՄԸՆ յայտարարեց լրագրողներուն թէ՝ «Փրակայի դէպքերը խախտած են քիչ մը իր վստահութիւնը խաղաղութեան պահպանման վերաբերմամբ: Միացեալ Նահանգները չեն ուզեր որ համաշխարհային կառավարութիւնը հաստատուի Զինի մէջ, ոչ ալ ուրիշ որեւէ տեղ՝ ուր կարելի ըլլայ դեռ արդիւնել այս ձեւ կառավարութեանց կազմութիւնը»:

ԶԵԽՈՍԼՈՎԱԲԻՈՑ ազգ. ընկերվարական կուսակցութեան նախկին քարտուղար, Եոզէֆ Հէրման, անձնասպան եղաւ բանտին մէջ: Պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ ան կը պատկանէր լրտեսական կազմակերպութեան մը, եւ թէ խոստովանած է իր լրտեսական գործունէութիւնը:

ՓԱՐԻԶԻ THÉATRE DE LA GAITÉ LYRIQUE-Ի ՄԷՋ «ՄԷԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՄԻԱՑ»

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍԵԼԻՔՆԵՐԸ

(Նոր երաժշտութիւն)

Հ. Ց.Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ կողմէ, 9 Ապրիլ, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 20.30ին:

ԱՑՍ ԿԻՐԱԿԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԵՒ ԻՐ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հանդէսը տեղի կ'ունենայ կիրակի 14 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Սորպոնի «Amphithéâtre Richelieu»ի մէջ, հովանաւորութեամբ Ա. ԱՐՔ. ՍԻՒՐՄԷԵԱՆԻ, կաթողիկոսական պատուիրակ Եւրոպայի:

Տոմսերը 100 ֆրանք, կը ծախուին գրատուներէն Բալուեան, եւ Սամուէլ, Մարի Նուպար Ուս. Տան մէջ եւ հանդէսին օրը տեղւոյն վրայ:

ԱՆՈՒՆԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 20ին
Գազա մ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահուան 25ամեակի առթիւ:

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԻԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԷՀԹՔԷՐԵԱՆ (Սաթօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ (պար):

ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ Թատերոյ նուագախումբը (60 հոգի):

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպազեան, Թումայեան, Ազգ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz):

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ — ՍԳՍԱՀԱՆԴԻՍ

Ազգային անզուգական գործիչներ Տօքթ. Համօ Օհանջանեանի եւ Նիկոլ Աղբալեանի յիշատակին, տեղի կ'ունենայ 14 Մարտ, կիրակի առաւօտեան, մատնաւոր պատարագով Պոմոնի Ս. Գ. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Հ. Կ. Խ. Պոմոնի մասնաճիւղին, կը հրաւիրուին բոլոր ազգային կազմակերպութիւնները ներկայ գտնուիլ յարգելու համար անոնց անմահ յիշատակը:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը ութերորդ տարուան համար (1948).

Ֆրանսա, Ալժերիա, Մարոք 400 Ֆր.
Անգլիա, Ամերիկա, Կիպրոս, Պաղեստին Քանատա 500 Ֆր.
Մնացեալ երկիրները 450 Ֆր.:

Դիմել Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ, 17 rueDamesme, Paris (13)

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ Տիկին Սօսէ, Սերոբ վարչայի կինը: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի յայտնել Պ. Տոթոյեանին, 4 Impasse Abovian, La Cabucelle, Մարսէյլ:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Հայ Աբեղուներու տարեկան ցերեկոյթը Մայիս 16ին, կիրակի ցերեկէ վերջ, Սալ Մաղնոյի մէջ: Կը խնդրուի չխաչաձեւել:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ, ԱՊՐԻԼ 18Ը.— Հ. Ց. Դ. Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան խումբի խնջոյք – հանդէսը: Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԹԻՑԱՍԵՂԱՆ.— Սկսած Մարկիթի Ֆր. կապոյտ Խաչի մասնաճիւղի թէյասեղանը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8—12, տեղւոյն եկեղեցւոյ սրահին մէջ, կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ համակիրները: Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՄԵԾ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ Վիչնի մէջ, կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վիչնի կոմիտէի կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին, Հ. Ց. Դ. Օհանջանեան Ակումբին մէջ, կը խօսի ընկեր ՀՐԱՆԴ ՍԱՄՈՒԷԼ:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ::

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ Յակոբ Թանթանեան, բնիկ Քէսապցի, կը կարծուի թէ Լիոնի շրջանը կը գտնուի: Ողջ կամ մեռած ըլլալը գիտցողներէն կը խնդրուի յայտնել Aram Sarkissian, Journal Arevelk, B. P. 372, Alep-SYRIE:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ պատուաւոր սպասուհի մը: Դիմել՝ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻՆ: 18 rue Mélingne,Paris:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Եդիպատացի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ 13 Մարտ, 8.30ին, ընկերվարականներու սրահը, րոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Ց. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ.—

ԼԻՈՆ.— Ֆր. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամուհիները եւ սանուհիները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 78 Rue Rabelais, դպրոցին սրահը: Ընկերուհիներէ կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Մարսէյլի շրջանի ներկայացուցչական ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 18ին Bar Pigalleի մէջ, Bld. Dugomier: Ներկայանալ լիազօրագիրով եւ ըլլալ խիստ ճշդապահ:

Հ. Ց. Դ. Պանեէօ Քաշանի «Արծիւ» ենթակայիսէին ժողովը շաբաթ ժամը 8.30ին, «Հրայր» ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐԻԼԱՀԱՑԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք...

Ֆր. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Շաբաթին Բ. օրը ժամը 3ին մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱՋՔՆՈՑԻ ՄԷՋ:

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնին նուիրուած յիշատակի տօնակատարութիւնը՝

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Թէօկրաֆիի մէջ:

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատակին համազգային սգատօնը 11 Ապրիլ, 1948 կիրակի Պոմոնի նորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Խ. Պոմոնի մասնաճիւղին: Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհանգիստ, եկեղեցիին մէջ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ այս թուականը:

⁂

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՎԻՉԻՆ ՄՈՒՐԱՑ խումբը Ապրիլ 11ին կիրակի օր կը կազմակերպէ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ նուիրուած յիշատակի տօնակատարութիւնը:

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ապրիլ 23ին, ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Սալ տէ Ֆէթի ընդարձակ սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ եւ հովանաւորութեամբ՝ Հ.Ց.Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ: Մասնակցութեամբ՝ բարեկամ կազմակերպութեանց: Գեղարուեստական խնամեալ բաժին, մուտքը ազատ է:

Մանրամասնութիւնները յայտնուին:

Կը հրաւիրուին Վալանսահայերը, իրենց յարգանքի տուրքը մատուցանելու մեր անմահ նահատակներուն:

ՀԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ֆրանսահայ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ եկեղեցիներու նախագահ վերապատուելի Փրօֆէսէօր ԽԱՉԻԿ ԵԱՆ կը խօսի ամէն կիրակի առաւօտ ժամը 10.45ին, 58 rue Madame ժողովասրահին մէջ, «Մուրք Լուսաւորչի Որ Վիրսալի կեանքը», այս կիրակի օրուան նիւթն է: Métro St. Placide կամ Notre Dame des Champs:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Մօտակայ արուարձանի մը մէջ եօթը սենեակով տուն մը որ ունի կեդր. ջեռմութիւն, կազ, ելեկտրականութիւն, երկու խոհանոց, լուացարան, բաղնիք եւ 765 մեթր քառակուսի պտղատու ծառերով պարտէզ մը շրջապատուած պատով, ծախու է: Դիմել Պ. Եղեմեանի 49 Ave. de Fredy Villemomble, Seine:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 14 MARS 1948 Կիրակի 14 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5291–Նոր շրջան թիւ 900 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ԹԻՒՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դեռ կը շարունակուին ամնդիմութեան մարզանքները այնքան տարբերական եւ ստիպողական հարցի մը մասին որ կը կոչուի Պաշտպանութիւն Արտասահմանեան Մշակոյթի :

Ինչպէս ուրիշ խնդիրներու քննութեան առեն, այս անգամ ալ չատեր իրենց մտքին մէջ գամուած դոհարներն է որ կը ցանեն : Եւ, միջանկեալ չօշափելով բուն հարցը, առաջադրուած նպատակը կամ ձեռնարկը, չփոթութեան կը մատնեն ընթերցողները : Մինչեւ անգամ իրենց հաւատարիմները :

Այս լոյծումն դեռեն վրայ կը դեգերի Պ. Ար – շակ Զօպանեան եւս, «Անահիտ»ի վերջին համարով (1947 Յուլիս – Դեկտեմբեր) :

Իր աւանդական Քրոնիկին մէջ կարծիքներ յայտնելով օրուան խնդիրներու մասին, վաստակաւոր խմբագիրը կը քննէ նաեւ Հայ Դրօշներու Համագումարի ծրագիրը, եւ կը յանդի եզրակացութեան մը որ առնուազն քահանճ է :

Այսպէս, ան կուսակցական, — «աւելի ճիշդ կուսակցամոլ » — ոգի մը կը տեսնէ «Նայիրի»ի ցրուած շրջաբերականին մէջ:

Կարդանք միասին, իր իսկ արտագրած բառերով, որոնք բոլորովին ուրիշ բան կ'ըսեն .

— « Կոլիկասահայ գրականութիւնը ունեցաւ իր տատանը Հայաստանի մէջ, ուր կը հաւատանք թէ հայ միտքն ու լեզուն պիտի չդատապարտուին անվախճան մոլեռանդութեան եւ անքակտելի կապանքներու : Անհրաժեշտ է որ արեւմտահայ գրականութիւն ու մշակոյթ եւս ստեղծեն իրենց ակնկղեցին: Եւ ո՞ւր կարելի պիտի ըլլար հաստատել այդ պատուանդանը, եւ որո՞նք պիտի ըլլային սիւները այդ եկեղեցիին, եթէ ոչ գաղութներու մեր վաստակաւոր մտաւորականութիւնը » :

Պ. Զօպանեան կը կարդայ այս տողերը, կ'օ – րհնակէ ու կը տպէ իր թերթին մէջ, եւ վերնակ աղբիւրներու, կը բացագանչէ, սրտառուչ միամտութեամբ .

— « Ուրեմն երկո՛ւ մշակութային կեդրոն, երկո՛ւ հայ ազգ, երկո՛ւ Հայաստան (մէկը հայ հողի վրայ, միւսը՝ Արտասահմանի) :

Ինչպէս կը տեսնէք, «Անահիտ»ի խմբագիրն ալ տակաւին չէ ըմբռնած հարցին իսկութիւնը եւ պարզապէս ամբոխավարութիւն կը փորձէ, իր տարօրինակ հարցումներով :

Զօպանեան թէ ուրիշներ հազար աղբիւրէ ջուր բերեն, չեն կրնար ապացուցանել թէ այսօրուան երեւոյթը ի վիճակի է դառնալու առաջին եւ վերջին կեդրոնը Հայկական Մշակոյթին :

Կարելի չէ այս հարցը լուծել վճիռներ արձակելով, ինչպէս կ'ընեն որոշ խմբակներ, անյա – տակ ոգիտութեամբ :

Ի վերջոյ պիտի առվիննք զանազանել ցանկալին ու կարելին : Սուտերն ու իրականութիւնը :

Ցաւագարած ենք բարձրաձայն եւ կը յիշեցնենք միշտ,— Ոչ մէկուն միտքէն կ'անցնի ժխտել կամ ստորագնահատել Հայաստանի մէջ կատարուած թանկագին նուաճումները, մշակոյթի բոլոր ճակատներուն վրայ : Մեղքը մերինը չէ, եթէ տարագիր ժողովուրդին լաւն խաւերը չատ քիչ բան դիտեն այդ վաստակի մասին :

Պ. Զօպանեան լինք, ողբեր կը հիւսէ նոյն Քրոնիկին մէջ, մատնանշելով յարաբերութեանց անկանոնութիւնը երեւանի եւ Արտասահմանի միջեւ : Բայց , իր բարի սովորութեան համաձայն , միշտ քովէն սահելով կ'անցնի, փոխանակ բանալու ամբողջ վարպետքը եւ պարզելու այս ընդ – վզեցուցիչ ոդբերդութեան պատճառները :

Անգամ մը եւս արտատպենք իր հրապարակային խոստովանութիւնը .—

«Տասը տարիէ ի վեր Երեւանէն ոչ մէկ նամակ, ոչ մէկ թերթ, ոչ մէկ գիրք, ոչ մէկ յօդուած ստացած եմ : Արտասահմանեան եղբայրս – կիցներս գրեթէ ամէնքն ալ միեւնոյն կացութեան մէջ են» : (Անահիտ, էջ 60):

Այս մէկ հատիկ վկայութիւնը բաւական էր , հաստատելու համար թէ՝ այո, պիտի ունենանք երկու մշակութային կեդրոն : Մէկը հայ հողի վրայ, միւսը՝ Արտասահման : Եւ այս՝ հակառակ մեր կամքին :

Մնաց որ, չատ աւելի զօրաւոր պատճառներ կ'արդարացնեն այս բացառիկ իրականութիւնը :

Ցորչափ Երեւանը կը մնայ մէկ անբաժան մասնիկը խորհրդային կարգուսարքին, ենթակայ՝ ամենակալ եւ խստակրօն վարդապետութեան մը ,

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐԻ' ԵՒ ՀՊԱՐՏ

Ամէն օր « յաղթանակներու» լուրեր կուտան Մարեչյլէն թէ Վալանսէն, Լիոն – Տէսինէն թէ Վիչիէն : Հայ տղոց մարզական բարձր ոդին եւ իրենց փիլիքական յատկութիւնները ձեւ ու մարմին ստացած են այլեւս ու քիչ մը ամէն տեղ սկսած են վիտուուիլ օտար խումբերու կողմէ մեր տղաքը, նոյնիսկ ախոյանական մրցումներու համար : Վերջին թղթակցութիւն մը մինչեւ demi - finale բերած է անոնցմէ մէկը :

Հպարտ ենք ուրեմն մեր զինդակի խումբերով, հպարտ ենք ի հաշիւ փոքր ժողովուրդի մը որ ամէն ճակտի վրայ իր ներկայութիւնը սկսած է պարտադրել, քանը հինդ տարի ճիտը ծուռ դիտելէ վերջ :

Եթէ այս խորհրդացութիւնները մեր սիրտերը բանալու եւ «ապրիք տղաք» ըսելու կը հարկադրէ մեզ, ուրիշ տխուր երեւոյթ մը անոր քովն ի վեր, մտքան թելադրական, մտածումներու կը մղէ ամէն Հայ մարդ որ հաւատք ունի իր ժողո – վուրդին ապագային վրայ եւ մեծ յոյս է կապած այդ ապագան ներկայացնող այս օրուան երի – տասարդութեան :

Ո՞ւր է, հոս, Ծրանսայի մէջ մեր համազգա – յին մեծ կազմակերպութեան Հ. Մ. Ը. Մ.ին զանդուածային դէմքը : Այն որ 5000 հոգեւոր պատանիներ իր հովանիին տակ, իրարու քով է բերած Սուրիա – Լիբանանի մէջ, հիացում ու յարգանք պարտադրելով տեղական իշխանութեանց : Հինդ հազար Հայ տղաք ... :

Իրենց համազգեստին տակ հպարտ, իրենց ժողովուրդին փառքովը իրենց կուրծքերը ուռե – ցուցած, կարզապահ, արի, մէկ մտածումով խանդավառ, չարքի են կանդնած, բարեւելով ի – րենց դրօշը առանց որեւէ յետին մտածման ու վերապահութեան :

Դաշնակցական՞ն են անոնք, աւելի լաւ : Դաշնակցութիւնն է մէջտեղ բերեր եւ դարբներ զանոնք, պատիւ իրեն : Ամէն մէկ Դաշնակցական նոյն հպարտութիւնը պիտի զգար եթէ այդ Աբի – նեռու եւ Արենուչներու 5000նոց «բանակը» ըլլար իր հակառակորդ «Ցառաջդիմական»ներու աչխատանքով մէջտեղ բերուած կազմակերպութիւնը մը :

Ինչո՞ւ չկրցան Ծրանսայի մէջ ստեղծել Մխու – թեան այս թիւը : Արգե՞լք հանդիսացան «Թշնա – մի»ները : Հապա հոն, Սուրիոյ մէջ ի՞նչ չըրին անոնք, մեր պատանիները բերելու այն օրին, ուր ձգեր են այստեղ անոնց եղբայրները :

Ճշմարիտ հայրենասիրութիւնը այն է որ ար – դիւնքը կը դասէ ամէն բանէ վեր, վեր կուսակ – ցական կիրքէ, եւ կոյր պայքարէ :

Թող Ծրանսահայ գաղութին տան այն ինչ որ ունի մերձաւոր արեւելքը Հ. Մ. Ը. Մ.ի դրօշին տակ, եւ Թող բոլորս խոնարհինք մեր «Թշնամի – ներուն» առջեւ :

ՍՕՍԻ

Ցորչափ գրականութեան եւ գեղարուեստի, գիտութեան եւ առ հասարակ մշակոյթի բոլոր ճիւղերուն աչխատաւորները զրկուած են ստեղծադործութեան ազատութենէն եւ կը բանին իբրեւ Թոշակաւոր պաշտօնեաներ ,

Ցորչափ հասարակ չինովնիկներ են որ տուն կուտան խմացական չարժումին , պարբերաբար գլորելով հարթիչ գլանը, միշտ պատչն կախ պահելով ճարմաղն ու չարմաղը ,

Ցորչափ Երեւանը կը յամառի ճեղքեր բանալ Հայկական Արտասահմանի մէջ, մասնաւորապէս մշակոյթի ճակատին վրայ, «բաժանեա զի տիրեսցես»ի քաղաքականութիւն մը փորձելով ,

Հայկական Արտասահմանի արդար եւ բնական իրաւունքն է պահել իր անկախութիւնը , ազատօրէն զարկ տալ իր ստեղծագործութեան, պաչտպանել եւ արժեցնել արեւմտեան ճակատին անփոխարինելի վաստակն ու յատկանութիւնները :

Մէկ խօսքով՝ ինքնապաչտպանութիւն, որ ամէն բանէ առաջ կը պահանջէ կազմակերպուած, կուռ ցանց մը մշակոյթի ճակատին վրայ : Ապա ուրեմն միութիւն եւ աչխատանք :

Ո՞վ պիտի համարձակէր ժխտել այս հիմնական պահանջը, որ ոչ թէ կը հակասէ հայրենիքի չահերուն, այլ կը լրացնէ զանոնք :

Տհաս կամ նենգամիտ մարդիկ միայն կրնան

Հինգերու ժողովի վերջացաւ յաջողութիւամբ

Պրիւքսէլի Հինգերու ժողովը երեկ գիշերյ մը հրատարակեց, ըսելու համար թէ՝ իր գործը յաջողութեամբ աւարտած է. խմբագրուած է դահինքի ծրագիրը մը, որ կը պարունակէ տրամադրութիւններ տնտեսական, ընկերային եւ մչակութային խնդիրներու լինչպէս նաեւ փոխադարձ օգնութեան վերաբերեալ, Համաձայն ՄԱԿի հիմնական կանոնադրի սկզբունքներուն : Վերջնական դաչնագիրը հաւանարար պիտի ստորագրուի յառաչիկայ Զորեքչաբթի օր, Պրիւքսէլի մէջ :

Դաչնագրին տրամադրութիւնները զինուորական եւ տնտեսական խնդիրներու մասին, ընդհանուր հանգամանք պիտի ունենան, որովհետեւ բանակի վերաբերեալ համաձայնութիւններ դոյութիւն ունին արդէն հինգ պետութեանց միջեւ : Դալով տնտեսական հարցերուն, ասոնք այնքան կնճռոտ եւ այլազան են որ կարելի չէ անոնց մանրամասնութիւնները ճշդել քանի մը օրուան կամ քանի մը ամսուան մէջ : Հինգերու դաչինքը, ուրիշ, հապէս քաղաքական բնոյթ պիտի ունենայ : Պէտք չէ մոռնալ նաեւ որ Պրիւքսէլի դաչինքին իրական տարողութիւնն ու գործնական արժէքը կրնայ զգալապէս փոխուիլ՝ մօտերս Միաց. Նահանգներու տալիք որոչումներուն համեմատ, եւ – րոպայի գործերուն վերաբերմամբ

Ամերիկայի զինուորական պատրաստութիւններ

Ուչադրութեան մէջ տիրող կարծիքն այն է որ Թրումընի յայտարարութիւնները յուսախաբ ը – րած են մամուլը : Կը յուսացուէր որ Մարչալի ծանրակչիռ յայտարարութիւններէն ետք, Նախագահը պիտի ըսէր յստակօրէն թէ՝ ինչ պիտի ըլլայ Ամերիկայի արտաքին քաղաքականութիւնը : Սակայն, միւս կողմէ, Թրումընի այս վերապահութիւնը կը բացատրուի անով որ, այս պահուս, Ամերիկահայ զինուորական բարձրաստիճան պաչտօնատարներէն երեքը, պատերազմական նախարարն ալ մէջը ըլլալով, կը քննեն թէ՝ ո՞ր գիծ – քերուն պէտք է նախապատուութիւն տալ. Ծովային – օդային ուժերո՞ւն թէ ցամաքային բանակներուն : Ջուտ եւ ընդհանուր ոազմավարական այս խնդիրներէն զատ, հարց ծագած է նաեւ թէ՝ ո՞ր չափ է հաստատուն պաչտպանութեան դոտին : Այս մասին որոչ տեղեկութիւն չկայ տակաւին. սակայն, կը կարծուի որ Զինաստանը եւ Մանաւանդ Եւրոպան ալ մաս պիտի կազմեն այդ երկրամասերուն՝ զորս Ամերիկա ամէն գինով պիտի պաչտպանէ, յարձակման մը պարագային : Այս կարծիքէն են Միաց. Նահանգներու քաղաքական չրջանակներու մեծամասնութիւնը եւ բազմաթիւ երեսփոխաններ եւ ծերակուտականներ :

Ամերիկեան օգնութիւն Եւրոպայի համար

Երեսփ. ժողովին նախագահին ուղղած իր մէկ նամակին մէջ, Թրումըն կը պահանջէ Քոնկրէսէն որ 55 միլիոն տոլար յատկացուի Ծրանսայի, Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ, իբրեւ միջանկեալ օգնութիւն, մինչեւ որ գործադրութեան դրուի Մարչալի ծրագիրը :

«Այս երկիրներու ազգային տնտեսութեան համար ստիպողական անհրաժեչտութիւն մըն է , կը գրէ նախագահը, որ Ամերիկայէ ղրկուած ամենահարկաւոր մննդեղէններու առաքումը չդադրի : Հակառակ պարագային, կրնանք նոր վտանգներու առջեւ դտնուիլ : Եւրոպայի մէջ վերջերս պատահող դէպքերը թոյլ չեն տար մեղի որ մեր օգնութիւնը դադրեցնենք այսպիսի վտանգաւոր պահու մը : Կը յուսամ , կ'աւելցնէ Նախագահը , որ հարկ եղած յաւելուածական գումարները պիտի յանձնուին վերոյիչեալ երկիրներուն, Ապրիլ մէկէն առաջ » :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

հակառակը պնդել, քանեւհինգ տարուան փորձառութենէ մը վերջ :

Եթէ զերազանցութեան պայքար է որ կը մղեն, միայն կրաւորական դեր մը վերապահելով Արտասահմանի մտաւորականութեան եւ վարի արտ ցորեն համարելով անոր վաստակն ու երկունքը, չարաչար կը սխալին :

Ամէն պարագայի մէջ, այդ չէ պարկեչտ եւ բանաւոր ճամբան, մէկ ժողովուրդ եւ մէկ հայրենիք ստեղծելու :

Դեռ ուրիշ թիւրիմացութիւններ՝ «Անահիտ»ի նոյն Քրոնիկին մէջ :

Հալէպ Շ.

ՀԱՆԳԱՆԱԿ

Զ.

Սիրելի Սալաֆեան,— Շատ տնտեսելինք նեղ-թածական այս բաժնին մէջ, ուրեմն լմա՛ն թող ըլլայ մեզքը՝ անգամ մը եւս կանգ առնելու հա-մար մեր երկու կուսակցութեանց բնախօսու-թեան վրայ :

Ահաւասիկ երգչուհի մը, օտար երկրի մէջ մեծցած եւ օտար ընթաժշտանոցէ մը տակաւին նոր ըլլանաւարտ : Մտիկ ըրէ պահ մը թէ ի՛նչպէս կ'երգէ «Հայաստան»ը, կամ եթէ կ'ուզես՝ «Մո-կաց Մերկէն» : Ինդիր չէ թէ Հայկազեան լեզուին բառերը ծուռ կ'արտասանէ, վասնզի բառը չէ որ երգ կը շինէ, բայց բան մը կայ որ քեզի ըսել կու տայ· «Աւելի հարթէն երգ չէ» : Եւ սակայն հրա-շալի՛ է ձայնը, երաժշտական «ընթերցումն» ալ ճշդիւթ, ուրեմն ի՞նչն է որ վերջուիւմ կը պատ-ճառէ կոմիտասի ոսկորներուն՝ երբ կ'երգէ չա-քարէ չինուած այս աղջիկը :

Գիտեմ որ շա՛տ մտիկ ըրած ես Շահ – Մու-թաւեանը, եւ իւնթի պէս գինովցած, տերեւի պէս դողացած : Ըսէ՛ ինձ, խնդրեմ, ձա՞յնն է միայն, որ կը հմայէ մեզ, բառերուն եւ ձայնաւիշերուն ճշդիւթ ըմբռնո՞ւմն է միայն, որ կը կախարդէ մեզ : Ո՛չ եւ ոչ : Դժուար է լինձ բացատրել զգա-նիքը, բայց երբ ըսեմ թէ ցեղային բնախօսու-թեան մէկ տուրքն է այդ, համաձայն կը մնաս ինձի հետ :

Աբուեստազէտին հոգւոյն մէջ՝ երբ օտար մը-չակոյթներու նպատակը կը տարրալուծուի եւ յետոյ նեղդաշնակօրէն կը բաղդրուի ցեղին տուած ապրելամիւնի հմնքին հետ, կախարդանքը կը սկսի արդէն :

Հայ համայնավարութիւնը օտարի պէս երգող աղջիկն է, իսկ Հ· Ց· Դաշնակցութիւնը՝ Շահ – Մուրատեանը :

Վասնզի այս վերջին կուսակցութիւնը իւրա-յուցած է մեր Պատմութեան ջնդմութիւնը, ա-տով՝ հարազատ, մինչ առաջինը խորթ է տակա-ւին եւ իր վարժապետին տպաւեցուցածը կրկնելու վտանգ մը աւելին չի կրնար տալ առ այժմ՝ վախը հոգւոյն մէջ : «Գիւրքի մէջէ կը կարդայ՝ երբ կը խօսի», կ'ըսեն մեր ուշիմ դիւղացիները : Պիտի գա՛յ, տակաւին պիտի գա՛յ օրը՝ երբ այս երիտա-սարդն ալ, մէկ կողմ նետելով գիրքը, մեր Պատ-մութեան ակունքին մէջ լուալով իր արմատները, Հայու հոգւոյ պիտի տայ իր քաղինքին եւ իր ա-րիախչիին :

Այդ օրը , մենք պիտի ըսենք· «Համայնավարն ալ Հայու պէս կ'երգէ » :

Մինչ այդ՝ չատ զգո՛ւշ պիտի տայ քաւու-թեան մեղանին : Տուաւ արդէն :

Գի՛նց հայ համայնավարներու առաջին սե-րունդը : Վարդաչո՛ղ սերունդ, — Մոսկուայի կուսակցական բաբառը «պահակ» կը կոչէր զա-նոնք, չեմ գիտեր՝ անո՞ր համար որ աւելի մօտիկ էին համայնավարութեան տապանակին : Ինչ որ դիտեմ՝ այն է թէ այդ սերունդը նոյնքան ծանօթ էր «Լուսաւորչայ կանթեղին» : Շահումեանները, Միասնիկեաններու, Մակինցեաններու, Մռաւ-եաններու, Տէրեաններու սերունդը հունձք մըն էր, որուն կարելի էր պարծենալ՝ կշիռի մէջ դնելով ոչ միայն համայնավար հաւատիկին խոչորութիւնը եւ ծանրութիւնը, հոգ չէ թէ Սոցիալ Դեմոկրատ ար-տադրութիւն՝ քան իր կլիմային, այլեւ հոգին ուժը, զայն անուցանող, պարարտացնող եւ ար-դասաւորող հողին հրաչքը,քոլորովի՛ն հայկական :

Յետոյ գոհ տուինք միչնակ սերունդը, Զա-րինցներու, Բակունցներու, Մահարիներու, Ալա-զանեներու աստեղատունը : Եկաք սերունդը՝ առա-ւելապէս մտքի հարստութիւն : Միչնակ սերունդը՝ առաւելապէս արուեստագէտ :

Նոր սերունդը անորոշ, անձեւ, անկերպարան — այժմ դիրքերու վրայ :

Ո՞ստմանալի՞ց,— ինչպէս կ'ըսեն վարժապետ-ները : Չեմ գիտեր : Ամէն պարագայի, կ'ընդու-նիմ, որ պատմական դեր մը ունի կատարելիք հայ համայնավարութիւնը, այնքան որ մեծ ստեղ-ծուած չըլլար, պիտի ուզէի որ ստեղծուէր : Մեղ-քը իր ճիտը՝ եթէ չկարենայ արժեցնել իր պատ-մական առաքելութիւնը :

Շատեր ուրախ են, որ հայ համայնավարները քաղաքական սթաժ կը կատարեն՝ Մոսկուայի պետական մեքենային վրայ : Բայց անո՞նք որ Հա-յոց Պատմութիւն դիտեն, կը վախնան որ կը կրկ-նուի աղէտը, Բիւզանդիոնի կայսերական մեքե-նային վրայ կատարուած ձեւով : Այդ աղէտը , որուն վրայ չեմ ուզեր աւելի ծանրանալ, կարելի է կանխորոշելել այնքան՝ որքան համայնավար մեր նոր սերունդը դիտնայ ուսումնասիրել մեր պատմութիւնը, եւ բարձրացնել իր բարոյական նկարագիրը :

Ուրիշներ կ'ուրախանան հայ համայնավարնե-րու արտաքսմանեան գործունէութեամբ : Ցի – մար լլալու է մարդ, հաւատալու համար թէ հայ համայնավարները կրնան նպաստել հայկ· դա-

ՀԱՄԱՍԼԱՒԱԿԱՆ ՅԱՐԺՈՒՄԸ

Դ.

19 Օգոստոս 1939ին , Ստալին Քաղ· Պիւրոյին մէջ կը պարզէ իր վարքագիծը հետեւեալ բառե-րով .— «Մենք կ'ուզենք , որ պատերազմը պայթի արեւմտեան ժողովրդապետութեան եւ Գերմա-նիոյ միջեւ : Եթէ մենք դաշնակցինք Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ, Գերմանիան հարկադրուած պի-տի ըլլայ ընկրկելու Լեհաստանի առջեւ եւ modus vivendi մը վիճաբերու , Արեւմտեան ժողո-վրդապետութեան հետ : Աւելի մեծ գործին էի դար : Իսկ եթէ դաշնակցինք Գերմանիոյ հետ, ա-նոնք պիտի յարձակին Լեհաստանի վրայ եւ անգլե-ֆրանսական միջամտութիւնը պիտի ըլլայ ան-խուսափելի : Մեր շահերը կը պահանջեն , որ պա-տերազմը երկար տեւէ երկու հակառակորդներու միջեւ, որպէսզի Անգլիան ու Ֆրանսան տկարա-նան եւ Գերմանիան ժամանակ չունենայ մեր դէմ դառնալու ...» : (Tam, No. 290, 21 Fév. 1948) :

Այնուհետեւ դէպքերը բոլորին ծանօթ են : 1941 *Յունիսին , Մոսկ· Միութիւնն ալ ինկած էր աշխարհամարտին մէջ եւ հարկադրուած էր կըր-կինն սրբագրելու իր սխալները :*

1941 *Օգոստոսին , Մոսկ· իշխանութեան նա-խաձեռնութեամբ Մոսկուայի մէջ դումարուեցաւ Սլաւ ազգերու համագումար մը : Կը նախագահէր ռուս ծանօթ դրող Ալէքսի Տոլստոյ : Բացման ճա-ռին մէջ Տոլստոյ կը դիմէր իր ունկնդիրներուն .*

*— « Մենք կը մեղմենք պանսլաւական հին դաղափարաբանութիւնը եւ զայն կը նկատենք յետադիմական եւ ազգերու հաւասարութեան սկզ-բունքին դէմ : Սլաւներ, միանանք բոլորս , որ – պէսզի մեզմէ իւրաքանչիւրը կարենայ ապրիլ ա-զատ ու հանդիսա , ինչպէս ուրիշները : Վարշա – վայի եւ Պելկրատի հրդեհները տակաւին չեն մա-րած : Անոնց կայծերէն բոցկոտ պիտի ժայթքին : Սլաւ առելութեան հողմերը կը թեւառճին ծխացող այս աւերակներուն վրայ, ուր ֆաշական Գերմա-նիոյ արիւնալի տիրապետութեան նպաստը քնդմիշտ պիտի անհետանայ : Սլաւներ, Ռուսեր , Լեհեր, Չեխեր, Սլովէնիներ, Սերպեր, Խրուաթներ, Սլո-վակներ, Կարպաթեան Ուկրայիներ, Մոնթենեկ-րօցիներ, Պուլկարներ, Ժամը հնչած է միանալու եւ բովանդակ ուժով կռուելու ֆաշական Գերմա-նիոյ դէմ » : Անկէ վերջ խօսք առաւ լեհ դրագէ-տուհի Վանտա Վասիլիէվսքա , յայտնելով որ Խորհ· հողերուն վրայ արդէն կազմուած է լեհա-կան բանակ մը Ռուսերուն հետ կռնգ կռնգի կռուե-լու համար : Նոյնաձեւ յայտարարութիւն մը ըրաւ Լոնտոնի չեխ տարագիր կառավարութեան ներ-կայացուցիչը : Կազմուեցաւ մարմին մը, որուն ա-ռաջին գործն եղաւ 1942 Ապրիլին դումարել մէկ ուրիշ խորհրդաժողով : Այս ժողովը դարձաւ սլաւ ցեղերու նեղքին մերձեցման եւ համերաշխութեան ամենամեծ եւ փայլուն արտայայտութիւնը : Ռուս Զօր· Կոմիտարով նիստը բանալով «սրբազան պա-տերազմ» յայտարարեց Ֆաշականութեան դէմ : Ռուս դրող Նիքոլա Թիխոնով իր խօսքը կը վեր-ջացնէր արտառուչ կոչով մը.— «Սլաւ ճնշուած եղբայրներ, դէպի յառաջ, դէպի ազգային մեր – բաղան պատերազմ , յանուն ազատութեան» : Այս մարտահրաւէրը սրբազան դողով վարակեց ամէն-քը Պելկրատէն Վարշաւա, Փրակէն Ուկրանիա եւ Պալքանները : Փրոֆ· Մասարիչ ոգեկոչեց սերպ դիւցազնապատումներէն դրուագ մը՝

Ով որ չէ կռուած Գոսովայի մէջ,
Իր ձեռքերը կը մնան միշտ ամուլ :
Մեր դաշտերը զուրկ են հացահատիկէ
Եւ մեր այգիները՝ խաղողէ :
Յառա՛ջ, Սերպ եղբայրնե՛ր
Ազատութիւնը ձեզ կը կանչէ ...

Խօսք առին յաջորդաբար Պուլկարները, Խըր – ուաթները, Սլովաքները փառաբանելով միութեան դաղափարը : «Պատիւ, ազատութիւն եւ եղբայ – րութիւն բառերը մեր լեզուին մէջ նոյնն են, ինչ որ ռուսերէնի »...

Այս խանդավառ ժողովին ծնունդ առաւ «Սլա-նեան» ամսագիրը, դեկավարութեամբ չատ մը հան-ճրածանօթ մտաւորականներու : Բոլոր եռանդով , Սլաւ դիտներ, սկսան քրքրել անցեալի պատմու-թիւնը, լեզուական յարակցութիւնները, մտաւոր եւ մշակութային արտադրութիւնները ու կապե – րը : «Պրավատա»ն դուրս կանգնած այս չարժման կը յայտարարէր.— «Մենք պէտք է վկայենք ամ-բողջովին սլաւ ժողովուրդներու պատմութիւնը , ցոյց տալու համար , որ մեր տուրքը եւրոպական քաղաքակրթութեան , նուազ չէ եղած միւսներէն» :

1943 *Մայիսին տեղի կ'ունենայ — Մոսկ· ի – մտաւով — երրորդ պանսլաւ խորհրդաժողովը : Գրողներ, կրեարականներ, գիւնուորականներ , քա-ղաքական գործիչներ եւ արուեստագէտներ կը բե-րին իրենց բաժինը : Հոն էին Քիչվի մեթրոպոլիտ Նիքոլան, Լեհ զօրաբաժնի գնդապետ Զիկմունտ Պերլինկ եւ էեմ գնդապետ՝ այժմ նախարար, Սիկորսոսա եւ ուրիշներ :*

1944 *Մայիս 25ին Լոնտոնի մէջ ալ կը դումար – ուի տարագիր սլաւ նեղկայացուցիչներու խորհր-դաժողով մը : Բայց պանսլաւիզմը, ամէնէն աւե-լի, մեծ արձագանգներ կ'ունենայ Միացեալ Նա – հանգներուն մէջ, ուր շուրջ 16 միլիոն սլաւ ա – մերիկեան քաղաքացիներ կային : Ամբողջ ուժով կը պաշտպանէին Ռուզվելթի հակահիթլէրեական քաղաքականութիւնը : 1942ին Տիթրոյիթի մէջ դումարուած ժողովին ատեն, բոլոր պատգամա – ւորները յոտնկայս երգեցին պանսլաւական քայ – լերգը .— Այ Սլովէնին : Եւ ապրիլ 25ը յայտարա-րեցին սլաւ Ամերիկացիներու օր : Պլէր Կոմիթէի նախագահութեամբ շուրջ երկու հազար պատգա-մաւորներ, վերժիմնդրական ոգիով բանաձեւեր քուէարկեցին.— «Մեր հայրենիքը, մեր տուները աւերակ ու ոտնակոխ : Մեր ծնողները սրախող – խող : Վաղը նոյն ճակատագիրն է վերապահուած*

մեզ՝ աշխատելով արտասահմանի մէջ : Քաղաքա-կան որեւէ դեր չունին այսօր, ոչ իսկ «պետա – կան» ներկայացուցիչները, որոնք դուրս կ'ելլեն կարմիր գիծէն, ինչպէս հարանուկը՝ բժոժէն : Մէկ դէր միայն կրնայ խաղալ Հայաստանը՝ ար-տասահմանի մէջ, աւերծելով մշակութային կապ մը : Դժբախտաբար ոչ մէկ փորձ կատարուած է այդ ուղղութեամբ, լրջութեան սահմաններուն մէջ : Այսպէս, Հայաստանէն դուրս, սկիզբէն ի վեր չունեցանք մամուլ մը, «Հայաստանասէր » կոչեցեալ կամ «յառաջդիմասէր», որ կարենար ներկայացնել Հայաստանը իր նուաճումներով եւ վերելքով : Իրրեւ հրապարակագիր, կարծես յատ-կապէս կը զատեն տիմարները, որոնք ոչ միայն ժողովուրդին հասկնալի լեզու մը չունին, այլեւ բոլորովին անտեղեակ են հրապարակագրութեան թէքնիքին : Եւ ասոնք Հայաստա՞ն պիտի ծանո-թացնեն : Կը կրկնեմ, 1922էն ի վեր, ամբո՛ղջ ար-տասահմանի մէջ, մէկ հատիկ չնորհքով խմբա – գիր չունեցանք (անշուշտ իրենց փառաբէն), որ մեզի տար Հայաստանի մշակութային նուաճում – ները եւ չինարարական ձեռնարկները : Որոճացող կավերու պէս, Երեւանի օրաթերթերուն յօդուած-նե՛րը միայն արտատպեցին, եւ ուրիշ ոչինչ : Դաշնակցական թերթերն էին, առաւելապէս «Ցա-ռաջ»ը, որ կը քաղէին, կը սրսրտէին, կը չարա-հիւսէին Երեւանեան հրատարակութիւններուն մէ-ջէն ինչ որ նորութիւն էր , տեղեկութիւն, վկա-յութիւն հայրենաչինութեան: Մինչեւ այսօր , արտասահմանը կը պոռայ, Դաշնակցական թեր – թերը առաջինը, եւ Զօպանեան իր կարգին՝ ան – դադար, թէ դիրք ըրկեցէք մեզի, թերթ ղրկեցէք, տուէք ինչ որ կը հրատարակէք, որպէսզի Սփիւռ-քի հայութեան նեղկայացնենք կատարուած նուա-ճումները : Իրենց տկլոր խմբագիրներուն չկր – ցանը պիտի ըսենք մենք՝ եթէ ղրկին, ամէնուշտ վճարումով, ինչ որ լոյս կը տեսնէ իրրեւ գեղար-ուեստական պրակներ, իրրեւ գիտական մատենադրութիւն, իրրեւ քաղաքական հրատա – րակութիւն, իրրեւ պատմական ուսումնասիրու – թիւն : Ի՞նչ խանդավառութիւն պիտի ստեղծուէր եթէ երգչախումբ մը ղրկէին, կամ թատերա – խումբ մը, կամ մարզական խումբ մը, որ շրջան ընէր գաղութներուն մէջ,— Գերմանիոյ դրա – ման ժամանակ, Փարիզի մէջ, ի՞նչ խանդավառու-թիւն ստեղծեց կարկատան երգչախումբ մը, պարզ այն պատճառով որ տղաքը կուգային Հայաստա-նէն, անցնելով կրակի գիծէն :

Եթէ Մոսկուա չի խորհիր նման ձեռնարկնե – րու մասին, Երեւանի համայնավար նոր սերուն-դը պէտք է բացատրէ թէ Խորհ· Միութեան ժո – ղովուրդներէն միայն Հայե՛րն են որ գաղութ կազմած են արտասահմանի մէջ եւ այդ գաղու – թին հետ մշակութային կապին արտօնութիւնը չատ բան կը շնչէ մեր սեւ կասկածներէն՝ Մոս – կուայի դիտատրութեանց մասին : Երեւանի հա – մայնավար նոր սերունդը ուրիշ անելիք չունի կարմիր գիծէն դուրս :

Ա՛յսպէս միայն կրնայ արժեցնել ինքզինք՝ համայնավար նոր սերունդը, Երեւան նստած :

Արտասահման ունի իր պահակը, Հ· Ց· Դաշ-նակցութիւնը , որ գիտէ թէ ի՞նչ է վարդապետու-թիւնը եւ ի՞նչ է իրականութիւնը, ի՞նչ է գիրքին մէջ գրուածը եւ ի՞նչ է կեանքի մէջ գրուածը : Հ· Ց· Դաշնակցութիւնը, իւրացնելու անսահման կա-րողութեամբ մը օժտուած, կրնայ մարսել եւ իւ-րացնել համայնավարութենէն ալ ձախ գաղա – փարներ՝ երբ համոզում գոյացնէ թէ տակաւին օգ-տակար է իր ժողովուրդին, եւ եթէ այսօր ըն – դդիմադիր կը հանդիսանայ Երեւանի կառավարու-թիւն – կուսակցութեան, վարդապետական տա – րակարծութիւն մը չէ պատճառը, այլ հայ ժողո – վուրդին զոյութեան սպառնացող վտանգ մը :

Եւ այժմ, սիրելի Սաղաֆեան, յատակօրէն արտայայտէ՛ եարքը մեր կարծիքը օրուան պայ-քարի մեր տապետներուն մասին, բանակը մեր Հանդանակը,— մտնենք բուն Հանդանակին մէջ , չօշափելու համար ամէնէն փափուկ հարցերը, որ դրուած են մեր Պատմութեան սեղանին վրայ :

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Վենետիկեան դաշնակներ

Աստղե՛ր,
Կապոյտէն վար եւ կախուեր՝
Աղօտ հողեր հեշտագին,
Որոնց կ'ուզէէ սիրէն իր համբոյրը ջերմին :

Լոյսե՛ր,
Կոնտոլներ պար են բռներ՝
Ջուրերուն հետ մանկացած ,
Որոնց վրայ լուսնակն իր սիրտն է փշրած :

Լռճա՛կ ,
Ու երազանքն անպարփակ՝
Լուռ կը չրջի ափէ ափ ,
Մատղաչ հոգւոյս հրպկլով թեւն իր սատափ :

Զոյգե՛ր,
Ծովակին ծոցն են լինկեր,
Մինչ չրթունքներ բոցարծարծ՝
Աստղերուն տակ ոսկի թելով են հիւսուած :

Սրտե՛ր,
Որոնց մէջ սէրն է թաւեր,
Մեղմօշ աչքեր տարօրէն,
Որոնք կարծես նրւագման մէջ կ'երազեն :

Վենե՛տ,
Ուր կղզիներ վէտ առ վէտ՝
Իրենց պերճանքն համօրէն
Ջինջ գիշերներ ծովակին մէջ կը ծորեն :

Վենե՛տ,
Աղուոր դէմոյ խայտաբղէտ ,
Որուն ծոցէն սպիտակ
Կը հոսի սէր, կը թափի լոյս եւ սուտակ :

Երգե՛ր,
Իրենց հրիշն են քակեր ,
Կանաչ ջուրեր տարտուղին՝
Ուր միշտ կ'ապրի աղջկան մը ձայնը նրբին :

Գոյնե՛ր ,
Երգերու հետ են զուգուեր ,
Մինչ անբրջանքն այս ժամուն
Կ'ըլայ կապոյտ, կ'ըլայ կարմիր ու նաչխուն :

Վենե՛տ,
Ցուչերու բոյն արփաւէտ ,
Ուր իմ հոգիս երազկոտ
Կը գտնէ կեանք, կը գտնէ խոհ եւ կարօտ :

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

Ամերիկայի, եթէ վրէժխնդիր չըլլանք : Եթէ Գերմանիան չուտով չհարձանի, բացի դերեզմանէ – րէն վրկելիք ոչինչ պիտի մնայ » :

Շարժման մէջ էր նաեւ Հարաւ. Ամերիկայի պանդուխտ կեդր. կոմիտէն, ուր չուրջ երկու մի – լիոն Սլաւներ կ'ապրէին :

Ինչպէս կը տեսնուի, պանդխտիմը միշտ – դային կերպարանք ստացած , երկրէ երկիր, տեղ – ւոյէն վիճակի մը մէջ կը գտնուէր : Հասած էր ժամը :

Թուրք մամուլն ալ սկսաւ մտահոգուիլ եւ ան – հանդարտ աչքով նայիլ : «Ուլուս» եւ «Թանին» «սլաւական աշխարհակալութիւն» կը կոչէին այդ շարժումը :

Համասլաւական համագումարներէն վերջինը տեղի ունեցաւ 1947ին Պելկրատի մէջ Թիթոյի նա – խագահութեամբ եւ Մորհ. պրծիչներու եւ զօրա – կաններու մասնակցութեամբ : Որեւէ պաղտնիք դուրս չելաւ : Բայց պարզ է, որ Մորհ. իշխանու – թեան գործօն մասնակցութեամբ եւ ղեկավարու – թեամբ, սկսած է պանսլաւական դարաշրջան մը : Սլաւական երկաթէ պարիսպը գծուած է, իր ծո – ցին մէջ առնելով, Նոյնիսկ, Հունգարիան ու Ռու – մանիան :

Առաջին աշխարհամարտը ազատագրեց բոլոր Սլաւները եւ ամէն մէկը ինքզինք դտաւ իր սեփա – կան երկրին մէջ ազատ ու անկախ : Երկրորդ աշ – խարհամարտը, աստիճանաբար, կը կլանէ այդ անկախութիւնները եւ կը նետէ «երկաթէ վան – դակ»էն ներս : Վկայ՝ Չեխոսլովակիոյ վերջին դէպքերը : Ժողովուրդներու ինքնորոշման իրա – ւունք եւ ժողովրդավարութիւն, յօդս ցնդած են : Օդակները կը սեղմուին օրէցօր, եւ Եւրոպան կը փոխէ իր վաղեմի դիմագիծը :

Ուղիղ հարիւրամեակ մըն է (1848—1948) ան – ցած համասլաւիզմի վրայէն : Այդ դարաշրջանին, ճիշդ է, սլաւ ցեղերը միացած են, գերման լուծը խորտակուած, սակայն կորնցուցածնէն իրենց ազ – գային անկախութիւնը : Պիտի կրնա՞ն հանդուրժել, ատոր : Դժուար է երեւակայել : Սլաւները թարմ ու ըմբոստ ժողովուրդ են եւ պիտեն իրենց ազա – տութիւնը գնել արեան գնով, Նոյնիսկ, եղբայր ցեղերու հանդէպ

(Վերջ) ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՊՈՒՏՄ ԾԻԾԱՂ

Հանգանակային

Երբ փոքր էինք, ժամուն մէջ «Հաւատամք» կ'արտասանէր տէր պապան, Աւետարանը դոց եւ վերամբարձ բռնած :

Մենք եւ բոլոր ներկաները, մեր ափերը իրարու վրայ ծափիկային, մտիկ կ'ընէինք այդ ար – տասանութիւնը :

Երբ խելացտրեցանք, ծանօթացանք այդ ծա – փախուխ աղօթքին, «Հաւատամք»ին քնոյթին : Նիկիոյ հայրապետական ժողովէն բերուած՝ քը – րիստոնէական կրօնքին «Հաւատով Հանգանակ»ն ըլլալը : Քրիստոնէական եկեղեցիին ծրագիր կա – նոնադիրը, ուղեցոյցը :

«Ցառաջ»ի մէջ, մեր դրաքմբիչ Նարդունին, գլուխիններու չարք մը կը ստորագրէ, «Հանգա – նակ» գլխանունով :

Շատեր այդ գլուխիները, խորագիրէն մի – այն դատելով, կրօնական նիւթ կարծելու վրայէն :

— Եղբայր, սա Նարդունին ալ կրօնական բա – նակռիւ ձեռք գարնել սկսած է : Տէրտէ՞ր պիտի ըլ – լայ, ի՞նչ է : «Հանգանակ» դրել սկսած է :

— Վայ քեզի, Տղէ Նարդունին չատոնց հրա – ժարած է քրիստոնէութենէ : Ժամ–աղօթքէ : Տէր – տէր – վարդապետէ : Ամենաշուք օդերուն խակ, ժա – մուն չուքին տակ չի նստիր, արեւահար ըլլալը նախընտրելով :

Ըստղ լսողներ կան, որ գոքանչին մեռած ա – տեն, եկեղեցի չմտնելու համար, յուղարկաւորու – թեան չէ մասնակցած :

Իր կտակին մէջ, կարմիր մելանով չեչտա – գրած է որ մահուանը պարագային, դինք պարու – նակող դաշտղը, ժամուն առջեւէն իսկ չանցընեն ... Հակառակ որ ժամանակին ինք, Արմաշու վան – քին այլեւներէն, խաղողի տղկոյզներ թուցուցած է : Վանքին մամի կտրուանքները կակուղցնելով, չուներ, կատուներ, թռչուններ եւ մուկեր կեր – տած է : Այնքան մօտիկ եղած է կրօնքի արտէլին :

— «Ջինք պարունակող դագա՞ղը» ըսեր :

Ես բան չհասկցայ : Այնուհետ իր դագաղը դինք պիտի պարունակէ : Պարապ դագաղ տանելու չեն ժամը ...

— Կը պատահի : Եթէ դագաղը պարապ չէ , մէջի պարունակութիւնը պարապութիւն մը կընայ ըլլալ, որ ժամուն մէջ , աղօթքներով, չարակա – նով եւ մանաւանդ դամբանականով լեցնելու կ'աշ – խատին ...

Սակայն Նարդունիի պարագան տարբեր է :

Ինք պրպտող մարդ է : Կը պատահի որ մեռած օրը, միտքը կ'իյնայ բառի մը արմատը, ծագումը ստուգել, արդ, կը մխրճուի գիրքերուն մէջ : կամ «Հայ – Բոյժի տպագրական փորձերուն ըս – պասել ստիպուած ըլլալով կը մոռնայ պաղատ մտնելը ...

Կրնայ եւ կարեւորութիւն չտալ, մահուան պարագային, դագաղով ճամբորդելու սովորու – թեան : Այնքան հակառակ է ընկալեալ սովորու – թիւններու :

— Տարօրինա՛կ մարդ : Այն ատեն սա դրած «Հանգանակ»ը ինչ բան է :

— Հա, ատիկա ուրիշ բան է : Հայ գրակա – նութեան հանգանակն է ան, որուն դաւանաբանա – կան սկզբունքներուն համաձայն գրիչ պիտի բա – նեցնեն մեր գրականագէտները ապագային :

— Փառք քեզ : Վախցայ որ այդ «հանգանակ»ին տակէն «հանգանակութիւն» պիտի հանես :

— Սատանային ականջը խուլ, Աստուած թող ազատէ Հայերս, «հանգանակութիւն» կոչուած ա – դէտէն, որուն մէջ, ազգովին չանչերնիս պիտի փչենք օր մը : Թաղման ծախքերուն համար ալ օ – տարներ հանգանակութիւն պիտի կատարեն ...

Նորէն չհեղգացիր դիս քուն նիւթէն :

Նարդունիին «Հանգանակ»ը մեր նոր գրոցեան – ներուն համար չհնուած կանոններ, դաւանական օրէնքներ պիտի ըլլան — կարծեմ :

Ամէն գրող, այդ «Հանգանակ»ին վրայ պիտի ձեւէ իր միտքերը, նկատի պիտի առնէ զանոնք՝ գրիչը կազմարին մէջ կոխելէ առաջ :

— Ով տուած է այդ իրաւասութիւնը Նար – դունիին :

— Ըստղ – լսողներ կան : Հայ գրականութեան քահանայապետ Ց . Օշականն որ մահացաւ վերջերս Հալէպի մէջ, անոր վիշտ աթոռին վրայ պիտի բազմեցնեն Նարդունին : Այս առթիւ, Սուրմայէն ճամբայ ելած է Ց . Օշականի դաւազանը՝ Փարիզ դարով, նոր քահանայապետ Նարդունիին յանձ – նուելու համար :

— Ուրեմն, անոնք որ սկսած են բառեր մը գը – րելու, պէտք է աճապարեն լրացնելով տպագրան յանձնելու համար զանոնք՝ «Հանգանակ»ին օ – րէնքները պատրաստիր դառնալէ առաջ :

— Շատ աղուոր դաղափար : Իսկ մենք ընթեր – ցողներս ալ, մաղթենք մեր Աստուծմէն որ դիս – կանութեան նոր քահանայապետը, պաշտպանէ իր «բարեկամներէն» եւ «Ցորելեան» կոչուած չարա – դէտ վտանգէն ... Կ . ՊԵՏՈՒՇ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԼՐԱՏՈՒ

Նկարիչ Վ . Յարմանդեան արուեստագէտի անխառն ու ինքնուրոյն տաղանդով ծանօթ դար – ձած է արդէն Լիբանանի ժողովուրդին ինչպէս եւ օտար շրջանակներու : Այս տարի Վէզիր Խալէտ Շէհապի նախագահութեամբ եւ բազմաթիւ բարձ – րաստիճան անձնաւորութեանց ներկայութեան Թրիփոլիի մէջ տուած է դեղարուեստական ցու – ցահանդէս մը : Աշակերտած է Հալէպի մէջ նկա – րիչ Եղիա Գասպարեանի , Օնիկ Աւետիսեանի եւ օտար նշանաւոր նկարիչներու : Այս կը թափառի Լիբանանի սարերն ու ձորերը, բնութենէն ներշն – չուելով պատառին կուտայ դեղեցիկ դաշտանը – կարներ ու լեռնանկարներ : 1939ին Յարմանեան – եան կը մասնակցի Նիւ Եորքի միջազգային ցու – ցահանդէսին , ուր կը ստանայ Մեհայլ ո'Օնէլօո : Ան տուած է 60է աւելի պեղանկարներ որոնք դի – տողին կուտան ապրում , հեւք , շունչ ու բաժին մը կեանքէն : Ոչ միայն աչքի գոհացում այլ հոգեկան ապրումի յուղիչ րոպէներ են անոնք : Գոյներու եւ դիծերու ներդաշնակութիւնն է ամէն դաշտանը – կարներուն եւ ծովանկարներուն մէջ տիրապե – տողը :

ՀԷՔԵԱԹ ՄԸ ԵՒՍ Հիթլէրի մասին . այս ան – դամ , յայտնի մարաջախտ Մաքէնզիի Թուէն որ 1945ի Մայիսին կ ըսխորձէր օդանաւով Սպանիա անցնիլ եւ ձերբակալուեցաւ Մարսէյլի մէջ՝ ծան – րապէս վիրաւորուելէ ետք : Ահաւասիկ թէ ինչ կը պատմէ .— 150 հոգի էինք Հիթլէրի պաշտօնա – տան նկուղին մէջ՝ Եվա Պրաունի ալ մեզի հետ : Դուրս եկանք եւ հրապայքերով օդակայան դա – ցինք : Ճամբան Պոտսդամի հրապայլին վրայ ռումբ մը ինկաւ : Հիթլէր սկսաւ անձամբ կրակել ռուս պինուտներուն վրայ : Օդակայան հասնելով, տե – ղաւորուեցանք չորս օդանաւերու մէջ : Թռնդէրն հասանք , Տանըմարքայի հարաւակողմը : Հիթլէր մեր ամէնուն ձեռքը սեղմեց , վերջին ճառ մը ար – տասանեց եւ հրաժեշտ առաւ Եվա Պրաունի հետ , յետոյ քալեց դէպի ծովափը եւ անյայտացաւ :

ՄՏԿԻ ԶՐՕՍԱՆՔ

ՈՐՔԱՆ ԲԱՆ ԳԻՏԷՔ

(Պատասխանները երեքշաբթի օր)

1.— Քանի՞ հոմանիշ կրնաք տալ «հով» բառին :

2.— «Պարոն Ս . անպատրաստից ճառ մը խօսե – ցաւ» — «Այդ մասին ոչ մէկ ակնապատրանք կամ մտապատրանք ունին» — «փաստապէս դիւրութիւն ունեցող » — «ձգտումնաւոր տեղեկութիւն» : Սը – խալներ կա՞ն այս խօսքերուն մէջ :

3.— Հիթլէր ե՞րբ գրաւեց Հունոսի հովիտը (պատերազմէն առաջ) ու ե՞րբ վինուորական պար – տաւորիչ ծառայութիւն հաստատեց :

4.— Ցրցոկասլայ, նյրկիեբաշ, ճամա – ստսիշրօ — ո՞ր բառերն են :

5.— Տուէք կեդր . Ամերիկայի հանրապետու – թեան անունները .

6.— Որո՞նք են մայրաքաղաքները — Աֆղա – նիստանի , Եմմէնի , Հնդկաստանի , Ուրուկուայի :

7.— Ճիշդ են հետեւեալ բառերը — ողջակէզ, տակեզած , թիղուած , դռնփակ, հրաբորբոք, վիթ – լոն , կաթնաղոյզ, համեղ :

8.— Ո՞ր թուականին բրիտանական գահը ու – նեցաւ զոյգ վեհապետներ . անունները՞ը :

9.— Վաղը պիտի դումարուի «16»երու երկ – րորդ խորհրդաժողովը . ե՞րբ գումարուեցաւ ա – ռաջինը :

10.— Ֆրանսայի ո՞ր նախագահները սպան – նուած են 1894ին եւ 1931ին :

11.— Միացեալ Ազգերու կազմակերպութիւ – նը քանի՞ մնայուն յանձնախումբեր ունի :

12.— Ե՞րբ հիմնուած է Բարեգործականը :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԿԱՐՄԻՐ ԱՍՏՂ Թիրիզ կը յանձ – նարարէ որ բանակին զօրավարներուն ու բարձրաս – տիճան զինուորականները լաւ ուսումնասիրեն Մարքսիզմը եւ Լենինիզմը, որովհետեւ բառական չէ միայն քաջ ըլլալ, վարպետ ըլլալ եթէ վար – դապետական պատրաստութիւն չունիք » :

ՏԸ ԿՈՂԻ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐԸ ՏՐԱՄԱԴԻՐ ԵՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵԼՈՒ ...

Ռընէ Փլէվէն, նախկին ելմտական նախարարը, Ֆրանսական օրագրողի մը հետ իր ունեցած տեսակցութեան միջոցին յայտարարեց թէ՝ «ազգային շահը կը պահանջէ որ համաձայնութիւն մը կնքուի Խ. Փ. Խ.ի եւ «երրորդ ուժ»ին, զոր. տը Կոլի եւ Ռոպէր Շումանի միջեւ»:

Այս յայտարարութիւնը զարմանալի պիտի չթուի երբ նկատի առնենք այն բարեացակամ վարմունքը՝ զոր տը Կոլի կուսակից երեսփոխանները ցոյց տուին խորհրդարանի քուէարկութեանց մէջ, իրենց ձայները տալով կառավարական խմբակցութեան:

Փլէվէնի համաձայն, արմատական երեսփոխանները ու Դիմադրութեան Ընկերվարական Դեմոքրատ Միութիւնը չուզեցին պատճառ ըլլալ կառավարական տագնապի մը՝ որուն փափաքող են միշտ համայնավարները: «Ժամը եկած է, կ'ըսէ Փլէվէն, որ ուղղամիտ ոգիով խօսակցութիւններ տեղի ունենան: Քոմփիէնըի մէջ տը Կոլի խօսած ճառին չափաւոր լեզուն ապացոյց է որ զօրավարին հասցէին ուղղուած զրպարտութիւնները ոչ մէկ արժէք կը ներկայացնեն ամուր խորունկ հայրենասիրութեան առջեւ: Թիւրիմացութիւններ եւ նախապաշարումներ միայն կրնան իրարմէ բաժնել, մէկ կողմէ, Շումանը, ժողովրդական ու Ընկերվարական Հանրապետականները եւ, միւս կողմէ, տը Կոլը, որ ազատագրեց հայրենիքը եւ վերակազմեց հանրապետութիւնը»:

Այս յայտարարութիւնները նշանակալից կը դառնան այնպիսի պահու մը՝ երբ Խորհրդարանի չէնքին մէջ Խ. Փ. Խ.ի գլխաւոր անդամները դումարում մը ունեցան, զոր. տը Կոլի իսկ ներկայութեան:

Այս կուսակցութեան հետ գործակցութեան մը խնդիրը մեծապէս կը զբաղեցնէ Ֆրանս. մամուլը երէկուընէ ի վեր: Թերի ու դէմ կարծիքներ կը յայտնուին տենդագոյ կերպով: Նշանակելի է մանաւանդ որ դիրքը կառավարական երկու կուսակցութեանց (Ընկերվարական եւ Հանր. Ժողով. Միութիւն), որոնք հակառակ են այսպիսի գործակցութեան մը:

ՆԵՂՈՒԾՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱՐԾԱՐԾՈՒԻ

Թուրքիոյ արտաքին նախարար, Սառաջ, իր առաջին տեսակցութիւնը ունեցաւ Պէվինի հետ Լոնտոնի մէջ: Կը կարծուի թէ՝ 1939ի ամլեթքական դաշնագիրը՝ որ այսօրուան կացութեան համար եղերական պարագաներու տակ կնքուած էր, պիտի հաստատուի իր ընդհանուր դիծերուն մէջ: Թուրք նախարարին այցելութիւնը մասնաւոր կարեւորութիւն կը ստանայ այնպիսի պահու մը՝ երբ կը սպասուի որ Խորհրդ. Ռուսիա վերարծարծէ Նեղուցներու հարցը եւ նորէն պահանջներ դնէ այս մասին:

ԱՆՈՒՇԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 20ին
Գազա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բայառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահուան 25ամեակի առթիւ:

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵԼԵԱՆի

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԻԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Աստղ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԻՀԹԻՐԵԱՆ (Սարօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ (պար):

Սիփան երգչախումբը եւ Ռատիոյի նուագախումբը (60 հոգի):

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպազեան, Թումայեան, Ազգ. Առաջնորդարան, (Օգթ. Սիվրիհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz):

ԹԷՈՈ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ
ՍԱԼ ԿԱՎՈ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր վախճանին համաձայն կը տրուի այ սերգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով:

Ցայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Դ. Ղազարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. բոլորովին առաջին ունկնդրութիւն գեղեցիկ երգեր, զորս երգիչը ստացած է, Հայաստանի տագնապալուր երգահաններէն:

ԳՐԱԽՕՒԱԾ ՕՐ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Հայ Աւետարանչաց տարեկան ցերեկոյթը Մայիս 16ին, կիրակի ցերեկէ վերջ, Սալ Մաղընոյի մէջ: Կը խնդրուի չխաչաձեւել:

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ պատուաւոր սպասուհի մը: Դիմել՝ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻՆ: 18 rue Mélingne, Paris:

Պ. Ց. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ Բալուզի կը փնտռէ հօրեղբօր որդին Նշան Տէրտէրեանը Բալուզի Զայիր Մեղրէ գիւղացի որ Ամերիկա կը գտնուէր: Տեղեկացնել M. H. Derderian, Grand Caban Par Fourques (Gard) France: Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել:

ՋԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՎԱՃԵԼԵԼՈՒ

Համատեքստացինեաց Վերաշինաց Միութեան կազմակերպած հաւկթախաղի խնջոյքը:

Հ. Ց. Դ. Տէսիլի Տան գեղեցիկ սրահին մէջ, Մարտ 27ին, խթման իրիկունը:

Ճոխ կերուխում, արեւելեան նուագ. եւրոպական պարեր: Մուտքը ազատ է:

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՅԱԿՈԲԵԱՆ հազար ֆրանք նուիրած են Ֆր. Կապոյտ Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին Պ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՔԻՊՐԻԹԵԱՆի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի:

THEATRE D'IENA՝ ՄԷՋ
10 Ave. d'Iéna: Métro Iéna եւ Trocadéro

Ապրիլ 12ին, երկուշաբթի իրիկուն թատերական բացառիկ ներկայացում:

«ԿԵՆԻԱ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ»Ր
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՑՆԷ (ԵՄԻԼԻԷՆ ՄԱՑՐԻՆԵՐԻ ՏԱԿ)
«YAMILÉ SOUS LES CÈDRES»

Հինգ արար վաղամեռիկ դերասանուհիին կողմէ թատերութեան վերածուած եւ հայացուած, Ֆրանս. Ակադեմական Պ. Հանրի Պորտոյի որ այդ օրը ներկայ պիտի ըլլայ եւ խօսք առնէ.

Կը մասնակցի Փարիզահայ ծանօթ դերասանուհիներէ բաղկացած փայլուն ամբողջութիւն մը:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՍՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնիուրուած յիշատակի ոճնակատարութիւնը

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիի մէջ:

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատակին համազգային սգասօնը 11 Ապրիլ, 1948 կիրակի Պոմոնի նորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Խ. Պոմոնի մասնաճիւղին: Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհանգիստ, եկեղեցիին մէջ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ այս թուականը:

⁂

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՎԻՆԻ ՄՈՒՐԱՑ խումբը Ապրիլ 11ին կիրակի օր կը կազմակերպէ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ նուիրուած յիշատակի ոճնակատարութիւնը:

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

×

ՎԱՎԱՆՍԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ապրիլ 23ին, ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Սալ տէ Ֆէթի ընդարձակ սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ եւ հովանաւորութեամբ՝ Հ.Ց.Դ. ՎԱՎԱՆՍԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ: Մասնակցութեամբ՝ բարեկամ կազմակերպութեանց: Դեղարուեստական խնամեալ բաժին, մուտքը ազատ է:

Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ:

Կը հրաւիրուին Վալանսահայերը, իրենց յարդանքի տուրքը մատուցանելու մեր անմահ նահատակներուն:

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք...

ՅԻՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ՓԱՂԱՒԻՒ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Զատկին Բ. օրը ժամը 3ին մինչեւ 4ս պիչեր, ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՈՑԻ ՄԷՋ:

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրճանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն:

ՏՈՒՓՈՎ ՊԱՄՒԱ

Թրքական ձեւով պատրաստուած բնական վիճակի մէջ:

Ամբողջ տուփը 198 ֆրանք:

Կէս տուփը 100 ֆրանք:

Սնտուկներու մէջ դետեղուած:

50 ֆրանք յատկոտմով մը, Մարսէյլի կայանը յանձնելի:

Առաքում contre remboursement ով:

Գրել Société COMAC, 15 rue St. Ferreol, Marseille

Տասը տնտուկ դնողին 10 առ հարիւր զեղչ:

Կարելի է ստանալ 2 տուփ որպէս նմոյշ 370 ֆրանքի, մանտայի առաքումով: Chèque - Postal No. 1249-53, Marseille:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Մօտակայ արուարձանի մը մէջ եօթը սենեակով տուն մը որ ունի կեդր. ջերմութիւն, կազ, էլեկտրականութիւն, երկու խոհանոց, լուացարան, բաղնիք եւ 765 մեթր քառակուսի պտղատու ծառերով պարտէզ մը շրջապատուած պատով, ծախու է: Դիմել Պ. Եղմաեանի 49 Ave. de Fredy Villemomble, Seine:

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԱՄԼԱՄԱՆԵԱՆ 1000 ֆրանք կը նուիրեն Աղքատախնամին, Պ. Խոբէն Թրէնկեանի մահուան առթիւ: Ստանալ «Ճառագ»էն:

«Զահիէ» օրին 40°

Ամէնէն աճապարը եւ ամէնուն փնտռածը

1,որ 400 Քրանի

կրնաք անմիջապէս ընել ձեր յանձնարարութիւնները

Ani ՆՊԱՐԵՂԷՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԷ

D. NARGUIZIAN, 62 Rue Rabelais, Lyon

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՀԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ֆրանսահայ Աւետարանական եկեղեցիներու նախագահ վերապատուելի Փրօֆէսէօր ԽԱՉԻԿ ԵԱՆ կը խօսի ամէն կիրակի առաւօտ ժամը 10.45ին, 58 rue Madame Ժողովասրահին մէջ, «Սուրբ Լուսաւորչի Նոր Վիրապի կեանքը», այս կիրակի օրուան նիւթն է: Métro St. Placide կամ Notre Dame des Champs:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տող. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mardi 16 MARS 1948 երեքշաբթի 16 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année № 5292-Նոր շրջան թիւ 901 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՆԵՐԳԱՂԹԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Մեր չարամիտ հակառակորդները, առանց կարմրելու, կը յայտարարեն — միշտ ի վերուստ հրահանգուած — թէ Դաշնակցութիւնը հասարակ է ներգաղթին որովհետեւ «կ'ուզէ ուրիշ Հայաստան մը հիմնել արտասահմանի մէջ»:

Այդ զարշելի զրպարտութիւնը ուղղուած է կուսակցութեան մը դէմ որ Փարիզի, Նիւ Եորքի կամ Մսուրիոյ «Ցառաջդիմականի» տարրերէն չատ առաջ ու անոնցմէ աւելի պահանջից մեր ցիրուցան բազմութեանց հայրենիք վերադարձը :

Եթէ, այդ տեսակէտէն բաւական պերճախօս չէ վերջին քանըհինգ տարուան մեր մամուլը, մեր անմոռան հակառակորդները կրնան դիմել Մոսկուա իմանալու համար թէ ինչ փորձեր կա - տարուած են, մեր կողմէ, այդ ուղղութեամբ եւ ինչ պահանջներ ներկայացուած են խորհրդային կառավարութեան՝ ներգաղթը իրականացնելու համար :

Եթէ մեր դոյզնդոյն հակառակորդները որեւէ հեղինակութիւն վայելէին իրենց փաթրոնները - րուն մօտ, կրնային, օրինակ, իմանալ թէ վերջին անգամ երբ ու ինչ պարագաներու տակ, Դաշնակցութիւնը նախապատման կ'առաջարկէր ներգաղթը :

Բայց ո՞ր լաֆէն այդքան ձայն ունեցած է իր փաթրոնին քով :

Պառաւութեան կը ձգենք ուրեմն, մեր հակառակորդները լուսարձակելու հոդը ու կը խօսինք ներկայ արուեստական ներգաղթին մասին :

Դաշնակցութիւնը ներգաղթին դէմ չէ եղած երբեք : Ու դէմ չէ այսօր ալ :

Սակայն, վերջին երկու տարուան վարքը ցոյց կուտայ որ ունինք երկու տեսակ ներգաղթ :

Առաջինը՝ այն չկեդրոնացած ներգաղթը որ դղուելի պառաւակ մը եղած է արտասահմանեան Հայաստանի մէջ՝ միայն պղտորելու, եղբայր եղբօր դէմ գրգռելու եւ հակադաշնակցական պայքարը հրահրելու համար :

Երկրորդը՝ մեր — Դաշնակցութեան — հասկցած ներգաղթը որուն նպատակն է Հայաստան վերադարձնել բոլոր պիտանի ու տրամադրելի ուժերը՝ զարկ տալու համար մեր մանրանկար հայրենիքին նիւթական ու մշակութային վերելքին :

Առաջինը բացասական է եւ վնասակար, իսկ երկրորդը դրական եւ օգտակար՝ մեր կենսական շահերուն տեսակէտէն :

Դաշնակցութիւնը, իբրեւ քաղաքական կուսակցութիւն եւ իբրեւ ամէնէն հարազատ ու տիրական արտայայտիչը հայ ժողովուրդին բազմաձանքներուն, բացարձակօրէն հակառակ չի կրնար ըլլալ ներգաղթի սկզբունքին քանի որ հայրենիք մը ուր ալ գտնուի եւ ինչ վարչաձեւ ալ ունենայ, չի կրնար ապրիլ ու բարգաւաճիլ առանց համրանքի : Հայրենիք մը հայրենիք ըլլալէ կը դադրի առանց իր բնակչութեան :

Ո՞ր Հայր պիտի չուզէր որ ներկայ Հայաստանը ունենար, օրին մէկը, երեք չորս միլիոն զաւակներ Հայերու հաւաքականութիւն մը մեր սեփական հողերուն վրայ :

Եթէ Դաշնակցութեան «չէֆ»երուն գլխաւոր նպատակն է միայն պետական պաշտօններ ապահովել անկախ ու միացեալ Հայաստանի մը մէջ— ինչպէս լրբօրէն կ'ամբաստանեն զիրենք մեր անզուգական հակառակորդները — պէտք է ընդունիլ որ, տրամաբանօրէն, այդ պաշտօնները ձեռք չեն կրնար բերուիլ երբ հայրենիքը պարապ է ու ամայի :

Դաշնակցութիւնը, իր մեծով — պզտիկով, համաձայն է որ ներգաղթի կատարուի տրպէտզի աճի ու բազմանայ ներկայ Հայաստանի հայ բնակչութիւնը :

Այս մասին երկու կարծիք չկայ :

Կը թուի, սակայն, որ Դաշնակցութիւնը աւելի գործնական ջիղ ու տեսակէտ ունի այս հարցին նկատմամբ :

Զանգուածային ներգաղթը անմիջական անհրաժեշտութիւն պիտի ըլլար այն ատեն երբ հայ ժողովուրդին վերադարձուած ըլլային իր պատմական հողերը որոնք տակաւին կը գտնուին ջարդարարներուն կամ դրացի քոչը հանրապետութեանց ձեռքը :

Դաշնակցութիւնը չուզեր , բնականաբար , որ քանի մը հարիւր հազար հայրենակիցներ — երեսուն տարի առաջ 400.000— ճամբայ ելլեն օտար երկիրներէ ու երթային տուն — տեղ ըլլային ոչ թէ մեր մանրանկարին սահմաններէն ներս, այլ այդ սահմաններէն դուրս, հեռաւոր չրջաններու մէջ :

— « Հող չունինք, բնակարան չունինք», կը գանգատէին պառերազմէն առաջ, այն օրերուն երբ Դաշնակցութիւնը — միակ Դաշնակցութիւնը — անդադար ներգաղթ կը պահանջէր :

Պառերազմէն ետք թիզ մը հող չաւելցաւ մեր սահմաններուն վրայ երբ այնքան դիւրին էր, առնուազն, ներքին սահմաններու սրբագրութիւնը՝ ի նպաստ Հայաստանի:

Մոսկուան ծրագրած է — թուղթի վրայ — Հայաստանի փոխադրել արտասահմանի հայութեան կէսը :

Ո՞ւր պիտի տեղաւորուի այդ համրանքը երբ Ղարաբաղն ու Գանձակը, Ախալքալաքն ու Նախիջեւանը չեն վերադարձուած իրենց իրաւական տիրոջ :

Հակառակ այդ աննպաստ երեւոյթին Դաշնակցութիւնը, դարձեալ, դէմ պիտի չըլլար զանգուածային ներգաղթին եթէ հայրենիք փոխադրուին անապահով եւ այլասերման վտանգին ենթակայ գաղութներու մեր հայրենակիցները :

Որովհետեւ, որքան ալ բացասական ըլլայ մեր վերաբերումը տիրող վարչաձեւին հանդէպ, դարձեալ պիտի նախընտրէինք որ մեր վտանգուած բազմութիւնները վերադառնային անպատճառ եւ իրենց միտքն ու բազուկը դնէին ի սպաս հայրենիքի վերաշինութեան :

Ժ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՍԱՆԸՎԵՑ ՏԱՐԻ...

« Հայրենիք »էն արտատպուած խմբագրական մը կարդացինք առջի օր «Ցառաջ»ի առաջին էջին վրայ, հոն՝ ուր ի պատուոյ է «Դաշնակցութեան խօսքը» Ֆրանսահայ գաղութին մէջ, գրեթէ նոյնքան երկար ժամանակաշրջանի մը միջոցին :

Գրական հունձքի մը տակեհատիկները չալ - կած, Ամերիկայի մեր կազմակերպութիւնը արդար հպարտութեամբ մը կը ներկայանայ մեր ժողովուրդին, ինչպէս գաղթաշխարհին, նոյնպէս իր հայրենի երկրին, ընծայ տանելով քանը վեց տարուան վաստակ մը, թանկարժէք ու բեղուն աշխատանքի մը քրտինքովը ոռոգուած :

Թղթատել մեր առջեւ չարուած հատորները, աւելի քան 312 ամսագիրներէ կազմուած — հըսկայ գործ մըն է, չատերուն անմատչելի, սակայն տեսնողներ եղան զանոնք օրը օրին, եւ հպարտութիւն զգացին, մեր մշակոյթին յաւիտենականութեան նուիրուած այս գեղեցիկ աշխատանքը դնահատելով :

Պառասներ ու գահաճ տիրացուները Թող բամբասեն, Թող՝ իրենց արժանի ճոխ ու գունագեղ աճականները չպրտին իրենց ցեխարճակներով, չէ՞ որ ոչ մէկ դրական գործ ունին իրենք՝ դնելու համար նժարին միւս կողմը :

Մեր «Հայրենագործները» կրնան միշտ լեցուն ձեռքերով ներկայանալ մեր ժողովուրդին, իրենց նախանձին Թոյնովը գինովցած, հայհոյանքներու Թջուառ տոպրակ մը ունին մի - այն, չալկած կամ ուրիշին, օտարին գործովը յօխորտալու անպիտանութիւնը :

Եթէ մի միայն Դաշնակցական գիրն ու գրականութիւնը, անոր մամուլն ու մեր մշակոյթին պահպանման, ճոխացման նուիրուած անոր հըսկայ աշխատանքը, անոր մտաւորական վաղանցին կատարած գործը ու խօսքր մնան ժառանգ իր պատմութեան, հարիւր անգամ աւելի ծանր պիտի կշռէր այդ հունձքը՝ քան Դաշնակցութեան բազմիցս երանեալ հակառակորդներու կատարած ... գործը !

Ահա քսանը վեց տարեկան «Հայրենիք» ամսագիրը. վկայ մը, փաստ մը աւելի :

Կրնա՞ն ցոյց տալ իրենցը ու հակազդել գործով, կենդանի ու գրական գործով, ինչ որ կատարուած է ու կը կատարուի ճակատին այս կողմը :

Ու մեր միամիտ ժողովուրդը կը հարցնէ յաճախ «ինչո՞ւ այս հակառակութիւնը, ինչո՞ւ այս զզուելի պայքարը» :

Ահա այդ ինչուններուն պատասխանը :

ՍՕՍԻ

Մազարիֆիողարեաոութիւն

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿՈՒԼԱՑ

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՈՃԻՐ ...

Ֆրանսական թերթերու Փրակայի Թղթակիցները յուղիչ կերպով եւ մանրամասնութեամբ կը նկարագրեն Մազարիքի յուղարկաւորութիւնը , անհամար բազմութեան մը ներկայութեան : Ժողովուրդը լալով եւ հեծկլտալով հետեւած է դագաղին : Նոյնիսկ այրեր չեն քաշուած արցունք թափելէ : Հանր. նախագահ Պենէշ ալ, որ առաջին անգամ երեւցած է հանրութեան նոր վարչաձեւը հաստատուելէն ի վեր, արցունքոտ աչքերով, հետեւած է դագաղին, որուն ընկերացած են 250.000 յուղարկաւոր :

« Լը Մոնտ »ի Թղթակին նայելով, չեխ ժողովուրդին ամենախոշոր մեծամասնութիւնը համոզուած է հիմա որ իր սիրելի արտաքին նախարարը սպանուած է եւ ոչ թէ անձնասպան եղած, ու մէջ կը բերէ ոճիրը ապացուցանող պարագաները, չատ քիչ մարդիկ կան որոնք կը հաւատան թէ մահը արկածով տեղի ունեցած է : Թղթակիցը այս համոզումը գոյացուցած է բազմաթիւ Չեխեր հարցաքննելէ ետք :

Չեխ հանրապետութեան խորհուրդին մէջ

Մազարիքի մահուան պարագաներուն մասին քննութիւն մը կատարելու համար ՄԱԿի չեխ պատուիրակը, Փափանէք, որ պատասխանատու կը նկատէ Մոսկուա. Ռուսիան, խնդրագիր մը մատուցած էր Միաց. Ազգերուն : Այս խնդրագիրը նկատողութեան առնուած չէր վարչական արգելքներու պատճառով : Հիմա, Զիւրիխի պատուիրակն է որ իւրացուցած է այս խնդրագիրը եւ Փափանէքի առաջարկը բերած՝ իր կառավարութեան անունով, այնպէս որ Ապահովութեան Խորհուրդը ստիպուած պիտի ըլլայ օրակարգ անցընել չեխոսլովաք խնդիրը :

Հարց ծագած է թէ՝ Մոսկուա, որ ապահովարար իր վեթոյի իրաւունքը պիտի դործ դնէ այս խնդրին մէջ, պատրուակ պիտի չընէ՞ այս պարագան ՄԱԿին հրաժարելու համար : Բայց՝ ընդհանրապէս սա կարծիքը կը տիրէ թէ Խորհրդ. Միութիւնը հրաժարելու մէջ չահ չունի, որովհետեւ Լէյք Սըքսէսի միջազգային կրկէսին մէջ իր ներկայութիւնը, ինչպէս ցարդ, նմանապէս այնուհետեւ, սքանչելի առիթ մըն է իրեն համար, իր կառավարութեան ի նպաստ քարոզութիւն կատարելու իր պատուիրակին ճարտասանական միջամտութիւններով :

★ *Չեխ կառավարութիւնը հրաժարեցուց իր պաշտօնէն ՄԱԿի իր մնայուն պատուիրակ Տոքթ. Փափանէքը, որ, սակայն, յայտարարած է թէ կը մերժէ համակերպել այս որոշման :*

Տաճկավեցեաու Բ. ժողովը

Այն տասնըվեց պետութիւնները՝ որոնք պիտի օգտուին Մարշըլի ծրագրէն իրենց չնորհելիք օժանդակութենէն, երկրորդ ժողով մը կը գումարեն այսօր Փարիզի մէջ, ուր հասած են արդէն 14 երկիրներու արտաքին նախարարները, Զուիցերիա եւ Իսլանտա միայն ղրկած են պարզ ներկայացուցիչներ : Զուիցերիա եւ Շուէտ , ինչպէս ասկէ առաջ, հիմա ալ վարանում ցոյց կուտան, անվերապահօրէն մասնակցելու ժողովին, վախնալով որ իրենց աւանդական չէզոքութիւնը կը վտանգուի : Կը կասկածին որ մի գուցէ ժողովը իր խորհրդակցութեանց տակ քաղաքական բնոյթ, փոխանակ սահմանափակուելու տնտեսական գործակցութեան մարդին մէջ :

Փարիզի ժողովին գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ մնայուն մարմին մը հաստատել, որուն կազմակերպութեան մասին կարծիքի տարբերութիւններ կան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, հիմակուընէ իսկ : Ֆրանսա կը փափաքի որ այս մարմինը բաղկացած ըլլայ 16 պետութեանց ներկայացուցիչներէն, իր գրասէր ունենալով կոմիտէ մը, որուն գեկավարը ըլլայ ընդհ. տնօրէն մը, չատ լայն իրաւասութիւններով : Անգլիա, ընդհակառակն, ստեղծուելիք մարմնին կ'ուզէ տալ համագործակցութեան մը՝ որուն գերը գեկավարական ըլլալէ աւելի խորհրդակցական ըլլայ :

ՊԱՂԵՍՏԻՆի մէջ Արաբները համակոծեցին Թէլ Ավիվ — Եաֆայի սահմանին վրայ գտնուող Հրեայ թաղամաս մը, ուր 40 տուն հրդեհուեցան : Հականայի անդամները իսկոյն պատասխանեցին այս յարձակմանն, սաստիկ կրակ մը բանալով Արաբներուն վրայ : Պաղեստինի հեռաձայնական բոլոր հաղորդակցութիւնները այս պահուս խըզուած են ամբողջովին :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅԱՌԱՋ, ԱՆՎԵՀՅԵՐ

Տօնելով Մխիթեան 30ամեակը, Հ. Մ. Ը. Մ.ի հիմնադիրները ու վարիչները, բոլոր աչխատաւորները անխոնջ կրնան յայտարարել, արդար հպարտութեամբ.

— Կատարեցինք մեր պարտականութիւնը, հմամաձայն մեր կարողութեան եւ տեղական պայմաններուն: Կանգ չառինք որեւէ զոհողութեան առջեւ, նիւթական թէ բարոյական, կանգնելու պահելու եւ զարգացնելու համար Մխիթիւնը, Պոլսէն մինչեւ Եւրոպա եւ Մինչեւ Արեւելք: Ձեզի կը մնայ դատել կատարուած աչխատանքը, արդիւնքը:

Նորէն չէ որ առիթ պիտի ունենանք տեսնելու, դատելու այդ աչխատանքը:

Շնորհիւ տարիներու տքնաջան գործունէութեան, Հ. Մ. Ը. Մ.ը այսօր միայն Սուրիա–Լի–բանանի եւ հարեւան երկիրներուն մէջ կը ներկայանայ անդամներու պատկառելի թիւ մը, աւելի քան հինգ հազար, ինչպէս կը հաստատեն հրատարակուած տեղեկութիւնները: Եւ այս համրանքը հետզհետէ կ'ածի, հակառակ աչքի թէ ձախէն սարքուած դաւերու:

Անոնք որ ամէն գնեհկութիւն փորձեցին 1946–ին, «կը հրաժարինք»ներու ծապկվարական բարեկենդան մը կազմակերպելով, անգօր կատարեցին թեամբ կը դիտեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի ջախջախիչ յաղթանակները, Սուրիա Լիբանանի ամբողջ տարածութեան վրայ:

Իւրաքանչիւր մարզական թափոր երբ կ'անցնի Հալէպի եւ Պէյրութի փողոցներէն, խանդավառելով նոյնիսկ օտար բազմութիւնները, կ'տպացուցանէ թէ որքան առողջ եւ հաստատուն են Մխիթեան հիմերը:

Իսկապէս աննախընթաց երեւոյթ մըն է Հ. Մ. Ը. Մ.ի յարաճուն վերելքը, ծաւալումը այս ափերուն վրայ:

Հարկ է պլպտել տարեդարձները, սկսելով Պոլսոյ, Փոքր Ասիոյ եւ Կիլիկիոյ վերջին արտագաղթէն, հարեւանցի զաղափար մը կազմելու համար կատարուած աչխատանքին խորութեան եւ ծաւալումին մասին:

Իրենց ներկայացնէր այս զաղութը 1921 — 25ին, երբ կարաւան կարաւանի եւրեւէն կը հասնէր, անգամ մը եւս լքելով պապենական բոյնը, տունը, հոր բոյներ հաստատելու համար օտար երկինքի տակ:

Ճիշդ այն ճամբաներուն վրայ ուր ամէն քար ու ծառ, ամէն փողոց ու մթերանոց, ամէն պատուհան ու խշտեակ երէկուան տարտնջոցը կը յիշեցնէին: Ամբողջ ժողովուրդի մը բռնագաղթը դէպի սպանդանոց ...

Ինչպէս տարագիրը բազմութեանց բոլոր ցնդունակ տարրերը եւ գործօն հոսանքները, Հ.Մ.Ը.Մ.ի աւանդութեանց ժառանգորդներն ալ չկրնային, չընկրկեցան անյաղթահարելի դժուարութեանց առջեւ:

Ամէնք ձեռք ձեռքի տուին, հաւաքեցին ցիր ու ցան տարրերը եւ նոր ուժեր, իրենց անձին իսկ օրինակով բացին կամաւոր ծառայութեան նոր շրջան մը:

Եւ ահաւասիկ արդիւնքը, տարիներու տքնաջանութիւններէն վերջը,— Մխիթիւնը մը կուռ, ծաւալուն: Միչտ ընդունակ աճելու, բազմապատկուելու: Կազմակերպուած ուժ մը, ուր մարզանքն ու հայրենասիրական դաստիարակութիւնը իրար կը լրացնեն:

Ո՞ր պիտի գտնէիք այսքան հզօր ազդակ մը այս ժողովուրդին երիտասարդացման, անոր ազատագրութեանց ազատ եւ ներդաշնակ զարգացման համար, բաց ի Հ. Ը. Դաշնակցութենէն:

Ուրիշ ափերու վրայ եւս Հ. Մ. Ը. Մ.ը տոկաց ու դործեց վերջին քսանեւհինգ տարիներու ըն–թացքին: Վկայ Ճունաստանի, Եգիպտոսի, Ֆը–րանսայի եւ մնացեալ զաղութներու մէջ կատարուած աչխատանքները:

Դժբախտաբար պատահաւմներ ալ պակաս չեղան, վնասելով հաւաքական եւ անարդել դործունէութեան:

Բայց եւ այնպէս, կազդուրիչ է ընդհանուր պատկերը: Եւ կը հաւատանք թէ՝ երբ կարգ մը թիւրիմացութիւնները եւ կանխակալ կարծիքներ վարատին, դժուար պիտի չըլլայ փակել ճեղքերը:

Ամէն պարագայի մէջ, Սուրիա Լիբանանի շրջանը կրնայ արդարօրէն պարծենալ իր անսա–սան միաւնականութեամբ: Ան կրնայ բոլոր վայրահաչութեանց պատասխանել ի լուր ամենեցուն:

— Ահա իմ սիրելի զաւակունքս, կուռ եւ կարգապահ շարքերով: Հաւատարիմ իրենց կոչումին եւ խանդավառ՝ իրենց յարաճուն գործունէութեամբ:

Արդար հպարտութեամբ ուրիշ վկայական մը՝ Հալէպի մարզադաչտին դնումը, անօրինակ զոհողութեամբ: Ճիշդ այն պահուն երբ զոյզզոյն զաւադիրներ «քայքայում» կ'աւետէին, ոխակալ շարախնդութեամբ:

Աւելի քան քառասուն հազար ոտկի բաղդատարար կարճ ժամանակաշրջանի մը մէջ եւ լայն նատարած գետին մը՝ բանուկ ճամբու վրայ: Գետին մը ո րչ միայն լիուլի պիտի գոհացնէ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր պահանջները, այլեւ պիտի ծառայէ գանազան հանրօգուտ նպատակներու:

Մխիթեան այս իրագործութիւնը բառական էր, ապացուցանելու համար Հ. Մ. Ը. Մ.ի վարիչնե–րուն եւ հաւատարիմ բարեկամներուն, բոլոր շարքերուն գիտակցութեան եւ գործունէութեան արժէքը:

Ողջոյն երեսնամեակին եւ աւելի մեծ նուա–ճումներ, յանուն տարագիր ներիտասարդութեան նոր սերունդի փրկութեան:

Ինչ որ կը կատարուի այս ճակատին վրայ, հասուն եւ յարատեւ գործունէութեամբ, նոր եւ աւելի ամուր պատուար մը պիտի կազմէ օտարացման դէմ:

Հալէպ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Հա՞յ թէ Հրեայ

Աչխարհ կը գրէր ու կը կարդար 1938:

Հայրենակիցը ասկէ կուգար, անկէ կուղար: Հաճելի ճամբորդութենէ: Որ չիղերը թուղթնելով լեզուն կը բանայ: Եւ մարդ հանդարտ հանդիպած կը ճառէ.

Արդ, ի՞նչպէս ես, ի՞նչպէս չես, ու տուրճի դաւաթներուն առջեւ նստանք քանի մը Հայեր, կարկանդակները կրծելով: Այն ատեն տակաւին առանկ բաներ կային:

Խօսքը խօսք կը բանայ, ու այսպէս, խօսք բացուեցաւ: Հա՞յ թէ Հրեայ՝ այնքան ցաւալի ու նոյնքան այժմէական այն առեն մեր բնական լայնութեան ու երկարութեան աստիճաններու խա–չաճեւումին վրայ: Որովհետեւ հոն մեզ Հրեայ կը կարծէին ու կարդ մը անհամ տհաճութիւններ կը պատահէին: Ու կը պատահէին յաճախ:

Ըսեր են որ ես դիւրագրգռած եմ: Ու մեր ճամբորդը.— Եղբայր, լսեցի որ շատ կ'աղդուիս եղեր նման դէպքերէ, ու, չիտակը ըսելով, պարմացայ խելքիդ: Արդէն միշտ պարմացեր եմ քու խելքիդ: Այստեղ ի՞նչ տեղի կայ ազդուելու: Դուն հրեա՞յ ես:

Այս վերջին նախադասութիւնը այնպիսի հըրամայական չեչտով մը դուռաց, որ խիղճս, որ սկսեր էր տարակուսիլ թէ դուցէ Հրեայ ըլլամ այս անդամ ալ, թերեւս աղդափոխուած, ու դուցէ մեծամասնութիւնը իրաւունք ունենայ պատասխանեցի խոնարհաբար ու ցած ձայնով.

— Ոչ, կարծեմ թէ Հայ եմ ...

— Կարծեմ, դռռաց վրաս ճամբորդը բութ ձայնով: Մեկնիդ բղուկը սիրեմ: Հոս «կարծեմը» ինչ դործ ունի: Ի՞նչ է, դամէ՞չ կ'ապահես թէ հոգի: Թէ՝ ինքզինքդ նորէն պէյ Ցաղի կարծեցիր ու հովւութեանդ չըլնանը միտդ եկաւ: Աչո՞ւշտ որ Հայ ես:

— Պարոնը Հայ է, կը ճանչնանք, մէջ լնկան ուրիչ հայրենակիցներ:

— Ես ալ ղինքը կը ճանչնամ քսան տարիէ ի վեր եւ պիտեմ որ Հայ է: է, ուրեմն, այս այսպէս ըլլալով, դուն Հայ ըլլալով, ի՞նչ պատճառ ունիս ազդուելու, ջղայնանալու, հրէութիւնը վրադ առնելու, հը՞մ:

— Ծուռ կը նային, դէչիս կ'երթայ: Բաղնիքէն վռնտեցին: Ճաչարան ու սրճարան չեն ձգեր: Չես կրնար փողոց ելլել, հասնողը օձիքէդ կը բռնէ: Զրպարտիք բան է: Չիս ինձմէ լաւ կը ճանչնան: Իրենք հաստատ դիտեն, Հրեայ, լմնցաւ: Թուրքիա քաչածներս մոռցնել պիտի տան: Ալ հոս մարդու վրայ հոգի, մարմին կը մնա՞յ:

— Եթէ անունք քեզի ծուռ նային, դուն ալ անոնց սակ անդամ մը նայէ, տես թէ ի՞նչ կ'ըլլան: Եւ աչքերը այնքան ահաւոր դարձուց որ վախնալս եկաւ:

— Հրեան այսօր ասանկ չիկրնար նայիլ, աւելցուց: Եւ չարունակեց: Հիմա տես, քեզի օրինակներով խօսիմ: Մէկուն հետ կ'անցնէիք փրկայի փողոցներէն, Չես մը, «սա Հրեաները» ըսաւ: Ես դարձայ, սանկ մէկ մը մատով ղինքը քովս կանչեցի, եւ՝ «քու» պապդ, պապիդ պապը, դեռ չծնած, ես քրիստոնեայ էի» ըսի: Մարդը առաւ ու քալեց առանց բառ մը խօսելու: Ընտանիքիս հետ դարատան մը կը պատէինք՝ գերման դինուոր մը. «եղբայր, սա Հրեաներն ալ Գնչուներու կը նմանին» ձայնեց: Անհաիտս դառնալով, «ի՞նչ, ի՞նչ,» հարցուց, ու զինուորները առին քալեցին չուռով: Հրէան այսօր «ի՞նչ, ի՞նչ» չի կրնար ըսել: Հիմա հակցա՞ր թէ ինչպէս ը–նելու է:

Հասկցայ ...

Հայրենակիցիս խրատներէն սիրտ առած, յաջորդ օրը, գլուխս բարձր ու ձեռքերս փարաւելով չուկայ իջայ: Կին մը նորէն ծուռ նայեցաւ: Նոյնը ըրի ես: Ու անցաւ դնաց: Ցետոյ մարդ մը ծուռ նայեցաւ: Անոր ալ ճամբայ տուի: Ու այսպէս շարունակաբար: Բայց մէկը չազդուեցաւ նայուածքէս, հակառակը աւելի կատղեցան: Ու իր ակնարկը հազար հայհոյանք կ'արժէր: Ես ալ իրեն փոխադարձեցի: Ան աւելի ծուռ նայեցաւ: Ես ալ ի–րեն անանկ նայեցայ: Ան ծուռ: Ես ծուռ: Գնաց: կեցաւ: Ես նայեցաւ: կեցայ: Ես նայեցայ: Ծուռ, ծուռ: Մինչ մարդը, համբերութիւնը հատած, աւտոմով մը քովս անկուեցաւ յանկարծ, եւ օձիքէս բռնեց: Հէյ, երանելի չարդի օրեր ...: Ու աստիչ հրաման մը արձակեց.— «Հետս եկուր որ քեզի ցուցնեմ: Դուն դիտե՞ս իմ քաղաքական վարիչ ըլլալս»:

— Ոչ, ըսի, չեմ դիտեր: Իսկ դուն դիտե՞ս իմ Հրեայ ըլլալս:

Աւտոր վրայ հատ մը բերնիս փակցուց ան, դէշ ապտակ մը: Ու դլխիկս առկախ, ու դոյնս թափուր, ստիպուեցայ հետեւիլ իրեն, մինչեւ ոստիկան — ա — տուն ... :

Ճամբան անցորդներ կը դիտէին մեզ: Ու պիս՝ հազար արհամարհանքով: Ու հեդնանքով: Ու քմծիծաղով: Ու քամահրանօք: Ու մատամբ նոցինով: Ինչպէս Քիւրտիստանի անտառներուն մէջ, մեծ ջարդերուն, ուր մարդիկ կը պոռային ինծի, այնպէս, ինչպէս որ կ'ընեն, երբ արջ տեսնեն: Եւ ես անձայն կը խրէի անտառ:

Ճամբան դէպի ոստիկանատեղի, կը մտածէի, թէ արդեօք այս պարագային ի՞նչ ընելու էի, քանի որ դասիս մէջ չկար ան: Պարապ յոդնութիւն սակայն: Մէջէն չէրցայ ելլել: Ինձմէ չկրցաւ ճար մը դտնել: Անօգուտ: Արդէն հայրենակիցը կսպառ էր.— «Կը զարմանամ խելքիդ, միչտ զարմացեր եմ խելքիդ»:

Մէկ բացատրութիւնով սակայն: Այն որ, երբեմն ոչ խելք կը հասնի, ոչ ալ զարմանք կը բաւէ ... :

... Անգամ մը, պատերազմին մէջ, գերմանացի մը պոռաց երեսիս.

— Ես հպարտ եմ որ Գերմանացի եմ, իսկ դո՞ւն:

— Ես ալ հպարտ եմ անոր համար որ Գերմանացի չեմ... Պատասխանեցի:

Ֆ. Ե.

Յասմիկ Յակոբեան

Օգոստոս 23ին վախճանած է հայկական ՍՍՌ ժողովրդական դերասանուհի Յասմիկ Յակոբեան: Ան մէկն էր սովետահայ բեմի այն ականաւոր ներկայացուցիչներից, որոնք ամենամօտիկ մասնակցութիւն են ունեցել Սովետական Հայաստանի թատերական արուեստի ծաղկման ու բարգաւաճման գործում, որոնք եղել են մեր թատրոնի հիմնադիրները:

Յասմիկը աւելի քան 40 տարի նուիրաբերել է հայ թատրոնին, տակաւին վերջին շրջանին ան կազդուցաւ կերտել մնայուն կերպարներ:

Յասմիկ Յակոբեանը ծնուել է 1883ին հին Նախիջեւանում: 90ական թուականներից վոխադրուում է Թիֆլիս եւ ընդարձակուում իր մտահորիզոնը: 1900ական թուականներից մասնակցում է ժողովրդական թատրոնների ներկայացումներին: 1906ին նա արդէն սիրուած դերասանուհի է: Այդ ժամանակ նա մտնում է Կովկասեան Հայկական Տրամատիկ ընկերութեան թատերախմբի մէջ ու աստիճանաբար գառնում է խմբի աչքի ընկնող ուժերից մէկը: 1910—11ին աւելի յայտնի կը գառնայ կապուելով Թիֆլիսի Զուբարովի ժողովրդական տան հայ տրամատիկի հետ: 1920ին Դիլիջանում նա կը կազմակերպէ մի թատերախումբ եւ ներկայացումներ կուտայ Դիլիջանում եւ դիւղերում:

Երբ Երեւանում կազմակերպւում է առաջին պետական թատրոնը Յասմիկը մտնում է այդ թատրոնի խմբի մէջ, հանդիսանալով Գ. Սունդուկեանի անուան պետական թատրոնի հիմնադիրներից մէկը: Այնուհետեւ նա իր ամբողջ կեանքը կապում է պետական թատրոնի հետ:

Անցած քսանըվեց տարիների ընթացքում նրա կերտած դերերից են Շուշանը (Պէս–պօ), Համբերին (Խաթաբալա), Շպանիկը (Նամուս), Վասիլիսան (Յաստակում), Մայրապետ Միլանիան (Եղոր Բուլիչև), Վասսա Ժելեզնովա (Մ. Գորկու համանուն թատերդութեան մէջ), Կարանիսան (Օստրովսկու «Ամպրոպ»ում), Սմբատ Արտիմովնան (Հարպատա Մարդիկ) եւայլն:

Թատրոնին զուգահեռ Յասմիկը մեծապէս նըպաստել է նորասահմ հայ չարժանկարի զարգացման: Այս տեսակէտով անմոռանալի են նրա կերտած Մարիամը (Նամուս), Զառէչանը (Զար Ոգի), Շուշանը (Պէպօ):

1935ին պետական թատրոնի հիմնադրման 5րդ տարեդարձի առթիւ Յասմիկին տրուեց վաստակաւոր դերասանուհու կոչում:

1935ին Յասմիկի բեմական գործունէութեան 30ամեակի առթիւ նրան չնորհուեց հայկական ՍՍՌ ժողովրդական արտիստի բարձր կոչում:

Հայրենական պատերազմին Սունդուկեան թատրոնի խումբի մի շարք դերասան դերասանուհիների հետ նա անում էր ամէն ինչ որպէսզի բեմական խօսքը ծառայեցնի աչխատաւորութեան մէջ սովետական հայրենասիրութեան հոգը բորբեն անանկ նայեցայ: Ան ծուռ: Ես ծուռ: Գնաց: կեցաւ: Ես նայեցաւ: կեցայ: Ես նայեցայ: Ծուռ, ծուռ: Մինչ մարդը, համբերութիւնը հատած, աւտոմով մը քովս անկուեցաւ յանկարծ, եւ օձիքէս բռնեց: Հէյ, երանելի չարդի օրեր ...: Ու աստիչ հրաման մը արձակեց.— «Հետս եկուր որ քեզի ցուցնեմ: Դուն դիտե՞ս իմ քաղաքական վարիչ ըլլալս»:

— Ոչ, ըսի, չեմ դիտեր: Իսկ դուն դիտե՞ս իմ Հրեայ ըլլալս:

Աւտոր վրայ հատ մը բերնիս փակցուց ան, դէչ ապտակ մը: Ու դլխիկս առկախ, ու դոյնս թափուր, ստիպուեցայ հետեւիլ իրեն, մինչեւ ոստիկան — ա — տուն ... :

Ճամբան անցորդներ կը դիտէին մեզ: Ու պիս՝ հազար արհամարհանքով: Ու հեդնանքով: Ու քմծիծաղով: Ու քամահրանօք: Ու մատամբ նոցինով: Ինչպէս Քիւրտիստանի անտառներուն մէջ, մեծ ջարդերուն, ուր մարդիկ կը պոռային ինծի, այնպէս, ինչպէս որ կ'ընեն, երբ արջ տեսնեն: Եւ ես անձայն կը խրէի անտառ:

Ճամբան դէպի ոստիկանատեղի, կը մտածէի, թէ արդեօք այս պարագային ի՞նչ ընելու էի, քանի որ դասիս մէջ չկար ան: Պարապ յոդնութիւն սակայն: Մէջէն չէրցայ ելլել: Ինձմէ չկրցաւ ճար մը դտնել: Անօգուտ: Արդէն հայրենակիցը կսպառ էր.— «Կը զարմանամ խելքիդ, միչտ զարմացեր եմ խելքիդ»:

Մէկ բացատրութիւնով սակայն: Այն որ, երբեմն ոչ խելք կը հասնի, ոչ ալ զարմանք կը բաւէ ... :

... Անգամ մը, պատերազմին մէջ, գերմանացի մը պոռաց երեսիս.

— Ես հպարտ եմ որ Գերմանացի եմ, իսկ դո՞ւն:

— Ես ալ հպարտ եմ անոր համար որ Գերմանացի չեմ... Պատասխանեցի:

Ֆ. Ե.

Փրկեմք Հ. Մ. Ը. Մ.ը

ՏԵՍԻՆ.— Կոչ մը որ, թերեւս անխորժ թուի շատ մը Հ. Մ. Ը. Մ.ականներու, որոնք իրենց ջատիչ ու պառակտիչ ընթացքով Հ. Մ. Ը. Մ.ը հասցուցած են իր մահամերձ օրերուն (Փրանսայի մէջ): Տակաւին թարմ է մեր մտքին մէջ 1946 Դեկտ. 26ի Պատմ. ժողովը որ մարզական ժողով ըլլալէ զատ ամէն բանի կը նմանէր: Այնտեղ էր որ ուռուցիկ բանաձեւեր կ'առաջարկէին, ըլլայ խոստումներ կը կատարէին եւ 50 մարզիկ – ներ Հայաստան ղրկելու ծրագիրներ կը մշակէին: Իսկ անդին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի մանաճիւղերը ծանօթ հոսանքին քշքշներէն կազմուած երիտասարդ խումբեր կը լուծուէին, իբր թէ խաւցնելու համար Հ.Մ.Ը.Մ.ի չարքերը: Նոյն օրը իսկական Հ. Մ. Ը. Մ.ի մանաճիւղերու ներկայացուցիչ – ները բողոքի ձայն բարձրացուցին եղած անարդարութեան դէմ, բայց մտիկ ընող չեղաւ: Ընդհակառակը բողոքողները անարդական սիմնին դէմ – ուելով, սպառնալիքներով, իբր թէ վատուեցան Հ. Մ. Ը. Մ.ի չարքերէն: Ու մարզիկ սկսան խլրտային աշխատանքներու: Ուրիշ շրջաններ դացին պառակտում սերմանելու եւ հանգանակութեան ձեռնարկելու համար: Զենք դիտեր թէ հանգանակուած քանի մը հարիւր հազար ֆրանքը ինչ – պէս գործածուած է: Մինչ այդ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մանաճիւղերը կը դործեն ընդհանրապէս բայց ինչպէս յաճախ կ'իմանանք թերթերէն Փութպոլի չաղթանակները Promotion բարձրանալու ճիգեր 1ère série ելլելու փորձեր ու միայն:

Ու այս ճիգերը կը կատարուին խաղցողներու եւ վարիչներու ոգեկան աշխատանքով ու նիւթական մեծ զոհողութիւններով, նոյնիսկ դպրոցնուած են Փութպոլի հայ մանաճիւղերորոնքատրեկան կը ծախսեն 7—8 հարիւր հազար ֆրանք: Հայ ստուար զաղութներ անկարող պատրաստելու Փութպոլիստներ այսինչ կամ այնինչ շրջանը նիւթական խոստումներով խաղացողներ կ'ապահովեն, որը դառն պարագայ մըն է յիշել, կ'նշեւայ թէ վարիչներու մօտ կը պակսի մարզական ոգին, ու այդպէսով Փութպոլիստ կոչուող երիտասարդը չհագած ու չլացած՝ տեղական վարիչներու հետ կը վարուին կոպտօրէն ու վարիչը ստիպուած է լռելու վախնալով թէ մի դուցէ կը կորնցնէ խաղացող մը եւս որ անդին զարնանակայ միւռը կը սպասէ, առատ պարգեւ խոստանալով:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մանաճիւղեր դոյութիւն ու – նի՞ն, իսկապէս անուանական է այդ միջէ՞ն, Հ. Մ. Ը. Մ. ըսել է կաշխի գնդակը գլորել միայն այդպէս է ուրիշ բնելիք չկայ, ո՞ւր է մեր սկաուտական կազմակերպութիւնը, ուր են աթլէթիք խումբերը, իպական արեւուչները եւն. եւն., եթէ միայն ֆութպոլով է որ կը յուսանք օդտակար դառնալ նոր սերունդի վերկութեան համար նախընտրելի է մեծածախ գումարները յատկացնել նոր սերունդի համար գիշերօթիկ հայերէն դպրոցանդուխիներ տալու, որով աւելի ազդեցիկ մը կատարած կ'ըլլանք տալով մեր երիտասարդութեան Հայոց Պատմութիւնը:

Ուրեմն կոչ կ'ընեմ Փրանսայի իմ Հ. Մ. Ը. Մ.ի հին եւ նոր ընկերներուս որ չուտափոյթ առաջ տանինք կազմակերպելու համար Հ. Մ. Ը. Մ.ի չրջանի պատմ. ժողովը ինչ որ կենսական ու ազդօդուա պարտականութիւն մըն է մեզ համար: Փրկելով Հ. Մ. Ը. Մ.ը փրկած կ'ըլլանք Փրանսա ծնած ու մեծցած սանձարձակ մեծցած հայ երիտասարդը: Փափաքելի է որ պատմամաւորական ժողովը դումարուի, կեդրոնական Փրանսայի հայաշատ եւ հիւրընկալ մէկ շրջանը:

Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԻՆ

ՍԻՆՔ ԷՓԻԷՆ, 8 Մարտ.— Օգտուելով ընկեր Հրանտ Սամուէլի ներկայութե – նէն, տեղւոյս Հ. Ը. Դ. «Անտօք» ենթակոմիտէն, Մարտ6ի չարաթ իրիկունը սարքած էր հրապարակային դասախօսութիւն մը: Հետաքրքիրներու կոկիկ բազմութեան մը ներկայութեան ընկերը հաղորդակից ըրաւ մեզ միջին Արեւելքի մէջ իր կատարած ճամբորդութեան ընթացքին իր կրած տպաւորութեան՝ Հայ զաղութներու տնտեսական եւ մշակութային վիճակի եւ վերելքի մասին, ինչ որ չափէն աւելի մխիթարական դատ մանաւանդ ըսաւ, մշակոյթի բարձր մակարդակը կրնայ նախանձը չարժել արեւմտեան Եւրոպայի հայ զաղութին: Ան պատկերացուց Եգիպտոսի, Կիպրոսի, Ցունաստանի, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ գոյութիւն ունեցող հայկական զանազան կազմակերպութիւններու ազգօդուա գործունէութիւնը:

Ներկաներու փափաքին համաձայն մասնաման տեղեկութիւններ տուաւ Թրքահայ դատի պաշտպան յանձնախումբի կատարած աշխատանքներու մասին: Ան ըսաւ. երկու աշխարհասասան պատերազմներուն, առաջինը մեզմէ խլեց աւելի քան մէկ միլիոն զոհեր որուն փոխարէն ունեցանք Միացեալ, Ազատ եւ Անկախ Հայաստան, իր վաւաստնիլ եռագոյնով եւ պետութեան մը վայելմորոգելիներով: Իսկ երկրորդին բազմահազար հայորդիներու բանակներ աւելի քան 80 ամբողջական զօրավարներով ճակատեցան հաստարակաց թշնամիին դէմ եւ իրենց արեան գնով յաղթական դուրս եկան, մեզ ներշնչելով յոյս: Սակայն դժբախտաբար չնորհիւ մեր մեծ հարեւանի վարած քաղաքականութեան՝ խաւարեցաւ մեր լոյսը, փոխանակ մեզ վարձատրելու, իր յայտնի դիւանադէտներու բերնով մեր պատմական հողերուն իսկ կը խոստանայ տալ օտար պետութեան մը:

Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը ի պատասխան այս եղած անարդարութիւններուն կը պատասխանէ. — հայ ժողովուրդ, դուն որ յուսահատիլ չես դիտեր համբերութեամբ տոկա, որպէսզի վաղուր օր մը քեզի հետ ձեռք ձեռքի տուած երթանք Հայաստանի:

Ընկերը, իրեն եղած զանազան հարցումնե – րուն պատասխանելով գոհացում տուաւ բոլորին: Ներկաները ազատութեան ոգիով թարմացած ժամը 12ին մեկնեցան տուներն:— Հարգանքի

×

ԿՐԸՆՈՂԸ.— Կիրակի է, գարնանային պայծառ օդով կիրակի մը, որու կարօտը կը քաշէինք երկար առնէ ի վեր: Եղբայրներու պայթելու աստիճան ուռած պաուկները, ծառերու ճիւղերն ի վեր բարձրացող յորդ աւիշի մը ներկայութիւնը կ'աւետեն:

Տասնըհինգ օր առաջ տեղացող առատ ձիւնին եւ քանի մը օր առաջուան ձիւնհալի ցեխերէն վերջ, այսպէս դեղեցիկ օդով ու արեւով կիրակի մը, սպասել որ երիտասարդները սրահի մը չորս պատերու մէջ հաւաքուին, կը կարծեմ թէ անկարելին պահանջել կը նշանակէ: Այսուհանդերձ երիտասարդութիւնը հրաւիրուեցաւ ներկայ ըլլալու ընկեր Հր. Սամուէլի բանախօսութեան: Ոչ մէկ յայտարարութիւն: Լուրը հաղորդուեցաւ նախնական միջոցներով, բերնէ բերան: Ժամանակին սրահ հասան Նոր Սերունդի տղաքները, Կ. Մաչէ Սանուհիները ու ծնողներէն շատեր: Ոչ մէկ բացակայ երիտասարդներէն: Դիտմամբ ծանրացանք վերի մանրամասնութեանց վրայ: Ամէն արժէք իրեն յատուկ չափելու գործիքը կամ եղանակը ունի: Այս երեւոյթին ալ հայրենասիրութիւնը չափելու լաւագոյն միջոցն է: Ո՞վ կրնար, դեռ քանի մը տարի առաջ այս երիտասարդութիւնը ի մի խմբել, ան ալ գարնանային եղանակով:

Կիրակի մը ու մանաւանդ փակ սրահի մը մէջ ճառ մտիկ ընելու: Եւ սակայն եկան անոնք, եկան բոլորը: Աւելին իրենք է որ մեզ խանդավառեցին իրենց հայրենաշունչ երգերով, ապրուած արտասանութիւններով եւ նաեւ բանախօս ընկերոջ ուղղուած իրենց հարցումներով: Ընկերը Հր. Սամուէլ խանդավառեց բոլորն անխտիր, երբ ան տուաւ իր տպաւորութիւնները, մեր արեւելեան զաղութներու երիտասարդական կազմակերպութեանց մասին: Այն տուաւ թիւեր եւ տեղեկութիւններ անոնց մշակութային, հայրենասիրական մարզական եւ այլ դետնի վրայ ձեռք բերած յաջողութեանց մասին: Շատ լաւ կերպով տուաւ պատկերը իր այցելած զաղութներու: Ցուզեց եւ ոգեւորեց բոլորը, բայց եւ վատահ եմ որ ընկերը բանախօսը ինքն ալ փոխադարձաբար ոգեւորուեցաւ տեսնելով թէ ինչպիսի հետաքրքրութեամբ կ'ունկնդրէին զինքը, մեր հոս ծնած եւ մեծցած երիտասարդները եւ թէ ինչպէս՞ նոր Սերունդի տղաքն ու Սանուհիները իրենց փոխն ի փոխ երգերով եւ արտասանութիւններով մրցումի էին եւլած զիրար գերազանցելու, յերմ եւ մեզի համար այնքան արտայոյտ ցանկութեամբ:

Կ'ըսեն թէ կաշխատու կովը իր հորթէն կարելի է ճանչնալ: Մեր պայմաններուն մէջ այսպիսի երիտասարդութիւն պատրաստող Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը հայ ժողովուրդի եւ ալեւոր Մասիսի օրհնութեան միայն արժանի կրնայ ըլլալ: Մնացածը ջուրի ձան է:— Ս. Ս.

ԿԻՐԱԿԻԻ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

1.— Խորչակ, հողմ, հողմիկ, քամի, մրրիկ, ամպրոպ, բուք, ուրարկան, սիւք, դեփիւռ սղոխ:

2.— Ցանկատրաստից — « Պատրանք »ը կը բաւէ — փաստօրէն — դիտումնաւոր կամ դիտաւորեալ:

3.— 1936 Մարտ 7ին, 1935 Մարտ 16ին:

4.— Յանկայարոյց, կաթնեղբայր, ճշմարտախօս:

5.— Կուաթեմալա, Հոնտուրաս, Սալվատոր, Նիքարակուա, Քոսթարիքա, Փանամա, Քուպա, Հայիթի, Ս. Տոմինիք:

6.— Քապուլ, Սանա, Նիու Տէլհի, Մոնթէվիտէօ:

7.— Ողջակէզ, ոսկեզօծ, դիզուած, հրաբորբոք, կաթնաթոյր:

8.— 1689ին. Ուիլեըմ Գ. եւ Մէրի:

9.— 1947 Ցուլիս 12ին:

10.— Սատի Քարնօ եւ Փոլ Տումէր:

11.— Տատըմչէկ:

12.— 1906ին:

ՀԻՒՍԻՍԻ եւ Փա տը Քալէի համքերու համաւար պատուիրակները վերջերս Ժողով մը դումարեցին որուն ներկայ եղած են նաեւ երկու համայնավար երեսփոխանները եւ այս կուսակցութեան անդամներէն Րամէթ եւ Լալըման: Երեւութապէս, այս ժողովին նպատակն է համքային բանուորներու երեք սէնտիքաներուն ձուլումը: Բայց կը գրէ «Փոփիւլէռ», Սթալինականները ճնշում բանեցուցած են անոնց վրայ, որպէսզի, անցեալ Նոյեմբերի մէջ տեղի ունեցած գործադուլներուն նման գործադուլներ կազմակերպուին Մարտի երկրորդ շաբթուան մէջ:

ԿԻԼԼԻՔՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻՆ

— Մեր կարդը ե՞րբ կ'ըլայ դալ:

— Կէս գիշերէն ետքը, հաւանաբար,— կը պատասխանէ փոչեպատ Ջաղջպան Հաւան տալին:

Մեր անասուններուն պախուրցները սկրթե – լով՝ դետեղերք մարդերուն վրայ Թող կուտանք:

Գնէլ, իր պղտիկ սեւուկին պախուրցը գլխին հանելու պահուն, մէկ ձեռքով քթին բռնած ու մէկալ ձեռքին ցուցամատը ճակտին տնկած կը հրամայէ.

— Ճախիներուն մէջ չերթաս ու պառկիս ինքզինքդ բեռան տակ կարծելով: Այս անդամ ոչ թէ կը խածնեմ պոչիկդ կարճուկ, այլ՝ յօտո – ցին տակը կուտամ: Հասկցա՞ր:

Հասկցաւ:

Ու կը ոլորինք Ջաղացքին եռեւը՝ թթենիներե – րուն տակ, որոնք նոր նոր սկսած են ճերմկիլ, Ջրոտիլ:

Թթենիներու տակ կը գտնենք երկու աղջնակներ, կանանչ ու մատղաչիկ, մօտիկ Նորչէնի գե – ղացի:

Գնէլ շատ խոնուկ ու «խոտան» է, իսկ ես իսկ գեղացի տղայ:

Ես ալ թէեւ գեղացի տղայ, նոյն ախոռի մո – զի, սակայն համարձակութեան տեսակէտով կըրնայի մրցանակ չահիլ հարիւրաւոր գեղացի տղոց մէջ ու մատ խածնել տալ քաղքցի տղոցը:

Շուտով կը բարեկամանամ Նորչէնցի երիտ – ներէն մէկուն՝ Կիւլլիին հետ:

Կիւլլին հասարակ աղջիկ չէ, այլ տսկի գնդիկ մը առանց չափազանցութեան, վրան մարդրիտ ակերով:

Մեր լեռներուն վայրի այծեամներուն պէս խոշոր, սեւ սալորի պէս պտուղներով աչուի: Երկար ու առատարտեւանունքներ աչքերուն չուրջ եղդնուտ կամ չամրուտ: Աչուին մէկմէկ լճակ՝ անյատակ, պատկերս մէջը կը խաղայ յատակ – օրէն...:

Ցօնքերը՝ ճիշդ երկկ իրիկուան լուսնկան: Երկու բարակուկ ու նուրբ աղեղներ՝ կամար:

Առատ, ածուխի պէս ծամեր, վարշամակին տակէն դուրս թափուած կռնակն ի վար հիւսկէն, հիւսկէն:

Այտերը Ցարեգսրու մեր ցորեաններուն հասկերուն պէս՝ հիր: Կուրծքին վրայ երկու կաքվու գլուխ... կ'ըսէք հիմակ, հաւկիթները ճեղքելով դուրս պիտի ելլեն:

Նաւարծիլի պէս թեւեր: Մատներր՝ ծնեփեկ: Փիլաս՝ եղունգ: Բալ՝ չրթունքներ: Ատամներր՝ խործրնայ: Հասակը,— գլուխը ուսիս կը հասնի:

Մի՞սը: Ինչո՞ւս պէտք: Ես Կիւլլին համակրեցայ ու նկարագրեցի զայն: Կիւլլիզարն ալ Գնէլին: Թող մօտենայ, սիրտը չինէ. դրաւէ...

Սակայն Գնէլ մօտեցող չէ: Պրոթ կ'ընէ, փախ կուտայ նոր ծնած ուլիկի մը պէս:

Կիւլլիզար կը տխրի: Իր մէջ նախանձը կը սկսի չարժել ինծի եւ Կիւլլիին հանդէպ:

Ամերիկեան ծերակոյտը

ԲՈՒԼԱՐԿԵՑ ՄԱՐՇԵԼԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Միաց. Նահանգներու ծերակոյտը, 11 ժամ տեւող վիճաբանութիւններէ ետք, 17 ձայնի դէմ 69 ձայնով քուէարկեց Եւրոպայի տնտեսական վերակառուցման ծրագիրը (Մարշըլի ծրագիրը)։ Իբրեւ առաջին օժանդակութիւն, Եւրոպայի 16 եր կիրներուն պիտի յատկացուի 5 միլիառ300 միլիոն տոլար։ Մերժուեցաւ Թաֆթի առաջարկը, այս գումարը 4 միլիառի իջեցնելու մասին։

Այս ծրագիրը կը նկատուի իրրեւ ամենակարեւոր քայլ մը սովետականութեան դէմ թամբ կանգնելու եւ Եւրոպայի վերակառուցումը վտանգելու համար։ Նախկին փոխ նախագահ Ուոլլըսի կուսակիցներէն ծերակուտական Բէյըրը, Մարշըլի ծրագիրը քննադատելով հանդերձ իրրեւ քայլ մը սովետական մխրճեան դէմ, ի վերջոյ քուէն տուաւ ի նպաստ անոր կիրարկման։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ամերիկայի նախկին արտաքին նախարար Պըրնզ, ճառ մը խօսելով Զարլսթընի մէջ, յայտարարեց թէ՝ Ուոշինկթընի կառավարութիւնը պէտք է ազդարարէ Մոսկուայի որ Միաց. Նահանգները պիտի չզոհանան բողոքելով միայն, այլ՝ գործի պիտի սկսին, այն պարագային՝ երբ վտանգ սպառնայ Իտալիոյ, Ֆրանսայի, Յունաստանի կամ Թուրքիոյ անկախութեան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՕԴԱՑԻՆ ՏՈՐՄԻՂԸ ՊԼՏՒԻ Է ՊԱՏՐԱՍՏ ԸԼԼԱՑ...

Օդային նախարար Հէնտէրսըն յայտարարեց Անգլիացի օդանաւորդներուն, «Միջազգային կացութիւնը արտակարգ օրհն ծանրակշիռ է։ Դժուար է ըսել թէ՝ մինչ կրնայ պատահիլ մօտաւոր ապագայի մէջ։ Բան մը միայն կրնանք ընել. այն է զգոյշ ըլլալ եւ պատրաստ, որպէսզի հարկ եղած առեն, անգլիական օդանաւերը կարենան գործի սկսիլ յարմար առեն։ Չեմ ըսեր ձեզի թէ պատերազմը անխուսափելի է. բայց, Չեխոսլովաքիոյ մէջ պատահած դէպքերէն եւ Ֆինլանտայի սպառնացող վտանգէն ետք, այժմու կացութիւնը այնպիսի փուլի մը մէջ մտած է որ պէտք է մեր օդային տորմիղը պատրաստ ըլլայ, խաղալու համար վերջին պատերազմի միջոցին իր կատարած դերին համարժէք դեր մը»։

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Դիմադրութեան Համակարարական – Ընկերվարական Միութեան (Իւ. Տէ. Էս. Էս.) կուսակցութեան տնօրէնը խորհուրդը, ինչպէս հաղորդած էինք, ժողով գումարեց երէկ։ Շնորհաւորեց իր նախագահը, Ռընէ Փլէվէնը որ առաջարկած էր չինարար համաձայնութիւն մը կնքել որ կոչի կուսակցութեան եւ միւս համակարարական կուսակցութեանց միջեւ։ Պաշտօն յանձնեց խորհրդարանի իր խմբակցութեան՝ այս մասին քարոզչութիւն կատարելու եւ հող պատրաստելու միւս կուսակցութեանց հետ գործակցութեան հիմերը ճշդելու համար։

ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Հիւսիսի գաւառներուն մէջ սկսող գործադուլները մեղմացան։ Տուէյլի մէջ հանքերու բանուորները այսօր պիտի վերսկսին աշխատելու։ Նոյնը պիտի ընեն նաեւ Լանսի հանքագործները։

Ծինլանտացի վարչապետ Փէքկալա յայտարարեց թէ՝ պատուիրակութիւն մը պիտի մեկնի Մոսկուա, բանակցելու համար Խորհրդ. Միութեան կառավարութեան հետ, ռուսեֆինլանտական բարեկամական դաշնագրի մը կնքման մասին։ Բանակցութիւնները պիտի սկսին 22 մարտին։

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ իմամ Եահեայի երէց տղին, իշխան Ահմէտ, կ՚ըհեռագրէ Գահիրէ թէ՝ իր պինուտները մտած են Եէմէնի մայրաքաղաքը, Սանաա։ Ինչպէս ծանօթ է իշխանը պատերազմի մէջ է այս պահուս Եէմէնի կառավարութեան հետ որուն պետ հռչակած է ինքզինքը Սէիֆ Ալտուլլահ Պին Ահմէտ էլ Վազիր։

ԲԱԼէի խանութները իջեցուցած են իրենց գիները, գետնախնձորը՝ որ երկու օր առաջ 19—20 Ֆրանքի կը ծախուէր, հիմա 15 Ֆրանքի իջած է, լուբիան 150 Ֆրանքէն 138ի, լիդր մը գարեջուր 14 Ֆրանքի, փոխանակ 15 Ֆրանքի, իսկ գինին կը ծախուի 58 Ֆրանքի։

ԽՈՋի մին ալ Մարսէյլի մէջ 290էն 350 Ֆր.ի կը ծախուի ամէն տեղ։

ՇՈՒԶի ԼԸ ՌՈՒԱՑի մէջ կիներ հացագործի խանութ մը մտած են եւ յիսուն հաց առած են, գինը վճարելով, բայց պարենատոմս չեն տուած։ Ոստիկանները կանչուած են, որոնք, սակայն, կիները մեկնելէ վերջ միայն հասած են։ Նմանօրինակ դէպք մը պատահած է նաեւ Վալէնսիէնի մէջ, ուր 40 հոգի խանութ մը մտած են եւ առած՝ 300 քիլօ հաց, հացերուն փոխարժէքը սեղանին վրայ դրած են, բայց պարենատոմս տուած չեն։

ԱՆՈՒՈՅԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը 6ին 20ին

Գաղա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահուան 25ամեակի առթիւ։

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵԻԵԱՆի

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԷԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԻՀԹԻՐԵԱՆ (Սասր) , Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ (պար)։

ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ Ռատիոյի նուագախումբը (60 հոգի)։

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէշլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպարեան, Թումայեան, Ազգ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փերանեան (7 եւ 25 rue Berlioz)։

ԹԷՆՕՐ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այ սերդահանդէսը, թոլորովին նոր յայտագրով։

Ցայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Զաքարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. թոլորովին առաջին ունկնդրութիւն գեղեցիկ երգերու, զորս երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդաւոր երգահաններէն։

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պաղտճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս. Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց տնօրէնութեան, հայ գրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ։

ԳՐԱԽՕՒԱԾ ՕՐ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Հայ Աբեղուչներու տարեկան ցերեկոյթը Մայիս 16ին, կիրակի ցերեկ վերջ, Սալ Մալընոյի մէջ։ Կը խնդրուի չխաչաձեւել։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ պատուական սպասուհի մը։ Դիմել՝ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻՆ։ 18 rue Mélingne, Paris։

Պ. Ց. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ Բալուսի կը փնտռէ հօրբրդքօր որդին Նշան Տէրտէրեանը Բալուսի Զայիր Մեզրէ գիւղացի որ Ամերիկա կը գտնուէր։ Տեղեկացնել M. H. Derderian, Grand Caban Par Fourques (Gard) France։ Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։

ՋԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԵՔ ՎԱՑԵԼԵԼՈՒ

Համասեռաստացնելու Վերաշինաց Միութեան կազմակերպած հաւկթախաղի խնջոյքը։

Հ. Ց. Դ. Տէսիլի Տան գեղեցիկ սրահին մէջ, Մարտ 27ին, խմման իրիկունը։

Ճոխ կերուխում, արեւելեան նուագ. Եւրոպական պարեր։ Մուտքը ազատ է։

THEATRE D'IENA*Ի ՄԷՋ*

10 Ave. d'Iéna։ Métro Iéna եւ Trocadéro

Ապրիլ 12ին, երկուշաբթի իրիկուն Թատերական բացառիկ ներկայացում։

«ԿԵՆԻԱ ՎԱՐԻԱՆԵԱՆԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ»Ր

ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ (ԵԱՄԻԼԷՆ ՄԱՑՐԻՆՆԵՐԻ ՏԱԿ)

«YAMILÉ SOUS LES CÈDRES»

Հինգ արար վաղամեռիկ դերասանուհիին կողմէ թատերգութեան վերածուած եւ հայացուած, Ֆրանս. Ակադեմական Պ. Հանրի Պորտոյի որ այդ օրը ներկայ պիտի ըլլայ եւ խօսք առնէ.

Կը մասնակցի Փարիզահայ ծանօթ դերասաններէ բաղկացած փայլուն ամբողջութիւն մը։

ՖՐԱՆԿՕ–ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ

Հայ ու Ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած նոր փառատօն ը, զոր Ֆրանկօ–Հայկական Միութիւնը կազմակերպած է, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 18ի կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30 — 6, Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ։ Ճոխ յայտագրին մանրամասնութիւնները մեր մամուլին պիտի հաղորդուին քիչ օրէն։ Կը խնդրուի չխաչաձեւել։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՆԻԼԻՒ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊԻ Հ. Ց. Դ. Ազգամեջ ակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս երեքշաբթի ժամը 9ին, 149bis, Ave. d'Argenteuil, ընկերավարականներու սրահը։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնիներուն յիշատակի տօնակատարութիւնը

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիի մէջ։ Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին։

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատակին համազգային սգատօնը 11 Ապրիլ, 1948 կիրակի Պոմոնի նորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Խ. Պոմոնի մասնաճիւղին։ Առատօտեան պատարագ եւ հոգեհանգիստ, եկեղեցիին մէջ։ Կը խնդրենք նկատի ունենալ այդ թուականը։

***

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՎԻՆԻՆ ՄՈՒՐԱՏ խումբը Ապրիլ 11ին կիրակի օր կը կազմակերպէ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ նուիրուած յիշատակի տօնակատարութիւնը։

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ապրիլ 23ին, հրեքշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, Սալ տէ Ֆէթի ընդարձակ սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ եւ հովանաւորութեամբ՝ Հ.Ց.Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ։ Մասնակցութեամբ՝ բարեկամ կազմակերպութեանց։ Գեղարուեստական խնամեալ բաժին, մուտքը ազատ է։

Մանրամասնութիւնները յայտնուին։

Կը հրաւիրուին Վալանսահայերը, իրենց յարգանքի տուրքը մատուցանելու մեր անմահ նահատակներուն։

ՄԱՐՄԻԼԱՀԱՅԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք...

ՅԻ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ԲԱՂԱՔԻ ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Զատկին Բ. օրը ժամը 3ին մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱԶՂՆՈՑԻ ՄԷՋ։

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուէլեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն։

ՏՈՒՓՈՎ ՊԱՄՐԱ

Թրքական ձեւով պատրաստուած քնական վճակի մէջ։

Ամբողջ տուփը 198 Ֆրանք։

Կէս տուփը 100 Ֆրանք։

Մնաուկներու մէջ զեղչուած։

50 Ֆրանք յատկոտմով մը, Մարսէյլի կայարանը յանձնելի։

Առաքում contre remboursement ով։

Գրել Société COMAC, 15 rue St. Ferreol, Marseille

Տասը տնտուկ գնողին 10 առ հարիւր զեղչ։

Կարելի է ստանալ 2 տուփ որպէս նմոյշ 370 Ֆրանքի, մատուցի առաքումով։ Chèque - Postal No. 1249-53, Marseille։

ՎՐԻՊԱԿ.— Կիրակի օրուան «Յառաջ»ի լուրերու բաժնին մէջ «Ամերիկայի վինուորական պատրաստութիւններուն» մէջ 9րդ տողը կարդալ Ամերիկայի փոխանակ Ամերկահայի։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ Տիկին Սօսէ, Սերոբ փաչայի կինը։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Պ. Տորոյեանին, 4 Impasse Abovian, La Cabucelle, Մարսէյլ։

ՔԱՆԻ (Հարաւային Ֆրանսա) մէջ հաստատուած բնիկ Պարտիզակցի Տիկին Հռուֆ Աբրահամ (Ծնեալ Մարտիկեան) կը փնտռէ հօրեղբայրը Կարապետ Մարտիկեան (Զալկըճը Կարապետ) որ Յունաստանէն անցած է Հար. Ամերիկա երկար տարիներէ ի վեր։ Տեղեկացնել Տիկին Աբրահամեանի, Ave. de Pierre Val, (Villa l'Ajaccienne) Cannes (A. M.)։ Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել։

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Dameme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mercredi 17 MARS 1948 Չորեքշաբթի 17 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année № 5293-Նոր շրջան թիւ 902 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՀԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Անահիտ»ի խմբագիրը, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ իր բաղձանքները չվոհելով իրակա – նութեան հետ, ոչ միայն թիւրիմացութիւններ, այլ եւ հակասութիւնները կը մատնէ :

Եւ այս՝ անոր համար որ, խմբագրականէն մինչեւ Քրոնիկը, շատ մը խորհրդածութիւններ եւ եզրակացութիւններ հիմնուած են սխալ տեղեկութեանց, խախուտ ենթադրութեանց վրայ :

Ասպէս չեշտելով ներգաղթին արժէքը, Պ. Զօպանեան կ'ենթադրէ թէ այս շարժումը «պիտի տեւէ մէկ կամ երկու տարի. յետոյ պիտի տեսնենք թէ ինչ մնացած պիտի ըլլայ իբր հայ գաղութներ արտասահմանի մէջ» :

— «Ո՞վ կրնայ հակառակիլ որ, այն ատեն, բայց այն ատեն միայն, ներգաղթի շարժումը վերջնական չեղոյ, տեղի ունենայ արեւմտահայ (աւելի ճիշդ՝ դաղութահայ) դրօղներու համագումար մը եւ հիմնուի արտասահմանեան հայ մեծ հրատարակչական մը, կամ, ինչ որ եւս լաւը կրնայ եւ աւելի դրծնական կը նկատեմ, չորս համագումար սարքուի եւ չորս հրատարակչական հաստատուի, մին Փարիզի մէջ, երկրորդը Պէյրութի մէջ, երրորդը Եգիպտոսի մէջ, չորրորդը Պուէնոս Այրէսի կամ Նիւ Եորքի մէջ» : (Անահիտ, էջ 57) :

Ուրեմն, Պ. Զօպանեան հակառակ չէ գաղթահայ դրօղներու համագումարի մը : Նոյնիսկ ան հրաժեշտ կը դնէ չորս համագումար : Բայց, կը սպասէ ներգաղթի լրացման : Իր կարծիքով, «անիկա պիտի տեւէ դեռ մէկ կամ երկու տարի» :

Զենք ուզեր վիճաբանութեան դուռ բանալ, դուշակութիւնները կատարելով ներգաղթի տեւո – ղութեան մասին :

Նոր տարուան երրորդ ամիսն ենք արդէն, եւ տրեւէ տեղեկութիւն չունինք երեւանէն : Պիտի շարունակե՞ն ներգաղթը : Ի՞նչ համեմատու – թեամբ : Նոր կարաւաննե՞ր պիտի կազմեն, թէ պիտի դոհանան յետաձգուածները փոխադրելով :

Դեռ աւելի հիմնականը, իսկապէս կը հաւատա՞ն թէ կարելի է 350.000 — 400.000 տարագիր – ներ փոխադրել «յառաջիկայ տարիների ընթացքում», բարոյական միջոցներով : Առանց մէկ թիզ հող աւելցնելու ներկայ Հայաստանի սահմաններ – ուն վրայ :

Օրուան այս ժամուն, ամէնէն հաւատարիմ բանիմն ալ պիտի չկրնար պատասխանել այս հարցումներուն :

Ասպէս որ, Պ. Զօպանեան նորէն հակաճա – ռութեան մարմայր մը կը մատնէ, ընդունելով հա – մագումարի մը — նոյնիսկ չորս համագումարի — ակզբունքը, բայց յետաձգելով զայն մէկ–երկու տարի, ենթադրական հաշիւներու վրայ :

Մեզի համար Հայ Դրօղներու Համագումարը ոչ քաղաքական կամ ակադեմական մարզանք է, ոչ ալ անպատճառ հրատարակչականի խնդիր :

Ահա տարիներէ ի վեր կ'աղաղակենք, հրապարակաւ կ'ազդարարենք եւ պիտի չարունակենք ազդարարել.—

Անհրաժեշտ է կազմակերպել Հայկական Աբ – տառահմանի Մշակոյթին պաշտպանութիւնը, թէ արտաքին եւ թէ ներքին վտանգներու դէմ :

Անհրաժեշտ է միջոցներ ձեռք առնել, որպէս զի հայրենիքը լայնօրէն օգտուի անոր ճոխ եւ բազմակողմանի դանձերէն, վոխանակ պատ քա – շելու, որոմ ցանելու կամ հաւատաքննութեան, միջակավարութեան մանգաղը մինչեւ մեր ազատ սիւերը երկարելու :

Եթէ «Անահիտ»ի խմբագիրը չըմբռներ այս տարրական պահանջը, կը նշանակէ թէ հակասու – թեան մէջ է նոյնիսկ իր յայտնած դաղափարնե – րուն եւ բաղձանքներուն հետ :

Ահա տեսէք.— աւելի քան հինդ ամիս առաջ դրած խմբագրականին ապա Քրոնիկին մէջ, Պ. Զօպանեան անհրաժեշտ կը դտնէ երկու բարբառ – ներուն դործածութիւնը : Մինչեւ անդամ կը յայտարէ.— «Երկու բարբառներուն ճուլման ար – դիւնքը արուեստական բանագբօսիկ հանդամանք մը պիտի ունենար» (էջ 6, բ. սիւնակ) :

Կարճ խօսքով, չի հանդուրժեր որ ընդհուպ ա – րեւմտահայերէնը, ինչպէս հրապարակաւ թելա – դրած են Ա. Խահակեան եւ ուրիշներ :

Եւ սակայն, կը մոռնայ որ երեւանը ոչ մի – այն կ'արհամարհէ արեւմտահայ բարբառը, տէօնմէ հայերէնն մը դրել տալով նոր դաղոնե – րուն, այլեւ «ռեվոլիւցիոն» թռնատուրի մը վե – րածեր է արեւելահայ բարբառը :

Պ. Զօպանեան պիտի կրնա՞ր ապացուցանել թէ որեւէ բարեն չան հետք ձգած են իր յիշած 3—400.000 Թրքահայերը, Երեւանի մէջ :

Եւ երբ կը թելադրէ որ դաղոնները «հաւատա – րիմ մնան իրենց դրական բարբառին, ինչպէս ը – րաւ ողբացեալ Տիկին Զապէլ Եսայեան», քո՞ն է թէ արթուն :

Հալէպ, (9 Մարտ) Շ.

Տասնըվեցերու երկրորդ նստաշրջանը բացուեցաւ

Տասնըվեցերու ժողովին երկրորդ նստաշրջա – նի բացման հանդէսը կատարուեցաւ երէկ, կէս – օրէ վերջ, Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան Ծովժի շքեղ դահլիճին մէջ, Պէվինի նախադա – հութեան տակ : Բացման ճառը արտասանեց Ժորժ Պիտօ :

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը ի մէջ այլոց ըսաւ թէ՝ 14 արտաքին նախարարներու Փարիզ ներկայութիւնը ապացոյց է որ մասնակցող եր – կիրները ինչ մեծ կարեւորութիւն եւ արժէք կ'ընծայեն այս ժողովին : Անցեալ Յունիսին ճեղք մը բացուեցաւ Եւրոպայի մէջ, ճեղք՝ ուրկէ Պէվին եւ ինքը, Պիտօ, հակառակ իրենց ջանքերուն, չկր – ցան խուսափիլ (Ծ. ՄՄԲ.— Կ'ակնարկէ Խորհ. Ռուսիոյ, որ Եւրոպայի տնտեսական վերակա – ոուցման խորհրդակցութեանց մերժեց մասնակ – ցիլ այն ատեն) : Այս խզումէն, այսօր, աւելի ծանր – րակշիռ հանդամանք ստացաւ, որ որքան ցաւալի նկատքան ցաւագին է (Ծ. ՄՄԲ.— Հոս ալ կ'ակ – նարկուի Չեխոսլովաքիոյ վերջին դէպքերուն) :

Պիտօ վեր հանեց յետոյ Եւրոպայի բոլոր եր – կիրներուն տնտեսական եւ ելմտական եղկելի վի – ճակը, եւ ըսաւ թէ՝ ինչպէս այս երկիրները որո – չեցին՝ նախ իրենք իրարու օգնել, որպէսզի Մ. Նահանգներն ալ իրենց օգնէին : ... «Մենք ամէն – քս ալ, դուշեց, համաձայն ենք մեր նպատակներ – րուն մասին, պիտի համաձայնինք նաեւ այս նպա – տակները իրագործելու միջոցներուն համար ալ» :

Իսկ, Անդլիոյ արտաքին նախարար Պէվին յայտարարեց խօսքը Արեւմտ. Եւրոպայի պետու – թեանց ներկայացուցիչներուն ուղղելով. «կամ պէտք է ամէնքս դործակցինք կամ դատ դատ ո – չընչանանք» : Յետոյ, կարդով խօսքառին մասնակ – ցող միւս պետութեանց ներկայացուցիչները, չեշտելով լուրջ դործակցութեան մը պէտքը :

ԳԵՐՄԱՆԱՅԻՔ ԱԼ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ

Տասնըչորսներու ժողովին պիտի մասնակցին նաեւ Գերմանացի վորձագէտներ իբրեւ խորհր – դական Գերմանիոյ անդլ. եւ ամերիկեան գինուո – րական դօտիներու կառավարութեանց ներկայա – ցուցիչներուն : Այս վորձագէտներուն պաշտօնը պիտի ըլլայ ըսել Անդլիացի եւ Ամերիկացի ներ – կայացուցիչներուն թէ՝ ինչ տեսակ եւ ինչ չափով մասնակցութիւն կրնայ բերել Գերմանիա Եւրո – պայի տնտեսական վերակառուցման գործին մէջ, եւ թէ՝ որոնք են այն ապրանքները՝ զոր Գեր – մանիա պէտք ունի ներածելու Եւրո – պական տասնըչորս երկիրներէն :

Այս կերպով, պատերազմէն ի վեր առաջին անդամը պիտի ըլլայ որ Գերմանացիներ մասնակ – ցած պիտի ըլլան միջադդային պաշտօնական ժո – ղովի մը :

ՀԱԿԱՌԱ ԵՒ ԻՐԿՈՒՆ ՄԻԱՑԱՆ

Հրեայ դործակալութեան դործադիր կոմի – տէն վաւերացուց այն համաձայնութիւնը՝ զոր ստորագրեցին այս օրերս Հակառա կազմակերպու – թիւնը եւ հրեայ ահաբեկիչներու միութիւնը, Իր – կուն : Այս երկու մարմինները այսուհետեւ պիտի ունենան միակ հրամանատարութիւն մը եւ իրա – րու պիտի միացնեն իրենց զինուորական ուժերն ու պատերազմական նիւթերը, միահաղոյն կերպով գործելու համար :

ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴ. ՌՈՒՍԻԱ

ՄԱԿի Խորհ. պատուիրակ Կրոմիքօ, բացար – ձակապէս մերժած է Ամերիկայի առաջարկը՝ Պաղեստինի բաժանման խնդիրը Հրեայ եւ Արաբ ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ վերատին քննելու մասին : Նկատելով որ այսպիսի վորձեր ասկէ առաջ ձախողած են, Կրոմիքօ կը յայտա – րարէ թէ պիտի դադրի Պաղեստինի հարցով զբա – ղուիլ, եթէ Ամերիկայի առաջարկը նկատի առնուի :

Դիւանագիտական անկիւնադարձ մը

Երէկ իսկ սկսաւ դիւանագիտական կարեւոր շաբաթ մը : Փարիզի, Պրիւքսէլի, Թիւրինի մէջ Արեւմտ. Եւրոպայի պետութեանց ներկայացու – ցիչները պիտի փորձեն կազմակերպել քաղաքա – կան եւ տնտեսական միութիւն մը :

Երկուշաբթի, կէսօրէ վերջ, Փարիզի մէջ Տասնըվեցերը սկսան իրենց աշխատութիւնները : Այսօր, Պրիւքսէլի մէջ պիտի ստորագրուի Ֆրան – սայի, Անդլիոյ եւ Պէնէլիւքսի (Հոլանտա, Պելճի – քա, Լիւքսէմպուրկ) միջեւ կնքուած պաշտպանո – ղական ուխտը : Վերջապէս, Շաբաթ օր ալ Թիւ – րինի մէջ Պիտօ եւ Սֆորցա պիտի ստորագրեն Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ կողմէ պատրաստուած մաքսային միութեան դիւանագիրը :

Իրենց վերակառուցման համար ըլլած ջանքե – րուն մէջ, արեւմտ. Եւրոպայի երկիրները կրնան հիմա յոյս դնել Միաց. Նահանգներու օժանդա – կութեան վրայ : Ինչպէս հաղորդած էինք, ամե – րիկեան ձեռակոյրըշատ խոշորմեծամասնութեամբ մըն է որ կիրակի օր քուէարկեց Մարշըլլի ծրա – գիրը, որ Ապրիլի առաջին օրերուն իսկ պիտի դառնայ իրականութիւն, երբ այդ ծրագիրը երեսի. ժողովէն ալ անցնի, ինչ որ տարակոյս չի վերցներ :

Միաց. Նահանգները տրամադրո՞ր են աւելի առաջ երթալու, կասեցնելու համար սովետ ծա – ւալականութիւնը : Կ'երեւայ թէ՝ այո՛ : Արդարեւ, վերջին հեռադիրներուն նայելով՝ Ուաշինկթընն աղդարարութիւն մը պիտի ուղղէ Մոսկուայի այս չաբթուան ընթացքին, հետեւեալ երկու ձեւերէն մէկովը, կըսուի.— կամ Նախագահը յայտարա – րութիւն մը պիտի ընէ անձնապէս եւ կամ պատ – գամաւոր մը պիտի ուղղէ Պրիւքսէլի ուխտը ստո – րագրող հինգ պետութեանց : «Էքսփրէսթըս Փրէս – »ի համաձայն, այս պատգամաւորով Նախագահը պիտի յայտարարէ թէ Միաց. Նահանգները մտա – դրած են օգնելու դաշնակից աղգերուն, եթէ վը – տանդ սպառնայ ասոնցմէ մէկուն ազատութիւն – ներուն : Ամերիկեան դործակալութիւնը կ'աւելցնէ թէ «կարելի է որ վիճաբանութիւն մը բանալով, ա – ռանց դրական որոշումներ տալու :

★ Ինչպէս կը տեսնուի, այսօրուան լուրերը ամէնքն ալ ցոյց կուտան թէ Խորհրդ. Միութեան դէմ չարժումը հետզհետէ աւելի կը չեշտուի : Մաղթելի է որ չառնուի այնպիսի քայլ մը՝ որ աշ – խարհի խաղաղութիւնը վտանգելու քնոյթ ունե – նայ : Կը վախցուի որ, իրեն սլաքներուն իրրեւ պատասխան, Մոսկուա նոր քայլեր առնէ Գեր – մանիոյ, Թուրքիոյ եւ Սկանտինաւեան երկիրնե – րուն մէջ : Գէթ այս է կարծիքը Օսլոյ լրագրի :

ԱԿԱՆՆԵՐ ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՄԷՋ

Անգարայէն կը հեռագրեն թէ հետզհետէ կ'ա – ւելնայ Սեւ Ծովու մէջ ծփացող ականներուն թիւը, որոնք անկասկած — կ'ըսէ այս թրքական լուրը — սովետ ափերէն կուգան : Մէկ տարուան ընթաց – քին 500ի չափ ականներ տեսնուած են : Թէեւ ա – կանհատաբար նաւերու թիւը աւելցուած է բայց, վախ կայ նորէն որ չողեներայինն երթեւեկները դադրեցուին, մասնաւորաբար դիշերը :

ՍՓԱՒՔ ԽՈՐՀՐԴ. ՌՈՒՍԻՈՑ ԴԷՄ

Պելճիքայի վարչապետ Սփաք Լիւքսէմ – պուրկի մէջ ճառ մը խօսեցաւ, որով, թուելէ ետք պատերազմէն ի վեր միջազդային քաղաքականու – թեան կրած ձախողանքները, յատադով կանդնե – ցաւ Խորհրդ. Միութեան հանդէպ կորովի քաղա – քականութիւն մը ընդդրկելու : «Որ եւ է օգուտ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԱՐՆԱՆԱՁՈՒՆՉ «ՆԱՅԻՐԻ»Ն

Քսանըհինգ տարի առաջ, ո՞վ կը համարձակէր նախատեսել թէ ազգային գեղարուեստական այդեսան մը պիտի ծաղկի նաեւ այս ափերուն վրայ :

Պէյրութ, Հալէպ... երկու քաղաքներ ուր Հայը անուն հանած էր իրբեւ ճարպիկ առեւտրականներ : Ուր ամէնամակից պատմութիւնն ալ տըժդոյն յիշատակներ միայն ձգած էր :

Եկաւ նոր շրջան մը : Հայազինջ Սարսափներէն փրկուած կամ Եգիպտոսէն, Պոլսէն եւ Փոքր Ասիայէն փախած բազմութիւնները կը ճգնէին քար մը, ծառ մը գտնել, իրենց գլուխը հանգչեցնելու համար :

Այդ տագնապին մէջ ,մարդիկ հազիւ կը խօսէին ծաղկոցի, դպրոցի մասին : Օրուան հոգերը, միջավայրին դժուարութիւնները յոյլ չէին տար աւելի հեռուն տեսնել : Իրենց երեւակայութիւնը անդօր էր խաւարը ճեղքելու : Վարանոտ էին իրենց քայլերը, եւ տակաւին թաց՝ իրենց աչքերը :

Եւ սակայն, ձեռք ձեռքի տալով, հերկեցին ու ցանեցին անվհատ : Ինչքան քրտինք որ կը թափէին օրուան հացին համար, նոյնքան ալ արամադրեցին «ուսում ջամբելու ազգային մանկուտին» :

Կարելի՞ է ճշդել համրանքը անոնց որ, համեստ սենեակի մը կարօտը քաշելով հանդերձ, իրենց գլուխը քարին կը զարնէին, որպէսզի կրթական տաքուկ բոյն մը, դպրոց մը աւելի բացուի : Որպէսզի փողոցի փորձութեանց կեր չդառնան հազարաւոր մանուկներ : Որպէսզի աւելի բախտաւոր ըլլան անոնք որ իրենց պիտի յաջորդէին :

Ոչ միայն յաւասախաբ չեղան, այլեւ իրենք ալ զարմացան, խանդավառութեամբ տղոյնելով առաջին հունձքը, բոլոր ճակատներուն վրայ : Մէջքերը չիտակ, ճակատները պայծառ, գլուխները բարձր :

Դեռ իրենց խարխուլ դոյութիւնը կը քաշքշէին հողի, քարի, թիթեղի, գուրջի, տախտակի կտորներէ չինուած խրճիթները, երբ գրականութիւնն ու բանաստեղծութիւնը պայծառ ցոլքեր կ'արձակէին հիւղատուներուն վերեւ :

Պատանիներ եւ երիտասարդներ էին — մեծ մասով որբեր — որոնք իրենց առաջին փորձերը կը կատարէին համարձակ, զարմանք պատճառելով եւ իրենց շրջապատին եւ աւելի հեռուն :

Այդ օրերէն ի վեր, ինչ որ կը տեսնենք այսօր, ամբողջ Սուրիա — Լիբանանի տարածութեան վրայ, Նեղոսէն մինչեւ Եփրատ եւ Տիգրիսի ափերը, կրնայ կոչուիլ հրաշալի, առանց չափազանցութեան :

Որեւէ փորձ եղած է թղթատելու, քրքրելու վերջին քանեւհինդ տարիներու երկունքը : Կատարուած հրատարակութիւնները եւ դպրակներու մէջ մնացած անհամար ձեռագրները :

Մենք վստահ ենք որ այդպիսի ձեռնարկ մը յաջողանքի, առնուազն լուրջ խորհրդածութեան պիտի մղէր ամէնէն քարացած ինքնահաւանը :

Արդարեւ, բառին բուն իմաստով տագնապաւոր սերունդ մըն է որ կը տիրապետէ Արեւելքի դրական դիրքերուն վրայ : Սերունդ մը հասուն ոչ միայն իր վարուցանով, այլեւ մշակած լեզուով :

Բանաւոեղծ, վիպագիր , հրապարակագիր կամ ուսուցիչ, ամէնէն ծանօթէն մինչեւ համեստ սկսնակը իրենց տեղն ունին այս նուաճումներուն մէջ : Եւ ամէն հոսանք իր բաժինը : Ամէն ածու իր բերքը, համաճայն իր հայեցողութեան եւ կատարած աշխատանքին :

Անշուշտ ամէնէն աւելի պիտի տեւէն, սակայն պիտի թաչքն անոնք որ բոլոր բարիքներէն վեր կը դասեն ստեղծագործութեան ազատութիւնը : Անոնք որ խոյանք ունին եւ հորիզոն : Այսինքն չեն ճանչնար ոչ արհեստական սահմանադիծ, ոչ ալ ուղեցոյց թաթ, այս կամ այն մբսուր առաջնորդելու համար :

Քաջութիւն, քաջութիւն նաեւ այս համրուն վրայ, երբ այնքան լպրծուն է դեռինը, հազարումէկ հրապոյրներով :

×

Այս ափերուն վրայ ծաղկած անդաստան մը՝ մեր «Նայիրի»ն, որ իր Դ. տարին կը թեւակոխէ այսօր :

Առաջին թիւէն սկսելով, պատահական ընթերցող մը անգամ պիտի նկատէ ինքնուրոյն դիծ եւ թարմութիւն :

Երիտասարդական չունչ մը, որ կը ձգտի մթնոլորտ ստեղծել, յայտնապէս խուսափելով ծանօթ ուղիներէն : Հաւատարմութիւն երէկուան ժառանգութեան, բայց նաեւ թռիչք դէպի նոր բարձունքներ : Վարուցան՝ ինքնավստահութեան կրակով եւ նորագոյն արուեստի սարսուռով :

Եւ այս՝ առանց մոլորելու աղանդաւորութեան մեղքով :

Դուք անոր էջերուն մէջ պիտի գտնէք ընտրուելի նիւթեր եւ մ. Հայոստանէն եւ Արտասահմանէն : Ոչ միայն լաւ ընտրուած, բայց եւ այնպէս լաւագոյնը կատարելու ձգտումով :

«Ազատ Օր»ի Գ. տարեվիցը

ՄՄԲ.— Ընկերը «Ազատ Օր», Սթէնթի մեր պաշտօնակիցը, Փետրուար 22ի թիւով կը տօնէ իր հրատարակութեան Գ. տարեվիցը : Այս առթիւ Սօս Վանի կը դրէ հետեւեալ թիւին մէջ.—

Ամէն մի թերթ հրատարակողն ու գրիչ շարժողը, խմբագիր չէ, ոչ ալ իր զեկավարած թերթը՝ լրագրութիւն : Պէտք է իմարմէ զատել արհեստն ու արուեստը : Առաջինը կը սովրուի, կ'ընդօրինակուի, իսկ երկրորդը կ'ստեղծուի ճիգով ու յամառութեամբ : Առաջինը՝ վարժութիւն է, երկրորդը՝ ձիրք. բնատուր է, կուգայ հոգիին խորունկէն, ուրեմն ծանրութիւն է, ճնշող ու մաչեցնող :

Մեր լրագրութեան մէկ մասը ապրուստի միջոց է, շահու աղբիւր. մանաւանդ վերջին տարիներու ընթացքին. ասկէ առաջ եկաւ լրագրական ամսարութիւնը ու բազմաթիւ թերթերու դռնափոխութիւնը, ահա թէ ինչո՞ւ կարդ մը խմբագիրներ վար ինկան Տարպեանի ժայռէն, իյնալու համար անդունդը... : Խմբագիրներու ընչասիրութիւնը զարճած է ախտ ու վարակ : Դարմը կ'իլխէ մեքսանին ու գրչին..., ու խմբագրականը բարքերը կ'ապականեն, բառերը կը գաղափարազուրկուին, կը վերածուին քուրջերու : Ազգային առողջ մտածումը՝ կը դառնատ, արդութիւնը՝ կը հրաշտեփուի :

Մանաւանդ ահա թէ ինչո՞ւ այնքան դիւրութեամբ եւ անխղճօրէն մեր օրեայ խմբագիրներն, ոմանք, մէկ օրէն միւսը, ազգային կարկառուներէն կը նետուին համայնավարական ոսկեղէն մրգատանը, երկկուան փառաբանածը կը հալուածանեն, երկկուան չինածը կը քանդեն, կը զառնան հասկ ու խամաճիկ, հասարակ տեղիքի առպետներ... : Բնականէ գաղափարներ վերջին տարիներու կանոքը, եթէ կրնաք չէշտակի նայիկէք անոր աոօրեայ պատմութեան : Մեսրոպեան գիրերով ու հայ ոսկեղէն բարբառով, դրամին մարտկոցէն, հաւատարիմ եւ դռնափոխ խմբագիրները համազարկ բացին մեր ցեղային ինքնատութեան դէմ, անարգեցին մեր ազգային խորհուրդները, ու ջանացին հայ ժողովուրդը առաջնորդել դէպի համայնավարական լուծին ու գերութիւնը :

Ու ինչ ձիրն չերբին այս տեսակ «խմբագիրներ» մեր ժողովուրդի գլխուն՝ Սուրմոյ եւ Լիբանանի, Ամերիկայի ու Ֆրանսայի մէջ : Իրենց պարզնած տատերով ալեհոգեկան ազգային կեանքը, քայքայելին հայ բնատեսական սրբութիւնը՝ աղջիկներն ու կիները նետելով փողոցներու մէջ, իր կեսրոջ ու կեսրայրին հետ չկրցող խօսող հարսը իրրեւ ցուցարար՝ հայհոյեց ու թքատ. ծաղրեց ու անարգեց իր երեւակայական հակառակորդը, բողոքելու համար՝ վարդապետներու եւ նախարարներու սեմերը ափ առաւ, ու կիները՝ որոնք կոչուած էին հայ ընտանիքին կրօնական ու ազգային ըմբռնումներուն մղիչ ու զօրավիդը ըլլալու, ապականեցան ու լինկան, ստեղծելով քաոս ու անհուն : Վայրենացաւ հայ մարդը, հրապարակի իջաւ զառազանով, սուրով ու դէնքով հարուածելու համար ուրիչ հայ մարդ մը՝ որ իրեն պէս չէր մտածեր. մնացեալը դիտէ ընթերցողը, դիտէ որ մեր ցեղային բարքերը ոեւէ զարաչրջանի մէջ ապականած ու արատաւորուած չէին այսքան : Այս բորբոնած իրականութեան մէջ, բարերախտաբար Դաշնակցութիւնն ու իր հոմանուագած մամուլը միշտ բարձր մնացին դռեհկութենէն, գաղափարական անօրէնակ բարձրութեան մը վրայ՝ ու մեր ժողովուրդին խնայեցին ուրիշ փլուզումներ, ցեղային ու իէալական ... :

ՏՕՍ ՈՒ ՊԱՂ.

Ցառաչդիմական Թռիուիկ

Դիտէ՞ք որ Միացեալ Ազգերու բազմաթիւ Ցանձնախումբերու մէջ , կայ նաեւ կանանց Ցանձնախումբ մը :

Ես ալ ձիզի պէս իմացած էի թէ ՄԱԿի Ազատ-հովութեան խորհուրդ մը դոյութիւն ունի եւ երկու ականջներս վրայ հանգիստ կը քնանայի : Սակայն այս մէկը — իգական յանձնախումբի դոյութիւնը — գիս մտահոգեց :

Մտածեցի թէ արդեօ՞ք Միացեալ Ազգերը իրենց ապահովութիւնը յանձնած են կանանց այդ յանձնախումբին (ո՞վ գիտէ թերեւս աւելի ապահով ...):

Տեղեկագիրը կարդալով հասկցայ թէ բանն ինչումն է : Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան կանանց բաժնի յանձնախումբի փափուկ, ևրոպական իգական սեռի ներկայացուցիչները, յարձակում գործած են, իսլամ ներկայացուցիչներու վրայ՝ «յետադիմական» եւ «յետամնաց» հիններու վրայ՝ գաղարաիչ անուանարկութիւններու տեղատարափի մը տակ :

Ցայտնուած մաքերէն կը տեսնուի որ, իբր թէ իսլամական կրօնքն իսկ չարտօներ եղեր, իսլամ կինն յառաջդիմութիւնը : Ասոր վրայ, սարսափելի կատղած, Մուհամմէտի հետեւորդուհիները կը սկսին փոխ յարձակումի :

« Ազատ Օր »ը կը պատկանի Հ. Ց. Դաշնակցութեան մամուլի արի փաղանգին, որ ունի սեղմական հատատամբ եւ ուղեգիծ՝ հայ ժողովուրդին ամէնարդար կերպով ծառայելու իր երդումը : Ան՝ իր դիրքերուն վրայ պիտի մնայ միշտ, մեր ժողովուրդի քաղաքական նպատակներուն իրրեւ արթուն պահակ, որովհետեւ մեր մամուլը Հ. Ց. Դաշնակցութեան արտաքին ԵՄՆ է, անիկա պիտի չարունակէ կատարել իր պարտականութիւնը :

« Ազատ Օր»ը այսօր կը կատարէ իր ծնունդեան երրորդ տարեվիցը, աննպաստ պայմաններով, մաքի ու հոգիի ծանր ու յոգնեցուցիչ մաշումով, օրըստօրէական դժուարութիւններու հարթելով մեր թերթը կը հասնի չորրորդ հանդրուանը՝ յամառութեան ամէնէն կատաղիով, ու խելացի ամէնէն բարկով անկործնչելի հետք ու ակօս բանալու համար մեր ժողովուրդին առջեւը : Մենք ամէն տեղ ենք այն՝ ինչ որ էինք երէկ, ինչ որ ենք այսօր, ու պիտի ըլլանք վաղը :

Հայութիւնն ու իր հայրենիքը չհատարծող մամուլը արդէն փորած է իր գերեզմանը. անիկա կապրի իր հոգեվարքը, վանդի անիկա չարտօնակէ քալել որոշուած ուղիէն, աննահանջ պայքարի մը դիտակցութեամբը, հետեւաբար մենք կը փափաքինք « Ազատ Օր »ը տեսնել իր դերին մէջ, մեր «ժողովուրդին հետ եւ ժողովուրդին համար » նշանաբանով :

ՍՕՍ – ՎԱՆԻ

Մեղքը իրենը չէ, եթէ մեծ մասով արտատպումներէ կը բաղկանայ Հայաստանեայց բաժինը : Երեւանը տակաւին չտօրմեցաւ, չվորձեց դառնադանել Մշակոյթի, դրականութեան եւ արուեստի պահանջները եւ քաղաքական կուսակցական ամուլ մարզանքները :

Ապսպրանքի վրայ չարադրուած եւ Արտասահմանի հատընտիր թերթերուն պըղըկուած թխածոյ թղթակցութիւնները չեն որ պիտի տարածեն կամ ծանօթացնեն հայրենիքին արտադրութիւնները : Եւ վոխադարձաբար :

«Նայիրի»ն բացառիկ տեղ մը պիտի դրաւէ իր քննադատական դրախօսական բաժինով ալ, եթէ կարենայ աւելի ընդլայնել եւ դարձնել տեւական : Քրոնիկը, Իմացական Շարժումի քննական պատկերը միշտ ալ ամէնէն տկար բաժինը եղած են մամուլին, ամենօրեայ թէ պարբերական :

Ինչ խօսք որ ամէնէն աւելի Արեւելք պիտի բուրէ այս երիտասարդ ամսագիրը, առանց երես դարձնելու Արեւմուտքի ներչնչումներուն : Տար – բական կանոն՝ ամէն տեղի համար :

Ոչ հոմնտ կը պակսի, ոչ ալ մշակ, լրացնելու համար այս հիմնական պահանջը :

Սրտանց ողջունելով իր չորրորդ տարեդարձը, մենք երբեք չենք անտեսեր ուրիչ պարբերական հրատարակութիւններ, որոնք ծաղկեցան իրմէ առաջ կամ զուգընթաց, անապատի սերմնդին ձեռքով, ոլասխաներ բանալու համար այս ափերուն վրայ : (Կը խօսինք նաեւ «Ակօս»ի եւ միւսներու մասին, երբ առիթը ներկայանայ) :

Որքան գիտենք, ոչ հիմնադրամ ունի «Նայիրի»ն, ոչ ալ պատահական կամ տեւական մեկենասներ : Իր ամբողջ դրամագլուխը՝ «արուեստին հուրը» եւ աշխատանք : Տեւելու կամք :

Իր դերին գիտակցութեան մղումով էր որ «Նայիրի»ն ձեռնարկեց դրական արշաւի մը, համադումար, իրրեւ առաջին քայլը Արտասահմանի Մշակոյթին ինքնապաշտպանութեան :

Դեռ շատեր կան որ չեն ըմբռներ այս տարբերակին պահանջը :

«Նայիրի»ները պիտի մնան միշտ արթուն, իրենց դիրքերուն վրայ : Եւ դրականութեան ծառայելու եւ քննացողները արթնցնելու համար :

Ծանր է բեռը, բայց ոչ անտանելի՝ այն սեռունդին համար որ արիւն տեսաւ :

Հալէպ Շ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայաստանի գիտութիւններու Ակադեմիայի հրատարակչութիւնը լոյս ընծայեց Ակադեմիայի նախագահ՝ Վիկտոր Համբարձումեանի «Աստղերու էվոլուցիան եւ աստրոֆիզիքական» գիտական աշխատութիւնը: Համբարձումեան կը յայտնէ թէ, Աստրոֆիզիքական մեծ կարելիութիւններ ունի աստղերու յեղաշրջումը բացատրելու համար: Աստղերը բոլորը մէկ անգամէն ծնունդ չեն առած եւ անոնց կազմաւորումը դեռ այսօր ալ կը շարունակուի, կ'ըսէ ան:

★ 1948ի ընթացքին Երեւանի շուրջ 200 հեկտար տարածութեան վրայ նոր անտառներ պիտի տնկուին, իսկ Լենինականի եւ Հայաստանի ուրիշ քաղաքներու շուրջ 400 հեկտար: Այս տարի, բաղդատմամբ 1947ին երկու անգամ աւելի մեծ տարածութիւն մը պիտի անտառապատուի: Հայաստանը այս տարի 1500 հեկտար աւելի անտառներ պիտի ունենայ քան անցեալ տարի: Այս մեծ ծրագիրը իրագործելու համար 1948ին պիտի տնկուի 50 հեկտարնոց նոր տնկարան մը:

Էջմիածնի շրջանը մինչեւ 1950 պիտի տնկուին 1,400.000 ծառ: Պիտի բացուին նոր հանրային պարտէզներ:

Սկսած է էջմիածնի յատակագծումը: Քա-ղաքի բարեկարգումի համար մեծ աշխատանք կը տարուի, քաղաքային այգին կը կանանչազար-դուի պուրակներով ու ծառերով: 1948ին պիտի աւարտի նոր չէնք մը 40 բնակարանով: Արագ թա-փող յառաջ կը տարուի նոր ջրմուղի շինութիւնը: Այս տարի բնակչութիւնը պիտի ապահովուի խըմ-ելու ջուրով:

★ Նոր Բիւթանիա ամանը որ չինուեցաւ եր-կու տարի առաջ, այսօր ունի 60 գեղեցիկ չէնք՝ շինուած տուֆ քարէ: Հոն կ'ապրին 200 ներգաղ-թած ընտանիքներ: Բոլոր տուները ունին պար-տէզներ, էլեկտրական լոյս, ջուր եւ այլ յարմա-րութիւններ: Շինուած է նաեւ դպրոցի չէնքը:

★ Տասը տարի առաջ Կիբրովականի մէջ կազ-մակերպուած աղուէսարուծական սովխոզը իր աղուէսներու դիմաքակը 5 անգամ աւելցուցած է: Կիբրովականի սովխոզը մրցումի մէջ մտնելով Նախուբեանի վարչական աղուէսարուծական սովխոզի հետ, մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերաւ:

★ Հայաստանի գիտութիւններու Ակադեմիա-յի Մասի Կամաւոր նոր անդերձին — հայերէն բա-ռարան մը կը պատրաստէ, որ 60.000 բառ՝ ինչ-պէս եւ 1500 բարբառային եւ ամերիկեան դար-ձուածքներ պիտի պարունակէ: Ամէն մէկ բառի դէմ պիտի արձանագրուի յատուկ հնչումը:

★ Սովետ Միութեան կառավարութեան կից յուշարձաններու եւ ճարտարապետութեան կոմի-տէն վերջերս պատրաստեց համամիութենական նշանակութիւն ունեցող յուշարձաններու ցանկ մը որուն մէջ կը գտնուին նաեւ 48 հայկական ճար-տարապետական կոթողներ: Անոնց կարգին Գառ-նիի տաճարը, Դեղարդի վանքը, զանազան բեր-դեր, կամուրջներ եւ այլ շինութիւններ:

ԱՂԻՏԵԱԼՆԵՐՈՒ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

» Ցառաջ »ի բացած ցանկը ի նպաստ Արեւ-ւելեան Ֆրանսայի աղէտեալներուն իր արձագան-գը ունեցած է Ֆրանսայի գաւառական մամուլին մէջ:

Լիոնի Le Progrès եւ Կրընոպլի Le Dauphiné Libéré, գրուսական տողեր նուիրած են Ֆրանսայի հայ գաղութին: Կը քաղենք հետեւեալ տողերը:

« Ֆրանսայի հայ գաղութը քանիցս տուած է իր առատաձեռնութեան ապացոյցը:

Այս ժողովուրդը որ ճանչցած է դժբախտու-թիւնը շատ մօտէն եւ դարերով տառապած է ան-կէ, շատ զգայուն է օգնութեան հասնելու համար ամէն կարգի թշուառներու:

Մեր արեւելեան նահանգներու վերջին աղե-տալի տղտումները առիթ մը եւս ընծայեցին Հա-յերուն, իրենց օգնութեան իրենց լմբանումը ցոյց տալու:

« Ցառաջ » մեծ օրաթերթը, որ Ֆրան-սայի Հայերու կենդանի կապն է, Վալանսէն Տիկ. Օ. Միքայէլեան կոչ մը հրատարակած է ի նպաստ աղէտեալներուն: Ցարգելի տիկինը որ կը բաժնէ հաւասար բաղաւորութեամբ 2 ազգութիւններն ալ, կը խօսի երկու լեզուները բաժնելով իր սիրտը Ֆրանսայի եւ Հայաստանի միջեւ:

Հզօր ազդակներ կոչին գործերը մասնագէտ-ներուն վերջ կ'աւելցնեն:

Տիկնոջ ինքնաբուխ կոչին հրատարակութեան կողքին «Ցառաջ»ը, իր տնօրէնին Պ. Միսաքեանի ստորագրութեամբ կ'անդրադառնայ օգնութեան անհրաժեշտութեան մասին հրաւիրելով բոլոր Հա-յերը մասնակցելու նուիրահաւաքութեան, եւ կ'ա-ռաջարկէ կազմել Ազգային մարմին մը նախաձե-ռութեամբ կաթ. պատուիրակ Սիւրմէեան արք.ի եւ մեծ դրագէտ Պ. Ա. Զօպանեանի:

Վստահ ենք որ Վալանսէն եկած այս կոչը կարեւոր արդիւնքի մը պիտի հասնի »:

Թերթերը կը յիշեն Վալանսի Հայերուն առա-ւտաճեռնութիւնը որ մէկ թաւով 25.000 Ֆր. հաս-նող գումար մը հաւաքած են եւ կը վերջացնեն:

« Ուրախ ենք արձանագրելու եւ ողջունելու այս նոր չարժուածքը որ պատիւ կը բերէ թէ զան-հրապարակ ընողին եւ թէ զանի իրականացնող-ներուն:

ԱՊՐԻՒ ՏԻԿԻՆՆԵՐ

Կարդացի Ֆր. Կապոյտ Ասչի Սէվրանի մա-նաճիւղին վերջին համդիսին նկարագրութիւնը, համդէս, մը այնքան խանդավառ տը տրեւէ աղջա-կէր Սէվրանցի չէր կրնար վայելել ու անցնիլ, առանց իր երախտագիտական տուրքը տալու, զան կազմակերպող տիկիններուն:

Զեմ կրնար իւրաքանչիւրին անունը զատ յի-շել: Գիտեմ տը բոլորն ալ, նոյնիսկ իրենց դպրո-ցին սան — սանուհիները, բերած էին լայն բաժին մը, անոր յաջողութեան համար: Եթէ մասնաճիւ-ղին ժրաջան առաջնորդուհի Տիկին Վերժին Օ-հանէսեանը եւ քարտուղարուհին Տիկին Ալիս Քէօսէեանը յիշեմ կարծեմ բոլորին հանդէպ թա-ղեցիներուս երախտագիտական պարտքը հատու-ցած կ'ըլլամ:

Իրենց աշխատանքը, գիշերը ցորեկին խառ-նած, բազմապիսի էր: Տիկին Քէօսէեան իր օգնա-կաններով բեմին ետին էր, թէեւ ինքնավարադոյրին հեռուը: Իր ճաշակին եւ հասկացողութեան կը պարտինք ամէն հանդէսի մեզ հրամցուած թատե-րական գործերը մեր անմահ դրագէտներէն: Այ-սեալ անգամ Սիպիլի, այս անգամ Ռ. Զարդարեա-նի մէկ գործը վայելեցին, ծիծաղաշարժ զաւեշտ մըն ալ միասին:

Իսկ Տիկին Օհանէսեան ոչ մէկ աշխատանք խնայած էր հասարակութեան տրամադրութեան տակ դնելու համար, այնքան խնամքով պատրաս-տած համեղ պիլիքն, բոլորին մատչելի: Սէվրան-ցին գնահատած էր Ցր. Կ. Ասչին թափած ճիգե-րը եւ ծայրէ ծայր լեցուցած էր սրահը, յօգուտ հայերէնի դասընթացքին: Այդ գնահատութիւնը անգամ մը եւս ըսել կուտայ մեզի.

Ապրի՛ք տիկիններ:

Յակոբ Անուշեան (Սէվրանցի)

«ՑԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ԿԻԼԼԻՔՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻՆ

— Ինչո՞ւ հեռու կը կենայ այդ բրդոտ ագան, կը խօսի Կիւլլի, աւելի մօտենալով ու հասակը փռելով քովս ի վար:

—Կանչէ թող մօտենայ, խնճոր չէ որ դրպան-նիս դնենք զինքը:

Արդարեւ, հակառակ որ ընկերս խնճմէն մէկ տարուս ալ փոքր էր, սակայն, պեխերը ծլած՝ սեւ մրեղ իջած էր քթին առջեւի արտին ու երեսնե-րուն մինչեւ կէսը:

— Բրդոտ կոպալ, հոս եկուր տեսնենք անու-նդ ի՞նչ է,— ձայն կուտայ Կիւլլին ծիծաղելով: Ընկերս ալ աւելի կը հեռանայ ձեռքի բիլովը առ-ջեւը փորփրելով կամ ջրաւոնները ձաղկելով ...:

— Ի՞նչ խսնուկ տղայ է: Ո՞ւր կ'երթայ, — կը հարցնէ Կիւլլին, ղղջալով խօսած ըլլալուն համար:

— Կ'երթայ իր սեւ, պղտիկ իշուն պոչը խածնելու ...:

Կը բացատրեմ պոչ խածնելու խնդիրը: Կիւլ-լի եւ Կիւլիքար կը խնդան աղուոր, աղուոր:

— Ել, թթենին թօթվէ, ուտենք: Հասածներ շատ կ'երեւան,— կ'առաջարկէ Կիւլլի: Տես, սա ճիւղին,— կը շարունակէ,— որ դէպի Արեւելք կր նայի: Ճերմակածներ շատ ունի չնորհիւ արեգակին առած համբոյրներուն առաւօտեան, ու մինչօրէի

Ո՞վ ըլլար կը մերժէր Կիւլլիին բացի ընկերս: Բոպէապէս ոտքի կը ցատկեմ ու կը չուլլուիմ թթենու բունին: Ոստոստելով կը հասնիմ ցոյց տրուած ճիւղը ու ձայն կուտամ վերէն.

— Կիւլլիզար, դուն ալ եկուր, մօտեցիր:

Կիւլիզար տոքի կ'ելլէ ու խնդուն դէմքով կը մօտենայ Կիւլլիին, որը արդէն կր դանուի վրան կեցած ճիւղիս տակ ու խոշոր աչուկն լինճ յառած ոտքիս հարուածին կը սպասէ:

— Մէկ հարուածը բաւական է,— կը հրամա-յէ Կիւլլի,— եթէ երկրորդին խակերն ալ կը թա-փին, մեղք են:

— Սիրով, ձէյրան Կիւլլի, հաւանութիւնս կու տամ ճիւղին վրայէն ձեռքերս ծալի տալով:

Միշակ հարուած մը՝ ոտքի: Ճիւղը կը թօթո-ւորուի: Կը փարատուինք միասին: Կը դղրանք: Հասուն, ճերմակ ու ջրոտ թուքերը առատորէն մարգին վրայ կր թափին նօսրկեկ:

Փոքր ճղիկ մը, ընտրուելի, աւելի հասուն — ցածները հաւաքելով ափիս մէջ, ձայն կուտամ Կիւլլիին, — Եղնիկ Կիւլլի, առաջ եկուր ու բաց բերանդ դէպի վեր:

Առաջարկս չի մերժեր Կիւլլի:

Կը նայիմ վերէն: Աչուըներուս մէջ պատկերս կը տեսնեմ: Բերանը՝ նման մը ճեղքուած՝ լե-զուն «էդով բաղարջ»ի կտոր մը՝ քրկուր: Հաւա-տացէք նկարագրութիւններուս Կիւլլէի մասին, գեղացի տղաք ...:

Ու ես, հատիկ հատիկ, թուքերուն կոթուն — ներէն բռնած թքի կը ձգեմ այդ նուռն ճեքքուած-քին մէջ, որուն չուրջ ճեռուին ճագար չինած է թուքերը դետին չիյնալու համար:

Ու այսպէս, մեր անմեղուկ խաղը կը շարու-նակուի ուրախ, երջանիկ:

Ընկերս, հեռուէն, ջրուռներուն մէջէն մեզ կը դիտէ երբեմն, իր արծուի քիթն ու անոր առջեւի ծլարձակարտը ցոյց տալով:

Կիւլիզար, թռչունի մը պէս հատիկ հատիկ թուքերը կը կոցէ ու պահ պահ մեր խաղին կր ձայի ծիծաղելով:

Աչքեօք մեր մասին միտքէն ի՞նչ կ'անցնէ Կիւլիզար այդ պահուն, երբ մենք Կիւլլիին հետ կը ճլլուըլլանք երկու թռչուններու պէս: Ո՞վ դի-տէ, երթալ քնկերջս հարցնելու է ...:

Մեր տղայական այս խաղը ժամեր կը տեւէ:

Օրը թեղան իքները սօթթած՝ ցրտեսութիւնն կ'ըսէ: Մթնշաղը կը բռնէ իր տեղը յուշիկ յուշիկ: Բարակուկ ու կարագի չերտիկ լուսնկան կուգայ օրերուն վրայ օր մըն ալ աւելցուցած: Աստղերը հատիկ հատիկ դուրս կուգան չողարձակ: Ծղրիթ-ներուն համերգը կը սկսի:

Մենք կը քաշուինք, կր հաւաքուինք Ջաղաց-քին դրան առջեւ՝ մարգին վրայ:

Ընկերս կուգայ վերջապէս, իր պղտիկ իշուկին ճիտը գրկած ու իմինս ալ առջեւը խառնած:

Կիւլլի եւ Կիւլիքար ներս՝ Ջաղացք կը մտնեն:

Մենք՝ դուրսը, Ջաղջին առջեւ տեղանքիս պատրաստելով բացօթեայ կը պառկինք: Տեղն ը-սածս, մարգին վրայի քարն ու խիճը մաքրել ու երկընցնալն է, վրանիս՝ հետերնիս առած թեթեւ կապերտ մը: Բարձերնիս մէյմէկ քար՝ վրան կա-նանչ խոտ:

չումի, ըսաւ, Ռուսերը ողոքել իրաւախոհութիւնը ներով կամ կիսկատար մէկոցներով... : Յօսելով յետոյ Մարշըլի ծրագրին վրայ, կացութիւնը այնպիսի ձեւ մը առած է, ըսաւ, որ ամերիկեան առատաձեռնութիւնը հիմա համընթաց կ'երթայ այս մեծ ազգին չահերուն հետ : «Մարշըլի հետապնդած նպատակը, աւելցուց, ազատել է Եւրոպան քաոսէ, եւ այս կերպով, փրկել զայն համայնավարութենէ »:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ վարչապետ Էզլի երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարեց թէ՝ համայնավար կամ համայնավարական հակում ունեցող պետական բոլոր կարեւոր հաստատութեանց պաշտօնեաները պիտի հեռացուին :

ՖՐԱՆՍ. ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ընկերակցութեան ընդհ. ժողովը նախագահ ընտրեց Մորիս Պէաչը՝ ժէոռը Պոէրի տեղ :

ԱՐԺԱՆԹԻՆի նախագահ զօր. Փէրոն, Մարտ 7ի ընտրութեանց մէջ չահեցաւ չախչախիչ մեծամասնութիւն :

ՖԻՆԼԱՆՏԱՑԻ Հանր. նախագահ Փաասիքիվի նամակ մը ուղղելով Սթալինի, ի մէջ այլոց կ'ա – ոաջարկէ որ կնքուելիք ոուսեֆինլանտական բարեկամական դաշինքին տրամադրութիւնները ա – զատօրէն քննուին եւ որոշուին, 22 Մարտին Մոսկուայի մէջ կատարուելիք բանակցութեանց ըն – թացքին :

ՏԸ ԿՈՒԻ կուսակցութիւնը չարք մը քարոզչա – կան հաւաքոյթներ կազմակերպած էր Փիւթ տը Տոմ նահանգին մէջ: Ռիոմի հաւաքոյթը միայն կրցած է տեղի ունենալ, հակառակ համայնավարնեըու զօրաւոր դիմադրութեան: Բայց, Թիէռինը եւ Քլէրմոն — Ֆէրանինը խանգարուած են համայնավարներու խափանարարական արարքներուն հետեւանքով: Կռիւներ տեղի ունեցած են Թիէռի մէջ, ուր տասը հոգի վիրաւորած են: Քլէրմոն – Ֆէրանի մէջ ալ գնդապետ մը ղլխէն վիրաւորուած է ծանրօրէն, երկաթէ ձողի հար – ուածով մը :

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ Ֆէլիքս Կուէնի նախկին պարեհաւորութեան նախարար Իվ Ֆառժի դէմ բացած անուանարկութեան դատը, որ կը տեւէր ամիսներէ ի վեր, երէկ աւարտեցաւ: Սէնի 17րդ պատժական դատարանը իրաւունք չտուաւ Կուէնի եւ զայն դատապարտեց դատական ծախքերու հատուցման: Կուէն վերաքննութեան դիմած է:

ԷՋՄԻԱԾՆէն 947 Դեկտ. 8 թուակիր կոնդակով մը Գէորգ Զ. կաթողիկոսը իր օրհնութիւնները կը ղրկէ Հ. Բ. Ը. Միութեան, անոր քառասնամեայ ազգային բարենպատակ գործունէութեան համար :

Կաթո Գէորգեան (Գերմանիա) սպոի խոր կսկիծով, իր ազգականներուն ու բարեկամներուն կը հաղորդէ մահը իր կնոջ՝

ՄԱՆԻՇԱԿ ԳԷՈՐԳԵԱՆի
(Ծնեալ՝ Ապաեան – Սեբաստացի)

որ երկարատեւ ու տառապագին հիւանդութենէ մը վերջ կնքեց իր մահկանացուն Մարտի 6ին, Սէ – լանիկ (Ճունաստան),52 տարեկան հասակին մէջ:

«Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ կազմակերպուած Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ : Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան :

Գեղարուեստական չքեղ պարահիկ – ցերեկոյթ, այս կիրակի ցերեկէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, rue Danton, métro Սէն Միշէլ: Կը խօսին ընկեր Յ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ եւ ընկեր Ց. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ :

Տեղի կ'ունենան հայկ. պարեր եւ հաճելի անակնկալներ :

ՓԱՐԻԶԻ Հայոց եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ հայ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ հետեւեալ արարողութիւններուն :

18 Մարտ Ուրբաթ առաւօտ վերջին արեւադալ:
21 Մարտ կիրակի Ծաղկազարդ, ևորընծայ Տէր Ցարութիւն քհնյ. Ճօրճիւեան պիտի կատարէ իր Անդրանիկ պատարագը բազմաճայն: 21 Մարտ կիրակի երեկոյ Դռնբացէք ժամը 4.30ին :

ԾԱԽՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Ստիպողաբար ծախու է մեկնումի պատճառով լաւ կահաւորուած, մեքենաներով կօշկակարի խանութ մը : Դիմել «Ցառաջ»ի :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՍՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնին նուիրուած յիշատակի տօնակատարութիւնը՝

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիի մէջ: Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին :

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատակին համազգային սգատօնը 11 Ապրիլ, 1948 կիրակի Պոմոնի նորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Պոմոնի մասնաճիւղին: Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհանդիսա, եկեղեցիին մէջ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ այս թուականը :

⁂

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՎԻՆԻ ՄՈՒՐԱՏ խումբը Ապրիլ 11ին կիրակի օր կը կազմակերպէ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ նուիրուած յիշատակի տօնակատարութիւնը:

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

×

ՎԱՒԱՆՍի ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ապրիլ 23ին, ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Սալ տէ Ֆէթի ընդարձակ սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ եւ հովանաւորութեամբ՝ Հ.Ց.Դ. ՎԱՒԱՆՍԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ: Մասնակցութեամբ՝ բարեկամ կազմակերպութեանց : Գեղարուեստական խնամեալ բաժին, մուտքը ազատ է:

Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ :

Կը հրաւիրուին Վալանսահայերը, իրենց յարգանքի տուրքը մատուցանելու մեր անմահ նահատակներուն :

ՅԱԽԱԿՅԱԿԱՆ.— Մարսէյլ, (Պուրվար Օսման) Հ. Ց. Դ. Վռամեան ենթակոմիտէի բոլոր ընկերները, Նոր Սերունդի Խաչիկեան խումբը եւ տեղւոյս Ֆր. Կ. Խաչի անդամուհիները, դառն կսկիծով իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ընկեր Ֆասօեանի տիկնոջ, զաւակներուն, եղբօրը, Պ. Արմենակին եւ տիկնոջը եւ պարագաներուն, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօրը, եղբօրը եւ մեր ընկերոջ ընկեր Գ. ՔԱՍՕճԵԱՆի սրկածալի մահուան առթիւ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ պատուաւոր սպասուհի մը : Դիմել՝ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻՆ : 18 rue Mélingne,Paris:

Պ. Ց. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ Բալըւզի կը փնտռէ հօրեղբօր որդին Նշան Տէրտէրեանը Բալուի Զայիր Մեղրէ գիւղացի որ Ամերիկա կը գտնուէր: Տեղեկացնել M. H. Derderian, Grand Caban Par Fourques (Gard) France : Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել :

ՋԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԵՔ ՎԱՅԵԼԵԼՈՒ

Համասեբաստացիներու Վերաշինաց Միութեան կազմակերպած հանկթախաղի խնջոյքը :

Հ. Ց. Դ. Տէսիի Տան գեղեցիկ սրահին մէջ, Մարտ 27ին, խթման իրիկունը:

Ճոխ կերուխում, արեւելեան նուագ. եւրոպական պարեր : Մուտքը ազատ է:

THEATRE D'IENA՝ ՄԷՋ
10 Ave. d'Iéna: Métro Iéna եւ Trocadéro

Ապրիլ 12ին, երկուշաբթի իրիկուն թատերական բացառիկ ներկայացում :

«ԿԵՆԻՒ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ»Ր
կը կազմակերպէն (ԵԱՄԻԼԷՆ ՄԱՑՐԻՆԵՐԻ ՏԱԿ)
«YAMILÉ SOUS LES CÈDRES»

Հինգ արար վաղամեռիկ դերասանուհիին կողմէ թատերգութեան վերածուած եւ հայացուած, Ֆրանս. Ակադեմական Պ. Հանրի Պորտոյի որ այդ օրը ներկայ պիտի ըլլայ եւ խօսք առնէ .

Կը մասնակցի Փարիզահայ ծանօթ դերասաններէ բաղկացած փայլուն ամբողջութիւն մը :

ՖՐԱՆՖՈ–ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ

Հայ ու Ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած նոր փառատօն է, զոր Ֆրանքօ–Հայկական Միութիւնը կազմակերպած է, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 18ի կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30 — 6, Սորպոնի մեծ ամփիթեատրոնին մէջ: Ճոխ յայտագրին մանրամասնութիւնները մեր մամուլին պիտի հաղորդուին քիչ օրէն: Կը խնդրուի չխաչաձեւել :

ՅՈՒՇԱՏՏԵՐ

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊԻ Հ. Ց. Դ. Ատամ են–թակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս չորեքշաբթի ժամը 9ին, 149bis, Ave. d'Argenteuil, ընկերվարական–ներու սրահը :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. «Ռուսաոմ» խումբի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 78bis, rue des Couronnes: Իջնել métro Couronnes :

Հ. Ց. Դ. Աբգուլեան խումբի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ փարիզի մասնաճիւղի ընդհանուր ժողովը, այս հինգշաբթի ժամը 9ին Sociétés Savantesի մէջ: Կարեւոր օրակարգ :

Հայերէնի դաս 8—9 :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայր–եան» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՊՈՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Պուլվար Օսման կայարանի մօտի մասնաճիւղին կողմէ, այս չաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, 18 Bld. Denis - Papin, La Cabucelle :

Գեղարուեստական բաժին, մենախօսութիւններ: Պիտի բեմադրուի, ԿԵՑՅԻ ՄԵՐ ԼԵԶՈՒԻՆ, մասնակցութեամբ Նոր Սերունդի անդամուհիներուն : Հայկական դեղեցիկ պարեր, կ. Խաչի սանուհիներուն կողմէ : Պիտի նուագէ Էֆէնտի Նոր Սերունդի նուագախումբը ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս : Ճոխ պիւֆէ, համովելիները Խաչուհիներու կողմէն պատրաստուած է :

ԹԷՆՕՐ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այ սերզահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով:

Յայտագրին մէջ քանի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Զաքարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. բոլորովին առաջին ունկնդրութիւն դեղեցիկ երգերու, զոր երգիչը ստացած է, Հայաստանի տարաձայնուր երգահաններէն:

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պաղճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս. Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց տնօրէնութեան, հայ գրավաճառներուն եւ Ցառաջի մօտ :

ԱՆՈՒՇԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 8.15ին :

Գազա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահուան 25ամեակի առթիւ :

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի

Կը մասնակցին Սր. ԱՆԺԷԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳԻՐԳՈՐ ՄԿՀԻԹԱՐԵԱՆ (Սասօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ եւ Պ. ԴԱՐԱԳԱՇ պար :

ՍԷՆԹ ԱՆի ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ Ռատիոյի նուագախումբը (60 հոգի) :

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաքիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմօն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զբպաչեան, Թումայեան, Ազդ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փերնանեան (7 եւ 25 rue Berlioz) :

ՏՈՒՓՈՎ ՊԱՄՐԱ

Թրքական ձեւով պատրաստուած բնական վիճակի մէջ :

Ամբողջ տուփը 198 ֆրանք :
կէս տուփը 100 ֆրանք :
Մնտուկներու մէջ զետեղուած :
50 ֆրանք յատելոմով մը, Մարսէյլի կայանը յանձնելի :
Առաքում contre remboursement ով:
Գրել Société COMAC, 15 rue St. Ferreol, Marseille
Տասը տնտուկ գնողին 10 առ հարիւր զեղչ :
կարելի է ստանալ 2 տուփ որպէս նմոյշ 370 ֆրանքի, մանտայի առաքումով: Chèque - Postal No. 1249-53, Marseille :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Jeudi 18 MARS 1948 Հինգշաբթի 18 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année № 5294-Նոր շրջան Թ. 903 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՋՐՈՑՑ ԱՆՑՈՐԴԻ ՄԸ ՀԵՏ

— Ո՞վ հնարեց սա խորթ բառը, «Հակահայաստանեան», որ կը գործածուի ձեր կուսակցութեան եւ ուրիշ ընդիմադիրներու դէմ, տարին-երէ ի վեր :

= Ով որ ալ հնարած ըլլայ, պիտի մնայ պատմական, իբրեւ մարմնացեալ անբարոյութիւն : Ամէն պարագայի մէջ, թշուառ, ճղճիմ արարած մը, անարժան մինչեւ անգամ արդահատանքի :

— Բայց, չէ՞ք ընդունիր որ ձեր թերթերուն քննադատութիւնները կը վարկաբեկեն խորհրդային իշխանութիւնը, հետեւաբար վնասակար են Հայաստանի համար :

= Խնդիրը այն է թէ ինչ կ'ըսեն քննադատողները, նոյնիսկ անոնք որ անգամ չեն այս կամ այն կուսակցութեան : Ուրիշ բան է խուժանավարական չարախօսութիւնը, որուն մէջ վարպետ են դարձեալ Դաշնակցութեան դռնդռոյն հակառակորդները, եւ բոլորովին ուրիշ բան՝ դաղափարական պայքարը :

— Ձեր մամուլը կը ձգտի սեւ գոյներով ներկայացնել այսօրուան Հայաստանը, ինչ որ կ'աղդէ հանրային կարծիքին վրայ :

= Եթէ ուշադրութեամբ հետեւած ըլլայիք, պիտի տեսնէիք որ սեւին հետ ճերմակին ալ կ'արձանագրուի Դաշնակցական թերթերուն մէջ : Եւ այս՝ տարիներէ ի վեր : Համրանք չունին խորհրդային թերթերէն կատարուած արտատպումները, անոնց վրայ հիմնուած վերլուծումները, ակադեմական տեսութիւնները, թարգմանութիւնները եւայլն :

— Այդ բոլորը կ'ընէք, սակայն ձեր տեսակէտները չեն ընդունիր եւ չէք հրաժարիր : Ուրեմն ազդեցութիւնը կ'ըլլայ բացասական : Միշտ լաւ ըսէք որ լաւ ըլլայ :

= Տարօրինակ տրամաբանութիւն : Կը նշանակէ թէ քաղաքական դործունէութիւնը «պարապ վախտի խաղալիկ» է ձեղի համար : Ինչ կ'արժէ կուսակցութիւն մը, եթէ պիտի չունենայ հիմնական ծրագիր մը եւ որոշ տեսակէտներ՝ այս կամ այն հարցի մասին :

— Կացութիւնը կը հարկադրէ եղածով զոհանալ եւ սպասել : Ամէնէն լաւ նեղ օրերն ալ կ'անցնին : Դուք տեսնէք թէ ինչ ահաւոր տագնապի մը մատնուած է ամբողջ աշխարհ : Կատարեալ քաոս :

= Ձիշդ ատոր համար ալ, Դաշնակութիւնը կը զոհանայ պարբերաբար արձարձելով ամիջական, տարբական պահանջներ : Օրինակ, եթէ ներկայ պարագաներուն մէջ անկարելի է ընդարձակել Հայաստանի արտաքին սահմանները, ինչո՞ւ չեն դարմաններ Նախիջեւանի, Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ախալքալաքի մասին կատարուած անիրաւութիւնը : Սթալինի մէկ հրամանը բաւական էր վերահաստատելու նախքին սահմանները : «Հայկական» արաբք է յիշեցնել այս հարցը :

— Անշուշտ դաղտնիք մը կայ որ չեն ուղեր յայտարարել : Եւ կամ տարբեր տեսակէտներ ունին այդ սահմաններու մասին :

= Որ եւ է դաղտնիք այս հարցին մէջ՝ թշնամութիւն է Հայաստանի հիմնական շահերուն դէմ : Ուրեմն կ'ուզեն անխախտ պահել Թուրքիոյ հետ կնքուած դաղտնի համաձայնութիւնը (1921), որպէս դի մեր հայրենիքը մնայ թեւաբեկ, միշտ երկու սուրի մէջ : Դատապարտուած՝ իր իւղովը տապկուելու :

— Աւելի լաւ չէ՞ որ այս կարդի խնդիրները ուղղակի ձեռնհաս իշխանութեան հաղորդէք, փոխանակ հրապարակաւ արձարձելու եւ տհաճութիւն պատճառելու :

= Այդ ալ փորձուած է, տարիներ առաջ : Մամուլոր յուշագիրներ տրուած են, պարդելով նեղքին սահմաններու խնդիրը եւ ուրիշ տարբեր կամ պահանջներ : Արդիւնքը՝ դերօ : Եւ այս՝ երբ Երեւանը աւելի ազդեցիկ մարթիներ ունէր : Մենք տարրական պարտականութիւն մըն է որ կը կատարենք, յամառօրէն յիշեցնելով հայ ժողովուրդին իրաւունքները, նեղքին թէ արտաքին ճակատի վրայ : Երեւանի կ'իյնայ օգտադործել մեր այս հայրենասիրական դիրքը, փոխանակ թմրելու ապջէն թէ ձախէն արձակուած քնարեր ովսաննանեերով :

— Կ'ըսեն թէ Հ. Ց. Դաշնակցութեան երկուան վարիչները աւելի լուրջ էին, անձնուէր եւ հայրենասէր :

= Բարեհաճեցէք թղթատել թերթերու հաւաքածոները, մանաւանդ անոնք որ հրատարակուեցան Պոլսոյ մէջ, 1908էն վերջ : Ինչ դեհիկ բառեր, ինչ Թրքավարի լուտանքներ Ակնունիներու, Զարդարեաններու, Ալդրանիկներու, Շահրիկեաններու, Արմէն Գարօնիներու դէմ : Միշտ նոյն ամբոխը ...:

Հալէպ, Շ.

POUR LES SINISTRÉS DE L'EST

(Արեւել. նահանգներու աղէտեալներուն համար)

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը	5000
Վիլմոպըլէն Պ. Անդրէասեան	300
Նախորդ դումար	26.000
Ընդհ. դումար	31.300

Տասնըվեցերու ժողովը

Տասնըվեցերու երկրորդ լիակատար նիստին մէջ, օրակարգի վրայ գտնուող բոլոր խնդիրներու քննութիւնը վերջացաւ արագ-օրէն : Ժողովին կողմէ նշանակուած փորձադէտները դործի սկսան խոկոյն, պատրաստելու համար «կազմակերպուած վերակառուցման» մը ծրագիրը, որ չորս կէտերէ պիտի բաղկանայ . 1. Պետութիւններու միջեւ տնտեսական փոխադարձ օգնութեան դաշնադիր մը, 2. Որոշ հիմնական կանոնադիրով մը դործող միջազդային մնայուն մարմնի մը կազմութիւն, 3. Եւրոպայի տնտեսութեան մէջ Գերմանիոյ ալ տեղ մը տալու խնդիրը, 4. Եւրոպայի պէտքերը ճշդող մանրամասն ցուցակի մը պատրաստութիւն, Ամերիկայէ տալիք օժանդակութեան (5 միլիառ 300 միլիոն տոլար) հիմնական վերյ :

Պատասխանատուները պիտի հրաւիրուին վերոյիշեալ չորս կէտերէն առաջ նկատելիք անմիջապէս ընդունելու : Իսկ, միւս երկու կէտերուն համար, յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, որուն այս մասին ըսելիք առաջարկները պիտի քննուին լիակատար նոր նիստի մը մէջ :

★ Տասնըվեցերու ժողովը որոշեց հրաւիրել Գերմանիան որ մասնակցի Մարշըլի ծրագրին, որպէսզի այս երկիրն ալ օգտուի անկէ : Փորձագալի ներկայացուցիչը փափաք յայտնեց որ Սպանիա ալ մասնակցի Եւրոպայի տնտեսական վերակառուցման : Սակայն, այս առաջարկին մասին որեւ է կարծիք չյայտնուեցաւ ժողովին մասնակցող ներկայացուցիչներուն կողմէ, ոչ նպաստաւոր, ոչ ալ անհպատակ :

★ Միւս կողմէ, եւրոպական դործակցութեան կոմիթէին ընդհ. քարտուղարութեան տեղակատիրն ալ, որ երէկ հրատարակուեցաւ, կը յայտնէ թէ ինչ յառաջդիմութիւն կատարուած է անցեալ տարուընէ ի վեր. 16 պետութիւններու իրաքանչիւրին մէջ կը յիշէ տնտեսականմիութիւններ կազմելու համար Պէնէլիւքսի, Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Սկանտինաւեան երկիրներուն, Ցունաստանի եւ Թուրքիոյ կողմէ այս նպատակով կատարուած փորձերը : Կը քննէ երկար պայմանաժամի մէջ ձեռնարկուելիք կազմակերպութիւնները, մասնաւորաբար երկկողմանի կազմածներու եւ փոխադրութեանց ճիւղին համար :

Եթէ նոր դժուարութիւններ առաջ եկած են — կ'աւելցնէ տեղեկադիրը — ասոնց պատճառը ելմտական է, ինչ որ նախատեսուած էր արդէն թէ Միաց. Նահանգներու կողմէ եւ թէ եւրոպական դործակցութեան քոմիթէին կողմէ : Ու իրրեւ եղրակացութիւն, դիտել կուտայ որ, առանց արտաքին բաւարար օգնութեան, Եւրոպայի տնտեսական կացութիւնը երթալով պիտի ծանրանայ :

ՆՈՐՎԵԿԻԱ. ԿՐ ՁՕՐԱՅՆԷ ԻՐ ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նորվեկիական խորհրդարանը այս պահուս կը քննէ օրինադիծ մը՝ որ, եթէ քուէարկուի, 100 միլիոն քուրոնի (5 միլիոն սթերլին) արտակարդ վարկ մը պիտի բանայ կառավարութեան, ազդային պաշտպանութիւնը զօրացնելու համար : Բոլոր կուսակցութիւններն ալ համաձայն են քուէարկելու այս օրինադիծը : Նոյնիսկ համայնավարները հակառակ չեն անոր, սակայն, պիտի ջանան թեւեւս որ վիճարանութիւնները յետաձդուին :

Թրումընի «զգայացունց ճսոր

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐՀՐԴ. ՌՈՒՍԻՈՑ

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԻՈՐԻՉ ԾԱՌԱՑՈՒԹԻՒՆ

Թրումընն այսօր Քոնկրէսին առջեւ խիստ կրեւորը ճառ մը պիտի խօսի, որուն համար կ'ըսուի թէ «զգայացունց» պիտի ըլլայ : Ատոր ապացոյցը ան է որ նախագահը յատկապէս միասին դումարելու հրաւիրած է ծերակոյտն ու ներսէ. ժողովը, ինչ որ բացառիկ կարեւոր պարագաներու մէջ տեղի կ'ունենայ միայն : Այս պատահեցաւ ճիշդ տարի մը առաջ երբ «Թրումընի վարդապետութիւնը» հաղորդուեցաւ Ամերիկայի, օրէնսդրական երկու մարմիններու միացեալ նիստին մէջ, որ բացառապէս ժողովի կանչուած էր : Այսօր ալ, նոյնը կը պատահի : Ամերիկեան ձախակոխիւռի բոլոր կայանները շարժման մէջ պիտի դրուին աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն հաղորդելու համար Թրումընի պատդամախօսը :

Տրուած լուրերուն համաձայն, Նախագահը ազդարարութիւն մը պիտի ուղղէ Մոսկուայի, ըսելու համար որ, եթէ Փրակայի մէջ պատահած դէպքերը ուրիշ երկիրներու մէջ ալ կրկնուին, Ամերիկա պիտի դիմէ վճռական միջոցներու : Պիտի պահանջէ որ Քոնկրէսը ընդունի զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան օրէնքը, կազմակերպուին օդային դիւրաշարժ ուժեր, զինուորական օդնութիւն տրուի եւրոպական երկիրներուն եւ փութացուի Մարշըլի ծրագրին գործադրութիւնը : Այսպէս, այս առաջին ճառը պիտի ըլլայ զոր Թրումընն, պատերազմը աւարտելէն ի վեր, խօսած ըլլայ Քոնկրէսին առջեւ, Ամերիկայի արտաքին քաղաքականութեան մասին :

Ուշադրութիւնը կը հաղորդեն թէ՝ Ամերիկայի մէջ զինուորական ծառայութեան մասին տրուելիք որոշումը առնչութիւն ունի այն լուրերուն հետ՝ որոնց համաձայն Խորհրդ. Ռուսիա պահանջած է Թուէսթէն, Տանըմարդայէն եւ Նորվեկիա-յէն որ զինուորական դաշինք մը կնքեն իրեն հետ : Այս լուրը հաստատուած չըլլալուն հակառակ, իւսակցութեան նիւթ կը կազմէ ամերիկեան խորհրդարանի աղդեցիկ անդամներուն մէջ :

Աբեւմտ. ուխտը կը ստորագրուի Պրիւսէլի մէջ

Այսօր է որ Պրիւքսէլի մէջ պիտի ստորագրուի Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Հոլանտայի, Պելճիքայի եւ Լիւքսէնպուրկի միջեւ կնքուած դաշինքը, որ մինչեւնոյն ժամուն պիտի հրատարակուի վերոյիշեալ պետութեանց մայրաքաղաքներուն մէջ, ստորագրուելէն կէս ժամ առաջ :

Այս դաշինքը՝ որ այլեւս արեւմտեան ուխտ անունով ծանօթ է, մինչեւ հիմա կնքուած աւանդական դաշնադիրներէն բաղդատմամբ յեղաշրջական նորութիւն մը պիտի ըլլայ, քանի որ թէ քաղաքական եւ թէ տնտեսական խնդիրները քննելու եւ կարդադրելու համար հինդ պետութեանց մէջ պիտի հաստատուին խառն մարմիններ : Այս մարմինները պիտի կրնան, հարկ եղած ատեն, անյապաղ ժողովի հրաւիրուիլ դաշինքը ստորագրող պետութիւններէն մէկուն վտանգին վրայ, անհրաժեշտ դատուած միջոցները ձեռք առնելու համար անմիջապէս : Մասնաւորաբար նկատի առնուած է դերման յարձակումի մը պարադան :

Ըլլայ Գերմանիոյ, ըլլայ ուրիշ երկրի մը կողմէ յարձակում գործուած պարագային, իւրաքանչիւր պետութիւն պարտաւոր պիտի ըլլայ իր կարողութեան ամբողջ չափով, իսկոյն օդնելու յարձակում կրող իր դաշնակիցին, եթէ տեսնուի որ ՄԱԿի Ապահով. Խորհուրդը անկարող է զսպելու միջամտութիւն մը ընելու, կատարուած յարձակումը ապրիլելու համար :

Տնտեսական մարդին դալով, դաշնակիցները յանձն կ'առնեն, իրենց հասարակաց օգտին համար իսկ, համադրել իրենց ազդային տնտեսութիւնները եւ յարաբերութիւնները սերտացնել կրթելիութեան սահմանին մէջ :

Շուտանի յաւատա յայտարարութիւններ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ

Անցեալ տարի, երբ Տասնըվեցերը գումարուեցան Փարիզի մէջ, տեղեկագիր մը պատրաստեցին, որով իւրաքանչիւրը կը պարդէր իր երկրին տնտեսական եւ ելմտական վիճակը եւ Ամերիկայի հանդէպ յանձնառու կ'ըլլար այս վիճակը բարելաւելու : Եւրոպայի պետութիւնները յանձնառու եղած էին նաեւ իրարու դործակցիլ եւ այս դործակցութիւնը զարդացնել արտադրութեան, առեւտրական փոխանակութիւններու եւ ուրիշ տնտեսական եւ ելմտական մարդերու մէջ :

Եւրոպական դործակցութեան կոմիթէի ընդհ. քարտուղարութեան ներկայացուած նոր տեղեկա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԻՐՔԸ

Նոր պատերազմի մը պարագային Թուրքիա յառաջապա՞հը պիտի հանդիսանայ անգլեւամե – րիկեան պլոքին, թէ ոչ պիտի չկանայ չէզոք մնալ :

Դաշնակից ռազմանաւերու յաճախակի այցե – լութիւնը Թրքական Ջուրերուն մէջ, դիւանագիտա – կան առաքելութիւններու պատրաստն ու հանդիսաւոր – ները, Թուրքիոյ յատկացուած ամերիկեան վար – կերը, վերջապէս Մոսկուայի բացած «Չիղերու պատերազմ»ը այդ երկրի վարիչներուն դէմ, ա – պացոյցները են, որ Թուրքիա միանգամ ընդ միշտ իր դիրքը ճշդած է :

Քաղաքական եւ ռազմական խնդիրները այն – պէս մը զատատրուած են, որ Թուրքիա արտաքին պիտի ուղէր Սլաւներու պարտութիւնը : Բայց քա – ղաքականութեան մէջ տարբեր են համակրանքնե – րը եւ տարբեր՝ մերկ իրողութիւնները :

Աւարտող պատերազմին ի՞նչքան անակնկալներ պատահեցան քաղաքական կեանքի մէջ : Գերման – ները յարձակեցան իրենց դաշնակիցին Մուսթեան վրայ : Թուրքերը մէկ հատիկ դնդակ չպարպեցին իրենց զինակից Ցունաստանը պաշտպանելու հա – մար : Կ'ենթադրուէր, որ Գերմանիա Թուրքիոյ մէջէն պիտի իջնէր դէպի Բագու եւ Աւելի հա – րաւ, Պարսից Ծոց : Մինչդեռ դնաց դէպի Արեւելք, Կովկաս : Միւս կողմէ՝ Ռոմէլի բանակը նախընտ – րեց Լիբիոյ անապատը : Եւ այսպիսով պատերազ – միկներու մէջեւ Թուրքիան մնաց կատարեալ ո – վասիս մը :

Թուրքերը պիտի չուզէին, որ Նոյն բախտը դարձեալ ժպտէր իրենց : Անգամին մէջ, երբ դէպքերը ի նպաստ իրենց դասաւորուեցան, պէտք է խոստովանիլ որ Թուրք պետական վարիչ – ներն ալ կատարեալ առնասրտութեամբ դիտցան պահել իրենց չէզոքութիւնը, յենելով իրենց բա – նակին վրայ, որ բոլորովին արհամարհելի ոյժ մը չէր :

Քաղաքական անցուդարձերը եւ անոնց ներ – քին առտառը որպէսզի քիչ մը պզտ ըլլան, նախ պէտք է քննենք, թէ Թուրքիոյ ռազմական դիրքը ի՞նչ արժէք կը ներկայացնէ մրցակից ուժերու ներկայ դասաւորումին մէջ :

Բազմադէմ ըլլալու պէտք չկայ ասոր հա – մար. պատմական եւ աշխարհագրական որոշ ծա – նօթութիւն մը կը բաւէ դիտնալու համար, թէ Մ. Մուսթեան ամէնէն խոցելի կէտը Սեւ Ծովն է : Հոն մուտք գործող դերակշիռ նաւատորմ մը, մա – նաւանդ արդիական սաւառնակներով զինուած, կրնայ ճակատ մը բանալ ռուսական հողին վրայ, թոյլ չտալով որ սովետական բանակը իր ամբողջ թափով իյնայ Արեւմտեան Եւրոպայի վրայ :

Մրմիմ թերակղզին՝ ցամաքահանումի հա – մար, իսկ Բագու՝ օդային ռմբակոծումներու, դէ – խուր նշանակէտերը պիտի ըլլան անգլեւամե – րիկեան հրամանատարութեան, եթէ Թուրքիա կամովին յարի այդ պլոքին :

Միւս կողմէ Պուլկարիան այժմէն իր դիրքը ճշդած է եւ ամբողջովին ենթակայ Սովետներուն : Միացեալ ազգերը Պոլկին քիչ հետու կը դնեն : Անոնց առաջին գործը պիտի ըլլայ ցամա – քէն յարձակիլ ու գրաւել Նեղուցները, ինչպէս ը – րին Գերմաններըը 1914ին՝ զանոնք փակելով :

Սովետներու համար մեծ չահ, իսկ անգլեւա – մերիկեան պլոքին համար մեծ կորուստ պիտի ը – լլայ, եթէ պատերազմի առաջին շրջանին իսկ փակ – ուին Նեղուցները դաշնակից նաւատորմին առջեւ : Նեղուցներուն համար է, որ փաստօրէն քաղա – քագիական պատերազմ տեղի կ'ունենայ այսօր Ցունաստանի մէջ :

Ցամաքի ճամբով Մոսկուա արշաւող Նափո – լէոնը եւ Հիթլերը չարաչար պատուեցան : Այդ ընդարձակ երկրին մէջ իրենց բանակները ցրուե – լով ուժասպառ եղան :

Մինչդեռ ծովու ճամբով 1854ին Ղրիմ ցամա – քահանուած անգլեֆրանսական աւելի փոքր բա – նակ մը ի վերջոյ ծունկի բերաւ Ռուսաստանը : Իսկ 1914ին՝ Թուրքիա, զոյերով Նեղուցները, առ նուազն երկու տարիով ուշացուց դաշնակիցներու յաղթանակը : Երբ այս վերջիններս, Նեղուցներու վրայ ծովային յարձակում գործելով, ապա նաեւ ցամաքահանում կատարելով արդիւնք մը չկարո – ղացան ձեռք բերել, տեղաւորուեցան հիւսիսային Ցունաստանի մէջ, ուրկէ զօր. տ'Էսբրէի բանակը Պուլկարիոյ ճամբով առաջին անդամմանելի հար – ուածը տուաւ գերմանական պլոքին :

Երրորդ համաշխարհային պատերազմի մը պարագային, Թուրքիան եւ Նեղուցները արտա – կարգօրէն նշանակալից դեր մը խաղալու կոչուած են այս կամ այն կողմին համար :

Անգլեւամերիկեան պլոքը վճռապէս կը յայ – տարարէ , թէ թոյլ պիտի չտայ, որ Նեղուցները փակուին իր առջեւ :

Սովետները յուշադրով մը Թուրքիային կա – յանները պահանջեցին Նեղուցներուն մէջ : Այդ պա – հանջները ստիճանաբար Թուրքիան մօտեցուցին անգլեւամերիկեան պլոքին, բայց կրնայ պատա – հիլ, որ Սովետները դիւանագիտական նոր խաղեր

Տիգրան Ջուհաճեան, հայկ մը որ չի մեռնիր

Տ. Ջուհաճեան ծնած է Իսթանպուլ 1838ին, անդրանիկ զաւակն էր Գէորգ Ջուհաճեանի, որ աչքունի ժամագործատէրն էր Սուլթան Մէճի – տին. ան էր «Նուագող ժամացոյց»ին հնարիչը :

Հայր Ջուհաճեան մեծ արուեստագէտ մըն էր եւ դիտուն մը իր գործին մէջ :

Կը սիրէր երաժշտութիւնը եւ թատրոնը, այս – պէս Տիգրան ալ փոքր տարիքէն առիթը կ'ունենար ծնողքին հետ երդ, նուագ ունկնդրելու եւ թատե – րական ներկայացումներ դիտելու :

Տիգրան միջնակարգ զարդացում մը ստացաւ եւ երաժշտական նախքայլերը Իսթանպուլի մէջ սկսաւ Իտալացի դաշնակահարէ մը Մածծօնիէն :

Քիչ առենէն անմիջապէս յայտնի կ'ըլլայ պատանի Տիգրանին ունեցած երաժշտական ըն – դունակութիւնները :

1861ին Իտալիա կը զարկուի. Միլանօ քաղաքը քանի մը տարի կը մնայ երաժշտական մասնաւոր դասերու հետեւելով ու հոն բոլորովին յայտնի կ'ըլլայ իր տաղանդը : Հայր Ջուհաճեան հնարած է «երգող ժամացոյց»ը. որդի Ջուհաճեան ստեղ – ծեց երգող թատերախաղերը :

1864ին կը վերադառնայ ծննդավայրը երա – ժշտական մեծ պաշարով մը, բնութեան ձայնկտով ճոխացած : Այլեւս հովերը, ծառերը եւ թռչուննե – րը կ'երգէին իր մէջ :

Ջուհաճեանի առաջին հեղինակութիւնները կ'ըլլան երգեր եւ քայլերգներ որոնք Մաղաքեան խումբի ղեկավարներն ու ուխիները կ'երգեն նոր ստեղծուած թատերական մթնոլորտը ջերմացնե – լով :

Ջուհաճեան այդ թուականներուն կը սիրա – հարուի հայուհիի մը Անիկ Ազաղեանի ու նոյն տարին իսկ կ'ամուսնանայ անոր հետ :

Ջուհաճեան քայ դաշնակահար կը սկսի դա – սաւանդութեան, ու երկսեռ աշակերտութիւն մը կապուի իրեն եւ այդպէսով մեծ խանդավա – ռութիւն մը կը ստեղծուի եւ տուներէն ներս կը սկսի մտնել դաշնակը ու երաժշտական նոր ըր – ջանի մը ճամբայ բանալու համար :

1868ին կ'աւարտէ իր երկարաշունչ երաժշ – տական առաջին գործը, Արշակ Բ. չորս արարած օփերա մը. Թումաս Թերզեանի մէկ թատերա – խաղին վրայ, որ կոչուեցաւ նաեւ «Օլիմփիա» որ խաղին հերոսուհիին անունն էր :

Միջանկեալ պէտք է ըսեմ թէ Պալեանները Թուրքիոյ Հայոց ամէնէն ժողովրդական ընտանի – քը եղած է : Օրթաքիւղ երկար տարի հայ մտաւո – րականութեան կեդրոնասլայրն եղած էր, տեսակ մը Ակադեմիա : Ցակոբ պէյ հոն կը քնակէր :

Արքունի ճաշատարապետ իր ծովեզերեայ բը – նակարանին մէջ իր չուրջը կը հաւաքէր հայ դեր – դէմները, արուեստագէտները եւ միասին կ'աշ – խատէին հայ լեզուին, եւ թատրոնին զարգաց – ման : Մեծ սրահ մը յատկացուած էր դէմարտա – նելու համար :

Ջուհաճեան «Օլիմփիա»ի երաժշտական մասը կը նորոգէ Ցակոբ պէյի բնակարանին մէջ, այս առթիւ Թումաս Թերզեան ուղերձ մը կը չարադրէ դերաբար ու կը նուիրէ Ցակոբ պէյին :

Ցակայն պէյը չուզեր ետ մնալ այս ներքրդա – կանէն եւ օրինակելի ազնուութեամբ ու քաղաքա – վարութեամբ, կերպով մը քանի մը չաբաթ ափե – րով ոսկի դնել կուտայ երդահանին մահիճին բարձին տակ, ծածկելով իր ինքնութիւնը :

Գեղարուեստի ասպետ, բարձր զերդաստանի մը արուեստագէտ զաւակն էր Ցակոբ պէյ, հա – րուստ սէրով, ազնիւ ու ազնուական անձնաւո – րութիւն մը որ լաբարուն կը չսայլէր իր պարգեւ – ները ասպնջականօրէն անոնց, որոնք պէտք ու – նէին :

Այսպէս, Ջուհաճեան՝ ալ նիւթապէս եւ բա – րոյապէս Ցակոբ պէյին կ'օգտուէր : Նուագա – խումբին կազմութեան համար ալ դումար մը կը տրամադրէ եւ կը խնդրէ վարպետէն որ ձգէ իր դասերը եւ բոլորովին նուիրուի ստեղծագործու – թեան. խոստանալով բեմադրել «Օլիմփիա»ն : Ջուհաճեան կը համակերպի եւ կը թողու իր աշա – կերտները ու կ'ըլլայ ղեկավար ու յօրինող :

« Օլիմփիա»ի բեմադրութիւնը անկարելի կ'ըլլայ Նաումի թատրոնին հրկիզման պատճա – ռաւ, ու դժբախտաբար, անկէ վերջ երբեք չի ներ – կայացուիր : Իտալացի լրագրող մը Ա. Թասօ իր «Օսմանեան թատրոն»ը երկասիրութեան մէջ սա – պէս կ'արտայայտուի .

— «Օլիմփիա»ի զանազան հատուածները վիէն – նայի եւ Նափոլիի երաժշտահանդէսներուն մէջ նուագուելով, արտաօրէն տարածեցին հայ երա – ժշտարուեստին անունը » :

Դժբախտաբար, մեզի համար անծանօթ մնաց այդ ստեղծագործութիւնը, թէեւ չատ անգամներ կը խոստանայ Մելիքեան այդ հեղինակութիւնը բերելու, սակայն չկրցայ ձեռք անցնել :

Ժ. ՈՒԿՆԱՏ

Գիտական ասուլիս

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆ.— Չիղերը նուրբ ճամբաներ են որոնց միջոցաւ ուղեղին դործունէ – ութիւնը կը փոխադրուի մարմինի բոլոր մասե – րուն : Երբ չիղ մը որեւէ պատճառով կտրի, ուղեղը այլեւս չի կրնար հաղորդակցիլ այն մասերուն հետ՝ ուր կը տարածուի այդ չիղը, այն ատեն այդ մասերուն մէջ անդամալուծութիւն յառաջ կու գայ : Երբ ուղեղի որեւէ մասին մէջ արիւն արտա – հոսի, ըլլայ արեան համախտանումի, ըլլայ չնչե – լակային ձգտումի հետեւանքով, այն չիղերը որ այդ մասէն ծնունդ կ'առնեն, կը կոչտնցնեն իրենց պաշտօնը եւ այլեւս չեն կրնար ուղեղին հրաման – ները ուրիշ տեղ փոխադրել, որուն հետեւանքով չիղերուն վերջացած մասերը կ'անդամալուծուին :

Վերոյիշեալ պարագաներէն զատ, անդամա – լուծութեան պատճառներ են՝ կարգ մը թոյներու դանդաղ ազդեցութիւնը, ինչպէս՝ կապարի, զա – րնիկի եւ ծխախոտի, զոյութիւնը ինչ ինչ խցում – ներու՝ որ կը կազմուին չիղերուն մէջ կամ անոնց քով եւ պատճառ կը հանդիսանան այդ չիղերուն ճնշումին, ցուրտին ազդեցութիւնը՝ որ տեղի կու տայ յօդացաւական անդամալուծութիւններու եւ վերջապէս կարգ մը ըուրջ հիւանդութիւններ՝ որ ծնունդ կուտան վնասակար թոյներու :

Կարգ մը անդամալուծութիւններ կ'ազդեն մի – այն զգացողութեան վրայ, ուրիշներ շարժումին վրայ առանձին, սակայն յաճախ զգացողութիւնը եւ շարժումը միեւնոյն ատեն կը ջնջուին, այս տարբեր արդիւնքները կախում ունին խնդրոյ ա – ռարկայ չիղերուն բնութենէն :

Որպէսզի անդամալուծութեան մը բուժումը կատարուի, պէտք է որ վերահաստատուի ուղե – ղին եւ չիղերուն հաղորդակցութիւնը : Այդ ար – դիւնքը կը ստացուի զանազան միջոցներով որոնք յատուկ են հիւանդութեան պատճառներուն :

Անդամալուծութիւնները բազմատեսակ են, ա – նոնց գլխաւորներն են՝ կիսագօսութիւն (Hémiplégie) որ միայն մարմինին մէկ կողմին վրայ կ'ազ – դէ, աչ կամ ձախ, գլուխէն սկսելով մինչեւ ոտ – քերը : Ան յառաջ կուգայ ուղեղին մէջ գոյացած արեան դեղումէն, որը արդիւնք է քանի մը արեան անօթներու խցումին : Եթէ արտահոսած արեան քանակութիւնը չատ մեծ չէ, այդ արիւնը կրնայ կամաց կամաց արեան շրջաբերութեան մէջ մտնել, ուղեղին պատառումը կը սպիանայ եւ անդամա – լուծութիւնը կ'անհետանայ խիստ դանդաղօրէն սկսելով ոտքէն :

ՍՏՈՐԻՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒ ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾՈՒ – ԹԻՒՆ (paraplégie). ասիկա անդամալուծութեան տեսակ մըն է որ կազդէ մարմինի ստորին մասե – րուն վրայ եւ անոր մեկնակէտը սովորաբար կը գտնուի ողնածուծին մէջ : Եթէ վնասուած մասը չատ վար գետեղուած է, անկէ ծունկերը միայն կ'ազդուին, եթէ այդ կէտը աւելի վեր կը գտնուի, անդամալուծութիւնը կրնայ ազդել միեւնոյն ատեն մէջքին եւ յետնադիին վրայ : Այս եր – կու գործարանները չեն կրնար այլեւս գործել եւ

«ՑԱՄԱՔ»Ի ԳՏՏՈՒՈՂԸՆԿ

Կ Վ Կ Լ Ը Կ

ՀԱՄԱՑԱՑ ՊՈՒՐԾԵՑՔԸ

— —

Ընկեր գլուխը մեղմ՝ դէպի ուսերը ... :
Ես տեսայ, երկչոտ սէրս, աչքերդ
Ի՞նչ ասացին ու ինչ տեսան, դիտաց
Որ ինձ չտուին ոչ մի պատասխան :
Լռեցիր ... Ես ալ չկրկնեցի հարցումս
Ու ինչպէս ստեղն իրենց ոսկի ցօղերը
Ծածկեցին ամօթով ծիրանի վարդերը :
Ծանիկ ալ ոչ մի խօսք ըրաւ ու մնաց
Ինձի կպած, ինչպէս որ էր առաջ :
Ես ալ ոչ մի խօսք ըրի, միայն
Ձեռքս ձեռքիդ վրայ դրի ... ու մնացինք
Երկար ատեն այնպէս անշարժ :
Ես ալ ոչ մի խօսք ըրի, միայն
Ձեռքս ձեռքիդ վրայ դրի ... ու մնացինք
Երկար ատեն այնպէս անշարժ :
Ես ալ ոչ մի խօսք ըրի, միայն
Ձեռքս ձեռքիդ վրայ դրի ... ու մնացինք
Երկար ատեն այնպէս անշարժ :

Ա. ԵՐԵՎԱՆԸ

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՄՈՒՏՔԵՆԸՂ

Ընկեր Գրիգոր ծոյլ ու ջղային մարդ էր : Ամէն առաւօտ կանուխ ի գործ կը դնէր իր ամբողջ ուժերը, որպէսզի ուշանալու պատճառ չունենայ : Ամէն առաւօտ կանուխ կ՚արթնանար, կ՚ուզէր ոտքի ելլել, բայց ինչ որ անդիմադրելի ուժ մը կը պահէր զինքը անկողնին մէջ : Ամէն առաւօտ կանուխ կ՚արթնանար, կ՚ուզէր ոտքի ելլել, բայց ինչ որ անդիմադրելի ուժ մը կը պահէր զինքը անկողնին մէջ : Ամէն առաւօտ կանուխ կ՚արթնանար, կ՚ուզէր ոտքի ելլել, բայց ինչ որ անդիմադրելի ուժ մը կը պահէր զինքը անկողնին մէջ :

Ընկեր Գրիգոր

դրօվ մը, Տասնվեցերը հիմա կը պարզեն թէ՝ ինչ միջոցներ ձեռք առած եւ ինչ արդիւնք ձեռք բերած են այս ուղղութեամբ: Տեղեկագրին էա – կան ներգործութիւններէն մէկը սա է թէ, մէկ կողմէ, արեւմտեան երկիրներուն եւ Միաց. Նա – հանգներու, եւ միւս կողմէ, 16 երկիրներու իրա – րու հետ փոխադարձ դործակցութեան առթիւ ե – րեւան ելած ու հետզհետէ աւելի սուր հանդա – մանք ստացող վճարումներու դժուարութիւնները դլխաւոր արդելքը կազմած են այս գործակցու – թեան զարգացման եւ եւրոպական եւ միջազդային փոխանակութիւններու ծաւալման:

Երէկ, վարչապետ Շուման մամուլի ներկա – յացուցիչները հրաւիրելով՝ անոնց յաւատեսու – թեամբ պարդեց Ֆրանսայի կողմէ Տասնվեցերու կոմիտէին մատուցուած ծրագրին էական կէտե – րը, ինչպէս նաեւ այն ճիդերը զոր Ֆրանսա ը – րած է, եւ այն արդիւնքները՝ զոր ձեռք բերած է 1947 Սեպտեմբերէն իվեր: Վարչապետին նայե – լով, երկրին արտադրութիւնը աւելցած է. պե – տական եւմտացոյցը հաւասարակշռութեան մէջ է: Ան յայտարարեց նաեւ որ անտեսական վեր – կառուցման համար պէտք եղած դրամական միջոց – ները պիտի կրնան հայթայթուիլ առանց նոր թղ – թադրամ հրապարակ հանելու: Արդարացուց նա – եւ վերջին անդամ ձեռնարկուած ֆրանքին արժե – դրկումը: Եւ սակայն, ընդունեցաւ միեւնոյն ա – տեն որ կատարուած այս բոլոր ճիդերը սկզբնա – կութիւն մըն են միայն: Ձեռք բերուած ար – դիւնքը չատ անհատուտ է: Հարկ է որ Ամերիկա – յէ եւ Քանատայէ ներածուող անհրաժեշտ նիւթե – րը չարունակեն գալ, բան մը՝ որուն համար Ֆը – րանսա օտար երկիրներու օժանդակութեան կը կարօտի: Վարչապետը եզրակացուց. «Իրաւունք չունինք «պարտողական» (ակֆէքթիստ) ըլլալու: Շնորհիւ մեր ճիդերուն եւ օտարին օգնութեան պիտի յաջողինք»:

ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Թիֆիւսի 24 մահառիթ դէպք պատահած է Էրֆուրտի մէջ, ուր Գերմանիոյ սովետ դրաւման գօտիին մէջ գտնուող քաղաք մըն է:

Իտալական արտաքին նախարարը խիստ ոճով՝ խմբագրուած գրութեամբ մը կ'ամբաստանէ Սո – վետ Ռուսիան որ կը ջանայ, կ'ըսէ, խոչընդոտ ճարտարարուեստին մէկ մասը օգտագործել Եւր – հրդային Միութեան չահուն համար միայն:

Վարչապետ Ֆրանսական նոր օրէնքին հա – մաձայն, վարձակալ մը պիտի կրնայ իր բնակած տան վարձքը ամսէ ամիս վճարել փոխանակ երեք ամսուան, ինչպէս մինչեւ հիմա:

Համերաշխութեան տուրքին արդիւնքը հա – ւասծ է մօտ 97 միլիառ ֆրանքի մինչեւ 25 փետր.:

Ամերիկացի 350.000 հանքադործներ դործա – դուլի մէջ են: Ասոնք կը պատկանին Իւնայթըտ Մայն Ուըրքըրզ սկիւտիքային, որուն անդամներու ամբողջական թիւը 400 հազար է: Այս դործադուլին պատճառով առաջ եկած վնասը երկու միլիոն թոն ածուխի կը հասնի:

Սըր Սթրաֆորտ Քրիփս, Անդլիոյ վերա – նախարարը, յայտարարեց երեսփ. ժողովին մէջ թէ, Մայիս 1էն սկսեալ, պիտի արտօնուի Նորվէ – կիա, Փորթուկալ եւ Զուիցերիա: Պէտք եղած օ – տար դրամները պիտի կրնան ստանալ այս երկիր – ները ճամբորդել ուղղուներուն:

Ֆրանսայի Աչխատաւորական Դաշնակցու – թիւնը (Սէ Ժէ Թէ) յայտարարեց թէ ասկէ առայ դիները մինչեւ 15 Մարտ 10 առ հարիւր իջեցնելու առաջարկ ըրած էր: Արդ, մինչեւ հիմա կեանքը թնաւ աժանցած չէ: Պէտք չէ զարմանալ ուրեմն, եթէ դործաւուները օրավարձի նոր յաւելում պա – հանջեն:

Գէորգ եւ Ստեփան Գալանթիլեան եղբայր – ներ կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Մարտ 21ին յետ պատարագի հոգեհանդիստ պիտի կատարուի իրենց ողբացեալ մօր՝

Տիկին Արաքսի Գալանթիլեանի (Ռոտոստոցի)

մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ ի – րենց հօր՝ Կարապետ Գալանթիլեանի յիշատակ – կին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին: Կը հրաւիրուին ասոնց յիշատակը յարգողները:

Հոգեհանգիստ.— Այրէ Տիկին Թ. Լուկաչ, Տէր եւ Տիկին Ս. Թորոսեան եւ Օր. Վերա Լուկաչ կը յայտնեն իրենց բարեկամներուն թէ այս կի – րակի Հոգեհանդստեան պատարագ պիտի կատար – ուի ողբացեալ Պ. Լեւոն Ունանեանի հոգւոյն:

Պ. Ց. Տէրտէրեան Բալուզի կը փնտռէ հօ – րեղբօր որդին Նշան Տէրտէրեանը Բալուի Զայիր Մեղրէ դիւղացի որ Ամերիկա կը դտնուէր: Տեղե – կացնել M. H. Derderian, Grand Caban Par Fourques (Gard) France: Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթե – րէն արտատպել:

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ Ը»

«Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ կազմակերպուած Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ: Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան:

Դեղարուեստական չքեղ պարահանդէս – ցեր – կոյթ, այս կիրակի ցերեկէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, rue Danton, métro Սէն Միշէլ: Կը խօսին ընկեր Խ. Մկրտիչեան եւ ընկեր Ց. Եղիազարեան:

Տեղի կ'ունենան հայկ. պարեր եւ հաճելի անա – կնկալներ:

ԱՆՈՒԹԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 8.15ին:
Գալա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահ – ուան 25ամեակին առթիւ:

Ղեկավարութեամբ Ա. Պարթեւեանի

Կը մասնակցին Օր. Անժէլ Վարժապետեան (Ամուշ), Պ. Գրիգոր Մկրտչեան (Սարօ), Պ. Հ. Համբարձումեան (Մօսի) եւ Օր. Անիթա Սարգսեան եւ Պ. Գարագաշ պար:

Սէնթ Անի Սիփան երդչախումբը եւ Ռաափոյի նուագախումբը (60 հոգի):

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպաչեան, Թումայեան, Ազգ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պետիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz):

ՀԱՆԴԷՍ ՆԵՐԿԱՑՑՈՒՄ

ՊՈՐՏՕ.— Հ. Ց. Դ. «Նոր Սերունդ»ի Ն. Աղ – բալեան խումբը իր բացման հանդէսը կունայ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, երիտասարդ ընկերվարականներու սրահը, Սընօն: Բանախօ – սութիւն, արտասանութիւն, խմբերդ, մեներդ, նուագ, պար եւն.: Կը բեմադրուի Մօլիէրի «ԵՐ – ԿՈՒ ԽՈՒՎԵՐ»ը, (գանեչա մէկ արար):

Կը փնտռուի պատուաւոր սպասուհի մը: Դի – մել՝ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻՆ: 18 rue Mélingne, Paris:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Այս շաբաթ իրիկուն Հ. Ց. Դ. Տան մէջ:

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Տէսիի մասնաճիւղի կողմէ, նուագ երգ, արտա – սանութիւն: Առաջին անգամ ըլլալով կը բեմա – դրուի Մոլիէրի ԵՐԿՈՒ ԽՈՒՎԵՐԸ (խիստ ծիծա – ղաշարժ պատիր): Ճոխ եւ առատ կերուխում:

Հայրենակիցներ, այս ներկայացումը նախա – քայլն է, հայ բեմին մօտեցնելու եւ վարժեցնելու համար Նոր Սերունդը, որուն մասին չանք չէ խը – նայուած զայն յաջող ներկայացնելու համար, ուստի բոլորդ այդ օր խունկերամ, փութացէք դէ – պի սրահ, վայելելու թատերական երեկոյթ մը եւ քաջալերելու մեր այս ձեռնարկը:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Սէն Շամոնի Վարդդէս խումբի կողմէ, ի պատիւ Հայ ծնողք – ներուն, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 6 rue de la Brassի հայկական սրահին մէջ: Խիստ ծիծաղա – շարժ պատիր մը՝ ԵՐԵՔ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐԸ:

Բանախօսութիւն, երգ, մեներդ, արտասա – նութիւն եւ ուրիշ անակնկալներ:

Ճոխ պիւֆէ: Մուտքը ազատ է:

Քանի (Հարաւային Ֆրանսա) մէջ հաստատ – ուած բնիկ Պարտիզակցի Տիկին Հռուփ Արապեան (ծնեալ Մարտիկեան) կը փնտռէ հօրեղբայրը Կա – րապետ Մարտիկեան (Զալկըճը Կարապետ) որ Ցունաստանէն անցած է Հար. Ամերիկա երկար տարիներէ ի վեր: Տեղեկացնել Տիկին Արապեա – նի, Ave. de Pierre Val, (Villa l'Ajaccienne) Cannes (A. M.): Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել:

Փարիզի Հայոց եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւ – նը կը հրաւիրէ հայ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ հետեւեալ պարտրոշութիւններուն:

18 Մարտ Ուրբաթ առաւօտ վերջին արեւադալ:

21 Մարտ կիրակի Ծաղկազարդ, Տոքթ. Տէր Ցարութիւն քհնյ. Ճօրթուեան պիտի կատարէ իր Անդրանիկ պատարագը բազմամայր: 21 Մարտ կիրակի երեկոյ Դոքթ. Թացէք ժամը 4.30ին:

ԾԱԽՈՒԻ ԽԱՆՈՒԹ

Սոխպղպաբար ծախու է մեկնումի պատճա – ռով լաւ կահաւորուած, մանքիանաներով կօշկակա – րի խանութ մը: Դիմել «Ցառաջ»ի:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

Հ. Ց. Դ. Իսիի Զաւարեան կոմիտէին ժողո – վը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Խրիմեան ա – կումբին մէջ: Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայա – ցուցիչները:

Փարիզի Հ. Ց. Դ. «Ռոստոմ» խումբի ժողո – վը՝ այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 78bis, rue des Couronnes: Իջնել métro Couronnes:

Հ. Ց. Դ. Ազդութեան խումբի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, սովորական հա – ւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Փարիզի մասնա – ճիւղի ընդհանուր ժողովը, այս հինդչաբթի ժամը 9ին Sociétés Savantesի մէջ: Կարեւոր օրակարդ:

Հայերէնի դաս 8—9:

Փարիզի Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայր – եան» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այս ուր – բաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքա – տեղին:

Փարիզի Ֆ. Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Sociétés Savantes, Salle C.: Բոլորին ներկա – յութիւնը անհրաժեշտ է: Պարահանդէսի հաշուե – տուութիւն:

Ալֆորվիլի Հ. Ց. Դ. Ս. Մինասեան ենթա – կոմիտէին ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն, ժամը 9ին: Օրակարգին է նախորդ ժողովին չա – րունակութիւնը, սովորական հաւաքատեղին:

Սէնթ Էթիէնի Անտառ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս չաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկերվարականներուն սրահը, 14 rue Brossard: Կարեւոր օրակարգ:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Պուլվար Օտոտի Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին կողմէ, այս չաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, 18 Bld. Denis - Papin, La Cabucelle:

Դեղարուեստական բաժին, մեներդ, արտա – սանութիւններ: Պիտի բեմադրուի, կեցցէ մեր լեզուն, մասնակցութեամբ Նոր Սերունդի ան – դամուհիներուն: Հայկական դեղեցիկ պարեր, Կ. Խաչի սանուհիներուն կողմէ: Պիտի նուագէ Սէն Լուի Նոր Սերունդի նուագախումբը ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս: Ճոխ պիւֆէ, խմորեղէնները Խաչու – հիներու կողմէն պատրաստուած է:

ԹԷՈՈՌ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այ սերդահանդէսը, բոլորովին նոր յայտադրով:

Յայտադրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Ղա – դարեանէ, Ձերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. բոլորո – վին առաջին ունկնդրութիւն դեղեցիկ երգերու, զոր երդիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդա – ւոր երդահաններէն:

Տոմսերը կը դտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմա – քի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պաղրճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս. Թէլլեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց տնօրէնու – թեան, Հայ դրավաճառներուն եւ Ցառաջի մօտ:

THEATRE DE LA CAITÉ LYRIQUEի ՄԷՋ
9 Ապրիլ, ուրբաթ ժամը ճիշդ 20.30էն 23.45:
Մէկ անդամուան համար կը ներկայացուի՝

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍԵԼԻՔՆԵՐԸ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան, պատրաստուած մեծ խնամ – քով եւ բոլորովին նոր երաժշտութեամբ:

Բեմադրութիւն՝ Բ. Հապիշեան, պարերու վա – րիչ՝ Տիկին Լ. Թորոսեան, դիմայարդար՝ Կ. Օսմանճեան: Մասնակցութեամբ Փարիզի եւ շր – ջանի եւ «Նոր Սերունդ»ի երիտասարդ ուժերու: Բեմի վրայ 60 հոգի: Պար՝ Օրիորդներ Ռէժինա եւ Լիլիան Յովհաննիսեաններ, Ա. Մրջանակ Փարիզի երաժշտանոցէն եւ Opéra Comiqueէն:

Մասնակցութեամբ Թաւրիսթ Գարեգինի:

Gaité Lyriqueի 40 հոգինոց նուագախումբը, երաժշտութիւն եւ ղեկավարութիւն Ա. Մեսրո – մեանցի: Գիները.— 300, 150, 120, 100, 80, 50:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Métro Arts et Métiers, St. Denis, Réaumur:

Տոմսերը կը ծախուին Գրատուն Հրանտ Աս – մունէ 51 rue Mr. le Prince, Odéon, Հ. Բալուեան 43 rue Richer, Պարսամեան 46 rue Richer - Montmartre, Նոր Սերունդի Փարիզի եւ շրջանի բոլոր մասնա – ճիւղերուն մօտ, Փարիզ, Շավիլ, Իսի լէ Մուլինօ, Պանեէօ, Անիէռ, Ալֆորվիլ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Vendredi 19 MARS 1948 Ուրբաթ 19 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année № 5295-Նար շրջան թիւ 904 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ֆր.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՆԵՐԳԱՂԹ, ՊԱՅՄԱՆԱԻ ՈՐ...

Ինչպէս կը բացատրէինք մեր նախորդ խմբագրականով, անհրաժեշտ է որ հայրենադարձր կատարուի, առայժմ, միայն այն պաղտւթիներէն, ուր այլազան վտանգներ կը սպառնան մեր բազմութեանց :

Անխմաստ է, հիմակուհիմա, տուն – տեղ քանդել, օրինակ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ ուր ունինք կազմակերպուած գաղութներ՝ բոլորովին զերծ այլասերումէ ու երեսի վրայ ձգել Թուրքիոյ մէջ արձանագրուած քանի մը հազարը որոնց վրայ բնականաբար ծուռ աչքով կը նայի ջարդա – րարը ու թեւեւս լաւագոյն առիթին կը սպասէ հաշիւի նստելու համար անոնց հետ :

Անխմաստ է նոյնպէս ներկայ Հայաստանի սահմաններէն դուրս — Խորհրդային Միութեան մնացեալ շրջաններուն — մէջ ապրող մեր հայրենակիցները ընդդիմի բարիքէն զրկելու քաղաքականութիւնը որ, անշուշտ, ունի իր դաղտնի ծալքերը :

Համաձայն Բարեգործականի վերջին զեկոյցին, երկու տարուան մէջ հայրենիք վերադարձած են միայն 86.000 հոգի :

Հազարաւորներ կարաւանի կը սպասեն Իրանի, Եղիպտոսի կամ Պալքանեան երկիրներուն մէջ եւ մտանուած են անհնարադրելի թշուառութեան :

Բարեգործականը մեծագումար նպաստներ կը յատկացնէ անոնց չափով մը դարմանելու համար անպատասխանատու թեթեւսօլիկներու կողմէ սաթքուած այս ողբերգութիւնը :

Իսկ Մոսկուան ու Երեւանը կը դիտեն, ան – խո՞վ :

Սխալներ առաջ դանազան արդելքներ ցոյց տրուեցան այդպարագային համար կարաւանին – րուն մեկնումի յետաձդումը — համաձարակ ե – դիպոսի մէջ, վարչական խոչընդոտներ Իրանի կառավարութեան կողմէ եւայլն :

Այսօր, այլեւս չկան այդ արդելքները — այդ պատրուակները — բայց մեր թշուառ բազմութիւնները տակաւին կը սպասեն, ակնդէտ, Մոսկուայի բարեխնամ կառավարութեան նոր հրա – հանդներուն :

Դաշնակցականը ըլլալու պէտք չկայ տեսնելու եւ մտանդիչ ընելու համար նոր օրերու այս ողբերդութիւնը :

Միլիոններ հանդանակուեցան հայրենիք փո – խադրելու համար արտասահմանեան Հայաստանի տրամադրքի ուժերը — աշխատաւորն ու արհեստաւորը, մտաւորականն ու արուեստագէտը — ոչ թէ գաղթակայաններ հաստատելու համար այս կամ այն երկրին ճամբաներուն ու քարաւիներուն վրայ :

Եթէ Երեւանի իշխանապետներուն հրահանգ տրուած է քայքայել գաղութները եւ այդ ձեւով կռուիլ Դաշնակցութեան դէմ, պէտք չկայ «լախտը իջեցնելու» մեր աշխատաւոր ու հայրենասէր ներդաղթողներուն դլխուն :

Դաշնակցութեան դէմ կրնան կռուիլ ճակատ ճակատի եւ պարկեշտ ու աւելի մարդասէր մի – ջոցներով, փոխանակ կիզդ հաւաստիքներով հա – դարաւորներու տունն ու տեղը քանդելու :

Զանդուածային ներդաղթը իմաստ կ'ունենայ միայն այն ատեն երբ անոր հետ դուրընթաց, քայ – լեր առնուին մեզի վերադարձներու համար մեր ազգական հողերը — Խորհրդային Միութենէն ներս կամ դուրս :

Դժբախտաբար, այդ ուղղութեամբ որեւէ դրական քայլ առնուած չէ եղեր տարիէ ի վեր — չենք խօսիր նախապատերազմեան քանամեակին մասին երբ դատապարտութիւն էր հող պահանջել «մեր թուրք եղբայրներէն» (?):

Երեւանի կառավարութիւնը ոչ իսկ մէկ անդամ իր չորս պահանջները քակեց պահանջելու համար արեւմտեան Հայաստանի նահանդները :

Միայն կաթողիկոսին արտօնութիւն տրուե – ցաւ բաղձանքներ արտայայտելու եւ հեռագիր ուղարկելու Փոցտամի խորհրդաժողովին — Յուլիս 1945 :

Ձիշդ է որ Մոսկուայի կառավարութիւնը բարեհաճեցաւ անուղղակի կերպով քայլերել արտասահմանի մէջ կատարուող դիմումները — ի հարկէ ոչ այն դիմումները զորս Դաշնակցութիւնը կատարեց միջազգային խորհրդաժողովներու մօտ — բայց, պատմութիւնը վկայ, որ իր կողմէ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԸ

Աշխարհի բոլոր ազգերու մէջ, բոլոր լեզուներով գործածուած ամէնէն երկդիմի բառը կարծեմ դիւանագիտութիւնն է :

Կան չրջաններ, ինչպէս պատերազմներէ ա – ռաջ եւ պատերազմներէ վերջ, երբ այդ բառը ոչ միայն մտանուր նշանակութիւն մը կը ստանայ, այլեւ զայն կրելու պատիւը ունեցող «մեծերը» ա – մէնէն աւելի զբաղուած, զործաւորի մը չափ ա – րիւն – քրտինք թափող մահկանացուներու կարգը կարելի է դասել : Անոնց աշխատանքի գործարան – ները ժողովներն են, Երեքներու, Հինգերու, Տասնըչորսերու կամ Տասնըվեցերու, Ցիսունը – հինգերու, չարեցէք որքան որ կրնաք : Գործիք – նե՞րը, պայտաձեւ սեղան մը,հանդստաւէտութիւնա – թոռներ, դրիչ մը եւ թոռնուերով թուղթ ...

Օգնաւեր, մտանուր կառախումբեր, կիս – ցի նման կը բանին օրն ի բուն, մէկ երկրէն միւս – սը : Անձադրի խնդիր չկայ, ոչ ալ մաքսային քըն – նութիւն, «դիւանադիտական»ը փակած է անոնց վրայ, աշխարհի բոլոր աւելորդ տաղտուկներու դէմ ապահովադրելով զիրենք :

Պարզ գործաւորի մը աշխատանքին արդիւն – քը, ամէնէն համեստը, բանի մը կը ծառայէ, գո – նէ ընտանիքի մը հացը կ'ապահովէ : Դիւանագէ – տինը կը մնայ անմատչելի մեզ նման հասարակ մահկանացուներուս համար, զոնէ սկիզբի օրե – րուն :

Ժողովները իրարու կը յաջորդեն : Միլիոնները կը ծախսուին անոնց համար : Վճարողը զոր – ծարանին մէջ աշխատող բանուորը կամ սա հա – մեստ խանութպանն է անշուշտ : Պիտի ըսէք, այս ոչինչ եւ կկոցային աշխատանքին արդիւնքն ալ ի վերջոյ այդ բանուորը կամ դիւղացին է որ կը վայելէ, առ նուազն հինդ տարի տեւող արիւ – նալի պատերազմով մը :

*Պղտի՞կը բան է, այս արդիւնքը : Հարցուցէք անդամ մը զայն հրապարակ նետող մեծամեծ դի – ւանագէտներուն, անոնց կանթեղին իւղ լեցնող մոցեալ իմաստուններուն, գործարանատէր, կուսակցապետ թէ հասարակ արկածախնդիր : Անոնք ինչ դիւերներ են լուսցուցած զայն «հա – սուն» վիճակի մը բերելու համար, իսկ զայն վա – յելելու մեծ բարիքը նուէր կ'ընեն առատաձեռ – նօրէն քսան միլիոն երիտասարդներու եւ նոյնքան մը կիներուն եւ մանուկներուն, որպէսզի գերեզ – մանէն անդին ալ անոնք օրհնեն ? զիրենք, իրենց ճակատը զարդարելով «ի՜նչ մեծ դիւանագէտներ էին» չողշողուն տիտղոսով : ԱՐԱՄ ԱԶԳ

հրապարակաւ կամ զաղտնի ոչ մէկ ձեռնարկ չէ եղած զոհացնելու համար տասնըվեց հանրապե – տութիւնները մէկէնէն խորթին բաղձանքները :

Այն հանրապետութեան որուն 300.000 զաւակները քաջարար կռուեցան գոյնզգոյն ժողովուրդ – ներու դինուորներուն կողքին :

Վիշինսքիի հոկտեմբեր 24ի անփառունակ ե – լոյթը աւերդող կամ յաւելուածական փաստ մըն էր որ խորհրդային կառավարութեան համարչկայ հայկական հողային խնդիրը այնպէս ինչպէս Դաշ – նակցութիւնը կ'ըմբռնէ, այլ կայ վրացական կամ ռուսական հողային պահանջներու խնդիրը :

Վիշինսքիի յայտարարութիւնը երբեք չհեր – քուեցաւ ոչ իր կողմէ ոչ ալ իր կառավարութեան կողմէ—մեր իմաստակները իրենց կարդացածն այ հասկնալու ընդունակութենէն զրկուած են — եւ տակաւին կը մնայ ի զօրու :

— Կարսն ու Արտահանը վրացական են...

Անեղելի ու վտանգաւոր լաւատեսութիւն պիտի ըլլար սպասել որ խորհրդային կառավա – րութիւնը, այս պայմաններուն մէջ, մեր անունով պահանջ ներկայացնէր միջազգային ատեանի մը առջեւ, չորս նահանգներուն մասին ու զոհացում ստանար : Կամ զոհացում ստանալէ եւս, մեր մի – նուճաղ ժողովուրդին վերադարձնէր իր պղտիկ սեփականութիւնը :

Փաղաղով դիտենք թէ խորհրդային սահմաննե – րուն կցուող հողերու մասին ինչ կարդադրութիւն – ներ կ'ըլլան Մոսկուայի վարիչներէն :

Երբ, օրուան այս ժամուն, այս աստիճան անատոյդ է Հայաստանի սահմաններուն խնդիրը եւ այսքան «երեսի վրայ ձգուած» մեր քաղաքա – կան դատը մտանատնդ մեր հայրենիքը հովանաւո – րող պետութեան կողմէ, ո՞ր միամիտը բարիք կը սպասէ զանդուածային ներդաղթէն :

Ներդա՞ղթ, այո՛, պայմանաւ որ ընդարձակ – ուին մեր սահմանները, արդարօրէն լուծուի մեր դատը եւ, ամէնէն առաջ, քաղաքական չղթաները պղ – պատէ վարագոյրին տեսնեն բանտարկուած ժողո – վուրդներուն որոնց մէկն է նաեւ մեր ժողո – վուրդը :

Ժ.

Թրումընի ճառը

ԵԼՈՑԹ ԽՈՐՀՐԴ. ՌՈՒՍԻՈՑ ԴԷՄ

Ամերիկեան Փոնկրէսին առջեւ, Թրումըն խօ – սեցաւ վերջապէս երկկ իրիկուն այն «զդայա – ցունց» ճառը՝ որուն կը սպասուէր երկու օրէ ի վեր : Անշուշտ, Նախագահին յայտարարութիւն – ները սպառնական հանդամանք չունէին, հակա – ռակ չատերու յուսացածին : Սակայն եւ այնպէս, այնքան քննադատեց Խորհրդ. Միութիւնը եւ այնքան տրոշապէս ծանրացաւ Ամերիկայի վճռ – ուորական քաղաքականութեան մէջ արմատական փոփոխութիւն մը մտցնելու անհրաժեշտութեան վրայ որ այս «պատմական» ճառը կրնայ վճռա – կան ազդարարութիւն մը նկատուիլ Մոսկուայի ուղղուած : Տարակոյս չկայ որ Խորհրդ. Մի – ութիւնն ալ իր ըսելիքները ունի, որոնց անհամբե – րութեամբ եւ մեծ հետաքրքրութիւնով կը սպասեն միջազգային քաղաքական շրջանակները եւ սովետ պետութեան բարեկամները :

★ *Ահա, Թրումընի յայտարարութեանց գլխաւոր մասերը.—*

«Այսօր հոս եկած եմ ձեզի հաղորդելու թէ ըրքան քրիտիքական է Եւրոպայի կացութիւնը եւ ձեզի յանձնարարելու որ կարգ մը միջոցներու մասին խորհիք : Եւրոպայի մէջ տեղի կ'ունենան արագ փոփոխութիւններ, որոնք մեր արտաքին քաղաքականութեան եւ ազգային ապահովութեան վրայ կ'ազդեն : Իրենց քաղաքացիներուն ապահովութիւնը ապահովող կառավարական ձեւը պահպա – նելու համար ազդերը պարքար կը մղեն, բայց, այս պայքարին սպառնացող վտանգները կ'աւել – նան հետզհետէ :

«Աշխարհի ներկայ վիճակը արդիւնքը չէ պա – տերազմին հետեւանքներուն. ան առաջ կուգայ դլխաւորաբար սա իրողութենէն որ ազդ մը (Խոր – հրդային Ռուսիոյ կ'ակնարկէ, Ծան. ԽՄԲ.) ոչ միայն կը մերժէ դործակցիլ արդար եւ պատուա – ւոր խաղաղութեան մը հաստատման, այլ — ինչ որ աւելի դէշ է — կը չանայ արգելք ըլլալ անոր, ըրականապէս :

«ՄԱԿի անդամներուն մեծ մասը կը չանայ պարկեշտօրէն որ միջազգային այս կազմակեր – պութիւնը աւելի զօրանայ եւ աւելի ազդուական դործէ : Ազդ մը կայ սակայն որ յարատեւօրէն կը խափանէ անոր դործունէութիւնը, չարաչար դոր – ծածելով վեթոյի իրաւունքը : Բայց, այս չէ ամէ – նը : Թշնամութիւնները դարերէն ի վեր, Խորհրդ. Միութեան եւ իր դործակիցները ընդդէմ արեւելեան Եւրոպայի շաբք մը ազդերու անկա – խութիւնն ու անոնց ոամկավարական կառավա – րութեանց նկարագիրը : Եւրոպայի այսօրուան քրիտիքական կացութեան պատճառը դործելու այս բանի եղանակն է եւ յատկդիտաւորութիւնը՝ զայն կիբարկելու նաեւ տակաւին ազատ մնացող երկիրներու մէջ :

« Զեխ Հանրապետութեան ազբերդական վախճանը առաջ բերաւ ցնցում մը, որ տարածուեցաւ քաղաքականքի բոլոր ազդերուն մէջ : Հիմա ալ, Ֆինլանտայի վրայ կը բանեցուի ճնշում մը՝ որ կրնայ վտանգի մատնել Սկանտինաւեան ամբողջ թերակղզին : Ցունաստան դինուորական ուղղակի յարձակման ենթարկուած է ըմբոստներու կողմէ, որոնց իրականապէս կ'օդնին համակիրավար ազդե – ցութեան տակ գտնուղ գրացի երկիրներ : Իտա – լիոյ մէջ, համակիրավար փոքրամասնութիւն մը վճռապէս եւ յարձակողականօրէն չանքեր կ'ընէ, երկրին տէր դառնալու համար » :

Ըսելէ ետք թէ ինչպէս Ամերիկա ծրագիր մը պատրաստեց Եւրոպայի մէջ պատերազմին զոր – ծած աւերները դարմանելու եւ համաչխարհային տնտեսութիւնը, բարւոքելու համար , ծրագիր՝ որուն ոչ միայն չուզեց մասնակցիլ Խորհրդ. Ռու – սիա հակառակ ինքն ալ հրաւիրուած ըլլալուն, այլ, ընդհակառակը ամէն չանք ըրաւ ու կ'ընէ զայն ձախողեցնելու համար, Թրումըն յայտարա – րեց թէ՝ հարկ է միջոցներ ձեռք առնել պաշտ – պանուելու համար ներքին եւ արտաքին յարձակ – ման դէմ : Ցետոյ աւելցուց .

« Պրիքսէլի ուխտը մեծ նշանակութիւն ու – նի, որովհետեւ աւելի զօրաւոր դրացի մը չէ որ պարտադրեց զայն ստորագրող պետութիւնից, ի – րենց ժողովուրդներուն ազատ կամքը ներկայա – ցնող կառավարութիւններ է որ կ'ընքեցին զայն ... Այս նախաձեռնութիւնը արժանի է մեր կատար – եալ օժանդակութիւնը վայելելու : ... Տիեզերա – կան պատմութեան մէջ շրջաններ կան՝ որոնց մի – ջոցին աւելի խելացի դործ մը կատարուած կ'ըլ – լայ դործել քան վարանիլ : Այսպիսի դործ մը վը –

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

1848ի ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Ֆրանսա՝ Մայր յեղափոխութիւնից :

1848 *Փետրուար* 24 : *Յեղափոխութիւն է : Փարիզի փողոցներն ու հրապարակները ողողուած են անհամար բազմութեամբ : Բահ ու բրիչ, հրացան ու սուին, դանակ ու դաշոյն կը փայլատակեն բանուորական կապոյտ ու մաշած հագուստին տակ եւ մոլեգնած ամբոխը կը գոռայ,— Անկի՛ արքան, մահ ա՛ւազակներուն··· : Զկան կոճկուած, չքերթի վարժ զինուորներ,— հրամանի սպասող մարդ – մեքենաներ : Կայ միայն ցասկոտ ամբոխը, մոլեգին , վճռական , կորովի եւ անյողդողդ :*

Ծերունի Լուի Ֆիլիպի արքունիքը կը դողայ : Հրաւառ աւերութեան աղաղակներն ու սպառնալիքները կը հասնին մինչեւ Թիւլըրի : Թագաւոր, վարչապետ ու նախարար, մատնուած են անելի :

— Անկի՛ Լուի Ֆիլիպ ,

— Անկի՛ կիզո ···

Թիւլըրի արքունական պալատի թուխ ահեղ – բէն մէկն անգամ, ազդուած յեղափոխական ամբոխի բացականչութիւններէն, անդադար կը կրկնէ նախարարներու երեսին.— Անկի՛ կիզո, անկի՛ կիզո··· Ժողովուրդը կը ծափահարէ, գոռում դոչիւնները կը սկսին, իրամատներէն յարձակումը կը սկսի, արիւնը կը հոսի հնադարեան Լոյս Քաղաքի պողոտաներուն վրայ :

Հայրենասէրներու կատաղի թափորը, օձապտոյտ դալարումներով, կ'անցնի զինարան , խորհրդարան, Թիւլըրի, Ռօշիլտի դղեակ, Նէօյի եւ այլուր, ամէն ինչ քարուքանդ, կողոպուտ , աւար : Հաղիւ կը փրկուի Նօթր Տամի տաճարը : Սարսափը պատած է բոլորին: Աղնուական, զօրական, քաղքենի ու կղերական,— Քառատարներու յաւիտենական ջոկատը — պատուհանի եւ թաքստոցներու փեղկերուն ետեւէն կը դիտեն ահարկու ամբոխը: Փողոց իջնելու քաջութիւն ունին միայն անոնք, որոնք հին ու մաշ եւ բանուորական հագուստ կը կրեն··· Այդ մենք ենք գալիս ···

Որեւէ դիմադրութիւն ի զուր է փորձել ամբոխի սրբազան ցասումին առջեւ: Ոչ թնդանօթ, ոչ բանակ եւ ոչ զօրական: Ամէն ինչ ժողովրդական պոռթկում կը կրէ իր մէջ,— եւ բանակ, եւ կառավարութիւն, եւ հանրապետութիւն, , եւ ազգային վեհապետութիւն, եւ յեղափոխութիւն : Միապետներու ծանր լուծերը չատ ենթքեած անոր ուսերը: Ի դին հերոսական խոյանքներու եւ անձնուրացութեամբ, ապատութիւն կը պահանջէ :

Այսպէս էին, դար մը առաջ, Փետրուար 24— 25ի օրերը, յեղափոխական փոթորիկներու վառարան Փարիզի մէջ :

Ահա այդ օրերու ծնունդն էր երկրորդ կարճատեւ հանրապետութիւնը :

Ժամանակաւոր կառավարութիւնը , ծերունի Տիւփո՛ն տը Լ'Էօրի նախագահութեամբ, քաշուած Օթէլ տը Վիլի համեստ սենեակի մը մէջ, տեն – դաղին ժողովներ կը դումարէր, հաղարաւոր բազմութեան սպառնալիքին տակ: Այդ ճգնաժամային օրերուն էր, որ ցցուեցաւ մեծահամբաւ բանաստեղծ Լամարթինը: Հռետորի իր մոգական խօսքերով, մարդկային ալեկոծ ծովուն դէմ :

Յեղափոխական ամբոխը կ'որոտար ·

— Ի՞նչ բանունքով ժամանակաւոր կառավարութիւն կը կազմէք :

— Ինչ իրաւունքով,— Պատասխանեց Լամարթին — հոսած արեան իրաւունքով, հրդեհներու իրաւունքով, անդեկ եւ անդլուխ ազգին իրաւունքով, եւ դուցէ վաղը, անօթի ժողովրդի իրաւունքով: Ահա ձեզի ամէնէն անձնուէր եւ ամէնէն կռուի իրաւունքը: Քաղաքացիներ, քանի որ պէտք է ըսել հոս, բոլոր անոնց իրաւունքով, որոնք առաջիններն եղան իրենց կեանքը կասկածի ու կառափնատի ենթարկելու, իրենց գլուխը ժողովրդական ու արքայական վրէժխնդրութեանց են – թարկելու, որպէսզի փրկուի Ֆրանսան :

Ծուցարարներու խռովիչ հոգին ժամանակաւորապէս կը խաղաղէր, բայց նոր պահանջներ յառաջիկան կ'առնէին անդադար: Եւ ահա կարմիր դրօշի գործածութիւնը, իբրեւ ազգային դրօշ ···

Ալեկոծ ամբոխին դարձեալ կուրծք կուտայ Լամարթին, իր տաք չունչը պատցնելով արտակարգ կորովով ու վեհութեամբ :

— Կարմի՛ր դրօշա՞կ··· այո, կարելի էր զայն բարձրացնել, երբ արիւնը տակաւին կը հոսէր, բայց, այժմ, պէտք է ծալել զայն, ի նշան համերաշխութեան եւ խաղաղութեան: Ի՞նչ, կ'ուզէք որ ձեր հանրապետութեան դրօշն ըլլայ աւելի տխուր եւ սպառնալից, քան աւերակ ու ամբակոծ քաղաքի մը դրօշը: Քաղաքացիներ, դուք կրնաք բռնութիւն ի գործ դնել կառավարութեան վրայ, դուք կրնաք պահանջել որ ազգի մը դրօշն ու ֆրանսայի անունն անգամ փոխուի··· ինչ կը մնայ ինձի, վստահ եղէք, իմ ձեռքերը երբէք չեն ստորագրեր այդպիսի հրովարտակ մը: Մինչեւ մահ կը մերժեմ այդ չառագոյն դրօշը: Եւ դուք նոյնը պիտի ընէք, որովհետեւ եթէ կարմիր դրօշը միայն Մարսիան դաշտին չրջանն է ըրած, իսկ 1791 եւ 1793ի ժողովրդական արեան մէջ, ճառադոյնը աշխարհի չրջանն է ըրած փառքով, հռչակով եւ հայրենիքի ազատագրութեամբ :

Լամարթինի խօսքը հրաշքներ կը գործէր : Ժողովուրդը յուզումէն կուլար, կ'երգէր ու կը բացագանչէր : Ցոյսոխներով ծածկուած աչքատուր մը, վիրաւոր կուրծքը բացած, հեծկլտալով ինկաւ Լամարթինի թեւերուն մէջ ···

Ամենուրեք դարձեալ սկսան պարզիլ եռագոյնը : Եւ Լամարթինի կախարդական խօսքերը անցան չրթունքէ չրթունք, նոյնիսկ երկար տարիներ անջնջելի պահելով իրենց հմայքը :

Ահա այդ օրերուն էր, որ Ֆրանսական մտքի մէկ ուրիշ տիտանը՝ Վիքթոր Հիւկօ, կ'երթայ Օթէլ տը Վիլ իր բարեկամ Լամարթինը տեսնելու :

Ահագին բազմութիւն խռնուած է Օթէլ տը Վիլի հրապարակը: Շատ դժուար կ'ըլլայ ճնդքել քաղաքացիներու այդ կուռ բանակը: Հիւկոյի անունը չուտով կ'անցնի բերնէ բերան եւ ճամբայ կը բանայ: Ճանկարծ, բազմութեան մէջէն մէկը, իր առջեւ կը նետուի եւ կըսէ·

— Քաղաքացի Վիքթոր Հիւկօ, պոռացէք, կեցցէ հանրապետութիւնը:

— Սպառնալիքի տակ, ես ոչինչ կը պոռամ կ'ըսէ հռչակաւոր բանաստեղծը : Ազատութիւնը դուք կը հաստնաք: Այսօր ես միայն կը պոռամ կեցցէ ժողովուրդը, որովհետեւ կը սիրեմ, վաղը պիտի պոռամ կեցցէ հանրապետութիւնը, որով – հետեւ ես այդպէս կ'ուզեմ :

Ինչպէս ծանօթ է, ժամ· կառավարութեան անդամներն էին Տիւփո՛ն տը Լ'Էօր, Լամարթին , Լուի Պլան, Լէտրիւ Ռօլէն, Արագօ, Մառի, Կարնիէ Փաժէս, Մարաս, Ալմէր (բանուոր), Քրէմիէօ, Ֆլօքոն, Պէթմոն, Կուլմօ: Ամէնքն ալ հանրապետականներ, բայց չատ հետու էին ներդաշնակ կառավարութիւն մը ըլլալէ :

Ահագին տարակարծութիւններ կային : Գոհ չէր նաեւ կառավարութեան չարժումները պիտող, բանուորական աշխարհի կուռքը Օկիւստ Պլանքի : Անհնար էր խոստումնալիր եւ բարեկամեցողութեամբ ժողովրդական պահանջներուն ընդառաջել: Ան միայն կրնար ուսումնասիրել աշխատանքի կազմակերպութեան , հանրաքուէի, արդարութեան եւ ընկերային բարօրութեան վերաբերեալ հարցերը եւ ներկայացնել ազգային ժողովին: Հանրապետական կառավարութիւնը անկարող էր մէկ օրէն միւսը բարեփոխել ամէն ինչ :

Եւ ահա, դժգոհ ժողովուրդը սկսաւ պոռալ անոնց երեսին,— կեղծ եղբայրներ, քաղքենիներ, արքայականներ ···

Գումարուեցաւ Ազգ· ժողովն ալ եւ դարձաւ սոսկ քուէարկող մեքենայ մը :

Դէպքերը այնքան հեւի հեւ կ'ընթանային, որ ոչ ոք կրցաւ ուշակեդրոնացած մտքին մէջ պատրաստած դաւերը ու Ցունիսեան հարուածը :

Եւ ահա, 1851 Դեկտեմբեր 2ին, Լուի Պոնափարթ, պետական հարուածով մը վերջ տուաւ արեան դնով ձեւք բերուած յեղափոխութեան բարիքներուն : Տասը տարով նախադահ նշանակուելէ վերջ, 1852 Դեկտեմբեր 1ին ինքզինք կայսր հռչակեց ···

Ինչ յոյսեր կապուած էին երկրորդ հանրապետութեան յաջողութեան հետ :

Բացի Ֆրանսայի ներքին կեանքի բարեփոխութիւններէն, միջազգային ճակատին վրայ եւս տեղի պիտի ունենային հսկայ փոփոխութիւններ :

Վիքթոր Հիւկօ, 1855ին Ժերզէյի մէջ, յեղափոխական տարեդարձին օրը, այսպէս կը բնաձեւէր իր ակնկալութիւնները հանրապետութեան յաջողութեան պարագային ·

— Ամբողջ Եւրոպան պիտի կազմէր մէկ ժողովուրդ, ազգերը պիտի ապրէին իրենց սեփական կեանքը ընդհանուր համագործակցութեան մէջ , Իտալիան պիտի պատկանէր Իտալիոյ, Լեհաստանը՝ Լեհաստանի, Հունդարիան Հունդարիոյ եւ Ֆրանսան՝ Եւրոպայի, Եւրոպան՝ մարդկութեան: Հռենոսը պիտի դադրէր դերման գետ ըլլալէ, Պալթիկն ու Սեւ Ծովը ռուսական լիճ, Միջերկրականը՝ Ֆրանսական, Ատլանտեանը՝ անգլիական : Գետերն ազատ, ովկիանոսներն ազատ, ծովերն ազատ, նեղուցներն ազատ: Եւրոպական համակցութիւնը պիտի կազմէր մէկ ազգ··· ոչ պատերազմ, ոչ դանակ, ոչ սահմանադրութիւն, ոչ մաքսատուրք··· մէկ խօսքով միջազգային հանրապետութիւն ···

Աւաղ, պատմութեան անիւը չջնուած էր : Սարսափահար մարդկութիւնը ականատես եղաւ ահագին դէպքերու եւ վիթխարի աշխարհամարտերու: Եւ տակաւին այսօր, երբ երկկի արիւնը չէ չամքած դեռ, նոր բանդէտներ ու մարգարէներ կը խօսին երրորդ աշխարհամարտի մասին:

Այս հարիւրամեակի չէմքին, արդեօք, 1848ի հրաչունչ յեղափոխութեան դասերը բան չեն խօսիր ամոնց ···

Վ· ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Լեւիթեի ու Սթալինը իրենց ազատեցին Հայաստանը

(Տեսնել «Յառաջ» Յունուար 21—29)

Օսմանեան կայսերական կառավարութեան Դաշնակիցներին անձնատուր լինելուն պէս Իթթիհատ եւ Թէրաքքը կուսակցութեան զեկավարները, որոնք Օսմանեան կառավարութեան անդամներն էին, փախան Թուրքիայից Գերմանիա, որտեղից Թոան Մոսկուա Լենինի օգնութիւնը ուզելու Ռուսաստանի հին Դաշնակիցները Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ միւսների դէմ: Ռուսական Խորհրդային կառավարութիւնը սիրալիր ընդունելութիւն ցոյց տուաւ էնվէրին, Թալէաթին եւ նրանց բարեկամներին Մոսկուայում, մոռանալով, երեւի, որ դրանք իրենց ազատագրուած յայտարարած Հայաստանի ժողովուրդի դահիճներն են եղել :

Գերմանիոյ անձնատուր լինելուց յետոյ վերոյիշեալ Օսմանցի հերոսներից Մոսկուա մնացողներ եղան Թուրք Ռուս բարեկամութիւնը իրականացնելու համար եւ եթէ կարելի է Խորհրդային կառավարութեան օգնութիւնը ստանալու համար դաշնակիցներին առանց պայմանի յանձնուած թրքական հողերը փրկելու յոյսով :

Բայց Թուրքիան վերջնականապէս անձնատուր էր եղել եւ դաշնակիցները, Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա ինքնաշրջութ կարդադրութիւններ էին անում Կոստանդնուպոլսում: Դաշնակից զօրքեր էին մտել նաեւ Սուրիա, Լիբանան, Պաղեստին, Արաբիա, Կիլիկիա եւ Ատալիա: Միայն հայկական չորս նահանգները դեռ զրկեթէ լիովին դատնում էին Օսմանեան բանակների ձեռքը:

Եւ ահա Օսմանեան բանակի լաւ սպաներից մէկը, Մուսթաֆա Քէմալ, փախչելով Կ· Պոլսից ապատանում էրզրում, ուր պրդեց ապստամբութեան դրօշակը Օսմանեան կեդրոնական կառավարութեան եւ Դաշնակիցների դէմ :

Ռուսական Խորհրդային կառավարութիւնը անմիջապէս օգնութեան փութաց ապստամբ Թուրք սպային, որին յաջողուել էր իրան միացնել էրզրումի շրջանի բոլոր Թուրք տարրերին եւ յայտարարել Սէվրի դաշնագրութիւնը չեղած, ինչպէս նաեւ չեղած յայտարարել Աղդային դաշնագրութեան (Վէրսայլ) Թուրքիային վերաբերող յօդուածները եւ որոշել Թրքական իշխանութեան տակ պահել բոլոր հայկական հողերը մինչեւ Երեւանի սահմանները,մէջը լինելով Կարս, Արտահան, Օլթի եւայլն:

Խորհրդային կառավարութիւնը զէնք եւ դրամ մատակարարեց Մուսթաֆա Քէմալին իր հակահայկական ծրագիրները իրագործելու համար: Ժէնէրալ Ֆրանզէն, Կարմիր Բանակի լաւ սպաներից մէկը, Թուաւ Մուսթաֆա Քէմալի մօտ եւ առաջին դաշնակցային կարը հաստատեց Նրահետ:Ֆրանզէն յիսուն միլիոն ոսկի բուրլի դրաւ Թուրք ապստամբ ժէնէրալի տրամադրութեան տակ խոստանալով ոչ միայն Տաճկահայկական հողերը չպահանջել, այլեւ Կարսը եւ Արտահանը դրաւելուն արգելք չդառնալ եւ չբողոքել :

Եւ մինչ Կարմիր Բանակը հետզհետէ նուաճում էր ամբողջ Ռուսաստանը պարտութեան մատնելով հակայեղափոխական համարուած ուժերը, Մուսթաֆա Քէմալի ազգային բանակն էլ մի կողմից դրաւում էր Սուլթանի դերիչխանութեան տակ գտնուած հողերը, միւս կողմից էլ պայքար էր մղում Թուրքիա մտած յունական եւ Ռուսահայաստանի սահմանների վրայ պաշտպանուող հայկական զինուերի դէմ ամէն տեղ յաջողութիւններ էր ունենում, յաջողութիւններ ունեցաւ նաեւ Կիլիկիայի ճակատում Ֆրանսացիների դէմ եւ Ատալիայի ճակատում Իտալացիների դէմ :

Եւ դրեթէ բոլոր կռիւներում յաղթական դուրս եկած ռուսական խորհրդային կառավարութիւնը եւ Թրքական ազգային կառավարութիւնը հետզհետէ աւելի էին մօտենում, մինչեւ որ Կարմիր բանակը հիւսիսային Կովկասին տէր դարձաւ :

Անդրկովկասում կային չորս կառավարութիւններ, նոր անկախութիւն ստացած չորս երկիրներ, Տաղստան, Ադրբէյջան, Վրաստան եւ Հայաստան :

Պրէսթ Լիթովսկիի դաշնագրութեամբ Անդրկովկասի հողամասերից Թուրքիոյ էր Թողուած միայն Կարսը, Արտահանը եւ Պաթումը, իսկ Անդրը – Կովկասը ճանաչուած էր Ռուսական Խորհրդային կառավարութեան սեփականութիւն : Այդ դաշնագրի յօդուածների հիման վրայ էլ Մոսկուայում համաձայնութիւն կայացուեց Ազդային Թուրք կառավարութեան՝ եւ Ռուսաստանի Խորհրդ· կառավարութեան մէջ միացած ուժերով Անդրկովկասին տիրել եւ բաժանել համաձայն Պրէսթ Լիթովսկիի դաշնագրութեան տրամադրութեանց : Թուրքիան յանձն էր առնում իր ազդակից եւ դաշնակից Ադրբէյջանի լրել եւ դիմել Ռուսաստանին առանց կռուի, մի բան, որ անելը հեշտ էր, որովհետեւ Ադրբէյջանի բանակի սպայու –

Ա Ի Ա Լ Ա Ր Ա

ԿԱՄԱՎՈՐՆԵՐԸ ՊԱՏԱՍԵՑԻՆ ՀԱՅՐՈՒՍ

— Ես խնդրեմ ասած, որ ամեն անգամ, երբ ինձ պատահում եք փողոցում, դուք ինձ ամեն անգամ ավելի ու ավելի ծանր եք դարձնում, — ասաց Հայրուսը, ուղղվելով դեպի իր ընկերները։

Նրանք ծիծաղեցին, շարունակեցին իրենց ճանապարհը։

Հայրուսը ոչ մի անգամ չէր ուզում ծանր լինել ուրիշների համար։ Նա ամեն ինչ անում էր, որ ինքը թեթև լինի։ Նա ամեն առավոտ վազում էր մարզվելու, ամեն օր լողանում էր սառը ջրում, ամեն օր ուտում էր միայն այնքան, որքան հարկավոր էր, որ չքաղցի։ Նա ամեն ինչ անում էր, որ ինքը ուժեղ լինի, որ ինքը ոչ ոքի ծանր չընկնի։

Հայրուսը ոչ միայն ուժեղ էր, այլև շատ ճարպիկ։ Նա կարող էր ցատկել ամենամեծ պատերի վրայով, ինչպես նաև ծառերի վրայով։ Նա կարող էր ամենաբարձր ծառերի վրա բարձրանալ, ինչպես նաև ամենաբարձր տների տանիքները։ Նա կարող էր ամենաարագ վազել, ինչպես նաև ամենադանդաղ քայլել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոտքի վրա կանգնել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ պառկել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ լողալ, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ ջրի տակ մնալ։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չանել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ աշխատել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չուտել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ ուտել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չխմել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ խմել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չքնել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ քնել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չանել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ աշխատել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չուտել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ ուտել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չխմել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ խմել։ Նա կարող էր ամենաերկար ժամանակ ոչինչ չքնել, ինչպես նաև ամենաերկար ժամանակ քնել։

— Ես ուզում եմ ձեզ ասել, որ ինձ համար շատ դժվար է ձեզ հետ ընկերանալ, — ասաց Հայրուսը, ուղղվելով դեպի իր ընկերները։ — Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ ազատ թողնեք, որ ես կարողանամ ինձ ցանկացած ձևով պահել։ Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ թույլ տաք

տանդներ տալի, բայց վտանգները չատ աւելի մեծ կ'ըլլան, երբ չզործենք :

« Նախ եւ առաջ, կը յանձնարարեմ Քոնկ – բչհին որ արագօրէն աւարտէ Եւրոպայի վերա – կանգնումին համար պատրաստուած ծրագիրը ... Երկրորդ՝ կը յանձնարարեմ որ զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան օրէնքը չուտով քուէարկուի ... Սոխպղտական պարագաներու տակ, կարելի եղածին չափ մեծ թիւով մարդուած զինուորներու զօրաշարժը կրնայ արգիլել ապա – գայ պատեհապնդը : Երրորդ՝ կը յանձնարարեմ վերսին առժամապէս կիրարկել մասնակի զին – ուորագրութեան օրէնքը ... Անիկա անհրաժեշտ է, մինչեւ որ զինուորական պարտաւորիչ ծառա – յութիւնը կարենայ հաստատ հիմերու վրայ դըր – ուիլ : Պէտք է պատրաստ ըլլանք ամէն տեսակ մի – ջոցներ ձեռք առնել խաղաղութիւնը պահպանելու համար :

« Հաստատապէս որոշած ենք, կարելի բոլոր միջոցներով արդար եւ պատուաւոր հիմ մը դնել միջազգային խնդիրներու կարգադրութեանը համար : Պիտի չարունակենք մեր ամբողջ մաս – նակցութիւնը բերել ՄԱԿի :

«Դուրս երթեք դուց եղած չէ եւ բնաւ պիտի չհակուի Խորհրդ. Ռուսիոյ ինչպէս նաեւ այն բոլոր ազգերուն դէմ՝ որոնք անկեղծօրէն դոր – ծակցիլ պիտի ուզեն խաղաղութեան պահպան – ման » :

Թրումըն իր ճառը աւարտելէ առաջ, մխու – թեան եւ գործակցութեան հրաւիրեց Ամերիկայի բոլոր կուսակցութիւնները :

Հիւգերու դաշինքը ստորագրուեցաւ

Երկ, Պրիւքսէլի մէջ առտուընէ սկսեալ հին – դերու ուխտը, որուն բնակիչը կը հաստատէ այս մասին մեր ալդէն տուած տեղեկութիւնները : Ուխտը գործադրելի է 50 տարի, եւ զիւանդա – տական տնտեսկէտով նորութիւնն մըն է, որովհե – տեւ մասնակցող պետութեանց մէջեւ խորհրդակ – ցական մնայուն մարմին մը պիտի կազմուի, ինչ որ առկէ առաջ կնքուած նմանօրինակ դաշինքնե – րու մէջ գոյութիւն չունի :

Հինգ պետութեանց արտաքին նախարարները հերքեցին այն զրոյցները՝ որոնց համաձայն իբր թէ կնքուած ըլլայ նաեւ զինուորական դաշնի համաձայնութիւն մը եւ զոր. Մոնկոմըրի պետ նշանակուած ըլլայ արեւմտեան Եւրոպայի պե – տութեանց բանակներուն :

Պէվին ցուիսմոսի ըրած շատ մը անգլիացիներ

Տոնըվեցերու ժողովին բացման առաջին նիստին մէջ Անգլիոյ արտաքին նախարար Պէվինի խօսած ճառը յուսախաբութիւն պատճառած է բազմաթիւ Անգլիացիներու : Կը կարծուէր որ Անգլիոյ արտաքին նախարարը «Եւրոպական տ – դիով» ներշնչուած յայտարարութիւններ պիտի ընէր եւ առանց վարանման պիտի խօսէր քաղա – քական խնդիրներու վրայ ալ, մինչդեռ զրաղած էր միայն տնտեսական հարցերով : Անգլիացիք կը խորհին թէ՝ կ'արժէր 14 արտաքին նախարար – ներ հաւաքել Փարիզ, կազմելու համար վաշչա – կան քարտուղարութիւն մը միայն, որուն պաշ – տօնը պիտի ըլլայ պարզապէս հսկել Մարշըլի ծը – րագրին գործադրութեան վրայ :

Անգլիացի ժողովուրդին վախաքն է ընդհան – րապէս քաղաքական միութեան մը կազմութիւնը որուն կողմնակից երեսփոխանները թիւր հետ – գհետ կ'աւելնայ : Այսպէս, հիմա բոլոր կուսակ – ցութեանց պատկանող — բացի համայնավարնե – րէն անշուշտ — հարիւր երեսփոխան օրակարգ մը ստորագրեցին, որով կը պահանջեն որ թէ մի – այն խորհրդակցական մնայուն մարմին մը տաս – նըվեց ազգերուն մէջ, այլ՝ տեսմանադրական ժո – ղով մը՝ որ կազմուած ըլլայ այս 16 ազգերուն ել – կայ խորհրդարաններու ներկայացուցիչներէն եւ պաշտօն ունենայ պատրաստելու Եւրոպական Դաշնակցու – թիւնը :

Պէվինի ճառին հակառակը ըլլալով, Պիւտյի յայտարարութիւնները աւելի զոհունակութիւն պատճառած են այն Անգլիացիներուն՝ որոնք եւ – րոպական ոգին պիտակցութիւնը ունին :

Գերմանիոյ մուտքը միջազգային կրկնին մէջ

Ինչպէս ծանուցած էինք, Տանըվեցերու Փա – րիզի ժողովը որոշեց Գերմանիան մասնակից ընել եւրոպական պետութեանց այս խմբակցութեան : Երէկ, այս մասին բնագիր մը հրատարակուեցաւ, որ կը բացատրէ տրուած որոշման պատճառները :

Պաշտօնական բնագիրը կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ կատարեալ զործակցութիւնը անհրաժեշտութիւն դարձած է Տանըվեցերու մնայուն կազմակեր – պութեան աշխատութեանց մէջ, որոնց նպատակն է Եւրոպայի տնտեսական վերականգնումը : Սա – կայն, անկարելի եղած ըլլալով ցարդ Գերմանիոյ միութիւնը, այս երկրին անդեւամերիկեան զո – տին եւ Ֆրանսական զօտին է միայն որ ներկայա – գուցիչներ պիտի ունենան վերոյիշեալ կազմակեր –

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը

«Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ Կազմակերպուած փարիզի մասնաճիւղին կողմէ : Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան :

Գեղարուեստական չքեղ պարահանդէս – ցերեկոյթ, այս կիրակի ցերեկէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, rue Danton, métro Սէն Միշէլ : Կը խօսին, ընկեր Յ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ :

Տեղի կ'ունենան հայկ. պարեր եւ հաճելի անա – կնկալներ :

ԱՆՈՒԹԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 8.15ին :

Գաղա ա'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահ – ուան 25ամեակի առթիւ :

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԻՒԵԱՆի

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԷԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԷՀԹԻՐԵԱՆ (Սաթօ), Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ եւ Պ. ԳԱՐԱԳԱՇ պար :

Սկիզբ Ա.ին Սիփան երգչախումբը եւ Ռաուիոյի նուագախումբը (60 հոգի) :

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէլեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպաշեան, Թումայեան, Ազդ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պեհիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz) :

ՀԱՆԴԷՍ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՊՈՐՏՕ.— Հ. Ց. Դ. «Նոր Սերունդ»ի Ն. Աղ – բալեան խումբը իր բացման հանդէսը կուտայ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, երիտասարդ ընկերվարականներու սրահը, Սընօ : Բանախօ – սութիւն, արտասանութիւն, խմբերգ, մեներգ, նուագ, պար եւն. : Կը բեմադրուի Մ. օլիէլի «ԵՐ – ԿՈՒ ՄՈՒՎԵՐ»ը, (գաւեշտ մէկ արար) :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ պատուաւոր սպասուհի մը : Դի – մել՝ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻՆ : 18 rue Mélingne,Paris:

Հաս. արակոյ տեսարժ սէյ

Այս շաբաթ իրիկուն Հ. Ց. Դ. Տան մէջ :

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Տէվիճի մասնաճիւղի կողմէ, նուագ երգ, արտա – սանութիւն : Առաջին անգամ ըլլալով կը բեմա – դրուի Մոլիէրի ԵՐԿՈՒ ՄՈՒՎԵՐԸ (խիստ ծիծա – ղաշարժ գաւեշտ) : Ճոխ եւ առատ կերուխում :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Սէն Շամոնի Վարդգէս խումբի կողմէ, ի պատիւ Հայ ծնողք – ներուն, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 6 rue de la Brassի հայկական սրահին մէջ : Խիստ ծիծաղա – շարժ գաւեշտ մը՝ ԵՐԵՔ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐԸ :

Բանախօսութիւն, երգ, մեներգ, արտասա – նութիւն եւ ուրիշ անակնկալներ :

Ճոխ պիւֆէ : Մուտքը ազատ է :

ՔԱՆԻ (Հարաւային Ֆրանսա) մէջ հաստատ – ուած բնիկ Պարտիզակցի Տիկին Հռուֆ Աբրահեան (ծնեալ Մարտիկեան) կը փնտռէ հօրեղբայրը Կա – բրաեթ Մարտիկեան (Զակըճը Կարապետ) որ Ճոնեսաստանէն անցած է Շար. Ամերիկա երկար տարիներէ ի վեր : Տեղեկացնել Տիկին Աբրահա – նի, Ave. de Pierre Val, (Villa l'Ajaccienne) Cannes (A. M.): Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել :

Պ. Ց. ՏԻՐՏԻՐԵԱՆ Բալուկ կը փնտռէ հօ – րեղբօր որդին Նշան Տէրտէրեանը Բալուի Զայիր Մեզրէ գիւղացի որ Ամերիկա կը դտնուէր : Տեղե – կացնել M. H. Derderian, Grand Caban Par Fourques (Gard) France : Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթե – րէն արտատպել :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ.— Այրի Տիկին Թ. Լուկաչ, Տէր եւ Տիկին Ս. Թորոսեան եւ Օր. Վերա Լուկաչ կը յայտնեն իրենց բարեկամներուն թէ այս կի – րակի հոգեհանգստեան պատարագ պիտի կատար – ուի ողբացեալ Պ. ԼԵՒՈՆ ՈՒՆԱՆԵԱՆի հոգւոյն :

պութեան մէջ եւ իրաւունք ստորագրելու կնքուե – լիք բազմակողմանի համաձայնութեանը :

Մեր ընթերցողները դիւրաւ պիտի ըմբռնեն այս որոշումին անվիճելի կարեւորութիւնը, երբ յիշեն այն արտակարգ կասկածոտութիւնը՝ զոր դաշնակից կառավարութիւնները կը տածէին պա – տերազմէն ի վեր զերման ժողովուրդին նկատ – մամբ : Միջազգային կրկէսին մէջ Գերմանիոյ այս առաջին մուտքը վերին աստիճանի ուշադրու – ղեպք մըն է :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ԻՍԻԻ Զաւարեան կոմիտէին ժողո – վը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Արիմեան ա – կումբին մէջ : Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայա – ցուցիչները :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. «Ռոստոմ» խումբի ժողո – վը՝ այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 78bis, rue des Couronnes: Իջնել métro Couronnes :

Հ.Ց.Դ. Շավիլի Արդութեան խումբի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, սովորական հա – ւաքատեղին : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. «Մկրտիչ Եօթնեղբայր – եան» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այս ուր – բաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքա – տեղին :

ՓԱՐԻԶԻ Ֆ. Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Sociétés Savantes, Salle C.: Բոլորին ներկա – յութիւնը անհրաժեշտ է : Պարահանդէսի հաշուե – տուութիւն :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. Ս. Մինասեան ենթա – կոմիտէին ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն, ժամը 9ին : Օրակարգն է նախորդ ժողովին չա – րունակութիւնը, սովորական հաւաքատեղին :

ՍԻՆԹ ԷՒԻԼԻՆի Անտոք ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս չաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկերվարականներուն սրահը, 14 rue Brossard: Կարեւոր օրակարգ :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Պուլվար Օտտոյի Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին կողմէ, այս չաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, 18 Bld. Denis - Papin, La Cabucelle :

Գեղարուեստական բաժին, մեներգ, արտա – սանութիւններ : Պիտի բեմադրուի, ԿԵՑՅԷ ՄԵՐ ԼԵԶՈՒԻՆ, մասնակցութեամբ Նոր Սերունդի ան – դամուհիներուն : Հայկական զեղեցիկ պարեր, Կ. Խաչի սանուհիներուն կողմէ : Պիտի նուագէ Սէն Լուի Նոր Սերունդի նուագախումբը ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս : Ճոխ պիւֆէ, մատուցիչները Խաչու – հիներու կողմէն պատրաստուած է :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ՎԻԼԻՆ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Վիլինի Մուրատ խումբը «Նոր Սերունդի Օր»ը կը տօնէ, այս կի – րակի ժամը 3ին Համօ Օհանջանեան սրահին մէջ : Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ բանախօսու – թիւն : Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ : Մուտքը ազատ է :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄՆԱՑՈՒԴ

Կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Լիոնի մասնա – ճիւղին կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2էն մինչեւ կէս գիշեր, Ճոխ երեկոյթ 5 rue Bon – nefoi : Գեղարուեստական ճոխ բաժին, երգեր եւ արտասանութիւններ, հայ ընտանեկան տաք մթնոլորտ, եւրոպական եւ հայկական պարեր : Ճոխ եւ առատ կերուխում :

ԴԵՐՋԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ աշխատելու համար զործաւոր կամ զործաւորուհի կ'ուզուի : Արհես – տը դիտցող կամ նոր սորվիլ ուզողներ ալ կ'ըն – դունուին : Դիմել Պ. ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի, 31 Route de Choisy, métro Porte de Choisy :

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ֆրանսահայ Աւետ. եկեղեցիներու նախագա – հը Վեր. Փրոֆ. ԽԱՅԻԿԵԱՆ կը խօսի ամէն կիրա – կի ժամը 10.45ին 58 rue Madameի ժողովատունը : Այս կիրակիի նիւթը՝ «ՔՐԻՍՏՈՍ ԽԱՉԱՏԻՐԵԱՆ ԻՇԽԱՆԸ » :

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ չնորհակալութեամբ սուա – ցած է ողբացեալ Տիկին Զոհրապեանի մահուան առ – թիւ, փոխան ծաղկեպսակի Տէր եւ Տիկին Պարէա Փամպուքճեան 3000 ֆրանք, Պարոն Ա. Աճէմեան 500, Պ. Գէրաչեան 500, Պ. Կէվրէկ (Աթօկոսս) 500 ֆրանք :

Տէր եւ Տիկին ԱՐՄԵՆԱԿ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ 1000 ֆրանք կը նուիրեն Ֆր. Կապոյտ Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին, ողբացեալ Պ.ԱՐՄԵՆԱԿ ՔԻՊՐԻԹ – ԵԱՆի մահուան առթիւ : Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ.— Տիկին Կիւլինիա Ճամ – ճեան, Տիկին Նէվրիկ Մանուկեան, Տէր եւ Տիկ. Սերոբէ Պախթիարեան, Պ. Պետրոս Ֆրէնկեան, Տէր եւ Տիկին Ա. Տէյիրմէնճեան չնորհակալու – թիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որ ամէնամբ, նա – մակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնե – ցին Պ. ԽՈՐԻՆ ՓՐԻՆՑԿԵԱՆի մահուան առթիւ :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 ամիգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Samedi 20 MARS 1948 Շաբաթ 20 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année № 5296–Նոր շրջան թիւ 905 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ԴԻՒԱՀԱՐ ԵՒՐՈՊԱՆ

Ստոքհոլմեայ դաւերու մասնագէտները կը շարունակեն սարսել, ճեղքել, արորել հիւանդ – կաթ Եւրոպան, հետզհետէ յառաջ խաղալով դէպի Արեւմուտք:

Մոսկուայի «չրջանաւարտները», ուղեկից - ներն ու հաւատացեալները երբեք այսքան աշ – խուժացած չէին, յանուն համաշխարհային յեղա– փոխութեան:

Ամբողջ պետութիւններ փլան, երկիրներ կարմրեցան իրենց ճամբուն վրայ, երկրորդ Աշ – խարհամարտին անմիջապէս վերջը: Մանաւանդ սա երեք տարիներու ընթացքին: Բոլորն ալ մի– եւնոյն դիւանագիտական, ըսէ՝ դիւային խաղե – րով, — ապահովութիւն, ժողովրդապետութիւն:

Շարեցէք անունները, — Ռումանիա, Պուլ – կարիա, Եուկոսլաւիա, Ալպանիա, Հունգարիա, Լեհաստան, Չեխոսլովաքիա: Եւ ահաւասիկ ման– դաղը կ'երկարի դէպի հիւսիս. Ֆինլանտացին մին– չեւ օգոնոնիաւեան երկիրները, եւ դէպի հարաւ, Յունաստան եւ աւելի անդին: Պաշարողական ցանց մը հիւսիսային ծովէն մինչեւ Միջերկրա – կան, անցնելով Գերմանիայէն որ երկու դլխաւոր մասերու բաժնուած է եւ Աւստրիայէն, որ կը դողայ իր չուքէն:

«Կարգը եկած է Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի», կը փսփսան չարագուշակ մարգարէները: «Եւրոպան կը կոլծանի», կ'ախտանան ուրիշներ:

Եւ զոյնզոյն վրկիչները լեզու կը թափեն, աղատարար գօտին գոնելու համար: Ճառեր, ճառեր, ծրագիրներ եւ հրաշագործ գիւ – տեր: Մինչեւ անդամ սպառնալիքներ, փոխադար– ձարար:

Դեռ երէկ էր որ Լոնտոնի դեղին մամուլին ամէնէն լեղուանի աբատայարիչը, «Տէյլի Մէյլ», կ'աղդարարէր առանց վերապահութեան, Չեխո – սլովաքիոյ դէպքերուն առթիւ.

— «Ժողովրդապետութիւնները մէկ միջոց ունին դիմադրելու համար Արեւելքի մոտայ սպառնալիքը, — արդիական զէնքեր, մանաւանդ հիւլէական ռումբեր կուտակել այնպիսի քանա– կութեամբ, որ ոչ մէկ երկիր համարձակի չափ– տալ իրենց հետ»: (27 Փետրուար).

Շատ աւելի երկար է միւսներու լեղուն, քան– պէս թաթը: Եւ մթնորտրը կը թանձրանայ, կը թունաւորուի մէկ չաթաթէն միւսը: Երբեմն մէկ օրէն միւսը:

Երբեք այսքան մոլեգնութեան հասած չէր փոխադարձ ատելութիւնը Արեւելքի եւ Արեւ – մուտքի, Ս. Միութեան եւ Անգլեւսաքսոններու միջեւ:

Բաւական չհամարելով դաւադրական եւ հե– տախուզական դործունէութիւնը, աննախընթաց գինարշաւը, երկու կողմերը իրարու հետ կը մըր– ցին, հրապարակային վարկաբեկումներով: Եր – կու կողմերն ալ դաղտնի փաստաթուղթեր կը հրատարակեն, մեղադրելով դիմացինը իբրեւ դործակից եւ մեղսակից Հիթլէրի:

Եթէ այս բոլորը թատերախաղի մը վերած – ուէին, անոնցմէ ամէնէն առաջ խնդացողները պի– տի ըլլային պատահարները:

Դժբախտաբար կացութիւնը այնքան եղերա – կան է որ, զուարճանալու տրամադրութիւնը ինք– նին կը ցնդի:

Չեխոսլովաքիոյ արտաքին դործերու նախա - րարին անձնասպանութիւնը — կամ սպանութիւ - նը — պարզապէս մէկ միջադէպ արարն է աչ – խարհադողդոջ ողբերգութեան: Գործադրութիւն մը, որ կը տեսնուի:

Ո՞վ պիտի կրնար պատկերացնել անտեսանե– լին,— բուն ողբերդութիւնը որ կը կատարուի մութին մէջ:

Արդէն իսկ ահաւոր չղաճգութեամբ մը մատ – ուած են ամբողջ ժողովուրդներ, Արեւելեան եւ Կեդրոնական Եւրոպայի սրտին վրայ: Միլիոններ տուժեան դատապարտուած, կը սպասեն լուա – յոյն օրերու:

Լաւատեսները կ'ըսեն թէ նոր աշխարհի մը ե– ռունքն է որ կը պատրաստուի, միանդամ ընդ միշտ ապահովելու համար խաղաղութիւնը:

Երանի անոնց որ կը հաւատան հրաշքներու:

Օրուան այս ժամուն, մեր առջեւ կը դցուի ա– նողոք իրականութիւն մը, — երկու հակամարտ աշխարհահայեացքներ կը սպառնան փոթորիկ մը եւս պայթեցնել միամիտ ժողովուրդներու գլխուն: Երկու տարբեր վարդապետութիւններ, ո– րոնք ամէն բանէ առաջ հիմնուած են անտեսական

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԻՐ ՈՒ ԴԻՐՔ

Ամէն օր խմբագրատուն կը հասնի կապոց կապոց դիրք, աչխարհի բոլոր անկիւններէն:

Թերթը, ամսագիրը, հաշուի մէջ չեն մտներ: Շատ անդամ զարմանքով կը հարցնենք իրարու, «Ա՛ս ո՞ւր կ'ելլէ» կամ «ո՞ւրկէ կը դոնեն այսքան թուղթ»: Ու կը չարուին իրարու քով, մղելով քեղ խորհրդացութեանց, որոնք չատ անդամ մոռցնել կուտան օրուան տագնապալի եւ հրա – տապ խնդիրները:

Եթէ հրատարակչականներու պակասը մեր մէջ հոդիզ կը խոցէ, անհատական նախաձեռնու– թիւնները կը մխիթարեն քեղ: Եթէ ներկայացած դործը բան չաւելցներ մեր գրական ածուխվաչ, գոնէ գայն հրատարակողին կրած բազմապիսի գրկանքը եւ զայն մէջտեղ բերելու ճիգն ու զոհո– ղութիւնը կր փոխարինեն դառնութիւններդ:

Եթէ ուղէինք հետեւիլ նորթիկ անցողակի կերպով, ամէն մէկուն պայմաններուն, իմ – խանդաղատանքով պիտի լեցուէր մեր սիրտը:

Սա մէկը համեստ ուսուցիչ մըն է որ ապա – հովարար դիպուած ամսականներու բեռ մը ունի չալակը. պարտք ըրած է տպարանին, հաչուելով — «200 հատ ծախեմ, ծախքս կ'ելլէ»: Անդին ու– րիշ մը, երիտասարդ մըն է, բանաստեղծական ապրումներով, ինչպէս բոլոր երիտասարդները, չնորհք ունի դանդք թուղթին յանձնելու, իր վաստակին մեծ մասը յատկացուցած է գայն լոյս աչխարհ բերելու դրկելով լնդգինքը տարրական պահանջներէ:

Կայ տակաւին տարադրութեան ճամբաներն – րուն մէջ տուայտող, վաղուան անստուդութեան առջեւ սահմռկած դրողը, որ դիրքը դիրքին վրայ կը դնէ, երբ ուրիչներ մտահոդ են իրեն բաչ – խուած հացին ու պանիրին չափովը:

«Այսպէս է մեր ժողովուրդը» պիտի ըսէի. եթէ դէչ նօթ մը չհնչէր ականջիս: Հապա կարդա– ցող հասարակութի՞ւնը:

Ո՞ւր է մեր ընթերցասէր բազմութիւնը որ դը– րամ կուտայ դիրին ու դիրքին, առանց հեղինա – կին «չնորհ» ըրած ըլլալու մեծամտութեան:

Հազիւ թէ հաստնտիր դրոց – բրոցներ ու – նինք, մնացեալը կը գնէ ու կը կարդայ պատկե – րազարդ ոչնչութիւններ աչխարհի բոլոր լեզու – ներով:

ՍՕՍԻ

ԻՏԱԼԻՈՑ ՄԷՋ, յառաջիկայ ամիս կատար – ուելիք երեսփոխանական ընտրութեանց կանոնա– ւորութիւնը ապահովելու համար, կառավարու – թիւնը 20.000 նախկին զինուորներ հաւաքած է, որպէսզի օգնեն ոստիկաններուն: Միւս կողմէ, կանոնաւոր զինուորներ պիտի ղրկուին չորս «կարմիր» քաղաքներուն — Միլան, Թուրին, Պո– լոնիա եւ Ջենմոնէ — մօտերը գտնուող գաղթա– կայաններուն չուրջը:

ՄԱՐԱՋԱՆՏ ՄԱՆՆԷՐՀԱՅՄ, Ֆինլանտայի նախորդ նախագահը, որ Սթոքհոլմ հասաւ չորեք– չաբթի օր, կը հեղքէ այն լուրը՝ որուն համեմատ ինքզինքը կամաւորապէս աքսորած է իր հայ – րենիքէն: Շուէտ եկած է դարմանուելու համար:

ՅՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ եւ Ուբրանիոյ պատ – ուիրակներուն ընդդիմութեան հակառակ, Ապա – հովութեան Յորհուրդը 2ի դէմ ինը ձայնով որո – շեց օրակարդ անցընել Չիլիի պահանջը Չեխ խըն– դիրը քննելու մասին:

ՄԱԿի ընդհ. քարտուղար Թրիկվի Լի, յայտա– րարած է թէ կանոնադիրը չարդիլելը որ Փափա– նէք, չեխ նախկին պատուիրակը հրաւիրուի ժո – ղովի իրրեւ սոսկական անձ տեղեկութիւններ տալու համար Չեխոսլովաքիոյ կացութեան վրայ:

եւ քաղաքական չահերու վրայ:

Արդարեւ, Ծերունի Եւրոպան կը տատանի երկու վիթխարի աչխարհակալութեանց ալիքնե – րուն վրայ:

Ինչ որ Մարշըլի ծրագիրը կը կոչեն, ռազմա– խաղ մըն է խաղաղութեամբ անցներու վտանգա – ւոր հրամանդանը: Եթէ ձախողին, անխուսափելի պիտի դառնայ նաւարեկութիւնը, իր աչխարհա – սասան հետեւանքներով:

Ամէն պարագայի մէջ, անագորոյն դեւ մը կը հալածէ ամբողջ Եւրոպան:

Հալէպ Շ.

Թրումընի ճառէն եզր

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԴՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՍՒԱՆՏԻՆԱՒԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայէն ետք, Անգլիա ալ հերքեց այն զրոյցը՝ որուն համաձայն զօր. Մոնկոմէրի պիտ նչանակուած է արեւմտեան Եւրոպայի երկիրներ – րու միացեալ ապահովոյթին: Բայց, կը հաղորդէ Ֆրանս – Փրէս գործակալութիւնը, այսպիսի կար– գադրութեան մը գաղափարը նպաստաւոր ընդու – նելութիւն գտած է Մեծն Բրիտանիոյ պինուորա – կան չրջանակներուն մէջ, ուր դիտել կը տրուի թէ՝ այս խնդիրը այն ատեն միայն կրնայ հրապա– րակ դրուիլ, երբ Պրիւքսէլի մէջ Հինգ պետու – պետանց կողմէ հիմնուած դաչնակցութիւնը աւելի զարգացայ իր կազմակերպութեան մէջ:

Գալով սքանտինաւեան երկիրներուն, դիտել կը տրուի թէ՝ Անգլիոյ, Նորվեկիոյ եւ Տանըմարքա– յի մէջեւ դոյութիւն ունի արդէն համաձայնու – թիւն մը, որ կարելիութիւն կուտայ այս երեք պետութեանց սպառներուն փոխադարձաբար ծանօ– թանալ իւրաքանչիւրին զինուորական մէթոտնե – րուն: Շուէտի հետ այսպիսի համաձայնութիւն մը կնքուած չէ, որովհետեւ այս երկիրը Նորվե – կիոյ եւ Տանըմարքայի նման, դաչնակից ազդերու մաս չի կազմեր:

★ Տանըմարքայի, Շուէտի եւ Նորվեկիոյ վարչապետները կիսապաշտօն հաւաքոյթ մը ու– նեցան երէկ, խորհրդակցելու համար միջազդա – յին կացութեան մասին: Համաձայն եղան յայտա– րարելու համար թէ՝ պատրաստ են ամէն կարելի միջոցներով պաչտպանել իրենց երկիրներուն ա – պատութիւնը տրեւէ կողմէ գալիք յարձակման մը դէմ:

★ Ուրինկթընի դիւանագիտական չրջանակ– ներուն մէջ կ'ըսեն թէ թրումընի ճառը ամենամեծ չափն է այն բոլոր բաներուն զոր Ամերիկայի նախագահ մը կրնար յայտարարել կամ պահանջել ներկայ պարագաներուն տակ: Լաւագոյն ապա – րարութիւնը որ կրնար ուղղուիլ Խորհրդ. Միու– թեան զինուորական պատրաստութեանց որոշումն է: Ըստ ածին նայելով, Մոսկուայի ամերիկեան դիւանագէտները թելադրած են եղեր Միաց. Նա– հանդներու արտաքին նախարարին որ պարտաւո– րիչ զինուորական ծառայութեան օրէնքին չուտա– փոյթ քուէարկութիւնը Քոնկրէսին կողմէ միակ լեզուն է որ հասկնալի է տակաւ մայրաքաղաքին մէջ ...

★ Ամերիկեան երեսփ. ժողովի պատերազ – մական յանձնաժողովին նախագահը լրագրողնե – րուն յայտարարած է թէ՝ Միաց. Նահանգները վեց ամսուան ժամանակամիջոցի մը մէջ ի վիճա – կի են դրօչակի տակ կանչել 800.000էն մինչեւ մէկ միլիոն դինուոր:

Ամերիկայի զինուորական չրջանակներուն կարծիքով, բանակին ուժը աւելցնելու մասին Թրումընի ըրած առաջարկը Քոնկրէսին մէջ «բաղդատարար համեստ» է: Իրաւ ալ, հնար – դրելով նոյնիսկ որ այսպիսի օրէնք մը չատ չու– տով քուէարկուի, զինուորները չեն կրնար պատ– բաստ ըլլալ ներկայ տարւոյ վերջին եռամսեակէն առաջ:

Ֆրանս. արեսփ. ժողովին մէջ

ՈՒԹԸ ՆԱՀԱՆԳԱՑԻՆ ՔՆՆԻՉՆԵՐ ՊԻՏԻ ԱՆՈՒԱՆՈՒԻՆ

Կառավարութիւնը երէկ Խորհրդարանին պարզեց կարգ մը ծրագիրներ: Ներքին դործոց նախարարութեան մէջ պիտի հաստատուին ութը ընդհանուր քննիչներ, որոնց պիտի յանձնուին մասնաւոր առաքելութիւններ: Համաչխարհ և – րեսփոխանները ամբաստանեցին ներքին նախա – րարը որ այս կերպով կ'ուղէ նահանդային նախա – կին կուսակալները վերահաստատել իրենց պաչ – տօնին մէջ: Ժիւլ Մոք պատրուակով միջամտել հերքելու համար համարձակախօսներու այս ենթա – դրութիւնը. կառավարութեան ներկայացուցիչը պա – տասխանեց — ըսաւ — զանազան նահանգապետներու դործունէութեանց մէջ համադրութիւն մը ստեղ– ծել. վերջերս Ֆրանսայի մէջ եւ, շատ աւելի մօտ առեններ, օտար երկիրներու մէջ պատահած դէպ– քերը անհրաժեչտ կր դարձնեն այսպիսի կարգա– դրութիւն մը, ներքին նախարարի մը պարտքն է հանրապետական կարգը պահպանել, աւելցուց Մոք:

ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌԻ ՏՈՒՐՔԸ

Երեսփոխանի մը առաջարկին վրայ, որուն – ցաւ որ ձայնասփիւռի դործիք ունեցողները այ – սուհետեւ տարեկան 750 ֆրանք վճարեն:

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՆՉԵՒ 30 ԱՊՐԻԼ

Ելմտական նախարարը հաղորդեց ժողովին թէ՝ 1947 տարուան տուրքերու յայտարարութիւն–

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅՈՒՆԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԸ ՆԵՐԳԱՂԹԵՆ ՎԵՐՋ

1.— ՆՈՐ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԻՆՔ, 14 *Փետրուար*.— Կառավրուած ներ – գաղթը եթէ ընդունինք իբրեւ հայրենադարձ եւ հայահաւաքում, առանց այլեւայլի կրնանք ըսել, թէ Յունահայոց ներգաղթը եղաւ հայափրկում մը· ահա թէ ինչու մեր օրկանները իրենց նիւթական, բարոյական բոլոր միջոցներով քաջալերե – ցին զայն, խարանելով հանդերձ այդ առթիւ ղոր – ծուած ապօրինութիւնները ու եղած աղտոտ շա – հագործումները: Որովհետեւ, ինչպէս ամենու – րեք, հոս ալ ամէն աշխատանք տարուեցաւ, ներ – գաղթին քաղաքական ցոյցի հանգամանք տալու, ժողովրդական անկեղծ հայրենադարձութիւնը ներկայացնելու սովետասիրութիւն: Նոյնիսկ ներ – գաղթի նաւին ժամանումն ու մեկնումը այնպէս մը կազմակերպուած էր, որ հանդիսի Շաբաթ, Կիրակի եւ Երկուշաբթի օրերուն, որպէսզի քա – րեաւ հաւաքուած Հայերու հետ համայնաւոր հա – կումներով Յունաց կարեւոր թիւ մըն ալ Սո – վետներու հանդիպ համակրական հսկայ ցոյցի երեւոյթը պարզէին:

Ինչպէս ըսինք սակայն, մասնաւորաբար Յու – նաստանի դաւառային երկրորդական կեդրոններ – ուն եւ գիւղերուն մէջ ինկած մեր բեկորները, ո – րոնք արդէն մասամբ կտրտնցուցած էին իրենց հայկական դիմագիծը, հայութեան ծոցը վերա – դարձան հայրենադարձով: Իսկ Յունաստանի գլ – խաւոր կեդրոններուն մէջ Հելլէններուն հետ հա – սակ նեռած, հայկական հաւաքական կեանքէ կտրուած եւ ապազգայնական դաղափարներով տարուած կարեւոր թիւով մեր հայրենակիցնե – րուն համար նոյնպիսի եղաւ փրկութեան լաստ մը: Որովհետեւ այս վերջիններու քնակութեան երկարաձգումը այս երկրին նոր՝ անպայման պիտի վտանգէր նաեւ գոյութիւնը մնացող խա – ղաղ հայութեան, մինչդեռ անոնց հայրենիք մեկ – նումը կը նշանակէր անոնց դէպի ազգային աւա – դան վերադարձը:

Այսօր հայկական հաւաքական կեանքէ, վար – ժարանէ, եկեղեցիէ դիմուած շրջաններու մէջ գո – նուած հայութիւնը մեծ մասամբ արդէն մեկնած է հայրենիք: Այս շրջանները ամբողջութեամբ մաքրուած պիտի ըլլային, եթէ ներգաղթի կազ – մակերպիչները ապրուած չըլլային քաղաքական վտանգաւոր մտահոգութիւններով:

Թեսալիոյ, Եպիրոսի, Մակեդոնիոյ դիւղերը եւ մասամբ Պելոպոնէսը պարպուած կարելի է նը – կատել հայութենէ: Թեսալիոյ կեդրոններէն Լա – րիսայի մէջ 8 ընտանիք, մօտաւորապէս 35 անձ, եւ Վոլոյի մէջ 3 ընտանիք, 12 անձ կը մնան: Մա – կեդոնիոյ մայրաքաղաք Սելանիկի մէջ ուներ 1500—1600 հայրենակիցներ եւ Գաւալայի մէջ 180 անձ: Սէրէզ, Տրամա քաղաքներուն մէջ հա – դիւ 5 ընտանիք մնացած են, 18 հոգի: Մակեդո – նիոյ բոլոր դիւղերը ըսուած են հայութենէ:

Ինչ կը վերաբերի Թրակիոյ, անոր երեք կեդ – րոններուն, Քսանթիի, Քոմոթինիի եւ Ալէքսան – դրուպոլոյ մէջ (Տէտէ Աղաճ) կը չորսնակին շնչել 600է աւելի հայրենակիցներ, որոնցմէ 125ը Քսանթիի մէջ, մեծ մասամբ 1922ի հելլէնական պարտութենէն վերջ հաստատուած, իսկ մնաց – եալը հաւասար թիւով կը պատկանի Քոմոթինիի, Ալէքսանդրուպոլսի, որոնց հայութիւնը թրքա – կան տիրապետութեան օրերէն կուգայ, մեծ մա – սամբ Տարօնցիներէ բաղկացած: Քոմոթինին տէր է ազգային կալուածներու,— եկեղեցի, վարժա – րան, ուրիշ շէնքեր: Ալէքսանդրուպոլիսն ալ ունի եկեղեցւոյ եւ վարժարանի շէնք, կիսափուլ վի – ճակի մէջ, ուր կը բնակին ըմբոստ շրջանի ազէա – եալ Հելլէններ: Ներգաղթէն վերջ, քահանան մեկնած բլլալով, եկեղեցի եւ վարժարան փակ կը մնան երկու քաղաքներուն մէջ ալ: Թրակիոյ մէջ կան նաեւ Ֆէրէ, Տիռիմոթիխոն եւ Օրէսթիատա դիւղաքաղաքները, ուր կը բնակին 10ի մօտ հայ ընտանիքներ, մեծ մասով առեւտրականներ, եւ հայ բժիշկ մը, Տոքթ· Ռուբէն Օհանեան, Պրու – սայի ենիճէ դիւղէն:

Պելոպոնէսի հայկական երկու մեծագոյն կեդրոնները, Փաթրաս եւ Քալամաթա, ուր 120ա – կան ընտանիքներ կը բնակէին, դրեթէ պարպուած են: Փաթրասի մէջ միայն մնացին 22 ընտանիք, հանուիպան, արհեստաւոր եւ ձեռնարկու, բո – լորն ալ բարեկեցիկ: 100ի մօտ մեր այս հայրենա – կիցներուն մէջ ազգային զգացումը խիստ զօրաւոր է, կ'ապրին հայկական բարքերով:

Քալամաթայի մէջ հազիւ երկու ընտանիք, անոր մօտ Քիւխարիսայի մէջ 3 ընտանիք մնացած են: Բիրկոսի մէջ 2 ընտանիք, Նաւարինո՝ 3, Ս – պարթի՝ 2 եւ Էյիոն 5 ընտանիքներ: Ընդամէնը 70 հոգի, բոլորն ալ արհեստաւոր կամ փոքր առեւ – տրականներ են: Իսկ Կորնթոսի մէջ մնացած 7 ըն – տանիքներով, 30 անձ, կ'ամբողջանայ Պելոպո – նէսի հայութեան վիճակագրութիւնն ալ:

Աթինք — Պիրէոն շրջանէն դուրս կան նաեւ

Լեհիան ու Սեւրի ազատագրի Հայաստանը

(Բ· եւ վերջին մաս)

Անդրկովկասեան երեք նորակազմ պետու – թիւնները ներքին խռովութիւններով եւ իրարա – մերժ քաղաքականութիւնով զբաղուած ժամանակ՝ կարելիութիւն չունեցան ազգային Թուրքիայի եւ Խորհրդային Ռուսաստանի իրար հետ ունեցած վերջին համաձայնութեան մասին ճշդիւտ տեղե – կութիւն ունենալու:

Համաձայն վերոյիշեալ ռուսեւթրքական հա – մաձայնութեան խորհրդային ռուսական կառա – վարութիւնը վստահ էր, որ Ազերբէյճանի բա – նակները պիտի չանձնուին առանց դիմադրելու, բայց հայ եւ վրացի բանակներուն մասին այդ կար – ծիքը չունէր, դրա համար էլ համայնավարները սկսել էին հայ բանակի մէջ եւ առհասարակ հայ բանուորութեան եւ գիւղացիութեան մէջ ընդդէմ երկրի իշխանութեան լուռ կազմակերպուած աշ – խատանք կատարել: Հայկական բանակը պէտք է թուլացնէին նաեւ Մուսթաֆա Քէմալի արշա – ւանքը դէպի Հայաստան դիւրացնելու, ապա Հա – յաստանի բարեկամութեան անունով Հայաստանի տիրելու համար:

1920 թիւ Օգոստոսի 22ին Սեվրի դաշնադրու – թիւնն էր ստորագրուում Փարիզում եւ ճիշդ այդ օրերին էլ Խորհրդային Ռուսաստանը վերոյիշեալ համաձայնութիւնը կայացնում էր Անգորայի Թուրքիայի հետ:

Ռուս միապետականների Ռուսաստանում, մանաւանդ հիւսիսային Կովկասում պարտուելուց յետոյ Կովկասում գտնուող դաշնակից ուժերը դատարկեցին Կովկասը: Հայաստանը պարտաւորու – ուած եղաւ Խորհրդային Ռուսաստանի բարեկա – մութիւնը փնտռել թէ թրքական արշաւանքը դա – դարեցնել տալու եւ թէ Վրաստանի եւ Ազերբէյ – ջանի հետ սահմանագիծերի ա – ռաջն առնելու համար:

Հայ կառավարութեան կողմից մի պատգա – մաւորութիւն ուղարկուեց Մոսկուա: Խորհրդա – յին կառավարութեան կողմից Չիչէրինը եւ նրա օգնական Հայազգի Զաքարեանը սիրալիր վերա – բերմունք ցոյց տուին հայ պատգամաւորներին, նոյնիսկ Լենինը բարեացակամ ազդարարուեց Հայաստանի անկախութեան վերաբերմամբ: Մոս – տաւմներ էլ եղան, որ հայկական բոլոր հողերի միացման դէմ չեն լինելու եւ պատրաստ են միայն Կարսի մարզը վերադարձնել Թուրքիային: Բայց բանակցութիւնները յետաձգուում էին, մին – չեւ Տաղստանը դրաւուեց Կարմիր Բանակի կող – մից, որից յետոյ առաջարկուեց հայ պատգամա – ւորներին հեռանալ Մոսկուայից:

1920 Մայիսին Ալեքսանդրապոլի պահա – կազօրքի մի մասը Մուսայէլեան անունով մի ըս – պայի հրամանատարութեամբ ապստամբեց, խորհրդային կարգեր պահանջեց Հայաստանում եւ փորձեց Երեւան գնալ մայրաքաղաքը գրաւելու եւ կառավարութիւնը տապալելու համար: Մու – սայէլեանի այդ գաւաճան արարքը խորհրդային կառավարութեան եւ նրա բարմաթիւ հայ գործա – կալներու կողմից քաջալերուած եւ նիւթապէս ա – ջակցութեան էր արժանացած: Բարեբախտաբար Երեւանի կառավարութիւնը կարողացաւ մեծ պո – տղութիւններով համայնավարների ստեղծած Ա – լեքսանդրապոլի ապստամբութիւնը ճնշել:

Քէմալական բանակ դեռ դէմ կուռւող եւ կար – ը պաշտպանող հայկական զնդերի մէջ Մոսկուա – յի դրամական աջակցութեամբ եւ հայ համայնա – վարների միջոցով կատարուած աշխատանքի շնոր – հիւ բազմաթիւ դասալիքներ յայտնուեցին, որոնք իրենց կռուի դաշտից փախչելու կամ թուրք բա – նակին անձնատուր լինելու հանդամանքը բացատ – րում էին նրանով, որ «Թուրք քաջարի զինուոր – ները Հայաստան են գալիս դաշնակ ատելի կառա – վարութիւնը ոչնչացնելու եւ հայ դիւղացու եւ բանուորի ազատագրութիւնը ապահովելու հա – մար»:

Մոսկուայից Հայաստան վերադարձող հայ պատգամաւորներից Ամամալիս Երզինկեանին Խորհրդային կառավարութեան կողմից երեք մի – լիոն բուբլի վճարուեց Հայաստանում համայնա – վարական կարգեր հաստատելու նպատակով հա – մար: (Ամամալիս Երզինկեանը որպէս Սոսիա – լիստ – դեմոկրատ գնաց Մոսկուա, որտեղից վե – րադարձաւ համայնավար մի կատաղած եւ Հայաս – տանի խորհրդային Ա· կառավարութեան անդա – մակից):

1920 Յունի Մայիս 1ին Բագուն գրաւուեց Կարմիր Բանակի կողմից առանց դիմադրութեան հանդիպելու Ազերբէյճանի բանակի կողմից: Ստալինը Բագու եկաւ համայնավարական կար – գերը հաստատելու եւ Կարմիր Բանակի կատա – րած աշխատանքը տեսնելու: Բագուի ազգային կառավարութեան անդամների մի մասը փախել է – ին Վրաստան, մի մասն էլ գերի ընկել: Գերիների մէջ էր նաեւ Մօհամմէտ Էմին Ռէսուլզատէն, Ա – զերբէյճանի հայատեաց քաղաքականութեան հո – գին, Ստալինի նախկին օթօիալիստ ընկերներից մէկը որ ապա Ազերբէյճանի ազգայնական կու – սակցութեան հիմնադիր գեկավարն էր դարձել: Ստալինը իր նախկին ընկեր Մօհամմէտ Էմին Ռէ – սուլզատէին բանից ազատեց եւ իր անձնական վագօնում փոխադրեց Մոսկուա այն առարկու – թեամբ, որ իբր թէ նա, Մօհամմէտ Էմին Ռէսուլ – զատէն իր հիմնած եւ գեկավարած կուսակցու – թեան (Մուսաւաթ) պատմութիւնը պիտի գրի: Մօհամմէտ Էմին Ռէսուլզատէն, համայնավար կու – սակցութեան այդ հակառակորդը, կարելիութիւն ունեցաւ Մոսկուայից փախչելու: Ինչ հետաքրքիր:

Բագուին տիրելուց եւ խորհրդային կարգերը հաստատելուց յետոյ Կարմիր բանակը նախ՝ դէպի Իրան եւ Ազերբէյճանի հարաւային սահմաններին մօտեցաւ եւ Իրանի մի մասը եւ հետզհետէ ամբողջ Ազերբէյճանը գրաւեց, ապա մօտեցաւ մի կողմից Վրաստանին, միւս կողմից Հայաստանին:

Ղարաբաղը գրաւուեց Կարմիր Բանակի կող – մից, որ կանգ առաւ Ջանգեզուրի գաւառի սահ – մանում, իսկ մի ուրիշ կարմիր միւթիւն մօտե – ցաւ Հայաստանին Ղազախի կողմից եւ Բագուի խորհրդային կառավարութիւնը Հայաստանի կա – ռավարութեան մի վերջնագրով յայտնեց, որ ո – րովհետեւ Ջանգեզուրի գաւառը Ազերբէյճանին է պատկանում եւ Հայաստանը գրաւել է ժողովրդի կամքի հակառակ, հետեւաբար պէտք է անմիջա – պէս այդ գաւառը Ազերբէյճանին վերադարձուի, հակառակ պարագային Ազերբէյճանի Կարմիր Բանակը ղէնքի ուժով կը գրաւի: (Ազերբէյճանը իրապէս բանակից գրկուել էր Կարմիր Բանակի Բագու մտնելու օրը եւ խորհրդային Ազերբէյճա – նը սպառնում էր Ջանգեզուրը գրաւել ռուս Կար – միր Բանակի կողմից):

Ի հարկէ Հայաստանի ազգային կառավար – չութեան համաձայնութիւնը անհրաժեշտ էնկատուեց Կարմիր բանակի հրամանատարութեան իր գնդե – րը ղէնքի ուժով մտցնելու Ջանգեզուր, նոյնիսկ Նախիջեւան եւ այդ երկու կէտերը գրաւելու ի նպաստ Ազերբէյճանի:

Քանի Վրաստանը դիմադրում էր հիւսիսից եւ արեւելքից իր վրայ յարձակուող ռուսական բա – նակներին, Հայաստանի կառավարութիւնը ոչ – յուսահատ կերպով դեռ բանակցում էր Կովկաս եկած Մոսկուայի մանաւանդ ներկայացուցիչների հետ եւ սպասում էր, որ այդ կարմիր ներկայա – ցուցիչները հայերին պիտի աջակցին Թուրքիայի դէմ, բայց երբ Վրաստանի բանակները պար – տուեցին եւ ազգային կառավարութիւնը փախաւ արտասահման եւ երկրի կառավարութիւնը անցաւ համայնավարների ձեռքը, Հայաստանի ազգային կառավարութեան ոչինչ չէր մնում, եթէ ոչ հրա – ժարուել իշխանութիւնից եւ երկրի կառավարու – թիւնը յանձնել համայնավարներին կամովին, ա – ռանց կռուի, ապահովելով միայն պատասխանա – տու հայ ազգային գործիչների եւ Հայաստանի բանակի մեծ ու փոքր սպայութեան կեանքը:

Համայնավար հայ կառավարութիւնը սակայն իր խոստումը չկատարեց եւ իշխանութիւնը ձեռք բերելուն պէս սկսաւ անխնայ հալածել թէ հայ սպաներին եւ թէ ազգային գործիչներին:

1920 Նոյեմբերի 29ին Հայաստան կոր – ցրեց իր ազգային անկախութիւնը, զրկուեց իր հողերի գրեթէ կէսից եւ խորհրդային անունով ղարձաւ ռուսական մի նահանգ:

Ահա այսպէս «ազատագրեցին» Լենինն ու Ստալինը եւ ընկերութիւնը մեր հայրենիքը: Լե – նինն ու ընկերները Հայաստանի տիրելուց, Տաճ – կահայաստանի ամբողջ եւ նախկին Ռուսաստանի մի ամբողջ մասը Մուսթաֆա Քէմալին յանձնելուց յետոյ յայտարարեցին, որ «Տաճկա – հայկական հարցը երկու չարթում վճռեցին, մի հարց որը եւրոպական կապիտալիստ պետութիւն – ները եւ ռուսական կասեցական կառավարութիւնը ամբողջ կէս դարում չէին կարողացել լուծել: Մենք վճռեցինք Տաճկահայաստանի անմարդա – բնակ հողերը յանձնելով Թուրքիային»:

Գ· ԵՂԻԿԵԱՆ

կղզիները: Յունական կղզիներէն Քորֆու (Քէր – քիրա) ունի տակաւին 9 հայ ընտանիքներ (40ի մօտ անձ), առեւտրականներ, արհեստաւորներ: Եգէական կղզիներէն Միթիլլիի մէջ մնացին 17 ընտանիք, 80 անձ, եւ կրետէի Ռեթիմնօ քաղա – քին մէջ 24 ընտանիք, 100ի մօտ անձ, իսկ Իրաք – լիոն՝ 30 ընտանիք, 130 անձ: Իրաքլիոն ունի ազ – գային հարուստ կալուածներ, եկեղեցի, վար – ժարան եւ 14 տուն: 3 ընտանիք Սամոս, 2 ընտա – նիք Սիբա եւ 2 ընտանիք ալ Հռոդոս կղզիներուն մէջ կ'ապրին: Անհատականն չէ որ ուրիշ մեկու – սի վայրերու մէջ ալ ցանուին անհատ Հայեր, ո – րոնց մասին տեղեակ չըլլանք:

(Մնացեալը յաջորդով)

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ա Ռ Ա Ջ Ի Կ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՊԵՐԸ

Ընկերս օձիք հուսալ, սիկամրի և ս – տանիլ սկսիլ ձեռքէն :

Ես տարօրինակ մէկէն, ոչ սխալմամբ փոխ մը բերէր :

— Ախ և, տատուրասկո, միլիոները ինչ գործ ունին, որ ձեզ պէս մարդիկ յաջողէ՞ն ժողովրդական :

Ըսի ինձ ոչ հարմար իր փոխարէն :

Ու ընկերը ինձ հարցուց.

— Դուն ինչո՞ւ չես հետաքրքրուիր, ինչպէս կ՚ապրին ուրիշները, ինչպէս կ՚աշխատին, ինչպէս կ՚ուրախանան, ինչպէս կ՚ապր

նները հարկատուներու կողմէ պիտի կրնան այս տարի մինչեւ 30 Ապրիլ կատարել՝ փոխանակ 31 Մարտի :

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ժողովը քուէարկեց նաեւ երկու օրինագիծ , մէկը՝ առեւտրական գործածութեան համար վարձուած չէնքերու եւ գրասենեակներու մասին : Այս տեսակ վարձակալութիւններու պայմանաժամնե - րը պիտի երկարաձգուին մինչեւ 1949 մէկ ցուն - րը պիտի երկարաձգուին մինչեւ 1949 մէկ ցուցուար : Միւսով, դիւրութիւններ պիտի տրուին վերանորոգմանը համար վարձակալութեան այն պայմանագրութիւններուն՝ որոնց պայմանաժա - մը աւարտած է :

ՍՈՎԵՏ ՀՊԱՏԱԿՆԵՐ ԱՐՏԱՔՍՈՒԱԾՖՐԱՆՍԱՑԷՆ

Ֆրանսայի ներքին նախարարութեան մէկ զե - կոյցին համաձայն, հաստատուած է որ 15 Դեկտ. 1947ի դրութեան համաձայն, «Սովետ Քաղաքացի - ներու Միութիւն»ը կը չարունակէ իր դործունէու - թիւնը դաղտնօրէն, եւ իր տնօրէնը ժողովը պար - բերաբար ժողովներ կ'ունենայ, ամէն անդամ տարբեր տարբեր վայրերու մէջ : Ոստիկանութիւ - նը վերջին դաղտնի հաւաքոյթին ներկայ եղող անդամները հարցաքննած էր Աղդ. Ապահովու - թեան պաշտօնատան մէջ, եւ, հաստատելով իրա - ղութիւնը, որոշած է դադնեք իսկոյն արտաքսել Ֆրանսայէ : Արդէն, ամէնքն ալ փափաք յայտնած են Խորհրդ. Ռուսիա վերադառնալու, կ'աւելցնէ զեկոյցը :

Խնդրոյ առարկայ անձերը 11 հոգի են, որոնց մէջ է Փրոֆ. Օտինկը, խափանուած «Փաթ - րիոտ Սովիէթիք» թերթին խմբագրապետը :

ՀԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԱՒ

ՖՐԱՆՍ. Խորհրդարանի համայնավար խմբակցու - թիւնները զեկոյց մը հրատարակեցին որով բուռն կերպով կր բողոքեն Ցունաստանի արտաքին նա - խարար Զալտարիսի Փարիզ դալուն , ինչպէս նա - եւ կարգ մը յունահպատակ անձերու Ֆրանսայէն արտաքսուելուն դէմ :

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ արդարութեան նա - խարարը կը յիշեցնէ Իտալացիներուն որ , մէկ համայնավար կուսակցութեան յարին, պիտի չկր - նան Ամերիկա մտնել իբրեւ զաղթական : Այսպիսի օրէնք մը զոյութիւն ունի արդէն 1918էն ի վեր , օրէնք՝ որ կ'արդիլէ Ամերիկա մուտքը այն անձե - րուն, որոնց քաղաքական կարծիքն ու ձգտումն է «ամերիկեան կառավարութիւնը բռնի ուժով տա - պալելու » :

ԾԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊ մը ծագեցաւ երէկ խորհր - դարանի ապր. պաշտպանութեան յանձնաժողովին մէջ : Երեսփոխան Մոնթէլ կրկնեց համայնավար երեսփոխան Փիէռ Վիլմէի դէմ իր ամբաստանու - թիւնները, մատնանշելով զայն իբրեւ դործակալ կէպէուի, Ֆրանսայի մէջ : Վիլմէն փոխադարձեց եւ քիչ մնաց որ միջադէպը հուի փոխուէր :

Այս միջադէպին ծագումը սա է — Ժան Վալ - թէն, իր «Առանց հայրենիքի եւ առանց սահմանի» խորագրով դրքին մէջ, երկարօրէն կը խօսի սո - վետ դործակալի մը մասին, զոր կինապուրկ կ'ման - ուանէ : Արդ՝ Վիլմէի բռնի մականունը կինապուր - կեր է :

ԱՄԵՐԻԿԱՑի հանքադործներու դործադուլը, որուն մասին դրած էինք երէկ, կը ծաւալի հետ - զհետէ : Հանքային ընկերութիւնները պահանջած են սենաթքաններու պետ Ճոն Լիուիս որ երեք օր - ուան մէջ վերջ դնէ դործադուլին, հակառակ պա - րադային, հիմնուելով Թաֆթ — Հէրդլի օրէնքին վրայ, վէճը պիտի ներկայացնէ դաշնակցային դատարանին : Նկատի առնելով միջադային կա - ցութիւնը կը կարծուի թէ նախագահ Թրումըն կորովի միջամտութիւն մը պիտի ընէ :

« ՓՐԱՎՏԱ » կը յանձնարարէ ամբողջ աշ - խարհի բոլոր համայնավարներուն որ հրատարա - կեն եւ լայնօրէն տարածեն սովետ կառավարու - թեան վերջերս լոյս հանած դրքոյկը, «Պատմու - թեան խարդախութիւնները» խորագրով :

ՅՈՒՆ հրատակները ամբակոծած են Քանթի եւ Քոմոթինի քաղաքները : Այս պահուս , բուռն կռիւներ կը մղուին Աթէնքէն 18 մղոն հեռու դա - նուող լեռան մր վրայ :

ՋՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ լաւատեղեակ աղբիւրէ մը կը հաղորդեն թէ՝ այս երկրին մէջ արդելքի տակ առնուած Ֆրանսական դրամադլուխները ազատ պիտի կացուցուին 20 Մարտէն սկսեալ :

« Տէյլի Ուորքըր» անգլ. համայնավար թեր - թին տեղակատուութեանց բաժինին պետը, Տուկ - լաս Հայտ՝ որ 20 տարիէ ի վեր այս կուսակցու - թեան կը պատկանի, հրաժարած է համայնավա - րութենէ, ապրուած ըլլալով Զեխոսլովաքիոյ մէջ վերջերս պատահած պետական հարուածէն, եւ համոզուած որ համայնավարները « կը քանդեն այն ազատութիւնները՝ զոր պաշտպանել կը յա - ւակնին » :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը

«Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ կազմակերպուած փարիզի մասնաճիւղին կողմէ : Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան :

Գեղարուեստական չքեղ պարահիկ — ցերե - կոյթ, այս կիրակի ցերեկէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, Սոսկէթ Սալանթի սրահին մէջ , rue Danton, métro Սէն Միշէլ : Կը խօսի ընկեր Ա. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ :

Orchestre Bernie Oliver եւ իր խումբը :

Տեղի կ'ունենան հայկ. պարեր եւ հաճելի անա - կնկալներ :

ԱՆՈՒՇԸ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 21 Մարտ, ժամը ճիշդ 8.15ին :

Գալա տ'Իթալիայի սրահին մէջ

Բացառիկ ներկայացում Ց. Թումանեանի մահ - ուան 25ամեակի առթիւ :

Ղեկավարութեամբ Ա. ՊԱՐԹԵԼԵԱՆի

Կը մասնակցին Օր. ԱՆԺԻԼ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ (Անուշ), Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԷՀԹԷՐԵԱՆ (Սարօ) , Պ. Հ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Մօսի) եւ Օր. ԱՆԻԹԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ եւ Պ. ԴԱՐԱԳԱՇ պար :

ՍԷՆԹ ԱՆԻ ՍԻՓԱՆ երդչախումբը եւ Ռատիոյի նուագախումբը (60 հոգի) :

Տոմսերու համար կանխաւ դիմել հետեւեալ հասցէներուն.— Տիկին Զաթիկեան, Պ. Թէշեան (Պոմոն), Պ. Պ. Մանուկեան (rue Nationale), Զրպաշեան, Թումայեան, Ազդ. Առաջնորդարան, (Տօքթ. Սիվրիհիսարեանի), Պեոիկեան եւ Շ. Փիրանեան (7 եւ 25 rue Berlioz) :

ՀԱՆԴԷՍ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՊՈՐՏՕ.— Հ. Ց. Դ. «Նոր Սերունդ»ի Ն. Ազ - բալեան խումբը իր բացման հանդէսը կուտայ , այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, երիտասարդ ընկերվարականներու սրահը, Սընօն : Բանախօ - սութիւն, արտասանութիւն, խմբերդ, մեներդ, նուագ, պար եւն. : Կը բեմադրուի Մօլիէրի «ԵՐ - ԿՈՒ ԽՈՒԼԵՐ»ը, (գաւեշտ մէկ արար) :

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ պատուաւոր սպասուհի մը : Դի - մել՝ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԱՖԵԱՆԻՆ : 18 rue Mélingne,Paris:

ՄԱՐՄԻԼԱՀԱՑԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք...

ՖՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Շաբաթին ք. օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱՋԸՆՑԻ ՄԷՋ :

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պեոիկեա - նէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :

Գէորգ եւ Սահակ Գարանֆիլեան եղբայր - ներ կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Մարտ 21ին յետ պատարագի հոգեհանդիստ պիտի կատարուի իրենց ողբացեալ մօր՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՔՍԻ ԳԱՐԱՆՖԻԼԵԱՆէ (Ռոտոստոգի) մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ իր - ենց հօր՝ ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱՐԱՆՖԻԼԵԱՆի յիշատա - կին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին : Կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը յարդողները :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

Ղեկավարութեամբ Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆի

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Algerի Թատրոնին մէջ Մարսէյլ : Ամբողջովին նոր յայ - տագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռու - սերէն ընտիր խմբերգներով :

Տոմսերը վերահաս երդչախումբի ամդամնե - րուն մօտ :

ՏՈՒՓՈՎ ՊԱՄԻԱ

Թրքական ձեւով պատրաստուած բնական վի - ճակի մէջ :

Ամբողջ տուփը 198 ֆրանք :

կէս տուփը 100 ֆրանք :

Մնոտուկներու մէջ զետեղուած :

50 ֆրանք յաւելումով մը, Մարսէյլի կայա - րանը յանձնելի :

Առաքում contre remboursement ով :

Գրել Société COMAC, 15 rue St. Ferreol, Marseille

Տասը մնոտուկ դնողին 10 առ հարիւր զեղչ :

Կարելի է ստանալ 2 տուփ որպէս նմոյշ 370 ֆրանքի, մանտայի առաքումով : Chèque - Postal No. 1249-53, Marseille :

ՕՐ. ԱՂԱՒՆԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Պ. ՆՇԱՆ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

8 Փետրուար Նշանուած Պոմոն

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ԻՍԻԻ Զաւարեան կոմիտէին ժողո - վը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Արիմեան ա - կումբին մէջ : Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայա - յուցիչները :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Ց. Դ. «Ռոսսում» խումբի ժողո - վը՝ այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին , 78bis, rue des Couronnes: Իջնել métro Couronnes :

Հ.Ց.Դ. Շավիլի Արդութեան խումբի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն , ժամը 9ին, սովորական հա - ւաքատեղին : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՓԱՐԻԶԻ Ֆ. Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Sociétés Savantes, Salle C.: Բոլորին ներկա - յութիւնը անհրաժեշտ է : Պարահանդէսի հաշուե - տուութիւն :

ՍԻՆԹ ԷԹԻԼԻՆի Անտոք ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս չաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկերվարականներուն սրահը, 14 rue Brossard: Կարեւոր օրակարգ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Վիեննի Մուրատ խումբը «Նոր Սերունդի Օր»ը կը տօնէ, այս կի - րակի ժամը 3ին Համօ Օհանջանեան սրահին մէջ : Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ բանախօսու - թիւն : Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ : Մուտքը ազատ է :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Լիոնի մասնա - ճիւղին կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2էն մինչեւ կէս գիշեր ,Ցոյներուսարահը 5 rue Bon - nefoi : Գեղարուեստական ճոխ բաժին, երգեր եւ արտասանութիւններ , հայ ընտանեկան տաք մթնոլորտ, եւրոպական եւ հայկական պարեր : Ճոխ եւ առատ կերուխում :

ԴԵՐԶԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ աշխատելու համար գործաւոր կամ գործաւորուհի կ'ուզուի : Արհես - ամբ գիտցող կամ նոր սորվիլ ուզողներ ալ կ'ըն - դունուին : Դիմել Պ. ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի, 31 Route de Choisy, métro Porte de Choisy :

ՀԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ֆրանսահայ Աւետ. եկեղեցիներու նախագա - հը Վեր. Փրոֆ. ԽԱՉԻԿԵԱՆ կը խօսի ամէն կիրա - կի ժամը 10.45ին 58 rue Madame-ի ժողովասրահը : Այս կիրակի նիւթը՝ «ՔՐԻՍՏՈՍ ԽԱՉԱԼՈՒԹԵԱՆ ԻՇԽԱՆԸ » :

ԾԱԽՈՒ ԴԵՐԶԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹ

Աբտատահմար մեկնումի պատճառով ստիպո - ղաբար ծախու է ԴԵՐԶԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹ ՄԸ միակը Herblayի մէջ :

Երկու սենեակ , խոհանոց մը միասին տրա - մադրելի են, չատ նպաստաւոր պինով : Դիմել՝

Պարոն կամ Տիկին ԲԱԼՈՒԵԱՆի

8 Place de la Mairie, Herblay (S. et O.)

Շոգեկառքը առնել Gare St. Lazareէն ժամը 2ին :

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Կը շինեմ կարի մեքենայի առանձին գործիք - ներ : Կը նորոգեմ մեքենան ամբողջութեամբ :

Մասնագէտ եմ նաեւ կոճակի գործիքներու :

Դիմել՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ԹՈՒՀՏԱՐԵԱՆի

76 rue d'Orgemont, Epinay s/Seine:

Հեռաձայն Epinay 215: Փարիզի համար Pro. 42-20

ՄԻԱԿ ՃԱՇԱՐԱՆԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՋԵԼԻ

31 Rue d'Alexandrie Métro St. Denis

Ս Ա Ս Ո Ւ Ն

(CHEZ SASSOUNI)

Ամբողջութեամբ վերանորոգուած , փորձե - ցէք ամէն անդամ որ ուղէք լաւ ճաշել :

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Ալֆորվիլի մէջ (Place de la Mairie) ծախու է ամէն յարմարութիւններով տուն մը, փակու սեն - եակ, մեծ խոհանոց, ջուր, էլեկտրականութիւն, կազ, կեդրոնական ջեռմութիւն : Դերձակի խա - նութով եւ աշխատանոցով : Ընդի հող եւ կառա - տուն : Դիմել Պ. Վէնսան Օտապաշեանի , 6 Place de la Mairie, Alfortville (Seine) :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 21 MARS 1948 Կիրակի 21 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5297–Նոր շրջան Թիւ 906 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՄՕԽԻՐՆ ԱՆԳԱՄ ՉԻ ՄՆԱՐ

Յաճախ կը խորհրդածենք.— Արտասահմանի մէջ դիզուած անհաշուելի հարստութեանց եկա – մուտը եթէ դրամատուն մը դրուէր, պիտի բաւէր երեք նահանգներու տարեկան ելմտացոյցին :

Զարմանալի՞ է : Ամէն պարագայի մէջ , ոչ մէկը պիտի համարձակէր ժխտել թէ կրեսոս – եան գանձեր ունինք ի սփիւռս աշխարհի , շատ – ժուն թէ անշարժ : Անհատական թէ հանրային : Հարստութիւններ որոնք տարիներու ընթացքին կ'աճին, կը բազմապատկուին : Եւ կամ կը հալին, «կ'օտարանան», չռայլ մսխումներով, անզուսպ ամուսնութիւններով, խառն խնամութիւններով , եւայլն :

Դեռ անցեալ տարի, Քալիֆորնիա հաստատ – ուած հայրենակից մը կը հաւաստէր թէ միայն Ֆրէզնոյի մէջ տասնհինգ հայ միլիոնատէրեր կան : Ուրեմն, առ նուազն կրկնապատիկը՝ ամ – բողջ նահանգին մէջ...

Այս իրողութեան վրայ, դուք հաշուեցէք թէ ինչ կրնանք ունենալ Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկայի մէջ : Ցեղոյ ակնարկ մը նետեցէք դէ – պի արեւմտեան Եւրոպա, Ֆրանսա եւ այլուր :

Եթէ միայն սա վերջին քառամեակի ընթաց – քին ծաղկած կամ փճացած հարստութեանց պատ – մութիւնները լսէիք, արեւելեան հէգեմոնի մը տպաւորութիւնը կրած պիտ՝ ըլլայիք : Դեռ չենք յիշեր պատերազմի հարուստներու «փառքեր»ն ու ալիմածները, որոնք հրաշապատում թեւերով մը կրնային կազմել :

Ինչո՞ւ այս «չահեկան» տեղեկութիւնները , որոնք բուն վրականութեան աղօտ պատկերն ան – գամ չեն :

Պարզապէս ըսելու համար թէ՝ Հայկական Արտասահմանը ի վիճակի է հրաշքներ դործելու ոչ միայն հայրենիքին, այլեւ իր իսկ բարիքին համար :

Փաստ՝ Ներդաղթի առթիւ կատարուած հան – դանակութիւնները, որոնք մինչեւ այսօր ալ կը չարունակուին, երկու միլիոն տոլար եւս ճարե – լու համար :

Առանց հաշուելու չատ մը մեծ ու փոքր ձեռ – նարկներ , կը տեսնենք որ տարագիր բազմութիւն – ները մասնաւոր դժուարութիւն մը չեն քաշեր , դանձանակները կամ ժապաւինեալ տոմարները լեցնելու համար :

Ինչերը այն է որ, յաճախ չատ աւելի կարե – ւոր գումարներ կը ճարուին կամ կը տրամադր – ուին երթրդական, չորրորդական գործերու հա – մար : Իսկ ընդհանրապէս հիմնական ձեռնարկ – ներ կը մատնուին մոռացութեան : Եւ կամ պա – տահաբար ուշադրութիւն կը դրաւեն, «աղտսի – լական» տենդի մը մէջ :

Այս է պատճառը, եթէ բազմաթիւ հաստա – տութիւններ, մասնաւորապէս ծաղկոցներ ու դպ – րոցներ, ծանօթ վարժարաններ ու ճեմարաններ հաղիւ իրենց իւղովը կը տապկուին, հակառակ լեռնակուտակ հարստութեանց :

Ժամանակին պոլսական ամիրաներ եւ էֆէն – տիներ, կամ կովկասեան «աղա»ներ հիւանդանոց, դպրոց եւ եկեղեցի կը կառուցանէին քաղաքա – կրթական գիտակցութեամբ, կամ փառքի համար : Եւ ուրիշներ կը փութային նորերը չինել, կամ ա – ւելի ճոխացնել եղածները :

Այսօր ալ չեն պակսիր այդպիսի տիպարներ, օտարութեան մէջ : Բայց, որքան սակաւաթիւ են : Եւ ինչքան սահմանափակ է իրենց հորիզոնը :

Օրինակ, հազարաւոր մանչեր ու աղջիկներ հայեցի կրթութիւն կը ստանան Միջին Արեւելքի մէջ : Միայն Սուրիա–Լիբանանի դպրութիւնը հաշ – ուէ 15.000 աշակերտ–աշակերտուհիներ, բաց ի այն հազարներէն, որ օտար դպրոցներ կը յաճա – խեն : Եւ առանց հաշուելու ուրիշ հազարներ որոնք փողոցը մեծնալու դատապարտուած են, իբրեւ հե – տեւանք նիւթական անձկութեան :

Արդ, բարեհաճեցէք այցելել այդ կրթարան – ները, եւ դուք մատի վրայ պիտի համրէք այն հաստատութիւնները որ կրնան բանի մը նմանիլ, իբրեւ դպրոց, վարժարան կամ ճեմարան :

Դժուար պիտի գտնէք չէնք մը, որ իսկապէս համապատասխանէ դպրոցի մը տարրական պա – հանջներուն :

Այս ողբերգութեան առջեւ, չէ՞ք փորձուիր ա – դաղակել , ի խորոց սրտի :—

Ունեւորներ ի սփիւռս աշխարհի, ձեր այդ հարստութեան մոխիրն անգամ պիտի չմնայ, օր

Երեք Նոր զոհեր Պաղեստինի մէջ

Հայֆայէն կը գրեն մեզի.— Մարտ 3ին առա – ւտեան Հրեայ ահաբեկիչներու կողմէ Սթանթոն փո – ղոցին մէջ դետեղուած խոշոր ռումբ մը պայթե – լով, քարուքանդ եղաւ ընկեր Խաչիկ Ճէվահիրը – ճեանի աշխատանոցը : Փլատակներուն մէջէն հան – ուեցան Պ. Պ. Նուպար Մուսճեանի, Մանուէլ Մա – նուկեանի եւ ընկեր Յակոբ Այնթապլեանի դիակ – ները : Ընկեր Խաչիկ, որ այդ պահուն խանութէն դուրս ելած էր, հրաշքով կ'ազատի : Պայթումէն մեռած են 14 հոգի, վիրաւորուած 26 հոգի, երեք Հայերն ալ միասին հաշուելով :

Զոհերէն Նուպար ընտանիքի հայր մըն էր, սիրուած բոլորէն : Ընկեր Յակոբ, հազիւ 24 տա – րեկան, ամուսնացած էր ութ ամիս առաջ : Իսկ երրորդ զոհը, Մանուէլ, 38 տարեկան էր եւ կը մտածէր խոյս տալ այս դժոխքէն, իր վեց անչա – փահաս զաւակներուն հետ ...

Թուրքիոյ արտաքին նախարարին յայտարարութիւնները

« Լը Մոնտ »ի խմբագիրներէն մէկը տեսակ – ցութիւն մը ունեցած է, այս օրերը Փարիզ գըտ – նուող Թուրք արտաքին նախարար Նէճմէտտին Սատաքի հետ, որ, ի մէջ այլոց, հետեւեալ յայ – տարարութիւնները ըրած է .—

« Կարելի չէ որ մենք Փորթուկալի եւ Զուի – ցերիոյ նման դասուինք չարքին մէջ այն պետու – թեանց՝ որոնք կանխիկ վաճառումներու մէջ ա – ռանձնաշնորհեալ դիրք մը միայն պիտի ունենան : Մեզի համար կենսական է ապահով ատենալ մե – քենաներ մեր ճարտարարուեստին եւ մեր երկրա – գործութեան համար, մանաւանդ որ, եթէ այս – պիսի օժանդակութիւն մը անմիջապէս տրուի Թուրքիոյ, մեր երկիրը պիտի կրնայ քիչ առեւ – ուան մէջ իր կարգին օգնել Եւրոպայի, Մարշըլի ծրագրին պայմանաժամը լրանալէն վերջ ալ :

« ... Թուրքիա Եւրոպական այն երկիրներէն է որ ներկայ անապահովութենէն ամէնէն աւելի չատ կը տառապի : Անիկա միակ երկիրն է որ վերջին համաշխարհային պատերազմի սկիզբէն ի վեր իր բանակը դրօշի տակ պահած է . ութը տա – րիէ ի վեր մէկ միլիոն զինուոր «անշարժութեան» դատապարտուած են . մեր տարեկան ելմտացոյ – գին 48էն 54 առ հարիւրը յատկացուած է ազգա – յին պաշտպանութեան ծախքերուն : Այս պայման – ներուն տակ, ուրախ կ'ըլլանք բնականաբար, եթէ Եւրոպայի մէջ կազմուի այնպիսի հաւաքական – թիւն մը՝ որ ազգուապէս աշխատի խաղաղութեան համար » :

Այս յայտարարութիւնները ափաճապրելէ ետք, խմբագիրը կ'աւելցնէ . «Վերջին հարցում մըն ալ կը մնար ընելիք Թուրք նախարարին : Տա – րի մը առաջ, Թրումըն բարձրագոչ կը հռչակէր թէ Միաց . Նահանգները հաստատապէս տրոշած են օգնելու Թուրքիոյ որ դիմադրէ դուրսէն գա – լիք կամ երկրին ներսը յարուցուելիք տրեւէ յար – ձակումի : Անկէ ի վեր այնպէս կ'երեւայ որ տա – կտիկան քարոզչութիւնը մեղմացուցած է իր յարձակումներուն տատակութիւնը՝ Թուրքիոյ դէմ : Կարգ մը հեռադիրներ հաղորդեցին նոյնիսկ որ Անդարայի նոր տուեալ դեսպանը Թուրքիոյ առաջարկած է զինուորական դաշնակցութիւն մը կնքել : Արդեօք Ամերիկայի նախագահին միջա – մտութի՞ւնն է որ այս վերկարար արդիւնքը տուած է : Ռուսական ճնշումը որ 1945էն ի վեր գործ կը դրուէր նեղուցներու պահապանին (Թուրքիա) յա – մառութեան դէմ, մեղմացած է արդեօք : Պահ մը մտածելէ ետք, Սատաք հետեւեալ պատասխանը տուած է . «Մորտրդ . Ռուսիոյ հետ մեր յարաբե – րութիւնները միշտ միեւնոյն կէտին վրայ կը գտ – նուին » :

Միջազգային կացութիւն

ՄԱՐՇԸԼ ՆՈՐԻՆ ԿԸ ԽՕՍԻ ...

Զօր . Մարշըլ Պէրքլէյի մէջ, Քալիֆորնիոյ համալսարանի ուխտատեղիին առթիւ, խօսե – ցաւ նորէն, Ամերիկայի մէջ այլեւս յանկերգ դարձած ամբաստանութեանց վրայ՝ Խորհրդ . Ռուսիոյ դէմ : Ատենէ մը ի վեր, լսելիքէն տեղ տուած ըլլալով ամերիկեան տեսակէտին, աւե – լորդ կը նկատենք կրկնել : Կ'արժէ միայն վեր հա – նել Իտալիոյ վերաբերած մասը : Եթէ Իտալիոյ յառաջիկայ ելեւէ . ընտրութեանց մէջ համայ – նավարները յաղթող հանդիսանան, ըսած է Մ իտց . Նահանգներու արտաքին նախարարը Ամերիկա պիտի ղրկէ այս երկիրը՝ Եւրոպայի տնտեսական օժանդակութիւն տուող ծրագրին առաւելութիւն – ներէն :

Ինչպէս յայտնի է, Իտալիոյ համայնավար – ներն ալ, ինչպէս ուրիշ երկիրներու մէջ, հակա – ռակ են այս ծրագրին դործադրութեան, եւ բուռն կերպով կը պայքարին անոր դէմ :

Ուոլըս կը ներկայացնէ նոր արտաքին քաղաքականութիւնը

Ուոլըս, Ամերիկայի նախկին փոխ նախագա – հը, ճայնասփիւռէն ճառ մը խօսելով յայտարա – րեց թէ, այն քաղաքականութիւնը՝ որ ամերիկ – եան դէնքերու միջոցաւ համայնավարութեան առ – ջեւ թումբ բարձրացնելու մէջ կը կայանայ, այն – պիսի ծաւալ ստացած է որ հիմա ամբողջ աշխար – հի մէջ դանուող իւրաքանչիւր անհատի կեանքին կը սպառնայ :

Բնաւ պատճառ չկայ — ըսած է Ուոլըս — որ Միաց . Նահանգները պատերազմ մղեն Ռուսիոյ դէմ : Ցամառ մարդիկ, որոնք եսասիրական չա – հեր կը պաշտպանեն, «համայնավարութիւն» բա – ոը կը չահագործեն, համաչխարհային երրորդ պատերազմ մը դրդռելու հատատա դիտաւորու – թեամբ :

« ԱՁԻ ԱՌԱԿ ԼՈՒՄԱՐՈՒԲ ... »

Իտալիոյ վարչապետ Տէ Կասփէրի, երեսփ . նոր ընտրութեանց առթիւ խօսած իր վերջին ճառին մէջ ըսաւ թէ՝ «Քոմինֆորմի առաջին ժողովի նա – խօրեակին, «մասնաւոր եւ դաղտնի քոմիթէ մը կազմուած էր, որուն դերը պիտի ըլլար հրա – հանգներ տալ, համադրելու համար Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ համայնավարներուն գործունէութիւնը : «Այս կուսակցութեան գործողութիւնները — ա – ւելցուցած է Տէ Կասփէրի — կը բխին ուրեմն մի – ջազդային բնոյթ ունեցող հրահանգներէ , եւ ուղ – ղուած են երկրին չահերուն դէմ » :

ԱՄԵՐԻԿԱ ՊԼՏՔ ԵՂԱԾԻՆ ՉԱՓ ՉՕՐԱՒՈՐ ՉԻ

Վերակոյտ գինուորական յանձնաժողովին մէջ, պատերազմական նախարար Ֆորըսթալ, ան – դամներէն ոմանց զանազան հարցումներուն պա – տասխանելով, խոստովանած է որ Միաց . Նա – հանգները ներկայիս բաւականաչափ զօրաւոր չեն Խորհրդ . Միութեան դէմ կռուելու համար : Ըսած է թէ ռուս բանակը բաղկացած է հարիւր զօրա – բաժինէ , առանց հաշուելու «արբանեակ» պետու – թիւններու զօրաբաժինները , որոնց թիւը 75ի կը հասնի : Յայտարարուած է նաեւ որ, ամերիկեան ուժերու ներկայ վիճակը նկատի առնելով, «Նոր Փըլլ – Հարպըր»ի մը հաւանականութիւնը կա – րելի չէ մէկ կողմ թողուլ :

Մոսկուայի կարծիքը Պրիմհեմի ուխտին մասին

Խօսելով Հինգերու կոդմէ Պրիւքսէլի մէջ կն – քուած ուխտին վրայ, Մոսկուայի ճայնախօսը չեշտեց մասնաւորաբար սա պարագան թէ՝ ան կը բնաբաստէ ՄԱԿի սկզբունքները եւ կը քանդէ եւրոպական եւ համաչխարհային խաղաղութեան եւ ապահովութեան հիմերը : Այս ուխտը լեցուն է նաեւ հակասութիւններով . ան ոչ միայն ռամկա – վարական շրջանակներուն, այլ նաեւ՝ բոլոր խելքը գլուխը մարդոց ընդդիմութեան կը բախի : Եւ իրեւ եղրակացութիւն, յիշեալ ճայնախօսը յայտարարեց ըսելով թէ՝ Պրիւքսէլի ուխտին դէմ ամէնէն բուռն ընդդիմութիւնը կուգայ ժողո – վրդական շարքերէն, եւ այս ընդդիմութիւնը վճ – ռական դեր պիտի կատարէ :

«Նոր Ժամանակներ» սովետական թերթն ալ կը դրէ թէ արեւմտեան խմբակցութիւնը (Անգ – լիա, Ֆրանսա եւ Պէնէլիւքս) ամբողջովին մոռա – ցութեան տուած է դերման նոր յարձակման մը ապառնալիքը , եւ ինչ որ աւելի ծանրակչիռ է — կը դրէ այս թերթը — սա է որ արեւմտեան այս խմբակցութեան տնտեսական եւ ռազմավարական դրութեան մէջ պատուաւոր տեղ մը կը տրուի Ա – րեւմտեան Գերմանիոյ :

(Ուրիշ շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՄԱՍԱՐԻՔի տեղ, չեխ արտա – քին նախարար անուանուեցաւ իր համայնավար օգնականը Ղլէմէնտիս, որ ծագումով սլովաք է :

մը : Դպրոցներ, ճեմարաններ չինեցէք այնպէս ինչպէս Գազազ ամիրա մը հիւանդանոց կը չինէր, եւ ամբողջ սերունդներու երախտապարտութիւնը պիտի չահի, ձգելով յիշատակ մը, յիշատակա – րան մը անթառամ :

Ահա լոյն ասպարէզ ձեզ, այս տիեզերքի վրայ որոնք չատ ալ հեռու չեն հայրենիքէն :

Հալէպ Շ.

ԳՐԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐՆ ՈՒ ՔՆՆԱԴԱՏՆԵՐԸ

ՊՂԱՏՈՆ

Պղատոն՝ հակապատկերն է չատ մը Յունիա – կան միակողմանի իմաստասէրներու : Իրրեւ ժա – ռանգ, ան իր վրայ կը միաւորէ Յոյն աշխարհի բոլոր ձգտումները : Իրմէ առաջ Յոյն հանճարնե – րուն՝ փիլիսոփայութեան եւ գրականութեան հա – մար բերած նպաստը մենք կը դասենք իր վրայ կեդրոնացած համայիչ խորութեամբ մը :

Անոր գրական շնորհները, փիլիսոփայի իր անխախտելի համբաւին վրայ, աւելցուցած են չատ բան : Ան նոյնիսկ ճանչցուած է բանաստեղծ ու թատերագիր մը : Գրած է քերթուածներ, բայց գրեթէ ամէնքը ոչնչացուցած :

Ինչպէս գիտենք, արուայտելու իրրեւ մի – ջոց ան կը դործածէր արամախօսութիւնը : Բայց չունի որեւէ մանաւանդ արամախօսական դործ , ուր բանաստեղծութիւնը ներկայացուած ըլլայ՝ անդրադարձման դլխաւոր նիւթ :

Սակայն, իր կարդ մը գործերուն մէջ, կը հանդիպինք այդ ուղղութեամբ անոր տեսակէտ – ները չօդափող չատ որոշ խորհրդածութիւններու :

Պղատոնի բանաստեղծական աշխարհին սահ – մանները Հոմերոսի Իլիականէն եւ Ողիսականէն անդին չեն անցնիր : Անշուշտ բոլոր բանաստեղծ – ները կը ճաչնար : Ակնարկութիւններ կան Հե – սիոդի եւ ուրիշներու վրայ, սակայն իր տեսու – թիւններու եւ հակազդեցութիւններու ակը կը դա – նուի Հոմերոսի անմահ դործին մէջ, ներընչուած հոն անցուդարձող իրողութիւններէն եւ պատ – մութիւններէն :

Ճշդրիտ կարծիք մը կազմելու համար, բա – նաստեղծութեան մասին անոր ունեցած ըմբռնու – մին վրայ, կարեւոր է նկատողութեան առնել, իր La République դործով անմահացուցած Utopiaն , այսինքն, իր երազած Քաղաքը՝ եւ անոր յաջորդ, բնկերաբանական, քաղաքական, կազմակերպա – կան ծրագիրները : Առանց՝ դէթ հպանցիկ կեր – պով, մեր այս մասին ունեցած ծանօթութիւնը թարմացնելու, կրնան մութ երեւալ իր խորհրդա – ծութիւնները :

Այդ անփոխարինելի գործը, եղած է, իր լոյս տեսած օրէն մինչեւ մեր ժամանակները , քաղաքական գլխաւորութեան անոպառելի մէկ հարս – տութիւնը : Քաղաքական հաղորդութեան իրրեւ սկիզբ, խոր հաւատքով ու ակնածութեամբ, հոն դրած են չրթները ամէն լուրջ դիւանագէտի, քաղաքագէտի, օրէնսդիրի եւ առհասարակ դիտա – կից մտաւորականին :

Մեր օրերուն տեսանք ու կը տեսնենք տակա – ւին որ մինչեւ անդամ համատիրական երկիրներ – րու քաղաքական, կրթական, տնտեսական, կեն – սաբանական եւ կրօնական առաջադրութիւնները, նոյնիսկ արուեստներն ու դրականութիւնը դեկա – վարել անդամալուծութեան դատապարտելու թիւր փորձերը, Պղատոնի՝ նոյն այդ էջերուն մէջ կը գտնեն, պարարտ հողի մը բերած արդասաւո – րութիւնը : Կարելի չէ մեղադրել, մտածումի յա – ռաջապահ այդ տիտան մտքը, այս ուղղու – թեամբ կատարուած դեղծումներու դէմ :

Պղատոն՝ Սոկրատէսի աշակերտը, խոր անձ – նուիրութիւն ու յարգանք կը տածէր իր դաստիա – րակին հանդէպ : Իր համոզումն էր որ ժողովուր – դապետութիւնը զայն մահուան դատապարտեց : La Républiqueի էջերէն յստակ կերպով կ'արտացո – լայ, Աթենական ժողովրդապաշտութեան աո – թած յուսախաբութիւնը, նոյն թափով որքան ան կը տառապէր Սիրակոսեան բռնակալութեամբ : Հետեւաբար, որոշեց վերակազմել ու վերաշինել քաղաքական ամբողջ հիւսուածք մը :

Ահաւասիկ այդ նոր հիւսուածքին, Utopiaին նա – խադիծերը :

Պղատոն, այդ նոր քաղաքին քաղաքացիները կը բաժնէ երեք դասակարդերու : Պարզ ժողո – վուրդը, զինուորները ու խնամատարները (les gardiens), վերջիններուն վերապահելով քաղաքա – կան ուժի իրաւունքը :

Առանց թիւը՝ սէնթ էր որ չատ աւելի նուազ ըլլայ բաղդատմամբ առաջին երկու դասակարդե – րուն եւ ընտրուի օրէնսդիրներու կողմէ, այն ա – պահովութեամբ որ անոնց առաջադրութիւնները անպայման գործադրուի, ըլլան անոնք կրթական, տնտեսագիտական, կենսաբանական, կրօնական . եւայլն :

Պղատոնին այս ծրագիրը, մանաւանդ այն խնամատարներու համար աշխատուած է : Միւս երկու դասակարդերուն համար նպատակը քիչ մը աղօտ կը մնայ : Այս ծրագրին ամէնէն աչքի զար – նող ու յատկանշական դիծն է՝ անուս ու աշխա – տող դասակարդին ստորադասութիւնը՝ բարձր զար – դացումով օժտուած խմաստասէրներուն, որոնց սակաւապետութեան վրայ Պղատոն իր յոյսը դը –

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ

Նաթդունի, որուն պիտի պատասխանեմ մի – այն իր յօդուածաշարքին աւարտումէն վերջ, դուրս դալով պահ մը մտածումներէն, մտածողը կը զարնէ մեր ներքին էութեան լարերուն ու ճիշդ տեղին դրուած այդ զարկերը, ինծի ուղղուած իր այս վերջին դրութեամբ, կ'արթնցնեն ատեն ա – տեն ինկած արցունքի մը խորհուրդը : Արթնն է որ բացուիմ, ընդլայնեմ այդ յուզումը դոր ան կը յիշէ ու կ'անցնի ճամպարանքով, անմիկնելի պա – նելով զայն :

Ճիշդ է, «գինովցած եւ դողացած ենք տերե – ւի պէս» լսելով երգը Շահ Մուրատեանին : Անոր ձայնը կուդար դարերու խորէն ու ան մարմնապէս ալ կը յիշեցնէր ինծի վերստին կեանք առած մեր նախնիքները՝ մէկը, այն ձեւով դոր կրնամ երա – զել հայրենիք չտեսած եւ օտարութեան մէջ մեծ – ցած Հայու մը աչքերով : Եւ անոր ձայնին դեղեց – կութենէն աւելի ազդային ոգին էր որ կը կախար – դէր ինծ : Աւելին, նմանօրինակ յուզում մը առած եմ նոյնիսկ արուեստով տկար պանդխտի մը եր – դէն : Երբեմն նաեւ տեսած եմ այդ ոգին լուռ ու անխօս դէմքի մը վրայ : Քակուած է օր մը տա – րողջ սերտս Օր. Ա. Առաքելեանի ձայնը քակող, դարձող սկաւառակին հետ : Անշուշտ իր աշխար – հիկ երեւոյթներէն պարպուող ու գեղիրական տ – լորաներուն մէջ իր զառիմին հանող բանաստեղ – ծութիւնն է մեզ խռովողը, քանի որ մարդը ներ – հայեցողական էակ մըն է, այն բանաստեղծու – թիւնը, դոր չատեր կ'ուզեն վերածել վայելքի , ժամանցի, քարոզի կամ դաստիարակութեան ծա – ռայող թշուառութեան մը : Բայց կայ մանաւանդ եւ աւելի խռովիչ կախարդանքով մը՝ ազդային այդ ոգին, որուն հանդիպած եմ քանի մը անդամ – ներ թափառական կեանքս ի վեր : Վերջին անդամ տեսայ զայն, ամիսներ առաջ Սուրբ Յայէն եկող տղու մը մէջ : Ծառուկեան : Կը տեւէ տակաւին վրդովումս ու չատախս կը մատնեմ դաղտնիքին, տղուն՝ որուն տուած յուզումէն կապ չունի իր տը – ւած բանաստեղծութեան հետ որ անծանօթ էր տակաւին ինծի : Կը տեւէ այդ խորհուրդը, երբ, կարդալէ վերջ անոր հատորը, զայն կը դտնեմ արտեւտի ըմբռնումներուս հակադիր եղերին վրայ :

Արտեւտէն ուղած եմ միշտ անձնականութիւն եւ ներաշխարհ՝ որոնք կը կազմեն մեր անհատա – կանութիւնը, անհրաժեշտ իրական բանաստեղ – ծութեան, որ, ըստ իս, էապէս բնաղանցական է, ըլլալով հանդերձ բնաղանցութենէն տարբեր բան մը, քանի որ մտածումին կամ տոկ դաստղու – թեան տեղ, մեր դպրոցականքներն են որ, նրբա – ցած՝ մեր իմացականութեամբ, հոդիներէն ու կեանքէն առնուած փորձառութեամբ, կը հաղցնեն մեզ այդ դերազոյն թրթռացումին :

Կը տաժէն բոլոր այն էջերը որոնք, քնու – թեան եւ հաւաքականութեան մտահոգու – ուածքին համար, կը մոռնան քաղաքագիտական եւ անհատական այդ հանդաման – քը : Նոյնիսկ անոնք որ կը խանդավառին ժողո – վուրդ մը հայրենասիրութեամբ, կը յուզեն, կամ կ'երդուին անոր աշխատանքին փառքն ու ուրախու – թիւնը : Շուտով կ'անցնի ինչ որ terre à terre է : Մշտնջենականը նորէն առօրեայ իրականութենէն վեր եղածն է, խորհուրդը որմէ կը տատանին սե – րունները գերիրականը, անբացատրելի արար – չութիւնը որուն առջեւ մինակ ենք միշտ ու մոլար :

Բայց խռովքի մը վայրկեր կ'անցնի արուես – տի այս ըմբռնումին մէջէն՝ երբ կը նայիմ տղուն եւ իր գրքին : Պարզութիւն մըն է որ կը չաղթա – նակէ, մարթիրոսացում մը, սրբացում մը, այն բոլորը՝ որոնց կը դիմէ բացարձակին եռեւէն գա – ղող, տրտնջող բանաստեղծը : Անմեղութիւն մը նաեւ, որմնդմով երկնային չորհին մատեցած է երբեմն նախնական ու մանկունակ արուեստը, ա – ռանց գիտնալու : Յաւ մը նաեւ :

Կը գրկէի տղան ու կը դգայի խոր յուզում մը : Ազդային ոգին՝ որ կը բխէր անոր ձայնէն, չարժումներէն ու դէմքէն : Կը գրկէի, կը ճանչ – նայի եղերդը մը, կրոսեր, բայց աւելի ուժեղ քան ես, հակառակ իր յոդնած հոդիին : Առաքելեա – թիւն մըն էր իր այդ յոդնութիւնը, մահէն ու կեանքէն քաղուած, ներքին զառում մը, ձերբա – զառում մը բոլոր պաճուճանքներէն, ուղիղ նայ – ուածք մը դէպի կարեւորը, ցեղին փրկութիւնը , որուն քով՝ արուեստը կը դադրի մեծութիւն մը ըլլալէ : Կը ճանչնայի անոր այս հաւատքիւնը իր դիրքին ու Օչականին վկայութենէն առաջ : Սիբ – արա կը դպէր իր սրտին ու ծնած լոյսը յաւերժա – կան ոգին էր ցեղին : Առաքելեանի մը համար, հեռուստ գարերէն ճամբայ ելած եղերայր մը, հա – յադատ , այնպէս ինչպէս կարելի չէ բացատրել : Կը ճանչնայի այդ ոգին ես որ կ'ուրանամ ընդհան – րական ոգի մը մեզի, դարերը իրարու կապող վե – րին դղայնութիւնով մը, ժամանակին ու տարա – ծութեան անհունին մէջ, աւելի հեռատես ու ի – մաստուն քան մեր առօրեայ բանականութիւնը որ կառչած կը մնայ իր հոգերուն, պատրանքներուն, փառքին ու կեանքին անհրաժեշտ նենդութիւննե – րուն :

Դէմս ունէի տխուր, ծանրախոհ երիտասարդ մը, գարերու փորձառութիւն առած հոգիով մը, կուշտ, առանց ցուցականութեան, առանց անա – պատութեան : Մէկդողային մշակոյթի բարիքներէն հրաժարած ճգնաւոր մը, ապաշխարող մը, ա – նանձնական դրեթէ, բայց ամբողջ ցեղի մը ինք – նութեան ծրագրով, որպէսզի անոնք կարենան ամ – բարելինչ որ իրենց հասուն տարիքին՝ պիտի դան պէտքը, այն կը դատապարտէ որոշ դրականու – թիւն մը, այսինքն պատմուածքի հանդամանք ունեցող բանաստեղծութիւնը, անոր չինծու հիւս – ուածքի համար, նոյնիսկ եթէ լաւագոյն դրողի մը դրիչէն ալ ելած ըլլայ : Լաւագոյն դրող ըսելով ան կը հասկնար Հոմերոսը ու Հեսիոդը : Մատ – նանչելով ատտուածներու ու հերոսներու մասին անոնց արտայայտած տուտերը, կը դատապարտէ պատմուածքին անձերն իսկ չարունակեն անցուդարձը : Ըսել ուզելով որ, բա – նաստեղծը թէ պատմողի դեր կը կատարէ եւ թէ անձնաւորելու՝ այսինքն նմանցնելու դերը, ինչ – պէս որ կը կատարուի ողբերդութեան կամ կա – տակերդութեան մէջ :

ՉԱՐԵՀ ԴԱՎԱԶԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

Նախադիծերը :

Պղատոն, այդ նոր քաղաքին քաղաքացիները կը բաժնէ երեք դասակարդերու : Պարզ ժողո – վուրդը, զինուորները ու խնամատարները (les gardiens), վերջիններուն վերապահելով քաղաքա – կան ուժի իրաւունքը :

Առանց թիւը՝ պէտք էր որ չատ աւելի նուազ ըլլայ բաղդատմամբ առաջին երկու դասակարդե – րուն եւ ընտրուի օրէնսդիրներու կողմէ, այն ա – պահովութեամբ որ անոնց առաջադրութիւնները անպայման գործադրուի, ըլլան անոնք կրթական, տնտեսագիտական, կենսաբանական, կրօնական . եւայլն :

Պղատոնին այս ծրագիրը, մանաւանդ այն խնամատարներու համար աշխատուած է : Միւս երկու դասակարդերուն համար նպատակը քիչ մը աղօտ կը մնայ : Այս ծրագրին ամէնէն աչքի զար – նող ու յատկանշական դիծն է՝ անուս ու աշխա – տող դասակարդին ստորադասութիւնը՝ բարձր զար – դացումով օժտուած խմաստասէրներուն, որոնց սակաւապետութեան վրայ Պղատոն իր յոյսը դը – նէ իր իդէալական հանրապետութիւնը հաստա – տելու :

Այդ խմաստասէրներուն կը մնար, իրենց հայ – րենիքին չահերուն եւ բարիքին համար, ի սպաս դնել իրենց զարդացումը : Զարդացում մը որ ստացուած ըլլայ միմիայն խմաստասիրական բարձր պատճառաբանութեամբ : Զարդացում մը որ պիտի ընդունէր ու քայլերէր կալուածներու համայնքային ստացակցութիւնը : Պիտի արդա – րացնէր ընտանիքի չնչումը, պիտի ուժ տար տե – ղերական ևղբայրակցութեան, պետական դնկա – վարութեամբ ցեղային դաման, տեւերու հատա – սարուելեան՝ այն հիման վրայ որ մտային տարբե – րութիւն չկայ անոնց միջեւ : Պիտի պնդէր կրթու – թեան պարտաւորիչ հանդամանքին վրայ, նոյն – քան պարտաւորիչ քուէարկութեան դիտակցու – թեան համար ալ :

Սակայն յետոյ, ինչպէս կը տեսնենք իր Les Lois գործին մէջ, ծերութեան օրերուն, ան հա – մոզուեցաւ թէ, խմաստասէրներն ալ մարդ են ու կրնան սխալիլ :

Պղատոն ծնունդ տուաւ այնպիսի մտածում – ներու որոնք այսօր խորթ կ'երեւան մեզի, ինչպէս կ'երեւէին իր ժամանակակիցներուն : Անոնցմէ դլխաւորն է արուեստներն ու դրականութիւնը սահմանափակելու, այս օրուան պիտակով՝ դե – կավարելու, անոր տարօրինակ ըմբռնումը, — թէպետեւ իր անուցած քաղաքական փիլիսոփա – յութեան չրջանակին մէջ,— որթեմեր նիւթին յա – րակցութիւն ունի, եւ թէ, այդ չրջանակին հա – մաձայն, կը պարզէ անոր ըմբռնումը բանաստեղ – ծութեան վրայ :

Բաղդատմամբ միւս գործերուն, բանաստեղ – ծութեան մասին, չատ աւելի լայն տեղ տուած է ան իր La République, Les Lois եւ Ion(*) անուննե – րով աշխատասիրութիւններու մէջ : Հետեւաբար մեր համառօտ մէկըներումները պիտի կազմենք ա – նոնց էջերէն, լիուլի բաւական՝ առաջադրուած նպատակին համար :

Այս դիրքերէն առաջինը Թղթատելով կը հանդիպինք հետեւեալ խորհրդածութիւններու :

Մտահոգ՝ մանուկներու յարմար ուսուցում –

(*) Ոմանք՝ այս գործին Պղատոնի գրչին պատկանիլը չեն ընդունիր :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ

ԳԵՐՄԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Գերման ժողովուրդին համաժողովը բացուեցաւ Պերլինի մէջ, ներկայ էին 5—6 հարիւր ներ – կայացուցիչներ, բայց, յայտնի չէ թէ ինչպէս կատարուած էր իրենց ընտրութիւնը: Նիստը բացաւ Օթթօ Նուշքը, քրիստոնեայ տէմոքրատ , որ յայտարարեց· «Այս ժողովը կը բացուի ողբերը – գական պահու մը, երբ, Պրիւքսէլի մէջ, Միաց· Նահանգներուհովանաւորութեան տակ կը ստորագրուի արեւմտեան ուխտը, որ դինուորական տը – րամադրութիւններ կը պարունակէ: Այս կերպով, Գերմանիա պատառ պատառ եղած կ'ըլլայ, ինչ որ ահաւոր իրականութիւն մըն է:

«Գերման ժողովուրդին համաժողովը, իրրեւ աղգային ներկայացուցչութիւն, հանդիսաւոր բո – ղոք կը բարձրացնէ: Ըսուեցաւ որ համաժողովը միակ կուսակցութիւն մը պիտի կազմէ· սխալ է անիկա: Հոս, Գերմանիոյ կուսակցութիւնը կայ միայն, միացեալ Գերմանիոյ՝ Սառէն Էլպա, Հիւս· Ծովէն մինչեւ Քոսթանեի լիճը »:

Ընկերվարական – համայնավարական միաց – եալ կուսակցութեան նախագահն ալ, Կոթըվոլ, հանրաքուէ պահանջեց գերման միութեան հա – մար, ու ըսաւ· «Սառը գերմանական էր եւ գեր – մանական պէտք է մնայ: Գերմաններով Ֆրանսա – ցի չենք կարելի չէ, ոչ ալ Ֆրանսացիներով՝ Գերմանացիներ »:

Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց պահանջե – լու Դաշնակիցներէն որ ջնջեն անգլեւամերիկեան միացեալ գօտիներուն մէջ կազմուած Մարհուդը եւ անոնց անտեսական գերկավարութիւնը յանձնել գերման ժողովուրդի ոամկավարական մարմիններ – րուն: Կազմեց նաեւ Աղգային խորհուրդ մը, ո – րուն մաս կը կազմեն գրամման չորս գօտիներու Գերմանները (300 անդամ սովետ գօտիէն եւ 100 անդամ միւս երեք գօտիներէն):

ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Ֆրանսայի Ազգ. ժողովի երկհուան նիստին մէջ, վիճուորական եւ մատացոյցի քուէարկութեան առթիւ, պատահեցան բազմաթիւ միջադէպեր: Մեր ընթերցողներուն ծանօթ է այլեւս համայնա – վար երեսփոխան Վիլոնը, որուն մասին գրած էինք երէկ: Այս երեսփոխանը՝ որ դարձեալ ամ – բաստանուեցաւ իրրեւ Կիվիւսի գործակալ, կըր – քոտ կերպով պատասխանեց իր հակառակորդնե – րուն, բայց չատ գռեհիկ լեզուով մը, կը գրեն Ֆրանսերէն Թերթերը, այնպէս որ գայթակղու – թեան պատճառ դարձաւ: Հակառակառութիւնը այնքան առաջ գնաց որ ծեծկուռւք տեղի պիտի ունենար, եթէ բարապանները չմիջամտէին:

Մեծ եղաւ գայրոյթը նախագահ Էռիոյի, որ գոչեց· «Գայթակղալից տեսարանի տեղի կուտաք այնպիսի առեն մը, երբ հայրենիքի բախտը կ'ո – րոշուի հոս: Ինձի նման հին երեսփոխանի մը հա – մար, եւ, ասա՛ղ, նաեւ հանրութեան համար, գայթակղութիւն մըն է այս··· վերջացուցէք կամ ուրիշ տեղ գացէք···»: Բայց, աղմուկն ու իրա – րանցումը կը չարունակուէր, ուստի, էրիօ վա – կեց նիստը, գոչելով· «Այսպիսի բան տեսած չէի երբեք··· լուսած բան չէ ···»:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍԹԱԼԻՆ եւ Մոլոթով երեքշաբթի օր ոմնկն – դրութեան ընդունեցին Պուէկարիոյ վարչապետ Տիմիթրով եւ փոխ վարչապետ եւ արտաքին նա – խարար Քոլարովը: Երէկ ալ Մոսկուայի մէջ ստորագրուեցաւ սովետ եւ պուլկար բարեկամու – թեան եւ փոխադարձ օգնութեան դաշինքը :

Մակի ամերիկեան պատուիրակութիւնը պա – հանջած է միջազգային այս կազմակերպութենէն որ հրաժարիպաղեսաինը բաժնելու ծրագրէն ևայս երկիրը առժամապէս դուրս Միաց· Աղգերու խնա – մակալութեան տակ :

ՏԻԿԻՆ ԺՕԼԻՕ ՔԻՒՐԻ, հիւլէական ուռմբե – րու հանրածանօթ մասնագէտը, Ամերիկա ցամաք եւած միջոցին վար դրուեցաւ Էլիս Այլընտի մէջ, մէկ քանի ժամ ու յետոյ աղատ թողուեցաւ: Ֆը – րանսացի մեծ դիտունը հակաֆաշական կազմա – կերպութեան մը կողմէ հրաւիրուած էր բանախո – սութիւններ կատարելու, Ֆրանսա ապաստանած սպանիացի հանրապետականներուպէտքերուն մա – սին: Այս կազմակերպութեան պետը, Պարսքի , լրագրողներուն յայտարարած է թէ ամէն մարդ գիտէ որ Տիկին Ժոլիօ Քիւրի համայնավար չէ :

ՑՈՑՆ զինուորական չրջանակներուն համա – ձայն, օտար օդանաւեր առնիկ մը ի վեր կանոնա – ւորապէս կը թռչին հելլէն հողին վրայ· ոմանք նոյնիսկ եկած են Պելոպոնէսի երկրամասին վրայ: Ուրիշ օդանաւեր ալ, նմանապէս կանոնաւորա – բար, կը պարենաւորուին ըմբոստ զօրախումբերը:

ՆԷՀԻՒՍի մահուան մասին խուալական թեր – թերէն չատեր գրոյց մը հրատարակած են: Ա – ղարեւ, Հալէպ Սէլասիէ հանրութեան մէջ երեւ – ցած էչ ատենէ մը ի վեր: Գահիրէի եթովպական դեսպանատունը հերքած է այս լուրը :

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը

«Հ· Ց· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ»Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ կազմակերպուած փարիզի մանաճիւղին կողմէ : Հովանաւորութեամբ Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի կեդր· վարչութեան :

Գեղարուեստական չքեղ պարահգիկ – ցերե – կոյթ, այս կիրակի ցերեկէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ , rue Danton, métro Սէն Միշել: Կը խօսի ընկերը Ս· Մկրտիչեան :

Orchestre Bernie Oliver եւ իր խումբը :

Տեղի կ'ունենան հայկ· պարեր եւ հաճելի անա – կնկալներ :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՑԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք..

ՖՐ· ԿԱՊՈՑ ԽՄԱՅի ՔԱՂԱՔի ՄԱՄՆԱՃԻՒՂին ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Զատկին Բ· օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՈՑի ՄԷՋ :

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ· Շայճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ· Պետիկեա – նէ 7 Rue Berlioz, Պ· Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ· Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :

ԹԷՈՕ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ· ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ· ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր վաճառքին համաձայն կը տրուի այ սերգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով:

Յայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ· Ղա – զարեանէ, Ձերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա· Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն· բոլորո – վին առաջին ունկնդրութիւն դեղեցիկ երգեր ու , զորս երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդա – ւոր երգահաններէն:

Տոմսերը կը գտնուին Պ· Պ· Գէորգ Փարմա – քի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ· Պաղտճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս· Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ· Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ· Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց անօրչնու – թեան, հայ գրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ :

Գէորգ եւ Սահեան Գալանֆիլեան եղբայր – ներ կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Մարտ 21ին չետ պատարագի հոգեհանդիստ պիտի կատարուի իրենց ողբացեալ մօր՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՔՍԻ ԳԱԼԱՆՖԻԼԵԱՆի (Ռոտոստոգի) *մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ ի – րենց հօր՝ ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱԼԱՆՖԻԼԵԱՆի յիչատա – կին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին: Կը հրաւիրուին ան – անց յիչատակը յարդողները :*

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

Ղեկավարութեամբ Վ· ՍԱՐԳՍԵԱՆի

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Algerի թատրոնին մէջ Մարսէյլ: Ամբողջովին նոր յայ – տագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռու – սերէն ընտիր խմբերգներով:

Տոմսերը փնտռել երգչախումբի անդամնե – րուն մօտ :

ՔԱՆԻ (Հարաւային Ֆրանսա) մէջ հաստատ – ուած բնիկ Պարտիզակի Տիկին Հռուի Ա.րապեան (ծնեալ Մարտիկեան) կը փնտռէ հօրեղբայրը Կա – րապետ Մարտիկեան (Զակըճը Կարապետ) որ Ցոհննստանէն անցած է Հար· Ամերիկա երկար տարիներէ ի վեր: Տեղեկացնել Տիկին Ա.րապետ – եան, Ave. de Pierre Val, (Villa l'Ajaccienne) Cannes (A. M.): Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթերէն արտատպել :

Պ· Ց· ՏԻՐՏԻՐԵԱՆ Բալուզի կը փնտռէ հօ – րեղբօր որդին Նշան Տէրտէրեանը Բալուզի Զայիր Մեզրէ գիւղացի որ Ամերիկա կը գտնուէր: Տեղե – կացնել M. H. Derderian, Grand Caban Par Fourques (Gard) France: Կը խնդրուի Ամերիկահայ թերթե – րէն արտատպել :

THEATRE ANTOINEի ՄԷՋ, Մայիս 25ին,

Մեծ պատրաստութեամբ ՀՐԱՉ ՏԱՐՕՆԵԱՆի նոր թատերգութիւնը : Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

Օբ· ԱՆՆԱ ՍԱՏԸԳԵԱՆ
Պ· ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԱՐԱԳԾԵԱՆ
Նշանուած

Պէյքոզ , 14 Մարտ 1948 Նուագի ըլ Սէպ

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶի Հ· Ց· Դ· «Ռոսսոմ» խումբի ժողո – վը՝ այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9.30ին, 78bis, rue des Couronnes: Իջնել métro Couronnes :

ԴԵՐԶԱԿի ԽԱՆՈՒԹի մէջ աշխատելու համար գործաւոր կամ գործաւորուհի կ'ուզուի: Առհես – տը գիտցող կամ նոր սորվիլ ուզողներ ալ կ'ըն – դունուին : Դիմել Պ· ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի, 31 Route de Choisy, métro Porte de Choisy :

ՀԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ֆրանսահայ Աւետ· եկեղեցիներու նախագա – հը Վեր· Փրոֆ· ԽԱՅԻԿԵԱՆ կը խօսի ամէն կիրա – կի ժամը 10.45ին 58 rue Madame ի ժողովասրահը : Այս կիրակիի նիւթը՝ «ԲՐԻՍՏՈՍ ԽԱՉԱՂՈՒԹԵԱՆ ԻՇԽԱՆԸ » :

ԾԱԽՈՒ ԴԵՐԶԱԿի ԽԱՆՈՒԹ

Ա.րտասահման մեկնումի պատճառով ստիպ – ղաբար ծախու է ԴԵՐԶԱԿի ԽԱՆՈՒԹ ՄԸ միակը Herblayի մէջ:

Երկու սենեակ , խոհանոց մը միասին տրա – մադրելի են, չատ նպաստաւոր գինով: Դիմել՝

Պարոն կամ Տիկին ԲԱԼՈՒԵԱՆի
8 Place de la Mairie, Herblay (S. et O.)
Շոգեկառքը առնել Gare St. Lazareէն ժամը 2ին :

THEATRE D'IENAի ՄԷՋ
10 Ave. d'Iéna: Métro Iéna եւ Trocadéro

Ապրիլ 12ին, երկուշաբթի իրիկուն թատեր – կան բացառիկ ներկայացում :

«ԿԵՆԻԱ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ»Ր կը կազմակերպեն (ԵԱՄԻԼԻՆ ՄԱՑՐԻՆԵՐի ՏԱԿ)
«YAMILÉ SOUS LES CÈDRES»

Հինգ արար վաղամեռիկ դերասանուհիին կող – մէ թատերգութեան վերածուած եւ հայացուած , Ֆրանս· Ակադեմական Պ· Հանրի Պորտոյի որ այդ օրը ներկայ պիտի ըլլայ եւ խօսք առնէ .

Կը մասնակցի Փարիզահայ ծանօթ դերասաննե – րէ բազկացած փայլուն ամբողջութիւն մը :

ՄԻԱԿ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՋԵԼԻ

31 Rue d'Alexandrie Métro St. Denis

ԱՍՍՈՒՆ
(CHEZ SASSOUNI)

Ամբողջութեամբ վերանորոգուած, փոքճե – ցէք ամէն անգամ որ ուղէք լաւ ճաշել :

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Ալֆորվիլի մէջ (Place de la Mairie) *ծախու է ամէն յարմարութիւններով տուն մը, փրկու սեն – եակ, մեծ խոհանոց, ջուր, էլեկտրականութիւն, կազ, կեդրոնական ջերմութիւն: Դերձակի խա – նութով եւ աշխատանոցով: Ունի հող եւ կառա – տուն: Դիմել Պ· Վէնսան Օտապաչեանի , 6 Place de la Mairie, Alfortville (Seine):*

Restaurant IRAN

9 rue Serpente, Paris (6) Métro St.Michel et Odeon

Տնօրինութեամբ ամէնուս ծանօթ եւ սիրելի
ԳԱՐԹԱԼՑի ԿԱՐՊԻՍի

Արեւելեան եւ եւրոպական ընտիր եւ ճոխ կե – րակուրներ, օղի եւ խնամով պատրաստուած զա – նազան աղանդերներ՝ ՄԱՏՋԵԼի ԳԻՆԵՐՈՎ :

Ներկայանալի սրահ հարմարութիւններու եւ մկըր – տութեան: Ամէն երեկոյ ժամը 7էն սկսեալ Արե – ւելեան եւ հայկական երգ եւ նուագ :

ՏԻԿԻՆ ՍՈՆԻԱ ԳԱՐԱԳԱՇԻ

Մատակարութեամբ ծանօթ նուագածուներու , Պ· Հ· ԳԱՐԱԳԱՇ (քանուն) եւ Պ· Հ· ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ (ուտ) : Ուրբաթ օրերը գոց է .

«Զանգէ» օդին 40°

Ամէնէն աճապարը եւ ամէնուն փնտռածը

Լիտր 400 Ֆրանկ

կրնաք անմիջապէս ընել ձեր
յանձնարարութիւնները

Ani ՆՊԱՐԵՂԷՆի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԷ
D. NARGUIZIAN, 62 Rue Rabelais, Lyon

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 աւգտ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mardi 23 MARS 1948 Երեքշաբթի 23 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année № 5298—Նոր շրջան թիւ 907 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ֆր.

Ձգտացումից դեպի ի՞նչ

ԱՆԳԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԱՌԱՋԱՐԿԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼ ԹՐԻԷՍԹԷՆ ԻՏԱԼԻՈՑ

Ինչպէս գրած էինք, Պիտօ Թիւրէն դացած էր Հռոմ Ա֊Ֆորդայի հետ սառցադրելու համար Ֆրանքեւիտալական մաքսային մխութեան վաւերագիրը։ Այս առթիւ իր խօսած ճառին մէջ, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը ըսաւ զղայացունց յայտարարութիւն մը, որ ռումբի պէս պայթեցաւ միջազգային դիւանագիտութեան հրապարակին վրայ։

Ժորժ Պիտօ հանդիսաւորապէս հաղորդեց Իտալացի ժողովուրդին՝ թէ ամերիկեան, անգլիական եւ Ֆրանսական կառավարութիւնները սովետ կառավարութեան առաջարկած են՝ Թրիէս֊Թէլի ազատ երկրամասը վերստին դնել իտալական վերահսկողութեան տակ։ «Ֆրանսա, ըսած է նախագահը, սա եղրակացութեան յանգած է որ, ազատ երկրամասի վարչաձեւը որ տրուած էր Թրիէսթէլի, անդորձադրելի ըլլալով, հարկ տեսնուած է այս խնդրին տալ ուրիշ լուծում մը, խաղաղութեան շահուն եւ Իտալիոյ ու Եւրոպայի միջեւ գործակցութեան օգտին համար իսկ»։

Ֆրանսա, Անգլիա եւ Միացեալ Նահանգները Շաբաթ օր սովետ կառավարութեան ծանուցագիր մը յանձնած են, որով կը խնդրեն որ Մոսկուա այս երեք կառավարութեանց հետ չիմանայ մէջ մտնէ Թրիէսթէի խնդիրը ուսումնասիրելու համար, վերոյիշեալ ձեւով։ Ծանուցագիրը հաղորդուեցաւ նաեւ իտալական եւ եւրոպական դեսպանատանց, ի դիտութիւն։

ՆՈՐ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Ըստ երեւոյթին, առարկայական է նպատակը երեք պետութեանց այս ձեռնարկին՝ որ քանի մը օրէ ի վեր արդէն կը պատրաստուէր ու Պէվինն վերջերս Փարիզ գտնուած միջոցին թանձրացեալ ձեւ ստացած էր, բայց, բացարձակապէս գաղտնի պահուած էր (Հռոմ Սֆորցա անգամ անոր տեղեակ չէր)։ Եւ սակայն, տարակոյս չկայ որ արեւմտեան երեք պետութեանց գլխաւոր նպատակը եղած է, 18 Ապրիլին կատարուելիք իտալական ընդհանուր ընտրութեանց առթիւ, դիւրացնել վարչապետ Ա. Կասփէրիի դործը, համայնավար կուսակցութեան դէմ մղած իր պայքարին մէջ, միեւնոյն ատեն այս կուսակցութիւնը դնելով դժուարին դրութեան մը մէջ եւ անոր հետ նաեւ Խորհրդ. Միութիւնն ալ։

Արդարեւ, Արեւելք եւ Արեւմուտք, իրարու հետ կը մրցին Իտալացիներու համակրութիւնը դրաւելու համար։ Խորհրդ. Միութիւն՝ չատուելով որ Իտալիոյ հին գաղթավայրերը դրուին իտալական հովանաւորութեան տակ. իսկ, Ամերիկա, Անգլիա եւ Ֆրանսա՝ ոչ միայն օժանդակութիւն խոստանալով նախկին ֆաշական երկրին, այլ նաեւ՝ ամենակարեւոր զիջողութիւն մը ըրած կ'ըլլան այսպէսով Թրիէսթէն յանձնելով նորէն Իտալիոյ։

Ահա՛, ասով կը բացատրուի այն անակնկալ վրդովմունքը՝ որով Ուշինկթըն յեղակարծօրէն տուաւ իր որոշումը այս մասին, որ «արեւմտեան ռամկավարական պետութիւնները ամբողջովին» բնոյթ ունի։ Խորհրդ. Միութեան պատասխանը յայտնի չէ դեռ «Մոսկուայի ձայնը» խօսը լուրը հաղորդեց միայն, առանց մեկնաբանելու զայն)։ Մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուի անոր պատասխանին։ Պիտի հակառակի՞ արդեօք թէ ոչ։ Եթէ բացարձակապէս մերժէ այն, դժուարին կացութեան մը մէջ դրած պիտի ըլլայ Իտալացի համայնավարները։

«ԻՄԱՆԻԹԷ»Ի ԶԱՑՐՈՑԹԸ

«Իմանիթէ», Փարիզի համայնավարական գեղրոնական թերթը, զայրոյթով կը հաղորդէ ուրը. «Ուշինկթըն, Փարիզ եւ Լոնտոն կը դիտէ. — 24 ժամուան մէջ երեք անգամ քննարարեցին ՐԱԿի տուած որոշումները, 1.— Պիտօ խնդրոյ առարկայ կ'ընէ Թրիէսթէի սահմանադրութիւնը, 2.— Ամերիկացի զօր. Քլէյ կը մերժէ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Միաց. Նահանգներու միջեւ Լոնտոնի մէջ կնքուած համաձայնութեանց բնագիրը՝ Գերմանիոյ մասին, 3.— Միաց. Նահանգները կը լքեն Պաղեստինի բաժանման մասին տրուած որոշումը։ Եւ այս երեք խնդիրներուն մէջ ալ, խորհ. Միութիւնը երեք անգամ դրուած կ'ըլլայ կատարած իրողութեանց առջեւ»։

ԱՆԼՈՒՐ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԻՏԱԼԻՈՑ ՄԷՋ

Թրիէսթէն Իտալիոյ յանձնելու առաջարկը անսահման խանդավառութիւն առաջ բերաւ Իտալիոյ ամէն կողմը։ Շէնքերը դրօշազարդուեցան։ Ժողովուրդը ուրախութեան մէջ վազոց ելած՝ եւ «կեցցէ՛ Թրիէսթէ», տու ասոր նման աղաղակներով թնդացուցած է հրապարակները։

Նոր միջադէպ Ազգ. Ժողովին մէջ

Ֆրանսայի Ազգ. Ժողովին մէջ, Շաբաթ օր ալ տեղի ունեցան ցաւալի միջադէպեր։ Նախ՝ նախագահ Էրիոյի եւ համայնավար կամ համայնավարական հակում ունեցող երեսփոխաններու միջեւ։ Ճետոյ՝ ընկերվարական եւ Շումանի կուսակցութեանց անդամներուն միջեւ։

Այս երկրորդ միջադէպը կրնայ ծանրակշիռ նկատուիլ, անոր համար որ ցարդ իրարու հետ սերտօրէն կապուած երկու կառավարական կուսակցութեանց մէջ տեղի ունեցած է, դպրոցներու աշխարհականացման խնդրին առթիւ։ «Եթէ եկեղեցական քաղաքականութիւն մը կ'ուզէք վարել, դուշեց ընկերվարական երեսփոխան մը խօսքը Հանր. Ժողովրդ. Շարժումի կուսակցութեան ուղղելով, մեր վրայ յոյս մի՛ դնէք»։ Հանրի Թէթժէն պատասխանեց՝ «Մենք ալ ձեզի չափ հանրապետական ենք» դոչելով, եւ իրեն ուժ տալին իր բարեկամները։

Հակառակ ձախերու ընդդիմութեան, քուէարկուեցաւ վիճաբանութեանց յետաձգումը 281ի դէմ (ընկերվարական եւ համայնավար) 322 ձայնով։ Այսպէս, երկար ատենէ ի վեր, առաջին անգամն է որ ընկերվարականները կը բաժնուին ի բենց դաշնակից կուսակցութենէն, իրենց քուէները միացնելով համայնավարներու քուէներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ անգլեւամերիկեան գօտիին Գործադիր Ժողովը եւ Ֆրանս. գօտիին տոգեալ դեմոկրատ կուսակցութիւնը կը պահանջեն որ Գերմանիա ալ մասնակցի Զորեքշաբթի օր Փրիւքսէլի մէջ սոորագրուած ուխտով կազմուած Արեւմտեան Միութեան։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ բաժանման ծրագրէն հրաժարելու մասին Միաց. Նահանգներու ըրած առաջարկին առթիւ, Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան բանբերը յայտարարեց թէ Մեծն Բրիտանիան կը մնայ իր մտադրութեան մէջ. հետեւաբար, պիտի թողու իր հովանաւորութիւնը Մայիս 15ին, եւ իր դինուորները պաղեստինէն պիտի քաշէ 1 Օգոստոսին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ թղթադրամներու ձեւով 100 ֆրանքնոց Ֆրանս. թղթադրամ ունեցող այն անձերը՝ որոնք ասկէ առաջ արձանագրել տուած էին դանոնք, պիտի կրնան անոնց տեղ Ֆրանս. սովրական թղթադրամներ առնալ, եթէ ներկայացնեն ասկէ առաջ իրենց տրուած ստացագիրը։

Ծաւերակշիռ միջադէպ մը պերլինի հակակշռի խորհուրդին մէջ

ՄԱՐԱՋԱՒՈՑ ՍՈՒՐՈԼՈՎՍՔԻ ԿԸՄԵԿՆԻ ԺՈՂՈՎԸՆ

Պերլինի Հակակշռի Դաշնակից Խորհուրդին վերջին նիստը յանկարծ ընդհատուեցաւ անակընկալ միջադէպով մը։

Սովետ զինուորական կառավարիչ մարշալ Սոքոլովսքի ամբաստանեց արեւմտեան պետութիւնները, որոնք «կը չքացնեն Դաշնակից Խորհուրդին կարեւորութիւնը եւ իրենց գործե֊րով կ'ապացուցանեն որ այս Խորհուրդը գոյութիւն չունի այլեւս, իբրեւ կառավարական մարմին»։ Ճետոյ, յայտարարելէ ետք թէ՝ Լոնտոնի վերջին ժողովը բռնաբարած է Հակակշռի Խորհուրդին իրաւասութիւնները, Սոքոլովսքի պահանջեց արեւմտեան պետութեանց ներկայացուցիչներէն, որ մանրամասն զեկուցում մը ընեն Լոնտոնի ժողովին աշխատութեանց մասին։ Տեսնելով որ իր պահանջը կը մերժուի, սովետ Մարշալատը խստութեամբ յայտարարեց.—

«Քանի որ անգլիացի եւ ամերիկացի ներկայացուցիչները չեն ուզեր տեղեկագիր մը մատուցանել Լոնտոնի մէջ ծեծուած խնդիրներուն մասին, յարմար չեմ տեսներ շարունակել այս տեղ մեր վիճաբանութիւնները, եւ նիստը փակուած կը հռչակեմ»։ Այս խօսքերուն վրայ, Սոքոլովսքի դուրս ելաւ սրահէն եւ անմիջապէս, իրեն հետեւեցան սովետ պատուիրակութեան անդամները, թարգմաններն ու պաշտօնեաները։

Լոնտոնի ընկերվարական համաժողովին մէջ

ԼԵՀԵՐՆ ՈՒ ՉԵԽԵՐԸ ԿԱՐՏԱՔՈՒՒԻՆ

Վերջին օրերս, Լոնտոնի մէջ գումարուող ընկերվարականներու միջազգային համաժողովը Շաբաթ օրուան իր վերջին նիստին մէջ, ժողովէն վտարեց Չեխոսլովաքիոյ ոտցեալ – դեմոկրատ կուսակցութիւնը։ Իսկ Լեհ եւ Իտալացի ընկերվարականները՝ որոնք համաձայնած կուսակցութեան յարելու հակում ցոյց կուտան, ուղղուեցաւ վերջին կոչ մը։ Համաժողովը պահանջեց անոնցմէ որ հատատարիմ մնան ընկերվարութեան, ամէկավարութեան եւ ջանան վերստին դանել իրենց գործելու ազատութիւնը, քանի դեռ ուշ չէ։

Իտալական ընկերվարական կուսակցութեան (Նէննիի համախոհները՝ որոնք ընկերվարական հակում ունին) ներկայացուցիչները,— նիստի ընթացքին եւ վերոյիշեալ կոչը դեռ չքուէարկուած, մեկնեցան Ժողովասրահէն։ Եւ սակայն, կը գրէ այս լուրը տուող «Փոլիթիքէն», համաժողովը տրեւէ որոշում տուած չէր իտալացի ընկերվարականներն ալ արտաքսելու մասին։

ՋԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Փէ Էմ Էլ. աշակոդմեան կուսակցութեան Սէնի համաժողովին մէջ, որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ օր, որոշում մը քուէարկուեցաւ, որով կը պահանջուի Ազգ. Ժողովին լուծումը եւ նորի մը ընտրութիւնը։

ԱԼԵՔՍԻՄ վազոցի 1 թիւ արհեստանոցին մէջ քսան տոլարնոց ամերիկեան տակի դրամներ չինող կեղծարարապետին երկու մեղսակիցները ձերբակալուեցան։

ՖԻՆԼԱՆՏԱԿԱՆ պատուիրակութիւնը Մոսկուա մեկնեցաւ, 22 Մարտին Մոսկուայի մէջ տեղի ունենալիք բանակցութիւնները կատարելու համար՝ Խորհրդ. Միութեան հետ կնքուելիք բարեկամական եւ փոխադարձ օգնութեան դաշինքին մասին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ Շանտէրնակոր Ֆրանս. գաղթավայրին մէջ, Ֆրանսայի կառավարիչը իր բնակարանին մէջ պաշարուած է 50.000 հնդիկ ցուցարարներու կողմէ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Գլիներու Սպասարկութեան պաշտօնաթերթր իր 20 մարտի թիւին մէջ հրատարակած է ցուցակ մը որ զանազան տեսակ բուրդերու գիներուն վրայ կատարուելիք զեղչը ցոյց կուտայ։ Այսպէս, այսօրուընէ իսկ, մանարան մբոնող բուրդերու գինը մինչեւ 15 առ հարիւր պիտի կրնայ իջնել։ Այս զեղչէն պիտի ազդուին նաեւ արտադրութեան ամէն փուլերուն մէջ գործածուած բուրդերն ալ, որով հիւսուածեղէններու գիները մինչեւ 5 առ հարիւր պիտի իջնեն։

ՖՐԱՆՍ. ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹԸ երէկ հրատարակեց 1948ի դասակարգը դրօշի տակ կոչող օրէնքը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԱՂԹԱՀԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՇՏԻ ՀԱՄԱՐ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԵՓԱՆԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՄԱՏԵՆ)

ՄՈՍԿՎԱ — Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության կողմից հրավիրված Համամիութենական առաջին համաժողովի աշխատանքները ավարտվեցին Կրեմլի Սուրբ Գևորգի սրահում։ Համաժողովի մասնակիցները ընդունեցին հետևյալ հեռագիրը ուղարկելու որոշում։

«Մեծ Ստալին, Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության անունից։

Համամիութենական առաջին համաժողովի մասնակիցները, որոնք հավաքվել են Կրեմլի Սուրբ Գևորգի սրահում, ուղարկում են Ձեզ, Մեծ Ստալին, իրենց ամենաջերմ ողջույնները։

Համամիութենական առաջին համաժողովի մասնակիցները հավաքվել են Կրեմլում, որպեսզի քննարկեն Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրերի նախագիծը։

Համամիութենական առաջին համաժողովի մասնակիցները միաձայն հավանություն են տալիս Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրերի նախագծին։

Համամիութենական առաջին համաժողովի մասնակիցները հավատում են, որ Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրերը կնպաստեն Կ.Տ.Ա.Հ. ժողովուրդների բարեկեցության և մշակութային աճի հետագա բարձրացմանը։

Համամիութենական առաջին համաժողովի մասնակիցները հավատում են, որ Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրերը կնպաստեն Կ.Տ.Ա.Հ. ժողովուրդների միջև եղբայրական բարեկամության ամրապնդմանը։

Համամիութենական առաջին համաժողովի մասնակիցները հավատում են, որ Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրերը կնպաստեն Կ.Տ.Ա.Հ. ժողովուրդների միջև խաղաղության և անվտանգության ամրապնդմանը։

Համամիութենական առաջին համաժողովի մասնակիցները հավատում են, որ Կ.Տ.Ա.Հ. Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրերը կնպաստեն Կ.Տ.Ա.Հ. ժողովուրդների միջև բարեկամության և համագործակց

մանկութենէն ի վեր, սէր ու պատկառանք ունեցած եմ Հոմերոսին հանդէպ: Բայց Հոմերոս դաստիարակելու չնորհ ունի՞:

« Եթէ առաքինի դիտակցութեամբ, ճշմարտութիւնը ճանչնալ հեռու չէր, եւ ի վիճակի էր դիտնալու թէ ի՞նչ տեսակ գործունէութիւններ կը բարելաւեն մարդկային վիճակը, ըլլայ անհատաբար կամ համախմբութեամբ, քերա՞ծ էր սակայն տրուէ քաղաքի մը մէջ, կառավարական բարձրագոյն պաշտօնի մը համար, ինչպէս Լիւքուրգոս կատարեց Սպարտայի համար: Կամ ո՞ր քաղաքը կը ճանչնար զայն իբրեւ քաջ ու հմուտ օրէնսդիր ու նպաստաւոր անոր դրած օրէնքներէն: Ո՛չ մէկ պատճառ չունինք այդ մասին: Եթէ Հոմերոսի և Հեսիոդի ժամանակակիցները դիտնային թէ, անոնք առաքինութեան ճամբուն մէջ մարդիկը դաստիարակելու կարողութիւնը ունին, պիտի չձգէին զանոնք թափառիլ այդ անդ, միմիայն տաղերգելու համար: Այլ պիտի պահէին իրենց մէջ, կամ պիտի հետեւէին անոնց, մինչեւ որ բաւականաչափ սորվածըլլային իրենց փափաքած ճշարտութիւնները:

« Ուրեմն, բոլոր բանաստեղծները, Հոմերոս – սկսիլ սկսեալ, ինչ նիւթի վրայ ալ գրեն, անոնք նմանողական պատկերներէ անդին չեն անցնիր, եւ հեռու կը մնան բուն իսկ ճշմարտութենէ: Հետեւաբար, պարզ է որ, ընդօրինակող բանաստեղծութիւնը հաղորդ չի կրնար ըլլալ հոգիի բանաւոր երակին, իր իմաստութենէն անոր բաժին հանելու համար: Արդ կրնանք որակել թէ, նմանակող բանաստեղծութիւնը խաթարիչ բնոյթ ունի եւ չափազանց վտանգաւոր՝ մանուկներու կրթութեան եւ լաւ քաղաքացիներ պատրաստելու ջանքերուն »:

Պղատոն, այսպէս, կը հանդիպ այն եզրակացութեան թէ բանաստեղծութիւնը տեղ չունի իր երազած Քաղաքին մէջ:

Սակայն եւ այնպէս համայնած Հոմերոսի բառերու քնարական ու դիւցազներգական դեղեցկութեան տակ, ան մխիթարութիւն կը գտնէր ըսելով «սիրենք բանաստեղծները, բայց վարուինք այն սիրահարներու նման, որոնք համոզուած իրենց սիրոյ վայելասակարութեան, կը ստիպեն զի – րենք անկէ հեռանալ աւելի զարգացած կերպով:

●

Պղատոն, բայց Les Lois գործէն, իր տրամախոհութիւնը կը կատարէ Սոկրատէսի բերնով: Այն ատենին, որ, կ'ըսուի թէ, Սոկրատէս օր մը դանդատեցաւ պռոլով,— «Այս երիտասարդը այնպէս բաներ լինի ըսել կուտայ որ, անոնց վրայ խորհած անգամ չեմ»:

Այս դիրքին մէջ, Սոկրատէս այլեւս չերեւար: Անոր տեղ՝ կ'անցնի Աթենացին, որ անշուշտ զարձեալ Պղատոնը կը մարմնաւորէ: Տարիքը հօթանասունը անցած, դաղափարները կը ցոլացնեն արդէն իրենց հասուն հանդամանքը:

Տրամախոհութիւնը կը դառնայ Աթենացիի եւ Քլինիասի մէջ, ու կը չարունակուի հետեւեալ ոճով:

Աթենացին.— « Կ'ըսենք թէ, երաժշտութիւնը(*) դաստղները հեղինակութիւն պէտք է ունենան: Հետեւաբար, անոնք ոչ միայն իմաստուն պէտք է որ ըլլան, այլ նաեւ քաջ: Վասն զի երբ հաս դատողը իր վճիռը չի կազմեր, ծաւհասութենէն ազդուած կամ անձեռնհասութենէ: Ոչ ալ, ճշմարտութիւնը դիտնալով հանդերձ, վախի աղեցութեան տակ, փուքիոտ ու սխալ վճիռ կուտայ, նոյն չերեներով, երբ իբր դատաւոր իր երդումը տուաւ: Իտալիոյ եւ Սիկիլիոյ մէջ, սովորութիւնը թոյլ կուտայ որ, ուկնդիրները որոշեն յաղթութիւնը ձեռքերու ժխորով: Ասիկա խաթարիչ է բանաստեղծութեան համար, որովհետեւ անոնք բաղմութիւնը գոհացնելու համար կը ստիպուին ստեղծել գռեհիկ գործեր:

Ուրեմն, ճշմարիտ օրէնսդիրը, պիտի համոզէ, եւ եթէ չի կրնար, պիտի ստիպէ բանաստեղծը որպէսզի ան ցոլացնէ, իմաստուն, քաջ եւ բացար – ձակօրէն բարի մարդոց չեշտն ու չարժումները՝ դեղեցիկ, կշռաւոր եւ ներդաշնակ ստեղծագործութեամբ:

Բանաստեղծը պիտի չթոյլատրուի արտադրել ինչ որ հակառակ է օրէնքի ու դատողութեան: Ան իր դերութիւնը պիտի չցուցնէ որեւ մէկուն առանց նախապէս հաւանութիւնը ստացած ըլլալու անոնց որոնք դատելու եւ դնահատելու հեղինակութիւնը ունին: Որպէսզի, եթէ բանաստեղծը իր ընտրած բառերուն նշանակութեան կամ մեղեդիներու կազմութեան մէջ սխալած ըլլայ, մանուկներու կըրթութիւնը եւ քաղաքացիներու ճաշակը չխաթարուի:

Ամէն ոք համամիտ պիտի դտնուի մեզ հետ սա կարծիքին վրայ թէ, բանաստեղծը ըսած է չատ բաներ որ լաւ են, բայց ըսած է նաեւ ուրիշ չատ բաներ ալ՝ բոլորովին հակառակը:

Եթէ այս կարծիքը ճիշդ է, ուրեմն վտանգաւոր է, երիտասարդութեան համար, բանաստեղծական լայն փորձառութիւն ստանալ եւ հոն մխրճիլ:

Արդ, ո՞վքեր պէտք է որ գրեն բանաստեղծութիւն: Նախ անոնք որոնք չիտուն տարեկա – նէն պակաս չեն: Անոնք՝ որոնք բացի բանաստեղծական եւ երաժշտական չնորհէն, ունին նաեւ ազիւ արարքներ ներշնչելու կարողութիւնը: Եւ նախընտրաբար անոնք որոնք քաղաքին մէջ, իրենց ազնուականութեամբ, եւ ազնիւ արարքնե – րուն համար, պատուուած են կրթական տեղապահներէն եւ օրէնքներու խնամատարներէն, եթէ նոյնիսկ անոնց կը պակսի բանաստեղծական ներշնչում:

×

Ion գրուած է, չիշուած գործերէն բաւական առաջ: Մեզի համար, այս տրամախոհութեան կարեւորութիւնը՝ կը կայանայ ներշնչումի մասին արտայայտուած տեսութեան մէջ: Ցետոյ հոն կը գտնենք ուշադրութեան արժանի խորհրդածութիւն մը քննադատութեան վրայ: Տեսակ մը յարձակողական ուղղուած, այս անգամ ոչ թէ բանաստեղծին այլ քննադատին հանդէպ: Պղատոն այս գործով կ'աշխատի ապացուցանել թէ, բանաստեղծութեան ուսումնասէր մը նուազ տեղեակ է, արուեստին որոշ անցքերուն ճշդրտութեան քան այն որ այդ արուեստը կը կիրարկէ:

Պղատոնի համար, քննադատը պէտք է նախ գբաղի այն ինչ որ բանաստեղծական մասը կը կազմէ բանաստեղծական գործուածքի մը: Անով պէտք է որ ապացուցանէ իր կարողութիւնը, հետեւաբար իր կոչումը:

Բանաստեղծը իր բնանիւթը պէտք է հիւսէ եւ ստեղծէ արուեստագիտական ըմբռնումով, իսկ քննադատը զայ զայն, ներկայացնէ զայն, ճիշդ ինչպէս որ արուեստագէտը զացած է:

Ահաւասիկ, ներշնչումի վրայ այդ դիրքին նշանակալից հատուածէն՝ մաս մը:

Սոկրատէս խօսքը ուղղելով Ionի կ'ըսէ, —

«Պիտի բացատրեմ քեզ, թէ ես ինչպէս կը ըմբռնեմ ներշնչումը, ինչպէս ըսի, Ion, հմտութիւնը չէ որ քեզ կը կարողացնէ Հոմերոսին մասին նպաստաւոր խօսիլ, բայց աստուածային ուժ մը որ քեզ կը յուղէ, այն քարին նման որ Եւրիպիդէս կ'անուանէ մագնիս: Այս քարը ոչ միայն երկաթէ օղակներ իրեն կը քաշէ, այլ իր քաշողական ուժը կը տարածէ նաեւ այդ օղակներուն, որոնք իրենց կարգին նոյն ուժով օժտուած կը քաշեն դէպի իրենց ուրիշ օղակներ: Այսպէս յաճախ օղակներու չարքեր կազմելով իրարու փարած եւ առկախ:

Այսպէս ալ Մուսան կը նշնչէ ոմանք, եւ ուրիշներ անոնցմէ ներշնչուելով կը կազմեն չղթայ մը ներշնչուողներու: Արդ, բոլոր դիւցազներգակ բանաստեղծները, իրենց գերթուածները կ'արտասանեն ոչ թէ արուեստի դիտակցութեամբ, այլ աստուածային ներշնչումով ու անկէ գերեւար: Նոյնն է կացութիւնը իսկական քնարերգակներու համար: Անոնք այդ գեղեցիկ բանաստեղծութիւնները կը ստեղծեն անդիտակցաբար, Մուսաներէն գերեւար: Անոնց հովիտներուն ու պարտէզներուն մէջ խոխոջուն մեղրածորան առուակներէն րմպելով ու արբենալով: Այս օրինակով կ'ուզեմ փաստել թէ, դեղեցիկ բանաստեղծութիւնները մարդկային չեն եւ ոչ ալ մարդու գործ, այլ աստուածային եւ աստուածներու կողմէ պատրաստուած:

Ջմռռնամ ըսել թէ, քննադատը այս մագնիսական ներշնչումէն ազդուած, պէտք է նոյն քաշողականութեամբ առկախ օղակ մը ըլլայ բանաստեղծի կողքին: Ապա թէ ոչ, քննադատը ի՞նչ ուներ ընելիք: Եւ ինչի՞ կը ծառայէ իր ալխատանքը»:

Իտէալ քնադատին այս եռեակայական ներկայացումը, իր ազդանի արձագանգը կը գտնէ Ա-բիստոտէլի նշանաւոր fերթողականի մէջ, որյաջորդ յօդուածիս նիւթը պիտի կազմէ

ՋԱՐԵՀ ԳԱՋԱՋԵԱՆ

ՄՏԻՒ ՁՒՕՍԱՆՔ

ՈՐՔԱՆ ԲԱՆ ԳԻՏԷՔ

(Պատասխանները Զորեքշաբթի օր)

1.— Երկի՞ր աւելի մօտ է արեւին թէ Հրատ մոլորակը:

2.— Statu quo — կրնա՞ք այս խօսքը ամբողջացնել:

3.— Գիտէ՞ք ինչ է քլորիւր տը սոտիումը:

4.— Ո՞ր երկիրներուն հետ Դաշնակիցները կնքած են Սէն Ժէրմէնի եւ Նէօյլիի դաշնագիրները:

5.— Ո՞ր բառերն են հետեւեալները— մճախ – ղախ, տորկըռասան:

6.— Ե՞րբ դումարուեցաւ Գահիրէի խորհրդաժողովը. Ֆրանսան մասնակցեցա՞ւ:

7.— Տուէք տասը բառեր որոնք կը վերջանան «Ջ» գիրով:

8.— Թուրքիա մասնակցա՞ծ էր Պրէթըն Ուտուդի խորհրդաժողովին:

9.— Ո՞րն է ամէնէն փոքր ծաւալը որուն մէջ կարելի է իրարու քով նեղփակել աշխարհի ամբողջ բնակչութիւնը:

10.— Ո՞րն է աշխարհի ամէնէն բարձր լիճը:

11.— Մարդէն, կենդանիներէն եւ միջատներէն զատ մսակեր ինչեր կան:

12.— «Աւա՛ղ ապարանքի մը պէս մեծ էիր ու չքեղ, ու ես երդիքներուդ...»կրնա՞ք լրացնել յաջորդ երկու տողերը. ո՞վ է հեղինակը:

ԷՐԶՐՈՒՄ կը վերաչինուի, կը դրէ Թասվիր: Ֆրանսացի մասնագէտ Լանպէր յատակագիծ մը պատրաստած է արդէն, զոր սակայն քաղաքապետութիւնը կը փոփաքի բարեփոխել: Նոր ծրագրով, պիտի քանդուի պատմական էրզրումը, որ այսպէս պիտի կորսնցնէ իր հնադարեան նկարագիրը, նոր էրզրումը պիտի ըլլայ կեդր. Ամերիկայի քաղաքներուն նման լերկ և արդիական: «Թասվիր»ի աշխատակիցը դէմ է այս ծրագրին եւ չուզեր որ քաղաքը կորսնցնէ իր թրքական դիմագիծը:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ԿԻԼԼԻՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻՆ

Ինչպէս կը տեսնեմ, վարպետ բաղարջ չինող ես Կիւլլի, կը խօսի Հասան տայի, ծխարանը շըրթունքին մօտեցնելով:

— Չէ, Հասան տայի, — կը պատասխանէ Կիւլլի չինող,— ես տակաւին չատ խակ եմ աղուոր բաղարջ չինելու համար: Աղուոր բաղարջ չինելը ջաղջպաններուն մասնագիտութիւնն է: Եթէ քիչ մը առաջ հասած ըլլայիր...:

Բաղարջները կամրուկ, հատիկ հատիկ փըցուելով կը չարուին ճամպիքը (ակութին կողքին չինուած բարձր ու հարթ տեղը), յետոյ բոլորիս ալ երկուական բաժին կը հանէ Կիւլլի:

Ու մենք, համով համով կը ճաչակենք Կիւլլիին եփած ցորեն ալիւրով բաղարջները: Ինծի համար անոնց վրայի ակօս նախշերը մեղր ու կարագով օծուած են, ու ամէն մէկ ակօսը ծամելուս կը կարծեմ թէ Կիւլլիի ծնեբեկ մատներն են ակռաներուս տակ: Մարմինս կը սարսռայ, կը վախամ ակռաներս ամուր սեղմելու, մէկը թափելու: Երախտապարտ ենք քեզի քոյր Կիւլլի, ու չնորհակալ առաստաձեռնութեանդ համար, այս սեւ օրերուն... մեզի դուռ ցորեան բաղարջ կերցընելուդ համար:

Ու հիմակ, ըսէք, իմ տեղս ո՞վ ըլլար, մինչեւ իր մահը Կիւլլիի բաղարջներուն համը չէր պահեր իր բերնին մէջ:

Կիւլլիենց աղօնը վաղուց լրացած է ու մերը վրայ ձգուած: Ցայգը բացուելու մօտ է: Մերն ալ կը լրանայ: Կը բեռնանք առասուններն ու կը մեկնինք, անոնք՝ Կիւլլին ու Կիւլիզարը դէպի հիւսիս՝ իրենց դեղը դետեղերքն ի վեր, որ հաղիւ տասը վայրկեան ճամբայ մըն է ջաղացքէն, իսկ մենք, դետակն անցնելով դէպի Արեւելք՝ արեգակին հետ դեղ հասնելու համար:

×

Պատեհներու եղանակին, Կիւլլին ինծի պատեհ ճամբեց իրենց դեղէն՝ մեր դեղացի հարսներէուն հետ, իր տաքուկ բարեւովը միասին:

Անցաւ գարունն ու եկաւ աշունն: Հասան մի – դերը: Կիւլլիենց դեղը հարուստ էր միրգով: Ու ամէն անգամ, երբ մեր հարսները իրենց դեղը երթային՝ Կիւլլին ինծի տանձ ու խնձոր, ինկզմէյ (ընկոյզի միջուկ), չեր ու չամիչ կը ղրկէր, «...աստիք Միւտիւրենց տղին տարէք ու չատ, չատ ալ բարեւ ըրէք» ըսելով:

Նոյնիսկ, անգամ մը խնձորին մէկը խած – ուած էր՝ խորունկ:

Կիւլլին տաքսրտած էր ինծի: Ես ալ բաներ մը կր զգայի իրեն հանդէպ, սակայն, որոշ յայտնի չէր տակաւին սէր կոչուելու:

Ու ես, ամէն անգամ սիրով կ'ընդունէի Կիւլլիին ղրկած արմաղաններն ու ջերմիկ բարեւները, փոխադարձաբար չոր բարեւներ ճամբելով մինակ, անգամ մը, պզտիկ, կլոր հայլի մը՝ ճամբեցի: Այսքան միայն:

— Բոյր, Կիւլլի, Նորչէնցի Ալիական ու Նազան աղջիկ, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ ալ տանձ ու խնձոր, ինկզմէյ, չեր ու չամիչ, ջերմիկ բարեւ չես ճամբեր ...:

Դուն, Կիւլլի կոչուիս կամ վաղուհի նախահայրերուդ լեզուովը... այնքան հարազատ մնացած ես ինծի մինչեւ այսօր, ու պիտի մնաս մանաւանդ պրիմակին մէջ ամբողջ օրերուս երկայնքին ...:

(8 եւ վերջ) Ն. ՇԻՆԱԿԱՆ

ԵՐԵՔ ԱԽԱՋԱԿՆԵՐ Շաբաթ օր կը սպասէին Պէրժէր փողոցը, Քոնթուառ Նասիոնալ տ'Էսքօնտի մօտ, սպասելով որ այս դրամատունէն դուրս հանուի 150 միլիոն ֆրանքի դուշերը, որուն փոխադրութեան բուրը առած էին, յայտնի չէ թէ ուրկէ: Բայց, ոստիկանութիւնը, իմացած ըլլալով տեղի ունենալիք յարձակումը, ոստիկաններ զինուած եւ պատրաստ կը սպասէին նոյն փողոցը, աչխատաւորի զգեստով ծպտուած: Ժամը մէկին առեներները, այս ոստիկանները կրակ բացին աւազակներուն վրայ, որոնցմէ մէկը, ոտքի կոճէն վիրաւորուած, ձերբակալուեցաւ, միւսը՝ ձեռնակապերով ոստիկանատուն տարուեցաւ. իսկ երրորդը՝ աւազակներու ինքնաշարժ կառքին վրիժը, յաջողեցաւ փախչիլ: Անցորդներէն ոչ ոք վիրաւորուած է:

ԻՏԱԼԻՈՑ եւ Ֆրանսայի մէջ, այսօր պիտի կնքուի առեւտրական դաշնագիր մը, այս երկու երկիրներու միջեւ պատրաստուած մաքսային միութեան վաւերագրին ստորագրուելէն անմիջապէս ետք:

Հաւանական է որ Փարիզ վերադառնալէ առաջ, Ֆրանսայի արտաքին նախարար Պիտօ ատակցութիւն մը ունենայ վարչապետ Տէկասփէրիի հետ, որ այս պահուս հիւս. Իտալիոյ մէջ կը գտնուի:

ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ երկիրներու ներկայացուցիչնե րէն բաղկացած սահմանադրական ժողով մը հիմնելու համար դանազան կուսակցութիւններ պատկառելի բազմաթիւ ֆրանսացի երեսփոխաններ առաջարկ մը պիտի բերեն երեսփ. ժողովին: Ինչպէս յայտնի է նմանօրինակ առաջարկի մը նախաձեռնութիւնը սահմանուած են արդէն անդ. խորհրդարանի 200 անդամները, եւրոպական դաշնակցութիւն մը կազմելու համար:

THEATRE DE LA CAITÉ LYRIQUEի ՄԷՋ
9 Ապրիլ, ուրբաթ ժամը ճիշդ 20.30էն 23.45:
ՄԷԿ ԱՆԴԱՄՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ՝

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍԵԼԻՔՆԵՐԸ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան, պատրաստուած մեծ խնամքով եւ բոլորովին նոր երաժշտութեամբ:

Բեմադրութիւն՝ Բ. ՀԱՍՊԼԵՇԵԱՆ, պարերու վարիչ՝ Տիկին Լ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, դիմայարդար՝ Կ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ: Մասնակցութեամբ Փարիզի եւ շրջանի եւ «Նոր Սերունդ»ի երիտասարդ ուժերու: Բեմի վրայ 60 հոգի: Պար՝ Օրիորդներ ՌԻՃԻՆԱ եւ ԼԻԼԻԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆՆԵՐ, Ա. մրցանակ Փարիզի երաժշտանոցէն եւ Opéra Comiqueէն:

Մասնակցութեամբ ԹԱՐԻԹ ԳԱՐԵԳԻՆԻ:

Gaité Lyriqueի 40 հոգինոց նուագախումբը, երաժշտութիւն եւ ղեկավարութիւն Ա. ՄԵՍՈՒ-ՄԵՆՑԻ: Գիները.— 300, 150, 120, 100, 80, 50:

Հաղորդակցութեան միջոցները.— Métro Arts et Métiers, St. Denis, Réaumur:

Տոմսերը կը ծախուին Գրատուն Հրանտ Սամուէլ 51 rue Mr. le Prince, Odéon, Հ. Բալուեան 43 rue Richer, Պարսամեան 46 rue Richer - Montmartre, Նոր Սերունդի Փարիզի եւ շրջանի բոլոր մասնաճիւղերուն մօտ, Փարիզ, Շավիլ, Իսի լէ Մուլինօ, Պանէօ, Անէէռ, Ալֆորվիլ:

ՏԻԿԻՆ ՌՕԶ եւ Օրիորդ Մարօ Հանըմեաններ, իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝ ԱՐՏԱՒԱԶԴ ՀԱՆԸՄ-ԵԱՆի մահուան երրորդ տարելիցին առթիւ՝ հազար ֆրանք կը նուիրեն Ֆ. Հ. Կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՇԱՒԻԼԻի մասնաճիւղի տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը, 4 ապրիլ կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 4—12, քաղաքապետարանին սրահը, Rue Stalingrade:

Կը ներկայացուի Ղեւոնդ Մելոյեանի «ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ»ը, ղեկավարութեամբ Պ. Հապչեանի եւ սիրողներու մասնակցութեամբ, կը մասնակցի Շավիլի Բաֆֆի երկսեռ երգչախումբը:

Ճոխ պիւֆէ, մուտք 100 ֆրանք:

Հաղորդակց.— Pont de Sèvresէն թիւ 171 autob. իջնել Puits sans Vin, կայարաններէն կէս ժամը անդամ մը չոզեկառք կայ:

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ

Հայ ու ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած Նոր փառատօն ը, զոր Ֆրանքօ-Հայկական Միութիւնը կազմակերպած է, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 18ի կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30 — 6, Սորպոնի մեծ ամփիթեատրոնին մէջ: Ճոխ յայտագրին մանրամասնութիւնները մեր մամուլին պիտի հաղորդուին քէչ օրէն: Կը խնդրուի չխաչաճեւել:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍՏԱՏՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնիններուած յիշատակի տօնակատարութիւնը՝

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիի մէջ: Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին:

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատակին համազգային սգատօնը 11 Ապրիլ, 1948 Կիրակի Պոմոնի նորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Խ. Պոմոնի մասնաճիւղին: Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհանդիստ, եկեղեցիին մէջ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ այս թուականը:

⁂

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՎԻԼԻՆԻ ՄՈՒՐԱՏ խումբը Ապրիլ 11ին կիրակի օր կը կազմակերպէ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ նուիրուած յիշատակի տօնակատարութիւնը:

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

×

ՎԱՂԱՆՍԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ապրիլ 23ին, ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Սալ տէ Ֆէթի ընդարձակ սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ եւ հովանաւորութեամբ՝ Հ.Ց.Դ. ՎԱՂԱՆՍԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ: Մասնակցութեամբ՝ բարեկամ կազմակերպութեանց: Գեղարուեստական խնամեալ բաժին, մուտքը ազատ է:

Մանրամասնութիւնները յայտնուելիք:

Կը հրաւիրուին Վալանսահայերը, իրենց յարգանքի տուրքը մատուցանելու մեր անմահ նահատակներուն:

★

Ապրիլ 11-24ը կը տօնուի Կրընոպլի մէջ, ապրիլ 25ին Սաքրէ Քէօր սրահին մէջ, կէս օրէն վերջ ժամը 2.30ին:

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դաշնակցութեան Նոր Սերունդի եւ Սանուհիներու միութեան:

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ.ի կոմիտէի եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍՏԱՏՕՆԸ ՏԷՍԻՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Բանակի Հայ Ռազմիկներու Միութեան, եւ մասնակցութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. Տէսինի կոմիտէին, Նոր Սերունդին, Կապոյտ Խաչին, Նախկին Կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան, Համասեբաստիոյ եւ Բարձր Հայքի Հայր. Միութեանց: Տեղի կ'ունենայ 17 Ապրիլ, Շաբաթ եկեղեցի, ժամը 9ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ:
Կը խօսի Պ. ՄԵՍՐՈՊ ԴՈՒՑՈՒՄՃԵԱՆ

ՁԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՎԱՅԵԼԵԼՈՒ

Համասեբաստացիներու Վերաշինաց Միութեան կազմակերպած հաւկթախաղի խնջոյքը:

Հ. Ց. Դ. Տէսինի Տան ղեղեցիկ սրահին մէջ, Մարտ 27ին, խթման իրիկունը:

Ճոխ կերուխում, արեւելեան նուագ. եւրոպական պարեր: Մուտքը ազատ է:

ԱԹԼՆՔԻՆ Գենովարէ Սարեան կը փնտռէ իր քրոջը տղան Թորգոմ Սարգիսեան, Տրապիզոնցի, մօրը անունը Ազնիւ, հօրը Յարութիւն, որ հինգ եղբայր եւ քոյր մը ունէր: 1918ին մտած է կամաւորական դումարներու մէջ եւ քանիցս վիրաւորուած, Ֆրանսուհիի մը հետ ամուսնացած է եւ Փարիզ ըլլալ կը կարծուի: Տեղեկացնել Յառաջի:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

Ղեկավարութեամբ Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆի

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Algerի թատրոնին մէջ Մարսէյլ: Ամբողջովին նոր յայտագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռուսերէն ընտիր խմբերգներով:

Տոմսերը փնտռել երգչախումբի անդամներէն մօտ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ Ցակոբ Թանթանեան, քնիկ Քէսապցի, կը կարծուի թէ Լիոնի շրջանը կը գտնուի: Ողջ կամ մեռած ըլլալը գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Aram Sarkissian, Journal Arevelk, B. P. 372, Alep-SYRIE:

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵՑԻ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք..

ՅՐ. ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Շաբաթ Բ. օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱՋԸՆՑԻ ՄԷՋ:

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շարճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուէլեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն:

ԹԷՆՕՐ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այս երգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով:

Յայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Ղազարեանէ, Ձերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. բոլորովին առաջին ունկնդրութիւն դեղեցիկ երգերու, զոր երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդաւոր երգահաններէն:

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պագրճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Մ. Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց անօրէնութեան, հայ գրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ:

ՓԱՐԻԶԻ Հայոց եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ Ս. Զատկի տօնական օրերուն հետեւեալ արարողութիւնները:

Աւագ հինգշաբթի 25 Մարտ, Ապաչխ. ժամը 7.30ին, Ս. Պատարագ ժամը 10ին, ոտնլուայ ժամը 16ին, խառար. ժամը 19.30ին:

Աւագ Ուրբաթ 26 Մարտ, Խաչելութիւն եւ թաղում ժամը 17ին:

Ճրագալոյց Ս. Զատկի, շաբաթ 27 Մարտ, սկիզբն արարող. ժամը 15ին, Ս. պատարագ ժամը 17ին:

Ս. Զատկի կիրակի 28 Մարտ, սկիզբն ացապողութեան ժամը 7.30ին, Ս. Պատ. ժամը 10ին, պատարագիչ սրբազան հայր:

Մեռելոց Ս. Զատկի երկուշաբթի 29 Մարտ, Ս. պատարագ ժամը 10ին:

ԷՆՄԹԻԹԻ ԱՐՄԷՆԻԷՆԸ կը հրաւիրէ իր անդամները, համակիրները եւ բոլոր հայ երիտասարդ – երիտասարդուհիները ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԹԷՑԱՍԵՂԱՆի (Surprise Party), Շաբաթ օր 3 Ապրիլին, ժամը 3ին իր նոր հաւաքավայրը, 4 rue Greuze, Métro Trocadéro: Գեղարուեստական բաժին, նուագախումբ եւ attractions:

THEATRE ANTOINEի ՄԷՋ, Մայիս 25ին,
ՄԱՅ ՊԱՏԱՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ՀՐԱՉ ՏԱՐՕՆԵԱՆի
նոր թատերդութիւնը: Մանրամասնութիւնները յայտնուելիք:

ԾԱԽՈՒ ԴԵՐՁԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹ

Արտասահման մեկնումի պատճառով ստիպուած ծախու է ԴԵՐՁԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹ ՄԸ միակը Herblayի մէջ:

Երկու սենեակ, խոհանոց մը միասին տրամադրելի են, շատ յարմարաւոր գինով: Դիմել՝
Պարոն կամ Տիկին ԲԱԼՈՒԵԱՆի
8 Place de la Mairie, Herblay (S. et O.)
Շոգեկառքը առնել Gare St. Lazareէն ժամը 2ին:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Ալֆորվիլի մէջ (Place de la Mairie) ծախու է ամէն յարմարութիւններով տուն մը, երկու սենեակ, մեծ խոհանոց, ջուր, էլեկտրականութիւն, կազ, կեդրոնական ջեռմութիւն: Դերձակի խանութով եւ աշխատանոցով: Ունի հող եւ կառատուն: Դիմել Պ. Վէնսան Օտապաշեանի, 6 Place de la Mairie, Alfortville (Seine):

ԴԵՐՁԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ աշխատելու համար գործաւոր կամ գործաւորուհի կ'ուզուի: Արհեստը գիտցող կամ նոր սորվիլ ուզողներ ալ կ'ընդունուին: Դիմել Պ. ԳՈՒԳԻԿԵԱՆի, 31 Route de Choisy, métro Porte de Choisy:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋԱԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mercredi 24 MARS 1948 Չորեքշաբթի 24 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5299–Նոր շրջան թիւ 908 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ֆր.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԱՄԵՐԻԿԱ Կ'ԱԶԴԱՐԱՐԷ

Միացեալ Նահանգներու նախագահին չորեքշաբթի օրուան զգայացունց յայտարարութիւնը խորհրդարանին մէջ, առաջին ազդանշանն է այն վտանգին որ ասիճանաբար կը սպառնայ Եւրոպայի — եւ ամբողջ աշխարհի խաղաղութեան :

Դաշնակիցներու յաղթանակէն ի վեր, առա – ջին անգամն է որ պատասխանատու անձնաւորութիւն մը հրապարակաւ կոչ կ'ընէ իր ժողովուրդին — եւ անշուշտ մնացեալներուն — որ պատրաստ դառնայի՝ դիմաւորելու համար համայնավարութեան ահաւոր վտանգը :

Նախագահը անհմատատ կը դատէ այլեւս բա – ւերը ծամծմել եւ առանց վարանումի կ'ամբաստանէ Խորհրդային Միութիւնը որ չարժման մէջ դրած է իր նիւթական ու բարոյական հնարաւորութիւնները՝ խաղաղ կերպով թափանցելու համար դրացի երկիրներէն ներս :

Աշխարհի ներկայ կացութիւնը հետեւանքն է, զգեստաւորաբար այն իրողութեան որ ծանօթ պե – տութիւն մը կը մերժէ զործակցիլ մեզի ի նպաստ արդար ու պատուաւոր խաղաղութեան մը եւ զործնական քայլեր կ'առնէ արգիլելու համար ա – նոր ամրապնդումը, կ'ըսէ Թրումըն :

Նախագահը բացէ ի բաց կը յայտարարէ թէ Խորհրդ. Միութիւնը եւ իր զործակալները քայ – քայած են արեւելեան կամ կեդրոնական Եւրոպայի ժողովուրդներուն անկախութիւնն ու ազատութիւնը :

— Չեխոսլովաքիոյ հանրապետութեան ողբեր – գական վախճանը մեծ ցնցում յառաջ բերաւ քա – ղաքակիրթ երկիրներու մէջ. հիմա, ճնշում ի զործ կը դրուի Ֆինլանտայի վրայ եւ կը վտան – գուի Սկանտինաւեան թերակղզիին ապահովութիւնը : Յոռետատի մէջ զինուորական յարձա – կում կը կատարուի ապրատաքինդրուն կողմէ ո – րոնք օժանդակութիւն կը ստանան իրենց համայ – նավար զրացիներէն, Իտալիոյ մէջ համայնավար ժողրամանութիւնը վճռական փորձեր կը կատա – րէ երկրին իշխանութիւնը ձեռք անցընելու հա – մար :

Նախագահը դիտել կուտայ որ ներկայ յարա – ճուն սպառնալիքին դիմաց, արեւմտեան ազգերը հետզհետէ աւելի սերտ յարաբերութիւններ կը մշակեն իրենց տնտեսական վերականգնումը փու – թացնելու եւ իրենց ազատութիւնները պաշտպա – նելու համար :

Ամերիկա սրտանց կ'օժանդակէ այդ պետու – թեանց եւ արդէն քայլեր առած է, կը հաւաստէ նախագահը, զարմանալու համար վերջին աշ – խատասանաւ պատերազմին վէրքերը՝ տնտեսա – կան թէ քաղաքական մարզերուն մէջ :

Նախագահը կը յանձնարարէ խորհրդարանին որ անմիջապէս քուէարկուի Մարշըլի ծրագիրը տ – րուն զործադրութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ՝ խաղաղութեան ամրապնդումին համար մինչեւ հիմա կատարուած աշխատանքներուն :

Բնական չէ, սակայն, տնտեսական վերա – կանգնումի մասին մտածել, երբ Խորհրդային Մի – ութիւնը զարնակալ կը սպասէ արեւելեան Եւ – րոպայի մէջ՝ հետզհետէ իր ազդեցութեան կամ թեւարկութեան տակ առնելով մանր մունր պե – տութիւններ :

Ամերիկա, աշխարհի մեծագոյն պետութիւնը, որդեգրած է հիմա աւելի արմատական քաղաքա – կանութիւն մը որուն հիմնական նպատակը պիտի ըլլայ իրականացնել Միացեալ Ազգերու նպատակ – ները :

Այդ տեսակէտէն, նախագահը դիտել կուտայ թէ «երբեմն, աւելի խմաստուն է զործնական քայ – լեր առնել, քան վարանիլ » :

Հետեւաբար, կը յանձնարարէ, տնտեսական ծրագիրներու զործադրութեան դուզընթաց, վե – րահաստատել զինուորական պարտաւորիչ ծառա – յութիւնը որովհետեւ «որքան ատեն որ համայնա – վարութիւնը կը սպառնայ ազատ ազգերուն, ան – հրաժեշտ է որ Ամերիկան մնայ զօրաւոր՝ կանխե – լու համար նոր պատերազմ մը :

— Եկած է ժամանակը որ մարդիկ համար – ձակօրէն ու քաջութեամբ դիմաւորեն այն վտան – գը որ կը սպառնայ իրենց ազատութեան » :

Միացն համայնավար տարրերը մարտահրա – ւէրի մը ենթրը պիտի վերագրեն նախագահին յայտարարութեանց :

Ազդարարութիւն մըն է որ կ'ընէ ան ի լուր ամ – բողջ աշխարհի :

POUR LES SINISTRÉS DE L'EST

(Արեւելեան նահանգներու աղէտեալներուն համար)

Տէր Ճարութիւնեան եղբարք	500
Յակէկ Մկրտիչեան , Էփինէ	500
Սարգիս Պետիկեան , Էփինէ	500
Պ. Մկրտիչ Դասապետեան (Իսկ)	200
Գումար	1700
Նախորդ գումար	31300
Ընդհանուր գումար	33000

Պերլինի միջադէպին առթիւ

Պերլինի ամերիկեան զինուորական ներկայացուցիչը, զօր. Քլէյ, բացատրութիւններ տալով Շաբաթ օր դաշնակից-Հակակշռի Խորհուրդին մէջ սովետ ներկայացուցիչ մարշալ Սոքոլովսքիի յարուցած միջադէպին առթիւ, հետեւեալը յայտարարեց .—

« Մենք Պերլին եկանք, որովհետեւ իրաւունք ունէինք գալու, եւ բացարձակապէս մտադրած ենք հոս մնալու : ... Պէտք է բազմաթիւ օրեր սպասել տակաւին, հասկնալու համար թէ՝ ինչ է իրական նշանակութիւնը սովետ պատասխանատուութեան Պերլինի Խորհուրդը թողելուն : Ձեմ կարծեր որ սխեղերական պատմութիւնը զգալի փոփոխութիւն մը կը կրէ, եթէ Ռուսերը յամառին հետու մնալ չորս պետութեանց զործունէութենէն Գերմանիոյ մէջ» : Զօր. Քլէյ ըսած է նաեւ թէ տակաւին կանուխ է գիտնալու համար որ ինչ են սովետներու դիտաւորութիւնները :

★ Պերլինէն կը հաղորդեն թէ՝ Զօր. Րոպէրթսըն ջնջած է իր սովորական յայտարարութիւնները մամուլին, մինչեւ որ Ֆրանսա, Անգլիա եւ Ամերիկա կարենան «միաբանօրէն կազդուրուած զործելակերպ» մը որոշելու վերոյիշեալ միջադէպին վերաբերմամբ :

Հիւլէական ռումբ Միջերկրականի մէջ

Օմահայէն կը հեռագրեն թէ Նէպրասքայի նահանգին ներկայացուցիչը, Մելլըր, յայտարարած է որ «ամերիկեան տորմիղին մեծագոյն մասը այսօր կը գտնուի Միջերկրականի մէջ», եւ աւելցուցած է. «Այս նաւերէն ոմանք հիւլէական ռումբեր ունին » :

Ջեմ ոսոիկանները Փրակայի մօտ գտնուող օդանաւային կայարանի մը մէջ ձերբակալեցին նախկին փոխ – վարչապետ Շրամէկ եպիսկոպոսը, որ արտասահման փախչելու փորձ կ'ընէր :

Թուխեաթեի խնդիրը

ՊԵԼԿՐԱՏ ԿԸ ԲՈՂՈՔԻ

Եուկոսլաւիոյ կառավարութիւնը ազդու բողոք բարձրացուց Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի առաջարկին դէմ՝ Թրիէսթէի մասին : Այս բողոքին բնագիրը յանձնուեցաւ երէկ երեք պետութեանց Պելկրատի դեսպաններուն : Եուկոսլաւ ծանուցագիրը խստիւ կը քննադատէ արեւմտեան տէրութիւնները իրենց առաջարկին համար, որ ուրիշ բան ըսել չէ եթէ ոչ՝ փոփոխութիւն մտցնել Իտալիոյ հետ կնքուած հաշտութեան դաշնագրին մէջ, առանց հաւանութիւնը առնելու Հռոմի, ոչ ալ Եուկոսլաւիոյ, որ խնդրին մէջ ուղղակի շահ ունի :

Եուկոսլաւ կառավարութիւնը կը յայտարարէ նաեւ որ առաջարկը բերելով այդպիսի առեն մը՝ երբ ընդհանուր ընտրութեանց համար պայքարը սկսած է Իտալիոյ մէջ, արեւմտեան պետութիւնները ուրիշ բան ըրած չեն ըլլար եթէ ոչ զգալի դիմամոլական առերեսութիւն մը դրդռել Եուկոսլաւիոյ դէմ, միեւնոյն առեն աւելի ծանրակշիռ հանդամանք տալով՝ Իտալիոյ մէջ այս պահուն ղեկավարութիւն ունեցող քաղաքական ձեռնարկին :

ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏԵՒԻ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Գրած էինք որ Իտալացիք մեծ խանդավառութեամբ ընդունած էին Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի առաջարկը՝ Թրիէսթէն Իտալիոյ կցելու մասին : Լուրը Թրիւեզնի մէջ ձայնախոսի մի – ջոցաւ տարածուեցաւ, որովհետեւ թերթերը զրծադրել զրած էին երկու օրէ ի վեր, թերեւս այն դիտաւորութեամբ որ — կ'ըսուի — ժողովուրդը ուշ իմանայ զայն : Հոմ, տենդոտ մթնոլորտի մը մէջ, լոյս տեսան յատկանշական, զրա չրջանակին մէջ մտնելու ցոյց կուտան թէ Իտալիան ժողովուրդին ամենախոշոր հատուածը մասնակցած է ընդհանուր խանդավառութեան :

ԶՕՐՕԱԴՈՒԼԸ

Այս բոլորը մեծ մասամբ անծանօթ կը մնան ժողովրդական զանգուածներուն մամուլի զործադուլին պատճառով, որ հետզհետէ կը ծաւալի : Երէկ կէս գիշերին սկսեալ, բոլոր տպարանները փակեցին իրենց դուռները, արգելք ըլլալով հասիկական աւելի օրաթերթերու հրատարակման, 330 հազարի չափ մամուլի աշխատաւորներ (տպագրիչ, խմբագիր, եւն.) զործադուլի մէջ են : Միայն Վատիկանի պաշտօնաթերթ «Օսէրվաթօրէ Ռոմանո»ն եւ ամերիկեան օրաթերթ «Օսէրվաթօր տեռնեն» : Սկզբունքով, զործադուլը 24 ժամ պիտի տեւէ, բայց պիտի չարունակուի, եթէ պահանջուած 34 առ հարիւրի օրավարձի յաւելումը չտրուի :

ՄԻՋԱԴԵՊԵՐ ԹՐԻԷՍԹԷԻ ՄԷՋ

Ամերիկայի զինուորական իշխանութիւնները կը հաղորդեն թէ ամերիկեան զօտիէն եկող ոստիկանական դիւերտափակ խումբի մը վրայ կրակ բացած են Եուկոսլաւ ոստիկանները, Թրիէսթէի պատահ հողամասի սահմանագծին վրայ :

ԴԷՊԻ ԻՐԱՒԱՄՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարար Սիմիչ յայտարարեց մամուլին թէ իր երկիրը պատրաստ է իրաւախոհութեան մը դալու, Թրիէսթէն Իտալիոյ թողլով, պայմանաւ որ Կորիցան ալ Եուկոսլաւիոյ տրուի :

ԻՏԱԼԻԱ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ

Իտալական կառավարութիւնը համեստ ձայնուցագրով մը հաղորդեց Թրիէսթէի Իտալիոյ կցուելու մասին առաջարկ բերող արեւմտեան պետութիւններուն թէ կ'ընդունի այս առաջարկը եւ կը յայտնէ իր պոհունակութիւնը, աւելցնելով որ Իտալիա կը փափաքի մասնակցիլ այս պետութեանց եւ Խորհրդային Միութեան պատրաստելու համար այն վաւերագիրը՝ որ պիտի կնքուի Մայիս Ապահով. Խորհուրդին քննութեան :

ԻՏԱԼԱՑԻ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՎՐԴՈՎՈՒՄԸ

« Լը Մոնտ »ի Թիւրինի թղթակցին նայելով՝ համայնավարները կը ջանան նուազեցնել դէպքին կարեւորութիւնը : Հոմ եւ Միլան հրատարակուող իրենց թերթերուն ու զումարուած բազմաթիւ միթինկներուն մէջ կը մատնանշեն «ընչաքաղաքական տէրութեանց քարոզչական եւ զինարական խորամանկ հնարքը» : Համայնավարական պետութիւնները չրջանակին մէջ մասնաւորաբար մեծ զայրոյթ կը տեսնուի : Թոգլիաթղի, իր զինարական մեկ ճառին մէջ, կրակ կը ժայթքեցնէ կառավարութեան դէմ, զայն անուանելով «ամերիկեան ծաւալապաշտութեան վասալը» , աւելցնելով որ Թրիէսթէի խնդիրը ժողովուրդի կառավարութեան կողմէ պիտի լուծուի 18 ապրիլէն ետք : Այս խնդրին մէջ, համայնավարներուն կը ձայնակցի նաեւ իտալացի ընկերվարականներու ճախակողմեան թեւը (Նէննիի խումբ) :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅՈՒՆԱՀԱՅՈՑ ԳԱՂՈՒԹԸ ՆԵՐԳԱՂԹԷՆ ՎԵՐՋ

(Բ. եւ վերջին մաս)

2.— ՀԻՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Այս կերպով երեւան կուգայ, որ Յունաստանի մայրաքաղաքի չըլմանէն դուրս անոր զանազան անկիւնները ցրուած մօտաւորապէս 3000նոց բազմութիւն մը ունինք, որուն կէսէն աւելին կը մնայ կեդրոնացած Սելանիկի մէջ, ուր բարեբախտաբար ունինք եկեղեցի, ազգ. իշխանութիւն, բարեսիրական եւ քաղաքական կազմակերպութիւն, դպրոցական հիմնարկներ, որոնց կարելի չէ եղած այս տարի օգտագործել՝ նեդազգիի ստեղծած չփոթութեան եւ Կիւլպէնկեանի եւ Բարեգործական հաստատութեանց ապիկարութեան պատճառաւ :

Յունահայութեան «մնացորդաց»ին մեծ մասը կը մնայ կեդրոնացած Աթէնքի եւ Պիրէոսի արուարձաններուն մէջ :

Ներգաղթը բաւական նօսրացուց նաեւ այս փոքրիկ հայաքաղաքները, որոնք կը շարունակեն տակաւին պահել իրենց հայկական դիմագիծն ու կեանքը :

Աթէնքի ամենաբազմամարդ թաղամասը Տուրղութին է, որ Հայերս սովոր ենք կոչել Փիքս, մօտը չինուած «Փիքս» դարձուկի մեծ գործատան անունով : Անոր 6000ի հասնող հայութենէն հազիւ 2500ը մնկնեցան, որով այսօր տակաւին 3500 հայրենակիցներ կը շարունակեն ապրիլ հոն համախումբ հայկական կեանք մը, իրենց եկեղեցիներով, վարժարաններով, քաղաքական, մշակութային եւ մարզական կազմակերպութիւններով :

Տուրղութիի մօտիկ է Նէա Զմիւռնին, որուն ծայրամասին չինուած էր հայաւանը, պետական հողի վրայ, Հ.Բ.Ը. Միութեան Նանսէնեան Օճախի գրամներով : Հայաւանը երեք քառորդով պարպուած է : Կը մնան հոն հազիւ 35 ընտանիք, մօտաւորապէս 160 անձ : Տուրղութիի կապուած կը թուի է նկատել զայն : Հոն կը յաճախեն դպրոց-կանիփոքրիկները : Աթէնքի արուարձաններէն 40 ընտանիք Փալիօ Ֆալերօ, 20 ընտանիք Մուսքա-Թօ-Ձիճիֆլիա, 35 ընտանիք Ամարուս, 5 ընտանիք Քիֆիսիա, 5 ընտանիք Էրիթրէա, 6 ընտանիք Պալանտի – Փսիխիքօ, 15 ընտանիք Քալիթէա-Պարաքօրօ եւ 12 ընտանիք ալ Հաստատուած կը մնան Հին Սֆայիաղ, ընդամէնը 600է աւելի չունէ :

*Աթէնք քաղաքին մէջ բնակող Հայերը, տակաւարակ առեւտրականներ, մեծ թիւ մը չեն կազմեր : Կեսարեանի թաղամասի 35 ընտանիք հայութիւնն ալ միասին հաշուելով հազիւ 100 ընտանիք կարելի է նկատել : Հոն կը յաճախեն դպրոցական

Ծանր է մեր դրությունը, մանավանդ ձմեռ ատեն, երբ ցուրտը կը սաստկանայ, ձիւնը կը գայ, ու ամէն կողմ կը ծածկուի սպիտակ ձիւնով։ Ամէն տեղ կը մնայ միայն ձիւնը, ու ոչ մէկ կանաչ բոյս։ Ամէն ինչ կը մեռնի, ամէն ինչ կը քնանայ։ Ամէն կենդանի կը փնտռէ իր ապրուստը, իր կերակուրը

ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿ ԻՏԱԼ. ԳԱՂԹԱՎԱՃԵՐՈՒՒ ՄԱՍԻՆ ՝

Ուշադրութիւնը մէջ տիրող տպաւորութիւնը այն է որ Ֆրանսա, Անգլիա եւ Ամերիկա միասնաբար ուրիշ յարաբերութիւն մըն ալ պիտի ընեն, Իտալիոյ նախկին գաղթավայրերու մասին։ Աւելի պիտի մեծնայ Թրիէսթէի տիթիւ Իտալացոց վրայ ձգուած նպաստաւոր տրամադրութիւնը արեւմտեան պետութիւններու վերաբերմամբ ։

Ոմանք կը թելադրեն որ բոլոր գաղթավայրերն ալ վերադարձուին Իտալիոյ ։ Ասիկա լաւագոյն մէջոցն է — կը խորհին այս կարծիքը յայտնողները — որ քրիստոնեայ ամակալարիներուն դիրքը ուժեղանայ Իտալիոյ մէջ։ Հաւանական չէ սակայն որ Միացեալ Նահանգներու «Մօտաւոր Արեւելքի եւ Աֆրիկեան գործերու պաշտօնատուները» այս թելադրութիւններուն անսայ ։ Կը թուի թէ՝ այս պաշտօնատան մասնագէտները հաւատարիմ մնալ կ՚ուզեն բրիտանական տեսակէտին, ինչպէս պատեհաւիի նոյնպէս ալ այս խնդրին մէջ ։ Արդարեւ, Անգլիա պիտի ուզէ միշտ որ Հիւս. Աֆրիկի ծովեզերքը իր հակակշռին տակ պահէ, ուղղակի կամ անուղղակի ։ Մնաց որ, Սիրենաիկի Սինուսի Արաբներուն չատոնց խոստացած է այս երկրամասը չյանձնել այլեւս Իտալիոյ, որով Իտալացիք յուսալու չեն որ կրնան նորէն հաստատուիլ Թարապլուսի եւ Պէնկազիի մէջ ։

Միեւնոյն բանը կարելի չէ ըսել սակայն Էրիթրէայի եւ Սոմալիի համար, որոնք Իտալիային շատ հեռու դառնալով, չեն կրնար վտանգել անդրիմական շահերը. հետեւաբար, շատ հաւանական է որ Անգլիա, Ֆրանսա եւ Ամերիկա համաձայնին այս երկրամասերուն հովանաւորութիւնը Իտալիոյ յանձնելու ։

★ *Այս լուրերը՝ զոր կը հաղորդեն ամերիկացի թղթակիցներ, չեն հաստատուած տակաւին։ Նոյնիսկ, երէկ հեռագրեցան անդրեսաքսոն պաշտօնական շրջանակներու կողմէ ։ Բայց, յայտնի է թէ ինչ է արժէքը այսպիսի հերքում – ներու ։*

Եւրոպայի կացութիւնը հետզհետէ աւելի ծանրակշիռ

Արտաքին նախարար Մարշըլի, ազգ. պաշտպանութեան նախարար Ֆորըսթէլի եւ բանակներու նախարար Րոյըլի հետ կատարուած գոնէ տակ տեսակցութենէ մը ետք, Ներքին Գործոց նախարար Մ. Փիւրոյ յայտարարած է թէ բանակներու յանձնաժողովը՝ որուն ինք նախագահն է, անհրաժեշտ կը նկատէ պինուորական օրէնքներուն արագ քննարկութիւնը։ Աւելցուցած է որ վերոյիշեալ երեք նախարարները յանձնաժողովին առջեւ յայտարարելին թէ՝ Եւրոպայի կացութիւնը քրիթիքական է եւ երթալով աւելի ծանրակշիռ հանգամանք կը ստանայ ։

ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱԿի Ապահով. Խորհուրդը 2 ձայնի դէմ (Ռուսիա եւ Ուքրանիա) 9 ձայնով որոշեց որ Զեխոսլովաքիոյ նախկին պատուիրակը, Տոքթ. Փաւիանք մասնակցի այս երկրին մէջ վերջերս տեղի ունեցող դէպքերուն մասին կատարուելիք վիճաբանութեանց ։

ՊՐԻՒՅԻ հանքերուն բանուորները գործադուլ ընելու հրաւիրուեցան, բողոքելու համար սէնոիքայի գործիչներէն ոմանց ձերբակալման դէմ, եւ պահանջելու համար Աշխատաւորական Ուժի (Ֆոռս Ուվրիէռ) ներկայացուցիչները դուրս հանուին Օգնութեան Մնուակներու վարչութենէն։ Երէկ, 4 եւ 6 թիւ հորերուն մէջ գործադուլ ընողներու թիւը 45 առ հարիւր համեմատութեան հասած կը ։

ՈՍԿԻՆ սկսաւ բարձրանալ նորէն ։ Ֆրանսա – կանը մինչեւ 4200 ֆրանքի ելաւ երէկ, անգլիականը՝ 5500ի, դուիցերիականը 20 ֆրանքնոցը՝ 4100ի եւ 20 տոլարնոց ոսկին (արծիւ) 20.700 ֆրանքի ։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ, յառաջիկայ չարաթէն ըսկսեալ, բաց պիտի ըլլան երկուշաբթիէն մինչեւ ուրբաթ օր, բայց, փակ պիտի մնան չարաթ օրերը ամբողջովին, եւ կիրակի։ Զատիկ առթիւ, բացառապէս դոց պիտի ըլլան ուրբաթ կէս օրէն սկսեալ մինչեւ երեքշաբթի առտու ։

ՔՈՆԴՈՒԱՌ ՆԱՍԻՈՆԱԼ Տ'ԷՍՔՈՆԹի վրայ յարձակում ընելու ձեռնարկող ուսղակներէն երբորդն ալ ձերբակալուեցաւ ։

ԱՓԷՆՔԻՆ Գենովաբ Սարեան կը փնտռէ իր քոյրը տան Թորգոմ Սարգիսեան, Տրապիզոնցի, մօրը անունը Ափիւ, հօրը Յարութիւն, որ հինգ եղբայր եւ քոյր մը ունէր ։ 1918ին մնած է կամաւորական գունդերու մէջ եւ քանիցս վիրաւորուած, Ֆրանսուհի մը հետ ամուսնացած է եւ փարիզ ըլլալ կը կարծուի ։ Տեղեկացնել Յառաջի ։

Այրի Տիկին Բագրատուհի Պախթիարեան, Օր. Արաքսի Պախթիարեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Սէմէրճեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկ. Յարութիւն Տամլամեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկ. Միհրան Պախթիարեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Յ. Սէ – մէրճեան (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Գ. Քաջախեան (Պէյրութ), Այրի Տիկին Կ. Ճամճեան եւ զաւակը (Գահիրէ), Տէր եւ Տիկին Գ. Պախթիարեան, Օր. Տ. Քարագեան, Տէր եւ Տիկին Կ. Տաղէս – եան (Պէյրութ), Այրի Տիկ. Հ. Եաղճեան եւ զաւակունք (Ռումանիա), Այրի Տիկ. Ի. Եաղճեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Ա. Տէյիրմէնճեան, Քա – յախեան, Տօնիկեան, Գասոճեան, Դաւիթեան, Պէյլէրեան, Քէհէյեան, Գարագաշեան, Ճամպազեան, Պօղոսեան, Տիրացեան, Եագուպեան, Պօլատուզեան, Տամլամեան, Թէլեան, Սաղըրեան, Սէմէրճեան, Օգանեան ընտանիքները, կը ծանուցանեն մահը իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօր եւ ազգականին՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ՊԱԽԹԻԱՐԵԱՆ

64 տարեկան, որ տեղի ունեցաւ կիրակի 21 Մարտ 1948ին իր բնակարանին մէջ, Անկէն լէ Պէն, յետ կարճատեւ հիւանդութեան ։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, չորեքշաբթի ժամը 14.30ին Փարիզի Հայոց եկեղեցին ։ Մարմինը պիտի ամփոփուի ընտանեկան դամբարանի մէջ, Պանէօթ գերեզմանատունը ։

Մահազդ չստացողներէն, ներկայս իբր այդ ընկատել ։

Տէր եւ Տիկ. Առաքելեան Սարգիս (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկ. Առաքելեան Առաքել եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկ. Պուտաճեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Այրի Տիկ. Պօյաճեան եւ զաւակները (Եգիպտոս) սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն զառնապէտ մահը իրենց մօր, քրոջ, զոքանչին եւ մեծ մօր՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԳԻՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆի
(Ծնեալ Կիւլմէզեան)

որ կնքեց իր մահկանացուն 15 մարտ 1948, 75 տարեկան հասակին մէջ։

Այս առթիւ ընտրակարգութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ կամ պըրով ցաւակցութիւն յայտնեցին հանգուցեալին պարագան – րուն ։

ՀԱԼԷՊԻՆ Զիմարցի Խորէն Մխաքեան կը փնտռէ եղբայրը Արմենակ որ 1916ին Ամերիկա – յէն կամաւոր զացած է Հայաստան Տեղեկացնել «Յառաջ»ի կամ Հալէպի «Արեւելք»ին ։

ՀԱԼԷՊԷՆ Վահան Վարդանեան կը փնտռէ ե – ղբայր Սէֆէրեանը Մեբսինցի, հօր անունը Յակոբ, մօրը Սօֆիկ, որ երկար տարիէ ի վեր Փարիզ հաստատուած էր առեւտրական գործով ։ Տեղեկացնել «Արեւելք»ի հասցէով 372 B.P. Alep կամ Յառաջի ։

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԶՈՑՔ

կազմակերպուած Համախմբերդ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ, 28 Մարտ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2էն մինչեւ կէս գիշերուան 10, 131 rue Tête d'Or իր սրահին մէջ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, երգեր, պար – տասանութիւններ, եւ հաճելի անակնկալներ ու պարեր ։ Ճոխ եւ առատ կերուխում ընտիր ադան – գերներով ։ Մուտքը ազատ է։

THEATRE ANTOINEի ՄԷՋ, Մայիս 25ին,

Մեծ պատրաստութեամբ ՀՐԱՉ ՏԱՐՕՆԵԱՆի նոր թատերդութիւնը ։ Մանրամասնութիւնները յայտրդով ։

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՎԱՅԵԼԵԼՈՒ

Համասեռաստացիներու Վերաշինաց Միութեան կազմակերպած հաւկթախաղի խնջոյքը ։

Հ. Ց. Դ. Տէսլիի Տան գեղեցիկ սրահին մէջ, Մարտ 27ին, խմման իրիկունը։

Ճոխ կերուխում, արեւելեան նուագ. եւրոպական պարեր ։ Մուտքը ազատ է։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՕՒՄԲԻ

ՂեկավարութԵամբ Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆի

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Algerի Թատրոնին մէջ Մարսէյլ։ Ամբողջովին նոր յայտագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռուսերէն ընտիր խմբերգներով։

Տոմսերը փնտռել երգչախումբի անդամներէն մօտ ։

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՄԱՐՄԻԼԱՀԱՅԵ՛Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՛Ք..

ՅՕՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱԶԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Զատկին Բ. օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՈՑԻ ՄԷՋ։

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն ։

ԹԷՆՕՐ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆի

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այս երգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով ։

Յայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Զարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. բոլորովին առաջին ունկնդրութիւն գեղեցիկ երգերու, զոր երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդաւոր երգահաններէն ։

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պաղտճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս. Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց անօրէնութեան, հայ գրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ ։

ՓԱՐԻԶԻ Հայոց եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ Ս. Զատկի պաշտամունքներուն հետեւելու արարողութիւնները ։

Աւագ հինգշաբթի 25 Մարտ, Ապաչխ. ժամը 7.30ին, Ս. Պատարագ ժամը 10ին, ոտնլուայ ժամը 16ին, խաւար. ժամը 19.30ին ։

Աւագ Ուրբաթ 26 Մարտ, Խաչելութիւն եւ թաղում ժամը 17ին։

Ճրագալոյց Ս. Զատկի, չարաթ 27 Մարտ, սկիզբն արարող. ժամը 15ին, Ս. պատարագ ժամը 17ին ։

Ս. Զատկի կիրակի 28 Մարտ, սկիզբն արարողութեան ժամը 7.30ին, Ս. Պատ. ժամը 10ին, պատարագիչ սրբազան հայր ։

Մեռելոց Ս. Զատկի երկուշաբթի 29 Մարտ, Ս. պատարագ ժամը 10ին։

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հարուստ յաճախորդ ունեցող դերձակի լուրջ տան մը համար որ ութը գործաւոր ունի,

ԿՈՒԶՈՒԻ վարպետ կտրող մը, 30էն 40 տարեկան (ի հարկին որպէս ժերան) ։ Գրել «Ցառաջ»ին ներկայացնելով յանձնարարականներ ։

TCHILINGUIRIAN ENTREPRENEUR DE CONFECTION.— *Կ'ուզուին գոգ* – Confectionի *համար մաքուր կարող գործաւորուհիներ ։ Լաւ վճարում ։ Գիներ են 85—90եւ 100 ֆրանք ։ Տեւական գործ ։ Դիմել Պ. Ցակոբ Չիլինկիրեանի, 10 rue des Gou - jons, Alfortville ։*

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Ալֆորվիլի մէջ (Place de la Mairie) *ծախու է ամէն յարմարութիւններով տուն մը, վերու սենեակ, մեծ խոհանոց, ջուր, էլեկտրականութիւն, կազ, կեդրոնական ջեռմութիւն ։ Դերձակի խանութով եւ աշխատանոցով ։ Ունի հող եւ կառատուն ։ Դիմել Պ. Վէնան Օտապաշեանի, 6 Place de la Mairie, Alfortville (Seine) ։*

ԴԵՐՁԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹի մէջ աշխատելու համար գործաւոր կամ գործաւորուհի կ'ուզուի ։ Արհեստը գիտցող կամ նոր սորվիլ ուզողներ ալ կ'ընդունուին ։ Դիմել Պ. ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի, 31 Route de Choisy, métro Porte de Choisy ։

ԷՆՍԹիթիի ԱՐՄԷՆԻՆԸ կը հրաւիրէ իր անդամները, համակիրները եւ բոլոր Հայ երիտասարդ – երիտասարդուհիները ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԹՒՅԱՍԵՂԱՆի (Surprise Party), Շաբաթ օր 3 Ապրիլին, ժամը 3ին իր նոր հասցէին, 4 rue Greuze, Métro Trocadéro։ Գեղարուեստական բաժին, նը – ուագախումբ եւ attractions։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ Ցակոբ Թանթանեան, բնիկ Քէսապցի, կը կարծուի թէ Լիոնի շրջանը կը գտնուի ։ Ողջ կամ մեռած ըլլալը գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Aram Sarkissian, Journal Arevelk, B. P. 372, Alep-SYRIE։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Jeudi 25 MARS 1948 Հինգշաբթի 25 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5300-ՆԴՐ ՀՐՅԱՆ ԹԻ. 909 ԽՄԲԱԳԻՐ՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ամէնէն պաղարիւն ու լաւատես դիտողն ալ պիտի ընդունի որ Խորհրդային Միութեան եւ Արեւմտեան պետութեանց յարաբերութիւնները հետզհետէ կը լարուին :

Շոնդալից հաւատամքներ երեք տարիէ ի վեր, հոգիշահ բազմանքներ ու բանաձեւեր ամէն օր, ամէն առիթ, Դաշնակիցներու երկկուան համեբաշխ գործակցութիւնը պահպանելու եւ աւելի ամրապնդելու առաջադրութեամբ :

Եւ սակայն, բան չի փոխուիր Մեծներու դասակարգ քաղաքականութենէն :

Երկու կողմերն ալ կը չարունակեն իրենց ճամբան՝ առանձնորդ ունենալով միայն իրենց տեսական ու կայսերական շահերը :

Իմաստակութիւն է յայտարարել թէ, այս կամ այն ազգը պատերազմ կ'ուզէ :

Ամէնէն կուռազան ժողովուրդն ալ բարիք չի կրնար սպասել համաշխարհային երրորդ արիւնահեղութենէ մը քանի որ պատմութիւնը կը հաստատէ թէ պատերազմները ցաւ չեն դարմաններ եւ, ընդհակառակն, կը բարդացնեն հանդոյցը ու կը բազմապատկեն ժողովուրդներու — մանաւանդ փոքրերուն — փիղիքական թէ հոգեկան տառապանքը :

1914էն առաջ ազգերը աւելի բարգաւաճ էին ու երջանիկ աշխարհի չորս ծագերուն վրայ :

Այսօր, համատարած են թշուառութիւնն ու տնտեսական քայքայումը՝ մասնաւորաբար Եւրոպայի մէջ :

Եթէ մեծամեծներու ճառերն ու հաւատամքները չօշափելի արժէք ունենային, մինչեւ հիմա անհետացած պիտի ըլլային այն հիմնական պատճառները որոնք յառաջ բերած են ներկայ անբնոյթ ու սպառնալից կացութիւնը :

Սթալին, իր «արամատական նիւթապաշտութիւն» հատորին մէջ դիտել կուտայ թէ «մարդոց խօսքն ու գործը երբեք իրարու հետ յարաբերութիւն չունին » :

Կը թուի թէ համաչափ վարդապետութեան այս բանաձեւին մօտաւորապէս համաձայն են աշխարհի բոլոր ժողովուրդները կամ անոնց ճակատագիրը վարողները, քաղքենի – դրամատէր թէ ծայրայեղ կամ չափաւոր ընկերվարական :

Վերջին երեք տարուան մէջ չպատահեցաւ որ հզօր ազգերը որոնց քմահաճոյքէն կախուած է անզօրներուն ճակատագիրը, պուտ մը զիջողութիւն ընէին իրենց իրաւունքներէն ու շահերէն՝ յանուն այն խաղաղութեան որուն անհրաժեշտութիւնը կը չեշտեն անդադար :

Արդար ըլլալու համար պէտք է ըսել որ Մեծերէն իւրաքանչիւրը ունի պատասխանատուութեան իր բաժինը ներկայ վտանգաւոր կացութեան մէջ, բայց կը թուի թէ մարդիկ, բաղդատաբար աւելի տանելի պայմաններու մէջ պիտի ապրէին 1948ին, եթէ, մտնաւորաբար, Խորհրդային Միութիւնը որդեգրած ըլլար աւելի հաշտարար ուղղութիւն մը՝ մանաւանդ որ ան, յաղթանակէն ետք, ստացաւ առիւծի բաժինը՝ թշնամիէն եւ բարեկամէն հաւասարապէս :

Խորհրդային Միութիւնը, այսօր, իր հովանիին տակ առած է — յանուն ինքնապաշտպանութեան — ութը եւրոպական երկիրներ որոնց հողերուն հաւաքական տարածութիւնն է 565.000 քառ. մղոն, իսկ բնակչութիւնը 90 միլիոն :

Միայն ա՞յդքան :

Մոսկուայի գործակալները տիրական ձայն ունին արեւմտեան Եւրոպայի մէջ եւ կը սպառնան կարգ մը երկիրներու խորհրդարանական վարչաձեւին :

Համաձայն անգլիական չարաթաթերթի մը կարծիքին, մարդկութիւնը խաղաղօրէն դէպի ընկերվարութիւն պիտի քալէր յաղթանակէն ետք, եթէ Խորհրդային Միութեան դէմը յանձնուած չըլլար մոլեռանդ աղանդաւորներու :

Ի՞նչ ռազմավարութեան կը հետեւին Մոսկուայի վարիչները :

Ժ.

ՆԱԽԱԳԱՀ ԹՐՈՒՄԸՆ երկուշաբթի օր տունկնդրութեան ընդունեցաւ Ռումանիոյ նախորդ թագաւոր Միքէլը, եւ տեսակցութեան մէջոցին յոյս յայտնեց թէ թագաւորը մօտ ատենէն իր դահը յանձնառու կ'ելլէ :

Թեր ու դեմ Թրիէսթէի խնդրին մասին

ՍԻՄԻՉԻ ՅԱՋՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սիմիչ, Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարը, երկուշաբթի օր լրագրողները մտնաւորապէս հրաւիրուելով, անոնց բերաւ կարգ մը յայտարարութիւններ : Ըսաւ թէ իր կառավարութիւնը պատրաստ է ուղղակի բանակցութիւններ կատարելու Իտալիոյ հետ Թրիէսթէի խնդրին մասին, մարաջախտ Թիթոյի եւ իտալացի համաչափավար պետ Թոկլիատտիի միջեւ ժամանակին տեղի ունեցած խօսակցութեանց ոգիին եւ հիման վրայ : Պելկրատ պատրաստ է նաեւ բանակցելու իտալական որեւէ կառավարութեան հետ, առանց նկատի առնելու անոր քաղաքական դոյնը :

Սիմիչ մեղադրած է յետոյ անոնք՝ որոնք պայքար բացած են Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ միջեւ պատերազմ դրգռելու համար : Օտար յետադիմական շրջանակները, որոնց գլուխը կը գտնուին ամերիկացի յետադիմականները, այս կերպ կը վարուին ըստ է Սիմիչ որովհետեւ Եուկոսլաւ եւ իտալական ժողովուրդներու մեր – ձեցումը անոնց դիրքերը կը խախտէ եւ արդելք կ'ըլլայ անոնց տիրապետութեան, Իտալիոյ վրայ :

★ Եուկոսլաւ պաշտօնական շրջանակները բացարձակապէս կը հերքեն այն լուրը՝ որուն համաձայն Եուկոսլաւիա դիտաւորութիւն ունեցած ըլլայ Թրիէսթէն Իտալիոյ յանձնելու հաւանութիւն տալու, Կորիցիա գաւառին փոխարէն : Այս շրջանակները կ'աւելցնեն թէ՝ Սիմիչ, իր երկու – շաբթի օրուան մամուլի յայտարարութեանց մէջ չիշած չէ բնաւ Թիթոյի եւ Թոկլիատտիի միջեւ 1946ին տեղի ունեցած խօսակցութեան մէջ զոր – ծածուած բաները (Մ. ԽՄԲ. Կորեցիայի մասին որեւէ բան ըսած չէ, ըսել կ'ուզէ) : Արտաքին նախարարը յայտարարած է միայն թէ իր կառավարութիւնը պատրաստ է բանակցելու «այս խօսակցութեանց ոգիին համաձայն » :

Միւս կողմէ, սակայն, Հռոմէն կը հետագրեն թէ՝ Իտալիա մերժած է Եուկոսլաւիոյ առաջարկը Կորիցիան Թրիէսթէի հետ փոխանակելու մասին : Շատ բացորոշ է — յայտնած է արտաքին նախարարութեան բաները — որ Իտալիա չի կրնար իր մարմնէն մաս մը տալ, անոր մէկ ուրիշ մասը ստանալու համար :

Պեվին եւ Պեսօ Ռուչինկըլի մէջ

Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան բանբերը հերքեց երէկ այն լուրը՝ որուն համաձայն Պէվին եւ Պիւօ յառաջիկայ ամսու Ռուչինկըլն պիտի երթան : Եւ սակայն, Փարիզի լաւատեղեակ շրջանակներուն նայելով, Պիւօ եւ Պէվին մտադրած են Ռուչինկըլն այցելել, դիւանագիտական վերջին դէպքերուն առթիւ չփման մէջ մտնելու համար Միացեալ Նահանգներու հետ : Այս հանգամանքներուն տակ կարելի է հետեւցնել թէ՝ ճամբորդութիւն մը իրապէս ծրագրուած է, բայց, լուրը կանխահասօրէն տարածուած է :

Այս լուրը երէկ ժամը մէկէն մինչեւ ութ-կէս տասնէն աւելի անգամներ յաջորդաբար հաստատուեցաւ ու հերքուեցաւ այլեւայլ անձերու եւ լրագիրներու կողմէ : Մեր ընթերցողներուն կը թողունք այս մասին դատաւոր մը կազմելու հոգը :

Թուրքիոյն համաձայնութիւնը

Անգարայի պաշտօնական շրջանակները կ'ըսեն թէ մօտերս համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի Թուրքիոյ եւ Պունտեսթանի միջեւ «համանման քաղաքականութիւն մը» վարելու համար : Այս համաձայնութիւնը պիտի ունենայ բարոյական եւ տնտեսական բնոյթ միանգամայն, թէեւ զինուորական հանգամանք չպիտի ունենայ : Բայց, ան առաջին քայլը պիտի կազմէ, զոր այս երկու պետութիւնները պիտի առնեն, հաւանօրէն մաս – նակցելու համար «արեւմտեան զանգուածին » :

Ապահ. Խորհուրդին մէջ

ՉԻԼԻԻ ԲՈՂՈՔԸ ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻՈՑ ԴԷՄ

Ինչպէս յայտնի է, Մակի Չիլիի պատուիրակը քննութիւն պահանջած էր այս ամսու սկիզբը Փրակայի մէջ պատահած դէպքերուն մասին, պահանջ որ սկզբունքով ընդունուած էր Ապահով. Խորհուրդին կողմէ, 2 ձայնի դէմ 9 ձայնով : Խնդիրը սեղանի վրայ դրուեցաւ երէկ :

Նախ խօսքը արուեցաւ Մակի Չոխոսլովակիոյ նախկին պատուիրակ Փափանէքի որ պնդեց ըսելով թէ՝ Խորհրդ. Միութիւնը 1945էն ի վեր «յաջորդական արդելքներ յարուցած է Չեխոսլովակիոյ մէջ ռամկավարական վարչաձեւի մը հաստատման դէմ» : Ցիշեց է յետոյ այն «ճնշումը» զոր երբ թէ Մոլոթով բանեցուցած ըլլայ Մասարիքի վրայ Սան Ֆրանչիսկոյի խորհրդաժողովին մէջ, եւ այն հրամանը՝ զոր Մոսկուայի կառավարութիւնը տուած է չեխ կառավարութեան, որ պէտք այս վերջինը հրաժարի մասնակցելէ Փարիզի խորհրդաժողովին որ Մարշըլի ծրագրին համար գումարուած էր անցեալ տարի :

Ֆրանսայի պատուիրակը, Փարոտ, յայտարարեց իր կարգին թէ՝ «փոքրամասնութիւն մը բռնի ուժով կապուած էր չեխ ազգին հրամանատարական բոլոր պաշտօնները, եւ, երեւցածին նայելով, հակառակ հանրապետութեան նախագահի կամքին :

Ցետոյ, խօսք առաւ սովետ պատուիրակ, Կրոմիքօ, որ Չիլիի դանդատը որակեց «աղտոտ հնարքաղիտութիւն մը», որուն, անտարակոյս, ուժ կուտան կարգ մը մեծ պետութիւններ, Խորհրդ. Միութիւնը վարկաբեկելու իրենց պայքարին մէջ : Շատ յստակ է որ — աւելցուց Կրոմիքօ, Չիլի իբրեւ յատուկ արտաքին քաղաքականութիւն չունի : Ոտոլ Սթրիթի եմմատական եւ ճարտարարուեստական թաղաւորներն են որ իրենց ձեռքին մէջ ունին Չիլիի անտեսութիւնն ու դիւանագիտութիւնը :

Փափանէքի յայտարարութիւններէն ետք, անգլիացի պատուիրակ Փատկըն խօսք առնելով ըսած է.— «սահման մը կայ ուրկէ անդին պէտք չէ թոյլ տալ որ անցնի սովետական ծաւալականութիւնը. այս մասին պէտք եղած միջոցները պէտք է ձեռք առնուին անյապաղ : Աչքարհի վրայ չկայ մէկը որ չմաղթէ ջերմօրէն որ այս նպատակը իրագործուի հաշտարար միջոցներով, բայց, այս մասին տածուած յոյսերը շատ տկար են եւ վտանգը շատ մեծ է :

« Սովետական սադրանքները կը չարունակեն իրենց ստորերկրեայ գործը, եւ, կարգ մը պառլամենտներու մէջ, բացօրէն կը կատարուին : Գիտենք, օրինակի համար, որ Իտալիոյ մէջ ստալինականութիւնը երեւան հանած է զէնքեր, որոնք սակայն երբեք չեն գործածուած Իտալիոյ դէմ, եւ որոնք պահուած են Իտալիոյ կոմունիստական կուսակցութեան տրամադրութեան տակ, երբ ատոնք պէտք ըլլան Իտալիոյ մէջ ներքին պատերազմի մը պարագային : Ասոնք ապացոյցներ են որ Մոսկուա կը պատրաստուի պատերազմի մը համար, եւ ոչ թէ խաղաղութեան համար :

Ամերիկայի ներկայացուցիչը ոչ մէկ յանձնաժողովի ներկայացուցիչ է որ չհաստատէ թէ Սովետները Հակակշռի Խորհուրդին դումարման թուականը չեն գիտեր : Անգլիա եւ Ֆրանսա ալ համամիտ են իրենց Ամերիկացի պաշտօնակիցին :

★ Պերլինի Հակակշռի Խորհուրդին ամերիկացի, անգլիացի եւ Ֆրանսացի հրամանատարները, իրենց քաղաքական խորհրդականներուն ներկայութեամբ, հաւաքուեցան երէկ այս քաղաքին մէջ : Առաջին անգամ ըլլալով, ժողովին մասնակցեցան նաեւ Հոլանտայի, Պելճիքայի եւ Լիւքսէմպուրկի զինուորական ներկայացուցիչները : Ժամ մը տեւող խորհրդակցութենէ ետք, քաղաքական խորհրդականները մեկնեցան ժողովասրահէն, թողլու համար զօրավարները որ իրենց խօսակցութիւնը չարունակեն :

ՊԵԼՃԻՔԱՑԻ պարենաւորման նախարարը յայտնեց թէ՝ Ամերիկայէն, Աւստրալիայէն եւ Քանատայէն գալիք ցորեններուն շնորհիւ, հացին դինը պիտի իջնէ 1 յուլիսէն սկսեալ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎԱ՛Յ ԱՆՈՆՑ ՈՐ ԵՐԳ ՉՈՒՆԻՆ

Ա.

Վիճակը ձգուած է այլեւս :

Մեղքը մերը չէ, եթէ նորէն կը բաժնուին ճամբաները :

Կուժն առած՝ աղբիւր կ'երթայինք միասին : Ծուռ – բերաններ պղտորեցին եւ ջուրը եւ արեւը : Եւ ահա բաժան – բաժան՝ մինչեւ իսկ մշակոյթի անդաստանին մէջ :

Նժոյգը պիտի սուրայ դէպի սարերը, ոտքերը ամուր, քաշերն ալեակ :

Վայ անոնց որ կը նախընտրեն լպրծուն արօտավայրերն ու մակաղատեղիները :

Մենք ճամբայ ելած ենք մեր սեփական բեռներով : Աչքերը բաց եւ ճակատը բարձր :

Ու չենք նախանձիր որ կ'ուզեն վարձու տալ իրենց թեւերն ու չալակը մինչեւ անդամ դլուխը :

Մենք ուժ ունինք ըմբոստանալու, երբ կը փորձեն լծվար նախիրի մը վերածել մեզ, ապա – հովելով ամենօրեայ կիրը :

Թող չփորձեն դէպի բանջարանոց առաջնորդել նժոյգը ջրանիւի մը կապելու համար աչքերը գոց :

Մենք լրացուցիչ մասերն ենք ամբողջութեան մը, եւ ոչ թէ փշրանք մը որ դատապարտուած է ուրորուելու :

Ուշո՞ւ կը փորձեն իրենց հում թթխմորով չաղուել մեր ալիւրը :

Ճակա՞տ : Այո : Ընդդէմ իմաստակութեան եւ տգիտութեան : Բռնութեան եւ սպրկութեան : Ստոտաճարակ միջակութեան եւ ինքնուրաց երկը – պագութեան :

Ընդդէմ այն «յեղափոխութեան» որ կը յա – մառի. բաժնեչափի վերածել արուեստն ու դրականութիւնը :

Ճակատ՝ ինքնամատոյց հաճոյակատարու – թեան դէմ որ փառք ի բարձունս կ'երգէ տողա – վարձով, մինչեւ մէկքը խրած ճահճախուժքին մէջ :

Վայ անոնց որ երգ չունին : Երգը աղատ ստեղծագործութեան : Հայրենիքին մէջ, հայրե – նիքէն դուրս :

Եւ մանաւանդ անոնց որ, արդէն անձնատուր, օր առաջ դէպի խաւարը կ'առաջնորդեն իրենց երիտասարդ արեւը , զօրաւորին հայեցողութեան յանձնելով զայն : Իբրեւ պատանդ կամ աւանդ : Կոճկուելով, կծկուելով, ծեքծեքուն մարգանքներ փորձելով :

Թող չհամարձակին դէպի անձնասպանութիւն առաջնորդել Հայկական Արտասահմանը, լողքի տակ դնելով անոր վաստակն ու թռիչքը : Կամ խախտելով անոր հաւատքը՝ իր յարաճուն ստեղծագործութեան մասին :

Թէեւ ցիրուցան, բայց անտէր չեն տարագիր բազմութիւնները, որպէսզի դաս մը մարդիկ ճերմակ դրօշ պարզեն բոլոր ճակատներուն վրայ :

Հայաստանեայց դրականո՞ւթիւն :

Մատաղ անոնց որ կը մշակեն անդաստանը, այնքան ապերախտ պայմաններու տակ : «Ես իմ անուշ Հայաստանին» ...

Բայց, երբ Կեդր. Կոմիտէներ գրողներուն մազերը, մատները կը խանձեն մարեչալներու մէջոցաւ, ո՞վ կը ստիպէ ձեզ բարեւի կենալ, պարտկելով գործուած մեղքը :

Եւ երբ արքունի դպիրներ իրենց փունջը կարկեն մինչեւ արտասահման, դլորելով հարթիչ գլանը, ինչո՞ւ յանկարծ կը մարի ձեր ձայնը :

Ինչո՞ւ այդ ձայնը կը դառնայ խոպոտ կանչ մը ձեր եղբօր դէմ, որ դիրք բռնած է յանուն ազատ եւ հարազատ ստեղծագործութեան :

Բռնաշպրիկը ծիրանի պատմուճա՞ն կը դառնայ, եթէ հայկական ձեռքերով անցընեն ձեր կռնակը, բազմաձայն եղեգեցողութեամբ :

Բ.

Ստոն ի խուռն խորհրդածութիւններ եւ հարցումներ, ձեռնարկի մը առթիւ որ կոչուեցաւ Հայ Գրողներու Համագումար :

Ձեռնարկէն շատ առաջ, մենք անվերջ կը հոլվէինք բառ մը,— ինքնապաշտպանութիւն :

Նշանախօսք մըն է բառը, ամենալայն առումով : Պաշտպանութիւն օտար ափերու ալեկոծութեանց եւ խորշակներուն , ինչպէս հարազատին դասալքութեան կամ սայթաքումներուն դէմ :

Այդ ո՞ր իմաստունն է որ պիտի համարձակէր ծուռ նայիլ մեզի, այս ճամբուն վրայ : Տարբական պարտականութեան այս փորձին մէջ :

Բառը կը թելադրէ,— տէր կանդնիլ Հայկական Արտասահմանի հիմնական իրաւունքներուն : Անոր անփոխարինելի վաստակին :

Որեւէ քաղաքական դաւանանք չի կրնար իրարմէ բաժնել մեզ, այս ճակատին վրայ : Եւ առնուազն կանխակալ կարծիքներ կը մատնեն անոնք որ կը ճգնին գաղտնիքներ, դաւեր տեսնել « փաս – իանոս» բանալով :

Ֆիզիքական ինքնապաշտպանութեան հոգն ունէինք երէկ : Այսօր բարոյական հոգը, բուն բառով մտաւորն է որ կը ճնշէ մեր վրայ :

Ոչ մէկ տրամադրութիւն՝ «մենք»ի եւ «դուք» տմարդի վէճեր յարուցանելու : Բայց արու կամեցողութիւն, հաստատելու համար թէ կարելի չէ յուչիկ – յուչիկ դէպի մուր առաջնորդել արտասահմանի «վաստակեալներն ու բեռնաւորները » : Հին թէ նոր :

Եւ մանաւանդ անսպառ տենդ եւ կորով՝ տեւելու, միշտ քայլ մը աւելի յառաջ նետուելու :

Անհրաժեշտ չէ մարդարէ ձեւանալ, ապացուցանելու համար թէ դաղութներ կան ուր օտարութեան խորշակը աւերներ կը գործէ :

Աւերը չի դարմանուիր, դիրք բռնելով պատնէրեսին կամ խունկ ծխելով հեռաւոր սուրբերու առջեւ : Եթէ վտանգուած շրջաններ կան, կան եւ աւելի բախտաւորները : Իսկական Հայերեցներ, ուր դրօշն ու արուեստագէտը Արեւմտահայ մշակոյթը հասցուցած են պատկառելիբարձրութեան մը :

« Արիք միանանք» : Տարբեր ճամբաներով ի – բար դիմաւորենք, թէ տալու համար այդ ճիգին ու վաստակին, վերածնութեան այդ խոյանքին :

Քաջալերիչ երիտասարդութիւն մըն է որ կը խլրտի , մեր աչքերուն առջեւ : Երիտասարդութիւն մը կրակոտ աչքերով : Ամենադաւառ իր հաւատքով :

Վճռական իր քալուածքով : Արդէն բեռնաւոր բեղուն բեռքով մը :

Եւ այս բոլորը՝ նոյն հիմնական մտահոդութեամբ,— անընդհատ արծարծել մշակոյթի յաւիտենական հուրը սահմանէն ասդին, ինչպէս անդին :

Սմսեղուկ հոգիներ միայն կրնան որոմ ցանել ինքնապաշտպանութեան այս պայքարին մէջ, դաւաճանելով երիտասարդութեան կոչումին :

Գ.

Սուրիա – Լիբանանը ապդէն կորեց կէս ճամբան, վերջնապէս կազմելով իր դրողներու միութիւնը :

Մշակուած բանաձեւին մէջ, որ խտացումն է գործնական պահանջներու, աչքի կը զարնէ կէտ մը,— «հոգ տանիլ հայ լեզուի անխաթար զարգացումին » :

Տժգոյն է որոշումը, իբրեւ առաջադրութիւն : Անշուշտ հոգ պիտի տանինք—եւ կը տանինք—առանց միութիւններ կազմելու : Երիտասարդ դըրողները ամէնէն առաջ իրենց բուխերիկը մարած պիտի ըլլային, եթէ թուլնային այս աշխատանքին

Հարեւանցի ակնարկ մը Եգիպտոսի ազգ. գործերուն վրայ

Պատերազմէն առաջ եւ մանաւանդ պատերազմի ընթացքին, Ազդային Իշխանութեան ներքոյ ապրող գործակցութեան չնորհիւ, չինարար աշխատանք մը եւ որոշ բարելաւում մը սկսան :

Կազմակերպական եւ ներքին կանոնագրերու պատրաստութեան ընթացքին, նկատի առնուեցաւ նաեւ կրթական գործը, եւ զայն լաւ հիմերու վրայ դնելու նպատակով, վերջապէս որոշուեցաւ զայն վարել Ուսումն. Խորհուրդով մը : Ներքին կանոնագրին մէջ, յօդուածով մը՝ Ուսումն. Խորհուրդի պաշտօնավարութեան չրջանը երեք տարի սահմանուեցաւ : Ուսումն. Խորհուրդը պիտի ընտրուէր երկու քաղաքներէ՝ Գահիրէէն եւ Աղեքսանդրիայէն, պիտի տնենար հինդ անդամ, որոնց երեքը Գահիրէէն եւ երկուքը՝ Աղեքսանդրիայէն :

Ուսումն. Խորհուրդի մը կազմութիւնը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց մանաւանդ ուսուցչութեան : Եգիպտահայ մամուլի կողմէ, տաս – նեակ տարիներէ ի վեր կը դրուէր պահանջը : Գահիրէի Ուսուցչական Միութիւնն ալ, իր կազմութեան օրէն սկսած (1932), քանիցս նոյն պահանջը ներկայացուց Ազդ. Իշխանութեան :

Թորգոմ Աբգ-ի առաջնորդութեան առաջին տարիներուն, Աղեքսանդրիոյ մէջ, 1915ին, կը կազմուէր առաջին Ուսումն. Խորհուրդը, բաղկացած հինդ հոգիէ, Տիգրան Կամսարական, Յովհաննէս Մուրաթեան, Միհրան Տամատեան , Լեւոն Միքրտիչեան եւ Հրանտ Նասիպեան : Բայց հազիւ տարուան մը կեանք ունեցաւ ան, եւ առանց որոշ գործունէութիւն մը ցոյց տալու ան – հետացաւ, առանց յաջորդ մը ձգելու :

Եգիպտահայ համագումարը, ուրեմն, զլեթէ երեսուն տարի վերջ, 1942ին, կ'ընտրէր Ուսումն. Խորհուրդ մը, այս անդամ ներքին կանոնագրով եւ ամբողջ Եգիպտոսի հայ գաղութին համար : Նորակազմ մարմնին կը յանձնարարուէր միօրինակ կրթական ծրագիր մը պատրաստել, դպրոցները բարեկարգել, անոնց կրթական մակարդակը բարձրացնել, ուսուցիչներու կեանքը բարելաւել, հսկել ծրագրի գործադրութեան վրայ, քաջալերել դպրոցական դասագրքերու հրատարակութիւնը եւայլն :

Ուսումն. Խորհուրդը նախ պատրաստեց միօրինակ կրթական ծրագիր մը : Ապա ամէն ջանք թափեց երկրորդական վարժարան մը հաստատելու Եգիպտոսի մէջ :

Այս գործին մէջ իրեն զօրավիգ դարձաւ Նահապետական Ժողովը : Եւ հարցը Թեմական (Գահիրէի) Ժողովին բերուելով, ընդունուեցաւ Խորհուրդին առաջարկը եւ որոշուեցաւ Գարուստեան Ազգ. վարժարանը, որ 1936—37 Ուսումնական տարուան սկիզբէն սկսեալ, երկու կարգերու յաւելումով դարձնել երկրորդական վարժարան : Միեւնոյն տարին Նուպարեան Ազդ. վարժարանն ալ երկու կարգերու յաւելումով պիտի վերածուէր եօթնամեայ բարձր. նախակրթարանի :

Ուսումն. Խորհուրդը, երկու տարուան յաւատեւ աշխատանքէ մը ետք, իր պատրաստած միօրինակ կրթական ծրագիրը կը մատուցանէր երկու թեմերուն՝ Քաղաք. Ժողովներուն եւ անոնց միջոցաւ Թեմական Համագումարին, վաւերացնելու եւ գործադրութեան դրուելու համար : Համագումարը իր 1945ի կամ 1946ի մէկ նիստին մէջ նկատի կ'առնէր կազմուած ծրագիրը եւ իր մէջէն երեք հոդինոց յանձնախումբ մը կ'ընտրէր, որպէսզի կարճ ժամանակի մը մէջ քննէր եւ իր քննութեան արդիւնքը տեղեկագրով մը բերէր յառաջիկայ Համագումարին : Ծրագիրը յանձնախումբին կը յանձնուէր եւ հոն ալ կը թաղուէր :

Միւս կողմէ սակայն, Ուսումնական Խորհուրդը բազմագրել կուտար ծրագիրը եւ կը դրկէր ազգ. վարժարաններուն առ ի գործադրութիւն :

Ցանձնախումբը ծրագիրը թաղեց, իսկ Նահապետին յաջորդող Քաղաք. Ժողովն ալ այնպիսի մարմին մը ընտրեց, որուն անդամները կանոնաւոր նիստ մը անդամ չունեցան եւ այսպէս Ուսումն. Խորհուրդը կարծես թաղուեցաւ :

Ուսումն. Խորհուրդը իր պաշտօնավարութեան ընթացքին, հոգ տարաւ նաեւ ուսուցչութեան նիւթական վիճակը բարելաւելու : Նախ վերջ դրաւ ամէն տարի ուսուցիչներու եւ հոգաբարձութեանց միջեւ պայմանագիրներ կնքելու սովորութեան : Երկրորդ՝ ուզեց բարելաւել ուսուցիչներու վարձատրութեան եղանակը եւ վերջ մը դնել մինչեւ հիմա եղած քմահաճ կարգադրութեանց : Ուսուցիչներու պաշտօնավարութեան տարիները եւ ստացած կրթութիւնն ու ունեցած փորձառութիւնը նկատի առնելով, վարձատրութեան աստիճանակարգ մը (պարէմ) որոշեց եւ Քաղաք. Ժողովին ղրկեց վաւերացնելու եւ գործադրութեան համար : Այդ ծրագիրն ալ թաղուեցաւ, որովհետեւ, ըստ եղած արտայայտութեանց, կրթական պիւտճէին

(Շար. 2 էջ 4)

Տիգրան Զոհրաբեան, հանճարը մտածողութեան

Ը.

Հոս, դիմելիս ինչպէս եղած է «Օրի – փով»ի բոլոր տեսակցութեանց ընթացքին, կը զգայի մթնոլորտ մը ինքնավստահութեան, որ ինձ կը թելադրէր ինքնաբերաբար ներկայանալ «Տատրակ»ի խմբագրին ոչ իբրեւ հարցասէր լրագրողի մը, այլ իբրեւ հարցուած անձնաւորութեան մը, որ ինքն իրմով պիտի ներկայացնէ իր գործունէութեան ամբողջ ընթացքը։

Իսկ ասոր հետ միասին, ինչպէս արդէն ըսի, զգայի նաեւ թէ ինքս ալ ինչ որ ըսելիք ունէի։ Ես ալ ունէի իմ ներկայացնելիքս, իմ ներկայութեանս իմաստը, իմ գոյութեանս արդարացումը։ Ես ալ ունէի իմ ներկայացնելիքս, իմ ներկայութեանս իմաստը, իմ գոյութեանս արդարացումը։ Ես ալ ունէի իմ ներկայացնելիքս, իմ ներկայութեանս իմաստը, իմ գոյութեանս արդարացումը։

ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՐՈՒՄԸՆ խոշոր հրդեհ ցամաքային, օդային եւ ծովային բանակներու նախաբանին ետեւն ալ ատոնց սպայակոյտի պետերուն հետ, Ամերիկայի ազգային պաշտպանութեան գանձան հարցնելու՝ եւ մասնաւորաբար զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան խնդրին մասին :

ՖՐԱՆՍ · պաշտօնական շրջանակներու մէջ պարզապէս անհեթեթ կը նկատուն Թաս գործակալութեան տուած լուրը՝ որուն համեմատ իբր թէ Ֆրանսա զինուորական կայանները թողած ըլլայ Ամերիկայի, Ֆրանսական գաղթավայրերու զանազան մասերուն մէջ :

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ծովային նախարարութիւնը կը հերքէ այն լուրը՝ որուն համաձայն իբր թէ ամերիկեան տորմիղին մեծ մասը Միջերկրական եկած ըլլայ : Այս ծովուն մէջ 15 նաւ կայ միայն, ինչ որ աննշան թիւ մըն է բաղդատմամբ ընդհանուր թիւին որ 276 է : Այս 15 նաւերուն վրայ հելլէական ոյժ ալ չկայ :

ՓԱՆԵՈՒՇԿԻՆ, Ուոշինկթընի սովետ դեսպանը, Նիւ Եորքի մէջ, Ամերիկա — Խորհրդ· Միութիւն բնակեցութեան հացկերոյթի միջոցին, յայտարարած է թէ՝ «Ուուսիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ գործակցութիւնը բացարձակապէս կախեալ է· բարի կամեցողութիւն ունենալ կը բաւէ լոկ »:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ նախակրթարանի ուսուցիչներու համագգային արտակարգ ժողովը Փարիզի մէջ գումարուելով 15.125 ձայնի դէմ 72.132 ձայնով որոշեց անկախ ըլլալ : Ուրեմն, ան իր կապերը պիտի խզէ Սէ Թէ Կի հետ, եւ պիտի չմիանայ Ֆոռս Ուվրիէռի : Երկրորդական վարժարաններու ուսուցիչներն ալ տուած են նմանօրինակ որոշում մը : Ինչպէս յայտնի է այս ակնարքանելու անդամները միշեւ վերջերս համայնավար հակում- ներ ցոյց կուտային : Այս տեսակէտով, տրուած որոշումները յատկանշանական կը նկատուին :

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ «միջանկեալ օգնութեան» հիմնադրամին վրայ, Ֆրանսա այլեւայլ ապրանքներ բերող նաւը՝ որ 600 տոն է մինչեւ հիմա եկողներուն, Հասած հասաւ երէկ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

*Կիրակի 4 Ապրիլին ժամը 3էն 11 Café de Sport*ի մէջ, 157bis, Ave. Jean Jaurès, Maison Alfort: *Գեղարուեստական խնամուած եւ հաճելի բաժին եւ եւրոպական պարեր : Մուտքը 100 ֆրանք, ամերիկացիներուն կէս գին:*

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Ecole de Charenton*էն առնել 181 օթօպիւսը :*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բացուած է Նորայր Սահաթճեանին կալվածատունը: Անգամ մը այցելեցէք, հետեւեալ հասցէին եւ գոհ պիտի մնաք 9 Place des Grands Carmes, Marseille :

ՀԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ.— 58 rue Madame*ի ժողովասրահը, Փրոֆ· Այրիկեան Աւագ Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին կը խօսի՝ նիւթը «Աչքին քարոզութիւնը յիմարութի՞ւն թէ իմաստութիւն»: Իսկ կիրակի «Քրիստոսի Յարութիւնը իրակա՞ն է»:*

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— *Ի դիտութիւն Վանաբնակ Հայերու կը յայտարարենք որ «Ահարոնեան» ակումբը վարձու կը տրուի ժողովներու, խնջոյքի, հարսանիքի եւ ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար: Փափաքողները կը տրամադրուի բարձրախօս, պնակ, դաւաթ եւն· անհրաժեշտ պիտոյքներ : Պայմաններու մասին դիմել ընկեր ՅԱԿՈԲ ԿՕՉԿԱԿԱՐԵԱՆԻՆ,* 11 Ave. Gambetta:

Վիէնի Ֆր· Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղը չընորհակալութեամբ ստացած է 2000 ֆրանք ընկ· Մարի Թէրզիեադուպեանէ, իր զաւկին Յննդեան առթիւ եւ 500 ֆրանք Տէր եւ Տիկին Կարապետ Մուրատեանէ , Ամերիկայէն իրենց եղբօրորդւոյն մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի :

ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՒԱՏՕՆԸ

Հայ ու Ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած նոր փաստաթուղթ, զոր Ֆրանքօ-Հայկական Միութիւնը կազմակերպած է, տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 18ի կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30 — 6, Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ: Ճոխ յայտագրին մանրամասնութիւնները մեր մամուլին պիտի հաղորդուին քիչ օրէն: Կը խնդրուի չհրաժարիլ :

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Տպագրական մեքենայի խանգարման պատճառով թերթին առաքումը յապաղած էր այս վերջին օրուան ընթացքին: Կը խնդրուի ներողամիտ ըլլալ : ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՆԵՑԻ Պ· ԱԲԴՈՒԼ ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԷ կը խնդրուի ստիպողաբար իր հասցէն իմացնել Յառաջի, Ամերիկայէն եկած իր մէկ ազգականուհիին տեղեկացնելու համար :

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ ԵՒ ՀԱՒԿԸ — ԹԱՒՈՒՂ Զատկի առթիւ, կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Վիէնի կոմիտէի կողմէ այս շաբաթ, Հ· Ց· Դ· Հ· Օհանջանեան ակումբին մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները աւանդական Խթումին :

ԷՆՍԹԻԹԻՒ ԱՐՄԷՆԻԷՆԸ կը հրաւիրէ իր անդամները, համակիրները եւ բոլոր Հայ երիտասարդ – երիտասարդուհիները ՊԱՐԱՆՅԻԿ ԹԻՃԱՍԵՂԱՆԻ (Surprise Party), *Շաբաթ օր 3 Ապրիլին, ժամը 3ին իր նոր հասաքավայրը,* 4 rue Greuze, Métro Trocadéro: *Գեղարուեստական բաժին, նրանգաթոմը եւ* attractions:

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՎԱՅԵԼԵԼՈՒ

Համասեռասոցիներու Վերաչինաց Միութեան կազմակերպած հաւկթախաղի խնջոյքը :

Հ· Ց· Դ· Տէսթի Տան դեղեցիկ սրահին մէջ, Մարտ 27ին, խթման իրիկունը :

Ճոխ կերուխում, արեւելեան նուագ· եւրոպական պարեր : Մուտքը ազատ է:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

Ղեկավարութեամբ Վ· ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Alger*ի թատրոնին մէջ Մաթէյլ: Ամբողջովին նոր յայտագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռուսերէն ընտիր խմբերգներով :*

Տոմսերը փնտռել երգչախումբի անդամներէն մօտ :

ՀԱԼԷՊԷՆ Վահան Վարպետեան կը փնտռէ եւ-սայի Սէֆէրեանը Մէրսինցի, հօր անունը Յակոբ, մօրը Սօֆիկ, որ երկար տարիէ ի վեր Փարիզ հաստատուած էր առեւտրական գործով: Տեղեկացնել «Արեւելք»ի հասցէով 372 B.P. Alep *կամ Յառաջի :*

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Համախաբքերդ· Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ, 28 Մարտ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2էն մինչեւ կէս գիշերուան 10, 131 rue Tête d'Or*ի սրահին մէջ:*

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, երգեր, պարտասուհիներ, եւ հաճելի անակնկալներ ու պարեր : Ճոխ եւ առատ կերուխում ընտիր ազան – դերիներով : Մուտքը ազատ է:

THEATRE ANTOINE*ի Մէջ, Մայիս 25ին, Մեծ պատրաստութեամբ ՀՐԱԶ ՏԱՐՕՆԵԱՆԻ նոր թատերգութիւնը : Մանրամասնութիւնները յայտնուած :*

ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Այրերու զգեստու կերպասներ ամէն գոյնի – վով, իւրաքանչիւր կտորի բոլոր փունտիթիւրը միասեղ կը տրուին : Դիմել ԳԱՐԱԵԱՆ, 1 rue des 3 frères, Paris (18): Tél. Mon. 68-50, métro Anvers *եւ* Pigal, *Թէաթրը Տըլաթլիէի դիմաց :*

Օր· Հ· Տէմիրճեանի եւ Պ· Ս· Պարսամեանի նշանադրութեան առթիւ Պ· Ա· Պարսամեան 1000 ֆրանք նուիրած է Վալանսի Ֆր· Կ· Խաչի մասնաճիւղին, իսկ Պ· Վ· Պապիկեան 1000 ֆրանք «Նոր Սերունդ»ի գրադարանին: Մեր խորին շնորհակալութիւնները :

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damerne - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ (Մարսէյլ) Հ· Ց· Դ· Վարուհեան ենթակոմիտէն Ս· Զատկի երկրորդ օրը, ժամը 2.30ին ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերը: Կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՑԵ՞Ր... ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷ՞Ք..

Ց Ր· ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ԲԱՂԱԴԻՐ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

29 Մարտ, Զատկին Բ· օրը ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱԶԸՆՑԻ ՄԷՋ:

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ· Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, *Պ· Պետիկեանէ* 7 Rue Berlioz, *Պ· Սամուրեանցէ* 15 rue des Ferras, *Պ· Քէօսէեանէ* 11 Place Jules Guesde, *եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :*

ԹԷՆՕՐ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ· ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ· ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այս երգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով :

Յայտագրին մէջ բացի եւրոպական գառական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ· Ղազարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա· Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն· բոլորովին առաջին ունկնդրութիւն ղեղեցիկ երգերու, զորս երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդաւոր երգահաններէն :

Տոմսերը կը գտնուին Պ· Պ· Գէորգ Փաշմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), *Գ· Պազրճեանի,* 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), *Ս· Թէրզեանի* 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), *Մ· Ոսկերիչեանի* 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), *Օ· Պօյաճեանի* 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), *Դպրոցասիրաց տնօրէնութեան, Հայ գրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ :*

ՓԱՐԻԶԻ Հայոց եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ Ս· Զատկի տօնական օրերուն հետեւեալ արարողութիւնները :

Աւագ Հինգշաբթի 25 Մարտ, Ապաչխ· ժամը 7.30ին, Ս· Պատարագ ժամը 10ին, ճաշկոյս ժամը 16ին, խաւար· ժամը 19.30ին :

Աւագ Ուրբաթ 26 Մարտ, Խաչելութիւն եւ թաղում ժամը 17ին:

Ճրագալոյց Ս· Զատկի, շաբաթ 27 Մարտ, սկիզբն արարող· ժամը 15ին, Ս· պատարագ ժամը 17ին:

Ս· Զատկի կիրակի 28 մարտ, սկիզբն արարողութեան ժամը 7.30ին, Ս· Պատ· ժամը 10ին, պատարագիչ սրբազան Հայր :

Մեռելոց Ս· Զատկի երկուշաբթի 29 մարտ, Ս· պատարագ ժամը 10ին:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հարուստ յաճախորդ ունեցող ղերձակի լուրջ տան մը համար որ ուժը գործաւոր ունի ,

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարպետ կտրող մը, 30էն 40 տարեկան (ի հարկին որպէս ժերան) : Դրել «Յառաջ»ին ներկայացնելով յանձնարարականներ :

TCHILINGUIRIAN ENTREPRENEUR DE CONFECTION.— *Կ'ուզուին լոպ –* Confection*ի համար մաքուր կարող գործաւորուհիներ : Լաւ վճարում : Գինեբն են 85—90եւ 100 ֆրանք : Տեւական գործ : Դիմել Պ· Յակոբ Չիլինկիրեան*, 10 rue des Gou - jons, Alfortville :

ՄԻԱԿ ՃԱՇԱՐԱՆԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՋԵԼԻ

31 Rue d'Alexandrie — Métro St. Denis

Ս Ա Մ Ո Ի Ն

(CHEZ SASSOUNI)

Ամբողջութեամբ վերանորոգուած, փորձեցէք ամէն անգամ որ ուզէք լաւ ճաշել :

ԴԵՐՁԱԿԻ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ աշխատելու համար գործաւոր կամ գործաւորուհի կ'ուզուի: Առհասարակ գիտցող կամ նոր սորվիլ ուզողներ ալ կ'ընդունուին : Դիմել Պ· ԳՈՐԳԻԿԵԱՆԻ, 31 Route de Choisy, métro Porte de Choisy :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ Յակոբ Թանթանեան, բնիկ Քէսապցի , կը կարծուի թէ Լիոնի շրջանը կը գտնուի : Ողջ կամ մեռած ըլլալը գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Aram Sarkissian, Journal Arevelk, B. P. 372, Alep-SYRIE:

ՅԱՌԱՋԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6 ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Vendredi 26 MARS 1948 Ուրբաթ 26 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5301-ՆԵՐ ՀՐՋԱՆ ԹԻ 910 ԽՄԲԱԳԻՐ՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ.

ՈՒՂԵԿԻՑ, ՈՉ ԹԷ ՄԵՂՍԱԿԻՑ

Որքա՜ն ամուլ եւ գռեհիկ վէճեր ինքնին պիտի դադրէին, եթէ Հայկական Արտասահմանի մեր դրոց – բրոցները գոց սորվէին կարդ մը տարրական դիտելիքներ ։—

Առաջին։— Ա. Հայաստանի մէջ ամփոփուած է հայ ժողովուրդին մէկ երրորդը միայն : Հետեւաբար, այսօրուան հայրենիքը չի ներկայացներ անոր իմացական կարողութեանց, ստեղծագործական հանճարին ամբողջութիւնը :

Երկրորդ։— Երկրին պարտադրուած կարգուսարքը, մարտական դիկտատուրա, իր ամենակալ թաթին տակ առած է նաեւ գրականութիւն, արուեստ, դիտութիւն եւ ուրիշ ամէն ճարժում :

Մոսկուան երբեմն կը թուլցնէ օղակները, քաղաքական պատճառներով, բայց ընդհանրապէս կը վերածէ խեղդակալի, որպէսզի տառապէս ծառային իր հիմնական առաջադրութեանց :

Երրորդ։— Ա. Հայաստանի ժողովուրդը բացարձակապէս տեղեկութիւն չունի Արտասահմանի անցուդարձէն : Կրնայ կարդալ միայն կառավարութեան արտօնած թերթերն ու դիրքերը :

Նոյնիսկ պետական պաշտօնեաները իրաւունք չունին կարդալու արտասահմանեան որեւէ թերթ, եթէ կառավարութիւնը մասնաւոր պաշտօն մը յանձնած չէ իրենց :

Խորհրդային թերթերը չեն կրնար լուրեր, տեղեկութիւններ արտատպել, առանց հրամանի : Արտատպումներն ալ կը կատարուին այն մամուլէն որ կը կոչուի «յառաջդիմական»:

Չորրորդ։— Իրենց հետեւանք այս անողոք իրականութեան, երկրի ժողովուրդը չի կրնար ձայն հանել, որեւէ ըմբոստացուցիչ կարդադրութեան դէմ :

Իշխանութիւնը գործածէ ինքնաքննադատութիւնը իր հասկցած եղանակով : Եթէ կեդրոնը բանաձեւ մը արձակեց, յետին ծայրագաւառը պարտաւոր է հպատակիլ առանց վերապահութեան : Իրաւունք չունի ոչ տեղական պայմաններուը նկատի առնելու, ոչ ալ անկախ տեսակէտ յայտնելու :

Այս հարեւանցի տեսութենէն կը հետեւի թէ՝ Հայկական Արտասահմանը, որ իրաւամբ կը խանդավառուի հայրենիքին լուսաւոր նուաճում – ներով, ստիպուած է նկատի առնել նաեւ բացասական իրողութիւններն ու երեւոյթները :

Անշուշտ չի կրնար խափանել զանոնք, բայց պարտաւոր է լաւին լաւ, դէշին դէշ ըսել : Ուրիշ խօսքով, տեսակէտ պաշտպանել : Դիրք բռնել հաւաքաբար, երբ աւերներ կը գործեն բռնութիւնն ու կամայականութիւնը, կոտորաւոր կիրքն ու անյատակ տգիտութիւնը :

Այս կը պահանջէ գիտակից հայրենասիրութիւնը : Մանաւանդ ազատ ափերու վրայ :

Նորէն հայրենիքն է որ պիտի օգտուի, երբ մարդիկ ըմբռնեն այս տարրական պարտականութիւնը : Երբ վարժուին «ոչ»եր ալ արտասանել, այնքան ժամն եւ հաճոյակատար «այո»ներու հետ : Ուղեկից, բայց ոչ մեղսակից :

Օրինակ, ամբողջ սերունդ մը, բուն իսկ բոլշեւիկեան հնոցին մէջ թրծուած մտաւորականութիւն մը բանտարկուեցաւ, աքսորուեցաւ եւ մասամբ ալ կոտորուեցաւ, ահուսարսափի շրջանի մը մէջ (936—38) : Անկէ ի վեր չարաչուք լռութիւն : Զանազան մունետիկներ ի դուր կը փորձեն «բաղեր թռցնել» պարբերաբար, աւետելով այս կամ այն գրագէտին, բանաստեղծին «ողջութիւնը »:

Արդ, ինչո՞ւ միայն Դաշնակցական մամուլը պիտի յուզէր այս հարցը : Եւ ինչո՞ւ բացառութիւն պիտի կազմէր Ա. Զօպանեանը, իր ողոր – մուկ աղերսագիրներով :

— Աղաչեցի Ա. Հայաստանի վարիչներուն որ ազատութեան դատին յաղթանակին բնական հետեւանք եղող ընդհ. ներումի նախաձեռնութեամբ մը՝ թոյլ տրուի այն անմեղ ու թանկարժէք Հայերուն որ դառնան երեւան »:

... « Անհրաժեշտ պարտականութիւն կը նկատեմ նորէն կրկնել ու երեքկնել միեւնոյն աղաչանքս այդ աքսորուած հայ մտաւորականներուն եւ գործիչներուն մասին »:

(Անահիտ, 1947 Յուլիս – Դեկտ.) :

Մարդիկ աւելի գիտակից էին երէկ եւ աւելի քաջ :

1911 — 12ին, երբ ցարական իշխանութիւնը համաձայնած հալածանքի մը կ'ենթարկէր Կովկասի հայ մտաւորականութիւնը, չինծու մեղադրանքներով, այնքան բամբասուած Պոլիսն էր որ բարձրացուց բողոքի առաջին աղաղակը, հանրաքարար : Առանց դաւանանքի խտրութեան :

Նոյն պարագան՝ լեզուական հարցին մէջ, ուր այսպէս կոչուած «յառաջդիմական» ուսումնական կանոնները պարզապէս մունչ հարօր դեր կը կատարեն, անդրակելի դժուարքութեամբ մը :

Շ.

Ֆրանսայի անվտանգութեան պարենաւորումը

Պարենաւորման նախարարը տեղեկութիւններ տուաւ երէկ նախարարաց ժողովին մէջ, անդրադարձներու ներկայ վիճակին վրայ :

Այս պահուս ցորենի պարենաւորումը գերժ – ուարութեան չի հանդիպիր : Սակայն մինչեւ յառաջիկայ հունձք պէտք եղած քանակը ունենալու խնդիրը միշտ դժուարութիւն ունի : Ճիշդ է որ պարենաչափը չպիտի զեղչուի. բայց հարկ պիտի ըլլայ որ հացի պատրաստութեան մէջ գործածուին նաեւ երկրորդական արմտիքներ, որով անոր որակը պիտի պակսի :

Գալով իւղային նիւթերուն, չնորհիւ Տանը – մարգայէն բերուած կարագին, բաշխումներու մէջ տեղի ունեցած յապաղումը կրցած է մեղմանալ : Ըոյս կայ որ 1 Ապրիլէն սկսեալ մեծ քաղաքներու մէջ կարենայ տրուիլ 100 կրամ կարագ «M» եւ «V» դիրեր կրող տոմսերուն : Կարագէ տարբեր միւս ճարպային նիւթերուն բաշխումը աւելի դժուար պիտի ըլլայ, ժամանումներու յապաղման պատճառաւ : Բայց, Ապրիլի մէջ, նախապէս որոշուած պարենաչափը պիտի կրնայ չարունակուիլ :

Մօտ օրէն չաքար պիտի գայ արտասահմանէն : «M» տոմսերուն պարենաչափը նոյնը պիտի մնայ Ապրիլի մէջ : Բայց, սպասուած ներածումներու քանակէն կախում պիտի ունենայ դիտնալ թէ՝ կարելի պիտի ըլլա՞յ չարունակել նոյն չափը, առաջիկայ ամիսներուն մէջ ալ :

Կը յուսացուի որ կարելի ըլլայ աւելի բաժնել Ապրիլին մէջ, թէեւ տեսակը չատ լաւ պիտի ըլլայ :

★ Ապրիլ 5էն սկսեալ, ձուկի առեւտուրը ազատ պիտի ըլլայ : Կը յուսացուի որ դիները նախ ատեն մը կայուն մնալէ ետք, զգալի կերպով իջնան հետզհետէ :

★ Պատուղներու եւ բանջարեղէններու դիները կը չարունակեն իյնալ կեդր. Հալի վաճառանոց – ներուն մէջ :

Ծարձակում Հայ գոհարավաճառի մը վրայ

Հայ գոհարավաճառ մը, Պ. Կիւլիսէր Շահին, իր պաղարիւնութեան շնորհիւ, 50.000 ֆրանքի կորուստէ մը փրկուած եղաւ : Իր խանութին մէջ, որ Տոքթոր Կուժոն փողոցի 8 թիւը կը գտնուի, երէկ ժամը 4ի տուներէրը, ցուցափեղկին առեւ կ'աշխատէր իր պաշտօնեան, Պէրկամալեան, երբ երկու երիտասարդ եւ մէկ երիտասարդ կին ցուցափեղկին մէջ դրուած գոհարեղէնները կը դիտէին ուշադրութեամբ : Պահ մը ետք մեկնեցան, բայց քիչ յետոյ վերադարձան երկու երիտասարդները միասին : Խնդրեցին Պ. Շահինէ որ իրենց ոսկի ժամացոյցներ ցոյց տայ : Առանց կասկածելու, գոհարավաճառը երկու ժամացոյց հանեց 50.000 ֆրանք արժէքով եւ երբ զանոնք սեղանին վրայ պիտի դնէր, յանկարծ տեսաւ որ երիտասարդներէն մէկը վեցհարուածեան մը կը հանէ գրպանէն : Աւազակը զէնքը Պ. Շահէնի փորին ուղղելով, լակոնական ոճով ըսաւ. «Մի՛ շարժիք. ո՞ւր է դրամարկղը» : «Ահա, պատասխանեց գոհարավաճառը, ըրէք ինչ որ պիտի բնէք» : Այն ատեն, գողը դրամարկղէն առաւ 1500 ֆրանք, եւ ժամացոյցները ժողվելով, իր ընկերոջ հետ դուրս ելաւ խանութէն ետ ետ երթալով, ատրճանակը ուղղած միշտ Պ. Շահէնի վրայ :

Գոհարավաճառը իր պաղարիւնութիւնը չկորսնցուց, դարակի մը մէջէն, զոր գողերը մոռցած էին խուզարկել, առաւ ատրճանակ մը ու հետապնդեց զանոնք : Տեսաւ որ աւազակները թաքսի մը մտան, զոր քիչ առաջ իրենց հետ եկող կինը բերած էր : Պ. Շահին իր զէնքով ստիպեց զանոնք որ վար իջնեն, բայց, անոնք, թէեւ իջան, եւ սակայն երեք հարուած քաշեցին անոր վրայ : Գնդակները խորտակեցին մօտը գտնուող գրամաճառի մը ցուցափեղկը, իսկ գողերը փախան : Պ. Շահին հալածեց զանոնք փողոցէ փողոց, մինչեւ որ թաքսիի փողոցը գտնուող չէնք մը մտան : Իսկ ինք, հարկադրուեցաւ դուրսը սպասել, որովհետեւ իր ատրճանակը այլեւս չէր գործեր : Դրացիներ հասան, եւ հեռաձայնով ոստիկաններուն լուր տուին, որոնք հասան քիչ ետքը : Տունը խուզարկեցին եւ 7րդ յարկի նրբանցքին վրայ գտնուող գրամաճառի մը ցուցափեղկը, որ ամբողջ էր : Պ. Շահին իր զէնքով ստիպեց զանոնք որ վար իջնեն, բայց, անոնք, թէեւ իջան, եւ սակայն երեք հարուած քաշեցին անոր վրայ : Գնդակները խորտակեցին մօտը գտնուող գրամաճառի մը ցուցափեղկը, իսկ գողերը փախան : Պ. Շահին հալածեց զանոնք փողոցէ փողոց, մինչեւ որ թաքսիի փողոցը գտնուող չէնք մը մտան : Իսկ ինք, հարկադրուեցաւ դուրսը սպասել, որովհետեւ իր ատրճանակը այլեւս չէր գործեր : Դրացիներ հասան, եւ հեռաձայնով ոստիկաններուն լուր տուին, որոնք հասան քիչ ետքը : Տունը խուզարկեցին եւ 7րդ յարկի նրբանցքին վրայ գտնուող գրամաճառի մը ցուցափեղկը, որ ամբողջ էր :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ապահով. Խորհուրդին մէջ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԻՆ ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄԸ

Չեխոսլովաքիոյ դէպքերուն քննութեան մասին Ապահով. Խորհուրդին մէջ բացուած վիճաբանութիւնը կը չարունակուի : Երէկ, ամերիկեան պատուիրակը, Ուորըն Օսթին, յայտարարեց. «պէտք է լսենք Խորհրդ. Միութեան դէմ կատարուած ամբաստանութիւններուն մասին տրուած բոլոր պատասխանները» : Ցետոյ, հարցուց Չեխոսլովաքիոյ դէպքերուն մասին տրուած պատասխանին թէ՝ ի՞նչպէս կը բացատրէ սովետ արտաքին փոխ – նախարար Զորինի Փրակա գալը, քաղաքական տագնապին ծագելէն քիչ առաջ : Ի՞նչ կ'ընէր Զորին Փրակայի մէջ. ի՞նչ խնդիրներու մասին խօսած է վարչապետ Կոթվալտի հետ : Չեխ պատուիրակը կրնա՞յ Ապահով. Խորհուրդին առջեւ գալ եւ վստահեցնել թէ՝ Չեխոսլովաքիա Մոսկուայի ճնշման տակ գտնուած չէ : Կրնա՞յ պնդել որ այս երկիրը մերժած է մասնակցիլ Մարշըլլի ծրագրին, իր ազատ կամքովը մի – այն : Ինչո՞ւ անձնասպան եղաւ Մասարիք. ինչո՞ւ Հանր. նախագահը, Պենէշ, լռութիւն պահած է :

Օսթին աւելցուցած է յետոյ. «եթէ Ապահով. Խորհուրդը կարենայ ապացուցանել թէ ճշմարիտ են եղած ամբաստանութիւնները, անուղղակի յարձակման պարագայի մը առջեւ գտնուած պիտի ըլլայ : Միացեալ Ազգերը այն ատեն պէտք է հրաւիրուին հաւաքական եւ իրական միջոցներու դիմելու՝ պաշտպանելու համար հողային ամբողջութիւնը եւ քաղաքական անկախութիւնը բոլոր ազգերուն, որքան ալ փոքր ըլլան անոնք» :

Ապահովութեան Խորհուրդը յետաձգեց իր նիստերը, այս յայտարարութիւններէն ետքը : Չեխոսլովաքիոյ խնդրին քննութիւնը պիտի վերսկսի 31 Մարտին :

Ուղիւնկթրնի Սովետ դեսպանին հաշտարար ճառը

«Ռուսիա կը փափաքի խաղաղութեամբ ապրիլ Միացեալ Նահանգներու եւ ամբողջ աշխարհի հետ», յայտարարեց Ուղիւնկթրնի սովետական փոխնախարարին, որուն ճառէն փոքրիկ մաս մը տպեցինք երէկ : Նոր մանրամասնութեանց համաձայն խօսքը «սողնտ ու ճաչէրդ» մէջ : Քանի մը կան քոմիթէի» մէկ հատաքոյթին մէջ : Քանի մը ամիս առաջ իր Ամերիկա գալէն ի վեր, առաջին ճառն է զոր խօսեցաւ սովետ դիւանադէտը :

Փոխնախարարի ըսաւ որ, երբ ամերիկեան կարդ մը շրջանակներու մէջ Չեխոսլովաքիոյ դէպքերը Ռուսիոյ կը վերագրուին, ասոր պատճառը այն է որ կ'ուզուի դիմամբ բամբասել սովետ ազգը, որպէսզի Ռուսիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ գոյութիւն ունեցող թիւրիմացութիւնը աւելի չեչտուի : Խորհրդային Միութիւնը կը չարայ միշտ սերտացնել իր բարեկամութիւնը եւ իր տնտեսական յարաբերութիւնները Ամերիկայի հետ, որովհետեւ սա հաւատքը ունի որ ասիկա համապատասխան է երկու երկիրներու շահերուն : Պատերազմադրգիռ քարոզչութիւնը խափանելու սպառազինութիւնը դադրեցնելը, եւ հիւլէական ռումբերը արդիլելու համար սովետ կառավարութեան մղած պայքարը կ'ապացուցանէ որ ան միշտ եղած է ուպիտի մնայ խաղաղութեան եւ միջազգային դարձակցութեան կուսակից : Ցետոյ աւելցուցած է. «ոչ մեր թերթերուն ոչ ալ մեր պարբերականներուն մէջ չէք տեսներ խոշոր վերնագիրներ, որոնք պատերազմի սպառնալիքի մասին խօսին կամ զրաշարժի կոչ ընեն » :

Դեսպանը աւելցուցած է թէ կամաւոր կերպով կը չափազանցուին այն դժուարութիւնները՝ որոնք ծագում կ'առնեն Ամերիկայի եւ Խորհրդ. երկիրներու մէջ գոյութիւն ունեցող ընկերային վարչաձեւերէն. Խորհրդ. Միութեան արտաքին քաղաքականութիւնը ներչնչուած է սա իրողութենէն թէ՝ դրամատիրութիւնը եւ ընկերվարութիւնը կրնան գոյութիւն ունենալ միեւնոյն ատեն խաղաղ աշխարհի մը եւ տարբեր դրութեամբ կառավարուող այլեւայլ ազգերու մէջ, կը բաւէ որ փոխադարձ բարեկամեցողութիւն ցոյց տրուի :

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

Հ. Ս. Կ. Մ. Կ. 30-ամյակի կապակցությամբ

Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխության 30-ամյակի առթիվ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահությունը հրամանագրով պարգևատրել է Հայկական ՍՍՀ աշխատավորների մի խումբ, որոնց թվում են նաև մեր հանրապետության լավագույն կոլտնտեսականները, խորհրդային տնտեսության առաջավոր մասնագետները, գիտության, գրականության և արվեստի գործիչները։

Հրամանագրով շնորհվել է Հայկական ՍՍՀ գերազանցիկ կոչումը 1945 թվականի ցանքատարածության, բերքատվության և համախառն բերքի համար ստանձնած պարտավորությունները գերազանց կատարած կոլտնտեսությունների նախագահներին, բրիգադիրներին, տրակտորիստներին, կոմբայնավորներին, ինչպես նաև խոշոր եղջերավոր անասունների, խոզերի և ոչխարների գերազանց պահպանության համար պարգևատրված անասնապահներին։

Հրամանագրով շնորհվել է Հայկական ՍՍՀ գերազանցիկ կոչումը 1945 թվականի ցանքատարածության, բերքատվության և համախառն բերքի համար ստանձնած պարտավորությունները գերազանց կատարած կոլտնտեսությունների նախագահներին, բրիգադիրներին, տրակտորիստներին, կոմբայնավորներին, ինչպես նաև խոշոր եղջերավոր անասունների, խոզերի և ոչխարների գերազանց պահպանության համար պարգևատրված անասնապահներին։

Հրամանագրով պարգևատրվել են նաև Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության, Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի, Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի, Հայկական ՍՍՀ կենտրոնական կոմիտեի, Հայկական ՍՍՀ կոմերիտմիության կենտրոնական կոմիտեի, Հայկական ՍՍՀ արհեստակցական միությունների խորհրդի, Հայկական ՍՍՀ կոոպերատիվ միությունների միության, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի, Հայկական ՍՍՀ պետական համալսարանի, Հայկական ՍՍՀ պետական կոնսերվատորիայի, Հայկական ՍՍՀ պետական գեղարվեստական ինստիտուտի, Հայկական ՍՍՀ պետական թատրոնների, Հայկական ՍՍՀ պետական կինոֆիրմայի, Հայկական ՍՍՀ պետական հրատարակչության, Հայկական ՍՍՀ պետական ֆիլհարմոնիայի

«Ղվա էկան...»

— «Ալվա էկան զարնան էրկան օրերը,
Թափեայ փրթման քարւաններուն ճօթերը ...»

Երբ գարունը գար, երբ ոսկեզող արեւը սկսէր փայլիլ, երբ դաշտերը կանանչնային եւ ծառերը ծաղկիլ սկսէին, երբ լեռ ու ձոր, դաշտ ու առտառ ծաղկումի երկունքէն բռնուէին ու ձիւնն ու ձմեռը այլեւս հէքեաթ դառնային, այն ատեն, գիւղին առուիքները սիլոյ եւ խլախմանքի հրա – պարակներու կը վերածուէին :

Օրը դաշտերուն մէջ խլիկուն ըրած մշակը, լծուարը, հօտաղը: Գիւղը իր ծնդունիներով, մանուկներով, հարսերով ու աղջիկներով եկեղոյ – եան ը-թրիքէն վերջ, ժամացոյցի ճշդապահու – թեամբ տանիքները կը բալձլանային: Ու հոն՝ սպիտակ, հարթ ու ողոկ տանիքներուն վրայ, Աբրինքին ու աստղերուն դէմ յա-դիման կը սկսէր երգը, կը սկսէր պարը, կը սկսէր հանա – պազօրեայ «խրախճանքը »:

Ծերունիները իրենց խորիմաստ եւ հազարա – մեկ զաղանիքներով կամ հրապոյրներով լեցուն հէքեաթներով, հովիւները իրենց արինդներու հո – գեթով, զգլխէ զայլայլներով, «ճահիլ ճիւան »-ները իրենց պարերով ու երգերով օդը կը թնդա – ցնէին եւ տանիքներու վրայ այս յանպատասխ սաքրուած խրախճանքին հոգի եւ իմաստ կուտա – յին :

Ու գիւղը կը խնդար: Սարերը կը-թնդային, անտառներն ու ձորերը արձագանգ կուտային ... Եւ կեանքը, անմեղ ու, պարզունակ կեանքը կ'ընթանար երգ ու պարի, խինդ ու ծիծաղի մէջ :

— «Ալվա էկան զարնան էրկան օրերը,
Թափեայ փրթաւ քարւաններուն ճօթերը :
Ախնեմ եարս էլլեմ բարձր սարերը,
Սարերն ու ջոլերը խորունկ ձորերը ...» :

Եւ կամ :

— Հաւան ամպեր ձին (ձիւն) չգար
Գրցնը է ու տուն չդար,
Իս անտէր բարձին վրրայ
Առանց եարի քուն չգար ...

Ու այս երգ ու պարին, խինդ ու ծիծաղին զուգ՝ գարնան ծաղկումին հետ կը սկսին «ճահիլ» հոգիներուն անխմանալի խռովքը, ծածուկ սէրը – բուն ծածուկ պատմութիւններու ոսկեհիւս հէք – եաթները: Եւ, այդ հէքեաթները, սարդի ոստայ – նի պէս կը հիւսուէին, կը հիւսուէին ու օր մըն ալ իրենց լրութիւնները կը հառնէին :

Ծերերը, ծնողքները աւանդութիւններով սը – նած՝ խիստ ու պահանջկոտ աղամոզուս մեղքէ – րուն համար, իրենց զայրոյթին ու ցասումին հետ՝ օր մը խղճի ամօրինակ տագնապէ բռնուած՝ զաղտագողի զիրար դիտած, իրարու ձեռք ձեղ – մած «յանցապարտ»ներուն մեծ չնորհը կ'ընկին, ու, մութին մէջ զիրար փնտռող զոյգերը կը միա – ւորէին: Գիւղը այդ օրը իր առօրեայ խրախճանքը կը բարմապատակէր, ու ցածլիկ յարկի մը տակ խինդով ու ժպիտով տուն մը — բոյն մը — եւս կը սկսէր ծաղկիլ ու բարձրանալ ...

Այսպէս էր մեր գիւղին կեանքը :

Այսպէս էր մեր գիւղերուն կեանքը :

Օր մը, չար ու անբարիշտ օր մը — ահարկու փոթորիկ մը զարկաւ մեր գիւղը: Ջարկաւ մեր աշխարհի բոլոր գիւղերը: Կանանչացած արտերը խամրեցան, ծաղկած ծառ ու ծաղիկները այրե – ցան, աշխարհ մը լռիկ ու խոպան զարձաւ : Մեր գիւղը հիմնայատակ կործանեցաւ — քար քարի վրայ չմնաց — Աբրինոտ հեղեղը լափլզեց տմէն բան, տմէն բան: Այդ հեղեղին մէջ թաղուեցան չատեր, չատ չատեր... հիւղիս ծիծղուն խրախ – ճանքները վերջացան: Երգը լռեց: Խինդը դադրե – ցաւ... Եղան հրաշքով փրկուածներ որոնք իրենց կսկիծին ու ցաւին հետ զարձան «հայմաթլօս» : Եղան թափառական, ինկած ծովէ ծով, աշխարհէ աշխարհ, դուռնէ դուռ, արդարութիւն, ազատու – թիւն իրաւունք եւ հայրենիք մը մուրալու ...

Ու մինչեւ այսօր ալ, այդ «մնացորդաց»ը հոս ու հոն, օտար, խորթ ափերու վրայ, իրեն նե – ցուկ ունի միայն հայրենի յիշատակներն ու ա – ւանդութիւնները: Հակառակ եղած չհայլ խոս – տումներուն, մինչեւ այսօր ալ արդարութիւն չե – զաւ իրեն համար: Անիկա իր սպասած, իր փըն – տռած ազատութիւնը չտեսաւ : «Հայրենիք» մը չկամեցան իրեն, հայրենիք մը որ պատկանէր իրեն, անիկա ըլլար «ամենայն Հայոց հայրենիք»: Ափ մը սեփական հողի չնորհը չերբին իրեն: Ափ մը հող՝ ուր հայ մշակը իր լուծը լծէր, հայ հո – վիւը իր սրինդը նուագէր, հայ գեղջուկը իր աչ – խատանքի եւ սիրոյ երգը թնդացնէր: Ափ մը հող՝ որ մեր տանիքներուն վրայ կրկին ներկոներու «յանպատրաստից» խրախճանքը սկսէր, ուր հայ նիստաարդն ու արբունքի հատած նազելաճեմ աղ – ջիկները ազատօրէն իրենց սիրոյ հէքեաթները հիւսէին :

Երկիր մը վերջապէս ուր մենք կարենայինք լիաթոք չնչել ու համարձակօրէն երգել .—
— Ալվա էկան զարնան էրկան օրերը .
Թափնայ փրթման քարւաններուն ճօթերը ...

Այո, մեր զարնան «էրկան» օրերը ...

ՄԻՍԱԿ ՄԻՐԶԷ

ՀԱՑ ՍՈՒՐԲԻ ՄԸ ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ ՊԵԼՃԻՔԱ.

/

Պելճիոյ կան քաղաքին մէջ ունինք հայ սուրբ մը Ս. Մակար, որ տեղացիք Ս. Մաքեր կը կոչեն, ճանչցուած պաշտօնապէս ժողովուրդին եւ Հռոմի եկեղեցիէն: Այս հայ Սուրբին ճաճիւնները եւ մա – սունքները որոնք զոհարներով պճնազարդարուած են, կը պահուին քաղաքին Ս. Գուդիւլ հոյակապ տաճարին մէջ, որ ունի իր խորանը — ձախ կողմը — եւ որուն պատին վրայ դրուած է լատի – ներէն դժուար ընթեռնելի :

« Այս է գերեզմանը Սուրբ Մակար եպիսկո – պոսին, որ իր մահուին իսկ փրկեց ըղձ. ժողո – վուրդը բնակչնջումէ թիֆիւս աղտէն, ելախտա – դէտ առ յաւէտ բովանդակ Պելճիքան » : Իսկ 9—10 Ապրիլին փառաշուք կերպով կը տօնեն իր օրը, ընդհանրով քաղաքին մէջ իր մասունքե – րովը, որոնք մեծ հպարտութեամբ եւ ելախտա – գիտութեամբ կը ցուցադրեն ամբողջ չաբաթ մը դրուած եկեղեցւոյ մէջ: Ունի իր անուան յատուկ նոր եկեղեցի եւ որուն փողոցին անունն ալ Ս. Մաքեր կը կոչուի: Այս սուրբ հայ եպիսկոպոսը եկած է 1600ին, ընկերով բոլոր Եւրոպան հա – տատուած է Պելճիքա որ այդ պահուն մեծ աղէ – ակ մը կը տառապէր, թիւֆիւսէ :

Իր աղօթքներով հրաշքներ գործած է ու եր – կիրը ազատած է այդ համաճարակէն իր մահուրը: Ան նախապէս ըսած է ժողովուրդին թէ «երբ ես այս ցաւէն մահանամ, համաճարակը պիտի դադ – րի եւ մնացորդները պիտի ազատին: «Հայ սուր – բին խնդրանքը կը կատարուի եւ պելճ ժողովուրդը բնակչնջումէ կ'ազատի, եւ այդ օրէն ի վեր ժո – ղովուրդը երախտապարտ կը մնայ հայ վարդա – պետին: — Ժ. Փիլիպպոսեան (Պելճիքա)

ՋԱՑՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Լէ Միլ.— « Ճառաչ »ի սիւնակներուն մէջ քանի մը անգամ դրուեցաւ մեր բուժարանը այ – ցելողներու մասին, այսօր կ'ուզեմ ամփոփ կեր – պով տալ կարգ մը տեղեկութիւններ : Մարտ 1ին 26 քիլոմեթր հեռու, Լէ Միլի շրջանին մէջ կը գտնուի, Սանա տիւ Փթի Արպրուազը շրջապատ – ուած խիտ նոճիներով: Ունի 400 մահճակալ, 150է աւելի ծառայողներով : Դարմանումին կը հսկեն երկու այցելուբժիշկ, եւ 4 ներքին բժիշկներ : Մաքրութիւնը անթերի, օդը մաքուր եւ առողջա – րար: Դուրսէն այցելող մը չի կրնար գիտնալ թէ այստեղ թոկիողները հիւանդներ են, եթէ չան – կարծ չլսուի անիրաւ հազը : Բժիշկներու տուած տեղեկութեանց համաձայն Ֆրանսայի առողջու – պաքնարանն է որ երկու տարուան զոյութենէ մը վերջ այսքան լաւ արդիւնք տուած է: Հարիւրի մօտ դժբախտներ կաղդուրուելով վերադարձած են իրենց ընտանիքին քով, անոնց մէջ կան հինգ Հայեր, որոնք այժմ կը զբաղին իրենց գործով :

Տեղական սովորութեամբ, յարգելի բժիշկու – հին, մէկ կամ երկու ամիս առաջ կ'աւետէ «բուժ – ուած ես, մօտ օրէն պիտի երթաս»: Ներկայիս 14 Հայ հիւանդներ ենք: Մեզի հաղորդուած է արդէն բարի լուրը, կը մաղթենք որ կարգը դայ մնա – ցողներուն: Հայերս ունինք որոշ առաւելութիւն – ներ: Օրինակ Մարսէյլի մօտ ըլլալով, ոչ միայն ընկերներ – բարեկամներ կ'այցելեն, այլեւ մեզ չեն մոռնար հայ կանացի կազմակերպութիւննե – րը: Տասը ամիս է որ կը գտնուիմ բուժարան: Ա-յ – ցի եկած են Ֆր. Կապոյտ Խաչուհիները եւ Պ. Հ. Կարմիր Խաչուհիները: Առանց խտրութեան բուժ – նած են իրենց բերած բարիքները բոլոր հայ հի – ւանդներուն : Փետրուար 22ին մեզի այցելեցին Մարսէյլի Կապոյտ Խաչուհիներէն Տիկիններ՝ Մ. Յանճեան եւ Ս. Թիւթիւնճեան: Իմ առաջնորդու – թեամբ սենեակ սենեակ պտտեցան եւ բաժնե – ցին բոլորին ինչ որ բերած էին: 14 Մարտին նկան Պուլ. Օտտոյի Կ. Խաչուհիները, նմանապէս բո – լորին այցելելով բաժնեցին, Լարինջ, պանան, ժամպոն եւ մէկ մէկ տուփ սիկարէթ, բոլոր հայ հիւանդներուն: Ահա կուզանք հրապարակաւ մեր խորին չնորհակալութիւնը յայտնել մեր քոյրե – րուն որոնք հաւասար գուրգուրանքով իրենց պարտականութիւնը կատարեցին բոլորիհանդէպ:

Վ. Մուրատեան

×

Վիէնի մէջ Մարաչցիները խնջոյք մը սար – քած էին ի պատիւ հայրենակից Հրանտ Սամուէլի, 14 Մարտ կիրակի իրիկուն: Ժամը 9ին առաջ լեց – ուած էր Պ. Ֆրնտի սրճարանը: Բոլոր Մարաչցի – ներն ալ հոն ներկայ էին ինչպէս եւ շատ մը ոչ Մարաչցիներ :

Պ. Ա. Զազմաքլեանը բացուած յայտարարեց խնջոյքը Մարաչի քայլերգով, զոր երգեցին խումբ մը հայրենակիցներ: Պ. Զազմաքլեան շա – րունակեց իր խօսքը ըսելով. «Մարաչցիներս հը – պարտ պէտք է ըլլանք Պ. Հ. Սամուէլի նման գի – տակից հայրենակիցներով: Պէտք է բոլոր Մա – րաչցիներս գուրգուրանք ամոնց վրայ: Դժուար է այս օտար ափերու վրայ արտասահմանի մէջ ու – նենալ նման մտաւորականներ, յետոյ խօսք տուաւ ընկեր Հրանտ Սամուէլի: Հայրենակցական մըթ – նոլորտը հետզհետէ կը տաքնար, ուշացողները ստիպուած դուրսի մնացին: Ընկեր Հ. Սամուէլը նախ չնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած պա – տիւին համար Վիէնի Մարաչի հայրենակիցնե – րուն եւ հաղորդեց ողջոյնները Մեր ձաւուր Աբե – լեքի եւ մանաւորապէս Պէյրութի եւ Հալէպի Մարաչցի հայրենակից – երու: Մեր յարգելի հիւրը դրուատներ պատմեց Պէյրութի շրջանին Նոր Մա – րաչի մեր հայրենակիցներու կեանքէն : Անոնք բոլորն ալ դրեթէ ուրիշ իրենց սեփական տունե – րը եւ առեւտրական գործերը, Քառասուն Ման – կանց հոյակապ եկեղեցին, զոյդ զպրոցներ ուր կ'ուսանին մօտ 500 երկսեռ աշակերտներ: Աբիկա, մեզ, Մարաչցիներուս համար մեծ պատիւ է: Մեր հայրենակից երը ոչինչէն չինած են իրենց բոյ – նը եւ հետզհետէ չէնցուցին իրենց դիւղը, դժ – բախտաբար մեր հայրենակիցները հասկցէն չեն պիտեր եւ ծանօթ չեն մեր աչեալին: 1895ին Մա – րաչի Հնչակեան կուսակցութիւնն էր որ օգնու – թեան հասաւ եւ եղբայրական ձեռք երկարեց Զէյ – թունի ապստամբներուն: 1909ին Կիլիկիոյ Ջար – դին Մարաչի հայրենասէր երիտասարդութիւնն էր որ պաշտպանեց Մարաչի հայութիւնը: Նոյնպէս 1920ին, օրերով ու չաբաթներով հերոսական կը – ւիւներ մղեց Մարաչցին ջարդարարին դէմ :

Բանախօսութենէն վերջ յանպատրաստից գեղարուեստական բաժին մը հաճելի անակնկայ մը եղաւ, որուն մասնակցեցան տիկիններ եւ օր – իորդներ իրենց գեղեցիկ երգերով:

Ասոնք տրուեցաւ նաեւ Պ. Ձիկեճեանի որ ը – սաւ. «ոչ միայն Մարաչցին չենարար է այլ ամ – բողջ հայ ժողովուրդը, մաղթենք որ իրականա – նայ բոլորիս բաղձանքը եւ վերադառնանք մեր սրբազան հայրենիքը եւ հոն չինենք մեր վերջնա – կան բոյնը »:

Կէս գիշերին ներկաները չէին ուզեր բաժ – նուիլ իրենց սիրելի հիւրէն որ մեկնելէ առաջ իր Վիէնի հայրենակիցներուն մաղթեց որ միշտ մնան անոնք նոյն ոգիով, ձեռք ձեռքի տուած, վառ պահեն իրենց անցեալի յիշատակները եւ յոյսով նային ապագային :— Սարի տղայ

ՄԱՐՋԱԿԱՆ

ՎԱԼԱՆՍ.— Հայուն վայել քաջութեամբ Վա – լանսի Հայ Մարզականին առաջին խումբը (1ère Serie) եղանակին ամբողջ տեւողութեան, տասը – չորս ախոյեանական մրցումներու մէջ յաղթանա – կելէ եաք՝ այսօր իր վերջին մրցումը ունեցաւ, իր դաշտին վրայ եւ չահեցաւ 6կէտDixի խումբին դէմ, այցելող խումբը 0, իր դէմ ունենալով Վալէ – րեի հովը: Այցելող խումբը բաւական զօրա – ւոր էր, այսուհանդերձ մերոնք դաշտին տիրապե – տեցին սկիզբէն մինչեւ վերջը:

14 Մարտին ալ մրցում մը տեղի ունեցաւ փիէռլաթ զօրաւոր խումբին դէմ: Այս խումբը որ առաջին հանդիսացած էր, այս անգամ կորնցուց U. S. A.ին դէմ, թէ իր դաշտին վրայ եւ թէ մեր, 2—0ով: Խումբը քաջալերելու համար 5 օթօբառ լեփ լեցուն մարզասէրներ կ'ընկերանային : Հոգ – բաղմութիւն մըն ալ Վալանսէն Հայ թէ տեղացի եւ մեծ թիւով չբջակայ քաղաքներէ լաւագոյն ֆութպոլիստներ, մարզական մասնագէտներ, թղթակիցներ, եւն. :

Օտար հանդիսատեսներ ամէն բան ըրին ջա – ւելու մեր տղոց կորովը, սակայն անոնք քրտնա – թոր ու փոչեթաթախ, առանց կարեւորութիւն տալու եղած հոհոռոցներուն, կը սուրային եւամա – ւտնդ երբ մեր անհման բերդապահը, Երեւանեան պնդակը կեցուցած պահուն չատ դէշ կերպով սա – հելով ինկաւ եւ խումբը ամբողջ 20 վայրկեան խաղաց 10 հոգիով, յարդանք եւ հիացում պար – տադրելով նոյնիսկ հակառակորդ խումբին, եւ հանդիսատեսներուն : Ջմռանք բսելու որ դրե – թէ բոլոր իրաւարարները, միշտ մերոնց անէանի մէկ թերութիւնը օգտագործեցին ի նպաստ հա – կառակորդ խումբերուն:— Սակայն, հակառակ այս կողմնակցութիւններուն U. S. A.ի առաջին խումբը հպարտ եւ ճակատաբաց 21 մարտին վեր – ջին մրցումով մը, իր կարգին խումբերուն մէջ ախոյեանական մրցումներուն առաջինը հանդիսա – ցաւ :

Առնուած բոլոր նկարները համաձայն ընկալեալ սովորութեան ամբողջ չաբաթ մը ցուցադրուեցան «Տօֆինէ Լիտրը» թերթին ցուցափեղկերոմն մէջ: Այժմ մինչեւ Ապրիլ 11 մեր ախոյեանական մրցում – ները դադրած են, սպասելով միւս խումբերէն գլխաւոր հանդիսացողներէն մէկուն, որուն դէմ պիտի չափուինք finalին համար խլելու Տրոմ – Արտէշ ախոյեանական տիտղոսը : Մեր անհման կրտսերներն ալ դալ կիրակի պիտի խաղան ֆինա – լը, եւ եթէ այս անգամ ալ չահին, 1945ին ի վեր կը պահեն Տրոմ – Արտէշ ախոյեանական տիտղոսը :

Թղթակից

ծարաւին մէջ գտան երեք երիտասարդները, սարսափէն, դոյներնին նետած: Գողերուն գլխաւորը 22 տարեկան է, իր կինը՝ 21 տարեկան, եւ ասոնց մեղսակից բարեկամը՝ 18 տարեկան:

ՏԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՈՒԹՍՈՒՆ Ֆրանսացիները, որոնք երկար տարիներէ ի վեր Ռումանիա հաստատուած էին, իրենց հայրենիքը վերադարձան երէկ: Ասոնք մեծ մասամբ ուսուցիչներ, ուսուցչուհիներ, գրագէտներ եւ մեծ կամ փոքր գործատէրեր են, որոնք իրենց գործատեղիները չեն կրցած այլեւս շարունակել, Ռումանիոյ մէջ տիրող նոր վարչաձեւին հետեւանքով: Ուրիշ Ֆրանսացիներ ալ մօտերը պիտի վերադառնան:

ԹԻԼ ԱՎԻՒԻ մէջ գումարուելով Հրեայ Գործակալութիւնը որոշեց Պաղեստինի Հրեայ Պետութիւնը հռչակել յառաջիկայ Մայիս 16ին, այսինքն բրիտանական հովանաւորութեան վերջանալուն յաջորդ օրը: ՄԱԿի Պաղեստինի յանձնաժողովը կը չեշտէ թէ այս հռչակման պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ հրեայ գործակալութեան վրայ:

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ծերակոյտը քուէարկեց Թուրքիոյ եւ Յունաստանի 275 միլիոն տոլարի վարկ սահմանող օրինագիծը:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի 4 Ապրիլին ժամը 3ին 11 Café de Sportի մէջ, 157bis, Ave. Jean Jaurès, Maison Alfort: Գեղարուեստական խնամուած եւ հաճելի բաժին եւ եւրոպական պարեր: Մուտքը 100 ֆրանք, անդամներուն կէս գին:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Ecole de Charentonէն առնել 181 օթօպուսը:

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ.— 58 rue Madameի ժողովասրահը, Փրոֆ. Յայիկեան Սւագ Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին կը խօսի՝ նիւթը «Յաչին քարոզութիւնը յիմարութի՞ւն թէ իմաստութիւն»: Իսկ կիրակի «Քրիստոսի Յարութիւնը իրակա՞ն է»:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻԻՆ.— Ի գիտութիւն Վանեցի պատանեկան հանդիսութեան մասնաճիւղին կը յայտարարենք որ «Ահպոնեան» ակումբը վարձու կը տրուի ժողովներու, խնջոյքի, հարսանիքի եւ ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար: Փափաքողներուն կը տրամադրուի բարձրախօս, պնակ, գաւաթ եւն. անհրաժեշտ պիտոյքներ: Պայմաններու մասին դիմել ընկեր ՅԱԿՈԲ ԿՕՇԿԱԿԱՐԵԱՆԻՆ, 11 Ave. Gambetta:

Ս. Կ. ՅԱՋի ՇԱՒԻՒԼԻ մասնաճիւղի տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը, 4 ապրիլ կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 4—12, քաղաքապետարանին սրահը, Rue Stalingrade:

Կը ներկայացուի Ղեւոնդ Մելոյեանի «ԱՐՄԵՆՈՒՇ»ը, ղեկավարութեամբ Պ. Հապէշեանի եւ սիրողներու մասնակցութեամբ, կը մասնակցի Շավիւլի Բաֆֆի երկսեռ երգչախումբը:

Ձոխ պիւֆէ, մուտք 100 ֆրանք:

Հաղորդակց.— Pont de Sèvresէն թիւ 171 autob. իջնել Puits sans Vin, կայարաններէն կէս ժամը անդամ մը չոգեկառք կայ:

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

Լիոնի Պահատուրեան նպաստեղէնի հանրածանօթ տունը, 20 RUE VILLEROY, 19 rue Juliette Recamier) կը ծանուցանէ իր վաճախորդներուն որ ունի ճոխ մթերք մը փոխուած հետեւեալ տեսակներուն, պղպուբ (ճաւար), կորկոտ, համեմ, պամբա, Շիլակ օղին, ապուխտ, երշիկ, կարմիր ոսպ, սուրճի չաղացք եւ սրճեփ (ճեզվէ), ինչպէս նաեւ լոխում, հելվա, խաւեար, մաուչելի գիներով մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ:

Չիթապտուղին լաւագոյն տեսակները 150էն 240 ֆրանք քիլոն:

Ֆրանսայի որեւէ մէկ անկիւնէն ստացուած ապսպրանքները խղճմտութեամբ եւ արագ կը կատարուին:

Դիել՝ Epicerie STAMBOUL, (Dj. Bahadourian), 13 rue Marignan, Lyon:

ԴՈՒՆԱՊԱՆ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կը փնտռուի դռնապան ընտանիք մը այր եւ կին, ամուսինը կօշիկի մէջ աշխատած ըլլայ: Ծանձնարարութիւնը պարտաւորիչ է: Դիմել Պ. Սարաճեանին; 18 rue Melingue, Paris:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ – ԽՆՋՈՅՔ ԵՒ ԱԻԱՆԴԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒԱԾՈՒ

Կազմակերպուած Ֆր. Կապոյտ Խաչի Վալանսի մասնաճիւղին կողմէ, Ապրիլ 3ին, չաբաթ եւ երեկոյ, ժամը 8.30ին, «Ա. Ահարոնեան» ակումբին մէջ:

Գեղարուեստական խնամեալ բաժին: Ձոխ պիւֆէ: Հաւկթախաղ, հայ գեղջկական եւ եւրոպական պարեր: Մուտքը ազատ է: Ակնարկ, վիճահանրութիւն եւն. չկայ: Սիրով կը հրաւիրենք Վալանսի Հայերը:

ՎԱՆԵՑԻ Պ.ԱԲԳԱՐ ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ կը խնդրուի ստիպողաբար իր հանցէն իմացնել Յառաջի, Ամերիկայէն եկած իր մէկ ազգականուհիին տեղեկացնելու համար:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ ԵՒ ՀԱՒԱՔ – ԹԱԽԱՂ Զատկի առթիւ, կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վիէնի կոմիտէի կողմէ այս չաբաթ, Հ. Ց. Դ. Հ. Օհանջանեան ակումբին մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները ամենայն ԽԹումին:

ԷՆՍԹԻԹԻՒ ԱՐՄԷՆԻԷՆԸ կը հրաւիրէ իր անդամները, համակիրները եւ բոլոր Հայ երիտասարդ – երիտասարդուհիները ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԹԷՑԱՍԵՂԱՆի (Surprise Party), Շաբաթ օր 3 Ապրիլին, ժամը 3ին իր նոր հասաքավայրը, 4 rue Greuze, Métro Trocadéro: Գեղարուեստական բաժին, նուագախումբ եւ attractions:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

ՂեկավարութեամբՎ. ՍՍԱՐԴՍԵԱՆԻ

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Algerի Թատրոնին մէջ Մարսէյլ: Ամբողջովին նոր յայտագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռուսերէն ընտիր խմբերգներով:

Տոմսերը փնտռել երգչախումբի անդամներէն, Հ. Ց. Դ. Վիէնի կոմիտէի կողմէ այս չաբաթ, Հ. Ց. Դ. Հ. Օհանջանեան ակումբին մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները ասմդական ԽԹումին:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

ՂեկավարութեամբՎ. ՍՍԱՐԴՍԵԱՆԻ

Կիրակի 18 Ապրիլ ժամը 16ին, Rue d'Algerի Թատրոնին մէջ Մարսէյլ: Ամբողջովին նոր յայտագրով, հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռուսերէն ընտիր խմբերգներով:

Տոմսերը փնտռել երգչախումբի անդամներէն, Հ. Ց. Դ. Վիէնի կոմիտէի կողմէ այս չաբաթ, Հ. Ց. Դ. Հ. Օհանջանեան ակումբին մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները ասմդական ԽԹումին:

ՀԱԼԷՊԷն Վահան Վարդանեան կը փնտռէ Եսայի Սէֆէրեանը Մերսինցի, հօր անունը Յակոբ, մօրը Սօֆիկ, որ երկար տարիէ ի վեր Փարիզ հաստատուած էր առեւտրական գործով: Տեղեկացնել «Արեւելք»ի հասցէով 372 B.P. Alep կամ Յառաջի:

ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Համախաբերդ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ, 28 Մարտ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2էն մինչեւ կէս գիշերուան 10, 131 rue Tête d'Or թ սրահին մէջ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, երգեր, պարտասնութիւններ, եւ հաճելի անակնկալներ ու պարեր: Ճոխ եւ առատ կերուխում ընտիր աղան – դերներով: Մուտքը ազատ է:

THEATRE ANTOINEի ՄԷՋ, Մայիս 25ին, Մեծ պատրաստութեամբ ՀՐԱԶ ՏԱՐՕՆԵԱՆի նոր թատերգութիւնը: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Այրերու զգեստու կեդրոնները ամէն գոյնե – րով, իւրաքանչիւր կտորի բոլոր փոփոխութիւնը միատեղ կը տրուին: Դիմել ԴԱՐԱՆԱՆ, 1 rue des 3 frères, Paris (18): Tél. Mon. 68-50, métro Anvers եւ Pigal, Թէաթրը Տըլաթլիէի դիմաց:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ.— Վիէննէն Տիկին Քնար Թերզեան կը յայտարարէ թէ այս կիրակի Զատիկի առտուան պատարագէն վերջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի իր ողբացեալ ամուսնոյն ՄԱՐՏԻԿ ԹԵՐԶԵԱՆի, իր մօրը տիկին ՀԱՅԿԱՆՈՒՇԻ եւ հօրը Պ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի, քրոջը ՇՈՒՇԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆի, ինչպէս նաեւ ՄԱՐՏԻԿ ՊԷՊԷՐԵԱՆի եւ ՏԻՐՈՒՀԻ ՓԱՓԱԶԵԱՆի յիշատակին, Լիոնի Հայոց եկեղեցիին մէջ: Կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը յարգող ազգականներն ու բարեկամները:

ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ներքին էնտէմայապլը ճերմակեղէններու համար Ուրլէօզ, սիւրժէթէօզ եւ պուրնօվէօզ վարժ գործատորուհիներ կ'ուզուին աշխատանոցի մէջ աշխատելու համար:

Դիմել՝ բացի չաբաթ օրերէն ՄԱՎԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ, 5 rue de Tracy, métro Strasbourg - St. Denis:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ (Մարսէյլ) Հ. Ց. Դ. Վրոմանեան Ընթակոմիտէն Ս. Զատկի երկրորդ օրը, ժամը 2.30ին ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերը: Կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԿՐԸՆՈՊԼԻ Հ. Ց. Դ. ընթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս չաբաթ իրի – կուն ժամը 8.30ին նոյն տեղը: Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԶԱՏԿԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻՆ ԲՈԼՈՐԴ

Ց Ր. ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱԶԸ – ՆՈՑԻ ՄԷՋ:

Զեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն:

ԹԷՆՕՐ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այս երգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով:

Յայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Զապարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեանէ, եւն. բոլորովին առաջին անգիպրութիւն գեղեցիկ երգերու, զոր երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդաւոր երգահաններէն:

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պագրճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս. Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց ամօքէնութեան, հայ գրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ:

ՓԱՐԻԶի Հայոց եկեղեցւոյ Հոդաբարձութիւնը կը հրաւիրէ Ս. Զատկի տօնական օրերուն հետեւեալ արարողութիւններուն:

Աւագ հինգշաբթի 25 Մարտ, Ասլաչխ. ժամը 7.30ին, Ս. Պատարագ ժամը 10ին, ոտնլուայ ժամը 16ին, խաւար. ժամը 19.30ին:

Աւագ Ուրբաթ 26 Մարտ, Խաչելութիւն եւ Թաղում ժամը 17ին:

Ճրագալոյց Ս. Զատկի, չաբաթ 27 Մարտ, սկիզբն արարող. ժամը 15ին, Ս. պատարագ ժամը 17ին:

Ս. Զատկի կիրակի 28 մարտ, սկիզբն արարողութեան ժամը 7.30ին, Ս. Պատ. ժամը 10ին, պատարագիչ սրբազան հայր:

Մեռելոց Ս. Զատկի երկուշաբթի 29 մարտ, Ս. պատարագ ժամը 10ին:

THEATRE D'IENAի ՄԷՋ

10 Ave. d'Iéna: Métro Iéna եւ Trocadéro

Ապրիլ 12ին, երկուշաբթի իրիկուն թատերական բացառիկ ներկայացում:

«ԿԵՆԻԱ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ»Ր Կը կազմակերպեն (ԵԱՄԻԼԷՆ ՄԱՑՐԻՆԵՐի ՏԱԿ)

«YAMILÉ SOUS LES CÈDRES»

Հինդ արար վաղամեռիկ դերասանուհիին կողմէ թատերգութեան վերածուած եւ հայացուած, Ֆրանս. Ակադեմական Պ. Հանրի Պորտոյի որ այդ օրը ներկայ պիտի ըլլայ եւ խօսք առնէ.

Կը մասնակցի Փարիզահայ ծանօթ դերասանական բաղկացած վայելուն ամբողջութիւն մը:

ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Հարուստ յաճախորդ ունեցող դերձակի լուրջ տան մը համար որ ուժը գործատեր ունի,

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարպետ կարող մը, 30էն 40 տարեկան (ի հարկին որպէս ժերան): Գրել «Յառաջ»ին ներկայացնելով յանձնարարականներ:

TCHILINGUIRIAN ENTREPRENEUR DE CONFECTION.— Կ'ուզուին բոպ – Confectionի համար մաքուր կարող գործատորուհիներ: Լաւ վճարում: Գիներ են 85—90եւ 100 ֆրանք: Տեւական գործ: Դիմել Պ. Յակոբ Չիլինկիրեանի, 10 rue des Gou - jons, Alfortville:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damremo - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Samedi 27 MARS 1948 Շաբաթ 27 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5302-ՆԱՐ ՀՐՈՂԱՆ ԹԻՒ 911 ԽՄԲԱԳԻՐ՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ.

ԱՐԹՈՒՆ ԵՒ ՊԱՂԱՐԻՒՆ

Օրը օրին հրատարակուած տեղեկութիւնները այնքան խօսուն են որ, անհրաժեշտ չէ խորհիլ մանրամասնութեանց մէջ :

Բովանդակ աշխարհ մատնուած է նոր եւ աւելի ահաւոր երկունքի մը : Մասնաւորապէս Եւրոպան կը ներկայացնէ հրաբխային վիճակ մը :

Ամէնէն լաւատեսներն ալ, նոյն իսկ պատասխանատու բերաններ սկսած են ահազանգ հնչեցնել :

Զըրչիլ, զօր. տը Կոլ, նախագահ Թրումըն, զօր. Մարշըլ եւ ուրիշներ իրենց խոր մտահոգութիւնները յայտնեցին հրապարակաւ :

Բաղդատաբար բարեխառն մարդ մը, Պ. Սփաք, Պելժիոյ ընկերվարական վարչապետը, դեռ առջի օր կը խոստովանէր թէ «կ'ապրինք ահուդողի մէջ» : Այս առթիւ չեչտելով միջազգային դործակցութեան անհրաժեշտութիւնը, թելադրեց աւելի վճռական դիրք մը բռնել Մ. Միութեան հանդէպ :

— « Անօգուտ է հանդստացնել Ռուսերը իրաւախոհութիւններով կամ կարկտան միջոցներով : Մարշըլի ծրագրին նպատակն է Եւրոպան փրկել քաոսէն , եւ, ատով իսկ՝ համայնավարութենէն» :

Պրիւքսէլի մէջ ստորագրուեցաւ դաշինք մը՝ Ալպէմտեան պետութեանց միջեւ : Վերջին լուրերու համաձայն, Թուրքիա եւ Ճունաստան ալ կ'ուզեն միանալ այս նոր դինակցութեան :

Միեւնոյն ատեն, Փարիզի մէջ կը խորհրդակցեցան 16 պետութեանց ներկայացուցիչները, ճըշդելու համար Մարշըլի ծրագրին գործադրութեան միջոցները :

Ուշագրաւ է որ, այս խորհրդաժողովը հաղիւ բացուած, Մ. Նահանգներու Վերակոչը վանեցաւ Մարշըլի ծրագիրը, 17ի դէմ 69 ձայնով, 12 ժամ վիճաբանելէ վերջ 14 մարտ :

Ուրեմն ամերիկեան կառավարութիւնը արժանած է հինգ միլիառ 300 միլիոն տոլար տրամադրել 16 եւրոպական պետութեանց, առաջին տարուան համար : Եւ ուրիշ վարկեր, հետզհետէ :

Միւս կողմէ, Մոսկուա կը շարունակէ խայծեր հրամցնել հարեւան պետութեանց, «բարեկամական» դաշինքներ կնքելու համար : Քաղաքականութիւն մը, երեւութապէս անվնաս, որ իրականին մէջ կը ձգտի խորհրդային թաթին տակ համախմբել դուռ դրացի եւ ուղեկից, ճակատ յարդարելով արեւմտեան պետութեանց դէմ :

Նոր չմշակուեցաւ այս քաղաքականութիւնը, բայց վերջերս էր որ ստացաւ հրատապ հանդամանք, իբրեւ հետեւանք Մարշըլի ծրագրին գործադրութեան :

Պալքանները եւ Միջին Եւրոպան իր թաթին տակ առնելէ վերջ, Մ. Միութիւնը ցանցն երկարած է դէպի հիւսիս : Տարաբախտ Ֆինլանտայի հետ բանակցութիւնները սկսան Մարտ 22ին, Մոսկուայի մէջ : Շուէտ – Նորվեկիան ալ կը դանուին փորձութեան ճամբուն վրայ :

Կարճ խօսքով, կաթսան կ'եռայ Եւրոպայի մէջ, լրջօրէն սպառնալով ապահովութեան, եթէ ոչ խաղաղութեան :

Մեր չար բախտէն, իբրեւ աշխարհացրիւ ժողովուրդ, մենք ալ կը դտնուինք ամէն տեսակ փորձութեանց եւ փորձանքներու խառնարանին մէջ : Կամ անոր բոլորտիքը :

Միւս կողմէ, տրամադիր ենք միշտ յառաջ նետուելու, տեղի անտեղի : Ունակութիւն մը որ մասամբ ժառանգական է :

Արդ, օրուան կացութիւնը մեզի կը թելադրէ մէկ տարրական պարտականութիւն,— մնալ արթուն եւ պաղարիւն :

Այս կը նշանակէ՝ զգուշանալ թեթեւամիտ չարժուձեւերէ, ուր որ ալ գտնուինք : Մանաւանդ այնպիսի արտայայտութիւններէ եւ արարքներէ որ կրնան տեղի տալ ծանր թիւրիմացութեանց :

Որքան կը սաստկանան արտաքին եւ ներքին տագնապները այս կամ այն երկրին մէջ, այնքան դիւրազդած կը գտնուի ժողովուրդները :

Իրողութիւն է որ մեր հայրենիքին մէջ անդամ չենք վայելեր այն ազատութիւնը որ կը տիրէ հիւրընկալ երկիրներուն մէջ : Բայց, ամէնէն ազատամիտ երկիրն ալ ի վերջոյ տարրեր աչքով կը նայի իր զաւկին եւ եկուորին, երբ ներքին վտանգներ կը պայթին :

Արթուն եւ պաղարիւն մնալու պարտականութիւնը կը թելադրէ նաեւ կարճ կապել ներքին վէճերը :

Այս առթիւ անդամ մը եւս կը յիշեցնենք թէ պարզապէս հայ ժողովուրդի թշնամիներուն կը ծառայեն անոնք որ կը շարունակեն Թունաւորել մթնոլորտը : Ոչ ոքի պատճառակը չէ Հայաստանը, ինչ գոյն ալ քսեն ճակատը :

Որեւէ քաղաքական աշխատանք, որեւէ Հայաստան առանց Դաշնակցութեան չունչին, տանդնին ու քաղուկին՝ պիտի մնայ երազը հոգիով աղքատներուն :

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ ԱԼ ԱՒ

«Բանդիտութիւն»ը ծանր հիւանդութիւն մըն է որ թէեւ չէ մտած բժշկական համայնապիտանոցներուն մէջ, բայց ամէնէն տարածուած, բարդացած եւ ծիծաղելիին մօտեցած ախտն է նեղ – կայիս, երբ մարդիկ կորսնցուցած են ամէնէն տարրական զգացողութիւնը ճշմարտութեան, նամանաւանդ ինքնաճանաչման :

Նպատակ չունիմ, հոս, այս փոքր սահմանին մէջ, այդ հիւանդութեան ախտաճանաչումը փորձելու, վեր է կարողութենէս, բայց մատնանշում մը, ամէն մարդու մտքի տարողութեան սահմաններուն մէջ, աւելորդ չէ :

Այսպէս : Ի՞նչ անուն տալ այն ինքնադոհ բանդէտին որ Հայաստանի տարածութիւնը ուզած ատենը կ'ընդարձակէ 3—4 միլիոն բնակիչ ատելութենով հոն, ուզած ատենը այդ հնարաւորութիւնը կը զլանայ նոյնիսկ 7—10.000 հոգիի : Պիտի ըսէք մէկը 1939ին առալ էր, միւսը 1945ին վերջ : Այդ քանի մը տարուան մէջ անշուշտ եթէ սահմանները ընդարձակուած չեն, ճարտարապետութեամբ է զարդացած «յառաջդիմած» որ «հէչ բան չէն» հոն միլիոններ կերակրել մէկ օրէն միւսը, բնակութիւն հաստատել եւ ապրեցնել, բաւական է որ այդ երկիրը ըլլայ հրաշագործ հովանաւորի մը թաթին տակ : Մոգական գաւազան մը կրնար պատերազմի ամէնէն սոսկալի օրերուն իսկ մեր մինուճար երկիրը վերածել Ջուխ – ցերբիայի :

Ո՛հ ... եթէ մարդիկ իրենց երկրին աշխարհագրութիւնը , հնարաւորութիւնները, զարդացման ու բարգաւաճման պայմանները չեն դիտեր, «ալ ինչո՞ւ են խմբագիր եւ խմբագրական են գրում» : Հակահայաստանեան եւ հականերդաղթային արշաւը չարունակելու մոլեգնութիւնն է պատճառը անշուշտ : Եթէ ատոնք գրողը յիմար չէ, առնուազն «յառաջդիմական է» պիտի ըսէր մամիկս, անշուշտ մոռնալով Ց.ին տեղ Հ. գործածելու բացառիկ ու չքնաղ սրամտութիւնը (sic)» :

Ի՞նչ զարմանալի մարդիկ են սա դաշնակցականը որ կը կարծեն թէ կերթան կը կորսուին կամ կ'այլասերին առնուազն, այն մէկ միլիոն Հայերը, որոնք ցիրուցան կ'ապրին անծայրածիր երկրի մը մէջ. Հայաստանի քիթին տակ :

Իսկապէս մարդ պէտք է Դաշնակցական? ըլլայ չտեսնելու համար որ հոն մարդիկ կ'ապրին ինչպէս իրենց երկրին մէջ, այսինքն կորսնցնելով իրենց լեզուն, ազգ. դիտակցութիւնը ,իրենց սեփական երկիրը ու մշակոյթը զարգացնելու հնարաւորութիւնները , դառնալով քաղաքացիի հաւասար իրաւունքներով, «Բոլոր Ժողովուրդներու Հայրենիքին մէջ» :

Այս մէկը գոնէ կրնայ ամէն մարդ ընդունիլ, ըլլայ «Յառաջդիմական», հակահայատանեան եւ կամ «բանդէտ» խմբագիր մը, ամէնէն չատ տա – լածուած» եւ կարդացուած թերթի ... ?:

ԱՐԱՄԱԶԴ

ՍԹԱԼԻՆ ԵՒ ՄՈԼՈԹՈՎ անձամբ ներկայ պիտի ըլլան այս պահուս Մոսկուայի մէջ կատարուող սովետեւֆինլանտական բանակցութեանց , բարեկամութեան եւ փոխադարձ օդնութեան դաշինքի մը կնքումին համար :

ՀԱՆՐ. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ պետականացնելու համար պատրաստուած օրինագիծը Ձեխ ազգ. ժողովին կողմէ պիտի քուէարկուի Յունիսին : Կրօնական հաստատութեանց պատկանող վարժարանները վերջնականապէս պիտի փակուին :

Թրիէսթէի խնդիրը

ՊԼՎԻՆԻ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, Թրիէսթէի խնդրին վրայ խօսելով, արտաքին նախարար Պլվին յայտարարած է ի մէջ այլոց .—

«Վերջին ամիսներուն մէջ պատահած դէպքերը ցոյց տուին որ Թրիէսթէն ազատ հողամասի վերածելու մասին խաղաղութեան դաշնագրին մէջ մտցուած տրամադրութիւնները անգործադրելի են : Ամերիկա, Անգլիա եւ Ֆրանսա սա համոզումը դոյացուցին թէ՝ տնտեսական եւ քաղաքական տեսակէտով ամէնէն գոհացուցիչ լուծումն է այս երկիրը վերստին դնել Իտալիոյ վերահպատութեան տակ : Այս եղրակացութեան յանգելէ ետք, անոնք նախամեծար համարեցին լսել այդբացորոշապէս :

« ... Ձեմ ուզեր մտնել այնպիսի վիճաբանութեան մը մէջ՝ որ նուաղեցնէ այս ստիպողական խնդիրը ուղղակի բանակցութիւններով կարգադրելու համար դոյութիւն ունեցող հնարաւորութիւնը : Համաձայնութիւն մը գոյանալէ ետք , Զորս Մեծերուն պիտի իյնայ զայն հաղորդել Միացեալ Ազգերուն » :

Աշխատաւորական կուսակցութեան ձախ թեւին պատկանող երեսփոխան մը հարցուց թէ՝ ինչո՞ւ երեք Մեծերը Թրիէսթէն Իտալիոյ կցելու առաջարկը ըրին այնպիսի ատեն մը, երբ Իտալիոյ ներքին կացութիւնը ձգտեալ է բնդհանուր ընտրութեանց մօտաւորութեան պատճառով : Պէվին պատասխանեց . «Այդ հարցումը հարկ է Մոսկուայի ուղղել ... Անարդար կ'ըլլայ մեղադրել զիս որ իբր թէ ընտրական հնարք կը բանեցնեմ : Ես ինքս այսպիսի մեղադրանք մը չըրի բնաւ տալէտ կառավարութեան, երբ ամերիկա , ատեն մը առաջ, ջատագով հանդիսացաւ Իտալիոյ վերադարձնելու իր գաղթավայրերը » :

Պլվինի բացատրութիւններէն ետք, Պըթլըր , յանուն ընդդիմադիրներուն, յայտարարեց թէ ամենք գոհունակութիւն կը պատճառեն պահպանուած :

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹՐԻԷՍԹԷԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Թրիէսթէի ազատ հողամասի անդլեամերիկեան զինուորական հրամանատար զօր. Էյրի հաղորդեց թէ այս հողամասի սահմանագիծին մօտ անգլիական նոր ուժեր բերուած են, ապահովութեան համար : Էսոսիէյթըտ Փրէս կ'իմանայ թէ անգլիացի զինուորներ անցարգելներ կը դետեղեն, եւ ինքնաշարժիկ զէնքեր դնելու համար հողը կը փորեն սահմանագիծին մօտ գտնուող ճամբաներուն մէջ :

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ ՓԱԿՈՒԱԾ

Թրիէսթէի եւ Իտրիա թերակղզիին միջեւ գտնուող սահմանագլուխը փակուեցաւ Եուկոսլաւ իշխանութենէն կողմէ, արգիլելու համար երթատարդ Իտալացիներու փախուստը դէպի Թրիէսթէ, զինուորագրութենէ խուսափելու նպատակով :

ԻՏԱԼԻԱ ՊԱՏՐԱՍՏ ԲԱՆԱԿՑԵԼՈՒ

Իտալիոյ արտաքին նախարարութեան մէջ ծանուցին երէկ թէ Իտալիա պատրաստ է ուղղակի բանակցութեան մէջ մտնելու Եուկոսլաւ կառավարութեան հետ Թրիէսթէի խնդրին համար : Կ'աւելցնեն սակայն թէ՝ այսպիսի բանակցութիւններ տեղի կրնան ունենալ միայն երեք մեծ պետութեանց կողմէ Մորհրդ. Ռուսիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ մատուցուած ծանուցագրի ոգիին համաձայն :

Վէճ Գերմանիոյ մասին

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

Մեծն Բրիտանիա բացարձակապէս մերժեց Սովետ կառավարութեան այն ծանուցագիրը, որով Մոսկուա կը բողոքէ Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի կատարած բանակցութեանց դէմ՝ արեւմտեան Գերմանիոյ տնտեսական վերակառուցման մասին : Մեծն Բրիտանիա կ'ըսէ թէ Մորհրդ. Ռուսիա է որ ցարդ արգելք եղած է ամբողջ Գերմանիոյ տնտեսական վերակառուցման եւ միութեան գործը իրականացնելու, Զորսերու միջեւ կնքուելիք համաձայնութեան մը հիման վրայ :

ԶՕՐ. ՔԼԷՅ ՄՏԱՀՈԳ ՉԷ

Զօր. Քլէյ, ամերիկեան գօտիի ընդհ. հրամանատարը, յայտարարեց երէկ Ֆրանքֆուրդի մէջ թէ Գերմանիոյ զինուորական կացութիւնը «երբեք մտահոգութիւն չի պատճառեր» : «Ձեմ կարծեր , աւելցուց, որ վաղը կամ յառաջիկայ օրերուն, որեւէ վէճ տեղի ունենայ» : Զօրավարը չի կարծեր որ Ռուսերը մտադրութիւն ունենան գրաւման գօտիներուն սահմանագիծերը փակելու : Անգլիա, Ամերիկա եւ Ֆրանսա պիտի չարու–

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՆՔ ԵՒ ԱՆՈՆՔ

Բ.

Առարկայօրէն քննենք, թէ Հայաստան եւ Սփիւռք ի՞նչ կը շահին կամ կը վնասեն ամփակապարնեու եւ Դաշնակցութեան վարած քաղաքականութենէն :

Մանուկներն անգամ դիտեն, որ Մ. Միութիւնը արտաքին մէկ քաղաքականութիւն ունի, ղեկավարուած Մոսկուայէն : Հայաստան զրկուած է այդ իրաւունքէն : Մեր սովետահպրութիւնը չէ, որ պիտի կրնայ աղդել անոր արեւելեան քաղաքականութեան վրայ :

Պէտք է խոստովանիլ, որ թրքական վտանգի հետեւանքով Կովկասի մէջ Հայերը, բաղդատաբար վրացիներու եւ Ադրպէյճանցիներու, ուսուցանէր նկատուելու համբաւը ունեցած են :

Անցեալի բազմաթիւ դէպքերէն դիտենք, որ ուսական իշխանութիւնները միշտ փորձած են դժգոհ վրացին եւ աթարը սիրաշահիլ, ընդհակառակն արհամարհած են իրենց փէչին վակող Հայը : Այս վերաբերումը ունեցած են անցեալին զօրավար Պասկեւիչները, իսկ ներկայիս կոմիսար Վիշինսքիները :

Իրողութիւնը այն է, որ ոչ ռամկավարներու երախտապիտութիւնը դէպի Մ. Միութիւնը եւ ոչ ալ Դաշնակցութեան ընդդիմադրութիւնը դէպի այդ իշխանութիւնը, չեն կրնար ներկայիս քաղաքական փոփոխութիւն մը առաջացնել Հայաստանի մէջ :

Բայց այս վերաբերումները հայ կեանքէն ներս, հայ հոգիներուն մէջ, իրենց խոր անդրադարձումը կ'ունենան :

Հայաստանի մէջ ապրող մեր ժողովուրդը կը մաքառի մարքսիզմի, Լենինիզմի եւ Սթալինիզմի դէմ : Հէքեաթ չէ, որ կը պատմենք : Վկայ այն չնորհակալականները, որոնց տեւապէս ենթարկուեցան հայ քաղաքական եւ մտաւորական տարազանգուածներ դէմքերը Հայաստանի մէջ :

Այն պահուն, երբ մեր ժողովուրդը բռնակալ լուծի մը ներքեւ կը պայքարի իր ցեղային արժէքները պահպանելու համար, արտասահմանի ազատ պայմաններուն մէջապրողհայութիւնը զատապարտելի պիտի ըլլար, եթէ անձնասուութեան քարոզչութիւնը ընէր :

Կուսակցութեան մը բռնատիրութեան տակ ապրող մեր ժողովուրդը դիւրութեամբ պիտի չենթարկուի օտարոտի վարդապետութեան մը մտաւոր եւ հոգեկան աղդեցութեան, երբ դիտնայ թէ իր միւս կէսը ուսդ կէսին մտաւորական, քաղաքական վարիչները հրաժարած չեն իրենց ազդային անկախութենէն :

Դառնանք Սփիւռքին :

Կասկածէ դուրս է, որ Սովետները, ինչպէս ուրիշ մեծ պետութիւններ, զանազան երկիրներու մէջ բուռն պայքար կը մղեն իրենց ազդեցութիւնը ամրապնդելու եւ խորացնելու համար : Ծանօթ է նաեւ, թէ հայ կեանքէն ներս Դաշնակցութիւնն է, որ դլխաւորապէս կը ճակատի համայնավար քարոզչութեան դէմ :

Աղդ՝ հարց կուտանք մեր ռամկավար բարեկամներուն. եթէ քառորդ դար առաջ, ինչպէս իրենք կը յայտարարէին, հետեւած ըլլային քայլունեին եւ կամ իրենց քարոզած քաղաքական ուղղութեան, ի՞նչ չհասած պիտի ըլլար Սփիւռքը :

Դժուար չէ հետեւցնելը.— Հայկական դաղութներու մէջ համայնավարներու թիւը տասնապատիկ աւելի եղած պիտի ըլլար : Անկասկած անոնք տիրական ոյժ մը դարձած պիտի ըլլային հայ համայնքին, հայ դպրոցին, հայ մամուլին ներս : Հետեւանքը պիտի ըլլար ապազդայնացում, քայքայում, իսկ քաղաքականօրէն բոլորովին կասկածելի տարր մը պիտի դառնայինք մեր ապրած երկիրներուն մէջ :

Եթէ այսպէս չպատահեցաւ, ատիկա չնորհը չէ ռամկավարներու վարած քաղաքականութեան : Անոնք Լիբանանի, Սուրիոյ մէջ, կոմկուսի հետ միասնաբար, հրապարակ կ'ելան Դաշնակցութեան դէմ՝ զանազան կոչերով եւ նշանախօսքերով :

Սփիւռքի մէջ հայրենասիրական ոգին արծարծելու համար անհրաժեշտ չէ, որ Սթալինի կամ Սովետներու գովքը հիւսուի : Մեր հայրենիքին փառքը երգելու համար պէտք չունինք սովետական քայլերգին կամ սովետական իրաւակարգի հաստատման թուականը փառաբանելու : Համայնավարին իրաւունքն է այդ : Ամօթալի է ասիկա կազմակերպութեան մը համար, որ իր ըմբռնումներով եւ ձգտումներով ազդային է ու իր յոյսը դրած չէ միջազդային յեղափոխութեան կամ պրոլետարական դիկտատուրայի յաղթանակին վրայ :

Դաշնակցութիւնը կը հաւատայ ժողովրդավար սկզբունքներուն : Իական կը նկատէ, ազգի մը յառաջդիմութեան համար, մէկէ աւելի կուսակցութիւններու գոյութիւնը : Այդ նկատումով ալ ան չի հետապնդեր ռամկավար կուսակցութեան քայքայումը :

Բայց ան ինքնաբերաբար կը քայքայուի, կը

Հ. Մ. Ը. Մ.ի 30ամեակը
Խամասկոսի մէջ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Հանդէսին երկրորդ մասը սկսաւ, սկաուտական բանակումէ մը առնուած պատկերով մը, որ ներկայացուեցաւ մեծ յաջողութեամբ :

Փոքրիկ Օր. Ալիս Ուստաեանի արտասանութենէն վերջ, յարդանքի եւ սիրոյ արտայայտութեանց մէջ՝ բեմ բարձրացաւ օրուան բանախօսը, ընկեր Շաւարշ Մխիթարեան, որ խօսեցաւ միայն կէս ժամ, խոր տպաւորութիւն ձգելով :

Քանի մը հատուածներ.

— Նոր չէ որ առիթը կ'ունենանք տեսնելու, դատելու այն հսկայ աշխատանքը, որ կատարուած է այս հիւրընկալ երկիրներուն մէջ.— ասի մը Հայաստան : Երբ աքսորականներու կարաւան կարաւանի եռեւէն կը հասնէր, երբ արիւնաքամ եւ ուժասպառ ժողովուրդ մը ցնցոտիներու մէջ կը հաստատուէր այստեղ, արաբ ազիւ ժողովուրդն էր որ ձեռք կը կարկառէր մեզի : Հետեւաբար ,մեր երախտապիտական զգացումները կ'երթան այս նորազատ ժողովուրդին, իր եղբայրական հիւրընկալութեան եւ ընծայած դիւրութիւններուն համար :

Ուր որ երթայ այս ժողովուրդը, բոյն մը կը չինէ՝ նախորդէն աւելի դեղեցիկ ու աւելի բար – դաւաճ, երբ ազատ ձգուի :

Վեց չաթաթէ ի վեր հոս եմ, եւ կը զարմանամ կատարուած աշխատանքին ու յառաջդիմութեան վրայ : Ցուզումէն ալ ցոյնք կուդայ աչքերս, որովհետեւ ինչ որ կ'երեւակայէի՝ աւելիով դտայ :

Մենք, Եւրոպայի մէջ, չունինք այն պատահութիւնները զոր դուք կը վայելէք այստեղ : Հոս, հայ ժողովուրդը կրնայ լայնօրէն զարդացնել իր ազդ. մշակոյթը : Հոս նոր սերունդը կը փրկուի հարիւրըն իննսուն : Ահա թէ ինչ կը նշանակէ ազատութիւն : Քիչ մը առաջ բանակումի պահուն , երկու եղբայր ազդերու ղեկչները բարձրացան նոյն հաւատարութեամբ : Իրենցմէն չէր ճանուիլ ու չյուղուիլ այս երեւոյթին առջեւ :

Հայրենիքին մէջ, ժողովուրդը հայ կը մնայ նոյնիսկ չնորհիւ հայրենի հողին, ջուրին, լերան : Մեր տարագիր բազմութիւնները կանգուն մնալու համար կը կարօտին յենարաններու : Այդ ամուր յենարաններէն մէկն է ահա Հ. Մ. Ը. Մ.ը, այս մեծ կազմակերպութիւնը, որուն 30ամեակը կը տօնենք այսօր : Հ. Մ. Ը. Մ. հաստատուն դեմին մըն է ինքնապաշտպանութեան, օտարութեան մէջ : Ով որ կը ձգտի անտեսանելիել այս կազմակերպութիւնը, կը վնասէ մեր դիմադրական ճակատին, տեւելու կամքին : Ի՞նչ կ'ուզէ օտարութեան մէջ մեծցած հայրենասէր երիտասարդը – թիւը՝ եթէ ոչ իր հայրենիքի սահմաններուն ընդարձակումը, արդարութեան իրագործումը : Վստահ ենք, որ նոյնը կ'ուզէ նաեւ հայրենիքի ժողովուրդը :

Բոլորս միասին կը պահանջենք ընդարձակութը, որպէսզի հոն թափենք մեր քրտինքը : Կ՞ոյ ասկից աւելի համեստ, աւելի արդար պահանջ մը : Այս ժողովուրդը ջարդուեցաւ, հալածուեցաւ, բայց երբեք չընկրկեցաւ եւ պիտի յարատեւէ հակառակ ամէն տեսակ բռնակալութեանց : Զկորսընլուծուի կամ կը տկարանայ, երբ կը մոռնայ իր դոյութեան իմաստը ու «թաճուկ» կը կարծէ իր դաղափարաբանութիւնը :

Թխածոյ բառեր, զարձգարձիկ նախադասութիւնները իրարու եռեւէ չարելով մտքի երբեք «բարձունքներու վրայ սառոնող թռչուն» չի դառնար եւ ոչ ալ իր դաղափարական հակառակորդը «սողուն»ի կրնայ վերածել :

Հայաստանէն սպարագիր Դաշնակցութիւնը Սփիւռքի մէջ տկարանալու փոխարէն զօրացաւ : Որովհետեւ ան երբեք անձնասուր չեղաւ օտար ազդեցութիւններու : Այսօր ալ կը մնայ հայ ժողովուրդի մտաւոր , դաղափարական , քաղաքական ձգտումներուն իրական արտայայտիչը :

Իրարմէ բոլորովին տարբեր դաղափարական երկու հոսանքներ զօրաւոր բախումի մէջ են աշխարհի բոլոր կէտերուն վրայ : Մէկ կողմը կայ ժողովրդավար ազատութիւններու պաշտպանութիւնը , միւս կողմը՝ պրոլետարական դիկտատուրայի տիրապետութիւնը :

Նոյնիսկ առանց կուսակցութեան մը մէջ արձանագրուած ըլլալու , մարդիկ ունին իրենց որոշ համոզումները այս հրատապ հարցերու մասին :

Վայ այն քաղաքական կազմակերպութեան, որ ուղեկորոյս է եւ զուրկ սեփական համոզումներէ :

Սովետները խոր գիտակցութեամբ օգտագործեցին եւ դեռ պիտի օգտագործեն ներգաղթը : Բայց ի՞նչ ըրաւ ռամկավար կուսակցութիւնը :

Յաջորդով կը խօսինք այս մասին :

ՀԱՅՕՐԴԻ

գնենք մեր հպատակքը եւ կորովը եւ ամբողջ ուժով փարինք ազգապահպանման նպատակին :

Մեր հայրենասէր բանաստեղծը, Թամատ Քաթիպա կ'ըսէ. « Աստուած, ամէն բանի մէջ քու կամքդ ըլլայ, միայն թէ Հայը լուծի տակ չմնայ» : Մի ընէք, չընենք որեւէ բան, որ կը ծառայէ Հայը լուծի տակ պահելու : Ընենք ամէն բան, որ պէտք ան ունենայ իր ազատ եւ ամբողջական հայրենիքը » :

Ընկեր Միխաքեանի այս ոգեւորիչ ճառը վերջ դրաւ բուռն ծափերու տարափին տակ :

Բանախօսը մասնաւորապէս գովեց նաեւ Դամասկոսի Համեան զաղութին ճիդերը :

Ապա, տեղի ունեցաւ արծաթիկներու մարզանքը, որմէ վերջ, բեմ հրաւիրուեցաւ քաղաքիս սկաուտական եւ մարզական կազմակերպութեանց խմբավարը, Անուար Պէյ Թլլօ, որ խնամուած ատրթերէն ուղերձ մը կարդաց, նուիրուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի 30ամեակին : Բանախօսը տուրիստի ժողովուրդին խոր համակրանքն ու չնորհակալութիւնը յայտնեց Հ. Մ. Ը. Մ.ական հայ եղիտասարդութեան ընծայած աջակցութեան՝ Արաբական դատին, եւ յոյս յայտնեց՝ թէ արաբեւհայ եղբայրութիւնը մնայ ամուր եւ տեւական :

Հանդէսին վախտը կատարեց եղբ. Վահան Տօնապետեան : Երգուեցաւ «Ցառաջ Նահատակ»ը յոտնկայս, եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ զոհ եւ լաւ տրամադրուած :

Նախորդ դիշերը, Փետրուար 18ը տօնուեցաւ ընկերա-համակրական մթնոլորտի մէջ, մեծ խանդավառութեամբ : Պատ Թումայի Հ. Ց. Դաշնակցութեան «Ցառաջդիմասիրաց» ակումբը կը թուր – դար ծափերով, երբ մուտք գործեցին ընկերներ Շաւարշ Մխիթարեան, Հրաչ Փափազեան եւ Անդրանիկ Ծառուկեան : Փետրուար 18ի մասին խօսեցաւ ընկեր Տիգրան Գալըպճեան, պարզելով ժողովրդային ապստամբութեան պատճառները : Ցետոյ ընկեր Շաւարշ Մխիթարեան երկար զեկուցում մը ըրաւ Հ. Ց. Դաշնակցութեան տարած աշխատանքին շուրջ, պատերազմի ընթացքին, պատերազմէն վերջ : Ծանրացաւ մանաւանդ Հայկական Դատին վրայ , յիշեց կատարուած աշխատանքները եւ քաղաքական դժուարութիւնները : Մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ Եւրոպայի հայ գաղութներու մասին, որոնք բաղդատաբար անվնաս մնացին պատերազմի արհաւիրքներէն :

Եղան խանդավառ արտասանութիւններ, մեներգներ եւ խմբերգներ :

Յօսք առաւ ապա, ընկեր Անդրանիկ Ծառուկեան, որ կարճ եւ խանդավառ ճառով մը, պարզեց օրուան նշանակութիւնը, եւ բացատրեց հայ ժողովուրդին ապրելու ինքնայատուկ ոճը, որ չատ կը տարբերի ուրիշ ժողովուրդներու ապրելու ոճէն :

« Բողոքի եւ ըմբոստութեան օրն է Փետր. 18ը, հաչատատ արտայայտութիւնը հայ ժողովուրդին ազատ, անկախ ապրելու որոշումին , իր եղանակով, իր ոճով : Մենք չունինք ուրիշ պահանջ, եթէ ոչ ապրիլ ազատ եւ անկախ, հայկական ոճով : Եթէ համաչնաւոր պիտի ըլլանք, ըլլանք հայկական ոճով համաչնաւոր, հայ հոդիէն ծնած, ոչ թէ օտարէն պարտադրուած » :

Երեկոյթը վերջ դտաւ ուշ դիշեր, եւ ընկերներն ու համակիրները մեկնեցան պահ մը ապրելէ վերջ հայրենասիրական երդերու տաք մթնոլորտին մէջ :

★ *Յաջորդ օրը, երկուշաբթի դիշեր, Հայ Օգնութեան Ցաչէ վարչութիւնը թէյասեղան մը սարքած էր ի պատիւ Շ. Միսաքեանի, մասնակցութեամբ Արծուիկներու : Երեկոյթը տեւեց մինչեւ կէս դիշեր, երգերով, ճառերով եւ ազատասութիւններով : Ինչպէս ամէն տեղ, Դամասկոսի մէջ ալ կարեւոր թիւ մը կը կազմեն Արծուիկները, որ կը համապատասխան է Ֆր. Կապոյտ Ցաչի Սանուհիներու Միութեան : Ամէնքն ալ ունին մասնաւոր համապգեստներ, եւ կը վայելեն Հ.Մ.Ը.Մ.ի եղբայրական աջակցութիւնը :*

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԻՇԱՂ

Մեծահարուստ ձերունի ամերիկացի մը ծանր կերպով կը հիւանդանայ Սկովտիոյ մէջ : Բժիշկը կը սոիպուի Սկովտիացիի մը արիւնը ներարկել, առատ պարգեւի մը փոխարէն : Բ. ներարկում մը պարգեւին քանակը կը կիսէ , իսկ Գ.ին Ամերիկացին այլեւս նուէր չիտար իր արիւնը տուղին :

Սկովտացին կը խնդրէ բժիշկէն որ միջամտէ, Ամերիկացիին մօտ :

— Անկարելի է կը պատասխանէ դիտուհեան մարդը. այժմ ձերուկին երակներուն մէջ սկովտիական արիւն կը հոսի, սանթիմ մը չենք կրնար առնել իրմէ :

★ *Տանտիրոջ տղեկ մը կը հարցնէ իր հօրը.*

— Հայրիկ , ինչո՞ւ այրեցին Ժան տ'Արքը :

Հայրը կը պատասխանէ.

— Որովհետեւ Ժան տ'Արքը Ֆրանսան ապատագրեց :

Մանչուկը աչքերը բացած կը զոչէ սարսափով.

— Ուրեմն Ժեներալ տը Կո՞ղն ալ պիտի այրեն :

Հայերու դիւանագիտութիւնը

Ընդհանրապէս այն կարծիքը տարածուած է թէ Հայերը դիւանագէտ ժողովուրդ չեն, որով – հետեւ չեն ունեցած դիւանագիտութիւն : Ասիկա մեր կարծիքով սխալ է, Հայերը, ինչպէս բոլոր մարզերուն մէջ, նոյնպէս դիւանագիտութեան առաջ ալ չատ մեծ դէմքեր, ինչպէս յատուկանշած եմ «դիւանագէտ Հայեր» փոքրիկ ուսումնասիրութեան մէջ : Եթէ ժողովուրդ հին Հայաստանի վարչութիւնը եւ սկսինք Ուրբինեան իշխանութեան շրջանէն, կը տեսնենք որ Հայերը կը վարչին կարեւոր բանակցութիւններ դիւանագիտական հողի վրայ, Արեւելքի եւ Արեւմուտքի մէջ : Հեթումի յանձնուած էր Պապին կողմէ Մոնկոլներու հետ բանակցութիւն վարելու եւ ատոր համար զանոնք քրիստոնէութեան դարձնելու դժուարին գործը : Իսկ Հայոց վերջին թագաւոր՝ Լեւոն Ե. Լուսինեան, Գաստիլիոյ Յովհաննէս թագաւորին մասնաւոր ջանքերով, Մամլուք Սպարա Շապանի պարտադրած դերութիւնէն ազատուելէ վերջ, այնքան լաւ տպաւորութիւն կը թողու իր ազատարարին վրայ որ, ամբողջ Մատրիտ քաղաքը անոր առնդ ձգելէ եւ անոր իրաւասութեան ենթարկելէ վերջ, կը յանձնարարէ, Ուլպանոս Դ. Պապին, Սրակոնի Կարոլոս եւ Անգլիոյ Ռիչըրտ թագաւորներուն : Ասոնք, մեծապէս գոհ Հայ աքսորական արքային խօսելակերպէն, կ'ընդունին զայն հաշտութեան բանագնաց հարիւրամեայ պատերազմներու մէջկանգուլ չընծաներու մէջ կոքուած խաղաղութեան : Այսպէս, Լեւոն Ե. կը յաջողի երկու անգամ իր առաջարկները ընդունիլ տալ երկու կողմին :

Իսկ ինչո՞ւ չի յաջողիր Կիլիկիոյ գահուն վերականգնումի իր պահանջին մէջ, որ իր բանակցութեան պաշտօնին փոխարէն իբրեւ վարձատրութիւն խոստացուած էր : Դժբախտաբար Հայը ուրիշին համար պիտի յաջողիլ բայց ոչ իրեն համար : Ընտհետեւ ճիշդ վերջին վայրկեանին, եթէ ոչ ուրիշ անակնկալ մը, բայց անպայման մահն է որ կը հասնի, ինչպէս եղած է Լեւոն Ե.ին, որ երբ Կիպրոս կը մեկնէր Հայ թագաւորութիւնը վերականգնելու համար, կը մեռնի եւ կը թաղուի Փարիզ : Յետոյ մենք կը հանդիպինք Սալահէտտինի եւ Մուհամմէտի Հայերու հետ կնքած դաշինքներուն :

Անկէ վերջ մենք կուգանք Իսրայէլ օրին : 18 տարեկան պատանի մը Սամասոցի, որ իբրեւ քարտուղար, կ'ընկերակցի ապագային պատուիրակութեան մը, Յակոբ կաթողիկոսի նախագահութեան տակ, եւ այս վերջինին՝ Կ. Պոլսոյ մէկ վախճանումով, իր լիազօր՝ Մինաս վարդապետի եւ ուրիշներու : Բայց այդ պատուիրակութիւնն ալ, անհամաձայնութիւններու պատճառով ցրուած, ինչ՝ իբրեւ առաձինն կը չարունակէ ճամբան, նախ դէպի Հռոմ, ուր կը յաջողի ներկայանալ քահանայապետին, յետոյ այդ վերջինին յանձնարարութեամբ, Պամպրոյ Յովհաննէս մեծ իշխանին եւ միւնչեւ Ռուսաց կայսեր, եւ այս երեքին ոչ թէ միայն բանակցութիւնները վարողը ի գ'ըլլայ, այլ կրնայ ընդունիլ տալ եւ յանձնարարութիւն առնել իր տեսակէտերը երկու պետութիւններու մօտ զինուորական համախմբումներ կազմելու՝ յարձակելու համար Պարսկաստանի եւ Թուլքիոյ վրայ : Միայն աղջային տղեղ վէճերն են որ զինք ուժաթափ կ'ընեն եւ Ասորեստանի մէջ, թշուառ կը մեռնի, երբ արդէն պոյացած համաձայնութիւնն ալ քաղաքական նոյեմբեր – ներու առաջ, կը յետաձգուի միշեւ ...

Անկէ վերջ ունինք Ստեփան Շահամիրեանը որ բազմակողմանի աշխատանք կը կատարէ ռուսական ցարական շրջանի մէջ : Իրեն հետ միշտ դիւանագիտական հողին վրայ աչքառու դեր կ'ունենայ Յովսէփ Էմինը, մեծ հայագէտ Մկրտիչեն եղբայրը : Կարելի է ասոնց կարգին յիշատակել Յովսէփ Աբգ. իշխան Երկայնարազուկը, ինչպէս Ներսէս Աշտարակեցին : Տարբեր հարց թէ պայմանները չեն թոյլատրած որ անոնք յաջողին :

Թողունք պահ մը Ռուսաստանը եւ անցնինք հեռուոր Հնդկաստան : Մենք դիտեր ենք որ Հնդկաստանի ենթակայութիւնը նախապէս Ֆրանսական եւ յետոյ անգլիական իշխանութեան, եղած է «Արեւելեան Վաճառականական Ընկերութեան» կողմէ եղած դիմումներով եւ անոր կողմէ պատրաստուած ծրագիրով : Բայց այդ արեւելեան վաճառականական ընկերութեան հիմնադիրները եւ ազդեցիկ անդամները եղած են Հայեր, որոնց մէջ են(3) անգլիական շրջանին՝ Արլար, Էտուարդ տունները, նախահայրերը հիմա Լոնտոն դրսնուող նոյնանուն Հայերուն : Բայց անոնցմէ աւելի, ինչ որ շատ կարեւոր եւ նշանակալից է իրրեւ դիւանագիտական գործ, ատիկա ի յայտ կուգայ անգլեւհնդկահայկական դաշնագրութեան մէջ . Հնդկաստան հայ կառավարիչ մը կ'ունենայ Մանուկեան որ առաջին անգամ ըլլալով vice - roiի տիտղոսը կը ստանայ, թողելով 1688ին Պիրմա – նիան՝ իր ծննդավայրը եւ հաստատուելով Կալկաթա : Իր թելադրութեամբ կը կնքուի այդ դաշնագիրը եւ Հայերու պատուիրակ կը նշանակուի Գալէնտէր Փանոս (4) : Դաշնագրին գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են .

1.— Հայերը Հնդկաստանի մէջ ունին եւ պիտի ունենան հիմա եւ միշտ այն բոլոր իրաւունքները – ներն ու մենաշնորհները զոր ունին եւ կը վայելեն Անգլիացիներ :

2.— Հայերու բացարձակ ազատութիւն կը տրուի ամբողջ Հնդկաստանի եւ յարակից երկիրներու ջուրերուն մէջ արեւելքի վաճառականական ընկերութեան նաւերով :

3.— Հայերը ազատ են թնակելու հնդկական որեւէ քաղաքի մէջ, նոյնիսկ ընկերութեան ամրացուած չրջանակներուն մէջ, եւ իրաւունք ունին ամէն տեսակի ապրանքի առուծախ ընելու, ըստելու եւ ընտրելու վարելու բոլոր քաղաքական պաշտօնները, (Անգլիացիներ են որ կուտան այս ընորհները իրենց հաւասար) :

4.— Այն նահանգապետները որոնք չեն յարգեր Հայերու տրուած այս իրաւունքները, պաշտօնազուրկ պիտի ըլլան անմիջապէս եւ առանց այլեւայլի :

5.— Հայերը կը վճարեն այն տուրքերը ինչ որ կը վճարեն Անգլիացիները :

Այս դաշնագրութիւնը թերեւս առաջինն է եւ միակը որ Անգլիա ստորագրած ըլլայ որեւէ ժողովուրդի հետ, իր ամբողջ պատմութեան ընթացքին մէջ :

Բայց դժբախտաբար չեն եղած Հայեր որ ներկայացնէին զայն Հուայթ – Հօլ եւ յաջողէին, այդ դաշնագրութիւնը հիմ բռնելով, անոր իրա – գործումը պահանջել յետագայ դարերու մէջ եւ անոր ընդարձակումը ձեռք բերել ուրիչ մարզերու համար...

Գալով Պարսկահայերու, Շահապազաէն ստացուած նախճիրային տեղահանութենէն վերջ, Հայերը կրցած են զարձեալ իրենց դիւանագիտութեամբ, լայն առանձնաշնորհումներ ստանալ Շահէն :

(Մնացեալը յաջորդով) Թ. ԳԱՒՌՆԻԿ

(4) History of Armenians in India by Calust , եւ Laure Mainardi «La Storia vil Popolo Armeno », վերջինը դեռ անտիպ, Հռոմ գրուած :

ՅՈՒԲԵԼԵՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԴԱՐԵԳԻՆ Ա.Ի ԾՆՆԴԵԱՆ ՈՒԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԻ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԸ

Ֆրանսայի Կիլիկեան Հայրենակ. Միութիւնը վերջերս յայտարարեց քանի մը յօդուածներով թէ մտադիր էր հանդիսաւոր տօնելու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Գարեգին Ա.ի ծննդեան ութսունամեակը :

Նախաձեռնութեամբ «Արեւմուտք»ի եւ նախագահութեամբ Պ. Ա. Զօպանեանի, կազմուելու վրայ է կարգադիր յանձնախումբ մը :

Հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ, Յունիս 5ին, չաբաթ օրը, իրիկուան ժամը 8.30ին : Մանրամասնութիւնները ի մօտոյ կը հաղորդուին մամուլին :

ՍԻՒՐՄԷԵԱՆ ԱՐՔԵՊ.Ի ՔԱՌԱՄԱՄԵԱՑ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԸ

Նախաձեռնութեամբ իր աշակերտներէն ո – մանց, վերջերս Փարիզի մէջ կազմուեցաւ կարգադիր յանձնախումբ մը տօնախմբելու համար կաթողիկոսական պատուիրակ Սիւրմէեան Արք. ուսուցչական ու դրական գործունէութեան քառասնամեայ եւ եկեղեցական գործունէութեան երեսնամեայ յոբելեանը :

Նախաձեռնողները կը փափաքին որ այդ հանդէսը տեղի ունենայ այս դարնան ընթացքին, բայց որովհետեւ նոյն տուն Փարիզի Կիլիկեցի – ներու Միութիւնը որոշած է Փարիզի՝ ինչպէս եւ Ֆրանսայի քանի մը քաղաքներու մէջ տօնել չուտով Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Գարեգին Արք.ի բազմամեայ գործունէութեան յոբելեանը՝ Սիւրմէեան Արք.ի տօնախմբումը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ աշնան :

Կարգադիր յանձնախումբը կը բաղկանայ Պ. Ա. Զօպանեանէ (նախագահ), Պ. Հրանտ Թորոսեանէ (քարտուղար), եւ Պ. Վահէ Թօսունեանէ (գանձապահ) : Յոբելեանական հանդէսը պիտի կատարուի Հոկտեմբեր 17ի կիրակին, Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ որ արդէն տրամադրուած է այդ հանդէսին համար :

Կը խնդրուի չխաչաճեւել այս հանդէսները :

★ ՖՐԱՆՋՕ – ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ կազմակերպած է հայ եւ ֆրանսական մշակոյթներուն նուիրուած դրական ու դեղարուեստական նոր փառատօն մը, որ տեղի պիտի ունենայ, երեսփոխան, նախկին նախարար Պ. Լուի Մաուէնի նախագահութեան տակ, Մորպոնի մեծ ամփիթատրոնի մէջ, Ապրիլ 18ի կիրակի յետմիջօրէին, ժամը 14.15էն 18 :

Միութեանս պատկառելի նախագահը, Պ. Մաուէն, մեծանուն պատմաբան եւ Ֆրանսական Ակադեմիայի անդամ Պ. Ռընէ Կրուսէ, հայագէտ բանասէր Պ. Ֆէյէտէրիք Ֆէյտի եւ Միութեանս դերնախագահ Պ. Արշակ Զօպանեան պիտի արտասանեն հակիրճ ճառեր մեր ժողովուրդին կատարած պատմական դերին եւ քաղաքակրթութեան մատուցած ծառայութեանց մասին :

Գեղարուեստական խնամուած բաժինին ի – րենց բարեհաճ աջակցութիւնը պիտի բերեն հայ ու Ֆրանսացի յայտնի արուեստագէտներ : Ջուտ հատորիը պիտի յատկացուի Միութեանս հայատառ փրովիանտի ձեռնարկներուն :

Ինչ օգէն այդ ցերեկոյթի ճոխ յայտադրին մանրամասնութիւնները պիտի հաղորդուին մամուլին : Ֆրանֆէեւարմէնիէն Միութիւն

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԿԱՐԱԶԱԳԵՂ ՊՈԼԻՍԸ

(Ամերիկեան թերթի մը թղթակիցը Պոլսէն կը գրէ) :—

Պոլիս նոր մտնողի մը առաջին ուշադրութիւնը հոտերն ու ճայնէրն են որ կը գրաւեն փոխանակ տեսարաններուն : Աղմուկի բաբելոն մըն է : Շրջուն առեւտրականներու, աղբսարկու մուրացիկներու, շարժաւարներու, չոգեւաւերու սուլիչներու, այծերու, աւելցուցէք անոնց վրայ որ եւէ քաղաքի սովորական աղմուկը : Իսկ հոտերը, եփուած ձիթխուղի, պղպեղի, համեմնգու, սեխի, ածուխի եւ հանքածուխի, Թրքական սուրճի խիտ հոտը, ինչպէս եւ Թրքական ծխախոտի առուշ հոտը :

Պոլսոյ մեծ « պազար»ը որ երեքուկէս մղոն երկարութիւն ունի լեցուած է Տիւրքո մարքով Նիլոններով եւ անխուսափելի Թրքական զորգե – րով : Ամէնէն զարմանալին այն է որ անդլիախօս առեւտրականները բազմաթիւ են : Սակարկու – թիւնը միշտ կը վերջանայ Թրքական պղտիկ զանթ-մը տուրճով : Եթէ թէյ տպես, յամպարեայ զոյնով, յատակ, պղակեզատափով մը կը բերեն :

Քանի մը վողոց անդին կը գտնուի Սուրբ Սոֆիայի եկեղեցին որ կը տիրէ Պոլսոյ վրայ : Հռոմէացի կայսրը՝ Քոնթանթին 9րդ դարուն սկսաւ այս հսկայական տաճարի շինութեան եւ ընդհատումներէ վերջ 12րդ դարուն էր որ Ս. Սոֆիայի (կամ Այա Սոֆիայի) գմբէթը իր վերջնական ձեւը ստացաւ : Երբ Իսլամները գրաւեցին Բիւզանդիոնը, Ս. Սոֆիայի պատմութիւնը նոր փուլի մը մէջ մտաւ :

Քոնսթանթին եւ քրիստոնեայ ճարտարապետներ զարդարեցին ձեղունը եւ կամարները, ոսկիէ խճանկարներով, Աստուածածնի, Քրիստոսի եւ ուրիշ քրիստոնէական մօթիվներով : Իսլամները ծածկեցին այս բոլորը կիրով այնպէս որ ձեղունը ձեփուած մնաց մինչեւ ասկէ տասնամեակ մը առաջ : Թուրքերը խաչի գանգան նշանները արուեստականօրէն փոխեցին ուրիշ դծագրութեան : Տարօրինակ դիպուածով մը, քրիստոնէական տաճարին խորանը ուղղակի Մէքքէի դծին վրայ կ'իյնայ, որով իսլամական պաշտամունքին յարմարցնելը դժուար չեղաւ : Քրիստոնէական խճանկարներու վերականգնումը կը կատարուի վեցեօթը տարիէ ի վեր Հարուրըտ Համալսարանի փրոֆէսէօրին տնօրինութեան տակ : Գոյները եւ մանրամասնութիւնները խիստ մաքուր մնացած են դարերու ընթացքին : Տաճարը մտնելէ առաջ նախ – նրբանցքը կը պատրաստուի իրրեւ թան – գարան Թրքական կառավարութեան կողմէ :

Բայց իր խճանկարներու ճոխութենէն ալ աւելի անոր գմբէթն է որ հոյակապ է : Ցղացումի մէջ պարզ, չքեղ, տաք եւ սիրուն :

Անջատ այս պատմական չքեղութենէն, այսօրուան իրականութեան մաս կը կազմէ Ամերիկեան բանակին համազգեստը, որ հետզհետէ աւելի չատ կ'երեւայ Պոլսոյ փողոցներուն մէջ : Թէեւ Թուրքերը աւելի եկար առեն ապրեցան ռուսական առուերին տակ քան Միացեալ Նահանգներուն :

ՅԻՇԱՏ . — Աշխարհահռչակ մեծահարուստը Ռոքֆելլերը ճամբորդութեան մը ընթացքին պանդոկի մը տնօրինութեան կը ներկայանայ եւ կը խնդրէ որ վեցերորդ յարկը իրեն չատ համեստ սենեակ մը տրամադրեն : Տնօրէնը զարմացած՝ —Բայց պարոն Ռոքֆելլըր, ձեր որդին երբ մեր պանդոկը հանդիպի ամէնէն գեղեցիկ եւ տուղ սենեակը կ'ընտրէ իր բնակութեան համար .— ձիշդ է, կը պատասխանէ Ամերիկացի կրեսոսը , բայց ան մեծահարուստ հայր մը ունենալու բախտը ունի, մինչդեռ ես...:

նակեն անպատասխան թողուլ Ռուսերուն ըրած հարցումները երեք պետութեանց մասին: «Ինչ – պէս Շաբաթ օր յայտնեցինք սովետներուն, Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ երեք պետութիւնները որեւէ որոշում տուած չեն»:

ՄԱՐՇԸԼ ՄՏԱՀՈԳ ՉԷ

Մարշըլ մամուլի ներկայացուցիչները ընդունելով, յայտարարեց թէ՝ Միաց. Նահանգները ոչ թշած են Պերլին մնալ: Զորս Մեծերը իրարու կապող միջազգային համաձայնութեանց համեմատ, Ամերիկա հաստատապէս մտադրած է իր պարտականութիւնները կատարել իրրեւ անդամ Հակակշռի Խորհուրդին եւ իրրեւ տէրը այն բանակներէն մէկուն՝ որոնք Պերլին քաղաքը գրաւման տակ կը պահեն:

Մարշըլ պաշտօնապէս յայտարարած է նաեւ թէ Ամերիկա այս պահուս կ'ուսումնասիրէ Արեւմտ. Եւրոպայի պետութեանց օգնելու խնդիրը: Եւ երբ լրագրողները հարցուցին իրեն թէ՝ ճի՞շդ է որ Ֆրանսա զինուորական կազմած – ներ ուզած է Միաց. Նահանգներէն, Մարշըլ ըսաւ որ Ֆրանսա, չատոնց ի վեր արդէն բազմաթիւ անդամներ, այսպիսի խնդրանքներ ըրած է: Բայց Ամերիկայի արտաքին նախարարը մերժեց ճշդրիտ տեղեկութիւններ տալ այս մասին:

ՍՈՎԵՏ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Ժուռնալ տը Ժընէվ»ի համաձայն, Սովետները զինուորական կարգադրութիւններ կ'ընեն գրաւման իրենց գօտիներուն մէջ: Պերլինի չուրջը կազմած են զինուորական շղթայ մը: Բերուած են մասնաւոր զինուորներ, որոնց մէջ կան թաթարներ, Մոնկոլներ, Քալմուքներ եւ Սիպերիացիներ: Դաշնակից իշխանութիւնները, սակայն, եղերական չեն նկատեր այս կարգադրութիւն – ները:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ Ի ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ամերիկայի Քոնկրէսը, Զորեքշաբթի օր, լսեց կարգ մը վկայութիւններ, որոնց համեմատ ամերիկեան օդանաւի չարժամէքենաներ ղրկուած են սովետական Ռուսիա, սա վերջին ամիսներուն մէջ. մեծ քանակութեամբ պատերազմական նիւթեր այս պահուս Նիւ Եորքի նաւահանգիստը կը գտնուին Խորհրդ. Միութիւն փոխադրուելու համար:

Կը սպասուի որ նախագահ Թրումըն յայտնէ մօտերս թէ արգիլուած է այլեւս օդանաւի չարժամէքեանները եւ զինուորական պիտոյքները արտածել:

Գիւղերու եւ օրավարձերու խնդիրը Ֆրանսայի մէջ

Ինչպէս յայտնի է, ոչ – համայնավարական աշխատաւորական սէնտիքաները խնդրած էին կառավարութենէն որ մինչեւ Մարտ 31 պէտք եղած միջոցները ձեռք առնէ իշեցնելու համար այլեւայլ անհրաժեշտ ապրանքներու գինները, որպէսզի աշխատաւորական կազմակերպութիւնները չստիպուին օրավարձի նոր յաւելում պահանջելու:

Տրուած պայմանաժամը կը հասնի, բայց տակաւին այս ուղղութեամբ կատարուած ձեռնարկները որոշապէս յայտնի չեն: Կը յուսացուի սակայն որ գեղչի ենթարկուելիք ապրանքներու ցուցակը հրատարակուի երեքշաբթի օր: Այս մասին վերջնական որոշումներ չկան դեռ: Սոյզ է միայն որ հիւսուածեղէններու, տնական առարկաներու եւ յախճապակեայ ապրանքներու գինները պիտի իշեցուին: Ածուխի, օդային կազի եւ էլեկտրականութեան համար տակաւին որոշում մը տրուած չէ: Գալով ծխախոտի գիներուն, ասոնք պիտի չգեղչուին, ապահովաբար:

Գործատէրերու սէնտիքան ընդունած է ընտանեկան գործածութեան յատկացուած առարկաներուն եւ նիւթերուն ինչպէս նաեւ երկրագործական մեքենանիւթուն գինները գեղչել 10 առ հարիւր համեմատութեամբ: Սէնտիքան կ'ըսէ սակայն թէ՝ փափաքելի է որ պետականացուած ձեռնարկներուն (ծխախոտ, օդային կազ, էլեկտրականութիւն, ածուխ) գիներն ալ գեղչուին:

Եթէ այս առաջարկը ընդունուի կառավարութեան կողմէ, տարակոյս չկայ որ երկրին մէջ բարերար ազդեցութիւն եւ արդիւնք տայ: Արդարեւ, ամէն քաղաքացի կը սպասէ որ օրինակը վերէն գայ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԻՆԳ ՀԱԶԱՐ ֆրանքնոց թղթադրամները պիտի հատուցուին իրենց տէրերուն, եթէ ամոնց դումարը 120.000 ֆրանքը չանցնի: Սակայն, որոշուած են մասնաւոր պայմաններ, որոնց տեղեկանալու համար դիմել ղրամատան կամ պատկանեալ պաշտօնատուներուն:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ

Կ'աւարտի «Յառաջ»ի Գ. տարեշրջանը: Ապրիլ 1—8 պիտի դադրին բոլոր անվճար թերթերը:

ՓՈԽԱՅՑԻՔ ՓԱԿԵԼ ՀԻՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ եւ վճարել ձեր նոր բաժնեգինը: ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ – ԽՆՋՈՑՔ ԵՒ ՍԻԱՆԴԱԿԱՆ ՀԱՒԱԿԱՅՈՂ

Կազմակերպուած Ֆր. Կապոյտ Խաչի Վալանսի մասնաճիւղին կողմէ, Ապրիլ 3ին, շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, «Ա. Ահարոնեան» ակումբին մէջ:

Գեղարուեստական խնամեալ բաժին: Ճոխ պիւֆէ: Հաւկթախաղ, հայ գեղջկական եւ եւրոպական պարեր: Մուտքը ազատ է: Ամուրդ, վիճահահանութիւն եւն. չկայ: Սիրով կը հրաւիրեն Վալանսի Հայերը:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՑՔ ԵՒ ՀԱՒԱԿ

ԹԱՒՈՂ Զատկի առթիւ, կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վիէնի կոմիտէի կողմէ այս շաբաթ, Հ. Ց. Դ. Հ. Օհանէսեան ակումբին մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները աւանդական Խթումին:

ԷՆՍԹԻԹԻ ԱՐՄԷՆԻԷՆԸ կը հրաւիրէ իր անդամները, համակիրները եւ բոլոր Հայ երիտասարդները – երիտասարդուհիները ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԹԷՑՍԵՂԱՆԻ (Surprise Party), Շաբաթ օր 3 Ապրիլին, ժամը 3ին իր նոր հաւաքավայրը, 4 rue Greuze, Métro Trocadéro: Գեղարուեստական բաժին, նը – ուագախառն եւ attractions:

THEATRE ANTOINEի ՄԷՋ, Մայիս 25ին,
Մեծ պատրաստութեամբ ՀՐՕԶ ՏԱՐՕՆԵԱՆի նոր թատերգութիւնը: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Հ. Մ. Ը. Մ. Ը ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի եղեկոյ Զատկի տօնախմբութեան առթիւ Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ը կազմակերպած է Պոմոնի Նորակառոյց եկեղեցւոյ սրահը, ընկերական հանդիպում մը որ տեղի պիտի ունենայ անակնկալներ, արտասանութիւններ եւ պար, սերայօժար մատակարութեամբ Սէն Լուի Նոր Սե – րունդի նուագախումբին: Կը հրաւիրուին բոլոր Հ. Մ. Ը. Մ.ականները: Մուտքը ազատ է:

ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Այբերու զգեստու կերպասներ ամէն գոյնե – րով, իւրաքանչիւր կտորի բոլոր փունիթիւրը միատեղ կը տրուին: Դիմել ԳԱՐԱԵԱՆ, 1 rue des 3 frères, Paris (18): Tél. Mon. 68-50, métro Anvers եւ Pigal, Թէաթրը Տըլաթլիէի դիմաց:

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Նէրքին էնտէմայապլը ճերմակեղէններու համար Ուրլէօզ, սիւրժէրէօզ եւ պուրտոնիէօզ վարժ գործաւորուհիներ կ'ուզուին աշխատանոցի մէջ աշխատելու համար:

Դիմել՝ բացի չաբաթ օրերէն ՄԱՎԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ, 5 rue de Tracy, métro Strasbourg - St. Denis:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի 4 Ապրիլին ժամը 3ին 11 Café de Sportի մէջ, 157bis, Ave. Jean Jaurès, Maison Alfort: Գեղարուեստական խնամուած եւ հաճելի բաժին եւ եւրոպական պարեր: Մուտքը 100 ֆրանք, աղամներուն կէս գին:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Ecole de Charentonէն առնել 181 օթօպուսը:

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ.— 58 rue Madameի ժողովասրահը, Փրոֆ. Խայիկեան կը խօսի կիրակի, նիւթը «Քրիստոսի Յարութիւնը իրակա՞ն է»:

ԴՐՈՆԱՊԱՆ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կը փնտռուի դռնապան ընտանիք մը այր եւ կին, ամուսինը կօչիկի մէջ աշխատած ըլլայ: Յանձնարարութիւնը պարտաւորիչ է: Դիմել Պ. Սարաճեանին, 18 rue Melingue, Paris:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ (Մարսէյլ) Հ. Ց. Դ. Վրոմանեան ենթակոմիտէն Ս. Զատկի երկրորդ օրը, ժամը 2.30ին ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերը: Կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԿՐՈՆՈՊԼԻ Հ. Ց. Դ. ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս շաբաթ իրի – կուն ժամը 8.30ին նոյն տեղը: Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԶԱՏԿԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻՆ ԲՈԼՈՐԴ

ՅՐ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ԿԱՂԱՒԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

ԺԱՄԸ 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱՋԸ – ՆՈՑԻ ՄԷՋ:

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, Պ. Պետիկեանէ 7 Rue Berlioz, Պ. Սամուրեանցէ 15 rue des Ferras, Պ. Քէօսէեանէ 11 Place Jules Guesde, եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն:

ԹԷՈՈՌ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այս երգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով:

Յայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանի, Գ. Ղազարեանի, Ճերահեանի, Կարօ Զաքարեանի, Ա. Տէր Ղեւոնդեանի, Սպենդիարեանի, եւն. բոլորովին առաջին տնկնդրութիւն գեղեցիկ երգերու, զորս երգիչը ստացած է, Հայաստանի տարաբնոյթ երգահաններէն:

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պագրճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս. Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց տնօրէնութեան, Հայ գրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ:

ՓԱՐԻԶԻ Հայոց եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ Ս. Զատկի տօնական օրերուն հետեւեալ արարողութիւնները:

Ճրագալոյց Ս. Զատկի, շաբաթ 27 Մարտ, սկիզբն արարող. ժամը 15ին, Ս. պատարագ ժամը 17ին:

Ս. Զատկի կիրակի 28 Մարտ, սկիզբն արարողութեան ժամը 7.30ին, Ս. Պատ. ժամը 10ին, պատարագիչ սրբազան Հայր:

Մեռելոց Ս. Զատկի երկուշաբթի 29 Մարտ, Ս. պատարագ ժամը 10ին:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Ի գիտութիւն Վանեցիներու կը յայտարարենք որ «Ահարոնեան» ակումբը վարձու կը տրուի Ժողովներու, խնջոյքի, հարսանիքի եւ ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար: Փափաքողները կը տրամադրուի բարձախօս, պնակ, դաւաթ եւն. անհրաժեշտ պիտոյքներ: Պայմաններու մասին դիմել ընկեր ՅԱԿՈԲ ԿՕՇԿԱԿԱՐԵԱՆԻՆ, 11 Ave. Gambetta:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հարուստ յաճախորդ ունեցող ղերձակի լուրջ տան մը համար որ ութը գործաւոր ունի,

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարպետ կտրող մը, 30էն 40 տարեկան (ի հարկին որպէս ժերան): Գրել «Յառաջ»ին ներկայացնելով յանձնարարականներ:

TCHILINGUIRIAN ENTREPRENEUR DE CONFECTION.— *Կ'ուզուին բոպ – Confectionի համար մաքուր կարող գործաւորուհիներ: Լաւ վճարում: Գիները են 85—90եւ 100 ֆրանք: Տեւական գործ: Դիմել Պ. Յակոբ Չելինկիրեանի, 10 rue des Gou - jons, Alfortville:*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բացուած է Նորայր Սահաթճեանին կաշկվածառատունը: Անգամ մը այցելեցէք, հետեւեալ հասցէին եւ գոհ պիտի մնաք 9 Place des Grands Carmes, Marseille:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél.: GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 28 MARS 1948 կիրակի 28 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5303-Նոր շրջան թիւ 912 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 Ֆր.

ՉՐՈՑՅ ԱՆՑՈՐԴԻ ՄԸ ՀԵՏ

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեր կուսակցութեան դիրքը, եթէ նոր փոթորիկ մը պայթի :

= Իրրեւ տեղական օրական մը, անշուշտ մեզի չի յարմար տալ այդ հարցին լրիւ պատասխանը : Բայց, կրնանք ամփոփել մեկ նախադասութեան մէջ,— ինչ որ կը թելադրէն հայ ժողովուրդին կենսական շահերը :

— Ինչ մը անորոշ չէ՞ այդ պատասխանը :

= Ինչո՞ւ անորոշ : Մենք որ, կրնա՞ք այժմէն ճշդել դէպքերու ընթացքը :

— Ամէն պարագայի մէջ, մեկ բան պարզ է : Աչխարհը բաժնուած է երկու հսկայական ճամբարներու,— Ս. Միութիւնը՝ իր արբանեակներ — րով, Անգլուսաքսոնները՝ իրենց հետեւորդներով, որոնց մէջ է նաեւ Թուրքիան :

= Նախ, շատ ալ հաւանական չէ որ փոթորիկ մը պայթի, ներկայ պարագաներուն մէջ : Դիւանագէտները երբեմն վրդովիչ յայտարարութիւններ կ'ընեն, որոշ ծրագիր մը յաջողցնելու համար : Անտարակոյս չատ ծանր է կացութիւնը եւ անակնկալները միշտ կրնան պատահիլ : Բայց, բաւարար ուժեր ալ պակաս չեն, չարիքը խափանելու համար : Նոյնիսկ մեռասանները դժուար ժամուն :

— Ենթադրենք թէ ամէն փորձ անյաջող անցաւ, նորէն հուրի եւ սուրի մատնելով աչխարհը :

= Ըսինք արդէն. ոչ միայն մենք, այլեւ բոլոր հայկական հոսանքները պէտք է բռնեն այն դիրքը որ կը համապատասխանէ հայ ժողովուրդի կենսական շահերուն : Ամէն բանէ առաջ՝ ապահովում ֆիզիքական գոյութեան :

— Դաշնակցութիւնը բացասական դիրք բռնած է Ս. Հայաստանի հանդէպ, իսկ միւսները՝ դրական: Ուրեմն ...

= Ըսել կ'ուզէք թէ պիտի միանայ Ս. Միութեան թշնամիներուն: Բառերը մի ծամծմէք :

— Կարելի՞ է ուրիշ եղրակացութեան յանգիլ:

= Ինչպէս կ'ուրեւայ, դուք ալ ազդուած էք օրուան հէքեաթներէն: Երբ կ'ըսէք ապահովում ֆիզիքական գոյութեան, երբեք չենք մոռնար հայ ժողովուրդին քաղաքական պահանջները: Մեր ուղեգիծը հաստատուած է այս երկու հիմնական սկզբունքներուն վրայ : Մանրամասնութիւնները կը ճշդուին այն ատեն, երբ գտնուինք բախտորոշ կացութեան մը առջեւ :

— Ազգեւսաքսոնները իրենց պաշտպանութեան տակ առած ըլլալով Թուրքիան, չեն կրնար որեւէ քարիք խոստանալ մեզի: Վերջին երեք տարիներու փորձն ալ ուրիշ բան չապացուցաներ :

= Ինչպէս անցեալ քսանեւհինգ տարիներու, նոյնպէս վերջին երեք տարիներու փորձառութիւնն ալ կ'ապացուցանէ թէ Մոսկուա բան չէ փոխած իր հիմնական քաղաքականութենէն՝ Հայկական Հարցի մասին : Երկու կողմերն ալ իրար կ'արժեն, Թուրքիան սիրաչահելու տեսակէտէն :

— Բայց եւ այնպէս , Հայաստանի ճակատագիրը կապուած է Ս. Միութեան հետ : Եթէ միւսները փորձեն Կովկաս արշաւել ...

= Վերջին Աչխարհամարտի ատեն ալ փորձեցին, երբ Իրանան դեռ չէր պարուած : Պատրաստութիւններն ալ կատարուեցան :

Մեր կուսակցութիւնը բացորոշապէս պարզած էր իր մտահոգութիւնները եւ դիրքը՝ այն ատեն, ինչպէս անկէ վերջը.— Ոչ մեկ ձեռնարկ , որ կրնայ վնասել Հայաստանի, հայ ժողովուրդի գոյութեան : Վաղն ալ տարբեր չի կրնար ըլլալ մեր դիրքը :

— Բայց հարիւր հազարաւոր բազմութիւններ ունինք հակառակորդ ճակատի երկիրներուն մէջ :

= Անոնք իրենց պարտականութիւնը պիտի կատարեն իւրաքանչիւր երկրի մէջ, իբրեւ օրինապահ քաղաքացիներ : Ո՞վ կրնայ պահանջել որ տարագիր բազմութիւնները թշնամականդիրք բռնեն իրենց հայրենիքին դէմ : Բոլորս պիտի առաջնորդուինք մեւնոյն հիմնական մտահոգութեամբ.— ոտքի տակ չկորնչի :

— Այն ատեն, ի՞նչպէս պիտի կրնաք արժեւորել ձեր քաղաքական պահանջները, մանաւանդ հողերու ամրողջացումը :

= Մի փորձէք պատասխան ստանալ այդ պիտի հարցերու որոնքսահմանուած չեն հրապարակային վիճաբանութեան : Երբ ժամանակը գայ, կարելի է խօսիլ կլոր սեղանի մը շուրջ : Այն ատեն իւրաքանչիւր հոսանք պարտաւոր է ստանձնել իր պատասխանատուութիւնը : Մենք սովորութիւն չունինք ամուլ հետաքրքրութիւններ գոհացնելու: Ոչ ալ հայրենասիրութեան հետաստիքներ տալու ի պատասխան կարմիր կանանչ խուժանավարութեան մը, որ չափազանց երկար տեւեց :

Շ.

Քրնուորական պատրաստութիւններ Ամերիկայի մէջ

Ֆորըսթալ, Միաց. Նահանգներու պաշտպանութեան նախարարը, խօսելով ծերակոյտի զինուորական յանձնաժողովին առջեւ, 3 միլիառ տոլարի յատկացածական վարկ մը ուզեց, պաշտպանութիւնը զօրացնելու համար: Շեշտեց թէ, 1951ի 25 տարեկանները զինուորագրու — թեան չենթարկի, 1.355.000 նորագիր զինուոր կրնայի պիտի ըլլայ ունենալ այս դասերէն: Ասիկա զինուորական ամբողջական ծրագրին մաս կը կազմէ: Իսկ եթէ պարտաւորիչ զինուորութեան օրէնքը դադրեցնութեան դրուի, երեք տարի վերջը, զինուորներու թիւը պիտի հասնի տարեկան 850 հազարի :

« Երբ որեւէ պատերազմ —յայտարարած է նաեւ Ֆորըսթալ— տարձի Հիթլէրը մեթոտները կիրարկել, որոնք այնքան քանդիչ ազդեցութիւն մարդկութեան համար, այդ պատերազմը Հիթլէրի նման պիտի բախի Միաց. Նահանգներու հաստատ կամքին, Ամերիկա թոյլ պիտի չտայ որ այդ եղերական դէպքերը կրկնուին նորէն :

« Պէտք չէ որ — եզրակացուցած է Ֆորըսթալ — պատրաստ գտնուինք յաւաջիկայ տարի, ոչ ալ նոյնիսկ յաւաջիկայ ամիս, որովհետեւ մենչեւ այն ատեն կրնայ ըլլալ որ յարձակող պետութեան մը ձեռքը անցնին Հիւս. Իտալիոյ, Ռուրի, Շուէտի եւ Ֆրանսայի ճոխ հարստութիւնները: Հարկ է որ հիմակուընէ իսկ պատրաստ ըլլանք »:

Ծովային նախարար Ճօն Սըլիվըն յայտարարած է իր կարգին թէ՝ օտար լիճդուվեանները տեսնուած են Միաց. Նահանգներու ծովեզերքներուն բացերը : Աւելցուցած է որ ծովային նախարարութիւնը անմիջական պէտք ունի 4 հազար նոր նաւորդի, ծովային օդանաւորդութիւնը 30.000 զինուորի եւ նաւատորմիղը՝ 62.893 սպայի եւ 10.961 ծովային հրացանակիրներու: «Կր տարակուսիմ , եզրակացուցած է, որ այս պէտքերը կարելի ըլլայ հոգալ, առանց դիմելու պարտաւորիչ զինուորագրութեան »:

★ Կառավարական աղբիւրէ կը հաստատուի այն լուրը՝ որուն համաձայն, Յունուարի վեր — ջէն ի վեր, Խաղաղականի ջուրերուն մէջ տես — նուած են երեք լընդծովեաներ, որոնք սովետական նաւեր ըլլալ կը կարծուին :

★ Ամերիկայի օդային ուժերու փոխ նախարարը ծերակոյտի զինուորական յանձնաժողովին առջեւ յայտնեց թէ՝ Միաց. Նահանգները B29 նշանագրով գերամրոցներ ունին, որոնց կայանները Ալասքայի կամ Լապրատորի մէջ հաստատելով, կարելի պիտի ըլլայ ռմբակոծել Ռուսիոյ որեւէ մէկ կողմը: Այս գերամրոցները պիտի կրնան յետոյ ամերիկեան կայանները վերադառնալ առանց վնասուելու :

★ Ամերիկայի առեւտրական նախարարը հաղորդեց երէկ թէ՝ 1 Մարտէն ի վեր, ծովային եւ ցամաքային ուժերու վարչութիւնները իրաւունք ունին Խորհրդ. Ռուսիա եւ անոր արբանեակ երկիրները ղրկուած բոլոր ապրանքներուն արտաձումը արգիլելու :

ՊԵՐԼԻՆԻ ՀԱԿԱԿՇՌԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Գեներալ Լուչիոյ դրաման սովետ զօրքի սպայակոյտի պետ զօր. Լուքանչենքօ յայտարարեց սովետ հակակշռի տակ գտնուող մամուլի գործակալութեան մը թէ՝ սովետ իշխանութիւնները կրկնակի են Հակակշռի Դաշնակից Խորհուրդին հարուածանմամ :

Ա.յսպէսով, փարատած կ'ըլլայ խզումի այն վախը՝ որ դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը տիրէր Մարտ 20էն ի վեր, երբ զօր. Սոքոլովսքի Հակակշռի Խորհուրդին նիստը փակած եւ ժողովասրահէն մեկնած էր ըսելով թէ արեւմտեան պետութիւնները ամէն ջանք կ'ընեն այս Խորհուրդին դերը չքացնելու համար :

Պաղեստինի ապագան

Արտաքին նախարար Մարշըլ, ծերակոյտի արտաքին գործերու յանձնաժողովին դռնփակ մեկ նիստին մէջ, պարզեց այն պատճառները՝ որոնք հարկադրեցին Միաց. Նահանգները փոխելու իրենց դիրքը Պաղեստինի քաժանման խնդիրին մէջ: «Իւնայթըտ Փրէս»ի համաձայն, Մարշըլ ըսած է թէ արտաքին նախարարութիւնը այս որոշումը տուաւ, որպէսզի մի դուցէ Հրեաներու եւ Արաբներու միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճը պատճառ ըլլայ համաշխարհային նոր պատերազմի մը: Ցոյս յայտնած է նաեւ որ Անգլիա ետ պիտի կեցայ Պաղեստինի իր հովանաւորութիւնը թողնէ եւ իր զինուորները քաշէ այս երկրէն :

★ Վերոյիչեալ կերպով արտայայտուած է նաեւ Թրումըն: Նախագահը ՄԱԿի ամերիկեան պատուիրակներուն հրահանգ տուած է որ խնդրէ Միացեալ ազգերէն՝ արագ եւ հրեայ պետերը հրաւիրել Ապահ. Խորհուրդին առջեւ, որպէսզի զինադադար մը կնքուի Պաղեստինի մէջ եւ խնամակալական վարչութիւն մը հաստատուի հոն, առանց որու պատերազմը կրնայ անխուսափելի ըլլալ :

★ Պաղեստինի Արաբ դերագոյն Խորհուրդին պետերը այս կարծիքէն չեն սակայն: Անոնք բացարձակապէս կը հակառակին այսպիսի խնամակալական վարչութեան մը հաստատման :

★ Իրրեւ յաւելուածական տեղեկութիւն , թերթերը կը հաղորդեն թէ՝ Ամերիկայի նախագահը ըսած է նաեւ որ, երբ իր երկիրը, խնամակալութիւն մը հաստատելու պարագային, պէտք եղած օժանդակութիւնը պիտի ընէ ալիւնահեղութիւնը արգիլելու համար, ասիկա ըսել չէ թէ ամերիկեան զինուորներ պիտի գործածուին այնպատճառ :

Սակայն, Թրումըն պահ մը վերջ քիչմը հակասութեան մէջ մնացած է, երբ լրագրողի մը մեկ հարցումին պատասխանելով ըսած է. «Եթէ Միացեալ Ազգերը ընդունին Պաղեստինի վրայ առժամեայ խնամակալութիւն մը, մենք ալ այս կացութեան հետեւանքով ծագում առած անխուսափելի պատասխանատուութիւններէն մեր վրայ չինած բաժինը պիտի ստանձնենք »:

★ «Մոնտ»ի թղթակիցին նայելով, ամերիկեան կարգ մը շրջանակներ պիտի համոզեն Անգլիան որ Պաղեստինի մէջ կարգն ու կանոնը չապահովելու պարագային, Անգլիա ալ պիտի չկարենայ պահել իր զօրքերը հոն: Ըստ այդ թղթակցին, Անգլիա պիտի ստիպուի ետ քաշել իր զինուորները, եթէ Միացեալ Նահանգները չհրաժարին իրենց ներկայ դիրքորոշումէն :

★ Պաղեստինի մասին Թրումընի յայտարարութիւնները ընդհանրապէս քիչ խանդավառութիւն առաջ բերած են: ՄԱԿի ընդհ. քարտուղար Թրիկվ Լի չէ կրցած ծածկել թէ այս միջազգային կազմակերպութիւնը իր հեղինակութենէն շատ բան կորսնցուցած է, վերջին տարիներս: Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան մէջ չատ չեն հաւատար որ կրնայ զինադադար մը կնքուիլ Արաբներու եւ Հրեաներու միջեւ: Սիոնականները մեծ վերապահութիւն ցոյց կուտան: Գալով Արաբներուն, ատոնց հեղինակաւոր մարմիններէն մէկը՝ Ուշինկթընի Արաբական Օֆիսը՝ անդամ մը եւս կը յայտարարէ իր հաստատ որոշումը, Պաղեստինի խնդիրը «իրենց եղանակով» լուծելու մասին :

ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ՎԱԽՆԱՑ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ...

Անգլիոյ աչխատաւորական կուսակցութեան նախկին պետ Հարոլտ Լէսքի, որ ծանօթ է իր սովետասէր հակումներով, յայտարարեց Նիւ Եորքի մէջ թէ նոր պատերազմի մը վտանգը կուգայ Միաց. Նահանգներու վարանոտ քաղաքականութենէն: Ըսելէ ետք թէ՝ Ռուսիա սխալ մը գործեց չմասնակցելով Մարշըլի ծրագրին, Լէսքի աւելցուցած է. «Ռուսերը կը վախնան Ամերիկայէ. եւ անոնք առաջ պիտի երթան իրենց ձեռնարկներուն մէջ այնքան ատեն որքան ատեն որ Ամերիկա չըսէ իրենց, «կանգ առէք »:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ըն գինքնաշխատ հարցաքննութեան

Լուսաբաց արեւ, տո՛ւր ինծի,
Շիտակին զբաղ արդար,
Ինքնատիպ տուր բերկրանք,
Քաջութիւն տո՛ւր ինծի։

— Ֆաքր ուզեմ, ձայնակից մը ինծի ըսաւ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես։ Ինչո՞ւ կ՚ուզես

Գաղտնի...

ՊՈՂՈՍ ԴՈՒՐՅԱՆ

Դիմացս սրճարանի պատուհանն է։ Ներսում ինչ-որ մարդ նստած է, ձեռքերը գլխին դրած, ու ինչ-որ բան է գրում։ Ես չեմ տեսնում նրա դեմքը, միայն ուսերն ու գլուխը։ Ուշադիր նայում եմ նրան, ու ինձ թվում է, թե նա ինչ-որ բան է գրում։ Ինչ-որ բան, որ ինձ հետ է կապված։ Ինչ-որ բան, որ ես պետք է իմանամ։ Ինչ-որ բան, որ ես պետք է հասկանամ։

Ես ուզում եմ ներս մտնել, բայց չեմ համարձակվում։ Ես ուզում եմ նրան հարցնել, թե ինչ է գրում, բայց չեմ համարձակվում։ Ես ուզում եմ նրան ասել, որ ես գիտեմ, թե նա ինչ է գրում, բայց չեմ համարձակվում։ Ես ուզում եմ նրան ասել, որ ես գիտեմ, թե նա ինչ է գրում, բայց չեմ համարձակվում։

ԴԱԻԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՇԷԼ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԴԷՄ ?

Ամերիկայի արտաքին նախարարը ծանուցած է մը հրատարակած է, որով կը հաղորդէ թէ՝ կարգ մը զրոյցներու հակառակ դաշնադրութիւն մը կազմակերպուած է Ռումանիոյ Միշէլ Թագաւորը սպաննելու համար : Մահուցապիրը կ'ատել – ցնէ թէ Ռումանիոյ վերահսկեալ պաշտպանելու համար ամէն միջոց ձեռք պիտի առնուի որքան ատեն որ Թագաւորը բնակի Ամերիկայի մէջ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Ողիմպոս լերան վրայ ձիւնակոյտերը կատղած ըմբոստները, երբոր երեք պետերը սպաննելէ ետք, յանձնուած են օրինաւոր կառավարութեան : Անձնատուր եղողներուն թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ :

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻՈՑ սահմանադրական ընտրութիւնները պիտի կատարուին յառաջիկայ Մայիս 23ին

ՊԵՆԷՇ, Չեխոսլովակիոյ նախագահը, փետրուարի պետական հարուածէն ետք առաջին անգամ պիտի խօսի հրապարակաւ, 7 Ապրիլին, Փրակայի համալսարանի 600ամեակին առթիւ :

ԿԱՅԱՎԱՐԱԿԱՆ որոշման մը համաձայն, քաղաքական նոր տուրքը (փոխէվէման էքսէփխոնէլ) վճարելու պարտաւոր եղողները պիտի կրնան այս տուրքը վճարել պետական մասնաւոր փոխառութեան թուղթեր տարազրելով : Այս տուրքին երկրորդ հատուածին վճարման համար որոշուած թուականը երկարաձգուած է մինչեւ 30 եւ 31 Մարտ : Նոր պայմանաժամ պիտի չտրուի :

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ֆրանքի սակն ալ, տոլարին եւ էսքուտոյին նման, Փարիզի զեղամական ազատ շուկային մէջ պիտի կրնայ պաշտօնապէս զօրու ըլլալ, Ապրիլ մէկէն սկսեալ : Ասիկա պատճառելիտի ըլլայ որ զբօսաշրջիկներու երթեւեկը վերակսի Ֆրանսայի եւ Շուիցերիոյ միջեւ :

Կ. ՊՈԼՍՈՑ մէջ, կառավարութիւնը վերահաստատած է կրաւորական պաշտպանութեան սպասարկութիւնները : Մանաւոր խումբեր կազմուած պիտի կրնան կռուելու համար ցամաք ելլել կամ անկարգելով վար իջնել փորձող օդանաւորդներուն դէմ :

ԱՐԱՖ ըրջանակներու մէջ կ'ըսեն թէ՝ Մարոքի սուլթանը որոշած է պաշտօնական ներկայացուցիչ մը ղրկել Ալթապական Լիկայի մէջ : Այս ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ Մոհամմէտ պէն Ասպուտ, որ ճամբայ ելած է արդէն, Գահիրէ երթալու համար :

ՁԱՏԿԻ ՏՕՆԻՆ ԱՒԹԻՒ «Ցառաջ»ի յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ Զորեքշաբթի օր :

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ ուրախութեամբ կը ծանուցանեն ծնունդը իրենց աղջկան՝ ՎԱՐԴԱՆՈՒՇ Marie - Claude, Մարտ 13ին, 1948:

LA VISTEի Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Գիւղխանդանեան» խումբը 500 ֆրանք կը նուիրէ «Հայաստան»ի երկու բաժանորդի համար : Սատնալ «Ցառաջ»էն :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

Լիոնի Պահատուրեան նպարեղէնի հանրածանօթ տունը, 20 RUE VILLEROY, 19 rue Juliette Recamir) *կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն որ ունի ճոխ մթերք մը վճռտուած հետեւեալ անձնաղէնները, պղպուր (ձաւար), կորկոտ, համեմ, պամեա, Շերբակ օղին, ապուխտ, երշիկ, կարմիր ոսպ, սուրճի ջաղացք եւ արճեպ (ճեղմէ), ինչպէս նաեւ լոխում, հելվա, խաւեաբ, մաստէլի դիներով մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ :*

Զիթապտուղին լաւագոյն տեսակները 150էն 240 *ֆրանք քիլոն :*

Ֆրանսայի որեւէ մէկ անկիւնէն ստացուած ապսրանքները խղճմտութեամբ եւ արագ կը կատարուին :

Գրել՝ Epicerie STAMBOUL, (Dj. Bahadourian), 13 rue Marignan, Lyon :

Restaurant IRAN

9 rue Serpente, Paris (6) Métro St.Michel et Odeon

Տնօրինութեամբ ամէնուս ծանօթ եւ սիրելի

ԳԱՐԹԱԼՑԻ ԿԱՐՊԻՍԻ

Արեւելեան եւ եւրոպական ընտիր եւ ճոխ կերակուրները, օղի եւ խնամով պատրաստուած գառնատ աղանդերնիր՝ ՄԱՏՋԵԼի ԴԻՆԵՐՈՎ :

Ներկայանալի սրահ հարմարութիւններ եւ մկըրտութիւն : Ամէն երեկոյ ժամը 7էն սկսեալ Արեւելեան եւ հայկական երգ եւ նուագ :

ՏԻԿԻՆ ՍՈՆԻԱ ԳԱՐԱԳԱՇԷ

Մասնակցութեամբ ծանօթ նուագածուներու, Պ. Հ. ԳԱՐԱԳԱՇ (քանուն) եւ Պ. Հ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ (ուտ) :

Ուրբաթ օրերը գոց է

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ

Կ'աւարտի «Ցառաջ»ի Գ. տարեշրջանը : Ապրիլ 1—8 պիտի դաղրին բոլոր անվճար թերթերը :

ՓՈԽԱՑՆԻՔ ՓԱԿԵԼ ՀԻՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ եւ վճարել ձեր նոր բաժնեգինը : ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԷՆՍԹԻԹԻՒ ԱՐՄԷՆԻՆԸ կը հրաւիրէ իր անդամները, համակիրները եւ բոլոր Հայ երիտասարդ – երիտասարդուհիները ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԹՒՑԱՍԵՂԱՆԻ (Surprise Party), Շաբաթ օր 3 Ապրիլին, ժամը 3ին իր նոր հաւաքավայրը, 4 rue Greuze, Métro Trocadéro: Գեղարուեստական բաժին, նուագախումբ եւ attractions:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ.— Տէր եւ Տիկին Միհրան Պախթիարեան իրենց ողբացեալ եղբօր Պ. Սերովբէ Պախթիարեանի յիշատակին կը նուիրեն Անթիլիասի կաթողիկոսութեան 1000 ֆր., փառիզի Ս. Ջովհ. Մկրտիչ ակեղեցւոյ հազար, Հ. Բ. Ը. Մ. հազար, Ֆր. Կապոյտ Խաչին հազար ֆրանք, Ռենսիի Դպրոցասէր Որբանոցին հազար ֆրանք : Գումար 5000 ֆրանք : Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ներքին Էնտէմայապլը ճերմակեղէններու համար Ուրլէօզ, սիւրմէբէօզ եւ պուրսօնէօզ վարժ դործաւորուհիներ կ'ուզուին աշխատանոցի մէջ աշխատելու համար :

Դիմել՝ քսայի չաբաթ օրերէն ՄԱՎԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ, 5 rue de Tracy, métro Strasbourg - St. Denis :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի 4 Ապրիլին ժամը 3էն 11 Café de Sportի մէջ, 157bis, Ave. Jean Jaurès, Maison Alfort: Գեղարուեստական խնամուած եւ հաճելի բաժին եւ եւրոպական պարեր : Մուտքը 100 ֆրանք, ամէնքն ալ կրնան գալ :

Հաղորդակցութեան միջոցները՝ Ecole de Charentonէն առնել 181 *օթօպուսը :*

THEATRE DE LA CAITÉ LYRIQUEի Մէջ

9 Ապրիլ, ուրբաթ ժամը ճիշդ 20.30էն 23.45 :

Մէկ անգամուան համար կը ներկայացուի՝

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍԵԼԻՔՆԵՐԸ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութեան, պատրաստուած մեծ խնամքով եւ բոլորովին նոր երաժշտութեամբ :

Բեմադրութիւն՝ Բ. ՀԱՊԼԻԵԱՆ, պարերու վրիչ՝ Տիկին Լ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, դիմայարդար՝ Կ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ : Մասնակցութեամբ փարիզի եւ շրջանի եւ «Նոր Սերունդ»ի երիտասարդ ուժերու : Բեմի վրայ 60 հոգի : Պար՝ Օրիորդներ Ռիթինա եւ Լիլիան ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆՆԵՐ, Ա. մրցանակ Փարիզի երաժշտանոցէն եւ Opéra Comiqueէն :

Մասնակցութեամբ ԹԱՐԻԱԹ ԳԱՐԵԳԻՆԻ :

Gaité Lyriqueի 40 հոգինոց նուագախումբը, *երաժշտութիւն եւ դեկավարութիւն Ա. ՄԵՍՈՒՄԵՆՑԻ : Գիները՝ — 300, 150, 120, 100, 80, 50:*

Հաղորդակցութեան միջոցները՝ Métro Arts et Métiers, St. Denis, Réaumur :

Տոմսերը կը ծախուին Գրատուն Հրանտ Սամուէլ 51 rue Mr. le Prince, Odéon, *Հ. Բալուեան* 43 rue Richer, *Պարսամեան* 46 rue Richer - Montmartre, *Նոր Սերունդի Փարիզի եւ շրջանի բոլոր մասնաճիւղերուն մօտ, Փարիզ, Շավիլ, Իսի լէ Մուլինօ, Պանեէօ, Անիէռ, Ալֆորվիլ :*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ.— Ձատկի Մեռելոցի առաւօտ, յետ պատարագի հոգեհանդիստ պիտի կատարուի իր զաւակին Ձաւէն Մարտիկեանի կողմէ ողբացեալ ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ՓԻԼԻՊՈՍԵԱՆԻ (ծնեալ Քէօսէեան) հոգւոյն, մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները :

«Զանգէ» օղին 40°

Ամէնէն անարատը եւ ամէնուն փնտռածը

Լիտր 400 ֆրանք

Կրնաք անմիջապէս ընել ձեր

յանձնարարութիւնները

Ani ՆՊԱՐԵՂԷՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԷ

D. NARGUIZIAN, 62 Rue Rabelais, Lyon

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Կը չինեմ կարի մեքենայի առանձին գործիքներ : Կը նորոգեմ մեքենաներ ամբողջութեամբ :

Մասնագէտ եմ նաեւ կոճակի գործիքներու :

Դիմել՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ԹՈՒՀՏԱՐԵԱՆԻ

76 rue d'Orgemont, Epinay s/Seine:

Հեռաձայն Epinay 215: *Փարիզի համար* Pro. 42-20

ՅՈՒՇԱՏԻՏ

ՊՈՒԼՎԱՍ ՕՍՏՕ (Մարսէյլ) Հ. Ց. Դ. Վերահսկիչ ենթակոմիտէն Ս. Զատկի երկրորդ օրը, ժամը 2.30ին ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր խումբերը : Կարեւոր օրակարգ, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՁԱՏԿԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻՆ ԲՈԼՈՐԴ

ՅՐ. ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՉԻ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

ԺԱՄԸ 3էն մինչեւ կէս գիշեր, ՍԱԼ ՄԱՋԸ – ՆՈՑԻ ՄԷՋ :

Ձեր տոմսերը եւ սեղանները ապահովեցէք Պ. Շալճեանէ Rue Valdonne, St. Jerôme, *Պ. Պետիկեանէ* 7 Rue Berlioz, *Պ. Սամուէլեանցէ* 15 rue des Ferras, *Պ. Քէօսէեանէ* 11 Place Jules Guesde, *եւ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին անդամներէն :*

ԹԷ ՕՌ ԿԻՐԱԿ Ս ԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այս երգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով :

Ցայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանէ, Գ. Ղազարեանէ, Ճերահեանէ, Կարօ Զաքարեանէ, Ա. Տէր Ղեւոնդեանէ, Սպենդիարեաւէ, եւն. բոլորովին առաջին անգամ հանդիսութիւն գեղեցիկ երգեր, զորս երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդաւոր երգահաններէն :

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Գէորգ Փարմաքի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), *Գ. Պագրճեանի,* 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), *Ս. Թէրզեանի* 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), *Մ. Ոսկերիչեանի* 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), *Օ. Պօյաճեանի* 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), *Դպրոցասիրաց տնօրէնութեան, Հայ գրավաճառներուն եւ Ցառաջի մօտ :*

ՓԱՐԻԶԻ Հայոց եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ Ս. Զատկի տօնական օրերուն հետեւեալ արարողութիւնները :

Ս. Զատկի կիրակի 28 մարտ, սկիզբն պատարագի ժամը 7.30ին, Ս. Պատ. ժամը 10ին, պատարագիչ սրբազան Հայր :

Մեռելոց Ս. Զատկի երկուշաբթի 29 մարտ, Ս. պատարագ ժամը 10ին :

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Ի գիտութիւն Վանլանարնակ Հայերու կը յայտարարենք որ «Ահարոնեան» ակումբը վարձու կը տրուի ժողովներու, խնջոյքի, հարսանիքի եւ ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար : Փափաքողները կրնան կը տրամադրուի բարձրախօս, պնակ, դաւաթ եւն. անհրաժեշտ պիտոյքներ : Պայմաններու մասին դիմել ընկեր ՑԱԿՈԲ ԿՕՇԿԱԿԱՐԵԱՆԻՆ, 11 Ave. Gambetta:

TCHILINGUIRIAN ENTREPRENEUR DE CONFECTION.— *Կ'ուզուին լրոպ* – Confectionի *համար մաքուր կարող գործաւորուհիներ : Լաւ վճարում : Գիները են 85—90եւ 100 ֆրանք : Տեւական գործ : Դիմել Պ. Ցակոբ Չիլինկիրեան, 10 rue des Gou - jons, Alfortville :*

ՏՈՒՓՈՎ ՊԱՏՄԱ

Թրքական ձեւով պատրաստուած բնական վճաճակի մէջ :

Ամբողջ տուփը 198 ֆրանք :

կէս տուփը 100 ֆրանք :

Մնտուկներու մէջ դեռեղուած :

50 ֆրանք յաւելումով մը, Մարսէյլի կայարանը յանձնելի :

Առաքում contre remboursement *ով :*

Գրել Société COMAC, 15 rue St. Ferreol, Marseille

Տասը մնտուկ գնողին 10 առ հարիւր զեղչ :

Կարելի է ստանալ 2 տուփ որպէս նմոյշ 370 ֆրանքի, մանտայի առաքումով : Chèque - Postal No. 1249-53, Marseille :

ԴՌՆԱՊԱՆ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կը փնտռուի դռնապան ընտանիք մը այր եւ կին, ամուսինը կօշիկի մէջ աշխատած ըլլայ : Ցանձնարարութիւնը պարտաւորիչ է : Դիմել Պ. Սարաճեանին, 18 rue Melingue, Paris:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e

Le Gérant : A. NERCESSIAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH — Fondé en 1925 — R. C. Seine 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Տար. 1200, 6ամս. 650, Արտ. 10 տոլ. կամ 3 անգլ.

Tél. : GOB. 15-70 — C.C.P. Paris 1678-63

Mercredi 31 MARS 1948 Չորեքշաբթի 31 ՄԱՐՏ

Ի. ՏԱՐԻ — 20e Année N° 5304-ՆԵՐ շրջան թիւ 913 Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ՝ 5 ՖՐ.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

STOP!

Կար ժամանակ երբ Անգլիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու զինուորական ու տնտեսական հսւսյ քական ուժը, բաւական էր խաղաղութեան հաստատման քաղաքակրթութեան պահպանումին համար :

Այսօր կացութիւնը բոլորովին տարբեր է, քանի որ երեւան եկած է երրորդ վիթխարի պետութիւն մը — Խորհրդային Միութիւնը — որուն հեղինակութիւնը, միջազգային հարկերուն վրայ, անժխտելի է :

Քաղաքական ոչ մէկ խնդիր — հայկականէն մինչեւ զերմանականը — կրնայ իր արդար լուծումը գտնել եթէ համաձայնութիւն չէ գոյացած մեծազօր երրորդութեան անդամներուն միջեւ :

Խորհրդային Միութիւնը որ իր յոյսը դրած է քաղքենի — զրամատէր պետութեանց քայքայում — մին վրայ՝ համաշխարհային յեղափոխութիւնը իրականացնելու ու ամբողջ Եւրոպան իր թաթին տակ առնելու համար, ամէն միջոցի կը դիմէ որպէսզի պատահական առաջ գայ իր երկուան Դաշնակիցներուն միջեւ եւ ուշնայ իրական ու տեւական խաղաղութիւնը :

Համաձայնալարութիւնը ոչ միայն քաղաքական բանաձեւ մըն է, այլեւ փիլիսոփայութիւն մը եւ դաւանանք մը միաժամանակ որոնք ձեւ ու մարմին կը առնեն միայն այն պարագային երբ ազդերը մասնակից են անտեսական քայքայումի եւ հոգեկան այլասերման :

Մոսկուայի ներկայ վարիչները կը հաւատան, հետեւաբար, որ այդ քայքայումն ու այլասերումը կրնան յառաջ գալ եւ պարարտ հող պատրաստել իրենց անհատնում քաղաքականութեան համար, եթէ, օրինակ, չդործադրուի Մարշըլի ծրագիրը կամ չկնքուի Գերմանիոյ դաշնագիրը :

Առաջինին վիժումը, բնականաբար, պատճառ պիտի ըլլայ որ Եւրոպան, տակաւին երկար տարիներ, մնայ «օրուան հացին կարօտ», իսկ երկրորդին չպաղումը իրաւունք պիտի տայ մեծազօր Ռուսաստանին որ սպառազինեալ բանակներ պահէ Պալքանեան եւրիներուն մէջ կամ դռնէ իր սարսափին տակ պահէ զանոնք :

Պէտք է խոստովանիլ որ Խորհրդային Միութիւնը շատ հետեւողական է իր քաղաքականութեամբ :

Վերջին երկու տարուան ընթացքին Մոսկուա քանիերկու անդամ օգտագործեց վիթխարի իր իրաւունքը Միացեալ Ազգերու Ժողովներուն մէջ, այսինքն գրեթէ ամէն տաեն երբ քիչ-շատ տրամաբանական լուծում մը դտնուած էր այս կամ այն վէճին համար :

Մոսկուա իր չհեղուն համապատասխան ձեւով կը մեկնէ Փոցտամի եւ Եալթայի համաձայնութիւնները :

Մոսկուա, տասը ամիս է, կը մերժէ իր մասնակցութիւնը բերել Մարշըլի ծրագրին որ տեսակ մը մղձաւանջ է իրեն համար : Ոչ միայն կը մերժէ, այլեւ թոյլ չէ տար որ անմիջական դրացիները — իր արբանեակները — օգտուին ամերիկեան օժանդակութենէն :

Մոսկուա, մէկ կողմէն բարեկամական դաշդիներ կը պարտադրէ իր դրացիներուն, միւս կողմէ իր օրհնութիւնը կը բաշխէ այն ապստամբական ուրոնք եղբայրասպան կռիւ կը մղեն օրինական կառավարութեանց դէմ :

Այս բացասական քաղաքականութիւնը՝ եւ պատճառը մինչեւ Մարշալ Արեւելք, յանուն ինքնապաշտպանութեան կամ սահմանները ապահովութեան :

Խորհրդային Միութեան այս չլսմարան է որ կը ստիպէ արեւմտեան պետութիւնները որ քայլեր առնեն չվտանգելու համար իրենց ապահովութիւնը :

Պրիւքսէլի դաշնագիրը որուն կրնան յաջորդել ուրիշներ, ուրիշ խմաստ չունի :

Արեւմտեան պետութիւնները կ'ուզեն պարզապէս, հասկցնել Խորհրդային Միութեան որ վըտանգաւոր է փութացնել համայնավար յեղափոխութիւնը արուեստական միջոցներով ու ոտքի տակ առնելով մանր — մունր ժողովուրդներու ազատութիւնն ու անկախութիւնը :

Խորհրդային Միութեան համար արեւմտեան դրամատիրութիւնը չի կրնար իրականացնել ազգերու տնտեսական վերականգնումը՝ առանց համագործակցութեան :

Արեւմտեան աղգերուն համար, համայնավարութիւնը քաղնդիչ է եւ բացասական որովհետեւ չի հաւատար բարեշրջութեան օրէնքին եւ վճռապէս կը ժխտէ անհատին իրաւունքները ինչպէս նաեւ արեւմտեան քաղաքակրթութեան բարոյական արժէքները :

Ներկայ տագնապը, իր մոայլ հեռանկարով, ուրիշ բան չէ եթէ ոչ այս երկու հակամարտ տեսակէտներուն բախումը :

Պիտի կրնա՞ն հաշտարար եղանակով լուծել հանդոյցը :

Թերեւս, եթէ Մոսկուան ակամայ տայ Ուինսթընի, Լոնտոնի կամ Փարիզի աղդարարու թեանց — Stop :

Ժ.

Ռումանիոյ ընտրութիւնները

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՀԻՆ

Ռումանիոյ երեսփ. ընտրութեանց կիրակի օրուան արդիւնքներէն կ'երեւայ որ կառավարական խմբակցութիւնը՝ որուն վարիչը համայնավարներն են, քուէներու 90.8 առ հարիւրը չհաւաքած է : Անիկա զարմանալի չէ, քանի որ պետական հաստատութիւնները ամբողջովին համայնավար խմբակցութեան ձեռքը կը գտնուին եւ ընդդիմադիր կուսակցութիւնները ալ ջնջուած են, բացի երկու պզտիկ խումբերէ, որոնք մեծ կարեւորութիւն չունին եւ փոքրաթիւ ընտրելիները ներկայացուցած են : Ընդդիմադիրները չհաւաքած են ընդամէնը 5 աթոռ :

ԿՈՌԶԱ. ԿՐ ՔԱՄԱՀԱՐԻ ՄԻՇԵԼԸ

Վարչապետ Կոռզա չաթաթ իրիկուն ճակատիւէն իսօսած իր ընտրական ճառին մէջ, քանի մը քամահրական խօսքեր ալ ուղղած է Միշէլիսդաւորի հասցէին, մեղադրելով զայն հայհոյութիւնը, որ Հոլիվուտի մէջ Ֆիլմի մը մասնակցելու առաջարկը կ'ուսումնասիրէր այս պահուս : Անիկա չի զարմացներ վարչապետ Միշէլ ըլլալով «սերմանդէն չաղ ոդիր ապեւորա» կանոններէ եւ համբաւաւոր ազատներէ բաղկացած ընտանիքի մը, պատրաստ է ամէն բան գոհելու չահագէտ գործ մը ընելու համար, առանց նկատի առնելու արժանապատուութիւնն ու ամօթը :

ՊՈՒՔՐԼԻՇ ՏՕՆԻ ՄԷՋ

Ընտրութեանց օրը, Պուքրէշ հանդէսի օր եղած մը երեւոյթը առած էր, եռագոյն եւ կարմիր դրօշներով զարդարուած էր ամբողջ մայրաքաղաքը : Թատրոնի ժողովրդական ներկայացումներ կազմակերպուած էին հանրային հրապարակներուն վրայ, որոնք ծածկուած էին ժողովրդավարութեան ճակատին ներկայացուցած դիմաւոր ընտրելիներու հսկայ կենդանագիրներով : Երաժշտախումբեր եւ ձայնասփիւռներ վարկը պահէին տզեւորութիւնը փողոցներուն, ուր կը թնդային ազդային եւ տուիչ երգերն ու նուագները :

ԻՏԱԼԻՈՑ վարչապետ Տէ Կասփէրի երէկ գործակալի մէջ ճառ մը խօսեցաւ, որուն մէջ յայտարարեց թէ՝ Թիթոյի եւ Իտալացի համայնավարներու սէտ Թոկլիատդիի միջեւ կնքուելիք համաձայնութիւն մը «պիտի նշանակէ Իտալիոյ քաղաքական անկախութեան վախճանը » :

ԵՐԿՈՒ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐ սպաննուած են Միլանէն 40 քիլոմեթր հեռու գտնուող վայրի մը մէջ :

ՊԵՐԼԻՆԷՆ կը հաղորդեն թէ Մոլոթով եկած է Գերմանիոյ մայրաքաղաքը : Անկարելի եղած է այս լուրը հաստատել :

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ աղբիւրէ մը առնուած լուրի մը համաձայն, Ֆրանսայի եւ Լիբանանի միջեւ ութ օր առաջ համաձայնութիւն մը կնքուած է, որով Ֆրանսա 80 միլիոն սթերլին արժէքով պատերազմական դանազան նիւթեր պիտի հայթայթէ Լիբանանի : Նկատելով որ այսպիսի կարեւոր քանակութեամբ նիւթերու պէտք չունի Լիբանան, կը կարծուի թէ անոնք, այս երկրի ճամբով, պիտի յանձնուին Արաբական Լիկային :

Սովետ ծանուցագիր Իտալիոյ

Մոսկուա պաշտօնական ծանուցագիր մը ղրկած է Թէհրանի կառավարութեան, որով կը բողոքէ Ամերիկայի զինուորական դործակցութեան դէմ, Իրանի մէջ : Այս ծանուցագիրը կը մերժէ այն պատասխանը՝ զոր ասկէ առաջ Իրան տուած էր Մոսկուայի կողմէ 31 Յունուարին իրեն ղրկուած ծանուցագրին : Թէհրան, իր պատասխանագրին մէջ, կը պնդէր թէ Ամերիկացի զինուորական խորհրդականները որեւէ դեկավար պաշտօն չունին իրանեան բանակին մէջ :

Մոսկուայի երկրորդ ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ այս պնդումը անհիմն է, եւ կը յիշէ այն համաձայնութիւնը, որ անցեալ հոկտեմբերին Ամերիկայի եւ Իրանի մէջ կնքուած էր, եւ որուն համաձայն, ամերիկացի խորհրդականները պիտի աշխատակցէին Իրանի պատերազմական նախարարութեան, աւելցնելու համար Իրանեան բանակին ուժը :

Սովետները չեն ընդունիր նաեւ այն ամբաստանութիւնը, որուն համաձայն իբր թէ սովետ զինուորականներ չարժումներ կը կատարեն Ատրպատականի սահմաններուն երկայնքը, եւ սովետ լրտեսութիւններն ալ խռովութիւններ հանել փորձած են այս նահանգին մէջ :

Վարչապետ Հաքիմի մերժած է բացատրութիւններ տալ սովետ վերոյիշեալ ծանուցագրին եւ ըսած է պարզապէս . «եթէ հարկ ըլլայ պատասխանել այս ծանուցագրին, այդ պատասխանը պիտի տրուի յարմար առեններ » :

ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՑ ԴԱՇԻՆՔ

Այս օրերս, դիւանագիտական մեծ գործունէութիւն կայ Ամէնքի մէջ, ուր հասած է Թուրքիոյ Ցուհանասեանի դեսպանը եւ երկարօրէն տեսակցած՝ Յալտարիսի հետ : Խօսակցութեան գլխաւոր նիւթը կազմած են այն յայտարարութիւնները՝ որոնցմով Թուրքիոյ արտաքին նախարար Սաուաք կը թելադրէր որ Ազգ. պետութիւնները ալ մասնակցին Արեւելեան Միջերկրականի երկիրներուն միջեւ կնքուելիք համաձայնութեան մը : Հաւատական կը նկատուի որ Իտալիա ալ մասնակցի այսպիսի դաշինքի մը :

Մեծ դժուարութիւններ կան այս ձեւ դաշինք մը կնքելու Ցուհանասեանի եւ Թուրքիոյ միջեւ : Բայց, կըսեն Ամէնքի մէջ, եթէ Ամերիկա օգտակար նկատէ անոր կնքումը, դիւրաւ պիտի կրնայ դանել համաձայնութեան ձեր մը անոնց միջեւ : Ամերիկացիք վճռած ըլլալով իրենց գործը պատճառի խնդրին մէջ, կը կարծուի թէ Ազգերը, լքելով մէկ կամ միւս կողմին հետ չհաշուելու համաձայնութիւն մը, որուն մասին Ան գարայի մէջ որեւէ պատրանք չունին, անիկա պիտի ըլլայ հարուած մը թուրք անկախութեան համար :

ԸՆԴՕՎԵԱՆԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՀԱՄԱՐ

Զորս հսկայ ամերիկեան ընդծովեաններ , «Պէրֆիլտ», «Պլուպէք», «Պրիլ» եւ «Շըթ», որոնք Թուրքիոյ յատկացուած են այս երկրին ըլլալիք զինուորական օգնութեան ծրագրին համաձայն , պիտի մեկնին Մարմարա , յառաջիկայ ամսու մէջ: Նաւատորմները ամերիկացի պիտի ըլլան, բացի քանի մը թուրքերէ :

Միւս կողմէ, տասնըմեկ օժանդակ նաւեր ա մօտերս պիտի յանձնուին Թուրքիոյ, երբ ա նաւերը վարելու համար Միացեալ Նահանգներ մէջ ներկայիս զինուորական կրթութիւն ստաց 350 թուրք սպաներ եւ նաւատորմիղ աւարտեն րենց գործնական հրահանգները :

Պապիկ ձաոր

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Փիոս ԺԲ. պապը, Զատկի կիրակին, Ս. Պետրոս մայր եկեղեցիի կեդրոնական պատշգամէն ճառ մը խօսեցաւ, Իտալացիներուն եւ ամբողջ աշխարհի ժողովուրդներուն ուղղուած : Երկու հարիւր հազարէ աւելի էր ներկաներու թիւը :«Հռոմ, Իտալիա եւ ամբողջ աշխարհ, դուէեց Փիոս ԺԲ., երկու ճամբու առջեւ կը գտնուին, որոնցմէ մէկը դէպի Քրիստոս կը տանի, իսկ միւսը՝ Նեռին կ'առաջնորդէ. քրիստոնէական խղճմտանքին համար վճռական ժամը հնչած է» :

Իր ճառին մէջ, Պապը ուղղակի ակնարկութիւն մը ըրած է համայնավարութեան ինչպէս նաեւ կրօնական ներոդամտութեան այն խոստում-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՐՏ — փետրուար 1921, Հայկական «Սե-
ւեռ»ի եւ «Ծաղիկ»ի Հայրենասիրական Միու-
թեան Ընդհանուր Ժողովը, որ տեղի ունեցաւ
Ամերիկայի Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Սրահին
մէջ, Նիւ Եորքի մէջ, Հայ Ազգային Ներկայա-
ցուցչական Ժողովի Անդամներ ընտրելու նպա-
տակաւ, ներկայ էին 100 հոգի Ընդհանուր
անդամներ, որոնց 40 ձայնով ընտրուեցան
Ներկայացուցիչներ, որոնք պիտի ներկայա-
նան Ազգային Ներկայացուցչական Ժողովին
մէջ։ Ընտրուածներն են՝ Տ. Ղեւոնդ Վրդ.
Տէր-Մինասեան, Տ. Գարեգին Վրդ. Յովհան-
նիսեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ. Զաքարեան, Տ.
Գրիգոր Քհնյ. Գալուստեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ.
Ղազարեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ. Պետրոսեան,
Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Յովհաննիսեան, Տ.
Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Սահակեան, Տ. Գրիգոր
Քհնյ. Տէր-Սիմոնեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-
Տաճատեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Տիգրա-
նեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Տիրացուեան,
Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Վարդանեան, Տ. Գրի-
գոր Քհնյ. Տէր-Վարդանեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ.
Տէր-Վարդանեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Վար-
դանեան, Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Վարդան

Լիքուհան Օսի. Թաշչ

Մատեր կարմրափետ մեծերգեցիկ, որոնց կարգադրությամբ Օսի. Թաշչ Լիքուհան Տիկին Լ. Սասունի, փեսան Տիկին Ա. Ալեքսանյանի, 22ին, Մարտ 1946ին տեղի ունեցած ամուսնության ընդունելության ժամանակ երգեցին.—

Ղասդ կիներն հաստաբազուկ եվ հաստ ոտներ ունեն, որ ամբողջ կեանքի ընթացքում ոչ մի անգամ չեն կարողացել ծանրանալ։ Ամեն անգամ, երբ նրանք ուզում են ծանրանալ, ոտքերը ծալվում են, եվ նրանք ընկնում են։ Ղասդ կիները ամուսնանում են միայն այն տղաների հետ, որոնք կարողանում են ծանրանալ։ Ամուսնության օրը նրանք ծանրանում են, եվ ոտքերը ծալվում են։ Ամուսնությունից հետո նրանք ընկն

նկրտումն՝ զրոս խոտալացի համայնավարները քանի–ցըս ըրած են, յառաջիկայ երեսփ. ընտրութեանց նախօրեակին. «Ձեր խղճմտանքը, ըսած է Պապը, տեղ տալու չէ եւ կուրօրէն ընդունելու չէ խոս–տումները ամէն անոնց՝ որոնք խոստանալէ եւ եր–դում ընելէ ետք որ պիտի յարգեն կրօնքը, յետոյ, աւա՛ղ, վտանգ մը կազմած ենմեր կրօնքինամէնէն նուիրականթանկերուն դէմ»։Պապը ըսած էնաեւվեր ի վերոյ թէ վախը, անդորրութիւնը եւ վարանու–մը պէտք չէ պատճառ ըլլան որ ոմանք, այս քրի–տիկական պահուն, կարծեն որ կարելի է «երկու տէրանց» ծառայել միանդամայն։

ՄՈՍԿՈՒԱ ԳՈՀ ԶԷ ԱՒՍՏՐԻԱՑԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԷ

«Եուն այթըս բՓէս» վիէննական պրժանա – հաւատա աղբիւրէ մը կ'իմանայ թէ՝ Մոսկուայի «Փոլիթպիւրօ»ի ներկայացուցիչները խոտիւ քն–նադատած են աւստրիացի համայնավարները որ, իրենց անբաւարար աշխատութեան եւ ընդունա – կութեանը պատճառով, չեն կրցած Աւստրիոյ մէջ օգտագործել Չեխոսլովաքիոյ մէջ պատահած վեր–ջին դէպքերը։ Մոսկուայի պատուիրակները ըս – պառնացած են աւստրիացի համայնավար պետե – րուն՝ հրաժարեցնել ղիրենք, եթէ չօշափելի ար – դիւնքներ չկրնան ստանալ մօտաւոր ապագայի մէջ։ Անոնք «Քոմինֆորմ»ի երկու անդամները թո–ղած են Վիէննայի մէջ, աւստրիացի համայնա – վար պետերուն խորհուրդ տալու եւ անոնց վրայ հսկելու համար։ «Փոլիթպիւրօ»ի պատուիրակնե–րը հրամայած են աւստրիացի համայնավարնե–րուն որ իրենց քաղաքական խոովարարութիւննե–րը սաստկացնեն եւ նոր գործադուլներ կազմա – կերպեն։

ԹՐՈՒՄԸՆ, ԷԹԼԻ ԵՒ ՍՓԱԼԻՆ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՑԻՆ

«Սընոէյ կրէֆիք»ի համաձայն, Սփալին, Թրումըն եւ Էթլի Ցունիս ամսոյ մէջ հանդիպում մը պիտի ունենան, պատրաստելու համար նոր պատեւրագիր մը արդիլելու սահմանուած ծրագիր մը։

Սպիտակ Տան բանբերներէն մէկը կը հերքէ այս լուրը, ըսելով թէ Նախագահը Միաց. Նա – հանգներէն հեռանալու դիտաւորութիւն չունի եւ թէ՝ ոչ մէկ հանդիպում ծրագրուած է Թրումըն – ի, Էթլիի եւ Սփալինի մէջեւ։

ՏԱԳՆԱՊԻ ՎԱՆ ՊԱՏՃԱՌՈՂ ԵՐԵՔ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Մարշըլ Պոկոթա մեկնած է մասնակցելու հա–մար համամերիկեան 9րդ համաժողովին, որուն բացումը կը կատարուի այսօր։ Բայց, երկար պի–տի չմնայ, կ'ըսեն Ուոշինկթընի մէջ, որովհետեւ հետեւեալ երեք խնդիրներուն առթիւ կրնայ տար–նապ մը ծագիլ Ապրիլ ամսուան ընթացքին .— 1. Ապրիլ 18ի խառնակաց երեսփ. ընտրութիւնները, 2. Ռուսեւֆինլանտական դաշինքին մօտաւոր կնքումը, 3. Հաւանական պահանջները՝ զորս Խորհրդ. Միութիւնը կրնայ ընել Նորվեկիայէն։

ԲՈՒՌՆ ԿՌԻՒՆԵՐ ԲԵԹՂԷՀԷՄԻ ՄՕՏ

Ձատկի օրը, երուսաղէմէն լուսեցան թնդա–նօթի ձայներ։ Բեթղէհէմի հարաւային կողմէ Ա–րաբները բուռն կերպով յարձակեցան հրեայ զին–ուորական կառախումբի մը վրայ։ Հականայի պատկանող չորս օդանաւեր մասնակցեցան կռի – ւին։ Բրիտանական զինուորները միջամտեցին ա–պատելու համար Արաբներէն պաշարուած Հրեա – ները։ Հականայի համաձայն, Հրեաներէն մեռած են 21 հոգի, վիրաւորուած՝ 25 հոգի. իսկ Արաբ–ները տուած են 100 մեռեալ եւ 200 վիրաւոր։

ԿԱՆԽ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ հեռագիրներ ուղղած է ՄԱԿի եւ ԻՒՆԷՍՔՕի բողոքելու համար որ զօր. Մար – կոսի մարդիկը յոյն տասնեակ հազարաւոր տղաք–ներ կ'առեւանդեն դիւղերուն մէջ եւ զանոնք կը ղրկեն Ցունաստանի Հիւս. կողմը գտնուող դրացի երկիրները։ Այս հեռագիրները կ'ըսեն թէ «հա – մայնավարներուն ծրագիրն է սարսափի մատնել յոյն ժողովուրդը, զայն զենելու համար իրենց հա–կակշռին տակ։ Կը յուսան թէ յոյն ծնողքները նախամեծար պիտի համարեն զերութեան տակ մտնել քան բաժնուիլ իրենց զաւակներէն »։

ՍՈՎԵՏ դիւանագիտական թևրթերը միահամուռ կը յարձակին Շուէյտի սպայ ապետ զօր. Եոմկի վրայ, ամբաստանելով զայն որ իր երկրին մէջ օդանաւային կայաններ չինել կ'ուզէ ամերիկեան օդանաւերուն համար։ «Իզվեսթիա» ալ, այս թեր–թերէն քիչ առաջ, յարձակած էր Նորվեկիական կառավարութեան վրայ որ, սովետ լրագրին նա – յելով, արտօնութիւն ւտուած է եղեր Ամերիկայի պատերազմ։ Նախարարութեան որ Հիւս. Սառուց–եալ ովկէանոսի մէջ գտնուող Նորվեկեան կղզի – ները օգտագործէ։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ

Կ'աւարտի «Յառաջ»ի Գ. տարեշրջանը։ Ապրիլ 1—8 պիտի դադրին բոլոր անվճար թերթերը։

ՓՈՒԹՈՒՑԻՔ ՓԱԿԵԼ ՀԻՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ եւ վճարել ձեր նոր բաժնեգինը։ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՕՆԸ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան նախաձեռնութեամբ Ապրիլեան եղեռնիննսրեակ յիշատակի տօնակատարութիւնը՝

11 ԱՊՐԻԼԻՆ

Սալ Ժէօկրաֆիլ մէջ։ Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին։

×

Ապրիլեան եղեռնի մէկ միլիոն զոհերու յիշատա–կին համազգային սգատօնը 11 Ապրիլ, 1948 կիրակի գոմոնի նորակառոյց սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Ֆ. Հ. Կ. Խ. Գոմոնի մասնա–ճիւղին։ Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհան–դիստ, եկեղեցիին մէջ։ Կը խնդրենք նկատի ու – նենալ այս թուականը։

⁂

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՎԻԷՆԻ ՄՈՒՐԱՏ խումբը Ապրիլ 11ին կիրակի օր կը կազմակերպէ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ նուիրուած յիշատակի տօ – նակատարութիւնը։

⁂

ՎԱՒԱՆՍԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ապրիլ 23ին, ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Սալ տէ Ֆէթի ընդարձակ սրահին մէջ, նախաձեռ–նութեամբ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ եւ հովա – նաւորութեամբ՝ Հ.Ց.Դ. ՎԱՒԱՆՍԻ ՇՐՋԱՆԱ – ՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ։ Մասնակցութեամբ՝ բարեկամ կազմակերպութեանց։ Գեղարուեստական խնամ–եալ բաժին, մուտքը ազատ է։

★

Ապրիլ 11-24ը կը տօնուի Կրընթալլի մէջ, ապ–րիլ 25ին Սաքրէ Քէօր սրահին մէջ, կէս օրէն վերջ ժամը 2.30ին։

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դաշնակցութեան Նոր Սերունդի եւ Սանուհիներու մխութեան։

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ.ի կոմիտէի եւ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին։

×

ՌՈՄԱՆԻ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ ԿԸ ՏՕՆԷ Ապրիլ 11-24 համազգային տօնաւոնը, Ապրիլ 24 Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Patronage St. Ber - nard»ի մէջ, հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Ա–գ–րանիկ խումբին։ Մանրամասնութիւնները տեղ – ւոյն վրայ։ Կը խնդրուի չխաչաձեւել։

×

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՀԱՆԴԻՍԸ ՊՈՐՏՈՑԻ մէջ, նա – խաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդին, Ապ–րիլ 18, կիրակի կէս օրէ ետքը ժամը 3ին, ընկեր–վարականներու սրահին մէջ, Սրնոն։

Կը խօսի ՇԱԻԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

⁂

ՍԷՆ ԼՈՒԻ ՄԷՋ, ՄԱՐՍԷՑ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Սիամանթօ խումբի կողմէ։

25 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Թաղիս մատրան մէջ։

Առաւօտեան պատարագ եւ հոգեհանդիստ։

ԻՆՍԹԻԹԻՒ ԱՐՄԷՆԻԷՆԸ կը հրաւիրէ իր ան–դամները, համակիրները եւ բոլոր Հայ երիտա – սարդ – երիտասարդուհիները ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԹԷՑԱ–ՍԵՂԱՆԻ (Surprise Party), Շաբաթ օր 3 Ապրիլին, ժամը 3ին իր նոր հաւաքավայրը, 4 rue Greuze, Métro Trocadéro։ Գեղարուեստական բաժին, նը – ուագախումբ եւ attractions։

ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ներքին էնճէմայպլը ճերմակեղէններու հա–մար Ուրլէօզ, սիւրժէրէօզ եւ պուրճօնէօզ վարժ դործաւորուհիներ կ'ուզուին աշխատանոցի մէջ աշխատելու համար։

Դիմել՝ չորք չաբաթ օրերէն ՄԱՎԵԱՆ ՀԱՍ–ՏԱՏՈՒԹԵԱՆ, 5 rue de Tracy, métro Strasbourg - St. Denis։

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի 4 Ապրիլին ժամը 3ին 11 Café de Sport մէջ, 157bis, Ave. Jean Jaurès, Maison Alfort։ Գեղարուեստական խնամուած եւ հաճելի բաժին եւ եւրոպական պարեր։ Մուտքը 100 ֆրանք, ան–դամներուն կէս գին։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Ecole de Cha-rentonէն առնել 181 օթօպիւսը։

ԹԷՕՈՐ ԿԻՐԱԿ ՍԱԳԶԼԵԱՆԻ

Բ. ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԱԼ ԿԱՎՕ, 11 ԱՊՐԻԼ 1948, ԿԻՐ. ԺԱՄԸ 17ԻՆ

Ընդհանուր փափաքին համաձայն կը տրուի այս երգահանդէսը, բոլորովին նոր յայտագրով։

Յայտագրին մէջ բացի եւրոպական դասական կտորներէ կան Ռոմանոս Մելիքեանի, Գ. Զա – զարեանի, Ձերահեանի, Կարօ Զաքարեանի, Ա. Տէր Ղեւոնդեանի, Սպենդիարեանի, եւն. բոլորո–վին առաջին անգամ–ըլլալով գեղեցիկ երգեր, զորս երգիչը ստացած է, Հայաստանի տաղանդա–ւոր երգահաններէն։

Տոմսերը կը գտնուին Պ. Պ. Դէորդ Փարմա–քի՝ 47 rue Blanche (Tri. 39-09), Գ. Պագրճեանի, 35 rue de Trévise ((Pro. 07-25), Ս. Թէրզեանի 3 rue Poissonière (Cen. 93-75), Մ. Ոսկերիչեանի 62 rue Beaubourg (Arc. 77-90), Օ. Պօյաճեանի 83 rue d'Aboukir (Cen. 48-69), Դպրոցասիրաց տնօրէնու–թեան, Հայ դրավաճառներուն եւ Յառաջի մօտ։

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Ի դիտութիւն Վա – լանսարնակ Հայերու կը յայտարարենք որ «Ա.Հա–պանեան» ակումբը վարձու կը տրուի Ժողովնե–րու, խնջոյքի, հարսանիքի եւ ամէն տեսակ հա–ւաքոյթներու համար։ Փափաքողները կրնան տրա–մադրուի բարձրախօս, պնակ, գաւաթ եւն. ան–հրաժեշտ պիտոյքներ։ Պայմաններու մասին դի–մել ընկեր ՑԱԿՈԲ ԿՕՇԿԱԿԱՐԵԱՆԻՆ, 11 Ave. Gambetta։

TCHILINGUIRIAN ENTREPRENEUR DE CON - FECTION.— Կ'ուզուին բոպ – Confectionի համար մաքուր կարող գործաւորուհիներ։ Լաւ վճարում։ Գիները են 85—90եւ 100 ֆրանք։ Տեւական գործ։ Դիմել Պ. Յակոբ Չիլինկիրեանի, 10 rue des Gou - jons, Alfortville։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԱՏՕՆԸ ՏԻՍԻՆ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆր. Բանակի Հայ Ռազ–միկներու Միութեան, եւ մասնակցութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. Տէսիլի կոմիտէին, Նոր Սերունդին, Կա – պոյտ Խաչին, Նախկին Կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան, Համատեղատոհոյ եւ Բարձր Հայքի Հայր. Միութեանց։ Տեղի կ'ունենայ 17 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ։

Կը խօսի Պ. ՄԵՍՐՈՊ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

THEATRE DE LA CAITÉ LYRIQUEի ՄԷՋ 9 Ապրիլ, ուրբաթ ժամը ճիշդ 20.30էն 23.45։ Մէկ անգամուան համար կը ներկայացուի՝

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՍՇԼԻՔՆԵՒԸ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան, պատրաստուած մեծ խնամ–քով եւ բոլորովին նոր երաժշտութեամբ։

Բեմադրութիւն՝ Բ. ՀԱՊԻՇԵԱՆ, պարերու վա–րիչ՝ Տիկին Լ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, դիմայարդար՝ Կ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ։ Մասնակցութեամբ Փարիզի եւ շր–ջանի եւ «Նոր Սերունդ»ի երիտասարդ ուժերու։ Բեմի վրայ 60 հոգի։ Պար՝ Օրիորդներ Ռիժինա եւ Լիլիան ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆՆԵՐ, Ա. մրցանակ Փարիզի երաժշտանոցէն եւ Opéra Comiqueէն։

Մասնակցութեամբ ԹՈՒՐԻՍԹ ԳԱՐԵԳԻՆԻ։

Gaité Lyriqueի 40 հոգինոց նուագախումբը, երաժշտութիւն եւ ղեկավարութիւն Ա. ՄԵՍՈՒ – ՄԵՆՑԻ։ Գիները.— 300, 150, 120, 100, 80, 50։

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Métro Arts et Métiers, St. Denis, Réaumur։

Տոմսերը կը ծախուին Գրատուն Հրանտ Սա–մուէլ 51 rue Mr. le Prince, Odéon, Հ. Բալուեան 43 rue Richer, Պարսամեան 46 rue Richer - Montmartre, Նոր Սերունդի Փարիզի եւ շրջանի բոլոր մասնա – ճիւղերուն մօտ, Փարիզ, Շավիլ, Իսի լէ Մուլինօ, Պանեէօ, Անիէռ, Ալֆորվիլ։

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՇԱՒԻԼԻ մասնաճիւղի տարե – կան ցերեկոյթ – պարահանդէսը, 4 ապրիլ կիրա–կի կէսօրէն վերջ ժամը 4—12, քաղաքապետա – րանին սրահը, Rue Stalingrade։

Կը ներկայացուի Ղեւոնդ Մելոյեանի «ԱՐՄԵ – ՆՈՒՇ»ը, ղեկավարութեամբ Պ. Հապէշեանի եւ սիրողներու մասնակցութեամբ, կը մասնակցի Շավիլի Բաֆֆիի երկսեռ երգչախումբը։

Ճոխ պիւֆէ, մուտք 100 ֆրանք։

Հաղորդակց.— Pont de Sèvresէն թիւ 171 autob. իջնել Puits sans Vin, կայարաններէն կէս ժամը ան–դամ մը չղեկուռք կայ։

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13e
Le Gérant : A. NERCESSIAN